OFENSIVA MATERIALISMULUI ÎMPOTRIVA TINERILOR ŞI FAMILIEI!

• MASONERIA MONDIALĂ
ŞI SUBMINAREA CREŞTINISMULUI
PRIN TEORIILE EVOLUŢIONISTE
(<<FILOSOFIA>> LUI ANTIHRIST)

*****

• DESPRE MANIPULAREA OPINIEI
PUBLICE ŞI TINERILOR,
PRIN <u>TELEVIZIUNE</u>
<u>ŞI INTERNET</u>

ANTOLOGIE
cu texte culese şi comentarii
de Iacoboaie Radu

VOL.III

SUCEAVA
2007

Acest volum este dedicat unui mare misionar şi preot ortodox, care a pătruns adânc în conştiinţa românilor din întreaga ţară, a celor care l-au cunoscut, l-au ascultat sau i-au cunoscut învăţăturile. Părintele Arsenie Boca va rămâne pentru totdeauna în conştiinţa neamului românesc, pe care l-a cinstit ca nimeni altul…

PARTEA I

ÎN
CE
MĂSURĂ
SUNTEM
CREŞTINI
ORTODOCŞI,
NU DOAR
CU NUMELE?

UN MODEL DE ÎNALT PATRIOTISM ŞI CONŞTIINŢĂ DIN CULTURA ROMÂNĂ *(DIN PERIOADA INTERBELICĂ)*

Pentru a-i incita şi mai mult pe tineri spre lectură şi cunoaşterea valorilor naţionale, voi reproduce mai jos doar câteva fragmente din opera unui mare teolog şi doctrinar al ortodoxismului, dl. **Nichifor Crainic**. Luând în considerare aprecierile sale cu privire la materialism şi tineri, am considerat că se poate face astfel, cel mai bine, trecerea către subiectul volumului trei: *Ofensiva materialismului împotriva tinerilor şi familiei*.

*

Teoria hazardului exclude responsabilitatea morală. Ea ne dă imaginea unei societăţi pulverizate în centre individuale de egoism feroce. Fiecare ins e o explozie virtuală de sălbăticie, gata să izbucnească în orice moment împotriva celorlalţi: homo homini lupus. ***Societatea, fărămiţată în atomi, e astfel o perpetuă efervescenţă, balansând între formele extreme ale materialismului, care sunt: individualismul capitalist şi organizarea egoismelor individuale, similare, în vederea aceluiaşi scop exclusiv material. Principiul războinic al egoismelor contrare nimiceşte sentimentul solidarităţii umane.*** *[…] Judecata aceasta, a omului care nu crede în nimic, e tipic materialistă. Dacă totul nu e decît un joc al hazardului, dacă noi înşine nu suntem decît jucării ale întîmplării oarbe, atunci e firesc să trăim exclusiv în prezent, ca într-un perpetuu provizorat, ca într-o perpetuă mobilitate, detaşaţi de orice sentiment de solidaritate cu semenii noştri. Fidelitatea nu există, fiindcă fidelitatea e, prin natura ei, de ordine spirituală şi nu poate ancora în vidul oarbei întîmplări. Există, în schimb, trădările, afirmate cu cinism diabolic şi date ca exemple de conduită.* ***Există, după această doctrină, iubirea de neamul tău? Nu. Există iubirea de patrie? Nu. Există iubirea de popor şi de instituţiile lui? Nu. Există numai trădarea tuturor acestora. Omul materialist e prin definiţie revoluţionar şi anarhist; nimic nu-l interesează decît succesul personal, adică satisfacţia imediată a bestialităţii sale răzvrătite. Iată monstruozitatea morală la care duce în consecinţă practică materialismul.*** *[…] Dacă recunosc că această lume e creată şi organizată în materialitatea ei de spiritul inteligent, recunosc implicit că ea e destinată unui scop precis, iar nu pradă haosului orb. Marele savant şi marele gînditor, doctorul Nicolae Paulescu, şi cu el învăţaţii naturalişti, ne demonstrează că viaţa, considerată în structura ei biologică, e străbătută de o finalitate armonioasă care nu poate fi decît infuzia în lume a unei conştiinţe supreme, spirituale.* [1]

*

La extrema individualismului democratic apare colectivismul comunist, frate bun totuşi cu democraţia, fiindcă e măduvă din măduva materialismului istoric. Dar dacă democraţia a păcătuit printr-un exces de anarhie, comunismul păcătuieşte printr-un exces de tiranie. *Dacă democraţia a inflamat pînă la proporţii monstruoase anumite instincte naturale ale omului, comunismul vrea să se întemeieze pe extirparea totală a acestor instincte.* ***Instinctul de familie, instinctul de proprietate, instinctul de patrie, instinctul religios, care face parte integrantă din natura omenească, comunismul voind să le desfiinţeze, se aşază împotriva naturii însăşi.*** *Fireşte că împotriva acestor puteri esenţiale ale naturii e cu neputinţă de luptat şi cauza comunismului se poate considera principial pierdută… Persistenţa lui în Rusia nu se*

[1] Nichifor Crainic, ***Puncte cardinale în haos***, Ed. Timpul, Iaşi, 1996, pp.18-21.

datorește vreunei aderențe a maselor la regim, ci teroarei sistematice care va avea un sfîrșit ca orice teroare. […]

Ați făcut socoteala cît costă propaganda pentru un singur scaun de deputat? Sunt cam cinci deputați pe un loc. Eu am fost deputat și am făcut această socoteală la fața locului. Ei bine, un scaun de deputat costă în medie 700.000 lei. Cît aduce un scaun de deputat? 160.000 lei anual! Diferența enormă dintre cheltuieli și venitul legal e dezastruoasă pentru omul politic, după un singur an de practică, s-ar ruina. Observatorul imparțial distinge însă o minune în viața politică: în loc să se ruineze, cum ar pretinde implacabil practica cinstită a democrației, tribunii poporului sunt astăzi simpli golani, iar mîine se trezesc milionari. Iată adevăratul și misteriosul și paradoxalul succes al omului cu mască necesară! ***Democrația e în funcție de bani. Ea se face numai în vederea banului.*** *Astfel, în realitate, democrația e o întreprindere îndărătul căreia stă banca. Ultimul fapt senzațional, care a intensificat panica și a proiectat o nouă umbră de amurg asupra zilelor noastre, e prăbușirea uneia din cele mai mari bănci din România (care îmi amintește de Bancorex ș.a. - n.a.). O dată cu această prăbușire, s-a descoperit și misterul democrației noastre: în registrele acestei bănci s-au găsit trecuți cu sume fabuloase aproape toți factorii mai de vază ai partidelor politice. Între 5 și 30 de milioane, fiecare, sume… pe care niciodată n-aveau să le plătească direct. Fiecare din acești întreținuți, ajungând la putere, avea să înlesnească afacerile în stil mare ale băncii creditoare pe seama averii statului și a poporului românesc. Astfel, sărmanul vot universal, masca seducătoare a democrației, se dovedește și la noi, ca în Europa întreagă, confiscat și luat în întreprindere de către marea finanță.* [2]

*

Faptul că evreii, prin foile lor și în special prin ziarul <<Mîntuirea>>, ce apărea în 1919, atacă ortodoxia noastră cu o violență neîngăduită, determină creștinismul nominal al studențimii să evolueze din ce în ce mai mult ***spre o stare de conștiință****. De altfel rezistența ostilă a evreilor aduce un bine imens mișcării universitare: înverșunînd naționalismul, ea face odioase ideile comuniste care, în anii de după război, ar fi putut să prindă teren. […] Aruncați rînd pe rînd în închisori, capii mișcărilor au răgazul să-și analizeze mai adînc sufletul. Unii fac greva foamei, alții își notează zi cu zi mișcările gîndului și ale inimii. Țin post și, adunîndu-se în grup, încep să se roage lui Dumnezeu. Tinerețea lor prigonită pentru dreptate și comprimată între pereții închisorii nu află alt sprijin decît în Cel-de-Sus. Ea se sublimează în adorarea Cerului. În exaltarea lor, tinerii încarcerați au viziuni religioase. Li se pare că arhanghelul Mihail însuși, comandantul cu spadă de foc al legiunilor cerești, li se arată și-i ia sub ocrotitoarea-i aripă de azur. Din acel moment, misticismul religios va coborî în sufletul zbuciumat al acestui tineret, iar unii dintre aceștia își vor pune organizațiile de luptă sub hramul Arhanghelului și icoana lui, vegheată de candelele aprinse, va patrona casele lor de întruniri. Firește, ușuratica zeflemea de presă și de cafenea nu va cruța acest fenomen cu totul neașteptat pentru sceptica noastră lume intelectuală. […]*

Sedus de iluzia europenismului, el (N. Iorga) s-a sorbonizat (declarînd el însuși: ,,Atunci, eu nu eram eu''), abdicînd total de la rolul de conducător spiritual. În vidul astfel creat, Vasile Pîrvan a părut un moment la cîrmă. Dar misticismul său era un echivoc oscilînd între granițele creștinismului și ale păgînismului antic. […] Apologetul de acum 30 de ani al ortodoxiei ca formulă <<magică>> a sufletului popular (C. Rădulescu-Motru) și-a schimbat fundamental convingerile, evoluînd către o ideologie raționalistă de marcă francmasonică și combătînd cu un regretabil zel anacronic misticismul în numele unei filosofii științifice, a cărei nouă modă s-a îngropat împreună cu veacul trecut. […] Dar generația tînără n-a găsit în Universitatea de după

[2] Ibidem, pp.22-23.

război decît atmosfera indiferentă a ştiinţei impersonale şi absenţa oricărei preocupări faţă de zbuciumul şi de efervescenţa spirituală a vremii noastre. La aceasta se adaugă abţinerea corpului profesoral de la îndrumarea educativă a studenţimii. Profesorii, intimidaţi probabil de ideologia francmasonică a unor ziare (se subînţelege mai ales presa din Sărindar, evreiască - n.a.), au crezut că nu e civilizat lucru să se amestece în vălmăşag, să-i tempereze excesele (excese puţine şi neînsemnate, la urma urmei - n.a.) şi să-l dirijeze spre clarificările fecunde. […] ***Ce s-a petrecut cu acest tineret e o adevărată minune pe care foarte puţini oameni oficiali o înţeleg.*** *Singur în faţa vieţii, biciuit de vijeliile revoluţionare ale epocii, cu viitorul înfundat de spectrul şomajului, acest tineret ar fi putut să alunece cu repeziciune în anarhie, sedus de utopiile comunismului.* [3]

*

Despre atitudinea faţă de Biserică să observăm un fapt semnificativ şi general care priveşte studenţimea noastră de totdeauna: această studenţime, ca unitate de corp, nu s-a manifestat niciodată ostil Bisericii străbune. Nici cînd un evreu refugiat aici, C. Dobrogeanu-Gherea, a săvîrşit în cultura românească contrabanda de idei ateiste ale materialismului istoric, nici cînd a dominat în Universitate ateismul elegant al lui Titu Maiorescu, nici cînd profesori agresivi şi de mîna a doua au insultat credinţa religioasă în numele biologiei lui Ernst Haeckel (admirator al lui Darwin şi promotor al uniunii dintre religie şi ştiinţă sau monismului). În pofida acestor ostilităţi, tinerimea de altădată a continuat să păstreze un respect faţă de instituţia sacră a poporului (Biserica). E adevărat că înainte de război acest respect avea o nuanţă pur naţională. Biserica era considerată ca un monument al trecutului, avînd un rol cultural-naţional de mîna întîia, cum i-l atribuia Nicolae Iorga care, fost marxist în adolescenţă, n-a putut înţelege nici mai tîrziu, ca istoric naţional, rolul spiritual al ortodoxiei în viaţa neamului românesc. Învăţaţii noştri dinainte de război, cu excepţia genialului creştin care a fost doctorul Nicolae Paulescu şi a domnului Simion Mehedinţi, chiar cînd n-au practicat ateismul ostentativ, au rămas opaci faţă de sensul supranatural al Bisericii. Ei au fost victimele liberalismului apusean şi ale ideii că ştiinţa pozitivă exclude posibilitatea credinţei într-o ordine supranaturală. În vremea aceea de indiferentism, tinerimea a continuat să vadă în Biserică un monument naţional ce trebuie înconjurat cu o anumită veneraţie. […]

Raţiunea, în atotputernicia căreia a crezut omul civilizaţiei materialiste (un idol filosofic plin de deşertăciune şi neputinţă), e de fapt cea mai amară deziluzie a nefericitei noastre lumi. *Inima, a zis Pascal, îşi are raţiunile ei pe care raţiunea nu le cunoaşte. Să zicem în loc de inimă viaţă şi să repetăm (ca şi Eminescu) adevărul profund al genialului gînditor, că viaţa îşi are raţiunile misterioase pe care raţiunea nu le cunoaşte (decît intuitiv).* ***Cheia oricărei dezlegări din pacostea catastrofală a epocii noastre stă în acest fond misterios şi insondabil al vieţii, pe care raţiunea orgolioasă îl ignoră. Cultura şi civilizaţia modernă, ignorându-l la fel, s-au clădit pe temeliile şubrede, de suprafaţă, ale raţiunii.*** *[…] Am văzut această Românie, organizată în procesiunea miilor şi miilor de tineri, cîntînd în mersul ei solemn şi recules cîntecul bisericesc: <<**Cu noi este Dumnezeu, înţelegeţi neamuri şi vă plecaţi, căci cu noi este Dumnezeu!**>> Am văzut-o urcînd dealul Patriarhiei, purtînd pe umeri crucea durerilor şi a speranţelor noastre, s-o depună în biserică. Izolată, prigonită şi neînţeleasă încă, am văzut-o strîngîndu-şi legiunile fremătătoare în jurul Părintelui Patriarh, căutînd astfel ocrotirea zbuciumului ei sub acoperămîntul din veac al sufletului românesc.* [4]

---

[3] Ibidem, pp.41-45.
[4] Ibidem, pp.46-49.

MASONERIA ESTE DIRECT RĂSPUNZĂTOARE DE IMPUNEREA UTILITARISMULUI ŞI MATERIALISMULUI SOCIETĂŢII DE CONSUM!

Omul zilelor noastre trăieşte o adevărată dramă, care pentru mulţi se termină adeseori într-un final tragic. Evident, cauzele pot fi multiple, însă dintre toate acestea se detaşează una, pe care îngăduiţi-mi să v-o prezint într-un mod aparte. Ceea ce doresc este să provoc dacă se poate cele mai grave reflecţii asupra existenţei omului, deci inclusiv a dumneavoastră. Dacă nu veţi descoperi această cauză a tragediei omului contemporan, nu aveţi motive să vă faceţi griji, pentru că voi reveni asupra subiectului, cu unele precizări care se impun.

În paginile care urmează, este relevată **drama unei rătăciri umane**. Este vorba despre căderea, gloria şi decăderea unui prezentator de ştiri de la o televiziune americană. Acţiunea se petrece în capodopera cinematografică „Reţeaua", din care vom reda câteva fragmente:

Howard Beale: *Doamnelor şi domnilor. Aş dori să vă anunţ că mă voi retrage din acest program peste două săptămâni din cauza cotei scăzute de audienţă. De vreme ce acest program era singurul lucru pe care-l aveam, am hotărât să mă sinucid. O să-mi zbor creierii pe post, peste exact o săptămână. Aşadar nu pierdeţi emisiunea de marţea viitoare! Cei de la relaţii publice vor avea o săptămână, să promoveze emisiunea. Ar trebui să avem o audienţă nebună. Cel puţin 50 puncte de share. [...]*

Howard Beale: *Azi e miercuri, 24 septembrie şi aceasta e ultima mea emisiune. Ieri am anunţat că mă voi sinucide pe post. E un act de nebunie. O să vă spun ce s-a întâmplat. Mi-am pierdut cumpătul. Nu ştiu altfel s-o spun. Toate motivele pentru care trăim sunt o tâmpenie. Dacă nu găsim nici unul, ne rămâne tâmpenia cu Dumnezeu ... prin durere fără sens, umilinţă şi degradare, aşa că ar fi bine să fie cineva, undeva, care să ştie. Omul e o creatură nobilă, care-şi poate crea propria lume. Cine are nevoie de Dumnezeu? Dacă există cineva, care poate să privească acest abator dement şi să spună că omul e o creatură nobilă ... omul acela e un dobitoc. Am fost căsătorit 33 ani. Aşadar, nu mi-a mai rămas nici o tâmpenie. Mi s-au terminat tâmpeniile. [...]*

Howard Beale (în faţa unor reporteri): *De 15 ani stau la acest birou cinci zile pe săptămână. Crainicul care relatează cu detaşare zilnic parada de prostii a ştirilor. Măcar o dată, am vrut să spun ce simt cu adevărat. [...]*

Howard Beale: *Azi-noapte, am fost trezit din somn, puţin după ora două, de o voce fără chip. La început, în întuneric, n-am înţeles ce spune. Am spus «Te rog să vorbeşti mai tare». Şi vocea a spus: «<u>Vreau să le spui oamenilor adevărul. Nu e simplu, pentru că ei nu vor să-l audă</u>». Am răspuns: «Glumeşti? Ce ştiu eu despre adevăr?». Dar vocea mi-a spus: «Nu-ţi face griji în privinţa adevărului. O să-ţi pun eu cuvintele în gură». «Ce-i asta», am răspuns, «tufişul în flăcări? Nu sunt Moise». Şi vocea mi-a răspuns: «Nici eu nu sunt Dumnezeu. Nu vorbim despre adevărul etern sau absolut sau suprem. Vorbim despre adevărul efemer, vremelnic, omenesc. <u>Nu mă aştept să fii capabil să spui adevărul dar, cel puţin, eşti capabil de autoapărare».</u> Am întrebat: «De ce eu?» Şi vocea mi-a răspuns: «Pentru că apari la televizor. Te ascultă 40 milioane de americani. După asta, ar putea fi 50 de milioane. Nu-ţi cer să porţi pânză de sac şi să predici Judecata de Apoi. Apari la televizor, amice!». M-am gândit o clipă... Apoi am acceptat.*

Diana Christensen (şefa unui departament de emisiuni în faţa subalternilor): … *Avem o grupare radicală numită Armata de Eliberare Ecumenică. Se filmează în timp ce jefuieşte bănci. Poate că se vor filma răpind moştenitoare, deturnând avioane, bombardând poduri, asasinând ambasadori… Începem fiecare emisiune cu imagini autentice, angajăm nişte scenarişti, să scrie comentariul şi facem un serial. [...] V-am trimis ieri un raport de analiză. L-a citit careva? Scria că poporul american devine posac. L-au scârbit Vietnamul, Watergate, inflaţia, criza… S-a închis în sine. Nimic nu ajută. Raportul se încheie cu concluzia că americanii vor pe cineva care să le exprime furia. V-am spus de la început că vreau emisiuni violente. Nu vreau programe convenţionale. Vreau contra-cultură. Vreau anti-putere. Nu vreau să mă joc cu mintea oamenilor, dar, când am preluat departamentul avea cele mai proaste emisiuni. Postul nostru nu are nici o emisiune în top 20. Suntem o bătaie de joc. Trebuie să găsim o emisiune brici pentru grila de toamnă. Vreau ceva bazat pe activităţile unei grupări teroriste. Iosif Stalin şi gaşca lui de bolşevici. Vreau să veniţi cu idei. De-asta sunteţi plătiţi. Apropo! Data viitoare când trimit un raport de audienţă, citiţi-l! Altfel, va fi vai de capul vostru. Clar? (Diana Christensen îl va coopta ulterior pe Howard Beale, în cadrul unei emisiuni, alături de o ghicitoare şi alţi protagonişti cu priză la public…). […]*

Max Schumacher (şeful direct al lui Howard Beale): *Howard, te scot din emisie. Cred că ai o cădere nervoasă şi ai nevoie de tratament.*

Howard Beale: *Nu e un episod psihotic. E un moment de limpezire. Sunt impregnat de un soi de spirit. Nu e un sentiment religios. E o şocantă erupţie de energie. Mă simt viu şi sclipitor, ca şi cum aş fi intrat în contact cu un câmp electromagnetic. Mă simt în legătură cu toate fiinţele vii. Cu florile, cu păsările, cu toate animalele din lume. Şi chiar cu o forţă vie mai înaltă, nevăzută. Ceea ce hinduşii numesc «prana», cred. Nu e o cădere nervoasă. Nu m-am simţit niciodată mai senin. E o senzaţie minunată. E ca fluxul exaltat al spaţiului – timpului continuu, numai că e fără spaţiu şi fără timp şi … atât de plăcut! Mă simt pe punctul de a afla un adevăr măreţ, suprem. Şi n-o să mă scoateţi din emisie nici acum, nici altcândva! (Apoi cade pierzându-şi cunoştinţa…).*

Howard Beale (în ultima sa prezentare de ştiri): *Nu trebuie să-ţi spun că lucrurile stau rău. Toată lumea ştie asta. E criză. Toţi caută de lucru sau se tem să nu-şi piardă slujbele. Puterea de cumpărare a dolarului s-a redus la sfert. Băncile se duc de râpă. Vânzătorii stau cu puşca sub tejghea. Derbedeii mişună peste tot şi nimeni nu ştie ce să facă. Nu se mai termină. Ştim că aerul e de nerespirat şi mâncarea de nemâncat. Stăm şi ne uităm la televizor, senini, la un crainic care ne spune că astăzi au avut loc 15 crime şi 63 atacuri violente, ca şi cum aşa ar trebui să fie. Ştim că situaţia e rea.* ***E o nebunie. Totul a luat-o razna, aşa că nu mai ieşim din casă. Stăm în casă şi lumea în care trăim se micşorează.*** *Nu spunem decât: «Vă rugăm, măcar lăsaţi-ne să trăim în casa noastră! Lăsaţi-ne prăjitorul şi televizorul şi vom tăcea. Lăsaţi-ne în pace!». Eu n-o să vă las în pace. Vreau să vă înnebunesc! Nu vreau proteste sau revolte. Nu vreau să-i scrieţi congresmanului. Nu ştie ce să facă în privinţa crizei, a inflaţiei şi a infracţionalităţii.* ***Tot ce ştiu e, că mai întâi trebuie să vă înfuriaţi. Trebuie să spuneţi: «Sunt o fiinţă omenească! Viaţa mea contează!»*** *Aşadar … vreau să vă treziţi acum! Vreau să vă ridicaţi din scaune, şi să vă duceţi la o fereastră, s-o deschideţi, să scoateţi capul şi să strigaţi: «Sunt furios şi n-am de gând să mai suport!». Vreau să vă ridicaţi acum … să scoateţi capul pe geam şi să strigaţi: «Sunt furios şi n-am de gând să mai suport!». După aceea vom vedea cum rezolvăm criza, inflaţia şi problema petrolului. Dar mai întâi ridicaţi-vă, deschideţi fereastra, scoateţi capul şi strigaţi: «Sunt furios şi n-am de gând să mai suport!»….*

Howard Beale (în prima sa emisiune a Dianei Christensen): Azi a murit Edward George Ruddy. Edward George Ruddy a fost preşedintele consiliului concernului Union Broadcasting Systems şi a murit de inimă azi dimineaţă la ora 11. Şi suntem într-o mare belea. Aşadar ... a murit un omuleţ bogat, cu părul alb. Ce legătură are asta cu preţul orezului, nu? Şi ce ne pasă nouă? Pentru că 62 de milioane de americani mă ascultă acum. ***Pentru că mai puţin de trei la sută dintre voi citesc cărţi. Pentru că mai puţin de 15% dintre voi citesc ziarele. Pentru că singurul adevăr pe care îl cunoaşteţi e cel pe care îl vedeţi la televizor. Există o întreagă generaţie care depinde de televizor. Televizorul e evanghelia. Televizorul e apocalipsa! Televizorul poate face şi desface preşedinţi, papi, primi-miniştri. E cea mai cutremurătoare forţă din lume. Vai de noi dacă ajunge în mâinile cui nu trebuie!*** *De aceea ne pasă că a murit Edward George Ruddy. Pentru că, acum compania lui a ajuns în mâinile CCA, Corporaţia de Comunicaţii Americană. Există un nou preşedinte al consiliului, Frank Hackett. El e noul ocupant al biroului domnului Ruddy. Şi când cea de-a 12 companie ca mărime din lume controlează cea mai puternică armă de propagandă existentă, cine ştie ce rahat vă va fi prezentat drept adevăr, pe acest post TV?! Aşa că ascultaţi-mă!* ***Televiziunea nu e adevăr!*** **Televiziunea e un bâlci!** *Televiziunea e un circ, un carnaval, o trupă ambulantă de acrobaţi, povestitori, dansatori, cântăreţi, jongleri, monştri, dresori de lei şi jucători de fotbal.* Datoria *noastră este să omorâm plictiseala. Aşadar,* ***dacă vreţi adevărul priviţi către Domnul****. Către îndrumătorul vostru spiritual. Către voi înşivă. Pentru că acela e singurul loc în care veţi găsi adevărul gol-goluţ! De la noi nu veţi afla nici un adevăr. Vă vom spune tot ceea ce veţi dori să auziţi. Vă vom minţi ca dracu'. Vă vom spune că detectivul Kojac prinde întotdeauna ucigaşul şi că în casa lui Archie Bunker nimeni nu se îmbolnăveşte de cancer.* Oricât de mari probleme ar *avea eroul, nu vă faceţi griji! Uitaţi-vă la ceas! La sfârşitul orei, va învinge. Vă vom spune orice prostie vreţi să auziţi. Dar voi, oameni buni, staţi acolo, zi de zi, noapte de noapte, şi sunteţi de toate vârstele, culorile şi credinţele. Noi suntem tot ce ştiţi. Începeţi să credeţi în iluziile noastre. Începeţi să credeţi că televizorul e realitate şi vieţile noastre, miraj. Faceţi tot ce vi se spune la televizor. Vă îmbrăcaţi ca la televizor, mâncaţi ca la televizor, vă creşteţi copii* ca la televizor, *gândiţi ca la televizor!* ***Asta e demenţă în masă****, maniacilor. Pentru Dumnezeu, voi sunteţi reali!* Noi suntem iluzia! *Închideţi televizoarele! Închideţi-le acum! Închideţi-le şi nu le mai deschideţi! Închideţi-le în mijlocul propoziţiei pe care o spun acum! Închideţi-le! […]*

Max Schumacher (către Diana Christensen, în momentul când se desparte de ea, rupând relaţia intimă cu ea): *Tu eşti încarnarea televiziunii, Diana! Indiferentă la suferinţă, insensibilă la bucurie…* ***Banalizaţi totul. Război, crimă, moarte...*** Pentru voi n-au nici o însemnătate. *Şi viaţa zilnică e o comedie coruptă. Disecaţi până şi timpul şi spaţiul în secunde şi fotograme. Voi sunteţi nebunia, Diana. Nebunia furioasă! Şi tot ce atingeţi moare, o dată cu voi. Dar nu şi eu. Nu atâta timp cât mai pot simţi plăcere şi durere şi iubire. E* un final fericit. *Soţul îşi vine în fire şi se întoarce la soţia lui, de care-l leagă o veche şi limpede iubire. Tânăra lipsită de suflet rămâne singură, în îngheţata-i* pustiire. *Muzica în* crescendo… *Final comercial.*

Howard Beale: *Stai! Ascultaţi-mă cu atenţie, pentru că vorbesc despre viaţa ta! Când compania ta vrea să preia altă companie, cumpără un pachet majoritar de acţiuni, dar mai întâi trebuie să le spună guvernanţilor. Aşa a preluat CCA compania proprietară a acestei reţele. Dar acum cineva cumpără CCA. Cineva numit Western World Funding Corporation. Hârtia a sosit azi dimineaţă. Cine e această corporaţie? E un consorţiu de bănci şi companii de asigurări care nu cumpără CCA pentru el, ci în numele altcuiva. Dar cine e acest altcineva? Nu vor să spună! Nu vă vor spune nici vouă, nici Senatului, nu vor spune nici SEC (care validează acest tip de contract), nici CCA, nici Departamentului de Justiţie. Vă voi spune eu pentru cine cumpără*

CCA! Pentru Corporaţia de Investiţii a Arabiei Saudite! O cumpără pentru arabi! Ştim cu toţii că arabii controlează 60 de miliarde în această ţară. Au o parte din Fifth Avenue, o parte din Boston, o parte din portul New Orleans, un parc industrial în Salt Lake City. Au o parte din Atlanta Hilton, Compania Agricolă Arizona. Security National Bank din California. Commonwealth Bank din Detroit. Controlează Aramco, asta însemnând petrolul Exxon, Texaco şi Mobil. Sunt peste tot! În New Jersey, Louis Ville, St. Louis, Missouri… Şi asta e numai ce ştim. Sunt multe pe care nu le ştim, pentru că toţi acei petro-dolari se spală în Elveţia, Canada şi în cele mai mari bănci din ţară. De exemplu, nu ştim nimic despre această afacere a CCA. Şi despre toate celelalte afaceri ale CCA. Până acum, arabii ne-au stors destui dolari, ca să se întoarcă şi, cu proprii noştri bani să cumpere General Motors, IBM, ITT, AT&T, DuPont, US Steel şi alte 20 de companii americane. Deţin deja jumătate din Anglia! Aşadar, ascultaţi-mă! Ascultaţi-mă, fir-ar să fie! Arabii ne cumpără pur şi simplu. <u>Un singur lucru îi poate opri. Voi! Voi!</u> Vreau să vă ridicaţi! Vreau să vă ridicaţi, să vă duceţi la telefon, să vă urcaţi în maşini şi să vă duceţi la oficiile Western Union din oraş. Vreau să trimiteţi o telegramă la Casa Albă. Până la mijlocul nopţii vreau un milion de telegrame la Casa Albă. Vreau să se scufunde în telegrame până la genunchi! Vreau să vă ridicaţi şi să-i scrieţi o telegramă preşedintelui Ford: <u>«Sunt furios la culme şi n-am de gând să mai suport!</u> Nu vreau ca băncile să-mi vândă ţara arabilor! Vreau ca tranzacţionarea CCA să fie sistată imediat! Vreau sistarea tranzacţionării CCA». Haideţi! «Vreau sistarea tranzacţionării CCA»!...

Dl. Jensen, proprietarul CCA (într-un birou slab luminat, în faţa lui Howard Beale, pe un ton agresiv la început): *Ai interacţionat cu forţele primare ale naturii domnule Beale. Şi nu voi îngădui acest lucru. E limpede? Crezi că ai stopat o tranzacţie. Nu e cazul. Arabii au scos miliarde din ţară şi acum trebuie să le aducă înapoi. E ca fluxul şi refluxul. E un echilibru biologic. Eşti un om în vârstă, care gândeşte în termeni de naţiuni şi popoare. <u>Nu există Occident. Există numai un sistem al sistemelor. Un singur imperiu al dolarilor, vast, interactiv, variat, multinaţional. Petro-dolari, electro-dolari, multi-dolari. Mărci germane, ruble şi shekeli.</u> <u>**Sistemul valutar internaţional** determină totalitatea vieţii pe această planetă</u>. Aceasta este ordinea firească a lucrurilor, în zilele noastre, structura atomică, subatomică şi galactică a lucrurilor. Şi dumneata ai interacţionat cu forţele primare ale naturii. Şi vei înceta. Mă fac înţeles, dle Beale? Apari pe ecranul acela şi urli despre America şi democraţie. <u>Nu există America. Nu există democraţie. Există doar IBM, şi ITT şi AT&T ... Union Carbide şi Exxon. Acestea sunt naţiunile lumii, în ziua de azi.</u> Despre ce crezi că vorbesc ruşii în consiliile de stat? Despre Marx? Stabilesc tabele de programare, teorii de decizie statistică şi probabilităţi de cost ale tranzacţiilor, ca şi noi. <u>**Nu mai trăim într-o lume a naţiunilor şi ideologiilor. Lumea e un ansamblu de corporaţii inexorabil determinat de legile imuabile ale afacerilor. Lumea e o afacere**,</u> dle Beale. Aşa e de când omul s-a ridicat, în două picioare. Şi copii noştri vor apuca să vadă <u>lumea perfectă,</u> în care nu vor mai exista nici războaie, nici foamete, nici oprimare, nici brutalitate. <u>O unică, vastă şi ecumenică întreprindere în care toţi oamenii vor munci spre profitul comun. În care toţi oamenii vor avea un pachet de acţiuni, li se va da tot ce le trebuie, li se vor domoli toate temerile, li se vor alunga toate plictiselile</u>. Şi eu te-am adus pe tine, dle Beale, să predici această <u>evanghelie</u> («De ce eu?» întreabă H. Beale). Pentru că apari la televizor: 60 de milioane de oameni te urmăresc în fiecare seară, de luni până vineri. («Am văzut chipul lui Dumnezeu», spune H. Beale). S-ar putea să ai dreptate, dle Beale.*

Howard Beale (predicând de acum încolo «cosmologia corporaţiei», dictată de masonul Jensen): *Aseară v-am cerut să vă ridicaţi şi să luptaţi pentru moştenirea voastră. Aţi făcut-o şi a fost minunat. Şase milioane de telegrame au fost trimise la Casa Albă. Preluarea CCA a fost*

stopată. Poporul a vorbit, poporul a învins. A fost o erupţie de democraţie. Dar cred că a fost de ajuns, oameni buni. Asemenea lucruri nu trebuie să se mai întâmple, pentru că în adâncul sufletelor noastre îngrozite ştim că democraţia e un uriaş muribund, un concept politic bolnav, decadent, care se zvârcoleşte în ultimele chinuri. Nu vreau să spun că Statele Unite sunt terminate ca putere mondială. Sunt cea mai bogată, mai puternică şi mai avansată ţară din lume. Nu sugerez că vom fi covârşiţi de comunişti. Ei stau mai rău ca noi. E depăşită ideea că această ţară măreaţă se îngrijeşte de libertatea şi prosperitatea fiecărui individ care trăieşte în ea. Ideea de individ e depăşită. Ideea de om individualitate e depăşită. Fiecare dintre noi e depăşit. Pentru că aceasta nu mai este o naţiune de indivizi independenţi. E o naţiune de 200 milioane de trupuri tranzistorizate, deodorizate, mai albe decât albul, complet inutile ca fiinţe omeneşti şi la fel de uşor de înlocuit ca pistoanele. A venit vremea să ne întrebăm: e dezumanizarea un cuvânt aşa urât? Frumos sau urât, aici s-a ajuns. Devenim o lume de humanoizi: creaturi care seamănă cu oamenii, dar nu sunt. O lume întreagă! Noi suntem cei mai avansaţi. Vom ajunge acolo primii. Toţi oamenii lumii, devin produse în masă, programate, numerotate şi ...

Howard Beale avansase un argument perfect admisibil. Era totuşi, unul foarte deprimant. Puţini ar accepta să creadă, că viaţa lor ar fi lipsită de orice valoare. La sfârşitul primei săptămâni, de-atunci, ratingul a scăzut cu un punct şi apoi a scăzut continuu, determinând-o pe Diana Christensen şi colaboratorii ei principali (inclusiv şefi) să pună la cale asasinarea lui, chiar în timpul emisiunii, deoarece era protejatul dlui Jensen, care nu accepta desigur să renunţe la portavocea sa, dl. Beale. Astfel, se încheie povestea singurului om ucis pentru cota scăzută de audienţă...

Cazul lui Howard Beale, chiar dacă este expus într-un film (inspirat din realitate), este revelator pentru a ilustra **«cumpărarea» oamenilor, a conştiinţelor acestora, în momente de dezorientare şi … de îndepărtare faţă de Dumnezeu.** Substratul filmului este unul religios în primul rând, iar în subsidiar evocă schimbarea care se petrece la nivel global, prin **dominaţia tot mai agresivă şi totală a omenirii de marile corporaţii (trusturi, concerne) multinaţionale**. Companiile sunt cumpărate şi exploatate în interesul acestora şi a ocultei mondiale (idee pe care o puteţi accepta sau nu). Unele informaţii de mai sus nu trebuie luate ad litteram sau în sens propriu. Putem înlocui arabii cu evreii, de pildă. Este ipoteza cea mai credibilă. Dar, aceasta nu înseamnă că-i avem în vedere pe toţi evreii, ci numai pe cei care susţin şi propagă în lume (mai ales prin televiziune) **utopia globalizării** pentru a cuceri întreaga omenire.

Globalizarea reprezintă în viziunea mea un nou experiment diabolic la scară planetară, care are scopul ei bine definit de autorii ei (hegemonia mondială). În esenţa ei este un comunism mascat, «îmbunătăţit», ridicat la un alt stadiu. **Orice intelectual poate vedea cu ochii minţii sale procesul actual de îndobitocire intensivă a omenirii. Iar mijlocul principal folosit în acest scop este mass media, în care televiziunea ocupă deja locul cel mai important.**

De ce credeţi că a murit de fapt, dl. Beale? Nimic nu este doar întâmplător pe lumea aceasta. A fost sau nu voinţa divină în a-l pedepsi pe acest ''profet'', care a servit iniţial ateismul, apoi budismul, pentru ca apoi să servească masoneria? Orice creştin ştie că bolile şi necazurile sunt avertismente sau mustrări, că în felul acesta suntem certaţi părinteşte de către Dumnezeu pentru faptele noastre necreştineşti. Dar, mai ştie şi un alt adevăr: că plata păcatului este moartea. Cel ce stăruie în păcat îşi pierde fără îndoială sufletul său dar şi viaţa. Aşa a păţit şi acest domn, Howard Beale, în contrast cu alt personaj – Max Schumacher, care şi-a dovedit capacitatea de înţelegere în toate aceste evenimente, părăsindu-şi păcatul său (adulterul cu Diana

Christensen). Compromisul făcut cu dl. Beale (pactul cu diavolul) l-a costat chiar viaţa. Nu putem spune că n-avea tăria să reziste ispitei domnului Jensen. A fost alegerea sa personală. Optimismul său iniţial a fost înlocuit cu un pesimism, care i-a dezamăgit treptat pe toţi cei din jurul său şi pe bună dreptate.

Dacă acceptăm faptul că există oculta mondială (sionismul) şi Francmasoneria (care recrutează noi adepţi, din rândurile ateilor şi ''creştinilor''), atunci vom observa multe cazuri de ''intelectuali'', care şi-au trădat vocaţia lor şi au trecut în tabăra adversarilor păcii şi oamenilor liberi (care gândesc liber). Din ceea ce se cunoaşte, primele 33 grade în cadrul lojilor masonice reprezintă faţa văzută a Francmasoneriei. Abia următoarele grade nu mai consacră aşa-zisa libertate de conştiinţă şi urmează cu obedienţă extremă cultul lui Lucifer (satanic).

Continuând şirul unor idei exprimate în primul volum, nu pot să nu remarc legătura dintre filozofia englezului Thomas Hobbes şi a continuatorilor săi John Locke şi Jean-Jacques Rousseau, pe linia gândirii care promovează iraţionalismul şi materialismul societăţii de consum de mai târziu. I s-au atribuit lui Jean-Jacques Rousseau multe paternităţi şi contribuţii care au dus la evoluţia omenirii, dar acestea au fost de multe ori exagerate sau inventate. De pildă, conceptul de «contract social» al lui Rousseau. Dar iată ce spune una din biografiile sale recente:

„Celebrul filozof Jean-Jacques Rousseau s-a născut în 1712 la Geneva. Mama lui a murit la scurt timp după naşterea sa, iar când Rousseau avea numai zece ani, tatăl său a fost exilat din Geneva, astfel că fiul său a rămas de unul singur. La rândul său, tânărul Jean-Jacques avea să plece şi el din Geneva la şaisprezece ani. Mulţi ani Rousseau a rătăcit dintr-un loc în altul, fără să aibă o ocupaţie stabilă. A avut multe legături amoroase, inclusiv cu Thérèse Levasseur, care i-a dăruit cinci copii nelegitimi; ulterior aceştia aveau să ajungă la orfelinat. (În cele din urmă la cincizeci şi şase de ani s-a căsătorit cu Thérèse). În 1750, la treizeci şi opt de ani, Rousseau a devenit brusc celebru. Academia din Dijon oferise un premiu pentru cel mai bun eseu, care trebuia să dea un răspuns la întrebarea dacă artele şi ştiinţele erau sau nu benefice pentru morală şi societate. Rousseau, care în eseul său ajungea la concluzia că progresul din artă şi ştiinţă nu este benefic omenirii, a câştigat premiul şi a pornit pe drumul gloriei. Au urmat multe alte scrieri. [...] Deoarece s-a opus planului lui Voltaire de a înfiinţa un teatru la Geneva (Rousseau susţinea că teatrul era şcoala imoralităţii), şi-a atras duşmănia acestuia. Şi în orice caz, ideile lui veneau în contradicţie cu raţionalismul lui Voltaire şi al enciclopediştilor. Începând cu 1762 (când a publicat „Contractul social"), Rousseau a avut mari probleme cu autorităţile din cauza scrierilor sale (şi caracterului acestora). O parte din asociaţii săi l-au părăsit şi Rousseau a început să-şi piardă complet raţiunea. Deşi avea mulţi prieteni, Rousseau a reuşit, practic, să se certe cu toţi din cauza firii sale irascibile şi suspicioase. În ultimii douăzeci de ani ai existenţei sale a fost un om nefericit şi scârbit de viaţă. A murit în 1778, la Ermenonville, în Franţa." [5]

În continuare, se arată: *„Iar atribuirea conceptului de «contract social» lui Rousseau nu are nici o bază reală. Ideea a fost prezentată pe larg de John Locke, care şi-a publicat lucrările cu mult înainte de naşterea lui Rousseau. De fapt, celebrul filozof englez Thomas Hobbes a pus în discuţie ideea contractului social chiar înaintea lui Locke (Rousseau a dezvoltat această idee). Măsura în care Rousseau s-a opus tehnologiei e complet nesemnificativă. Ba mai mult, orientarea antitehnologică din zilele noastre nu derivă din scrierile lui Rousseau, ci reprezintă mai degrabă o reacţie faţă de efectele secundare produse de aplicarea fără discernământ a*

[5] Michael H. Hart, *100 de personalităţi din toate timpurile care au influenţat evoluţia omenirii*, Ed. Lider, Bucureşti, 1992, p. 208 (o lucrare controversată).

tehnologiei în ultimul secol. Mulţi alţi gânditori au susţinut că factorii de mediu au o importanţă covârşitoare în formarea caracterului uman şi cred că nu avem nici un motiv să-l considerăm pe Rousseau iniţiatorul acestei idei atât de răspândite. De asemenea, naţionalismul s-a manifestat cu mult înainte de naşterea filozofului francez, iar el a contribuit în mică măsură la exacerbarea acestuia. Se pune întrebarea dacă scrierile lui Rousseau au pregătit terenul pentru Revoluţia franceză. Incontestabil, poate chiar mai mult decât lucrările lui Diderot sau D'Alembert. [...] Din punct de vedere temperamental, Rousseau ar putea fi considerat un antiraţionalist, spre deosebire de ceilalţi scriitori francezi ai vremii sale. [...] ***Rousseau a minimalizat importanţa lecturii în educaţia unui copil, recomandând ca emoţiile sale să fie cultivate înaintea raţiunii (mai târziu prejudecăţile luând locul emoţiilor)*** *[...] Există multe concepte interesante şi originale în scrierile politice ale lui Rousseau. Dar dintre toate se remarcă dorinţa de egalitate şi certitudinea că structura existentă a societăţii este nedreaptă. («Omul se naşte liber; şi peste tot este în lanţuri»). Poate că Rousseau nu a îndemnat la violenţă, dar le-a sugerat în mod sigur semenilor lui să se orienteze mai degrabă spre o revoluţie violentă decât spre o reformă treptată (idee preluată de Karl Marx). Concepţiile lui Rousseau referitoare la proprietatea privată (şi la multe alte aspecte ale vieţii sociale) se contrazic în mod frecvent. La un moment dat, el a descris proprietatea drept «cea mai sacră dintre toate drepturile cetăţeneşti». Şi cu toate acestea, se poate afirma că atacurile sale la adresa proprietăţii private au avut un impact mai mare asupra cititorilor decât comentariile sale laudative. Rousseau s-a numărat printre primii scriitori moderni însemnaţi care au atacat în mod serios instituţia proprietăţii private şi prin urmare poate fi considerat* ***unul din precursorii socialismului şi comunismului modern.*** *Nu trebuie ignorate nici teoriile constituţionale ale lui Rousseau.* ***Ideea centrală a Contractului social o constituie «alienarea totală a fiecărui asociat şi a tuturor drepturilor sale, în folosul întregii comunităţi». O asemenea frază anulează orice drepturi cetăţeneşti.*** *Rousseau a fost el însuşi un rebel, un om care s-a ridicat împotriva autorităţii, dar principalul efect al scrierilor sale l-a constituit faptul că a justificat regimurile totalitare de mai târziu. Criticii lui Rousseau l-au caracterizat drept un nevropat (ba chiar un paranoic), un misogin şi un filozof confuz, ale cărui idei sunt lipsite de utilitate practică. Aceste reproşuri sunt în mare parte justificate…”* [6]

Am insistat aici asupra lui J.J- Rousseau pentru a oferi un exemplu de deturnare a adevărului într-o direcţie greşită. Nu ştim sigur dacă a fost sau nu mason, dar filozofia sa a servit intereselor totalitarismului de mai târziu, promovat de oculta mondială. **Nu întâmplător, vom descoperi în scrierile politice ale lui Eminescu reproşuri aduse filozofului francez şi teoriei contractului social, şi nu întâmplător poetul nostru naţional şi marele nostru gânditor a avut parte de o agonie prelungită şi un sfârşit tragic.** Despre aceste lucruri veţi găsi precizări mai ales în al patrulea volum.

Nu întâmplător, vom descoperi unele asemănări cu Rousseau (influenţând şi el evoluţia omenirii) la John Locke, care a trăit înaintea sa:

„Faimosul filozof englez John Locke a fost primul scriitor care a dat o formă coerentă a ideilor de bază ale democraţiei constituţionale. Concepţiile lui au avut un puternic impact asupra părinţilor fondatori ai Statelor Unite, ca şi asupra unor filozofi de marcă ai Iluminismului francez. [...] Unul din momentele de cotitură ale vieţii sale l-a constituit întâlnirea cu ducele de Shaftesbury. Locke avea să devină secretarul ducelui şi medicul familiei sale. Shaftesbury era un important purtător de cuvânt al ideilor politice liberale, fiind o vreme întemniţat de regele Carol al II-lea din cauza activităţilor lui politice. [...] Deşi Eseu asupra

[6] Ibidem, pp.205-210.

intelectului omenesc *(1690) este cea mai originală operă a lui Locke şi una din faimoasele cărţi clasice ale filozofiei, ea a înrâurit evenimente istorice în mai mică măsură decât scrierile sale politice. În* Scrisoare despre toleranţă *(publicată mai întâi anonim, în 1689),* ***Locke a susţinut că statul nu ar trebui să se amestece în practicarea liberă a religiei.*** *Locke nu era primul englez care a sugerat tolerarea sectelor protestante; totuşi, puternicele argumente pe care le-a prezentat în favoarea toleranţei au dus la creşterea sprijinului politic pentru această idee. [...] O importanţă mai mare a avut opera lui Locke:* Două tratate despre guvernare *(1689) în care a prezentat ideile fundamentale ale democraţiei constituţionale liberale. Cartea aceasta a influenţat profund gândirea politică din lumea vorbitorilor de engleză.* ***Locke credea cu tărie că fiecare fiinţă umană posedă drepturi naturale şi că acestea vizau nu numai viaţa şi libertatea personală, dar şi proprietatea. Scopul principal al guvernării, a afirmat Locke, este acela de a proteja persoana şi proprietatea particulară.*** *[...] Locke a susţinut cu tărie ideea de contract social. Noţiunea a derivat, în parte din scrierile unui filozof englez precedent, Thomas Hobbes (1588-1679). Dar, în timp ce Hobbes folosea ideea pentru a justifica absolutismul, în opinia lui Locke contractul social era revocabil: «... Ori de câte ori legiuitorii îndrăznesc să confişte sau să distrugă proprietatea oamenilor, sau să înrobească printr-un act arbitrar, ei intră în conflict cu poporul, care este scutit de orice supunere de aici încolo, având posibilitatea să recurgă la refugiul pe care Domnul l-a lăsat tuturor oamenilor împotriva forţei şi violenţei». De asemenea, «... poporul dispune de puterea supremă de a înlătura sau schimba legiuitorii când crede că actul legislativ nu justifică încrederea acordată acestora...». Pledoaria lui Locke în formarea dreptului la revoluţie i-a influenţat profund pe Thomas Jefferson şi pe ceilalţi revoluţionari americani. [...] Locke a prefigurat practic toate ideile Revoluţiei americane cu aproape un secol înaintea acestui eveniment. [...] Ideile lui Locke au pătruns şi în Europa continentală - mai ales în Franţa, unde au avut un efect indirect asupra Revoluţiei franceze şi a Declaraţiei Drepturilor Omului din Franţa.* [7]

Dar, ideea contractului social apăruse mai întâi la filozoful englez **Thomas Hobbes** (1588-1679), despre care o biografie precizează succint: *„Este un materialist care neagă existenţa sufletului, deduce ideile şi cunoştinţele pornind de la senzaţie. Morala sa* ***utilitaristă*** *(dezvoltată în* Elemente ale legii naturale şi politice*, lucrare scrisă în 1640, dar publicată în 1650, şi în Leviathan, 1651), este celebră prin faptul că a demonstrat originile despotismului în dispoziţia naturală a omului de a fi «un lup pentru om»; în starea de natură are loc «războiul tuturor contra tuturor». Se opune «monarhiei de drept divin» şi, nu fără un anumit cinism, pune la baza absolutismului un contract prin care indivizii conferă toate drepturile unui singur suveran (monarh sau consilier). Va fi combătut de teoreticienii contractului (care vizează în general, să limiteze drepturile regalităţii) şi în special de J.-J. Rousseau (care plasa în locul monarhului, poporul ca singur suveran).”* [8]

Revenind la „Contractul social (Principiile dreptului politic)”, lucrare a lui J.-J. Rousseau, trebuie făcute câteva precizări: *„Fragment dintr-o operă vastă neterminată, acest tratat caută să concilieze aspiraţia indivizilor la fericire cu exigenţele vieţii sociale, libertăţile individuale cu supunerea indivizilor faţă de interesul general. Rousseau îşi exprimă aici idealul său republican în patru puncte: 1) să renunţăm la drepturile noastre naturale în favoarea statului, care, prin protecţia acordată, va concilia egalitatea şi libertatea; 2) poporul*

---

[7] Ibidem, pp.185-187.

[8] Didier Julia, *Dicţionar de filozofie, Col. Larousse*, Ed. Univers Enciclopedic, Bucureşti, 1999, p.148 (o lucrare controversată).

atotputernic salvgardează, prin intermediul unui legislator, prosperitatea generală contra grupărilor de interese; 3) democraţia are a-şi menţine puritatea prin adunări legislative; 4) se impune creată o religie de stat (impusă). Lucrarea a inspirat Declaraţia drepturilor omului şi discursurile membrilor Convenţiei, subliniind posibilele pericole ale unei tiranii a poporului.” [9]

Putem remarca astfel actualitatea pericolului de a suporta o tiranie a poporului, în cadrul democraţiei moderne. Prin diverse subterfugii, poporul poate fi înşelat şi manipulat iar tirania majorităţii poate deveni uneori distructivă. Este cazul **utilitarismului, acea doctrină sau atitudine morală care consideră că «utilul sau ceea ce ne poate aduce maximum de fericire» trebuie să fie principiul suprem al acţiunilor noastre**. Această tradiţie îşi are începuturile în filozofia lui Epicur şi a fost susţinută de Thomas Hobbes, Helvétius şi Jeremy Bentham. **Astăzi, utilitarismul a îmbrăcat forma materialismului societăţii de consum, care exclude prin prezenţa sa aproape în totalitate morala şi religia şi impune o religie a banului** (denumit de un autor «sângele corporaţiilor multinaţionale»).

În opinia mea, ideea aplicării comunismului s-a manifestat într-o primă fază cu ocazia Revoluţiei franceze (1789), apoi în timpul Comunei din Paris (1871), când s-a vehiculat mereu teoria potrivit căreia poporul trebuie să se conducă singur, prin reprezentanţi «aleşi» desigur din păturile sărace ale populaţiei, pentru a promova egalitatea economică, socială şi politică. Teroarea dezlănţuită atunci de revoluţionari nu se putea justifica decât prin apartenenţa lor la ateism şi lipsa de informaţie autentică. Pe cât de mult s-a manifestat teroarea proletariatului, pe atât de mare a fost şi demagogia propagandei acestuia.

Desigur, oculta mondială se poate lăuda cu iniţierea şi ’’stoparea’’ experimentului comunist, experiment care a fost efectuat pornindu-se probabil de la cercetările psihologilor, cum ar fi principiile psihologiei mulţimilor, de care s-a ocupat profesorul Gustave Le Bon în cartea „Psihologia maselor”. Manevrarea psihologică a grupurilor de oameni a operat şi la căderea comunismului. Manipularea şi dezinformarea, diversiunea şi teroarea au constituit metode de lucru eficiente pentru realizarea planurilor masoneriei.

Întrebat fiind dacă deţine un doctorat în psihologie, fostul preşedinte al României, Ion Iliescu, recunoscut ca liber cugetător a răspuns, bineînţeles râzând: *«Doctoratul meu ... nu este teoria, ci practica»*.

[9] Ibidem, p.62.

DESPRE FELUL ÎN CARE RĂSPUNDEM NOI, CREŞTINII ORTODOCŞI, LA OFENSIVA MASONERIEI ÎMPOTRIVA TINERILOR ŞI FAMILIEI

Motto: ***Nu e un biruitor mai mare pe pământ decât acela care se biruieşte pe sine însuşi şi domneşte asupra patimilor sale.***
Părintele Arsenie Boca

Sfântul Maxim Mărturisitorul ţine să ne spună că: ,,nu mâncărurile sunt rele, ci lăcomia pântecelui; nici facerea de prunci, ci curvia; nu banii, ci iubirea de bani; nici slava, ci slava deşartă. Iar dacă-i aşa, ***nimic nu e rău din cele ce sunt decât reaua lor întrebuinţare, care vine din negrija minţii de-a cultiva cele fireşt****i'' (Filocalia vol.2, pg.77). Ori, ceea ce îngrijorează astăzi este faptul că senzualitatea ia locul iubirii şi plăcerea trece în locul comuniunii.* ***Amorul liber este socotit ca un lucru normal, iar căsătoria a devenit pentru mulţi un mijloc lesnicios de a dobândi plăceri şi o asigurare împotriva neputinţelor de la bătrâneţe.***

Creştinii, însă, ştiu bine că nunta este Taina iubirii, ,,Taina mare în Hristos şi în Biserică'', având ca scop procreaţia (naşterea de prunci) şi desăvârşirea personală a soţilor, unul prin altul şi amândoi prin Hristos Dumnezeu. Părintele Stăniloae spune că cei doi căsătoriţi în comuniunea şi dăruirea lor **Îl privesc pe Hristos privindu-se unul pe altul**. *Iar* ***comuniunea dintre soţ şi soţie se întăreşte prin copii****.*

Nenorocirea este că tocmai aceşti copii, care au rolul de a întări comuniunea familiei binecuvântate prin Taina Cununiei, sunt avortaţi fără milă de mame uşuratice şi necredincioase cu acordul taţilor leneşi şi care nu vor să-şi asume odată cu trăirea plăcerii ce rezultă din actul sexual şi răspunderea creşterii pruncilor care se vor zămisli în mod natural, după rânduiala înscrisă în fire de Dumnezeu, Creatorul vieţii. Împiedicarea zămislirii copiilor prin tot felul de mijloace şi uciderea copiilor în pântece transformă actul sexual într-o sursă de plăcere fără finalitate, golind astfel pe omul care a ales viaţa lumească de adevăratul lui sens şi conducându-l de fapt spre urmări ce nu vor întârzia să apară, adică spre nefericire şi disperare care vor degenera în final în vicii cu urmări grave. [10]

*

Transformarea plăcerilor sexuale într-un idol duce la alegerea iresponsabilă a pornografiei, a mijloacelor contraceptive şi a crimei de avort ca modele de viaţă*, încât acestea reprezintă o plagă a vremii noastre, precum lepra în antichitate şi ciuma în evul mediu. O statistică recentă ne informează că prin acceptarea sexualităţii, întreaga ţară s-a transformat într-un adevărat abator în care sunt ucişi fără milă aproape un milion de copii în fiecare an.*

Cauza unică a pruncuciderii rămâne lipsa de iubire. A omorî un copil nenăscut înseamnă a te pune împotriva voinţei lui Dumnezeu, iar pentru femeie înseamnă a omorî ceva din ea însăşi, înseamnă a omorî iubirea şi sfinţenia, e un act de violenţă asupra propriei persoane, care se transformă, patologic, într-un instinct criminal şi afectează zestrea ereditară. Bunicile şi mamele care au făcut avorturi, pe parcursul a trei sau patru generaţii, lasă urmaşilor tendinţa nefastă a repetării aceleiaşi fărădelegi. Nici un motiv nu justifică actul criminal al uciderii

[10] Ieromonahul Teognost, în Cuvânt înainte la vol. ***Din învăţăturile Părintelui Arsenie Boca. Tinerii, familia şi copiii născuţi în lanţuri (Despre legile şi fărădelegile familiei creştine)***, Ed. a II-a revizuită şi adăugită, alcătuită de Arhim. Serafim Popescu, Ed. ,,Credinţa strămoşească'', Iaşi, 2005, pp.5-6.

fătului, cauza unică a acestei fărădelegi nefiind alta decât lipsa de iubire maternă şi paternă şi ura inspirată de lucrarea de surpare a duhurilor rele, considerată de dreapta credinţă a Bisericii Ortodoxe drept ,,îndrăcire''. Răutăţii şi influenţei demonice nevăzute li se adaugă văzut şi cabinetele de planificare a familiei aflate în slujba **avortului hormonal**, *şi cele aflate în serviciul* **avortului chirurgical.** [11]

*

De asemenea, împotriva tinerilor şi spre distrugerea lor, se folosesc armele psihologice moderne *care sub masca ,,fericirii, binefacerii şi modei apusene moderne'' îi încurajează să fumeze, să consume alcool, să privească doar filme de groază, violenţă şi pornografie, să se drogheze şi să înceapă cât mai devreme viaţa sexuală, pentru a-i secătui de vlagă dacă se poate cât mai de timpuriu. De la scenele pornografice televizate la proiectele ,,educative'' confecţionate de instructorii de sex pentru depăşirea ,,miturilor şi prejudecăţilor tradiţionale'' cum se justifică ei, de la dansurile voit libidinoase din discoteci la lecţiile ce se predau în cabinetele de ,,planificarea familiei'', totul este un atentat împotriva castităţii, una din cele mai de seamă virtuţi pe care se întemeiază viaţa în sânul familiei, este o tentativă de a pătrunde în sanctuarele vieţii intime binecuvântate prin nunta creştină, cu scopul de a le devasta.*

Căci, oare ce poate fi mai rău decât desfrâul, această boală groaznică, o adevărată lepră morală care calcă în picioare iubirea, fidelitatea, frumuseţea şi nobleţea existenţei. *Acceptând aceste rele de bunăvoie, sigur mergem spre pierzanie.*

În goana după plăcere, vrând să înlăture responsabilitatea naşterii şi creşterii copiilor şi să rămână doar cu plăcerea împreunării sexuale, omul a decăzut la nivelul practicilor împotriva firii ajungând de la anticoncepţionale şi avort, adică de la crimă premeditată, la degradarea în homosexuali şi lesbiene fără ruşine, degenerând de la funcţia de om moral şi spiritual la cea de **om animalic** *– decăzut din drepturile lui de fiinţă omenească după chipul şi asemănarea lui Dumnezeu. De aici rezultă şi uriaşele tulburări sufleteşti care răbufnesc sub formă de tot felul de vicii grave, de boli psihice conducând până la sinucidere şi care-l duc la moarte veşnică, sub* **robia** *nemiloasă a diavolului.* [12]

*

,,Mulţi consideră copiii ca o povară neplăcută a căsătoriei, de aceea vor să scape de ei prin vicierea actului natural. Ei urmăresc voluptatea actului sexual, dar evită fecunditatea. *Însă nici o raţiune – fie şi cea mai grea – nu poate face ceea ce în sine este contra naturii să fie de acord cu natura şi onest. Deoarece actul conjugal după natura sa este destinat pentru naşterea de copii, cei ce-l frustează de consecinţele lui naturale lucrează împotriva naturii şi operează ucigaş şi neonest. De aceea nu-i de mirare că Dumnezeu a urmărit cu cea mai mare ură această crimă şi nu de puţine ori i-a pedepsit cu moartea, cum zice Sfântul Augustin:* ,,Când este evitată concepţia copilului, este nepermisă şi ruşinoasă chiar împreunarea cu soţia legitimă. Aceasta a făcut-o **Onan, fiul lui Iuda**, şi pentru aceasta l-a omorât Dumnezeu''. *Biserica creştină, pentru a salva căsătoria de la această decădere, în numele trimiterii ei divine, proclamă că oricine lipseşte actul conjugal de exerciţiul său natural şi de puterea de procreaţie a vieţii, calcă legea lui Dumnezeu şi a naturii şi se face vinovat de o mare nelegiuire''.*

Prezenta carte apare din dorinţa de a-i face conştienţi pe toţi tinerii, băieţi şi fete, care aleg calea căsătoriei, asupra marilor răspunderi pe care trebuie să şi le asume din momentul în care îşi încep viaţa sexuală. Biserica Ortodoxă a binecuvântat de la începuturile ei unirea dintre bărbat şi femeie, a aşezat-o sub ascultarea poruncilor dumnezeieşti ale Sfintei Scripturi, şi a

[11] Ibidem, pp.6-7.
[12] Ibidem, pp.7-8.

ridicat-o la rangul de ***Taină Sfântă****, apărând-o astfel de atacurile viclene ale nevăzutului vrăjmaş al omului şi al lui Dumnezeu.* [13]

*

Deşi încă nu este canonizat sfânt de către Sfânta noastră Biserică, poporul drept credincios care l-a cunoscut, care s-a împărtăşit din sfinţenia vieţii lui de duhovnic şi i-a auzit cuvânzul puternic şi adânc, îl cinsteşte în adâncul inimii, şi pentru ei părintele Arsenie Boca se află printre Sfinţii cuvioşi ai neamului nostru. De asemenea şi mulţi dintre cei ce numai au citit lucrările apărute în care au găsit scrierile părintelui, predicile lui şi mărturiile numeroase ale celor ce l-au cunoscut, nu pot să rămână indiferenţi în faţa luminii strălucitoare de Adevăr a cuvântului lui, ci din contra ***îşi schimbă din temelii viaţa****, fie luând drumul călugăriei, fie înţelegând să trăiască cununia (căsătoria) la valoarea ei de Taină, şi încep din răsputeri să ducă lupta pentru mântuire.*

Un sfânt al Bisericii ruse, Sfântul Lavrentie de Cernigov (1868-1950), în predica sa ,,Despre ispitele trupeşti şi despre patimi'', *spunea că* ***,,diavolul este foarte înverşunat pe ultimii drept-credincioşi <<fecioare>> (ai acestui veac), îi invidiază şi vrea să-i atragă în păcat, căci aceştia urmează să completeze, în ceruri, rândurile îngerilor căzuţi.''*** *De asemenea, acest sfânt, pe când era în viaţă, niciodată nu rămânea la cununie, căci fiind înzestrat cu darul înainte vederii cunoştea dinainte că cei ce se uneau nu mai erau feciori, deci îşi pierduseră starea de castitate. ,,Totuşi o dată a rămas şi s-a rugat mult pentru cei doi tineri, iar la sfârşit a spus că această pereche într-adevăr a fost o pereche de feciori, fată şi băiat, pentru că a văzut Duhul Sfânt trecând de la unul la altul''.*

Din aceste mărturii se vede clar cât de importantă este pentru suflet starea de curăţie, trupească şi sufletească, a celor ce aleg să se căsătorească şi cât de plăcută este înaintea lui Dumnezeu. De asemenea, părintele Lavrentie tare plângea când păcătosul care se spovedea la dânsul nu descoperea păcate de moarte. Amare lacrimi vărsa când mama care se spovedea mărturisea marele păcat al uciderii de prunci (avortul). El spunea că: ,,mama ce a săvârşit acest păcat trebuie să verse multe lacrimi îndurerate şi să se roage zi şi noapte, căci greu este păcatul acesta.'',, Să vă ferească Dumnezeu de el!'' Mai spunea că trebuie să ne fie frică de acest păcat, ca de foc.'' [14]

*

*Păzirea castităţii, a fecioriei, până la căsătorie, până după cununia civilă şi religioasă, era unul din sfaturile clare ale Părintelui Arsenie. Prin cuvântul său, cu putere multă, a strigat în urechile tuturor ce vor să audă: ,,****Voinţa lui Dumnezeu aceasta este: sfinţirea şi să vă feriţi de desfrânare … Numai atât este nunta binecuvântată de Biserică, cât este spre naştere de prunci, restul e desfrânare.****'' […]*

Multe sunt sfaturile şi numeroase sunt exemplele pe care ni le-a dat şi ne-a lăsat acest mare misionar al românilor, acest ales al lui Dumnezeu încredinţat cu o misiune specială. Ele sunt un mare tezaur de gândire şi spiritualitate ortodoxă. Să dea Dumnezeu să ajungă în faţa ochilor şi a sufletelor noastre, sub formă de lucrări tipărite, toată lucrarea de mântuire a neamului pe care a făcut-o Părintele Arsenie Boca prin exemplul vieţii lui, prin toate predicile pe care le-a lăsat creştinilor, prin toate scrierile sale, prin toate mărturiile creştinilor care l-au cunoscut şi au avut binecuvântarea să-i audă ei înşişi cuvântul lui viu, care pătrundea şi mişca sufletul celor ce-l ascultau. Să ne ajute Dumnezeu pe toţi creştinii, ca nici o pagină din lucrarea

[13] Ibidem, pp.8-9.
[14] Ibidem, pp.10-12.

cea mântuitoare a Părintelui Arsenie să nu rămână necunoscută dar să ne străduim să şi împlinim după puteri, cu darul lui Dumnezeu. Amin! [15]

*

Familia *şi* **statul**, *înjghebări bicisnice [Notă: Bicisnic (becisnic) – vrednic de compătimire, debil, slăbănog, bolnăvicios; lipsit de personalitate, de energie] când ne gândim la fericirea din ceruri, sunt trebuitoare în adăstarea (aşteptarea) pământească a Raiului. Dar atâta vreme cât sunt trebuitoare, vor fi nevoite, cât de cât, să nu fie din cale de afară de necurate şi schiloade. Cel ce cârmuieşte (*statul*) ar trebui să simtă responsabilitatea deopotrivă cu cel ce slujeşte; unirea între bărbat şi femeie (*familia*) ar trebui să fie veşnică şi nefăţarnică.*

Iisus vede în căsătorie, mai înainte de orice (duhoniceşte vorbind), împreunarea a două trupuri. De data aceasta întăreşte spusa Vechii Legi: ,,Nu mai sunt două trupuri ci un singur trup''. [Notă: Facerea 2, 24; Matei 19,5] ***Mirele şi mireasa fac un singur trup, cu neputinţă de despărţit. Acel bărbat nu va avea altă femeie; femeia aceea nu va cunoaşte alt bărbat, până nu i-a despărţit moartea.*** *[…] În cele două trupuri ce se strâng în dorinţă, sunt două suflete ce se regăsesc în iubire. Cele două trupuri se schimbă într-un trup, cele două suflete într-un singur suflet.*

Cei doi şi-au amestecat sângele; dar din această contopire se naşte o făptură nouă, plămădită din viaţa lor: **întruchiparea vădită a contopirii lor.** *Iubirea-i face asemenea lui Dumnezeu: făurari ai mereu reînnoitei şi miraculoasei faceri.*

Dar această trupească şi rituală vanitate, cea mai desăvârşită dintre nedesăvârşitele înjghebări omeneşti (nunta creştină), nu trebuie să fie tulburată ori întreruptă niciodată. Adulterul o strică; divorţul o curmă. Adulterul este traducerea [Notă: trădarea, înşelarea] vicleană a unităţii, divorţul renegarea-i definitivă. Adulterul este un divorţ secret, întemeiat pe minciună şi trădare; divorţul, urmat de o nouă căsătorie, e adulterul legiuit.

Iisus osândeşte totdeauna, în chip solemn şi răspicat, adulterul şi divorţul. *Întreaga-I fire se răzvrătea împotriva îngrozirii, în faţa necredinţei şi a trădării. Veni-va o zi, prooroceşte El, vorbind de viaţa din ceruri, în care bărbaţii şi femeile nu se vor mai cununa (Luca 20, 34-36); dar atunci cununia trebuie să cunoască măcar toate virtuţile îngăduite de viaţa pământească.*

Iisus, Care porneşte totdeauna de la cele văzute către cele nevăzute, nu-i zice adulterin doar celui care fură soţia fratelui său, dar chiar şi celui ce o priveşte pe drum, cu ochii poftei. Nu-i adulterin doar cel ce se dă într-ascuns cu femeia altuia, ci şi acela care, după ce a alungat-o pe a sa, se însoară cu alta. Într-un singur loc pare a îngădui divorţul: bărbatului femeii adultere, însă vina soaţei izgonite n-ar putea îndreptăţi în nici un chip crima pe care ar săvârşi-o cel trădat, însurându-se cu alta. [16]

*

Cununia e un hatâr făcut firii omeneşti şi răspândirii vieţii. Nu-s toţi în stare să se păstreze curaţi, feciorelnici şi singuri, ,,ci doar aceia cărora le este dat.'' (Matei 19, 11). ***Desăvârşitul celibat e un har, o răsplată a izbânzii sufletului asupra trupului.***

Oricine vrea să închine întreaga dragoste de care-i în stare unor fapte mari, va (trebui) să se ,,osândească'' (pe sine) a rămâne cast. Omul ce trebuie să îndeplinească o grea solie, care-i va cere toate zilele, până la cea din urmă, nu se poate lega de o femeie.

Cununia cere părăsirea fiinţei tale în voia altei fiinţe, iar Mântuitorul va să dea tuturor fiinţelor îmbinarea a două suflete – nu-I ajunge – căci ar face grea, poate cu neputinţă

[15] Ibidem, pp.12-14.
[16] Părintele Arsenie Boca, op.cit., pp.15-17.

contopirea cu toate sufletele celelalte. Răspunderile pe care le atrage după sine alegerea unei femei, naşterea copiilor, întemeierea unei mici înjghebări în mijlocul celei mari, sunt atât de grele, că ar fi o zilnică piedică faţă de alte îndatoriri nespus de grele.

Omul care vrea să le poruncească celorlalţi oameni, să-i schimbe, nu se poate lega pe viaţă cu o singură făptură. Ar trebui să fie necredincios femeii ori chemării sale. Îi e prea dragă lumea nesfârşită a fraţilor săi, ca s-o îndrăgească numai pe una singură dintre surori. Eroul e întotdeauna singur. Singurătatea-i e osândă şi măreţie. Se lipseşte de bucuriile dragostei casnice, iar iubirea din el se înmulţeşte spre a se împărtăşi tuturor oamenilor, într-o sublimizare de jertfă, ce întrece toate extazele pământeşti. Bărbatul fără femeie e singur, dar liber; sufletu-i, necotropit de gânduri lumeşti, poate urca mai sus. Nu zămisleşte copii în carne şi oase, dar îi face să nască la a doua viaţă pe copiii sufletului său. [Notă: Fiii duhovniceşti]

Nu tuturor le e dat însă de a ţine piept abstinenţei: „Cine-i în stare, s-o facă!''. Întemeierea Împărăţiei cerurilor cere oameni care să-şi dea tot sufletul; dăruirea trupească, chiar îngrădită de îndrituirea cununiei, e o moleşire pentru cel ce e chemat să cate la cele sufleteşti.[17]

*

Iisus nu putea coborî raţiunile creaţiei din motivele lui Moise, de aceea a ridicat căsătoria la rangul de Taină. Deci, dacă ar fi trăită de căsătoriţi la valoarea şi la cuviinţa de Taină, ar da şi roade vrednice de Tainele lui Dumnezeu.

Dumnezeu a ridicat pe om la cinstea de colaborator al Său în lume. […] Căsătoria are multe motive ca să fie Taină.

Când familia nu va mai fi întemeiată pe Taină, oamenii vor fi o turmă de fiare sălbatice, destrăbălate. […]

Păcatul este o conspiraţie a minţii omului cu diavolul împotriva legii lui Dumnezeu.

Cu această definiţie de lucru, înţelegem dintr-o dată că numai Iisus a fost fără de păcat, adică singur. El a refuzat orice idee diabolică în mintea, viaţa şi faptele Sale.

Voi, ca tineri începători ai vieţii, sunteţi poate ispitiţi de ideea că tineri fiind, de ce să începem cu copii din primul an, ci să ne mai trăim puţin viaţa că mai avem vreme şi de copii. Cu acest gând, dacă-l primiţi şi-l luaţi de bun, vă deschideţi calea către păcat şi către tot felul de necazuri care vin matematic. Ca să n-o luaţi rău de la început, că nu aveţi cum sfârşi bine, e recomandabil să o luaţi bine de la început şi să vă precizaţi poziţia sufletească faţă de roadele binecuvântate de Biserică ale cununiei – copiii. Ei sunt roadele dragostei; evitarea nu e dragoste, ci crimă. Căutarea plăcerii numai, cu evitarea rostului firesc al instinctului, e viciu şi păcat, şi se pedepseşte de Legea care vede toate ale omului. [18]

*

Cu divorţul nu scapi de greşelile făcute. Adesea ele te urmăresc în multe căsătorii sau în orice altă parte ai luat-o. Nu te scapă nici rugăciunile!

Spovedania doar te pune în temă cu vinovăţiile tale faţă de ,,hotarele legii'' de la cununie, pe care le-ai călcat şi-ţi dă iertarea lui Dumnezeu pentru neştiinţă, dacă aceasta a fost, sau pentru neputinţă, dacă aceasta este, şi-ţi dă puterea şi răbdarea ispăşirii, dacă te îndrepţi ca şi convieţuire. ***Dumnezeu iartă, dar nepedepsit, nimic nu lasă****. Aşa scrie Cartea (Sfânta Scriptură)! […]*

La convieţuirea căsătoriţilor, nu-i bun nici abuzul, nici refuzul. Abuzul îl atinge pe soţ, refuzul pe soţie, dar şi pe soţ. Cum e aceasta? Aşa-i făcut omul de Dumnezeu: bărbatul şi

[17] Ibidem, pp.18-19.
[18] Ibidem, pp.21-33.

femeia, dintr-un singur trup. Cu cunoştinţele contemporane de biologie, de endocrinologie şi de neurologie, putem înţelege clar aceste lucruri. [Fie în turma lui Hristos, fie în turma lui Epicur] [Notă: Epicur (341-270 î.e.n.) – filozof materialist şi ateist grec, care a conceput înţelepciunea ca o călăuză spre fericirea care se dobândeşte prin cultivarea plăcerii] [19]

*

Abuzul păgubeşte pe bărbat de necesarul de substanţe glutamice sistemului său nervos (15 miliarde de neuroni) şi încep fenomenele de carenţă nervoasă, care pot ajunge până la slăbirea totală a funcţiei mintale. S-au văzut asemenea cazuri de tâmpenie a minţii şi de pierdere totală a memoriei, fără să fie şi alte boli în organism. Respectivul era suprasolicitat, iar el s-a predat. Urmările sociale se înţeleg.

Refuzul, le păgubeşte pe femei. Unul din motivele obişnuite este acela ,,întemeiat'' pe ***stăvilirea numărului de copii****. Modalitatea aceasta este viciul ,,onaniei'' cu femeia. Păgubesc amândoi – pagubă biologică ce se resimte în sănătatea amândurora.*

Minţirea, trişarea, ferirea, e unul şi acelaşi viciu*, ce duce în mod normal la o nervozitate şi la o nemulţumire unul faţă de altul, pe care natura în nevinovăţia ei caută să o remedieze. Şi cum o remediază? Căutând fiecare în părţi alt partener ca să nu falsifice convieţuirea. În fond e o rezolvare greşită, vinovată faţă de unitatea de dragoste a Tainei Cununiei. Deci, dacă o femeie greşeşte cu altcineva, de vină e trişarea lor, ,,ferirea'' soţului, care o împinge la gestul căutării altuia care să fie corect cu natura. În majoritatea cazurilor de necredinţă a femeii e de vină soţul că nu şi-a umplut casa de copii. Deci,* ***cine fuge de copii, fuge de responsabilitate****. Şi unde fugim? În iresponsabilitate.* [20]

*

Când însă îţi iei răspunderea de a rodi copii, Stăpânul vieţii îţi va ajuta să ai şi ce le da de mâncare şi-ţi va asigura şi cinstea căsătoriei. *Deci, nici abuzul, nici refuzul, ci o dreaptă socoteală şi o convieţuire corectă şi cinstită.*

Mai mult chiar, o altă constrângere de care trebuie ţinut seama e foliculina, hormon feminin toxic şi cancerigen. Toxic la nivelul creierului, dând continuu dureri de cap şi foarte intens cancerigen la nivelul sânilor şi al uterului (fibroame uterine). ***De cleştele acestui hormon nu este scăpare decât de la 3-4 copii în sus – iar sarcinile să fie în mod natural, cum apar ele normal.*** *Această ordine normală şi naturală a sarcinii, e singura cale. Asigură sănătatea copiilor şi a mamei.*

Salturile peste sarcini, lepădarea de copii, indiferent cu ce mijloace şi din ce motive, ating sănătatea copiilor ulteriori, dacă mai vin. *Dar chiar dacă nu mai vin alţii, Legea divină îi pedepseşte şi retrospectiv pe cei făcuţi cronologic.*

Aşadar, în însăşi constituţia endocrină a femeii e pusă obligativitatea naşterii de mai mulţi copii. E chiar condiţia de mântuire a femeii, după cum i-a descoperit Dumnezeu Sfântului Apostol Pavel.

În cazul viciului sau al greşelilor de convieţuire, apariţia cancerului care ucide soţia se răstoarnă iarăşi în răspunderea soţului. Soţul care nu vrea copii, nu trebuie luat; e un criminal camuflat al soţiei sale. Nu e din turma lui Hristos! [21]

*

Totuşi nu mă pot abţine de a nu pomeni unul care produce extrem de multe şi grele dificultăţi în educarea copiilor. Şi anume, când soţul nu dă pace sarcinii (zice că el nu poate,

[19] Ibidem, pp.33-34.
[20] Ibidem, pp.36-37.
[21] Ibidem, pp.37-38.

sau nu vrea sau nu se declară stăpân pe legile naturii), atunci copiii vin pe lume cu predispoziţii precoce spre sexualitate. Aceasta îi face îndărătnici şi foarte greu educabili (sunt certaţi cu disciplina; unii genetic prezintă cromozomul criminalităţii – circumstanţe atenuante în justiţie). Fug de la şcoală şi încep aventurile. Deci, tot în răspunderea soţului se soldează şi aceste necazuri.

Explicaţia biologică: au crescut în mediul uterin hrăniţi cu sânge prea îmbibat cu progesteron, hormon sexual masculin.

Tot în treacăt pomenesc şi de acţiunea toxică a alcoolului. Dacă 6 grame de alcool la litrul de sânge au puterea să sudeze o mulţime de spermatozoizi câte doi în cap, fără să le tulbure viaţa, atunci ce vom zice de beţivii notorii?

Iată ce se întâmplă: aceşti monştri masculini au două cozi, deci o capacitate dublă de mişcare. Ajunşi ca atare în organismul femeii, caută febril ovulul, până şi la trompă şi acolo îl fecundează; oul format nelalocul lui creşte astfel normal, dar trebuie extirpat cu trompă cu tot. Aşa se instalează sterilitatea, condiţie suficientă de dezechilibru, până la faze clinice. Iată ce pustiu de bine face băutura. Femeia în cazul acesta să prefere orice agresiune, numai sterilitatea şi dezechilibrul nu. [22]

*

Ne reamintim efectul hormonilor asupra scoarţei cerebrale: excită spre poftele genezice. Exact acelaşi lucru îl face şi alcoolul, sub orice formă şi la orice grad de tărie, aprinde mintea spre aceleaşi pofte. Nu suplineşte însă nici un hormon în rolul lui binefăcător, ci pe oriunde trece ameţeşte, arde şi atrofiază. Omoară alte milioane de celule nervoase şi fire telefonice. Toate isprăvile se trec la activ, întocmai ca mai sus şi se transmit zestre pământească la copii – Mai grav: dacă prea din tinereţe se dedau flăcăii la băutură, se întâmplă că ajung neroditori. […] Ceea ce e dureros e faptul următor: de se întâmplă vreo zămislire cu o atare sămânţă beată, şi care-i mai mult siluire decât iubire, urmaşul va fi cu maximă probabilitate epileptic – boală de nervi fără de leac. Aceasta e cu atât mai sigur, cu cât la scârba şi spaima bietei mame se mai adaugă şi bruftuiala câtorva înjurături de Dumnezeu. Deci dezechilibrul în toate părţile, dezechilibru în mediul umoral, dezastru în patrimoniul ereditar, dezechilibrul imoral […]

Sfârşitul beţivului e sau în şanţ sau în casa de nebuni, iar sufletul în iad încă de aici. *[…] Alcoolismul, beţivitatea bunicilor, apare în nepoţi ca tulburări şi insuficienţe nervoase, până la nivelul de epilepsie. Beţia ca şi tutunul sunt o mare pacoste care se înscriu genetic în patrimoniul ereditar şi duc treptat, dar sigur, la degenerarea omului din neam în neam, deci duc la degenerarea neamului.* [23]

*

Numai atât e nunta binecuvântată de Biserică, cât e spre naşterea (însămânţarea) de prunci, cât e comuniunea de iubire dintre părinţi şi copiii care vor veni – restul e numai desfrânare. Acest adevăr e greu de primit până nu-i dovedeşti omului urmările, până nu-i spui de ce e aşa. Răspunsul vine îndată ce îi poţi dovedi concret ce fizionomie iau insul, familia, neamul, când ar asculta de voinţa lui Dumnezeu. […]

,,Vreţi să fiţi sănătoşi? Iată ce să faceţi: Timp de …, după caz, să trăiţi în înfrânare din toate punctele de vedere, în toate privinţele.'' […]

Dacă ai o morală justă, dacă duci o viaţă curată, se întâmplă această convertire a energiei vitale şi întreg aparatul de radio-recepţie (sistemul nervos) îţi serveşte admirabil cauza.

---

[22] Ibidem, pp.38-39.
[23] Ibidem, pp.40-41.

De îndată ce eşti şubred cu viaţa, adică purtările-ţi sunt păcătoase, şi aparatul este şubred şi înregistrează toate nebuniile. Eşti într-adevăr pradă a unei lumi nebune. Eşti în cazul unui ***fals misticism*** *sau în domeniul psihiatriei.*

Medicina spune că nici nu poate stabili o limită între normal şi anormal (nebun) în lumea de dincoace. Duhovnicul i-o poate spune după viaţa pe care o duce. Tot aşa pot fi clasaţi cei care propovăduiesc un **misticism bolnav***. Şi sunt mulţi care vorbesc în numele acestui misticism bolnav. Merg până la a zice că sunt Hristos. […]*

Viaţa înfrânată duce la redobândirea sănătăţii încât să poţi deosebi binele de rău.

Lucrurile acestea sunt aşa: ori de câte ori ca duhovnic acţionăm energic, fără să ne temem de ponoase, asupra acestui capital vital – energia genetică – tot de atâtea ori putem avea formele de regenerare ale insului, familiei, şi dacă acţiunea se extinde pe o rază mai mare şi asupra neamului. Regenerare – atât în privinţa sănătăţii fizice cât şi a minţii, căci ***numai cu mintea sănătoasă poţi împlini porunca lui Dumnezeu****.* [24]

*

Dumnezeu trimite sufletul cu o anumită misiune, dar tu, pământeanule, eşti de vină că ea nu se desfăşoară *[…] Generaţia de acum să priceapă aceste lucruri: ori se leapădă de păcate, ori va vedea ce zile negre vor veni. […] Concluzia este că: se impune intervenirea energică în ţinerea riguroasă a moralei, a vieţii morale a insului, a familiei şi prin aceasta a neamului. Asta pentru că vremea o cere. Dacă boala e grea şi medicamentul e mai puternic. Sunt leacuri de limită. Când beteşugul s-a întins recurg la asemenea leacuri de limită, care ori te fac sănătos ori te pierd.* ***Răul îşi face de cap. Ori îl luăm de coarne, noi toţi, care suntem hotărâţi să ducem o viaţă după Dumnezeu, ori vom fi pierduţi ca neam.*** *[…]*

Instinctele – aceste forţe oarbe ale firii – au rost în apărarea vieţii ameninţată de moarte. Cum însă majoritatea oamenilor au dereglat rostul normal al instinctelor urmărind exclusiv plăcerea ce rezultă din satisfacerea lor şi refuzându-le rostul, ***oamenii au ajuns în robia patimilor, pierzându-şi libertatea****. Plăcerea, căutată numai pentru ea însăşi, cheamă repetarea din ce în ce mai deasă a actului de satisfacere a ei (ca în dependenţa de droguri, de televiziune etc. - n.a.), până ce ajunge la distrugerea oricărei cenzuri morale, dereglând organismul şi împiedicându-l până dincolo de posibilităţile sale funcţionale, pe unii din supuşii ei ducându-i până la doaga nebuniei.*

Şi totuşi există şi un al doilea sens de modificare a funcţiei instinctelor, sensul divin, pe care l-am amintit mai sus. Căci firea omenească este formată din două naturi:

- una, a noastră, care este natura biologică, fizică;

- şi alta e natura duhonicească, de origine divină, care locuieşte vremelnic în temniţa acestui trup.

Trupul şi sufletul trebuie să le formăm într-o unitate, aşa cum am fost gândiţi de Dumnezeu la începutul zidirii. De aceea, pentru ca omul să nu devină numai natură biologică, ,,numai trup'', peste mecanismul funcţional al omului au fost puse de la zidirea lui, două foruri de conducere: 1. ***cenzura raţiunii*** *şi 2.* ***mărturia conştiinţei****.* [25]

*

Ştiind acestea putem schiţa o relaţie de conflict precum şi de ***bună învoială*** *între raţiune şi instinct, fiindcă între concepţia de viaţă şi aceste glande (endocrine; hormonii fiind ,,agenţii de stimulare a vieţii'' - n.a.) este o strânsă legătură.*

---

[24] Ibidem, pp.56-60.

[25] Ibidem, pp.66-72.

Astfel: ***într-un fel excesiv funcţionează toate glandele endocrine când un om are, de exmplu, concepţia de viaţă a lui Epicur şi a urmaşilor săi bazată pe plăcere***.

Însă, când ai cea mai bună concepţie de viaţă, adică ***revelaţia creştină****, atunci nu se mai produce acest exces de hormoni care să te desfrâneze sau să te dezechilibreze. […]*

În privinţă neurologică şi endocrină, deci după fire, aşa trebuie să fie: încă din copilărie să izvorască această energie interzisă, ca, sub acţiunea ei, să se dezvolte şi să se agerească întreg organismul şi cu deosebire sistemul nervos. Deci hormonii se dovedesc izvorând cu rost, dar acţiunea lor trebuie întovărăşită de înfrânare, altfel creşterea sănătoasă a organismului şi a sistemului nervos ar fi profund alterată, atât organic cât şi funcţional, fie că ar lipsi hormonii, fie că ar lipsi înfrânarea. [Notă: Iată cât de clar demască Părintele Arsenie Boca, toată zdroaba de sisif a celor din comunitatea europeană şi a sistemului de învăţământ de la noi din România *de azi prin care* ***copiilor li se predă educaţia sexuală încă din clasele mici, spunându-le că „a face sex de timpuriu şi chiar perversiuni sexuale'' nu e păcat ci „un mijloc de autocunoaştere''.*** *(!!! - n.a.) Cât despre orele de religie aici e şi mai grav deoarece s-au redus orele de predare despre cele şapte Sfinte Taine (Sfânta Liturghie, Botezul, Mirungerea, Pocăinţa, Cununia, Sfântul Maslu, Preoţia) şi se introduc din ce în ce mai mult* ***orele de ecumenism****. Judecaţi şi dumneavoastră – care aveţi minte –* cine sunt aceştia şi cui slujesc ei. *(n.ed.)]* [26]

*

Dar nu numai patima desfrânării omoară grăuncioara nervoasă, ci toate patimile. Mânia aprinsă, durerea peste măsură pentru o dragoste pământească la câţi nu le-a făcut sânge rău şi nu i-a pălit guta?

Dărâmarea cea mai cumplită însă vine din patima beţiei. Otrava băuturii pe lângă amorţirea şi arderea tuturor nervilor, îi strică şi sământa toată într-un chip nemaivăzut, după cum mărturiseşte ştiinţa. Iar dacă cineva cheamă copiii la viaţă în starea aceasta, peste bietul copil atârnă necaz mare, necaz greu, boala îndrăcirii. Căci ori unde este o dărâmătură mai mare, vine şi puterea rea, diavolul, ca la o ispravă a sa, arătându-se prin chinuirea ce o face copilului nevinovat.

*Aşa se face că vedem nesfârşitul şir de urmaşi nenorociţi: orbi, şchiopi […] Ori, aceştia sunt prunci născuţi din somnul necurat, martori ai nelegiuirii părinţilor, când stai să cercetezi (*Înţelepciunea 4,6*)* ***„Eu, Domnul Dumnezeul tău, sunt un Dumnezeu râvnitor, care pedepsesc pe copii pentru vina părinţilor ce Mă urăsc pe Mine până la al treilea neam şi al patrulea neam şi Mă milostivesc până la al miilea neam, către cei ce Mă iubesc şi păzesc poruncile Mele''*** *(*Ieşirea 20, 5-6*)* [27]

*

Vremi oprite şi vremi îngăduite chemării pruncilor la viaţă. *E oprită vremea posturilor şi a sărbătorilor. Întâi e sufletul şi Dumnezeu, şi apoi trupul. […] Postul e rânduit tocmai spre stingerea poftelor trupului. […] E oprită vremea necurăţiei. În Lege, cei ce călcau rânduiala aceasta erau omorâţi cu pietre […] E oprită vremea de tulburări şi războaie, pentru cei ce iau parte la ele […] E oprită cu mare asprime vremea sarcinii şi vremea alăptării […]*

Un sfat: să vă doriţi copii de la început, din tinereţe, până ce părinţii nu s-au hodorogit de grijile vieţii şi de multe păcate, căci sunt mai ageri şi de mai bună nădejde în viaţă. *Copiii de la bătrâneţea părinţilor sunt mai stinşi, pare că lipseşte vlaga din ei şi duc o viaţă chinuită, pentru că au moştenit o zestre slăbită. […]*

---

[26] Ibidem, pp.74-77.

[27] Ibidem, pp.89-90.

Crima de avort este mai mare decât simpla crimă, pentru că se face contra unui copil fără apărare. De aceea cere cap de mamă şi de tată. Sângele lor strigă la Cer răzbunare şi puţini scapă*. […] Iată unde duce blestemăţia ferelii de zămislire: la îmbolnăvirea nervilor interni ai soţiei, care răspund cu un capăt în şale, încât femeia nu mai poate ridica de jos nici un braţ de lemne şi nu mai poate merge. Vin durerile de stomac şi de rărunchi, şi acestea uşurează căpătarea diferitelor boli, care greu se mai vindecă, printre care şi ,,poala albă''. Iar a treia supărare este că strică toată rânduiala dinăuntrul femeii, care ajunge desăvârşit neroditoare. Aşa se răzbună firea pentru fapta aceasta. […] De la părinţi şi bunici se moşteneşte înclinarea de a crede sau a nu crede în Dumnezeu.* [28]

*

Vrajba în casă vine din păcate. Toate îşi au izvorul în păcate. *1. Neapărat vine vrajba în casă atunci când căsătoria s-a început cu stângul, adică cu desfrânarea. 2. Mai vine, apoi, dacă soţii trăiesc în căsătorie nelegitimă, sau fără cununie bisericească. […] 3. Din curvii nemărturisite, făcute înainte sau după căsătorie. […] 4. Lăcomia de avere a unui părinte când şi-a măritat fata sau şi-a căsătorit feciorul. O asemenea căsătorie nu ţine, pentru că s-a făcut cu o lucrare a diavolului. […] Nepotrivirea de vârstă. Sunt părinţi care-şi mărită fetele la 14-16 ani, iar la 18, 19 ani fata lor este văduvă (sau divorţată - n.ed.) şi încă cu copil. Aceasta din cauza nepotrivirii de vârstă, căci ce poate face o fată aşa de tânără în faţa unui vlăjgan, om în toată firea. Această diferenţă mare de vârstă este un păcat înaintea lui Dumnezeu. […] 6. Din negrija de suflet a celor din casă, din negrija de spovedanie, de Sfânta Împărtăşanie şi de rânduielile Bisericii […] 7. Din petrecerea fără post. Cei ce se umplu de mânie sunt cei plini de fiere […] 8. Şi o ultimă pricină este desfrânarea soţilor. […] nu mai ţin seamă de miercuri, de vineri, de zilele postului şi de sărbători. Nu mai ţin nici o rânduială. Şi bate Dumnezeu nerânduiala ca să se facă rânduială. […]*

Că dacă Dumnezeu n-a lucrat duminica, nici ţie nu îţi este îngăduit ca să lucrezi şi dacă vei lucra, vei pierde nu numai ceea ce ai lucrat duminica ci şi ceea ce ai lucrat în cursul săptămânii. Să nu ascultaţi de sfatul nimănui când este vorba de cinstirea duminicii. Fiecare îşi are socoteala lui, tu însă ai un suflet. […] Şi mai are pagubă cel ce se uită la agoniseala sa ca la ochii din cap. Şi-a lipit inima lui de lucruri pieritoare. Pentru altceva a dat Dumnezeu inima, nu ca să ţi-o împotmoleşti cu gunoiul lumii, ci ca să ţi-o îndrepţi spre Tatăl, Cel din ceruri. Pe El să-L iubim, de El să ne lipim inima, căci ***neasemănată este plata pe care ne-o dă Dumnezeu, faţă de cea dată de lume****. De aceea nu-ţi lipi inima ta* ***nici de proprii tăi copii****, căci de-i pătimi durere în cele iubite peste măsură, cine te va mângâia?* [29]

*

*,,****Sufletul e trimis de Dumnezeu în momentul conceperii, şi Dumnezeu singur ştie ce va fi cu copilul acela, cu ce capacităţi va fi venit în lume şi ce va face în lume****. Numai te trezeşti la bătrâneţe cu ispăşirea pentru copiii pe care nu i-ai lăsat să se nască şi chiar i-ai avortat.''*

,,Prima iubire e către părinte. Primul copil avea tată pe Dumnezeu'' […]

,,O mare dizarmonie constă în faptul că instinctul bărbatului e în conflict cu instinctul femeii. Instinctul bărbatului vrea mereu femeia, ca prilej al descărcărilor sale genetice. Instinctul femeii însă e maternitatea. Copilului până se desprinde de mamă, îi trebuie doi ani, deci, după rânduiala firii, trebuie lăsată în pace.

Deci, ce va face bărbatul? Sau îşi va perverti soţia, făcând-o să umble şi ea după plăcerea pătimaşă, căutând să scape de rostul firii sale, sau o va face criminală, punând-o să-şi

---

[28] Ibidem, pp.98-104.
[29] Ibidem, pp.107-109.

ucidă în pântece fiinţa fără apărare, sau va practica scârba onaniei cu femeia sa (Facerea 38,9), păzind-o de rostul zămislirii, dar necinstind-o, cum nu se mai poate spune. Alţii recurg la sterilizare, alţii la aventuri, sau la lupanare [Lupanar – bordel, casă de desfrânare]. Un atare bărbat nu-şi va mântui soţia prin naşterea de fii, ci o va osândi cu ucigaşii şi curvarii, printre care şi el de asemenea va fi (Apocalipsa 21,8).

Prea puţini sunt bărbaţii care-şi stăpânesc instinctul iraţional, prin puterile raţionale ale sufletului, reglementându-l potrivit cu rostul său originar. Şi iarăşi, şi mai puţini sunt cei ce-i convertesc energia prin înfrânare, săltând sensul firii la rosturi mai presus de fire…'' [30]

*

Binecuvântarea familiei cu mulţi copii, a mamei râvnitoare, este acolo unde se ia în serios răspunderea maternă, adică purtarea crucii… Trădarea acestei misiuni aduce grave mustrări de conştiinţă, singura şi sigura scăpare este spovedania la preot, pocăinţa pentru avortul săvârşit, rugăciunea şi facerea canonului. Altă ieşire din acest Iad, categoric, nu este. […] Copiii odihnesc şi refac omul! Ei rezumă gingăşia, puritatea şi nevinovăţia, şi credinţa. Chiar ei sunt ***o refacere a omului****. […] Mare înaintea lui Dumnezeu nu poate fi decât omul smerit. Oamenii ajung mari prin vitejii, bogăţie, putere, chiar înţelepciune – dar aceasta este trufie, şi cu ea sperii lumea; şi aşa eşti mare înaintea lumii. […]*

Şi, luând un copilaş în braţe, le-a zis: „Oricine va primi în numele Meu pe unul din aceşti prunci, pe Mine Mă primeşte; şi oricine Mă primeşte pe Mine, Îl primeşte pe Cel ce M-a trimis pe Mine'' *(Marcu, 9,37). […]*

Lumea este pomul cunoştinţei binelui şi răului – pomul de încercare a omului. Din această încercare nu poate ieşi limpede decât numai cu ajutorul Duhului Sfânt, numai cu ajutorul vieţii duhovniceşti. Omul duhovnicesc vede, omul lumesc nu vede. Când cel ce vede nu mai judecă pe cel ce nu vede, ci-l iubeşte şi cu iubirea lui îl scoate din orbire, face dovada celeilalte lumi, dovada lui Dumnezeu. *[…] Cel ce pe sine se cunoaşte în destul, se dispreţuieşte şi nu se lasă măgulit, câtuşi de puţin, de laudele oamenilor. […]* ***Trufia l-a pierdut pe om, însă smerenia îl ridică şi-l aşează din nou în împăcarea cu Dumnezeu.*** [31]

*

Primul îndemn pe care îl facem tinerilor este de a nu confunda iubirea (ca stare şi trăire duhovnicească) cu sexul. *Porunca cea mare a iubirii pe care am primit-o de la Hristos nu se referă la sex ci la iubirea duhovnicească. În zilele noastre tot mai mulţi tineri ,,adaptează'' porunca lui Hristos şi o denaturează coborând-o la nivelul redus şi distructiv al plăcerii şi nu fac nici cel mai mic efort de a se ridica pe ei înşişi la înălţimea sfântă a iubirii ca virtute. Moda* ***„căsătoriei de probă''****, pe care personal (să-mi fie iertată violenţa limbajului) o compar cu perioada efectuării rodajului unui vehicul, nu este altceva decât un atentat grav la adresa mântuirii, sănătăţii morale, fizice şi spirituale a persoanei, familiei şi societăţii, îndepărtându-L pe Dumnezeu din viaţa lor.*

Am început să importăm ,,sărbători'' care constituie acordul dat de către autorităţile civile tinerilor de a se desfrâna, fără a se teme de nimic. ***Ce altceva este „Ziua Sfântului Valentin'' decât un îndemn la desfrâu?***

Prin urmare, doi tineri (bărbat şi femeie) ce vor să se unească prin Taina Cununiei trebuie să se iubească cu adevărat, cu o iubire deplină, iubire care cuprinde pe om în integritatea sa psiho-somatică care îl înalţă către Dumnezeu. Această iubire nu exclude atracţia fizică dar nici nu îi exagerează importanţa, în detrimentul iubirii duhovniceşti.

---

[30] Ibidem, pp.123-127.
[31] Ibidem, pp.169-203.

Un alt îndemn este acela de <u>a alege partenerul de viaţă după calităţile spirituale, mai exact după calităţile vieţii lui duhovniceşti</u>. Să ne amintim că Domnul Hristos a spus: „Căutaţi mai întâi Împărăţia lui Dumnezeu şi dreptatea Lui, şi toate celelalte se vor adăuga vouă'' *(Matei 6, 33). Partenerul de viaţă dacă este un bun creştin te va ajuta să împlineşti acest îndemn al Mântuitorului Iisus Hristos.* [32]

*

Cei ce ascultă şi respectă pe părinţi, ascultă şi respectă pe Dumnezeu. Relaţia copil-părinte este identică cu relaţia om-Dumnezeu. De aceea <u>acordul părinţilor este o binecuvântare de la Dumnezeu.</u>

Nu în ultimul rând trebuie să arătăm că de mare importanţă este <u>acordul duhovnicului</u>*. Acesta poate să realizeze care este ,,jumătatea'' potrivită a fiului său duhovnicesc. Prin sfaturile sale duhovnicul* ***ajută pe cei doi să se armonizeze pentru ca viaţa de familie să fie o adevărată binecuvântare de la Dumnezeu****.*

Sunt şi aspecte la care trebuie să se ia aminte:

- e bine ca să se respecte recomandarea ca nunta să nu se facă în post;

- mirii şi naşii să fie ortodocşi; ce părtăşie au sectarii şi necredincioşii cu Hristos?

- nunta să se facă din convingere şi nu pentru că aşa este obiceiul;

- ***să nu se urmărească câştigul material ci cel duhovnicesc****:* împlinirea celor doi în *Hristos şi naşterea de prunci pentru Împărăţia lui Dumnezeu;*

-cei ce participă la slujbă să se roage, nu să vorbească ce nu se cade a se vorbi în biserică, pentru ca prin tăcerea lor să-i ajute pe miri să poată participa şi cu mintea la slujbă;

- mirii să împreuneze iubirea cu respectul reciproc şi cu ascultarea faţă de Dumnezeu şi cu siguranţă vor primi ajutor de la Dumnezeu;

- la fotograf e bine să se meargă după slujbă. [33]

*

Modul de gândire al cercetătorului Gundarov a fost atât de surprinzător pentru mine încât la început nici n-am înţeles. Ce legătură există între psihic, păcat, şi moartea naţiunii? Cu toate că mulţi sunt îngroziţi de starea morală a naţiunii noastre. Iată ce spune mai departe savantul Gundarov:

,,- Biblia ne spune cum să măsurăm gradul de viciere a societăţii după faptele oamenilor. Avem un indiciu clar şi anume poruncile lui Dumnezeu. Există în Biblie şi mai ales în Noul Testament, indicatori statistici exacţi ai păcatului opus fiecărei porunci:

- să nu ucizi – <u>crimele</u>,

- să nu furi – <u>furturile</u>,

- să nu curveşti – <u>divorţurile şi violurile,</u>

- să nu-ţi faci chip cioplit – <u>alcoolismul, narcomania…,</u>

- să nu cazi în disperare – <u>sinuciderile,</u>

- cinstirea părinţilor – <u>părinţii părăsiţi de copii sau, invers, copiii abandonaţi în maternităţi.</u> Toate acestea sunt din Legea lui Dumnezeu.'' [34]

*

Din punct de vedere demografic ne punem întrebarea, cum sunt legate toate acestea: mortalitatea, pieirea ţării, faptul că pierdem câte un milion de vieţi anual fără a avea un război declarat, deşi avem senzaţia că asistăm cu adevărat la un război; iar subiectul nostru este direct

---

[32] Ibidem, pp.209-210.
[33] Ibidem, pp.211-212.
[34] Ibidem, p.242.

legat de aceasta. Este ***războiul noii generaţii****.* *Un război nemaiîntâlnit care este înfricoşător întrucât nu este perceput ca atare.* ***Este războiul informaţional (de pervertire a gândirii tinerilor, viitorii cetăţeni de mâine - n.a.). Şi toate acestea nu se fac în primul rând pentru a deprava. Depravarea nu este decât o consecinţă secundară, scopul principal este stârpirea credinţei, distrugerea familiei şi scăderea natalităţii.***

Vreau să vă întreb, aţi fost vreodată la vreo nuntă la ţară? Aţi observat cu ce se aseamănă cântecele de nuntă ruseşti? Vă spun eu. Cu bocetele de înmormântare. Dar ştiţi de ce? Este prohodită nevinovăţia, este plânsă fecioria. Iată cât de preţuită era castitatea în cultura rusă. Castitatea este o mare taină. Nu degeaba toate podoabele o ocroteau ca pe o zestre de mare preţ. De ce oare? În mod cu totul neaşteptat ne-au răspuns câţiva savanţi geneticieni şi fizicieni dintr-un institut al Academiei de ştiinţe din Rusia. […] ,,Dar genetica cuantică explică foarte clar acest lucru. Cromozomii au capacitatea de a memora informaţia nu doar pe cale materială ci şi pe cale ondulatorie, prin undele emise de molecule şi atomi. […] Dacă o fată are contacte sexuale cu diverşi parteneri şi vrea să se distreze până la vreo 30 de ani, aceasta va naşte copii corciţi. Astăzi nu avem copii sănătoşi. Este o consecinţă a zestrei de păcate ale înaintaşilor ce rămân ca o povară pe bieţii copii, iar telegonia o arată clar. Texte genetice dezordonate *(acte sexuale, gânduri murdare etc.) introduse în viitoarea mamă […], mai devreme sau mai târziu, sunt citite la nivel cuantic şi determină zestrea genetică a fătului care se naşte cu o mulţime de vicii.''* [35]

*

,,Am călătorit mult în străinătate în ultimii ani (spune autoarea filmului). ***Suntem învăţaţi cum să trăim, ni se spune că trebuie să intrăm în casa europeană, în lumea civilizată, iar eu mă întreb: aceasta este lumea civilizată?, când problema numărul 1 este concubinajul adulţilor cu copiii, lesbianismul şi homosexualitatea?*** *În America, ţara care a răspândit SIDA în întreaga lume, încă din 1997, încă din timpul lui Clinton, congresul a hotărât încetarea educaţiei sexuale în şcoli şi iniţierea de lecţii de castitate. Dar iată că la noi, astăzi, această educaţie sexuală se introduce în şcoli, şi pentru aceasta sunt alocate încă şi mari fonduri guvernamentale. La ei preşedintele de acum, George Bush jr., a propus interzicerea oricărui fel de avort, indiferent de luna în care se află fătul. […]*

Văd astăzi foarte mulţi băieţi care visează să se însoare cu fete cuminţi şi se plâng că nu ştiu unde să le găsească. S-ar duce şi în Siberia şi Kamceatka, în fundul provinciei, pentru că fetele din jurul lor sunt groaznice, sunt îngrozitoare, mai că nu-ţi vine să te apropii de ele, darămite să te mai şi însori cu ele. Stendhal scria că atunci când îţi doreşti multă vreme o fată, iubirea e mai trainică, mai profundă, aşadar, fecioria este de preţ şi pentru faptul că iubirea ţine mai mult.'' [36]

*

,,Niciodată nu m-aş fi apucat de acest film dacă n-aş fi întâlnit un fenomen extraordinar în Sankt Petersburg. Cu câţiva ani în urmă, câţiva oameni de ştiinţă, asistente medicale, medici, gospodari şi gospodine s-au unit şi au creat o Şcoală a părinţilor. Aşa ceva nu există nicăieri, dar ea este astăzi, poate mai necesară decât şcoala generală. Femeile sunt învăţate să nască natural şi să crească copii sănătoşi. Cursurile încep cu femeile gravide, sunt continuate cu copii de grădiniţă. Timp de 7 ani acest program a demonstrat cei mai buni indici de dezvoltare a copiilor din întreaga Rusie. Deviza lui este: *Pentru o Rusie sănătoasă.*

Iată, în continuare, declaraţia unei viitoare mame care frecventează această şcoală:

---

[35] Ibidem, pp.243-245.
[36] Ibidem, pp.245-247.

*„**Fiecare copil este un înger, ei dau căldură sufletească**. Am fost cu toată grupa noastră la biserică. După terminarea slujbei, Nadia (profesoara noastră) ne-a spus: Ne-am rugat pentru sănătatea dumneavoastră, pentru sănătatea celorlalţi, ca pruncul să se nască cu bine după voia lui Dumnezeu. Şi mi-a mai spus: aşa cum Maica Domnului i-a slujit Pruncului său şi dumneavoastră trebuie să slujiţi copilaşului dumneavoastră. Atunci am înţeles că: **copilul are nevoie şi să-i cânţi, şi să-i spui poveşti dar şi mai mult contează ca tu să-l ai pe Dumnezeu întru tine**. **Cel mai important e ca Dumnezeu să fie cât mai adânc întipărit în sufletul mamei.** Dacă-L trăieşti pe Dumnezeu în tine pruncul se bucură, pentru că toţi copiii sunt de la Dumnezeu, ei cunosc totul şi pot totul, deci noi nu avem voie să-i stricăm. Să nu-i stricăm ci să fim, ca spun aşa, la înălţimea pruncilor noştri.''* [37]

*

*Cred că manifestările de cruzime din rândul copiilor şi tineretului de azi nu se datorează unei agresivităţi personale crescute, ci faptului că ei nu recepteazǎ cruzimea ca atare. De ce? Pentru că **se dopează** cu filme sângeroase, cu jocuri virtuale foarte crude. Când copilul repetă într-una: - M-au omorât, l-am omorât, i-am omorât. **Când el ucide virtual de atâtea ori (la jocurile de pe calculator) e nevoit să-şi amorţească inima, conştiinţa**. Iată-l în faţa jocului pe calculator, în ce este antrenat şi ce gândeşte el: Trebuie să omor 60 de oameni, am omorât vreo 15, mi-au mai rămas 48, 47, 46, … , atunci voi primi 1000 de dolari. Pentru fiecare om omorât, dacă este rău, hoţ de maşini, primesc 30 de dolari iar pentru unul simplu, 10, 20. Dacă e poliţist, primesc 300 de dolari.*

*Eu (spune prezentatoarea filmului) lucrez cu copiii şi văd că **cei de azi sunt la fel ca şi cei de ieri, buni, curaţi sufleteşte, până când adulţii nu-i abrutizează. Adulţii sunt cei care îi împing spre televizor, jocuri pe calculator şi apoi se plâng că nu-i mai pot dezlipi de ecran.** Ce mamă este aceea care vrea să pălăvrăgească la telefon cu prietena sau să răsfoiască o revistă de modă şi nu vrea să-i dăruiască copilului o jumătate de oră? **Nu-i adevărat că copilul preferă televizorul, copilul preferă întotdeauna comunicarea cu un adult iubit şi autoritar, dar mama îl aşează în faţa televizorului iar apoi nu ştie ce să facă, fiindcă copilul se obişnuieşte cu informaţiile virtuale, cu aceste narcotice, aceste crime şi atunci este greu să-l dezveţi.** […]*

- Calculatorul este cea mai rea boală, mărturiseşte un copil de 11 ani. Dacă stai la el o lună ieşi de acolo complet nebun. Fratele meu ştia o fată care mergea mereu la calculator la club, fura bani de la părinţi, apoi s-a urcat pe acoperiş şi i-a strigat mamei: Mamă, dă-mi bani pentru calculator, dacă nu eu mă arunc de aici *(de pe acoperiş)!* [38]

*

Aceste jocuri sunt foarte crude, sângeroase, monstruoase şi-l deprind pe copil de mic să participe la astfel de lucruri, să se identifice cu personajele criminale (şi războinice, potrivit spiritului american sau occidental - n.a.). În creierul său încă nedezvoltat se creează impresia că toate acestea sunt posibile şi reale. Ei trăiesc în două realităţi pe care ajung să le confunde. În psihiatrie acesta se numeşte **sindromul dependenţei de calculator, *care este de fapt o împătimire***. *Imaginaţi-vă un om care se află tot timpul în două realităţi timp de ore întregi, zile întregi, nopţi întregi nedormite, practic fără mâncare şi băutură. Un creier nematurizat nu poate rezista multă vreme în două realităţi. Apare o schismă, o dedublare, pe care o numim schizofrenie. Copiii îşi iau modelul comportamental din aceste jungle contemporane pe care le iau de la televizor, calculator, din aceste megapolisuri.*

---

[37] Ibidem, pp.247-248.

[38] Ibidem, pp.253-255.(Comentarii ale editorilor la filmul ***Agresiunea virtuală*** de Valentina Matveeva, turnat în Rusia în anul 2002).

Contaminarea cu informaţie primitivă este diagnosticul lumii de azi. Aceasta a fost observată şi de psihiatrii mai vechi, care constatau contaminarea informaţiei sociale de influenţa nefastă a ştirilor din ziare, dar efectul televiziunii asupra psihicului este de sute de ori mai distrugător. Cercetătorii califică această catastrofă drept un factor generator de informaţie de importanţă strategică stimulată masiv de reclame mizerabile. *[...]*

,,Din punctul meu de vedere televiziunea de astăzi este un terorist cu milioane de jertfe şi aş lua faţă de ea aceleaşi măsuri ca şi faţă de teroriştii obişnuiţi care incendiază sălile de cinematograf sau faţă de cei de pe plan mondial. Respect legea presei, respect libertatea cuvântului dar ***trebuie bine ştiut ce e permis şi ce nu, şi ce e mai mult fatal pentru societate, asemeni crimei sau a unui act terorist de amploare****.'' (academicianul Lada)* [39]

*

Multe ţări au adoptat astfel de legi despre care vorbeşte academicianul Lada, noi încă nu avem astfel de legi.

Cercetătorii Institutului de psihologie şi neurologie Behterev au studiat acest fenomen. Iată ce ne spune profesorul Levada: ,,Dacă copilul priveşte astfel de filme şi joacă astfel de jocuri, creierul lui nu se mai dezvoltă, nu se diferenţiază pe regiuni ci rămâne un creier primitiv, un organism subdezvoltat. Când citeşte copilul gândeşte, procesele cerebrale sunt mult mai complexe, creierul se diferenţiază pe regiuni şi se dezvoltă. În secolul nostru s-a produs o gravă eroare, s-a crezut că tehnica e hotărâtoare, că tehnologizarea şi automatizarea înseamnă dezvoltare, dar nu este aşa. Dimpotrivă, constatăm că oamenii sălbatici, aborigenii din Australia, au un creier dezvoltat echilibrat, cu toate că nu se uită la televizor şi nu au tehnologie. Creierul lor se dezvoltă prin poveşti, legende, pictură, prin relaţia cu natura deosebit de bogată şi de frumoasă. ***Informaţia tehnologică atât de sus cotată de noi nu este aceea care dezvoltă copilul. Copilul trebuie să crească printre oameni.****'' [...] Antrenamentele în scopul crimei (chiar şi virtuale, din cadrul jocurilor electronice - n.a.) deformează psihicul.*

Aţi putea crede că autorii acestui film sunt împotriva calculatoarelor, dar nu e aşa. ,,Calculatorul e un instrument minunat'', ne spune profesorul Lada, ,,dar trebuie să ştii să te foloseşti de el. Vă pot spune din experienţă: poţi să foloseşti calculatorul începând de la vârsta de 15 ani dar nu mai mult de 40 de minute pe zi, apoi în măsura în care îţi este necesar pentru profesie. Dar ***a începe cu jocuri, cu toată această degradare sufletească este o nebunie****. Până la o vârstă copilului nu i se permite să conducă automobilul, nu-i dăm pe mână arme de foc, pentru că vârsta nu e potrivită pentru aşa ceva. Dar de ce să-i permitem calculatorul? În ultimă instanţă pericolul constă în aceea că jucând aceste jocuri criminale copilul simte plăcere. Dar ce anume îi provoacă această plăcere? Crima, totul este dinamic, palpitant, antrenează imaginaţia, dar totul se întâmplă la nivelul percepţiei, e suficient să apeşi pe un buton că se schimbă ceva, apeşi alt buton se schimbă altceva,* **în final ce-l învăţăm pe copil***? Nu să săvârşească fapte ci să apese pe butoane.''*

Nu suntem împotriva calculatorului dar nu vrem ca lumea virtuală să înlocuiască lumea reală, realitatea. Nu bătăliile virtuale ci adevărata luptă sportivă modelează copilul. Un băiat trebuie să ştie să se lupte ca să se apere pe sine sau pe cei mai slabi iar mai târziu să-şi apere patria. [40]

*

Dragi mame, ştiţi ce zestre trebuie să-i transmiteţi copilului ca să aibă viaţă fericită? Are nevoie de vocea voastră, de mângâierile şi de cântecele voastre. Acestea îi vor da putere în cele

[39] Ibidem, pp.255-257.
[40] Ibidem, pp.258-259.

mai grele clipe din viaţă. Cântecele de leagăn conţin o întreagă concepţie despre lume. Ele transmit copilului toată informaţia despre lumea în care urmează să trăiască. Ele îi spun că această lume este bună şi frumoasă, că acasă este cald şi plăcut, că acasă este ocrotit, că în afara casei există pericole. Acolo locuiesc unele fiinţe periculoase. Nu numai cântecele de leagăn dar şi cântecele şi jocurile populare, folclorul, toate acestea exprimă acest adevăr, toate îi transmit copilului informaţii pozitive. Ritmul pronunţiei cântecelor populare este asemeni secţiunii de aur, dangătelor de clopot, bătăilor de inimă ale omului, toate aparţin aceluiaşi plan şi ne ajută să ne armonizăm cu noi înşine, cu lumea înconjurătoare şi cu Dumnezeu. ***Dacă ne iubim copiii trebuie să le facem viaţa fericită. Aceasta cere desigur renunţări şi eforturi dar altă cale nu există. În lumea noastră crudă, familia este o insulă de iubire, poate, şi trebuie să fie o pavăză faţă de agresiunea lumii din jur.***

,,- Societatea se descompune. Fiecare societate este centrată în jurul culturii (credinţei). Cultura (credinţa) este cimentul care o unifică, uneşte indivizii şi-l face un singur popor. Un popor este un grup de oameni care mărturisesc aceleaşi valori, aceleaşi lucruri sfinte, aceleaşi obiceiuri, aceleaşi tradiţii. Poporul este un organism viu, un sistem. Iar un sistem este incomparabil mai mul decât suma elementelor componente, de aceea, când poporul este unificat în jurul unui sistem, el îşi poate proclama voinţa, poate lupta şi câştiga, chiar dacă este o minoritate, pentru că este un sistem, un organism viu. **Pentru a ucide un popor trebuie mai întâi să-i distrugi cultura, tradiţiile, să-i batjocoreşti credinţa, istoria şi tot ce are mai sfânt. Dacă-i distrugem cultura, poporul se transformă în populaţie, iar populaţia poate fi manevrată şi supusă foarte uşor de slujitorii lui satana.***'' […]*

Iată modul şi direcţia în care actuala putere, [prin televiziune, ziare, reviste, jocuri pe calculator, programe şi manuale şcolare, legi şi directive de tot felul; la care concurează mai toţi slujitorii Bisericii prin indolenţa şi proasta pregătire a preoţilor] (privind noile generaţii de seminarişti, de pildă pe cei care fumează, ascultă muzică de orice fel…- n.a.) educă gândirea tinerei generaţii şi asta sub ochii şi cu aprobarea iresponsabilă a părinţilor. Încă nu s-a pus preţul pentru savanţi, oameni de ştiinţă, parlamentari, prim-miniştri, preşedinţi de state, preoţi ortodocşi, etc., probabil la viitoarele jocuri pe calculator, o altă etapă diabolică de îndrăcire a ,,omului modern''. (n.ed).

Tinere, nu uita că eşti călător prin această viaţă! [41]

[41] Ibidem, pp.259-261.

DOAR CÂTEVA ÎNVĂŢĂTURI ORTODOXE, DAR POATE DE MULT FOLOS PENTRU MÂNTUIREA NOASTRĂ…

Catehismul ortodox este cartea în care se cuprinde pe scurt *învăţătura de credinţă a Bisericii Ortodoxe.*

Ortodox *înseamnă dreptcredincios sau dreptmăritor.* ***Ortodox este acela care are în sufletul său dreapta credinţă în Dumnezeu, care se închină după cuviinţă lui Dumnezeu şi care trăieşte după poruncile lui Dumnezeu.***

Ortodoxia *este dreapta învăţătură de credinţă, de închinare şi de trăire, pe care Dumnezeu a descoperit-o lumii, la început, în chip mai general, prin aleşii Săi din poporul evreiesc (mai corect spus, iudeu - n.a.), până la venirea Mântuitorului, şi apoi, în chip lămurit, prin Domnul nostru Iisus Hristos.* [42]

*

Mântuirea este slobozirea din robia păcatului şi a morţii precum şi dobândirea vieţii celei veşnice, în unire cu Dumnezeu. Mântuirea *ne-a fost făcută cu putinţă de Dumnezeu prin Întruparea, Jertfa şi Învierea Fiului Său, Domnul nostru Iisus Hristos, Care a venit în lume* ,,pentru noi şi pentru a noastră mântuire*''. Adică, Mântuitorul nostru Iisus Hristos prin lucrarea Sa de mântuire a deschis pentru oameni porţile împărăţiei cerurilor, care erau încuiate după căderea în păcat. El dă putinţă tuturor care voiesc să-L* urmeze*, în Biserica Sa, să intre în acea împărăţie sau viaţă veşnică. […]* ***Condiţiile mântuirii sunt:*** **harul dumnezeiesc, credinţa şi faptele bune.** *[…]*

Credinţa este puterea prin care primim ca adevăr neîndoielnic tot ce a descoperit Dumnezeu şi învaţă Sfânta Biserică, pentru mântuirea noastră. […] Cuprinsul credinţei, adică învăţătura Bisericii, este cuprinsul Descoperirii dumnezeieşti. ***Creştinul ortodox este dator să cunoască bine cuprinsul credinţei sale, pentru a nu fi amăgit de multele învăţături greşite şi deşarte pe care le întâlneşte mereu.*** [43]

*

Duhul Sfânt este Domn de viaţă făcător, pentru că împreună cu Tatăl şi cu Fiul creează şi stăpâneşte toate şi îndeosebi pentru că dă oamenilor viaţă duhovnicească, împărtăşindu-le prin Sfintele Taine harul dumnezeiesc câştigat de Mântuitorul, îi curăţeşte pe oameni de păcate şi-i sfinţeşte, pregătindu-i astfel pentru viaţa veşnică. Şi tot Duhul Sfânt dă pentru viaţa bineplăcută lui Dumnezeu felurite daruri, care sunt şapte: înţelepciunea, înţelegerea, sfatul, tăria sau bărbăţia, cunoştinţa, evlavia sau cucernicia şi frica de Dumnezeu. […]

Trebuie să postim în aşa fel ca în purtarea noastră să poată vedea oricine un spor de bunătate, de frăţie şi de dragoste faţă de semeni. *Altfel postim în zadar. Căci zice Sfânta Scriptură:* ,,Voi postiţi ca să vă certaţi… Nu ştiţi voi postul care-mi place?… Rupeţi lanţurile fărădelegii… Împarte pâinea ta cu cel flămând, adăposteşte în casa ta pe cel sărman, pe cel gol îmbracă-l*…'' (Isaia 58, 4, 6-7).* [44]

*

[42] ***Catehismul creştinului dreptcredincios***, tipărit cu osârdia şi binecuvântarea înalt prea sfinţitului Mitropolit Iustin al Moldovei şi Sucevei (alcătuit de: pr. D. Belu, pr. Isidor Todoran şi Iorgu Ivan de la Institutul Teologic din Sibiu), Iaşi, 1957, reeditat la Ed. Arhiepiscopiei Sucevei şi Rădăuţilor, Suceava, 2006, p.5.
[43] Ibidem, pp.6-15.
[44] Ibidem, pp.31-87.

<u>Conştiinţa morală</u> *<u>este acea putere aşezată de Dumnezeu în sufletul nostru, care, întemeindu-se pe legile morale, ne arată ce este bine şi ce este rău; ne porunceşte să făptuim binele şi să luptăm contra răului, ne aprobă când am făptuit binele şi ne mustră când am săvârşit răul.</u>*

Vorbind despre conştiinţa morală, Sfânta Scriptură ne spune că aceasta, luminată de credinţă, este <u>călăuza de care trebuie să ţinem seama în orice împrejurare</u> şi că <u>orice faptă săvârşită fără învoirea ei este păcat</u>. ,,Tot ce nu vine din credinţă (adică din conştiinţa luminată de credinţă), este păcat'' (Romani 14, 23). […] Virtuţile teologice sunt: **credinţa, nădejdea şi dragostea** *(I Corinteni 13, 13) […] Cele mai de seamă virtuţi morale sunt:* **înţelepciunea, dreptatea, bărbăţia şi cumpătarea.** [45]

*

După învăţătura Sfintei Biserici, ***<u>păcatul este călcarea legii dumnezeieşti, adică neîmplinirea voiei lui Dumnezeu cuprinsă în poruncile Sale</u>*** *(I Ioan 3, 4). […]*

<u>Scopul familiei creştine</u> este:

1. *ca soţii să se ajute unul pe altul atât în cele ale mântuirii, cât şi în traiul lor de toate zilele;*
2. *naşterea de prunci şi creşterea lor în duhul credinţei ortodoxe, al iubirii de Dumnezeu şi de semeni, al muncii sănătoase;*
3. *înfrânarea trupească, prin trezirea şi întreţinerea simţământului răspunderii unui soţ faţă de celălalt, şi a amândurora faţă de copii.*

Pentru ca familia creştină să-şi poată împlini acest scop, părinţii au următoarele **datorii** *mai de seamă:*

1. *<u>să trăiască în deplină înţelegere, să fie cinstitori de Dumnezeu şi de oameni</u>, străduindu-se a da întru toate pildă bună fiilor lor;*
2. *<u>să nu rămână la un singur copil</u>, căci numai într-o familie numeroasă copilul va putea fi obişnuit din vreme cu respectul faţă de drepturile celorlalţi, cu munca împreună cu alţii, cu răspunderea pentru alţii, cu dragostea faţă de alţii;*
3. *<u>să muncească şi să se lumineze pe ei înşişi</u>, pentru a putea da o bună creştere copiilor lor.* [46]

*

Experienţa ne arată că cel care varsă apă peste foc îl va stinge. La fel, şi ***cel ce osândeşte pe aproapele său îşi păgubeşte mântuirea sufletului****. […]* ***<u>Cine osândeşte pe aproapele, bătându-şi joc de nenorocirea în care se află, cine îl bârfeşte şi îl critică plin de răutate (şi tocmai aceasta este firea osândirii) este orb întru totul în viaţa duhovnicească.</u>*** *[…]*

Ca să se izbăvească credincioşii de Înfricoşata Judecată a lui Dumnezeu trebuie să se oprească de la osândirea aproapelui: Nu judecaţi şi nu veţi fi judecaţi; nu osândiţi şi nu veţi fi osândiţi; iertaţi şi veţi fi iertaţi *(Lc. 6, 37), ne povăţuieşte Mântuitorul. […]*

Sfânta Biserică, prin puterea dată ei de Domnul nostru Iisus Hristos şi de la Sfinţii Apostoli, dă dreptul de a osândi <u>numai pe o categorie de oameni – ereticii</u>, cei ce deformează credinţa ortodoxă. Conform convingerii de nezdruncinat a luminaţilor şi plini de har Sfinţi ai Ortodoxiei, ereticii sunt cei mai rafinaţi slujitori ai satanei. Pentru că ei par a propovădui pe

[45] Ibidem, pp.106-109.
[46] Ibidem, pp.111-120.

Dumnezeu, dar ne conduc către diavol; par a se prezenta cu Biblia în mână, dar ne aruncă în iad; zic că ne cheamă la mântuire, dar ne duc la pierzare. [47]

*

El, Bunul, dar şi întru tot Dreptul, a numit pe învăţătorii cei mincinoşi lupi răpitori, pui de viperă *(Mt. 12, 34) şi a sfătuit pe ucenicii Săi să se păzească de* aluatul fariseilor şi saducheilor *(Mt. 16, 6), adică de* învăţătura fariseilor şi saducheilor *(Mt. 16, 12). [...] Pentru aceasta, cu sabia de foc a adevărului, Domnul a tăiat şi a azvârlit orice putreziciune cât mai departe de învăţătura Sa sănătoasă şi mântuitoare. În această idee Hristos a spus cunoscutele cuvinte:* ,,Vi se pare că am venit să dau pace pe pământ, vă spun că nu, ci dezbinare. Căci de acum înainte cinci dintr-o casă vor fi dezbinaţi: trei împotriva a doi şi doi împotriva a trei. Dezbinaţi vor fi: tatăl împotriva fiului, şi fiul împotriva tatălui, mama împotriva fiicei, şi fiica împotriva mamei, soacra împotriva nurorii sale şi nora împotriva soacrei *(Luca, 12, 51-53)''. Şi această despărţire se impune pentru a nu se amesteca Adevărul cu minciuna, căci **adevărul este mântuitor numai când este despărţit de rătăcire**. [...]*

Un pustnic a văzut pe un oarecare frate păcătuind şi a început să plângă. ,,Vai mie! – zicea el -, fratele meu greşeşte astăzi, iar mâine voi greşi eu!'' După aceasta, întorcându-se către ucenicul său, a adăugat: ,,În orice greşeală va cădea de faţă cu tine vreun frate şi cât de grea ar fi ea, să nu-l osândeşti, ci trebuie să fii încredinţat că tu greşeşti mai mult decât el, chiar dacă el ar fi mirean. Abatere de la această pravilă poţi să faci doar când se întâmplă să auzi pe cineva hulind pe Dumnezeu ori vorbind vreo erezie.'' [48]

*

De aici este limpede că vorbele lui Hristos* Nu judecaţi ca să nu fiţi judecaţi! *Nu înseamnă să admitem stricarea dreptei noastre credinţe de către eretici. Aceste cuvinte ne îndeamnă să nu osândim pe aproapele nostru pentru păcatele şi slăbiciunile lui fireşti. *[...] Osândirea este, la temelia ei, o manifestare primară bună care, după căderea în păcat, a degenerat şi s-a transformat în patimă. Ce este la bază osândirea? **Manifestarea capacităţii sufleteşti de a critica**; despărţind binele de rău,* el *(Sfântul Apostol Pavel - n.a.) laudă binele şi mustră răul. Cine nu ar înţelege că aptitudinea critică e o foarte mare calitate a sufletului omenesc? Numai reaua întrebuinţare a acestei minunate calităţi dă naştere unei jalnice şi vătămătoare parodii a ei – reaua judecată asupra aproapelui, din pricina neputinţelor lui fireşti. [...] Treptele osândirii sunt diferite. ,,Una este să **vorbeşti de rău** – deosebeşte Avva Dorotei – alta este să **osândeşti** şi al treilea lucru este să **dispreţuieşti**. Să vorbeşti de rău înseamnă să spui cuiva: <<Cineva minte, ori se mânie, ori cade în desfrânare>>... Iată, astfel vorbeşte de rău fratele, adică cu părtinire povesteşte păcatele lui. Iar să osândeşti înseamnă să spui: <<Cutare e mincinos, mânios, desfrânat>>. Astfel, a osândit chiar dispoziţia sufletului său, pronunţând şi sentinţa asupra întregii lui vieţi, spunând că el e un oarecare, şi l-a osândit. Acesta este păcat greu. Iar dispreţ avem atunci când omul nu numai că osândeşte pe altul, dar socoteşte şi lucru înjositor să aibă părtăşie cu el, adică simte dezgust de aproapele şi se întoarce de la el ca de la ceva ticălos. Aceasta este cea mai rea dintre osândiri şi e foarte păgubitoare.''* [49]

*

*Cine osândeşte pe alţii, acela, fără îndoială, este **trufaş**. Smeritul, niciodată, nicicum, nu osândeşte, pentru că se socoteşte mai rău decât alţii. Poate să-i treacă prin cap orbului să*

---

[47] Arhimandrit Serafim Alexiev, ***Nu judeca şi nu vei fi judecat. Cea mai scurtă cale către rai***, Ed. Sophia, Bucureşti, 2004, pp.8-17.

[48] Ibidem, pp.19-23.

[49] Ibidem, pp.24-47.

înceapă să-şi bată joc de ceilalţi orbi? El se nelinişteşte de propria lui stare. Tot astfel, cel smerit este îngrijorat de mântuirea sa şi, văzându-şi păcatele, nu-şi bate joc de cele străine. Prin urmare, poate să săvârşească acest lucru numai cel mândru, care se socoteşte pe sine cel mai deştept şi cel mai drept. […] Osândirea este unul dintre păcatele cele mai potrivnice lui Dumnezeu, pentru că este răpirea drepturilor Lui. Dumnezeu este judecătorul tuturor oamenilor. Iar noi ne grăbim să fim judecători ai fraţilor noştri, fără să avem dreptul la aceasta. […]

Sfântul Atanasie Sinaitul, cu îndrăzneală, întăreşte aceasta: ,,Cine osândeşte înaintea Judecăţii de Apoi a lui Hristos, acesta este Antihrist, pentru că îşi însuşeşte dreptul lui Hristos. Iar Avva Dorotei, dezvăluind nebănuita greutate a osândirii ca păcat, spune: ,,Nu este nimic mai greu şi nu este nimic mai rău decât osândirea. ***Păcatul osândirii este mai greu decât orice alt păcat****, căci chiar Însuşi Hristos a spus acelui pretins judecător:* Făţarnice, scoate mai întâi bârna din ochiul tău şi atunci vei vedea să scoţi paiul din ochiul fratelui tău *(Luca 6, 42); păcatul aproapelui tău e asemenea paiului, iar osândirea asemenea bârnei. Iată cât de greu este păcatul osândirii!''* [50]

*

Sfântul Ioan Gură de Aur*, pretinzând credincioşilor să dea datornica cinstire preoţilor, arată, pe de o parte, cât de mare însemnătate pentru viaţa duhovnicească a creştinilor are cinstirea datorată preoţilor şi, pe de altă parte, cât este de gravă osândirea păstorilor duhovniceşti. El învaţă: ,,Cel ce cinsteşte pe preot va cinsti şi pe Dumnezeu, iar cel ce a început să dispreţuiască pe preot, treptat, va ajunge să-L jignească şi pe Dumnezeu. Când evreii l-au jignit pe alesul lui Dumnezeu, Samuel, Dumnezeu a spus:* Nu pe tine te-au lepădat, ci pe Mine M-au lepădat *(I Regi 8,7). Iar Apostolilor Săi, Hristos le-a spus:* Cine vă primeşte pe voi, pe Mine Mă primeşte *(Mt. 10, 40)''. […] Aici Sfântul Ioan Gură de Aur aduce o clauză importantă: ,,Pe cel ce propovăduieşte nedreptatea, adică învăţătura cea eretică, să nu-l ascultaţi, chiar dacă ar fi şi înger; dar dacă cineva propovăduieşte dreapta învăţătură, să luaţi atunci aminte, nu la viaţa lui, ci la cuvintele lui […]*

Ajută mult la dezrădăcinarea duhului de osândire abţinerea de la bârfă. Când auzi că se vorbeşte ceva împotriva cuiva, trebuie stăruitor să te păzeşti să mergi la cel osândit şi să-i spui: ,,Cineva vorbeşte împotriva ta aşa şi aşa!'' ***Sfinţii Părinţi au oprit aspru transmiterea ori povestirea cuvintelor străine, când aceasta are caracter de bârfă.*** *Chiar şi neamurile s-au scârbit de păcatul acesta al transmiterii relelor (informării). Cum putem noi, creştinii, să ne ocupăm cu astfel de lucruri josnice?* [51]

*

De foarte mult folos este în această privinţă **pilda cu cele trei site***:*

La înţeleptul Socrate a venit odată un om, gâfâind de atâta grabă şi foarte iritat:

- Socrate, ascultă-mă, trebuie să-ţi povestesc cum prietenul tău…

- Opreşte-te!, l-a întrerupt înţeleptul, ai cernut ceea ce vrei să-mi spui prin cele trei site?

- Trei site? A întrebat acesta, mirându-se şi apoi tăcând.

- Da, bunul meu prieten, trei site. Prima sită este adevărul. Ai probat tu dacă sunt adevărate toate câte vrei să-mi spui?

- Nu, am auzit vorbindu-se şi…

- Aşa, dar sigur le-ai cernut prin a doua sită? Aceasta este sita binelui. Dacă ceea ce doreşti să-mi povesteşti, cum nu s-a dovedit că e adevărat, e măcar bun?

- Nu, asta nu, ci dimpotrivă…

[50] Ibidem, pp.49-61.
[51] Ibidem, pp.90-125.

- Hm, hm, l-a întrerupt Socrate din nou. Să folosim atunci a treia sită şi să ne întrebăm dacă e de trebuinţă să-mi povesteşti ceea ce doreşti şi care te-a tulburat aşa de mult?

- Ei, nu e chiar aşa de trebuinţă acum…

- Prin urmare, a surâs înţeleptul, ceea ce doreşti să-mi povesteşti nu e nici adevărat, nici bun, nici de trebuinţă; rămâne atunci să stea îngropat şi să nu te mai împovărezi nici pe tine, nici pe mine cu el! [52]

*

În final, trebuie să spunem şi câteva cuvinte despre cel mai bun medicament împotriva osândirii. Aceasta este ***osândirea de sine****.*

Toată arta constă în a supraveghea lipsit de prejudecăţi propriile tale acţiuni şi a le aprecia corect. Cine îşi priveşte faptele sale nu prin prisma iubirii de sine, ci cu trezvie şi obiectiv, el va afla în sine material îndestulător pentru osândirea de sine. În razele Dumnezeiescului Har care luminează, el va descoperi în sine aşa de multe păcate, că pentru plângerea lor nu i-ar ajunge nici vremea, chiar şi 100 de ani dacă ar trăi, nici lacrimile, chiar şi râul Iordan de-ar curge din ochii săi. […]

*Nu învaţă aşa şi Sfinţii Părinţi? ,,****Osândeşte-te pe tine şi vei înceta să osândeşti pe alţii!****'' – ne învaţă Sfântul Serafim de Sarov. […] Cel ce se mustră pe sine duce o adevărată luptă eroică cu păcatul în arena sufletului său.*

Numai osândirea cea făţarnică poate să se prezinte ca o râvnă virtuoasă către bine. De fapt, ea e un păcat josnic, aşa cum spune Sfântul Dimitrie al Rostovului; cel ce osândeşte este asemenea apei în baie: dorind să-i spele pe alţii, ea singură se murdăreşte. Aşa şi cel ce osândeşte, criticând pe alţii, se încarcă singur de păcate.

Dacă noi aşa de mult ***urâm păcatul****, să-l urâm şi în noi înşine, căci el ne ameninţă propria mântuire! Fiecare, singur, să se critice pe sine, pentru că-şi cunoaşte cel mai bine propriile sale vicii. Iar pentru nedesăvârşirile străine, el niciodată nu poate să fie sigur negreşit, ca pentru ale sale.* [53]

[52] Ibidem, p.126.
[53] Ibidem, pp.133-135.

UN ARTICOL, PUBLICAT ÎN POSTUL MARE, PENTRU A LEZA ÎN MOD CERT, CREDINŢA ORTODOXĂ…

În dosul primăriei, pe şoseaua mică, chiar în faţa paralelipipedului de marmură ridicat întru pomenirea *paşoptiştilor lui Radu Şapcă (cititorul Proclamaţiei), se află biserica. Biserica din ,,Vale'', după cum au botezat-o islăzenii ca s-o deosebească de surata ei din ,,Deal''. O construcţie comună pentru satele din Lunca Dunării, cu o turlă destul de înaltă ca să rupă linia orizontului, indiferent din ce direcţie l-ai privi. În preajma locaşului de ortodoxie găseşti şi dispensarul, şi căminul cultural, şi şcoala, dar şi birtul,* stâlpii dintotdeauna ai lumii rurale de la *noi. Înlăuntrul ei n-am păşit decât de Paşte sau de Crăciun împreună cu ma-*marea ori singur, *când a fost să-i petrec pe ultimul drum pe bunii părinţi ai mamei. Veneam la biserică nu dintr-o mistică a credinţei ce nu mi-ar fi dat pace, ci din nevoia împlinirii unui ritual mai presus de simţămintele mele de copil (S-a întâmplat ca până azi să nu fi învăţat nici măcar ,,Tatăl nostru'', însă, în momentele de restrişte sufletească, am ales să mă rog în afara reţetelor evlavioase transmise de-a lungul veacurilor. L-am rugat, în cuvinte puţine şi simple, să nu mă abandoneze nenorocului, convins fiind că* ***Binefăcătorul Suprem nu are timp şi răbdare să ia în seamă atâtea imploraţii şi autocritici pioase****. Prea mulţi locuitori pe cap de Dumnezeu, ce mai tura-vura! Şi mai cred că* ***Ăla de Sus e plictisit până la cer de stereotipia rugilor fiilor Săi şi-i ocroteşte numai pe nesocotitorii dogmelor bisericeşti****. De aceea, sunt de părere că Dumnezeu preţuieşte gândurile şi faptele în armonie cu rânduielile creştineşti, nicidecum căinţa rostită în formulele atât de tocite şi de impersonale.)* [54]

*

De Paşte, ca şi de Crăciun de altfel, la Biserică mergeau îndeobşte babele. Gârbovite şi apăsate de povara anilor, firavele făpturi îşi îmbrăcau ţoalele negre de sărbătoare, îşi frecau mâinile cu crenguţe de busuioc (să ia mirosul curăţeniei) şi se îndreptau solemn, pe la chindie, spre Casa Domnului. *Intrau în naosul tăciunit de fumul lumânărilor făcându-şi cruce şi privegheau deniile chicotind. ,,Of,* Florache, *frumos mai ţinu slujba popa Petrică, zicea-i că-i coborât din icoană!'', se minuna cu simplitatea-i inocentă bunica. Tata-mare se uita chiorâş la ea şi-o înghimpa ţâfnos: ,,Da' ce-nţeleseşi tu, Veto, din bălmăjeala popii, că nu te deşteptaşi peste zi? Plecaşi vacă şi te-ntorseşi bou, asta făcuşi!''. ,,Ce mai vorbă şi la tine, mă, Florache, în Săptămâna Mare! Ete-te na, îmi plăcu cum cântară şi ţârcomnicii lui, că alceva nu desluşii, că prea curgeau repejor cântările!'', încerca să se explice înciudată bătrâna, pe limba ei neşcolită şi* ***uşor vinovată de păcatul necunoaşterii****. ,,****Doar voi, muierile proaste, şi oamenii muieratici ce vă pierdeţi vremea la biserică căutând cai verzi pe pereţi!****'', o contra ţepos bunicul şi, cu asta basta, gâlceava se stingea la atingerea paşnică a nopţii.*

Dar cu adevărat impresionantă era jalea vesperală a clopotelor pascale vibrând deasupra Islazului în ajunul Învierii. De cu seară, din vârful clopotniţei picurau sunete de sfinţenie, învăluitoare şi tulburătoare. Mă opream din încurarea ludică, iluminat de vraja clipei, şi ascultam, deocheat parcă, magia muzicii. O cuminecătură de orgă rudimentară înstăpânea satul primenit ***să-l răstignească iarăşi pe Christos****.* ***Muzica aceea, metalică şi tristă, uneori lugubră, semăna cu scâncetul Crucificatului, cu gemetele Lui părăsite****. Ivit în biserică, laolaltă cu vârstnicele enoriaşe, moleşite de păsărească monotonă şi şoptită a popii, misterul sonorităţilor nepământene se destrăma brusc. Se risipea gonit de* ***lipsa de har a funcţionarului***

[54] Marian Nazat, art. Biserica dinlăuntru, Jurnalul Naţional, 6 aprilie 2007, p.5.

în sutană, atent să nu se abată cumva de la fişa postului aghesmuită. Lipsa de har a preoţilor, detestabilă şi întinsă, m-a îndepărtat de credinţă, dar nici ateu nu m-am învrednicit să devin. *Fără o dovadă certă a inexistenţei lui Dumnezeu, m-am temut să-i întorc spatele şi să-i neg prezenţa. Tocmai de aceea nu mă îndoiesc că, dacă şi-ar vedea ,,agenţii publicitari'' roşii de stricăciunea omenească, Atoateiertătorul nu m-ar judeca aspru. M-ar păsui, m-ar îngădui în diversitatea Lui, căci n-am insolenţa de a mă ruga trufaş: ,,Doamne, nu cred în Tine, dar Ajută-mă!''.* ***Clătinarea credinţei a pornit de la popii grăbiţi să se căpătuiască din traficul cu psalmi şi crezuri. Din pricina lor l-am scos pe Dumnezeu din altarul pângărit şi l-am găzduit înlăuntrul meu. La urma urmei, ce ne împiedică să fim propriul templu? Pe cine să deranjeze, oare, credincioşii din afara bisericii?***

Cu toate acestea, mă înfior ori de câte ori aud dangătul pascal al clopotelor rurale. E ca un semn că dincolo de tărâmul palpabilului fiinţează o forţă pe care nu se cade s-o luăm în derâdere. Şi nu de frica pedepsei ce va să vie, a izgonirii din Paradisul visat de toţi, dar neatins de nimeni, ci a speranţei că, ***în viaţa de apoi, e posibilă o răsplată pentru răul nesăvârşit şi negândit****! La Islaz şi în satele din* ***România încă neglobalizată*** *se tânguie şi acum clopotele de Paşte, n-au încetat să ne vestească suferinţa christică, deşi destui i-au batjocorit pilda.* ***I-au sprijinit din plin soboarele clericale ce-şi hrănesc grandoarea şi lăcomia din naivitatea temătoare a habotnicilor. Retras în*** **biserica dinlăuntru***, aştept clopotele pascale, ca odinioară, pe şoseaua mică a Islazului, basmul de care mi-e cu neputinţă să mă desprind. Paşte fericit!* [55]

[55] Ibidem.

PROSTITUŢIA CU ACTE ÎN REGULĂ, ESTE MAI MULT DECÂT O GLUMĂ PROASTĂ! DE LA PROSTITUŢIE … LA DROGURI!

DATORITĂ SEMNULUI DE EGALITATE pe care mulţi îl pun între politică şi cea mai veche meserie din lume, legalizarea … lor e, fireşte, o acţiune politică. Vasile Blaga, ministrul de Interne, a făcut acest pas, fiind un participant activ al operaţiunii ,,ţării, cât mai mulţi bani la buget''. Acu', în statul nostru hiperfiscalizat, dacă o fi mai bine cu domnu' Vlădescu decât cu Pardaian n-o pot spune decât fetele de pe centură. Oricum, funcţionarii de prin ministere fac bătături la mâini lucrând la proiect. Deja s-a propus ca, pentru prima apariţie a unei fete pe un drum public, să se perceapă o taxă de primă înmatriculare, în funcţie de tonaj. ,,Producătoarea'' trebuie să fie echipată cu o fustă portocalie cu număr de înmatriculare, o bluză reflectorizantă, pantofi cu toc şi o trusă medicală de prim-ajutor conţinând o sticlă cu vin roşu şi diverse accesorii ,,de remorcare''. Ca în cazul drumurilor publice, lanţurile sunt necesare numai în condiţii speciale. Pe fustă trebuie afişate atât tariful la metru, cât şi tariful de staţionare. De asemenea, pe … stângă, fiecare fată va avea lipită o rovinietă oferită de Ministerul Sănătăţii cu care va dovedi clienţilor că a efectuat revizia tehnică medicală obligatorie. Ministerul Muncii a solicitat ca mâna de lucru din acest domeniu să fie împărţită în mai multe categorii. Astfel, fetele, denumite ,,operatoare sexuale'', vor fi clasificate în Euro 4, Euro 3, Euro 2, E 1 – adică de la ţară, în funcţie de locul de muncă, de igienă şi de cantitatea de silicon cu care sunt dotate. De exemplu, zona Inter e clar E 4 – acolo găseşti mai mult plastic decât într-o fabrică de sticle Coca-Cola. Totuşi, spre deosebire de alte sectoare de activitate, orele de noapte nu vor beneficia de plăţi suplimentare din partea angajatorilor. Aceste plăţi sunt prevăzute a se efectua numai pentru ziua de luni, înainte de ora 12. Finanţele au anunţat şi ele că, printr-o firmă agreată de minister, vor dota fiecare prostituată cu o poşetă specială, prevăzută cu o imprimantă, cu ajutorul căreia se vor elibera chitanţe fiscale. Aici, pentru a se stimula reîntoarcerea în România a lucrătoarelor plecate în străinătate, se studiază posibilitatea ca serviciile rapide, tip ,,scurt'', să beneficieze de un TVA de doar 9 la sută. [56]

*

*ROMÂNIA NU CULTIVĂ şi nu produce droguri, dar devine **un punct de tranzit şi de depozit al drogurilor tot mai important**, reiese din Raportul privind strategia internaţională de control al narcoticelor pe anul 2007, publicat vineri de Departamentul de Stat. Deşi Guvernul american nu are cunoştinţă de nici un oficial român legat de afacerile cu droguri (menţiune standard din raport, în cazul unor state din Asia şi America de Sud fiind prezentate suspiciuni în acest sens), România e prezentată ca aflată la mijlocul unei rute de transport al drogurilor. Pe de o parte, prin ţara noastră trec înspre Europa Occidentală **heroina şi opiumul din Afganistan şi Asia de Sud-est**, care intră pe la graniţele de nord şi est, cu exteriorul UE, dar şi prin Bulgaria. Pentru aceste droguri, experţii americani consideră că România devine un depozit temporar înaintea distribuirii lor pe piaţa din cel puţin şapte state occidentale. În plus, o tendinţă mai recentă e aceea ca românii să servească drept intermediari şi în traficul de **cocaină din America de Sud către Europa de Vest**. Pe de altă parte, România e punct de tranzit şi în sens invers, dinspre vestul Europei către ţări din est, precum Turcia şi Siria, în privinţa **drogurilor sintetice (amfetamine)**. Americanii citează estimările Poliţiei Române, potrivit căreia*

[56] Marius Niţu, în art. Prostituţia, arestată de Fisc, Gândul, 3 martie 2007, p.10.

80 la sută din drogurile intrate pe teritoriul nostru sunt vândute mai departe*, dar semnalează şi faptul că* ***<u>ne-am putea confrunta cu o creştere a consumului intern în următorii ani</u>****. Drogurile preferate ale românilor ar fi* **heroina** *(pentru care Portul Constanţa e un punct principal de intrare) şi* **marijuana***. În acelaşi timp, creşte preferinţa românilor pentru* **ecstasy***, odată cu sporirea puterii de cumpărare. În rest, ţara noastră e lăudată în privinţa cooperării cu SUA în combaterea traficului de droguri, pentru capturile înregistrate în 2006, pentru sistemul integrat de servicii de prevenire şi tratare a consumului, dar şi pentru cooperarea regională. Singurul minus, exprimat în termeni foarte generali, e <u>corupţia din rândul administraţiei, îndeosebi a sistemului judiciar şi a poliţiei</u>.* [57]

[57] Bogdan Munteanu, în art. România, ţară de tranzit şi de depozitare a drogurilor, Gândul, 3 martie 2007, p.15.

COMBATEREA DESFRÂNĂRII (PROSTITUŢIEI, ÎN PRIMUL RÂND), AVORTURILOR ŞI DIVORŢURILOR

Tâlcuire la vorba Apostolului: „Din pricina aprinderii, fiecare să-şi aibă femeia sa.'' *În convorbirile din afară (lumeşti), chiar dacă se strecoară câte ceva bun, dar, între nenumărate necuviinţe, mulţimea abia dacă vorbeşte un cuvânt sănătos.* În Sfintele Scripturi *este cu totul dimpotrivă: nu vei auzi nici un cuvânt urât, ci pe toate pline de mântuire şi de multă înţelepciune, cum sunt de pildă, cele ce s-au citit astăzi. Care sunt acestea?* Cât pentru cele ce mi-aţi scris, bine este omului să nu se atingă de femeie. Dar, din pricina desfrânării, fiecare bărbat să-şi aibă femeia sa, şi fiecare femeie să-şi aibă bărbatul său *(1 Corinteni 7:1, 2). […]*

Căsătoria este înfiinţată nu ca să ne stricăm, nici ca să ne pângărim, ci ca să fim curaţi. Ascultă pe Pavel cum zice: Din pricina aprinderii, fiecare să-şi aibă femeia sa, şi fiecare bărbatul său. ***Două pricini sunt pentru care s-a înfiinţat căsătoria: ca să fim curaţi şi ca să ne facem părinţi; dar, din aceste două, cea mai însemnată este curăţia.*** *Când a intrat pofta, a intrat şi căsătoria, ca să taie obiceiul cel neînfrânat şi să ne facă a ne mulţumi cu o singură femeie. […]*

Iar dacă ai de gând ca şi după căsătorie să te pângăreşti, de prisos şi în zadar ai venit la căsătorie; ba încă nu numai în zadar şi de prisos, ci chiar spre nenorocirea ta. Căci nu este acelaşi lucru dacă te pângăreşti neavând soţie, şi dacă, având soţie, faci iarăşi acest lucru. Căci aceasta nu este aprindere, ci prea-curvie. […] Ştiu că mulţi socotesc prea-curvie numai când au înşelat o femeie cu bărbat. Eu zic că ***este prea-curvie fie că se împreunează cu o desfrânată de rând, fie cu o roabă, fie cu orice femeie nemăritată, atunci când are femeia lui****.* [58]

*

După cum nu e cu putinţă ca un om cinstit să-şi uite şi să-şi dispreţuiască femeia, tot aşa nu e cu putinţă ca un om neînfrânat şi curvar să o iubească, chiar dacă ar fi cea mai frumoasă între toate. Din curăţenie se naşte dragostea, din dragoste, nenumăratele bunătăţi. După căsătorie, socoteşte-le pe toate celelalte femei ca fiind pietre, ştiind că dacă te vei uita cu ochi poftitori la vreuna – fie desfrânată, fie măritată – te-ai făcut vinovat de nelegiuirea prea-curviei. Şopteşte-ţi în fiecare zi acestea: şi – dacă vei vedea că s-a născut în tine pofta pentru o altă femeie, iar prin asta femeia ta ţi se pare neplăcută – intră în casa ta, deschide cartea de faţă şi, luând pe Pavel ca ajutor, stinge-ţi flacăra repetând neîncetat aceste vorbe. […]

Vrei să pricepi bine cât de mare este acest rău? Gândeşte-te ce fel de viaţă duc cei ce îşi bănuiesc femeile, cât de fără gust le pare mâncarea şi băutura. Masa li se pare încărcată cu otrăvuri omorâtoare şi, ca de o molimă plină de toate relele, aşa fug de casa lor. N-au somn, noaptea nu le este liniştită, n-au întâlniri cu prietenii, nici chiar razele soarelui nu mai lucesc pentru ei; cred că îi supără şi lumina, nu când au văzut-o pe soţie pângărindu-se, dar numai când au bănuit-o. Gândeşte-te că şi femeia suferă acestea când aude de la vreunul sau numai bănuieşte că te-ai dat pe tine vreunei femei stricate. Judecând acestea, ***să fugi nu numai de prea-curvie, dar chiar şi de bănuieli****; şi, dacă eşti bănuit [de soţie] pe nedrept, împac-o şi o încredinţează [de aceasta]. […]*

Mulţi din aceia care se alipesc de femeile curve vor pieri chiar în această viaţă, ca răi, cu rău, apucaţi de cursele lor: acelea – luptându-se să-i îndepărteze de la soţia luată prin căsătorie, să-i împresoare cu totul în dragostea lor de farmece – se îngrijesc de băuturi vrăjite şi

[58] Nicolae N. Marinescu, ***Studii omiletice asupra celor trei cuvântări ale Sfântului Ioan Hrisostomul despre căsătorie***, Litotipografia L. Moţăţeanu, Bucureşti, 1908.

ţes multe curse; apoi – aruncându-i astfel în vreo boală grea, şi ducându-i spre pierzare şi înconjurându-i de o lungă putreziciune şi de nenumărate rele – îi răpesc din această viaţă. Dacă nu te temi de gheena, omule, teme-te de farmecele acelor femei! Căci, când vei fi lipsit, din pricina prea-curviei, de ajutorul lui Dumnezeu, când vei fi despuiat de ajutorul de sus, femeia cea stricată – luându-te pe tine cu îndrăzneală şi chemând în ajutor diavolii ei, adăugând amulete, punându-ţi piedici – alungă mântuirea ta cu multă uşurinţă, făcându-te de ruşine şi de râs tuturor locuitorilor oraşului, încât nici nu se îndură de tine, care suferi toate relele. […] ***Las la o parte pierderea de bani, bănuielile zilnice, neruşinarea, îngâmfarea, certurile urâte din pricina femeilor stricate şi nebune, care sunt mai crude decât toate morţile. De la femeia ta nu suferi adesea nici o vorbă grea, dar te închini în faţa desfrânatei care te nimiceşte.*** *Nu te ruşinezi, nu te roşeşti, nu doreşti să se despice pământul sub tine? Cum poţi ruga pe Dumnezeu cu aceeaşi gură cu care ai sărutat o femeie stricată? Şi nu te temi, nu te înspăimânţi – spune-mi! – că o să cadă pe capul tău ruşinat vreun fulger trimis de sus? Chiar dacă te ascunzi de femeia ta nedreptăţită, dar de ochiul cel neadormit nu te poţi ascunde nicăieri […]*

Lângă femeia ta legiuită tu găseşti totdeodată plăcere, pază, cinstire, preţuire şi cuget curat; acolo, dimpotrivă, totul este amărăciune, totul este chin, şi tu eşti pururea sub bănuială. Căci, chiar dacă nimeni nu te-a văzut, cugetul tău nu va înceta să te învinovăţească; oriunde te vei întoarce, pretutindeni te vor urmări mustrările, strigătele înfricoşate ale acestui judecător neîmpăcat. Dacă deci căutaţi plăcerea, fugiţi de femeile stricate! Căci nu este nimic mai îngrozitor decât aceste legături, nimic mai necinstit decât această însoţire. Cerboaică prea-iubită şi gazelă plină de farmec să-ţi fie [soţia]; dragostea de ea să te îmbete totdeauna şi iubirea ei să te desfăteze *(Pildele lui Solomon 5:19). Când tu ai la îndemână un izvor de apă limpede, de ce să alergi la o baltă noroioasă, care scoate miros de gheenă şi chinuri neînchipuite?* [59]

*

Viaţa este un dar de la Dumnezeu. […] Nimănui nu-i este îngăduit să-şi ia viaţa proprie sau pe a altcuiva, căci în mâna lui Dumnezeu stă viaţa şi moartea. Precum copilul ce s-a născut are dreptul la viaţă, aşa şi cel ce este în pântece, fie el de câteva luni, o zi sau un ceas, are acelaşi drept la viaţă ca şi ceilalţi oameni ce vieţuiesc pe pământ. Ucigaşi şi de două ori ucigaşi sunt toţi cei ce fac sau se unesc la astfel de păcate. Şi de ce sunt de două ori criminali? În primul rând că-i lipsesc de viaţa aceasta vremelnică, al doilea pentru că-i lipsesc de darul Sfântului Botez, prin care nimeni nu poate intra în împărăţia lui Dumnezeu. Şi iată că ***acest rău în zilele noastre s-a modernizat, omorându-se de zeci şi sute de ori mai mulţi copii decât în trecut prin medicamentele numite anticoncepţionale şi prin sterilet. Aceste mijloace moderne se folosesc din ce în ce mai mult şi în ţările creştine şi de către cei care se numesc, chipurile, ortodocşi şi zic că vor să se mântuiască.*** *[…]*

Medicii ne spun că, după zămislire, copilul, timp de şapte zile, merge din trompă în uter. În alte şapte zile, încearcă să se lipească de uter şi se face placenta sau casa copilului. Şi în alte şapte zile, total 21, are loc prima zvâcnire a inimii, dar până atunci a fost viu, cu sistem nervos. Medicii ne-o spun. Ştiinţa ne-o spune. Dar tot ei ne spun că un om poate vieţui nelipit de uter 14 zile, 7+7, după aceea moare. De aceea trebuie să se lipească de uterul mamei, de sânul matern, ca să înceapă să se hrănească din mamă. Ei, bine! Steriletul împiedică lipirea copilului de uter şi copilul moare şi se produce avortul. Anticoncepţionalele fac acelaşi lucru prin toxicitatea care se creează. […]

Fetele noastre merg la doctor şi împiedică naşterea copiilor, folosind anticoncepţionale. Sunt avortive. O să strigăm la Dumnezeu: ,,Doamne, dă-ne apă!'' Dumnezeu va zice: ,,Nu''.

[59] Ibidem.

,,Doamne, dă-ne aer!'' Dumnezeu va zice: ,,Nu. Nici aer n-aveţi voie!'' De aceea, aşa urmează să ne stingem. De ce? Pentru că: înainte de a te fi urzit tu în pântecele maicii tale, te-am cunoscut Eu, şi înainte de a ieşi din pântece, te-am sfinţit, *zice Dumnezeu în cartea Proorocului Ieremia 1,5. Acesta este textul din Scriptură care-ţi arată că,* ***cine luptă împotriva vieţii este criminal****. Nu numai cine omoară, ci şi cine luptă. De aceea vă spun aceste puţine cuvinte în speranţa că veţi duce aceste cuvinte mai departe. Pentru că* ***nu ne mântuim dacă facem numai noi binele, ci şi dacă determinăm pe alţii să facă binele****.*

Contraziceţi medicii! Contraziceţi tinerele care cred că au scăpat fără să facă crimă! [60]

*

Ştiţi că 86 din 100 de copii abandonaţi, fără mamă, fără tată, sau în orfelinate, pleacă în afara ţării şi numai 14 rămân în ţară? De ce noi românii nu tăbărâm pe orfelinate şi pe creşe? Pentru că suntem ortodocşi. Pentru că ne batem continuu în piept: dreapta credinţă. ***Ce dreaptă credinţă este asta când tu stai acasă şi puţin te interesează? Şi citeşti Psaltirea o dată pe zi, de patru ori pe zi faci pravila. Ce ortodox eşti tu, şi laşi copiii să devină evanghelişti, să devină baptişti, să devină adventişti, să devină mormoni? Tu care te rogi. Tu ce faci?*** *[...]* ***Unde e verificarea Ortodoxiei?*** *[...]*

Deci: ,,Ortodocşilor, mergeţi voi în rai şi copiii la baptişti!'' [...] Asaltaţi creşele, asaltaţi orfelinatele, asaltaţi leagănele şi luaţi copiii de acolo, înfiaţi-i sau creşteţi-i, faceţi orice, ***numai salvaţi România****! Că România piere.* ***Are 11 milioane de copii avortaţi din 22 de milioane populaţia ţării. Are peste 40 de milioane copii avortaţi, aşa cum v-am spus, copii care au fost avortaţi fără să se vadă, prin anticoncepţionalele care se găsesc la orice colţ, la orice farmacie şi ieftin.***

Să ştiţi că producerea anticoncepţionalelor este scumpă. Dar precum aţi văzut în anii trecuţi că se făcea compensare la unele alimente, tot aşa se face compensare şi finanţare din afară, pentru că nu putem intra în Europa un popor ortodox care naşte, care se perpetuează. Nu se poate aşa! ***Ni se impune să admitem homosexualitatea, şi aproape am admis-o; Ni se impune să admitem divorţul rapid, şi l-am admis.*** *O familie fără copii şi fără partaj pleacă dimineaţa la opt la tribunal şi la 12 este deja divorţată. Vă aduceţi aminte că înainte dura şase luni, opt luni. Oamenii se mai împăcau, se mai gândeau, nu prea mai aveau bani. Iar acum nici nu există taxă pentru divorţ, e nimica toată. De ce? Ca să ne distrugem. Dar asta cu voia noastră şi nu acuzăm pe nimeni. Şi ce mai trebuie să mai facem ca să intrăm în Europa?* ***Trebuie să acceptăm căsătoria de probă. Şi am început s-o acceptăm.*** *Şi noi dăm de mâncare fetelor noastre care trăiesc curve. Oficial e cu el la braţ. E oficial. Tot satul vede, dar nimeni nu zice nimic. Noi dăm de mâncare şi ajutăm. Nu ne debarasăm. Nu ne unim sus părinţii să vedem: ,,Măi, ce facem cu copiii noştri? Uite, ăştia se probează!'' Căsătorie de probă! Auziţi dvs. ce-am împrumutat noi de la Occident. De ce n-am împrumuta noi de la Occident ordinea? De exemplu: vă dăm anafura şi dvs. vă îngrămădiţi. De ce vă îngrămădiţi? De ce n-am împrumuta noi de la Occident ordinea? Punctualitatea?* [61]

*

Am călătorit la o conferinţă împotriva avortului şi am văzut, ceea ce cred că o să apară şi la noi, că ***noi luăm tot ce-i rău****. Am văzut nişte cutii imense şi băgai bani, puţini bani, cât pentru o pâine, şi-ţi veneau şase prezervative (cifră masonică... - n.a.) pe loc. Cum sunt automatele de cartele pentru telefon. Şi de acolo le luau. Dar zic: ,,Dar de ce a fost nevoie de*

[60] ***Avortul şi anticoncepţionalele***, 2003.
[61] Ibidem.

aceste automate şi nu le vindeţi la farmacie?'' Zice: ,,Unii copii se jenează, părinte, şi ca să nu se jeneze au astea în gară, la şcoală, în curtea şcolii''. Am văzut cu ochii mei. […]

Mă adresez ţie, femeie creştină! De ce nu vrei să naşti copii? Nu ai cu ce-i hrăni? Oare nu va avea Dumnezeu grijă de ei? Eşti bolnavă? Dacă avortezi, mai rău te vei îmbolnăvi. Eşti săracă? Îţi va da Hristos cele de nevoie ca să-i creşti. Eşti ameninţată de bărbat că te lasă? Nu-l asculta la cele rele şi naşte copilul, că poate va ajunge vreun sfânt, prin care să vă mântuiţi toţi din familie.

***Te temi să nu râdă de tine femeile cele rele că ai doi, trei sau chiar mai mulţi copii? Dar ce vei face când diavolii te vor chinui în iad, pentru omor, împreună cu ele? Te ruşinezi că ai rămas gravidă de fată mare sau fiind fără soţ? Naşte copilul, că, prin ruşinea pe care o pătimeşti, vei scăpa de ruşinea cea mare din ziua judecăţii şi de munca veşnică. Te ruşinezi de oameni că ai rămas gravidă, având peste 35-40 de ani, şi mergi să faci avort? Întoarce-te acasă şi naşte copilul, că îţi va aduce multă mângâiere şi te va ajuta la bătrâneţe. Vrei să-ţi ucizi copilul la tinereţe, ca să nu ai griji; să te poţi distra mai mult, să placi soţului; pentru că eşti studentă, dar încă nu ai servici, locuinţă şi maşină? Dacă mama ta ar fi gândit la fel, mai erai tu astăzi? Ce este mai scump, raiul sau iadul? Viaţa sau moartea? Averea, maşina, casa sau copilul pe care ţi l-a dat Hristos?** […]*

Astăzi se avortează în ţară aproape două milioane de copii pe an! Iar ceea ce este mai dureros este faptul că **cele mai multe avorturi le fac mamele creştine ortodoxe***, în timp ce femeile de altă religie – şi chiar ţiganii – niciodată nu-şi avortează copiii. Dacă nu părăsim acest păcat, ţara va merge tot mai rău;* **familia se va destrăma, pierzându-şi scopul***; casele creştinilor se vor pustii; păgânii şi vrăjmaşii ne vor robi; copiii vor fi din ce în ce mai puţini pe pământ; cancerul va ucide tot mai multe mame; se vor înmulţi divorţurile, războaiele, cutremurele, sectele şi lipsurile vor predomina, căci uciderea, desfrâul şi necredinţa grăbesc sfârşitul lumii.* [62]

*

Ce ar fi în realitate o căsătorie a cărei scop e eludat, dacă nu ,,o formă legală a prostituţiei, o asociere a două pofte trupeşti înhămate ca să se desfăteze sub oribile aparenţe, într-un fel de desfrâu rânduit şi îngăduit de lume?''. *Recunoaştem uşor, în aceste expresii, cuvintele foarte aspre pe care Fericitul Augustin le adresează ,,egoismului carnal''. Numind acest păcat ,,fraudă reciprocă'', Augustin refuză să-i numească soţi pe complici, deoarece căsătoria nu mai păstrează nimic din adevărata ei menire. ,,Această cruzime destrăbălată sau destrăbălare crudă ajunge uneori până acolo încât caută doctorii pentru sterilitate şi, dacă nu reuşesc, caută să ucidă fătul încă în pântece''. […]* **Raţiunile pentru care se căsătoresc oamenii de astăzi vorbesc de la sine. Oricare pot să fie acestea, numai nu pentru a avea copii şi a realiza scopurile căsătoriei conferite de morala tradiţională.** *Vanitatea, pofta de îmbogăţire, pentru a asocia două patrimonii, pentru a legitima un copil natural, pentru a pune în rânduială o veche legătură, pentru a beneficia de pensii, pentru a pune sfârşit unei vieţi licenţioase de care cineva se satură, acestea sunt motivele celor mai multe căsătorii. […]*

A vorbi despre avort înseamnă a ne referi, potrivit moralei ortodoxe, la cel mai mare păcat pe care îl poate săvârşi cineva în lume. La începutul creştinismului, trei păcate erau considerate a fi cele mai grave: apostazia (n.n. lepădarea de credinţă), uciderea şi desfrânarea. Avortul pare a fi sinteza acestor trei păcate, şi încă ceva mai mult. El e ultima pecete a condamnării la dispariţie a iubirii conjugale. *[…]*

---

[62] Ibidem.

Venim în apărarea copilului, din momentul conceperii sale, la această oră, în care bilanţul unui sfârşit de secol ne avertizează că, în societatea noastră de tip european postcreştină şi deplin secularizată, ***sub auspiciile industriei avortului, crima colectivă s-a generalizat****. Într-o ţară, bunăoară, cu aproximativ 23 de milioane de locuitori, sunt omorâţi prin avort peste un milion de copii în fiecare an. În faţa acestei situaţii,* ***creştinii zilelor noastre nu pot să rămână în expectativă****. E momentul să se întrebe dacă mai există un drept al copilului. După cum este momentul să se ştie ce au ei de făcut, înainte de a cădea sub osânda generaţiilor viitoare. Dar, mai înainte încă, sub osânda lui Dumnezeu.*

Avortul este opunerea premeditată şi categorică la porunca divină de transmitere a vieţii. *[…] Justificările medicale, etico-psihologice, social-profesionale ale avortului în contextul căsătoriei nu sunt esenţiale. Pentru creştini a ucide este întotdeauna un rău, oricare ar fi circumstanţele. Chiar şi aşa-zisul caz al unui avort medical, prin care se încearcă a se justifica posibilitatea salvării mamei, responsabilitatea săvârşirii acestui act atrage după sine conştiinţa că uciderea rămâne veşnic ucidere. […] Pentru femeia care a săvârşit un avort (şi a supravieţuit), mila şi durerea care au urmat acestui act sunt mult mai dureroase şi mai amare decât orice pedeapsă care ar putea fi prescrisă de către Biserică. Totuşi, cea mai mare vină îi revine ei. Există preoţi care relatează despre femei care suferă de pe urma avortului şi după numeroase Spovedanii şi Dezlegări.* [63]

*

Am auzit pe mulţi zicând: Cutare era sărac, căsătoria l-a îmbogăţit, a luat o femeie bogată; trăieşte acum în strălucire şi îmbelşugare. Ce spui, omule? Tu vrei ca femeia să-ţi aducă bani? Poţi să spui asta fără ruşine şi fără să roşeşti, să nu te ascunzi în fundul pământului, când cauţi aşa mijloace de câştig? Aşa vorbeşte un soţ? Numai o singură însărcinare are femeia: să-i păzească pe cei născuţi, să aibă grijă de veniturile tale şi de casa ta. De aceea ţi-a dat-o Dumnezeu, ca să te îngrijească în acestea, ca şi în toate celelalte. Pentru că viaţa noastră cuprinde două feluri de lucrări, cele obşteşti şi cele de casă. ***Dumnezeu a împărţit sarcina între om şi femeie: ei i-a dat conducerea casei, lui – toate treburile obşteşti, toate cele care se făptuiesc în afară: judecăţi, sfătuiri, conducerea armatei şi celelalte.*** *Femeia nu poate să poarte lancea, să arunce săgeata, dar poate să ţină furca, să ţeasă pânză, să pună rânduială în întreaga casă. Nu e în stare să dea o hotărâre într-un sfat, dar poate să-şi dea părerea într-ale casei, pe care bărbatul le împarte cu ea. Ea nu poate să mânuiască bine banii obşteşti, dar poate să-şi crească bine copiii, comoara mai scumpă decât toate; poate să vegheze la lucrul şi la purtarea slugilor, să dea încredere bărbatului, să-l descarce de toate grijile pe care le cere o gospodărie, adică de cămară, de ţesut, de mâncare, îmbrăcăminte şi celelalte care nu sunt nici potrivite, nici uşoare pentru bărbat, dacă ar vrea să le ia asupră-şi. Este o parte din bunăvoinţa şi înţelepciunea dumnezeiască faptul că* ***acela care se pricepe bine în lucrurile mari se arată neputincios şi nepriceput în lucrurile mici****, pentru ca omul să aibă nevoie de femeie. Într-adevăr, dacă Dumnezeu l-ar fi zidit pe bărbat deopotrivă îndemânatic în amândouă sarcinile, neamul femeilor ar fi fost dispreţuit; şi, pe de altă parte, dacă ar fi dat femeilor ocupaţii mai înalte şi mai de preţ, ele s-ar fi umplut de trufie. De aceea nu a încredinţat pe amândouă numai unuia, ca nu cumva soarta celuilalt să fie mai înjosită şi zadarnică; şi n-a împărţit deopotrivă însărcinările, ca să nu se ivească între ei luptă de întâietate şi femeile să nu ceară de la bărbaţi întâiul rang. Ci, ca să îngrijească şi de unire, şi de întâietate, a împărţit fiecăruia însărcinarea sa astfel încât partea bărbatului să fie mai de folos şi mai însemnată, iar a femeii mai mică şi*

---

[63] Dr. med. Rudolf Ehmann, într-o conferinţă susţinută la Dresda, pe 22.09.1990 (art. revizuit şi lărgit).

mai jos puţin; aşa că nevoile vieţii ne îndeamnă să o cinstim [pe femeie], iar micimea însărcinării sale nu o lasă să se ridice împotriva bărbatului său.

Ca urmare, să căutăm toţi de aici înainte un singur lucru: virtutea, ca să ne bucurăm de pace, să gustăm mângâierile unirii şi ale dragostei necurmate. Dacă te căsătoreşti cu o femeie bogată, iei mai degrabă un stăpân pe cap decât o femeie. Afară de acestea, prin firea lor, femeile sunt pline de deşertăciune, de mândrie şi de dorinţa de a-ţi lua ochii; dacă le mai vine în ajutor şi averea, în ce chip le vor mai putea suferi bărbaţii lor? Dimpotrivă, acela care ia o femeie de seama lui sau una mai săracă decât el îşi ia un ajutor, un tovarăş, şi cu adevărat aduce fericirea în casa lor. ***Lipsa de avere o îndeamnă pe femeie să fie supusă bărbatului întru totul, să i se plece şi să-l asculte în toate, aşa că piere pricina de ceartă, luptă, îngâmfare, neînţelegeri. Pace deci şi bun trai, iar nu bani!*** *Căsătoria nu este făcută ca să ne umplem casa de lupte şi bătăi, să trăim în mijlocul certurilor, să muncim în neînţelegeri şi să ne facem viaţa nesuferită, ci ca să ne dea un ajutor, să ne deschidă un liman, un adăpost, să ne mângâie în întristare, să găsim mulţumire în vorba cu femeia noastră.* [64]

*

CANONUL 48 APOSTOLIC: Dacă vreun mirean, lepădând-o pe muierea sa, va lua pe alta sau pe cea lepădată de altul, să fie afurisit! […] Dar ia aminte că – deşi Domnul a îngădui a se despărţi bărbaţii de muierile lor din pricina curviei, adică a prea-curviei, arhiereii nu se cuvine a le da voie totodată a se însoţi cu altcineva. Ci să-i lase aşa osebiţi îndelungată vreme, până ce partea vinovată se va căi, şi va cădea smerindu-se către partea nevinovată şi va făgădui de aici înainte să-i păzească cinstea. Şi aşa, iarăşi să se unească. Pentru că nici Domnul n-a îngăduit a se despărţi aşa simplu, doar pentru prea-curvie, ci şi pentru alte două pricini: întâi, pentru mânia care urmează din prea-curvie şi pentru uciderea ce poate urma din mânie; apoi, pentru amestecarea şi stricarea neamurilor care urmează din prea-curvie – precum zice Teologul Grigorie. […]

Iar orice bărbat sau muiere care s-au despărţit fără pricină binecuvântată şi s-au căsătorit a doua oară, ca nişte prea-curvari se cuvine a se canonisi şapte ani cu neîmpărtăşirea, după Canonul 87 al Soborului al VI-lea, Canonul 20 al celui din Anchira şi Canoanele 77 şi 37 al marelui Vasile. Citeşte şi Canonul 113 (107) al Soborului din Cartagina, care hotărăşte că, ***dacă bărbatul şi muierea se vor despărţi fără pricină de curvie, ori trebuie să rămână văduvind, ori să se împace şi să se unească****, precum zice şi Apostolul Pavel, în cea dintâi către Corinteni, capitolul 7, stih 11. […]*

Iar dacă, până în sfârşit, nu este chip, nici vreo meşteşugire a se uni de aici înainte bărbatul şi femeia, partea cea nevinovată poate, de mare nevoie, a se căsători a doua oară, dar nicidecum şi partea aceea ce a curvit şi s-a făcut pricinuitoare a acestei despărţiri. Căci, în loc de cântările şi luminile nunţii de-a doua, se cade mai mult a se tângui, şi a plânge pentru păcatul său şi a se afla în întunericul întristării şi al văduvei celei vii, pentru că i-a despărţit pe cei împreunaţi de Dumnezeu. […]

Deci, fiindcă din toate cele zise se înţelege că nu se cuvine a se despărţi bărbatul de femeie sau femeia de bărbat, cei doi trebuie a se suferi unul pe altul – după Teologul Grigorie. Şi atât femeia se cade a-l suferi pe bărbat – măcar de o ocărăşte, măcar de o bate, măcar de cheltuieşte zestrea ei, sau altceva de-i face – cât şi bărbatul pe femeie – măcar de se îndrăceşte (după canonul 4 al lui Timotei), măcar alte metehne de ar pătimi şi neputinţă de ar avea (după Hrisostom, în cuvântul la zicerea: ,,muierea s-a legat cu lege'' şi celelalte).

---

[64] Nicolae N. Marinescu, ***Studii omiletice asupra celor trei cuvântări ale Sfântului Ioan Hrisostomul despre căsătorie***, Litotipografia L. Moţăţeanu, Bucureşti, 1908.

Chiar dacă legile împărăteşti şi cele dinafară [civile] îngăduie a se despărţi bărbatul de muiere şi muierea de bărbat pentru multe pricini, Hrisostom (în acelaşi), împotrivindu-se lor, zice, că nu are a ne judeca Dumnezeu după legile acestea, ci după legile despre nuntă pe care le-a legiuit El însuşi. ***O singură pricină de despărţire este bine-cuvântată din cele rânduite de legi, după împăraţii Leon şi Constantin, când o parte vrăjmăşuieşte viaţa celeilalte (Titlul 13 din alegerea legilor). Se despart încă pe drept cuvânt atunci când: una din părţi este dreptslăvitoare, iar cealaltă eretică, după Canonul 72 al Soborului al VI-lea; când sunt rudenii din sânge, sau din cuscrie, după canonul 54 al aceluiaşi; sau din botez, după Canonul 53 al aceluiaşi****; şi când stăpânul lor (dacă sunt robi) n-ar voi a se învoi la nunta lor, după Canonul 40, 41 şi 42 ale marelui Vasile.*

CITIŢI CU LUARE AMINTE, DE MAI MULTE ORI, CUVINTELE SFINŢILOR PĂRINŢI, LUAŢI AMINTE LA CE NE SFĂTUIESC, ŞI PUNEŢI-LE ÎN FAPTĂ! [65]

[65] ***Pidalion***, Tipografia Sfintei Mănăstiri Neamţu, 1844.

ROMÂNIA, AMENINŢATĂ ŞI DE CONSECINŢELE EXTINDERII ALCOOLISMULUI!

Studiile sociologice realizate după decembrie 1989 arată că, între europeni, românii deţin un loc fruntaş la consumul băuturilor alcoolice. Alcoolicii trăiesc adevărate drame, de care uneori sunt conştienţi, drame care se răsfrâng şi asupra celor din jur. Mai jos vom arăta cum se manifestă această boală. […]

Omul bea alcool din totdeauna. Probabil că a descoperit licoarea care îi ridica moralul sau îi mângâia amărăciunea imediat ce a deschis ochii asupra lumii. Alcoolul este considerat aliment şi folosit ca atare. Tăria este însă şi un drog, care creează dependenţă consumatorului. Dependenţa de alcool înseamnă alcoolism, adică boală. Fenomenul are implicaţii sociale grave.

*Alcoolismul este o boală care ,,se ia'' în societate, dar sfârşeşte în singurătate. Dependentul de alcool nu-şi poate refuza **această plăcere transformată într-o otrăvire sistematică (sinucidere lentă - n.a.), masochistă**, în ciuda gravelor probleme de sănătate (fizică şi psihică), dar şi de natură socială, pe care i le provoacă.*

Alcoolismul are de multe ori consecinţe fatale. Se caracterizează prin: scăderea controlului asupra consumului de băuturi alcoolice, preocuparea pentru drogul alcool şi deformări în procesul de gândire (îndeosebi sub formă de negare).

Iniţial, s-a considerat că alcoolismul este un simptom al unei tulburări psihice. În prezent se crede că el este în sine o boală, care cauzează probleme psiho-emoţionale şi fizice. Acestea sunt efecte ale bolii, nu cauze, şi nu se pot rezolva decât prin tratarea eficientă a alcoolismului. Netratat, alcoolismul se agravează progresiv, până la nivele avansate de deteriorare, chiar dacă pot apărea între timp, perioade de remisiune (de revenire, prin abstinenţă).

Alcoolismul nu este vindecabil. Alcoolicul nu va mai putea niciodată să se întoarcă la detaşarea faţă de băutură pe care a avut-o înainte de a se apuca de băut, dar este tratabil. Prin încercarea consumului de alcool, cu ajutorul tratamentului medical, el poate fi oprit din evoluţie. [66]

*

,,Mituri'' despre alcoolism. *Alcoolismul este înconjurat de o serie de mituri, care fac ca acest obicei să fie inexact cunoscut. Miturile despre alcoolism alcătuiesc un fenomen - ,,negarea la nivel social'' a alcoolismului, adică **refuzul realităţii**. Deşi boala fiecărui al 5-lea pacient este generată de alcool, statisticile arată că sunt publicate puţine articole medicale referitoare la alcoolism, în raport cu răspândirea bolii. Acest domeniu este fie ignorat, fie evitat, în pofida enormei sale importanţe. Explicaţia constă în faptul că o mare parte a populaţiei este implicată într-un fel sau altul, emoţional, faţă de abuzul de alcool.*

Unul dintre mituri spune că alcoolismul este transmis genetic, de la părinte la copil şi că, prin urmare, pot deveni alcoolici doar cei cu antecedente în familie. Dar nu s-a găsit, în ciuda cercetărilor întreprinse, o aşa-zisă ,,genă a alcoolismului''. Alcoolismul este datorat consumului de alcool. Putem deci constata că Burebista a fost mai realist atunci când a distrus viile dacilor decât teoreticienii eugenişti francezi.

Un alt ,,mit'' al alcoolismului este acela că ar exista o diferenţă netă între băutorul ,,normal'' şi alcoolic. Problema constă în aceea că toţi alcoolicii, cu puţine excepţii, se cred băutori ,,normali''. De fapt, şi băutorul începător, şi alcoolicul învederat, ajuns balast pentru

[66] Mihail Albişteanu, în art. Alcoolismul, o boală ce devastează România, Rost, Nr.28/iunie 2005, p.40.

societate, sunt angajaţi pe acelaşi drum, căci nu există oameni care să nu poată deveni alcoolici, dacă beau îndeajuns de mult, ci numai oameni care nu au apucat să absoarbă destul alcool, pentru a putea fi socotiţi alcoolici. În faza gravă a bolii, se pierde controlul cantităţii băute, şi un prim pahar declanşează impulsul nestăpânit de a continua băutul, până la intoxicaţie. În acel moment s-a depăşit stadiul de ,,băutor social normal'' şi se merge spre ,,stadiul'' de boschetar, persoană care, în lipsa unei susţineri familiale adecvate, ajunge să doarmă prin şanţuri. De aici, singura soluţie de revenire este abstinenţa totală. Persoana respectivă va deveni astfel un alcoolic abstinent, dar nu unul vindecat. [67]

*

Alte opinii eronate despre alcoolism.

• *Se spune că oamenii beau pentru că au necazuri. De fapt, în marea majoritate a cazurilor este exact invers: necazurile apar datorită băuturii.*

• *,,Când sunt băuţi, oamenii îşi arată adevăratul caracter''. De fapt, adevărata lor faţă o arată atunci când sunt normali, iar nu când sunt intoxicaţi cu alcool.*

• *,,Dacă oamenii ar bea cu măsură, nu ar deveni alcoolici''. Mulţi băutori ,,responsabili'' au devenit alcoolici, pentru că alcoolul provoacă dependenţă.*

• *,,Băuturile naturale nu sunt dăunătoare''. În fapt, ele conduc în aceeaşi măsură la alcoolism.*

• *,,Berea, fiind slabă ca tărie, nu dăunează''. Fiecare băutură are măsura sa (paharul potrivit). Într-o halbă de bere se află mai mult alcool decât într-un păhărel de vodcă.*

• *,,Alcoolul dă putere''. Adevărul este că alcoolul slăbeşte organismul. De exemplu, nu simţi normal nevoia de a trage aer în piept. Ca urmare, creierul şi inima nu sunt suficient oxigenate, ceea ce produce probleme de sănătate pe termen lung.*

• *,,Alcoolul încălzeşte''. De fapt, alcoolul amorţeşte o parte a sezorilor pielii, ceea ce te face să nu simţi frigul pe moment. Acesta este motivul pentru care mulţi alcoolici adorm liniştiţi iarna în zăpadă, părându-li-se cald, şi până dimineaţa mor îngheţaţi, sau suferă degerături grave. Alcoolul eliberează, este drept, căldura din interior, la nivelul pielii, care se încălzeşte, antrenând de fapt o pierdere de căldură a organismului.*

• *,,Alcoolul dezleagă limbile''. De fapt, în scurt timp, le împleticeşte, căci aburii alcoolului învăluie creierul.*

• *,,Alcoolul îndepărtează inhibiţiile''. Adevărul este că te face să te porţi altfel de cum eşti de fapt.* [68]

*

Principala cauză: insatisfacţia. *Putem numi ne-alcoolic cu adevărat doar pe individul care, nefiind obişnuit să bea, refuză alcoolul, de orice fel, pentru că nu-i place gustul acestuia – berea este amară, vinul este acru, tăria este prea arzătoare.* ***Dar tânărul neînvăţat cu băutura poate fi determinat să bea de către anturaj (familie, prieteni), prin îndemnuri şi provocări, de genul: „Dacă nu bei, nu eşti bărbat!'', sau prin imitaţie. Probleme sentimentale, sau de altă natură, pot constitui un „motiv'', pentru a-ţi îneca amarul în băutură. Cea mai frecventă cauză este insatisfacţia (profesională, sentimentală etc.).***

Prezenţa băuturii reprezintă un factor favorizant, ca şi munca brută, grea, sau lucrul în frig (bei ,,pentru a te încălzi''). Alte pretexte frecvente sunt stresul, plictiseala, oboseala (bei ca să adormi), sau supărarea de moment (bei la nervi). Cu timpul, tendinţa de a bea devine tot mai

---

[67] Ibidem, pp.40-41.
[68] Ibidem, pp.41-42.

puternică, ea fiind esenţa bolii alcoolice. Orice pahar de alcool influenţează organismul pe termen lung. Tendinţa de a bea nu dispare niciodată, şi chiar băutul aceloraşi doze, mici, dar în mod constant (zilnic), poate deveni periculos. [69]

*

Implicaţiile sociale. *Datorită necunoaşterii fenomenului, alcoolicul este condamnat de societate, de cei apropiaţi şi chiar de sine însuşi.*

Oamenii consideră alcoolismul un viciu, o slăbiciune morală şi fizică, un comportament vinovat, sau ruşinos. Dar alcoolismul este o boală, nu un viciu. *El are drept cauză alcoolul, aşa cum tuberculoza pulmonară are drept cauză bacilul Koch. Alcoolicul nu este un răufăcător, ci doar un om bolnav. El nu este stăpân pe o parte a faptelor sale, pentru că nu este conştient de ele, şi eforturile sale de voinţă, pentru a renunţa la băutură, nu sunt eficace. Fiind bolnav, alcoolicul nu trebuie să se simtă ruşinat de boala sa, aşa cum nu s-ar simţi ruşinat pentru oricare alta.* ***Vina nu aparţine numai alcoolicului, căruia poate că nimeni nu i-a explicat pericolele pe care le poate aduce consumul de alcool, ci mai degrabă societăţii, care, sub diferite pretexte, încurajează acest consum (să ne amintim doar de uriaşele afişe publicitare – la alcool, dar şi la ţigări – din oraşe, de reclama de la radio şi m,ai ales cea de la televiziune, la ore de maximă audienţă deseori, care are efecte atât de nocive asupra copiilor).*** *Pe de altă parte însă, pentru că boala sa provoacă dezastre atât lui, cât şi celor din jur, alcoolicul are obligaţia să se trateze, alcoolismul având tratamentul său specific.*[70]

*

Tratamentul. *Principalele metode de tratament sunt: dezintoxicarea, intervenţiile psihologice scurte, medicaţiile folosite în psihiatrie, medicaţiile repulsive (Disulfiram), medicaţiile de scădere a apetitului alcoolic (Naltrexone). Există şi terapii neconvenţionale, naturiste (cum ar fi ,,Fito-Antialcool'', un produs din plante, invenţie a unui inginer ieşean, care, se spune, ar stopa dependenţa organismului de alcool).*

Aceste metode de tratament se folosesc în următoarele modalităţi: internarea în clinică, tratamentul ambulator (inclusiv cel intensiv), şi programele de într-ajutorare de tip ,,Alcoolicii Anonimi''.

Toate metodele menţionate au obţinut rezultate limitate. Metoda grupurilor de într-ajutorare a foştilor băutori s-a dovedit însă a fi cea mai eficientă. Datorită ei, nenumărate persoane stigmatizate şi considerate pierdute, au revenit la o viaţă normală, şi şi-au recâştigat familia, locul de muncă, respectul societăţii, şi plăcerea de a trăi. Această metodă a fost imaginată şi dezvoltată în Statele Unite de către doi mari foşti alcoolici, deveniţi legendari, Bill şi Bob. Ei au creat aşa-numitul ***sistem al celor 12 paşi care trebuie parcurşi****. Sistemul include şi un regulament cu 12 reguli de organizare şi funcţionare.*

Printre forţele vindecătoare care acţionează în cadrul grupului se numără:

- *schimbul de idei între oameni cu aceeaşi suferinţă;*
- *cunoaşterea de sine ca urmare a contactului cu ceilalţi băutori;*
- *motivaţia obţinută ca urmare a primirii de încurajări de la colegi cu aceeaşi suferinţă;*
- *motivaţia obţinută de un alcoolic în timpul efortului de a ajuta un alt alcoolic.* [71]

*

Alcoolul nu se depozitează în organism şi de aceea ficatul încearcă să-l detoxifice, dar cu multă cazną dacă alcoolul depăşeşte limita. Ficatul descompune alcoolul în apă ce se elimină

[69] Ibidem, p.42.
[70] Ibidem.
[71] Ibidem.

prin urină şi transpiraţie, îl descompune în dioxid de carbon eliminat prin respiraţie, însă acizii graşi rezultaţi din desfacerea alcoolului se depun în ficat. Încărcarea cu grăsimi a celulelor hepatice face mult rău. Ele sunt scoase din funcţiunea normală şi sângele nu mai trece prin ficat, rezultând în amonte de barajul ficatului o creştere a presiunii sângelui în vena portă cu consecinţe grave: umflarea varicelor pe esofag şi migrarea apei în abdomen în ciroza cu ascită.

Alcoolul până la urmă strică creierul, plămânul, ficatul, pielea, inima, rinichii, chiar de la început stomacul şi intestinul subţire care îşi modifică mucoasa defavorabil. Deci până la urmă alcoolul strică totul. Ficatul poate metaboliza fără eforturi mari până la 50 de ml de alcool pur. Acest maxim acceptat de ficat însemnând de fapt 500 ml de bere sau 100 ml de tărie. Dar dacă omul mai şi fumează, limita maximă posibil a fi acceptată de ficat este mai mică de 50 ml de alcool pur pe zi. Căci ţigara consumă şi ea oxigen şi să nu uităm că descompunerea alcoolului consumă şi ea multă energie şi oxigen. ***Alcoolul cauzează dezechilibrarea hormonilor, a vitaminelor, a elementelor esenţiale, prejudiciază producţia de proteine de calitate şi metabolismul zaharurilor. El face să apară mai des infarcte şi accidente vascular-cerebrale, să grăbească bătrâneţea.*** [72]

[72] Florin Condurăţeanu, în art. Ce rele face alcoolul, Jurnalul naţional, 6 aprilie 2007, p.23.

PARTEA a II-a

PUŢINĂ INFORMAŢIE NU STRICĂ NIMĂNUI

ATACURILE LA ADRESA CREŞTINISMULUI DEVIN TOT MAI PUTERNICE

CREDINŢĂ. *Celebrităţile, fie ele din lumea muzicală, din sport sau din industria cinematografică, sunt adepte ale unor diferite culte religioase. Ba, mai mult, ele le promovează, vrând-nevrând, prin intermediul imaginii lor (atrăgând, de multe ori în mod voit după ele, tot mai mulţi tineri, ,,fani'' ai lor - n.a.).*

Scientologia, kabbalah, budismul şi vedanta sunt cele mai cunoscute astfel de culte. Iată ce spun o parte dintre vedete despre religiile în care cred. […] Atunci când vorbeşte despre scientologie, Cruise atrage atenţia asupra programelor educaţionale şi a recuperării după dependenţa de droguri. ,,Scientologia are singurul program de succes din lume în ceea ce priveşte recuperarea după dependenţa de droguri. Este numit Narcono…'', a declarat Tom Cruise pentru revista ,,Der Spiegel''. […] Întrebat într-un interviu dacă este adept al scientologiei, Will Smith a declarat: ,,Probabil că am citit 95% din cuvintele din Biblie. Probabil – 60% din Tora şi 70% din Coran. Ceea ce m-a uimit este că, ***în esenţă, toţi cred în acelaşi lucru****. (?! - n.a.) Eu sunt de părere că oamenii ar trebui să creeze relaţii cu Dumnezeu. Nu poţi doar să asculţi ceea ce spune un preot, trebuie să citeşti tu Biblia şi să-ţi faci propriile interpretări. Sunt bun prieten cu Tom Cruise şi cred că foarte multe dintre ideile promovate de scientologie sunt revoluţionare şi nu au neapărat legătură cu religia''.*

Jennifer Lopez şi Marc Anthony, alţi prieteni ai cuplului Cruise-Holmes, sunt şi ei pasionaţi de scientologie. Deşi au negat acest lucru, cei doi au fost văzuţi la o întrunire a scientologilor, care a avut loc la Hollywood. Se pare că Marc Anthony a urmat cursul de „purificare''. […] Madonna nu numai că a devenit membră a cultului kabbalah, dar chiar a fost botezată ,,Esther'', după numele unei eroine evreice. Ca semne ale apartenenţei ea poartă o brăţară roşie în jurul încheieturii mâinii şi nu-şi programează concerte vinerea. Madonna a scris cărţi pentru copii ce au la bază această credinţă şi a donat şase milioane de dolari pentru construirea Centrului kabbalah din Londra. Se pare că ea le-a convins pe Britney Spears şi Naomi Campbell să devină membre. [73]

*

Jucătoarele de tenis Serena şi Venus Williams sunt membre ale Martorilor lui Iehova. ,,Credem în prietenia cu ceilalţi Martori şi nu ne implicăm în relaţii cu cei care nu au aceeaşi credinţă şi aceleaşi valori ca noi. Mergem la întâlniri de trei ori pe săptămână. Ei nu încurajează. Învăţăm acolo, învăţăm din ce în ce mai mult pentru a înţelege mai bine lucrurile'', spune Venus. […] ***Patru culte religioase dominante. Biserica Scientologică*** *a fost înfiinţată în 1954, de L. Ron Hubbard, fost scriitor de science-fiction. Aceasta afirmă că, pentru om, problema este el însuşi. Ca urmare, ar trebui ,,eliberat'' de imperfecţiunile, dependenţele şi slăbiciunile sale. Misionar VIP: Tom Cruise. Alţi adepţi: Katie Holmes, John Tavolta, Lisa Marie Presley.*

Kabbalah *este o formă mistică de iudaism. Se spune despre kabbalah că ar fi sursa care guvernează întregul Univers şi are puterea de a pune capăt bolilor, depresiei şi morţii. Misionar VIP: Madonna. Alţi adepţi: Demi Moore, Ashton Kutcher, Paris Hilton, Lindsay Lohan.*

Vedanta *este cultul care precede hinduismul, făcut popular în Vest de Maharishi Mahesh Yogi, fondatorul meditaţiei transcendentale. Adepţii acestui cult meditează minimum 20 de*

[73] Mihaela Dima, în art. Cum ţine Hollywoodul legătura cu divinitatea, Evenimentul zilei, 1 aprilie 2007, p.I.

minute pe zi; sperând să atingă un nivel mai înalt de cunoaştere. Misionari VIP: regizorul David Lynch şi membrii Beatles. Alţi adepţi: Heather Graham, Calvin Klein, Liz Taylor, Mia Farrow.

Budismul tibetan *este o ramură a unui cult vechi de 2.500 de ani, întemeiat în India în sec. VI-V î.Hr. de Buddha, şi care propovăduieşte pasivitatea şi supunerea în faţa destinului, scufundarea în nefiinţă şi renunţarea la plăcerile vieţii. Misionari VIP: Richard Gere şi Steven Seagal. Alţi adepţi: Kate Bosworth, Orlando Bloom, Goldie Hawn, Tina Turner, Keanu Reeves.*

Celebrităţi care nu cred în nimic. Woody Allen declara într-un interviu pentru *,,The New Yorker'': ,,Nu numai că nu există Dumnezeu. Însă e ca şi cum ai chema instalatorul în weekend – el nu va veni''. Larry Flynt, cel care a pus bazele revistei ,,Hustler'', este şi el ateu. Katharine Hepburn (1907-2003) a declarat pentru ,,Ladies's Home Journal'': ,,Sunt atee, asta este. Cred că nu putem şti nimic în afară de faptul că trebuie să ne purtăm frumos unii cu alţii şi să facem tot ceea ce putem pentru ceilalţi''. Despre Angelina Jolie s-a scris scris de multe ori că nu crede într-o anumită religie. ,,Pentru mine nu trebuie să existe Dumnezeu. Există ceva spiritual în oameni, bunăvoinţă'', spune ea.* [74]

*

*,,Chiar dacă am fi tentaţi să ne aşteptăm înainte de toate la bunăstarea materială, care, de altfel, este firească, **să nu ne limităm la foloasele care ne-ar veni de la Uniunea Europeană, la ceea ce am putea câştiga noi, ci să ne preocupe şi gândul de a dărui din spiritualitatea noastră fraţilor noştri europeni.** Să ne îmbogăţim sufleteşte reciproc cu fraţii şi surorile întru Domnul, din Europa şi din lume. […] În Biserică, prin Sfânta Euharistie, învăţăm că ori de câte ori ne adunăm pentru a fi în comuniune cu Hristos prin Trupul şi Sângele Lui ne întâlnim, de fapt, cu El. Astfel, sărbătorile la care participăm nu sunt simple comemorări, amintiri ale unor fapte petrecute cândva în trecut, de care facem numai pomenire, ci întâlnire reală cu Dumnezeu. […] Înţelegem limpede că şi cu noi doreşte Hristos să mănânce Paştile, adică să prăznuiască. Şi mai mult, am putea spune: nu numai cu noi, ci şi cu ceilalţi semeni ai noştri, întrucât toţi oamenii sunt chemaţi la mântuire şi la cunoştinţa adevărului şi, în măsura în care răspund chemării, sunt poftiţi la nunta Fiului de Împărat.'' (PFP Teoctist, Patriarhul României)* [75]

*

Lumea creştină faţă în faţă cu descoperiri arheologice sau de alt gen menite să dărâme ceea ce se ştia despre Iisus. *Cititorul avid de mister, aflat pe calea ,,crede şi nu cerceta'', are acces la unele cărţi catalogate de cunoscători drept ,,apocrife'' – în traducere liberă ,,scrieri atribuite unor autori falşi; neautentice''. Un regizor cu imaginaţie, dornic de succes şi încasări nesperat de mari brodează o poveste aparent ,,bulversantă'' pentru credincioşi, plecând de la o descoperire arheologică. Producţii literare, ficţiuni, documentare care de la un fapt real tind să sufoce cu ipoteze şi concluzii neacoperite ştiinţific adevărurile credinţei în Hristos – Dumnezeu şi omul. Pe numele lor: romanul ,,Codul lui Da Vinci'', scrierea apocrifă ,,Evanghelia după Iuda'', documentarul ,,Mormântul uitat al lui Iisus''. Ce exploatează aceste producţii literar-artistice şi de ,,istorie''? Setea omului după misterul care înconjoară marile personalităţi ale omenirii, ale credinţelor, în fond nevoia de a şti ce este adevărat şi ce nu. Dar şi neputinţa oamenilor de a înţelege marele paradox al întrupării Fiului lui Dumnezeu, faptul că El s-a făcut şi om, rămânând în acelaşi timp Dumnezeu. Şi atunci, cu armele zburdalnice ale imaginaţiei, fie cu cele reci ale logicii umane, limitate, se încearcă redarea paradoxului ,,pe înţelesul tuturor''. Poate că nu există rea-voinţă de nici o parte, nici de cea a emiţătorilor unor astfel de creaţii, nici de cea a ,,consumatorilor''. În fond este omeneşte să ştii cât mai multe lucruri şi să crezi ce*

---

[74] Ibidem, p.II.

[75] Art. Poftiţi la nunta Fiului de Împărat!, Jurnalul Naţional, 6 aprilie 2007, p.8.

vrei. ***Ceea ce este ficţiune nu trebuie confundat cu adevărul, iar ceea ce nu este nici ştiinţific, nici ficţiune trebuie luat ca atare.*** [76]

*

MISTIFICARE. În majoritatea icoanelor care reprezintă Cina cea de Taină, Apostolul Ioan este pictat lângă Iisus. Dan Brown ,,descifrează'' în tabloul lui Da Vinci că acesta ar fi Maria Magdalena. [...] DETURNARE. În rândurile care urmează redăm părerea unui teolog, preotul Constantin Preda, conferenţiar la Facultatea de Teologie Ortodoxă din Bucureşti, despre acest tip de creaţii artistice. ,,Toate aceste producţii cinematografice sau literare legate de Mântuitorul Iisus Hristos, pentru noi, creştinii ortodocşi, nu sunt decât mistificări şi manipulări ale adevărului de credinţă aşa cum ni s-a păstrat şi transmis prin evangheliile canonice ale bisericii dintru început. Dacă luăm şi analizăm <<Codul lui Da Vinci>>, <<Evanghelia după Iuda>>, şi descoperirea aşa-zisului mormânt în care ar fi fost îngropat Iisus şi familia Sa, vedem că **sunt puse în discuţie marile axiome ale credinţei, cum sunt întruparea Fiului lui Dumnezeu, de ce s-a făcut Iisus Hristos şi om, sau dacă este şi om sau dacă este numai Dumnezeu.** *După aceea,* **rostul jertfei Sale**. *Dacă <<Evanghelia după Iuda>> pune în discuţie caracterul sacrificial al răstignirii, descoperirea aşa-zisului mormânt al lui Iisus de la Talpiot pune în discuţie învierea Mântuitorului Iisus Hristos. Se încearcă* ***deturnarea învăţăturii tradiţionale a Bisericii în dogma întrupării, a morţii şi Învierii Mântuitorului Iisus Hristos****''.* [77]

*

SECULARIZARE. ***Aceste producţii corespund vremurilor noastre. Omul societăţii moderne şi postmoderne, pe care teologii îl numesc „om secularizat'', adică legat foarte mult de lumea de aici, cu orizont închis pentru metafizic şi transcendent, gustă astfel de creaţii artistice.*** *,,Multe se scriu pe linia telenovelelor sau al filmelor de acest gen pentru că satisfac o nevoie de bârfă la <<nivel planetar>>, aşa cum o numea Gabriel Liiceanu. Umberto Eco, acest prozator deosebit, vede chiar* ***o conspiraţie satanistă a veacului acestuia împotriva celor puţini care mai cred şi îl urmează pe Hristos****. El spune că omul modern, ca şi cel arhaic, nu poate trăi fără credinţă în Dumnezeu, el este înfometat şi însetat de taină şi mister.* ***Dar atunci când nu-i mai sunt propuse adevărul şi autenticitatea credinţei, el acceptă şi receptează tot ce îi oferă mass-media****'', afirmă preotul amintit.*

Este posibil ca Iuda să fi scris o evanghelie, având în vedere că el s-a sinucis după trădare? ,,Este imposibil ca Iuda să fi scris vreo evanghelie, deoarece nu a mai avut când, de vreme ce el s-a spânzurat după ce l-a trădat pe Iisus. ***Pentru noi, astfel de scrieri sunt apocrife, scrise la două-trei secole distanţă de epoca Mântuitorului şi a apostolilor Lui şi aparţin unor grupări ezoterice, de creştini sau de oameni cultivaţi care făceau parte din mişcările gnostice.*** *Ei încercau să pună scrierile lor pe seama apostolilor pentru a-şi revendica o autenticitate a învăţăturii lor. Biserica are cunoştinţă de aceste scrieri şi s-a delimitat de ele, prin ceea ce se numeşte Canonul Vechiului şi Noului Testament''.* [78]

*

Există la nivel internaţional o căutare a lui Iisus din punct de vedere istoric în multe scrieri, nu doar în cele de ficţiune. S-a scris enorm despre Iisus, însă cei mai mulţi îl privesc numai la nivel de fiinţă umană, potrivit firii lui umane. Este greu să surprindă şi firea Lui dumnezeiască, pentru că atunci ar trebui să-şi pună în valoare şi credinţa, nu numai inteligenţa.

---

[76] Daniela Şontică, în art. Cum este denaturat adevărul Evangheliei, aceeaşi sursă, p.10.
[77] Ibidem.
[78] Ibidem.

ECHILIBRU. Preotul Constantin Preda concluzionează: ,,Noi, în ortodoxie, am încercat să păstrăm un echilibru, acela de a vedea în persoana Mântuitorului nostru Iisus Hristos, aşa cum ne-a învăţat biserica noastră, încă dintru început, pe ***Dumnezeu adevărat şi om adevărat****. Şi să păstrăm ceea ce s-a stabilit la Calcedon, dogma întrupării, a unirii în persoana lui Iisus Hristos a celor două firi, umană şi divină. Iar atunci când încercăm să prezentăm persoana Mântuitorului Iisus Hristos din punct de vedere al istoriei şi al credinţei îmbinăm credinţa cu istoria. Păstrăm caracterul acesta paradoxal şi antinomic al celor două firi.* ***Credinţa are o logică a ei, care depăşeşte logica obişnuită şi puterea noastră de înţelegere. Este important să păstrăm această inefabilă taină a dumnezeirii şi să nu Îl reducem pe Dumnezeu la concepte şi la proiecţii ale minţii noastre****''.* [79]

*

MORMÂNT CARE NU SPUNE NIMIC. Filmul documentar ,,Mormântul uitat al lui Iisus'', realizat de James Cameron şi Simcha Jacobovici, a devenit deja celebru prin scandalul creat şi prin încasările pe care le-a făcut pe această temă. Se prezintă ca adevăr arheologic descoperirea sicrielor lui Iisus şi al Mariei Magdalena, găsite, chipurile, într-un mormânt care ar fi aparţinut familiei lui Iisus, doar pentru că pe acesta scrie: ,,Iisus, băiatul lui Iosif''. Nume precum Iisus, Iosif şi Mariamne (Maria) erau comune în lumea ebraică de acum 2.000 de ani. Jacobovici spune că a vorbit cu profesori de statistică şi i-a întrebat care este probabilitatea ca aceste nume să nu fie ale familiei lui Iisus. I s-a spus că există o şansă de 1 la 2.000.000 să nu fie mormântul căutat sau, mai bine zis, sunt 1 la 600 de şanse. Ignorând adevărul celor 599 de variante care susţin contrariul, realizatorii documentarului ,,ştiinţific'' au preferat să obţină bani mulţi din vâlva ce s-a creat în jurul subiectului, că doar nu le păsa lor de blasfemie, denaturarea adevărului sau jignirea a milioane de creştini.

Ce efect crede Simcha Jacobovici că va avea filmul despre aşa-zisul mormânt descoperit al lui Iisus asupra creştinilor din întreaga lume? El a declarat că, deşi ***nu e creştin****, a făcut acest film pentru ca aceia ,,care nu cred în Iisus să aibă o dovadă istorică a faptului că el a existat''. Recunoaşte că alţii vor întreba cum rămâne cu Învierea? Dar le răspunde că s-a demonstrat atât din punct de vedere logic, cât şi filozofic că Iisus a putut învia. Ceea ce nu înseamnă că el crede, nepropunându-şi aceasta, singurul lucru important fiind acela că a ,,demonstrat'' că Iisus doar a murit.* [80]

*

DETURNARE. ,,Aşa numita <<Evanghelie după Iuda>> pretinde că Iuda ar fi fost ucenicul preferat, singurul care ar fi înţeles misiunea lui Iisus, respectiv a <<eliberării>> omului de ignoranţă şi de materie, ce este considerată drept sursa răului (precum în budism ş.a. - n.a.). Astfel, Iuda apare ca cel care l-a ajutat pe Iisus să-şi împlinească misiunea, dându-l morţii, adică eliberării (atunci, de ce s-a spânzurat ulterior? - n.a.). Textul reia astfel temele gnostice specifice: mântuirea depinde de cunoaştere (cu cât mai secretă, cu atât mai <<adevărată>>)''.

GNOSTICISM. ,,Negarea firii umane a lui Iisus (adică a realităţii Întrupării); în fine, prin privilegierea lui Iuda în raport cu ceilalţi ucenici se regăseşte o altă temă tipic gnostică: ***respingerea totală sau parţială a celorlalte scrieri din Vechiul şi Noul Testament împreună cu respingerea totală a autorităţii Bisericii şi a tradiţiei ei, ceea ce arată din capul locului incompatibilitatea radicală dintre sistemele gnostice filozofico-religioase şi creştinism.***

[79] Ibidem, p.11.
[80] Ibidem.

(Gheorghe Fedorovici, ,,Evanghelia după National Geographic'', text publicat pe www.nistea.com*)* [81]

[81] Ibidem.

CE MAI SPUN ZIARELE ŞI REVISTELE NOASTRE DIN ULTIMA VREME?

Sfatul lui Oltean: „Tineri, intraţi în politică!'' *Democratul invită tinerii intelectuali să facă pasul din poziţia de spectator al vieţii politice în cea de jucător. „**Tinerii să privească politica cu mai multă atenţie şi să se îndrepte spre politic oameni valoroşi. Să se implice în viaţa politică dacă vor ca această ţară să fie mai bine guvernată.**'' […]*

Ioan Oltean spune că preşedintele nu trebuie acuzat pentru criza politică din cadrul Alianţei. „Orice om politic poate să greşească. Nu îi atribui preşedintelui o vină majoră în crearea acestor stări conflictuale. Cert este că Băsescu nu e un preşedinte care să zacă la Cotroceni. El a dorit să pună umărul la realizarea angajamentelor pe care Alianţa şi le-a luat în faţa electoratului. De aceea a atenţionat guvernul că suntem restanţieri la multe obligaţii. Atenţionarea nu a fost făcută de fiecare dată în termenii cei mai eleganţi, ceea ce i-a deranjat pe unii lideri PNL'', spune deputatul.

*Oltean susţine soluţia anticipatelor pentru a depăşi criza politică, deşi nu o vede realizabilă. „Nu mai există nicio posibilitate prin care asocieri noi de formaţiuni politice parlamentare să formeze o majoritate consistentă şi care să susţină o strategie postaderare în condiţii normale. **Alegerile anticipate ar crea o nouă majoritate şi ar aduce stabilitate. Şansele de a organiza alegeri anticipate sunt minime pentru că e nevoie de o majoritate parlamentară care să decidă prin vot.**''*

„Nu capitulăm''. *Vicepreşedintele PD spune că partidul său nu va ieşi de la guvernare decât dacă este dat afară. „PD nu pleacă de la sine de la guvernare. Am venit la guvernare cu Alianţa şi nu putem pleca decât împreună. Dacă premierul va veni în parlament cu o formulă guvernamentală în care PD să nu se regăsească, ne vom socoti excluşi şi vom trece în opoziţie. Cerem prim-ministrului să se hotărască: ori cu PD, ori cu PSD. Această stare de ambiguitate nu foloseşte nimănui. **În momentul acesta, între PNL şi PSD este o colaborare la vedere. Doar unele întâlniri ale liderilor sunt ascunse. Colaborarea are două scopuri: unul este suspendarea preşedintelui, şi al doilea, scoaterea PD de la guvernare.**'' […]*

*Vicepreşedintele democraţilor a intrat în politică chiar din 22 decembrie, fiind membru fondator al FSN. Primul mandat de deputat l-a avut chiar după alegerile din 20 mai 1990 şi constată diferenţe clare de valoare. „**În loc să se îmbunătăţească cu oameni mai pregătiţi şi mai morali, Parlamentul României şi-a diminuat calitatea. Cel mai bun parlament pe care l-a avut România a fost acea adunare constituantă dintre 1990 şi 1992. Pe măsură ce societatea a progresat, parlamentul a regresat. În acest moment avem cel mai slab parlament pe care l-a avut România din 1990 încoace.**''* [82]

*

*Preşedintele Traian Băsescu a declarat, ieri, că motivele invocate de premierul Tăriceanu pentru amânarea euroalegerilor nu sunt cele reale. **„Cu totul altele pot fi motivele, nu le cunosc, dar în mod cert exigenţa de a avea linişte înainte de alegeri este ca şi cum ai cere să nu se facă o campanie electorală. În toate campaniile electorale există confruntări între partide''**, a spus Băsescu. Conform acestuia, motivele invocate de premier nu sunt cele pentru care au fost amânate alegerile (europarlamentare - n.a.) din 13 mai.*

---

[82] Lică Manolache, în art. „Între PNL şi PSD este o colaborare la vedere'', Evenimentul zilei, 25 martie 2007, pp.12-13.

El a precizat că a dat asigurări miniştrilor că nu va organiza referendum pentru votul uninominal pe 13 mai sau înainte de această dată, deci această motivaţie ***„nu există, nu are acoperire''****.*

Băsescu a spus că o decizie privind organizarea de referendum urma să o ia după data de 13 mai şi viza, dacă era cazul, un referendum în luna iunie sau în toamnă.

El s-a referit şi la procedura declanşată de PSD privind suspendarea sa din funcţie, invocată de asemenea de premier pentru amânarea euroalegerilor. ***„Motivaţia legată de procedura declanşată de PSD este cel puţin bizară, cu atât mai mult cu cât parlamentarii liberali au votat*** **in corpore** ***înfiinţarea comisiei condusă de domnul Voiculescu''****, a spus Băsescu.*

În opinia sa, această motivaţie poate fi etichetată ca fiind duplicitară. ***„Şi aici senzaţia pe care o dă orice discuţie pe această temă este una care poate fi etichetată doar ca fiind duplicitară. Acest lucru cu atât mai mult cu cât există posibilităţi în Alianţă ca procedura să fie oprită''****, a spus Băsescu.*

El a ţinut să-şi exprime regretul că în România ***„clasa politică s-a dovedit incapabilă să răspundă promt interesului de a-i legitima pe cei care vor reprezenta România la PE''****.*

El a acuzat şi ***„duplicitatea''*** *dovedită de faptul că amânarea euroalegerilor este pusă pe seama obligaţiilor europene.*

„Vă aduc aminte că ne-am atins cel mai important obiectiv, cel de-a intra în UE, dar garantând pe de altă parte, continuarea a tot ceea ce se întâmpla, rău, din guvernarea anterioară. Sub paravanul că cel mai important obiectiv este intrarea în UE şi a fost, nu s-a făcut nimic pentru introducerea legii şi a bunei reguli în Energie, în Lucrările publice, în Sănătate şi chiar în Educaţie şi, de asemenea, nu s-a făcut mare lucru pentru pregătirea absorbţiei fondurilor"*''a spus Băsescu.*

Şeful statului consideră că în acest moment, folosindu-se un slogan european nu se aprobă procesul de alegeri (anticipate, presupun - n.a.) şi aproape că se refuză reformarea clasei politice. ***„Acum, tot sub un slogan european de o importanţă a acţiunii extraordinar de mare, dar folosită pe de altă parte în mod propagandistic, refuzăm procesul de alegeri, aproape că refuzăm reformarea clasei politice''****, a spus Băsescu.*

El a subliniat, ***„cu regret şi cu respectul datorat''****, că Bulgaria a ştiut de această dată să-şi respecte interesul legat de legitimarea celor care o vor reprezenta la PE, în timp ce România nu a ştiut, din cauza clasei politice, să facă acelaşi lucru.*

Preşedintele Traian Băsescu a susţinut, ieri, o declaraţie de presă şi a fost întrebat dacă, dată fiind amânarea de către primul-ministru a euroalegerilor, îşi mai menţine declaraţiile conform cărora România nu este într-o criză politică. Băsescu a răspuns că atât timp cât instituţiile sunt în funcţiune, nu se poate vorbi despre o criză politică.

„Într-un fel, suntem într-o criză publică, mediatizată pe bună dreptate de presă, o criză de dispute între partide şi instituţii, dar toate instituţiile funcţionează''*, a spus Băsescu.* [83]

*

Am auzit o bună continuare a poveştii cu suspendarea. În vremea cît la cîrma ţării va fi Nicolae Văcăroiu i se va activa cetăţeanului Băsescu procesul cu vila de pe Mihăileanu şi va fi finalizat în timp util. Mai apoi vor urma condamnarea şi, firesc, interdicţia de a mai candida.

---

[83] Art. Băsescu: Motivele invocate de premier pentru amânarea alegerilor nu sunt cele reale, Monitorul de Suceava, 22 martie 2007, p.8.

În acel moment va fi rezolvată criza şi ţara va reintra pe făgaşul normal. De la Manţog pînă la Morega, de la DIP la Adrian Năstase, de la Dinu Patriciu la Sorin Roşca Stănescu se vor închide jocurile.

Zarva are ca scop să baţi şaua politicii ca să priceapă iapa de la Palatul Justiţiei. E nevoie ca magistraţii să ştie că vechile servituţi există, că politicul e mai tare, că a venit vremea ca dosarele rechinilor din politică, din presă, din universităţi, de prin ministere, de prin regii, de prin Consilii Judeţene să devină definitiv amintiri neplăcute. Mai ales că vin banii, domnilor. ***Miliarde de euro se vor năpusti asupra ţării şi ne vor prinde dezbinaţi, cu Justiţia pe cale să devină obraznică. E nevoie de linişte****, altfel cum mama zmeilor să poţi umbla în linişte la atîtea şi atîtea purcoaie de parai? Am intrat în Europa şi asta înseamnă că am intrat în bugetul ei, or, ăsta nu e lucru de lăsat pe seama unui matroz grobian şi a unei femei antipatice şi, mai ales, vorba lui Victor Ponta, neprofesioniste. E aşa ca în filmele acelea cu gangsteri, cînd e mare nevoie de linişte ca să poţi auzi cînd se răsuceşte cheiţa de la cifrul care duce la uriaşul seif al bugetului european. Nu e de glumă, e vremea să înceteze prostiile. Nu se poate acţiona la asemenea înalte niveluri altfel decît în deplină linişte. De la gîlceava televizată pînă la plictiseala cu gust al zădărniciei din cronici şi comentarii, şi de aici pînă la agresiunile partizane de pe Internet, totul are un singur scop în numele căruia s-a mobilizat întreaga structură. Cosa Nostra s-a dezlănţuit cu umor, cu televiziuni, cu emisiuni radiofonice, prin campanii de imagine, trusturi, jocuri, loto, totul se mobilizează.* ***Scopul este unul singur: să-i meargă bine lui Cosa Nostra, să îşi salveze viitorul european, să aibă politicienii, magistraţii, poliţia şi presa grijă de averile ei. E nevoie ca Famiglia să-şi pregătească programul de postaderare pentru viitoarele jafuri ambalate frumos în grija pentru semeni.*** *Adăugaţi la asta grija pentru comunitatea maghiară, care a devenit şi ea alibiul faptului că UDMR pune botul la toate isprăvile lui Cosa Nostra. Mai apoi, desigur, grija social democrată. Grija umanist-conservatoare şi liberală…*[84]

*

Sub protecţia Maicii Rusia, banda mafiotă condusă de Igor Smirnov a provocat din nou România. Şi din nou România a înghiţit afrontul fără replică. Separatiştii din Transnistria au ras complet, în două zile, Cimitirul Militar din Tighina al ostaşilor români căzuţi la Nistru în timpul celui de-al doilea război mondial. Rămăşiţele mortuare au fost scoase din pămînt cu buldozerele. Profanatorii de morminte au anunţat că pe locul cimitirului vor ridica un monument al ,,soldatului eliberator rus''. [85]

*

Curtea de Apel Bucureşti a rejudecat, la sfîrşitul anului trecut, procesul mareşalului Ion Antonescu şi a miniştrilor din Cabinetul său, în care aceştia erau acuzaţi de comiterea de ,,infracţiuni contra păcii''. Instanţa i-a achitat post-mortem. În decizia judecătorească instanţa apreciază că ,,Războiul împotriva Uniunii Sovietice a fost legitim''. Corect. Însă, Ministerul de Externe al R. Moldova a protestat vehement, sub motiv că nu trebuie uitat holocaustul declanşat de Antonescu în Basarabia, în 1941-1943. Am mai făcut şi altă dată distincţia dintre holocaust – care înseamnă program de exterminare a unui grup etnic – şi accident al istoriei. Se ştie că evreii ucişi la ordinul Lui Antonescu au plătit pentru agresiunile, la care s-au dedat în vara lui 1940, contra Armatei Române şi a refugiaţilor din Basarabia. Mareşalul Antonescu a fost

---

[84] Daniel Vighi, în art. Cosa Nostra are nevoie de linişte, Cotidianul, 2 aprilie 2007, p.18.
[85] *Fapte, vorbe, gânduri*, Rost, Nr.49/martie 2007, p.7.

reabilitat numai parţial. El rămîne în continuare pus la index pe baza unui proces stalinist în care a fost condamnat pentru crime de război. [86]

*

Amintim că în urma hotărârii CEDO din 8 iulie 2004, Rusia trebuia să-i elibereze pe membrii grupului Ilaşcu, deţinuţi în Transnistria, imediat şi necondiţionat. Decizia, care urma a fi executată într-un termen de trei luni, nu a fost îndeplinită nici până în ziua de azi.

Atunci, de ce trebuie să ne mai temem că se supără Putin? Plătim oricum cel mai scump gaz din Europa din cauza băieţilor deştepţi de la Bucureşti. Pe care, de asemenea, nu trebuie să-i atingem c-o floare!

Sicriu tip UE. *În timp ce aleşii nu ştiu cum să se apere de procurori, se pierd din vedere treptele integrării. Cu asemenea indivizi la guvernare, vom avea justificări pentru tot felul de năzdrăvănii pe seama Uniunii Europene. Aşa vrea UE? Vrei să pleci cu oile la munte sau în Delta Dunării? Nu se poate. De ce? Aşa vrea UE! Vrei să duci vaca la păşune peste Dunăre? Da, dar cu bacul, n-o laşi să plece singură. Numai că în Lunca Dunării vacile circulă libere, porcii – la fel. De mii de ani. Vrei să faci ţuică numai pentru tine? Da, dar te costă accizele mai mult decât marfa, mai mult decât munca şi toate materialele folosite. De ce? Aşa vrea UE? Bieţii ţărani sunt fugăriţi prin obor de jandarmi fiindcă ei, aleşii noştri, se gândesc la sănătatea noastră şi ne îndeamnă să mâncăm ouă cu gălbenuş transparent şi lapte bine degresat. De ce? Aşa vrea UE? Sicriul nu se mai face aşa! Nuuuu! Trebuie sicriu tip UE! Mortul să stea la capelă! Ia daţi banul aici la băieţii din mafia cimitirelor şi de la pompele funebre, de la hipermarketuri!*

Un fariseism comunist, de tip nou, se reinstalează la noi, cu justificare legală de la Bruxelles. Foarte mulţi români nu vor mai vrea o asemenea Europă unită în detrimentul lor. [87]

*

Influenţa evreilor în lume. *Cartea (Ed. Vicovia, Bacău, 2006) porneşte de la convingerea că situaţia curentă din Statele Unite este rezultatul unei desfăşurări teribile de influenţă şi putere evreiască. Autorul vorbeşte despre cum au reuşit evreii americani să menţină un sprijin incontestabil pentru Israel în ultimii 35 de ani, în ciuda faptului că statul evreiesc a confiscat teritorii şi i-a reprimat brutal pe palestinieni. De asemenea, analizează cum, în aceeaşi perioadă, organizaţiile evreieşti din America ar fi impus o nouă ideologie planetară – a Holocaustului, pe baza căreia se reformează sisteme juridice, se reformulează drepturile omului şi se conduc state.* [88]

---

[86] Ibidem, p.8.
[87] Ibidem, p.26.
[88] Ibidem, p.58.

CÂTEVA OPINII DESPRE UNIUNEA EUROPEANĂ, PERICOLELE ŞI INTERESELE GLOBALIZĂRII

ANIVERSARE. *La 50 de ani de la înfiinţare, liderii Uniunii Europene încearcă să reaprindă entuziasmul pentru proiectul european. […]*

TEAMA DE GLOBALIZARE. *Totuşi, în timp ce liderii europeni se pregătesc să sărbătorească cei 50 de ani de la înfiinţarea Uniunii, există persoane care cred că UE trece printr-o perioadă de declin. Potrivit unui sondaj realizat de ,,Financial Times'',* **44% dintre europeni cred că viaţa lor s-a înrăutăţit de când ţara lor a aderat la Uniunea Europeană**.

Potrivit ,,The Evening Standard*'', scepticii se tem de fenomenul globalizării, de imposibilitatea integrării imigranţilor şi de imposibilitatea adoptării unor reforme care să o aducă din nou la standardul de competitivitate de la început.* [89]

*

După modelul englezilor de la cotidianul ,,The Independent*'', care, cu ocazia împlinirii a 50 de ani de la fondarea Uniunii, au publicat un articol intitulat* ,,50 de motive pentru care merită să iubim Uniunea Europeană*'', m-am gândit să văd dacă, la trei luni de la aderare, găsesc câteva argumente pentru a sărbători astăzi.*

1. *Locul de muncă nu mai reprezintă un stres, dacă sunt sănătos pot să o iau de la capăt, undeva în Europa.*

2. *Drepturile şi libertăţile individuale au o altă dimensiune, iar dacă eşti nedreptăţit de Justiţia română, mai ai o şansă.*

3. *Hei, chiar nu mai am nevoie de paşaport ca să ajung la vară în Bulgaria!*

4. *Am încredere că fiica mea face parte dintr-o generaţie care va putea să studieze oriunde, la orice universitate, numai să vrea şi să fie în stare.*

5. *Chiar se poate evita aglomeraţia de la schi de pe Valea Prahovei. Se ajunge rapid în Austria şi costă mai puţin, asta doar în cazul ,,răcirii încălzirii globale''.*

6. *A scăzut puternic preţul plasmelor.*

7. *Mai multe bănci, mai multe credite, dobânzi mai mici. Oare chiar am nevoie de un credit?*

8. *Există o şansă ca preţul apartamentelor şi al caselor să se calmeze, poate dura doi, trei ani, dar dacă mergem în ritmul ăsta o să cumpărăm case mai ieftine în Germania şi în Franţa.*

9. *Încrederea că voi prinde o zi în care voi putea spune că trăiesc într-o ţară nepoluată.*

10. Nu-mi mai e frică de un război cu Ungaria, Rusia sau Bulgaria.

11. Vine Rolling Stones în România.

12. Nu se mai întorc comuniştii la putere.

13. *Alegeri libere şi euroalegeri, adică mai multe campanii electorale. Ceea ce în meseria mea e un lucru pozitiv.*

14. *Încredere că la bătrâneţe o să am acces la servicii medicale civilizate şi mai bune decât cele de acum. Deja plătesc pentru asta.*

15. *Bilete mai ieftine de avion. Dar nu prea pot profita de ele pentru că mi-e teamă să zbor.*

16. *Se vor ieftini hainele de calitate.*

---

[89] Art. UE, optimism, scepticism, Evenimentul zilei, 25 martie 2007, p.4.

__17.__ Cu chiu, cu vai vom avea autostrăzi.
__18.__ Tot mai puţine şanse să mă reapuc de fumat. Se interzice peste tot.
__19.__ Mai multe programe pe cablu.
__20.__ Computere, internet şi telefoane mobile mai ieftine.
Sunt şi câteva motive de îngrijorare, dar mult mai puţine.
În concluzie, merită să beau o bere astăzi şi să merg la un film american, ba nu, la unul european. Aţi văzut ,,Paris, je t'aime''? [90]

*

Povestind ieri despre cei 300 de români de la Redmond, cartirul general al Microsoft, care au pus umărul direct la realizarea celui mai nou sistem de operare despre care vorbeşte acum o lume întreagă - Windows Vista -, Bili Gates a dat României, în primul rând, o lecţie de modestie. Cu un zâmbet natural, deschis, prietenos şi fără nicio umbră de aroganţă pe chipul său, cel mai vestit om de pe planetă le-a arătat tuturor că poţi să fii chiar şi cel mai bogat din lume, fără însă să-ţi pierzi latura umană.

Aflat la Bucureşti pentru a inaugura oficial **Centrul Global de Suport Tehnic deschis de Microsoft aici** *şi pentru a marca cei 10 de existenţă a filialei locale a corporaţiei americane, Bill Gates a semnat, practic, un certificat de bună purtare pentru toţi românii care lucrează pentru el, dar şi pentru ţară în general, România fiind pe al treilea loc în lume – după SUA şi Marea Britanie – care a beneficiat de o prezentare a Vistei susţinută chiar de el. ''Sunt foarte fericit să fiu aici la prima vizită în România şi să particip la deschiderea unui centru ce îi va ajuta pe clienţii noştri cei mai importanţi să-şi rezolve problemele'', a spus Gates. ,,Ne gândim la soluţii prin care software-ul să fie mai uşor de folosit, să ajutăm oamenii să utilizeze mai uşor tehnologia. Am vrut să facem lumea un loc mai mic, unde* ***să nu mai conteze ţara în care te afli***, *ci educaţia pe care o ai. Introducerea Internetului în mai multe ţări este o bază pentru* ***dezvoltarea sistemului educaţional***, *iar România este un exemplu bun în acest sens. Programatorii români participă acum la acest efort comun într-o mult mai mare măsură decât era de aşteptat de la o ţară ca aceasta. Vom continua să investim aici şi sperăm ca investiţiile în România să fie tot mai importante după aderarea la UE.'' […]*

Centrul inaugurat la Bucureşti, care face parte dintr-o ***reţea*** *de astfel de centre – câteva amplasate în alte ţări europene -, va oferi servicii de consultanţă şi suport tehnic clienţilor Microsoft din Europa, Orientul Mijlociu şi Africa şi va avea în primul an de activitate în jur de 100 de angajaţi, recrutaţi atât din Româniam cât şi din Europa de Est. Centrul va acorda o susţinere critică în special clienţilor corporate din Germania şi Franţa. Potrivit oficialilor Microsoft, numărul de angajaţi va creşte în funcţie de cererea pentru serviciile companiei.* [91]

*

Savanţii lansează avertismente privind clima. ***Omenirea are doar 10 ani pentru a elimina emisiile de gaze cu efect de seră, în caz contrar riscând să provoace schimbări climatice care ar face multe părţi ale lumii de nelocuit.*** *Un nou studiu prognozează mai multă secetă, mai multe inundaţii şi creşterea nivelului mării până în 2100 şi avertizează că efectele emisiilor de gaze se vor resimţi în atmosferă timp de secole.*

Gheaţa din marea arctică: *Ar putea să dispară în timpul verii, în ultima parte a secolului 21.* **Curentul Golfului**: *Curentul oceanic care aduce ape calde în Atlanticul de Nord*

---

[90] Emilian Isailă, în art. 20 de motive pentru care încă mă simt bine în UE (rubrica: Bărbatul de duminică), Evenimentul zilei, 25 martie 2007, p.8.

[91] Dina Rădulescu, în art. 300 de români au lucrat în mod direct la realizarea Windows Vista, România liberă, 2 februarie 2007, p.3.

ar putea să scadă în jurul anului 2100 – dar încălzirea globală va depăşi cu mult orice efect de răcire. ***Oprirea totală este considerată ''foarte improbabilă''.***

Încălzire: *Se aşteaptă o încălzire mai mare pe suprafeţele de uscat şi la latitudinile nordice ridicate şi o încălzire mai mică în Oceanul de Sud şi în Atlanticul de Nord.*

Antarctica: *Este posibil să rămână prea rece pentru o topire pe suprafeţe mari şi se aşteaptă creşteri ale masei, din cauza căderilor mai mari de zăpadă.*

Extreme climatice: ***Este ''foarte probabil'' ca ploile abundente şi valurile de căldură să fie mai frecvente.***

Temperatura Terrei ar putea avea 3 grade suplimentare în cazul în care poluarea atmosferei se dublează în raport cu debutul erei industriale, arată previziunile alarmante discutate în cadrul conferinţei de la Paris privind climatul. Specialiştii din cadrul grupului interguvernamental pentru Evoluţia Climatului (GIEC) s-au reunit timp de patru zile în capitala Franţei pentru finalizarea mult-aşteptatului raport asupra dovezilor ştiinţifice legate de încălzirea globală, raport ce va fi prezentat astăzi. Şoc termic, bombă climatică…

Raportul reprezintă o readaptare a celui din 2001 şi este recunoscut de 192 de state membre ale ONU. […] Dacă încălzirea globală continuă, până în 2100 vom avea o nouă glaciaţiune. […] Or, ***cercetările arată că în ultimii 13 ani nivelul mărilor şi oceanelor a crescut considerabil şi în acelaşi timp suprafaţa de gheaţă şi zăpadă care acoperă emisferele Terrei s-a restrâns vizibil.***

Un pasaj crucial din raport subliniază că o schimbare drastică a climei este condiţionată de o ''stabilizare'' a concentraţiilor de dioxid de carbon în atmosferă la 550 ppm (părţi pe milion), dar acest prag poate fi depăşit chiar înaintea sfârşitului de secol. […] Analize recente au arătat că această creştere se datorează aproape în întregime utilizării combustibililor fosili în scopul producerii de energie, iar restul provine în mare măsură din defrişarea pădurilor tropicale, ceea ce duce în final la eliberarea carbonului blocat în biomasă.

Alt fapt este creşterea constantă a nevoii de energie – cu 15% doar în primii cinci ani de la începutul acestui secol şi până în 2030 se prevede o creştere de minimum 60%. ***Experţii sunt pesimişti în ce priveşte sensibilitatea climatului, asupra modului în care ''încasează'' emisiile poluante. Este asemenea unei oale de foc: o încălzim, o încălzim şi la un moment dat dă pe afară…***

Pentru GIEC, încălzirea este explicită şi de acum manifestă în creşterea temperaturilor aerului şi oceanelor, topirea zăpezilor şi creşterea nivelului oceanelor. ***Creşterea temperaturilor datorată gazelor emise de activităţile umane este ''probabil de cel puţin cinci ori mai importantă decât impactul activităţii solare'', factor de variabilitate naturală a climatului.*** [92]

[92] G. A., Nivelul dioxidului de carbon este cel mai mare din ultimii 650.000 de ani, România liberă, 2 februarie 2007, p.3.

CÂTEVA ARTICOLE EXTREM DE DERUTANTE ŞI CREATOARE DE CONFUZIE

Faptul că Biserica Ortodoxă Română are nevoie de o reformare şi de o adaptare la realităţile secolului 21 nu mai e un secret pentru nimeni. Chiar Sfântul Sinod întreprinde paşi în această direcţie. Dar multor analişti ritmul acestora le pare exasperant de lent. Pe de altă parte, orice abordare din exterior a problemei se loveşte ca de un zid în interiorul instituţiei Patriarhiei şi al Sfântului Sinod. De doi ani, un ordin sever condiţionează orice adresare prin presă a unui teolog, cleric, funcţionar bisericesc de acordul explicit al superiorului său. Libertatea de expresie este astfel drastic limitată prin mecanisme folosite doar în domeniul militar. În mod cert şi necesar, reforma în BOR trebuie să pornească şi de la modificarea acestei atitudini faţă de presă, printr-o transparenţă asumată. Altfel se riscă, în anii care vin, intrarea într-un con de izolare de care doar duşmanii vor profita.

Reforma – subiect tabu. *Am încercat să vorbesc cu mai mulţi clerici şi teologi pe tema necesităţii reformei în BOR şi a reorganizărilor administrative pe care aceasta le presupune. Mi-au vorbit doar sub asumarea anonimatului, existând multe antecedente de preoţi ''maziliţi'' pentru deschiderea lor. Cazuri cotate drept ''disidenţe'', ca Nicolae Dură, Ioan Buga, Iustin Pârvu, Calciu Dumitreasa, Rafail Noica şi alţii, sunt de notorietate. Fiecare a adus atingere ierarhiei printr-o atitudine de conştiinţă. Călugărul Rafail Noica, fiul marelui filosof, în prezent monah la Scărişoara, a refuzat ferm, în 1996, postul de arhiepiscop al Arhiepiscopiei pentru Europa Occidentală şi Meridională, transformată ulterior în mitropolie. Publicaţiile care abordează problemele reformei şi reorganizării sunt doar de uz intern, cu circuit foarte limitat. Forumurile se desfăşoară doar pe site-uri ''rebele'', ca Biserica Ortodoxă Liberă, sau exterioare României.*

Am constatat că unul dintre blocajele psihologice majore derivă din cuvântul ''reformă'' – asociat obligatoriu cu lucrarea lui Martin Luther şi cu tulburările care au urmat. Iar astăzi cuvântul ''reformă'' e sinonim cu ''zaveră'' în mintea multora din clerul superior. *Părerea multor clerici tineri, fie parohi, fie profesori la facultăţile de teologie, este că ''înnoirea nu poate fi efectuată fără menţinerea tradiţiei, iar lucrările de acest gen se desfăşoară în timp''. Mulţi încep să se întrebe, însă, când anume menţinerea excesivă a tradiţiei devine o frână în dezvoltare. O atmosferă de suspiciune şi morgă bântuie facultăţile de profil. O scenă tipică îmi este reprodusă de un preot profesor: ''Mi-a* zis (Prea Înaltul - *n.n.), vrei reformă? Du-te acasă, fă acolo reformă! De aicea zbori!''*

Sinodalitate sau piramidă de putere. *Sinodalitatea semnifică faptul că toate deciziile se iau prin hotărâri ale Sfântului Sinod. Pe acest criteriu sunt construite mai toate formele de putere în lumea creştină. Dar, în ultimii ani, din ce în ce mai frecvent îşi fac loc deciziile luate de elita de putere din BOR, manifestându-se tot mai relevant unul sau două grupuri de interese.* ***Chiar în Sfântul Sinod există două curente clar conturate: o ramură a episcopilor proveniţi din monahism şi alta a celor proveniţi din şcolile laice şi cu studii în Europa şi în lumea anglo-saxonă. Fiecare cu sfera proprie de presiune, încercând impunerea ideilor proprii în dauna conceptului de sinodalitate (care implică o colegialitate asumată).*** *Aceasta, în ciuda faptului că unii teologi văd lucrurile cum ar trebui să fie: ''Sinodalitatea poate constitui un model pentru regimul parlamentar de azi din Europa'' (Nicolae Dură, 2000).*

Alte temeri: un 2007 european şi vechiul BOR. *Astăzi, niciun înalt ierarh nu ar recunoaşte oficial că este antieuropean. Au înţeles că aceasta este tendinţa politică. Au uitat de*

marea campanie anti-NATO purtată din amvoane prin 1996. Dar teama persistă şi este exprimată în forme ''diluate''. De exemplu, în dialogul dintre decanul Facultăţii de Teologie din Bucureşti, dr. Nicolae Necula, şi IPS Bartolomeu, în care primul îşi exprimă explicit temerile (''Renaşterea'', noiembrie 2006): ''Textul Constituţiei europene nu aminteşte nimic de valorile creştine. Mulţi monahi şi membri ai clerului din BOR privesc Uniunea Europeană ca pe o structură laicizată şi secularizată. Sub acest aspect, ***credinţa ortodoxă e ameninţată de caracterul laic al acestei Uniuni****. Clericii, monahii se întreabă dacă, odată intraţi în UE, vor mai putea rămâne creştin-ortodocşi practicanţi, sub presiunea secularizării, a indiferentismului religios, a ateismului care înglobează totul''. Şi tot decanul insistă pe temeri: ''Sunt îngrijorat că îndatoririle faţă de cult şi viaţa duhovnicească nu vor mai putea fi făcute ca înainte. Vedeţi, s-ar putea să nu mai putem purta costumaţia şi însemnele specifice cultului ortodox''. Decanul se sprijină şi pe declaraţii precum cele ale lui Mario Mauro, fost vicepreşedinte al Parlamentului European:* ***''Unul dintre pericolele principale ale Europei contemporane este relativismul moral. Europa atee, mai devreme sau mai târziu, va dispărea sau se va dizolva''.*** *Dar europeni ca Mauro sunt puţini. Chiar PF Teoctist declara în februarie 2003 la Forumul UE – 2007: ''Europa ne aduce multe lucruri bune, pe care le salutăm, dar sunt şi lucruri mai puţin bune – sau chiar dăunătoare – care îl îndepărtează pe om de Dumnezeu.''*

Este relevant şi faptul că există cazuri tipice de contestare vehementă a europenismului actual: de exemplu, Iustin Pârvu de la Mănăstirea Petru Vodă (Neamţ), care predică frecvent împotriva UE şi a ecumenismului, personalizat în imaginea Mitropolitului Daniel.

Politicienii sprijină ambiţiile înalţilor ierarhi. *În domeniul relaţiei Biserică (ortodoxă, aici) şi partide/personalităţi politice lucrurile sunt de departe vizibile şi clare. Evident, negarea fenomenului de către elita de putere din BOR este subînţeleasă. Contextul ''anonimiei'' justifică, din nou, demersul nostru.*

Vârfurile politice ale PSD nu au neglijat nicio clipă factorul religios. După câştigarea alegerilor din anul 2000, PSD a făcut gesturi radicale de apropiere de BOR şi de unii clerici care le puteau servi explicit interesele. Din Stenogramele PSD s-a putut vedea cum s-a încercat impunerea unor episcopi simpatizanţi, apropiaţi politicii PSD: ''Singurul care a refuzat (colaborarea - n.n.) a fost ***Bartolomeu Anania****, şi e important să ştim lucrul acesta'' (Adrian Năstase, în Stenograme…). Tot aici, Teodosie Tomitanul e lăudat pentru întreaga activitate. Ca urmare a presiunii PSD, în acelaşi an au loc hirotoniri rapide de episcopi, fapt total nespecific lucrărilor sinodale, de a numi ''plutoane'' întregi de promovaţi: IPS Teodosie Tomitanul, PS Sebastian Ilfoveanul, PS Daniel Stoenescu (arhiereuvicar de Mitropolia Banatului), PS Varsanufie Prahoveanul, PS Gurie Strehăianul, PS Nicodim Gorjeanul, PS Silvan Marsilianul… Iar cu prilejul înscăunării lui Teodosie Tomitanul, la 8 aprilie 2001, felicitările PSD au curs: Adrian Năstase, Răzvan Theodorescu, Victor Opaschi – în numele lui Ion Iliescu etc. În 2001, IPS Teodosie primeşte de la Ion Iliescu ''Steaua Română în grad de Cavaler''.*

Un alt exemplu, George Becali, este, din punctul de vedere al enoriaşului mediu şi al unui preot paroh, un cetăţean român cu o bunăstare accentuată. Deci este normal pentru oricine să înţeleagă gestul său de a dona un milion de euro Mitropoliei conduse de IPS Laurenţiu Streza. Şi e aproape normal ca acesta să-i confere ''Crucea Şaguniană''. Vedem cum se poartă schimburile de decoraţii, politic-statale şi bisericeşti. Dar ce mai face enoriaşul comun Gigi de astă dată? Cu câtiva ani în urmă şi-a cumpărat un partid politic ''la cheie''. O investiţie rentabilă, cum s-a văzut ulterior. Ca să compenseze un anumit handicap cultural, a atras în acest partid un însemnat număr de ''enoriaşi din aria intelectuală''. Între ei, directorul revistei ''Lumea Magazin'', Marian Oprea, devenit secretar general în PNG. Gigi Becali apare imediat

pe coperta revistei, alături de IPS Pimen și cu un text interior structurat pe constatarea: ''Noi dăm spirit Europei, ea ne dă materie''. IPS Pimen are două ''ofuri'': fostele păduri mănăstireşti şi o Mitropolie a Bucovinei, suficiente să-l determine la o apropiere ''materială'' de magnatul Becali. Când PSD i-a promis retrocedarea pădurilor, a curtat fără perdea acest partid. Acum, Becali finanţează construcţia şi finisajul noului sediu arhiepiscopal (viitoare mitropolie, în viziuni locale), precum şi Seminarul teologic sucevean.

Mariajul politico-bisericesc dintre mulţi ierarhi şi politicieni nu a scăpat neobservat criticilor interni din BOR: Astfel, IPS Bartolomeu declara la 11 aprilie 2006, legat de interferenţele politice, că ***''presiunile sunt atât de puternice […] încât ne vor obliga la o revizuire a neutralităţii noastre în perspectiva viitoarelor alegeri****''. Profesorul Ioan G. Coman spunea încă din anii'80 că ''aproape la toate sinoadele ecumenice şi particulare şi la toate adunările bisericeşti s-a făcut şi se face politică''.*

''Federalizare'' mitropolitană şi viziuni reformatoare. *Imediat ce se înfiinţează o mitropolie, ea primeşte o mare autonomie juridică şi canonică. Articolul 114 din Statutul de organizare a BOR precizează atributele mitropolitului; importantă e cea conform căreia ''prezidează alegerea de episcopi sufragani''. În plus, are controlul bugetului mitropolitan, pe un model asemănător unui consiliu judeţean. Prevederile sunt stabilite de Canonul 34 Apostolic şi de Canonul 9 – Antiohia: ''Mitropolitul are dreptul de supraveghere asupra tuturor afacerilor şi episcopiilor din mitropolie''.*

Este normal, în aceste condiţii, ca mulţi episcopi să fie dornici de o creştere în funcţie şi în putere administrativă extinsă. Iar ***cea mai bună abordare pentru punerea în aplicare a reformei administrative e mularea pe împărţirea teritorială uzuală a ţării****. Tocmai în acest context, în anul 2006, profesorul Nicolae Dură publica studiul ''Scythya Minor'' (Dobrogea) şi Biserica ei Apostolică''. Lucrarea, extrem de documentată, este o constantă pledoarie pentru reînfiinţarea Mitropoliei Tomisului, act ce trebuia să aibă loc, conform autorului, ''în anul 2002, Anul Dobrogei, după UNESCO, act justiţiar şi reparatoriu […]. Reactivarea Mitropoliei Tomisului implică şi o nouă ierarhizare a Scaunelor episcopale şi, ipso facto, o reînscriere a lor în Dipticele Patriarhiei Române''.* ***Autorul face apel şi la ''autorităţile de resort ale statului român'', cerând, implicit, concursul politicului în reforma Bisericii.*** *Astfel de lucrări servesc la modul ideal dorinţa IPS Teodosie Tomitanul de ridicare în rang, moment în care Patriarhul pierde una dintre titulaturi, iar IPS Teodosie iese mult întărit în iminenta luptă pentru scaunul patriarhal.*

La rândul său, ***parohul Ion V. Dură din Bruxelles elaborează un plan de reorganizare bisericească ortodoxă a României****. După ce vede în înfiinţarea noii Mitropolii la Cluj ''începutul noii organizări administrativ-teritoriale a BOR'' (noiembrie 2005), Ion Dură adaugă elementele reformei pe care o conturează: ''Moldova are nevoie de două mitropolii – de Sus şi de Jos, iar Muntenia se cade să-şi aibă mitropolia cu sediul ei iniţial la Curtea de Argeş''. Dobrogea, la fel, după ce ''şi bulgarii au Mitropolia Dobrogei''. ''Nu e canonic şi pastoral ca Patriarhul, care e şi Arhiepiscop al Bucureştilor, să fie în acelaşi timp şi Mitropolit al Munteniei şi Dobrogei''. Criteriile de reorganizare sunt, conform autorului, principiul politico-administrativ şi cel al vechimii Scaunelor episcopale, urmând schimbarea adecvată a ordinii canonice în Diptice.*

Interesul pentru noi mitropolii creşte, dacă vom corela ultimele evenimente cu planurile de regionalizare a României, elaborate de ''task-force''-ul de la Bruxelles. Conform acestora, din Consiliul fiecărei provincii va face parte şi mitropolitul activ în zonă. Planul este îmbrăţişat deja de unele formaţiuni politice, precum PLD.

Bulgaria a trecut printr-o schismă profundă până s-a rorganizat la sfârşitul anilor'80. <u>În Grecia, la o populaţie de jumătate din cea a României, există 80 de mitropolii în funcţiune. Tot la greci, aproape fiecare ierarh este şi mitropolit, dacă nu în funcţie, măcar onorific.</u>

Frica de umbrele securităţii. *De ce le e teamă multora dintre tinerii teologi ''să vorbească cu presa''? Unul dintre motive derivă şi din faptul că BOR a refuzat sistematic să rezolve propria problemă, gravă, a colaborării unor membri cu fosta Securitate. După apariţia Legii 187/1999, reprezentanţii BOR au încercat, printr-un amendament trimis Parlamentului la 19 februarie 2001, să ceară eliminarea prevedrilor art.2, lit.''ţ'' (dreptul fiecărui cetăţean de a fi informat privind calitatea de agent sau colaborator al Securităţii, a ierarhilor, şefilor cultelor recunoscute, preoţilor de la parohiile din ţară şi din străinătate). <u>Chiar PF Teoctist afirma că legea ''aduce o gravă atingere caracterului sacramental şi de taină al preoţiei [...], chiar Bisericii însăşi'', uitând că preoţii turnători n-au adus alinare, ci suferinţă.</u>*

Singurul care a înţeles necesitatea separării apelor a fost IPS Bartolomeu, care a discutat deschis despre dosarele preoţilor la 9 noiembrie 2006 (Sinaxa de la Râmeţi), propunând o comisie internă privind clerul colaborator şi sancţiuni aferente. Un CNSAS bisericesc, deci. Este normal că teama de azi la mulţi dintre ierarhii, teologii şi preoţii mai tineri derivă din tergiversarea vinovată a acestei probleme. [93]

*

La căderea comunismului, în Europa Centrală şi de Est, Biserica părea o fostă victimă în sfârşit victorioasă, martira totalitarismului. Dar apoi, realitatea a şocat cu trădători şi corupţi ieşiţi la iveală dintre ziduri sfinte. (oare nu asta a dorit mass-media? - n.a.)

BISERICA s-a dovedit un spaţiu atins şi el, de umbrele comunismului, cel mai vizibil caz fiind al Bisericii Catolice poloneze. Din subteran ies acum la iveală întrebări despre colaborarea cu comuniştii. În plus, secularismul sapă la baza religiilor sau <u>le face să se retragă în adevărate „ghetouri naţionaliste înfierbântate''.</u> (?! - n.a.)

Religie şi libertate. <u>Libertatea religiei este încă o problemă. Minorităţile religioase întâlnesc obstacole legale în ţări cu tradiţia unei religii majoritare</u>. *<u>Revista „The Economist'' dă exemplul României care are o lege a religiilor, adoptată anul trecut şi considerată restrictivă. În România e nevoie de 12 ani de existenţă şi de 22.000 de membri pentru ca o religie să poată fi înregistrată. Cultele cu mai puţin de 300 de membri nu au voie să deţină proprietăţi şi nici personal plătit. „The Economist'' consideră că legea favorizează Biserica Ortodoxă majoritară şi o protejează de revendicările de proprietăţi luate de la culte rivale, în perioada comunistă. Legea ar putea fi contestată la Curtea Europeană pentru Drepturile Omului.</u>* [94]

*

*Nu ne facem iluzii asupra ''istoriei'' pe care o va produce grupul lui Becali. Aceasta nu are cum să fie altfel decât **<u>naţionalistă, conspiraţionistă, antisemită şi, înainte de toate, diletantă şi partizană</u>**. Din păcate, istoria continuă să fie şi după 1989 cîrpa unora de şters pe jos.*

Subiectul este vechi, dar tema este de actualitate: Gigi Becali a anunţat acum ceva vreme că va înfiinţa la ''Palatul'' său un institut de istorie privat, numit ''Centrul de istorie a românilor <<Constantin C. Giurescu>>'' şi în care urmează să se scrie ''istoria adevărată'' a României.

---

[93] Carol Hârşan, în art. **Biserica Ortodoxă Română şi teama de reformă (Noi provocări, vechi restanţe)**, România liberă, 2 februarie 2007, p.11.

[94] Carmen Gavrilă, în art. Deranjaţi de Dumnezeu. Religia suferă în est, Cotidianul, 2 aprilie 2007, p.9.

Lefegii lui Becali sînt Alexandru Mihai Stoenescu, Gheorghe Buzatu, Dinu C. Giurescu, Mihai Retegan şi Ioan Chiper, aceştia urmînd să primească sume de ordinul a sute de mii de euro anual pentru a produce ''Tratatul'' monumental, unicul, incomparabilul. Dacă de Stoenescu şi Buzatu nu ne mirăm că s-au înhăitat cu Becali, în schimb este destul de surprinzătoare prezenţa printre istoricii de serviciu a unor nume precum Giurescu, Retegan sau Chiper. Aceştia, ***fără a fi cîtuşi de puţin genii în materie, au produs cîteva lucruri valabile în istoriografia românească****. Însă caracterul le joacă feste serioase.*

Stoenescu, cîndva eminenţa cenuşie a Uniunii Forţelor de Dreapta, este acum prim-vicepreşedinte al Partidului Noua Generaţie. Mai cunoscut este ca autor incontinent de ficţiune istorică. În CV-ul lui Stoenescu de pe site-ul PNG acesta îşi autocaracterizează controversata sa carte ''Armata, mareşalul şi evreii'' drept ''cel mai bun studiu despre Holocaustul din România''(?! – n.a.). În fapt, este vorba despre una dintre ***multele lucrări negaţioniste produse în România după 1989****, asemănătoare cu ce a scris şi Gheorghe Buzatu. Stoenescu şi-a reiterat poziţia în ''Istoria loviturilor de stat în România'' (3 volume), o lucrare conspiraţionistă, inutilizabilă.*

Stoenescu afirmă, de exemplu, că pogromul de la Iaşi a fost organizat de Abwehr-ul german, că Antonescu a fost cel care a oprit masacrul, că tragedia din ''trenurile morţii'' s-a produs dintr-un accident şi că acolo nu au murit decât vreo 3.000 de evrei, şi tot aşa. Or, după cum scriu istoricii serioşi precum Jean Ancel şi stă scris şi în ***Raportul Comisiei Wiesel****, responsabilitatea pentru pogromul de la Iaşi revine regimului Antonescu, iar în tragedie au murit pînă la 15.000 de oameni. Michael Shafir, în analiza sa asupra negaţionismului est-european, îl încadrează pe Stoenescu la categoria negaţionismului deflectiv, pentru că el redirecţionează responsabilitatea pentru pogrom asupra Germaniei naziste şi chiar a evreilor înşişi, masacrul fiind văzut, în mintea lui, ca un fel de ripostă împotriva evreilor, ''vinovaţi'' de a fi fost comunişti. În acest moment există cîteva studii serioase despre relaţia dintre evreii din România şi comunism în timpul celui de-al doilea război mondial. Iar din acestea rezultă că, la acel moment, aderenţa evreilor la mişcarea comunistă a fost, în linii mari, comparabilă cu aderenţa restului poporului român, adică minimală.* ***''Iudeo-comunismul'' a fost un produs al propagandei legionare şi antonesciene, care s-a transformat în scurt timp în credinţă****.*

Blamarea victimei se regăseşte şi în lucrările lui Buzatu, Holocaustul fiind, în viziunea acestuia, un ''răspuns'' la evenimentele din Basarabia din 1940 şi în general la ''complicitatea'' evreilor cu comunismul. De altfel, Buzatu nici nu vorbeşte despre Holocaustul evreilor, el elaborînd, în schimb, pe tema ''Holocaustului împotriva poporului român'', la fel cum face şi apostolul negaţionismului Ion Coja. Istoricul Radu Ioanid a scris un studiu despre evenimentele din Basarabia din 1940 în care arată cît de complicată a fost situaţia de acolo în timpul retragerii trupelor române şi cum a distorsionat, amplificat şi instrumentat propaganda antonesciană violenţele produse, care au fost reciproce.

Am insistat asupra acestor elemente pentru a arăta orientarea deloc întîmplătoare a istoricilor recrutaţi de Becali, el însuşi un simpatizant al legionarilor. Între vicepreşedinţii PNG se regăseşte şi ***Vlad Hogea, fost peremist, autor al infamei cărţi antisemite ''Naţionalistul''****, care a stîrnit un scandal imens în 2001. Avînd în vedere toate acestea, cu atît mai compromiţătoare şi de neînţeles este asocierea lui Giurescu, Retegan şi Chiper cu aceste personaje.*

Nu ne facem iluzii asupra ''istoriei'' pe care o va produce grupul lui Becali. Aceasta nu are cum să fie altfel decît naţionalistă, conspiraţionistă, antisemită şi, înainte de toate, diletantă şi partizană. Din păcate, istoria continuă să fie şi după 1989 cîrpa unora de şters pe jos. [95]

[95] Adrian Cioflâncă, în art. Muza Clio, servitoare la curtea lui Becali, Obiectiv de Suceava, 22 martie 2007, p.8.

CINE DOMINĂ ŞI ASTĂZI ROMÂNIA?
<u>DESPRE IMPERIUL ECONOMIC, POLITIC ŞI MEDIATIC, CREAT DE FOSTA SECURITATE</u>

Didi Secrieru, pe care l-am cunoscut întâmplător la Oradea în 1993, a fost înainte de 1989 ofiţer CIE acoperit (legendat) la firma I.C.E. ARPIMEX. După decembrie 1989 lucrează ca director la o firmă de import-export din Budapesta. Intrând în conflict cu fostul ministru de interne din acea perioadă al Ungariei Boross (devenit ulterior prim-ministru), revine în 1993 în ţară, la Oradea. Lucrează ca director comercial, în perioada 1993-1994, la firma MAIER S.R.L., iar din 1994 îşi fondează o firmă proprie. De remarcat că în 1990 Petre Roman îi oferă funcţia de ministru al comerţului exterior, dar Didi Secrieru refuză respectiva demnitate, nedorind să fie marioneta FSN-ului şi a lui Petre Roman personal.

În 1993, Didi Secrieru se decide să spargă tăcerea privind activităţile Direcţiei de Informaţii Externe (DIE) – după dezertarea generalului Ion Mihai Pacepa în 1978, reorganizată şi rebotezată de Ceauşescu ***CIE/Centrala de Informaţii Externe, camuflate în Ministerul Comerţului Exterior al lui Ceauşescu****, acordând autorului mai multe interviuri incendiare. Aşa a aflat opinia publică românească, dar şi cea din străinătate, din 1995 încoace, ce s-a întâmplat în realitate cu conturile lui Ceauşescu, cum au fost camuflate activităţile de spionaj românesc sub masca unor firme de comerţ exterior, cum s-a derulat ,,*Operaţiunea nr.1*'' (colectarea ilicită de dolari pentru Securitate şi Ceauşescu), cum a infiltrat Securitatea agenţi DIE la postul de radio ,,Europa Liberă'' din Munchen, legendaţi în redactori şi chiar directori asistenţi. Dar s-a mai aflat şi ceva mai mult, mai grav, că,* ***<u>după 1989, SRI (creat după evenimentele tulburi de la Târgu-mureş - n.a.) a continuat toate operaţiunile Securităţii, dar în plus şi-a creat un uriaş imperiu economic în România (şi nu numai</u>)****. <u>Majoritatea firmelor apărute după aşa-zisa ,,Revoluţie'' sunt de fapt firmele SRI-ului şi ale altor servicii secrete româneşti.</u> Despre toate acestea se ştie acum pe baza destăinuirilor detaliate ale aceluiaşi Didi Secrieru. Printre firmele nominalizate este şi conglomeratul ,,Transilvania General Import-Export'' S.R.L. a fraţilor Micula din Oradea. [Notă: Revista ,,Capital'', nr. 40/1998: ,,Fraţii Micula sunt securişti acoperiţi care prostesc consumatorii, vânzând prin ,,European Drinks'' apă de puţ ca apă minerală ,,Izvorul Minunilor''...]*

Didi Secrieru a demonstrat că această firmă, inclusiv cea paralelă ,,European Drinks'' (care ,,produce'' băuturi alcoolice, sucuri şi apa minerală ,,Izvorul Minunilor'') sunt firme camuflate ale SRI-ului, iar fraţii Micula sunt ofiţeri legendaţi (acoperiţi) ai SRI-ului. La fel şi în cazul firmei ,,Elvila'', unde ,,patron'' este un alt ofiţer DIE-CIE acoperit, Viorel Cataramă, în prezent vicepreşedinte al PNL.

<u>Interviurile acordate de Didi Secrieru subsemnatului, au trezit imediat interesul Statelor Unite, mai precis spus spus al Departamentului de Stat</u>, iar textul acestor discuţii, tradus integral în limba engleză, a fost publicat în Buletinul Oficial American NSS, nr. pe luna Nov/1995. *În această situaţie nici SRI şi nici SIE nu au stat cu mâinile în sân.* ***Didi Secrieru a fost încontinuu tracasat şi ameninţat, soţia lui a fost obligată să divorţeze de el şi în această situaţie, rămas şi fără casă, Didi Secrieru a trebuit să plece la Bucureşti, unde a stat ascuns o bună perioadă de timp. De remarcat că şi fostul coleg al lui Didi Secrieru, Dan Mateescu, refugiat în SUA, care a rupt şi el tăcerea, a fost ameninţat cu intentarea unui proces de către autorităţile de la Bucureşti.***

- D-le Secrieru, ca să debutăm abrupt în discuţia noastră, a fost sau nu Ministerul Comerţului Exterior, înainte de Decembrie 1989, o sucursală a Direcţiei de Informaţii Externe (DIE) a Securităţii? [Notă: Din 1978, după dezertarea generalului Ion Mihai Pacepa, Direcţia de Informaţii Externe (DIE) s-a transformat în Centrala de Informaţii Externe (CIE).]

- *Întrebarea dvs., foarte directă de altfel, necesită totuşi un răspuns mai detaliat.* ***În ansamblu,*** **tot** ***Ministerul Comerţului Exterior era controlat de Securitate.*** *Dar ca activitate integrală în favoarea Departamentului Securităţii Statului (DSS) erau numai anumite întreprinderi ale comerţului exterior, care desfăşurau operaţiuni specifice în cadrul DIE. Cadrele de conducere din sectoarele şi întreprinderile comerţului exterior erau cadre ale DIE, marea lor majoritate erau ofiţeri acoperiţi DIE. Deci începând cu directorul general al întreprinderii de comerţ exterior şi până la cadrele cu răspundere, aceştia erau ofiţeri DIE acoperiţi. Ofiţeri acoperiţi DIE erau şi cadrele, care chiar dacă nu aveau funcţii de conducere, aveau însă acces la date secrete, la informaţii care interesau DIE. Deci primul vizat era chiar directorul întreprinderii de comerţ exterior, cum am mai spus, de regulă ofiţer superior DIE. Securitatea era defapt interesată de toate persoanele care puteau presta o activitate demnă de interesul ei. Anumite întreprinderi de comerţ exterior, considerate foarte importante, aveau toată conducerea formată de ofiţeri legendaţi ai DIE, respectiv CIE. Aceste persoane ocupau funcţiile-cheie în comerţul exterior românesc, cu o activitate bine prestabilită.*

- Ce grade aveau aceşti ofiţeri acoperiţi (legendaţi) din DIE?

- *Diverse grade, până la gradul de colonel. Instituţia ofiţerilor acoperiţi nu cuprindea gradul de general, sau poate în mod excepţional (deşi nu cred) să se fi acordat de Ceauşescu cuiva. Personal, nu am venit în contact decât cu cei până la gradul de colonel, vorbesc de ofiţerii DIE/CIE acoperiţi din Ministerul Comerţului Exterior. Revenind la prima întrebare pusă de dvs., cam toţi cei care lucrau în reţeaua Ministerului Comerţului Exterior erau în serviciul Securităţii, cei care nu erau ofiţeri DIE acoperiţi, erau racolaţi ca şi colaboratori sau informatori.*

- Directorii de întreprinderi de comerţ exterior pe vremea lui Ceauşescu erau ofiţeri de Securitate?

- *Da. Cunosc cazuri concludente în acest sens.*

- Pentru ofiţerii DIE acoperiţi, care era modul lor de salarizare?

- *Aceşti ofiţeri aveau* două salarii*, era şi normal să fie aşa. O dată erau plătiţi ca şi directori de întreprindere de comerţ exterior, sau corespunzător funcţiei pe care o aveau în comerţul exterior, iar pe un al doilea stat de plată, evident* secret*, erau plătiţi de DIE (CIE) pentru activitatea lor în cadrul Direcţiei de Informaţii Externe.*

- Ce întreprinderi erau mai importante pentru DIE în cadrul comerţului exterior românesc?

- *Desigur că întreprinderile de comerţ exterior cele mai importante erau chiar întreprinderile* în subordinea directă *a Departamentului Securităţii Statului, ca DUNĂREA, TERRA şi I.C.E. CARPAŢI. Cu ce se ocupau aceste întreprinderi este binecunoscut, sau relativ bine cunoscut opiniei publice, datorită publicării mai multor articole în presa independentă.* ***Aceste întreprinderi se ocupau cu de toate, de la trafic de arme şi droguri, până la spălarea banilor Securităţii.*** *Oficial, de pildă, DUNĂREA aparţinea direct de M.A.I., în realitate era subordonată doar DIE-CIE şi avea un rol foarte important:* controlarea şi supravegherea întregii reţele de comerţ exterior româneşti! *TERRA în schimb avea o vechime mult mai mare, cu o activitate mai ,,delicată'', o să revin asupra acestui subiect.*

Dar erau şi alte firme importante pentru DIE, cum era firma ARGUS, unde lucra un colonel DIE acoperit, Viorel Cataramă, actualmente patronul firmei ,,proprii'' ,,ELVILLA'' şi totodată vicepreşedintele Partidului Naţional Liberal, ramura Quintus. ARGUS se ocupa de activităţi de construcţii în exterior.

Revenind la întreprinderea TERRA, una din firmele vechi ale Securităţii, ea avea un serviciu propriu numit DELTA, care se ocupa de operaţiuni speciale, cum ar fi de pildă traficul de arme sau chiar spionajul şi contraspionajul. ***O altă firmă a DIE (CIE) este CRESCENT (care a preluat după 1989 multe din atribuţiile firmei „DUNĂREA''), unde „director'' e un alt ofiţer DIE legendat, Dan Voiculescu.*** *I.C.E. CARPAŢI se afla şi în subordinea CC al PCR, adică depindea direct de clanul Ceauşescu. În ultima perioadă a regimului comunist toate deciziile care priveau I.C.E. CARPAŢI trebuiau aprobate personal de Elena Ceauşescu.*

- Cei care au lucrat la I.C.E. CARPAŢI erau şi ei ofiţeri sau agenţi ai Securităţii?

- *Evident. Fiind o întreprindere în structura Securităţii, toţi cei care aveau de-a face cu întreprinderea CARPAŢI erau, fie ofiţeri de Securitate acoperiţi, fie colaboratori ai DSS,* fără excepţie! *Dar şi firma la care am lucrat, ARPIMEX era importantă pentru DIE.*

- Care era obiectul de activitate al întreprinderii ARPIMEX?

- <u>*I.C.E. ARPIMEX*</u> *se ocupa în special de exportul articolelor de pielărie şi marochinărie şi de importul materiilor prime necesare industriei de pielărie şi marochinărie.* Asta în mod oficial. <u>*În mod neoficial se ocupa şi de deturnarea banilor în aşa-numitele conturi ale lui Ceauşescu.*</u>

- În ce zonă geografică îşi desfăşura activitatea I.C.E. ARPIMEX?

- *ARPIMEX îşi desfăşura activitatea atât în ţările occidentale, cât şi în CAER.*

- De ce era atât de important pentru regimul comunist exportul de articole de pielărie şi marochinărie?

- *Era un sector, pe de o parte profitabil pentru economia românească, mai ales exportul de încălţăminte în Occident, la sectorul ,,stradă''. Pe de altă parte, I.C.E. ARPIMEX era ideală pentru desfăşurarea altor activităţi,* în beneficiul exclusiv al Direcţiei de Informaţii Externe a Securităţii. *În 1980 la I.C.E. ARPIMEX a fost numit un nou director general, al cărui frate era director plin în DIE, secţiunea contraspionaj, cu grad de colonel. Mai târziu ne-am dat seama că şi directorul nostru era ofiţer DIE acoperit, cu grad înalt!* <u>*Tot la I.C.E. ARPIMEX a lucrat (din 1986, dacă nu mă înşel), fiind coleg cu mine, Mişu Negriţoiu,* şi el ofiţer DIE acoperit, *care avea să conducă în Statele Unite sucursala ARPIMEX-ului, ,,TOMIS''. 22 decembrie 1989 avea să-l găsească în această funcţie. Ulterior a devenit membru, ministru al Reformei (?!) în Guvernul Văcăroiu.*</u> *Dar la Mişu Negriţoiu am să mă refer ceva mai târziu.*

- Care era raţiunea pentru care DIE folosea în activităţi de spionaj cadre ale comerţului exterior, în fapt ofiţeri DIE acoperiţi?

- *Activitatea de spionaj pe teritoriul unui stat străin comportă* mari riscuri. *Pentru ca riscurile să fie cât mai mici, se caută o acoperire cât mai bună pentru agenţi. DIE şi-a camuflat agenţii fie în diplomaţi, fie în corespondenţi AGERPRESS (această agenţie de presă era de fapt în subordinea directă a DIE,* toţi care lucrau acolo, erau fie ofiţeri acoperiţi, fie colaboratori ai DIE)*, fie în reprezentanţi comerciali.* <u>*Acoperirea ca reprezentant comercial pentru agenţii DIE pot să spun,* era fantastic de bună*, în Occident aceşti agenţi DIE erau consideraţi, fără prea mari suspiciuni*, ,,oameni de afaceri oneşti''. *Pot să mai adaug ceva,* şi în prezent aceşti agenţi îşi continuă activitatea*, unii au mari firme în România, cazul George Păunescu (fostul reprezentant ,,comercial'' al României în Italia, până a fost expulzat de autorităţile italiene, pentru spionaj în*</u>

favoarea DIE-CIE)*. *Agenţii DIE aveau în fapt diverse sarcini,* inclusiv supravegherea celorlalte cadre româneşti care activau în străinătate.

- Un fel de „supracontrol''?

- *Exact! Fiecare agent DIE avea un* „contra-agent''*, aşa este în toată lumea de fapt. Aşa că acei agenţi DIE demascaţi în România, după 1989, prin scurgerea de dosare, şi care s-au „apărat'', prezentând file din dosarul lor de la Securitate, prin care încercau să demonstreze, vorba vine, că,* „de fapt ei fiind urmăriţi, au fost victimele Securităţii'' *„sic'', vor să producă o cacealma, vor* ***să intoxice opinia publică****, când oricine care a lucrat în Securitate şi mai ales în DIE*, ştie foarte bine, că fiecare agent sau ofiţer acoperit, era la rândul lui spionat chiar de propria DIE. *Orice serviciu de spionaj din lume are propriul său serviciu de protecţie, iar prin „protecţie'' se înţelege supravegherea, deci spionarea, propriilor cadre! E normal…*

- Dar nu era costisitor?

- *Şi ce importanţă a avut acest fapt? Nu avea Centrala de Informaţii Externe bani?*

- Credeţi că acest sistem, de a utiliza cadre din comerţul exterior românesc în activităţile de spionaj, a apus o dată cu 22 Decembrie 1989?

- *Nu, nu a apus!* **Vechile structuri ale DIE există şi acum!** ***Evident, doar au adoptat o altă denumire, pentru această activitate.*** *Alte structuri şi-au păstrat în schimb aceeaşi denumire ca şi în trecut (I.C.E. CARPAŢI sau CRESCENT de pildă), dar cu o activitate în domeniul spionajului ceva mai redusă. Întreprinderile româneşti de comerţ exterior,* toate aceste întreprinderi, lucrează în continuare în domeniul strângerii de informaţii din exterior, dar de data aceasta patronul nu se numeşte DIE, ci SRI sau SIE. *Dar după mine, ca părere strict personală, continuatorul practic, în principal, nu în toate desigur, al DIE nu este SIE, ci SRI…*

- D-le Secrieru, vă propun să abordăm un alt subiect. Presa din România a publicat de mai multe ori, ca o caracteristică generală că, „reformatorii din guvernul Văcăroiu aparţin fostei DIE'', în timp ce „conservatorii ar aparţine fostului Comitet de Stat al Planificării'', ce părere aveţi?

- *„Reformatori''? „Conservatori''? Pot să spun că sunt nişte prostii! Evident că în guvernul Văcăroiu au fost şi sunt cadre ale fostei DIE, aşa cum sunt Mişu Negriţoiu, Mircea Coşea, Theodor Meleşcanu şi alţii. Pe de altă parte, este evident că în guvernul Văcăroiu nu există autentici* „reformatori''*, iar dacă presa caută să-i identifice, atunci întreb şi eu, cum s-au manifestat aceştia în direcţia economiei reale de piaţă?* ***În România, după cinci ani de la evenimentele din Decembrie 1989, nu se poate vorbi de o economie de piaţă, de privatizare sau Reformă. Guvernul Văcăroiu, cu o omogenitate comparabilă cu un monolit, a lucrat numai în direcţia inversă, în direcţia unei economii supravegheate, dirijiste.*** La noi, există un oarecare pluralism politic, cu specificaţie că el este suportat de Putere aşa cum suporţi o măsea cariată (care evident te doare foarte rău) înainte ca ea să fie extrasă! *În România nu se vede încă acea trecere, care trebuia făcută, de la o economie supercentralizată, dirijistă, la o reală economie de piaţă privată! La noi se vorbeşte de economia de piaţă, dar nu se specifică ce fel de economie de piaţă ar fi! În Iugoslavia a funcţionat până în 1989 o economie de piaţă controlată de stat, care lucra în funcţie de cererea şi oferta din statele unde Iugoslavia exporta. Această economie de piaţă s-a dovedit un faliment total!* ***Cu toate acestea, echipa Văcăroiu văd că ţine morţiş să continue trista experienţă iugoslavă****. În România, în 1994,* nu poate fi vorba de nici un fel de economie de piaţă*, pentru că majoritatea capitalului aparţine Statului, majoritatea zdrobitoare aş spune!* ***Patronul este de asemenea Statul, iar firmele particulare care au apărut după 1989, au activităţi aproape exclusiv în domeniul comerţului, şi ca atare nu pot aduce un aflux major***

de capital social şi nici nu pot îmbunătăţi viaţa de zi cu zi a cetăţeanului, cum de asemenea nu pot absorbi pe cei aproximativ 2.000.000 de şomeri reali şi nu scriptici.

- Fostele cadre ale DIE bănuiesc că sunt infiltrate şi prin partidele de Opoziţie…

- *Aşa este! Şi nu numai din DIE, dar şi din restul direcţiilor Departamentului Securităţii Statului. Am dat ca exemplu cazul lui Viorel Cataramă, un exemplu elocvent, care ar trebui să pună pe gânduri Opoziţia. Nu o pune însă pe gânduri, căci* ***Opoziţia este în mare măsură dirijată şi controlată de Putere, mai precis spus de SRI, prin diverşi agenţi infiltraţi, o bună parte din ei fiind ofiţeri SRI acoperiţi. Scopul acestei infiltrări masive este dezorganizarea şi fărămiţarea Opoziţiei şi bineînţeles, ţinerea ei sub un control total! Aşa se explică anumite derapaje ale Opoziţiei, care lasă perplexă opinia publică, anumite acţiuni contrare atât democraţiei, cât şi economiei libere de piaţă, care se constată la anumite partide din Opoziţie.*** *Până când Opoziţia nu scăpa de aceste infiltrări masive, până atunci va fi ceea ce este şi în prezent, o opoziţie de formă, de circumstanţă…*

- Grupul pentru Dialog Social (GDS) organizează periodic mese rotunde (care apoi sunt publicate invariabil în revista „22'') pe tema Reformei, la care sunt invitaţi aproape invariabil numai foşti ofiţeri DIE (CIE) acoperiţi (Mişu Negriţoiu, Mircea Coşea, Daniel Dăianu şi alţii), în calitate de „experţi economici''. România nu dispune de alţi experţi economici, decât provenind din DIE (CIE)?

- *Dar nu văd de ce mă întrebaţi pe mine de aceste lucruri, sunt eu membru al GDS?*

- Totuşi, încercaţi…

- *Vedeţi dvs., tristul adevăr este că înainte de 1989 persoanele cele mai competente din domeniul economiei, din domeniul comerţului exterior, pentru a-şi asigura o prosperitate, pentru ei şi pentru familiile lor, pentru a-şi asigura o anumită securitate şi o libertate de mişcare (dreptul de a călători frecvent în Occident), au fost nevoiţi să colaboreze strâns cu Departamentul Securităţii Statale, iar cea mai tentantă colaborare a fost cu DIE (CIE).*

- Iar morala?

- *Mă iertaţi, d-le Vălenaş, dar nu văd ce rol are în această istorie morala. Oricum, aceşti oameni nu şi-au pus-o atunci, însă, este foarte probabil, acum să-şi pună anumite probleme de morală şi de aceea au decis (unele cadre ale DIE-CIE, nu toate desigur) să se pună şi în slujba societăţii civile, considerând că competenţele (reale în general) pe care le au, pot să servească acum României.* **Multe cadre ale fostei DIE (CIE) doresc sincer o schimbare în bine a României de azi.** *Însă de ce să nu recunoaştem un fapt: şi azi, mai toţi cetăţenii României se gândesc în primul rând la buzunarul lor… Iar ca să răspund mai la obiect la întrebarea dvs., da. Grupul pentru Dialog Social este puternic infiltrat de oameni care au aparţinut aparatului lui Nicolae Ceauşescu. Pavel Câmpeanu, „comunist reformat'', a fost chir coleg de celulă cu Ceauşescu. Toţi din GDS se consideră „intelectuali de stânga'', dovadă că nu au învăţat nimic din ce s-a întâmplat în România în ultimii 50 de ani. Probabil cred sincer că, fostele cadre din DIE sunt cele mai competente, cele mai în măsură să vorbească despre democraţie, despre libertate, despre economia de piaţă.*

- Cadrele care au activat în DIE sau în CIE au părut în orice caz cele mai bine plasate în a face mari averi în România după 1989, greşesc? Cum au fost transferaţi practic „banii lui Ceauşescu'' în „mari imperii financiare'' „post-revoluţionare''?

- *Este o întrebare binevenită, căci mulţi ar putea să spună,* „toţi am pornit în 1989 de la zero, dar eu fiind mai bine pregătit şi luând-o mai din timp, am putut să demarez o activitate foarte benefică financiar''… *Ei bine, nu cred în această „teorie''! Dacă toţi ne-am fi rezumat la salariile de dinainte de 1989, nu se puteau demara aceste activităţi de care vorbiţi şi dvs.*

Explicaţia este simplă: **structurile regimului ceauşist au supravieţuit şi după 1989, prin faptul că şi-au păstrat integral personalul**! *Drept urmare, este firesc ca* în România de după 1989 **să fie favorizate** doar persoanele care au lucrat în aparatul şi sistemul ceauşist. *E simplu…*

- Dar mai este ceva: oare Securitatea, care controla în decembrie 1989 fonduri de miliarde de dolari, nu le-a „redistribuit'' din 1990 încoace?

- *Asta este cu totul şi cu totul o altă problemă… Pot să vă spun, că* ***înainte de 1989, Departamentul Securităţii Statului deţinea nu fonduri uriaşe, ci* extrem de uriaşe.** *Dvs. Însă omiteţi fondurile gestionate direct de PCR. În orice caz,* **toate aceste fonduri au fost direcţionate din 1990 numai spre anumite persoane, din fostul aparat de partid al lui Ceauşescu şi spre cadrele superioare ale fostului Departament al Securităţii Statului**. *Acesta a fost elementul esenţial. Aceşti oameni ai vechiului regim ceauşist nu ar fi putut supravieţui unei competiţii oneste, însă datorită suportului financiar robust, s-au putut mişca foarte bine în România „tranziţiei''. Au prosperat, au acaparat, şi-au dezvoltat reţele de influenţă şi de desfacere, chiar şi de producţie. Şi-au creat un sistem închis, în care un individ, care nu provine din fostele structuri ale Securităţii sau ale nomenclaturii PCR, nu poate să pătrundă. Nu are cum!*

- În fond cine a condus în perioada lui Ceauşescu România, partidul sau Securitatea? A fost partidul comunist un „apendice'' al Securităţii?

- *Dimpotrivă, Securitatea a fost cea care a fost un instrument al PCR! Însă în 1989 s-au acutizat conflictele de interese între PCR şi Departamentul Securităţii Statului. Consecinţa finală a acestui conflict a fost debarasarea de Nicolae Ceauşescu. Să nu uităm că clanul Ceauşescu acaparase şi el o mare avere, iar acest lucru nu a fost văzut cu ochi buni de către Securitate.*

- Un lucru este cert: partidul unic s-a prăbuşit complet, nu însă şi Securitatea, de ce?

- *Aşa este! Securitatea era instrumentul care trebuia să asigure hegemonia acestui partid unic şi în ultimă instanţă, clanului Ceauşescu. Însă pentru aceasta, ea trebuia* stimulată şi recompensată… Animozităţile dintre Ceauşescu şi Securitate au apărut numai din cauza unui singur fapt: partidul unic nu a mai ştiut cum să stimuleze Securitatea! Eu sunt convins, că dacă Securitatea primea sumele pe care le dorea, lucrurile nu s-ar fi petrecut cum s-au petrecut în decembrie 1989.

- Cu alte cuvinte, în decembrie 1989 Securitatea şi-a părăsit un stăpân zgârcit?

- *Exact aşa este! A preluat între timp un stăpân care se pare că este mai puţin avar. Viitorul va dovedi dacă noul stăpân va fi darnic, sau, din contră, va deveni şi el zgârcit…*

- Să ne referim atunci la „vechiul stăpân'', la Nicolae Ceauşescu şi la vestitele sale conturi secrete. Au existat aceste conturi?

- *Da, au existat. Însă foarte puţini din România cunosc acum că a funcţionat pe vremea lui Ceauşescu aşa-numita* „Operaţiune nr.1'', *strict numai în cadrul comerţului exterior. Chiar cei din comerţul exterior al RSR nu ştiau de destinaţia finală a acestei operaţiuni, sau, mai precis spus, puţini o ştiau…*

- Dvs. Însă cunoaşteţi ceva?

- *Da, cunosc! Un fost bun coleg de al meu, care actualmente se află în Statele Unite, pe numele său, Dan Mateescu (rămas în SUA din 1988) a încercat, aproape singur, să facă publică (desigur, după decembrie 1989) această operaţiune, care nu era altceva decât* o deturnare de fonduri, *la scară mare, în favoarea familiei prezidenţiale. Din ianuarie 1990, Dan Mateescu a început să publice în serial, în ziarul „Adevărul'', tot ce ştia. Articolele erau trimise din Statele Unite, căci Dan Mateescu a considerat că ar fi imprudent să revină pe moment în ţară. Însă*

articolele sale s-au lovit parcă de un ,,monolit'', au stârnit indignarea celor vizaţi, ca atare ,,Adevărul'' a întrerupt brusc publicarea materialului! Dan Mateescu a fost ,,invitat'' în ţară de fostele cadre superioare din CIE şi somat (?!) să-şi prezinte dovezile. Dar nu în presă, ci în faţa justiţiei! Dan Mateescu, normal, nu a dat curs acestui ultimatum, mai ales că ştia bine cum funcţionează justiţia în România. Acum e tot la fel…

- Fiindcă Dan Mateescu a lucrat cu dvs. la ARPIMEX, concret, în ce consta ,,Operaţiunea nr.1''?

- *Această operaţiune nu era efectuată de ansamblul întreprinderilor de comerţ exterior, ci numai de anumite întreprinderi, iar la curent erau numai anumite cadre ale CIE. Unele cadre erau şantajate (având un trecut şantajabil) ca să facă aceste deturnări de fonduri. Operaţiunea avea un caracter strict secret, din cadrul respectivei întreprinderi nu trebuiau să ştie decât câţiva. Din câte cunosc eu, nu era implicată nici măcar Banca Română de Comerţ Exterior (BRCE), singura care vehicula valută pe vremea lui Ceauşescu. La ARPIMEX de pildă, când se făceau tranzacţiile pentru încălţăminte de stradă livrată în Statele Unite, la bocancii ,,Colorado'', din preţul negociat de 8 dolari perechea, doar 7 intrau în contul ARPIMEX-ului şi restul de un dolar lua calea unui cont intermediar. Asta ca să vă dau un exemplu foarte concret. Era cea mai simplă metodă de deturnare, aceea de a se umbla la preţul de export pentru un anumit partener străin.*

- A fost foarte ,,ingenios'', dar unde sunt acum banii din conturile lui Ceauşescu?

- *După evenimentele din decembrie, guvernul Roman s-a angajat cu ,,toată forţa'' în recuperarea acestor bani. A angajat în acest sens şi o echipă de avocaţi canadieni. Pe urmă tăcere, s-a dat impresia că acţiunea a eşuat. În realitate a fost pură mascaradă. O mascaradă, pentru că se ştia prea bine unde sunt aceşti bani şi cine urma să-i cheltuiască, însă mascarada a avut şi scopul de a întreţine o imagine favorabilă României, de genul,* „o ţară şi un popor năpăstuit caută să recupereze banii dictatorului Ceauşescu depuşi în străinătate''… *Când însă s-au* nominalizat *exact aceste fonduri, a intervenit TĂCEREA.*

- La cât apreciaţi valoarea sumelor din „conturile secrete ale lui Ceauşescu''?

- *Exact nu pot să le apreciez. Dar ca să răspund totuşi la întrebarea dvs., la câteva miliarde de dolari SUA. Iar dacă am folosit pluralul, înseamnă că* au fost minimum două miliarde de dolari, probabil trei…

- Ce s-a întâmplat cu aceşti bani?

- *Băncile ţin la securitatea depunerii, păstrează secretul bancar. Este o regulă generală. Dar se uită un fapt important:* Nicolae şi Elena Ceauşescu nu aveau aceşti bani pe numele lor *(dacă au avut şi pe numele lor, era vorba de sume minore). Guvernul Român, pot să vă asigur cu toată responsabilitatea, a găsit acele soluţii care au permis recuperarea* integrală *a acestor fonduri. Vă mai pot spune, că nici nu a fost prea greu. Soţii Ceauşescu oricum nu au mai avut nevoie de bani, fiind lichidaţi* oficial *pe 25 decembrie 1989… Banii au fost apoi redistribuiţi în cadrul aparatului ceauşist, care a mai funcţionat bine şi fără cei doi dictatori.* ***„Marile firme'' care au apărut în România după 1989 sunt în parte realizate pe baza sumelor depuse în „conturile lui Ceauşescu''. Însă patronii acestor firme, nu sunt chiar patroni, adevăraţii patroni sunt undeva în culise. Sunt persoane la care nici nu vă gândiţi!*** *[Notă: Noua putere instalată prin lovitură de stat în decembrie 1989 (FSN-ul lui Ion Iliescu şi Petre Roman) a subtilizat ilegal şi alte fonduri pe care le deţinea fostul regim ceauşist. Astfel, BRCE (devenită ,,Bancorex'') a preluat abuziv de la BNR 2,030 miliarde de dolari SUA. Între timp BRCE preluase ilegal* **(documentele au dispărut)** *727,6 milioane de dolari din rezerva de stat a RSR. De asemenea noua putere şi-a mai însuşit suma de 1, 106 miliarde de dolari, aflată de asemenea*

ilegal la BRCE („Bancorex''), ce reprezenta „Fondul Valutar Centralizat al Statului'' (FVCS). La aceşti aproximativ 4 miliarde de dolari se mai pot adăuga acum şi cele aproximativ 3 miliarde de dolari de care vorbeşte Didi Secrieru („conturile lui Ceauşescu''). Trebuie subliniat de asemenea, că sumele sunt calculate în dolarii SUA de la valoarea din 1989/1990.]

- De ce nu ar fi aceste „firme mamut'' braţele unei caracatiţe, iar capul caracatiţei, „fosta'' Securitate?

- *În întrebarea dvs. se împletesc mai multe elemente. Mai întâi, Serviciul Român de Informaţii, apare ca o „zână bună'', care acreditează ideea că activează foarte cinstit şi transparent, cu o activitate benefică României, în opoziţie cu „reaua'' Securitate, care a fost înainte. O legendă abil întreţinută.* ***Este evident că Securitatea s-a împărţit în două, dar nu într-o „zână bună'' şi o „vrăjitoare rea'', ci în actualul SRI şi în restul ofiţerilor de Securitate, care au fost trecuţi în rezervă, dar care activează practic în continuare. Iar eu zic că activează mai bine chiar ca şi SRI-ul! Poate îl şi controlează…***

- A doua ramură, cea trecută în „rezervă'', este aşa-zisa ramură „naţionalistă'' a Securităţii?

- *Nu e adevărat. A doua ramură se bazează pe vârfurile Securităţii lui Ceauşescu, care erau prea cunoscute de oameni şi nu au mai putut activa oficial. Mă înţelegeţi ce vreau să spun…*

- Înţeleg…

- ***Sunt alte persoane, chiar* ultranaţionaliste*, care activează fără probleme în SRI…***

- Şi care este ramura Securităţii pro KGB? A existat aşa ceva?

- *Securitatea înainte de decembrie 1989 a funcţionat destul de bine ca* un ansamblu. *Anumiţi oameni au derapat, dar asta s-a întâmplat în orice serviciu secret din lume.*

- Actualmente ce se întâmplă cu comerţul exterior românesc, continuă aceleaşi practici de pe vremea lui Ceauşescu?

- *Nu văd de ce nu ar continua în acelaşi fel. V-am mai spus, sistemul ceauşist nu a fost distrus, sau dacă a fost, doar într-o mică măsură, spart pe alocuri, ca atare nu a fost deloc greu să se reconstituie imediat după decembrie 1989 acele nuclee care înainte au funcţionat cu mare succes.* ***Se constată în România de azi, că elementele ceauşiste coabitează foarte bine cu restul forţelor politice româneşti, asta este trista realitate.*** **Ceauşescu, da, a murit, nu însă şi oamenii lui! Chiar sistemul, spart cum am mai spus, încă supravieţuieşte.**

*Vă dau un singur exemplu, care dovedeşte încă o dată că aparatul ceauşist a supravieţuit. La firma unde am lucrat în Oradea, „*Maier SRL*'' (condusă de un alt colaborator notoriu al DSS), era angajat generalul* Ioan Bucur Bordei*! Desigur, acesta habar nu are de economie de piaţă, dar este important pentru alte chestiuni, bănuiţi şi dvs. care. Ei bine, mă întâlnesc odată pe stradă cu el şi mă întreabă panicat:* „Ai discutat ceva cu Vălenaş? Dacă ai discutat ceva cu el, trebuie de URGENŢĂ să retractezi TOTUL!'' *Deci nici nu ştia ce am discutat cu dvs., însă deja era preocupat să retractez.* ***De ce să retractez? Să ţinem tot timpul adevărul îngropat?*** *Însă poţi fi liniştit? Chiar şi patronul firmei unde lucrez, pe vremea lui Ceauşescu doar economist la fabrica de blănuri din Oradea (asta numai „oficial''), m-a avertizat şi el:* „Te atenţionez să nu te întâlneşti cu Vălenaş, este un individ foarte periculos, iar voi doi coaceţi ceva''*… Sunt oameni cu privirile mereu spre fosta URSS, iar generalul Bordei a rămas ceea ce a fost: un general roşu. Acum URSS s-a prăbuşit şi generalul Bordei se ocupă cu comerţul pieilor de bou…[Notă: Generalul Ioan Bucur Bordei a fost trecut în rezervă de Ceauşescu, suspectat de apartenenţă la GRU. În zilele Revoluţiei a fost reactivat de generalul*

Nicolae Militaru, fără să i se dea o funcţie de comandă, iar ulterior, generalul Victor *Stănculescu l-a trecut din nou în rezervă.]*

La firma „Transilvania General Import-Export'', *în schimb unul din patroni pretinde că a venit din Suedia, unde a ajuns abia în 1990. Încercase să fugă peste graniţă, dar a fost* prins la *frontiera cu Iugoslavia de grănicerii români şi a fost condamnat la 6 luni închisoare…*

Înţelegeţi?

- ?!

- *Un ofiţer legendat DIE-CIE, sau măcar un agent important al aceleiaşi direcţii, trimis să facă spionaj în Occident, doar nu credeţi că era trimis* cu primul avion acolo? Nu. De multe *ori se înscena o plecare cât mai ,,naturală'', de exemplu trecerea ilegală a frontierei, iar, pentru a înşela serviciile de contraspionaj vestice, respectivul era ,,prins'' la frontieră, uneori şi bătut şi condamnat chiar la închisoare. A doua oară, minune mare, îi reuşea trecerea ,,ilegală'' de frontieră. Vedeţi? Mulţi agenţi DIE-CIE au ajuns în acest fel în Occident, unii mai sunt activi şi acum. Ar trebui să vorbim puţin şi de postul de radio unde lucraţi, ,,Europa Liberă'', chiar dacă, poate, nu doriţi deloc acest lucru…*

- De ce?

- *Vă înţeleg… Credeţi că cineva infiltrat la ,,Europa Liberă'' trebuia să-l* laude pe *Ceauşescu? Nici vorbă de aşa ceva! Din contră, oamenii infiltraţi de DIE şi respectiv de CIE la* ,,Europa *Liberă'', aveau dreptul, chiar obligaţia, să-l înjure cât mai tare pe Ceauşescu. Ei trebuiau să fie foarte atenţi, să nu fie deconspiraţi de CIA. Au acţionat de altfel foarte prudent, erau şi oameni cu o bună pregătire, terminaseră diverse facultăţi, de la filologie la drept. Vă daţi seama, d-le Vălenaş, Securitatea nu a trimis la Munchen nişte neciopliţi, a trimis nişte intelectuali subţiri. Visul Securităţii a fost să pună mâna chiar pe conducerea departamentului românesc (cum penetraseră colegii cehi de la STB la departamentul pentru Cehoslovacia), însă până la căderea lui Ceauşescu nu a reuşit acest lucru. Ce a urmat după aceea este o altă* poveste.

Nereuşind să pună mâna pe conducerea departamentului românesc, Securitatea s-a *mândrit că a reuşit totuşi să infiltreze câtiva agenţi camuflaţi în redactori sau crainici (crainice), totuşi o performanţă notabilă. Avea oricum un punct marcat în dauna CIA. <u>Aceşti agenţi erau cu sarcini precise, trebuiau să raporteze cum funcţionează din interior ,,Europa Liberă'', care este poziţia americanilor faţă de Ceauşescu, de unde vin informaţiile, cine sunt colaboratorii şi mai ales cine scrie din ţară.</u> [Notă: Dan Badea, arestat şi anchetat de Securitate în 1988, pentru că a trimis o scrisoare protestatară la RFE prin ,,dizidentul'' Mihai Botez (care nu a păţit însă absolut nimic?!), crede că a fost denunţat Securităţii de unul din redactorii care lucrau pe vremea aceea la emisiunea ,,Actualitatea românească'' – informaţie care ar trebui acum verificată de CNSAS.]*

Vă asigur că aceşti oameni nu au şomat! Eu am aflat întâmplător de numele a 5-6 *persoane în această situaţie, însă, chiar dacă o să mă rugaţi, nu vă pot da nici un nume…*

- De ce?

- ***<u>A doua „parte'' a Securităţii</u>***, *<u>care nu este cuprinsă în SRI, a reuşit să obţină</u>* <u>copii</u> *<u>după toate dosarele agenţilor pe care DIE şi apoi CIE i-a infiltrat la Munchen. Am aflat că se negociază cu americanii vinderea acestor dosare lor, e o chestiune financiară în primul rând, politică în al doilea rând.</u>* În orice caz, eu nu sunt amestecat absolut deloc în această afacere. *Pot să vă mai spun ceva: nici americanii nu vor să facă publică chestiunea, vă daţi seama că şi-ar da singuri un vot de blam…*

Însă ca să nu credeţi că nu vă dau nici un indiciu, ajunge să vă spun că-i veţi putea identifica şi dvs. singur, în curând. O să vedeţi că mulţi dintre aceşti agenţi nu vor mai rămâne în Occident, se vor ,,repatria'' în România, unde vor primi mari demnităţi din partea neocomuniştilor, poate chiar şi o decoraţie, de genul ,,Steaua Republicii Socialiste România'', clasa a III-a. Merită de altfel, au servit, nu cu puţine riscuri, regimul comunist.

În încheiere, d-le Vălenaş, îmi pare rău că trebuie să vă întristez din nou, dar **regimul lui Nicolae Ceauşescu nu a murit, i s-a dat doar un alt costum la purtare şi ceva fard pe faţă…** [96]

[96] Liviu Vălenaş, în art. **„Operaţiunea nr. 1'' şi conturile lui Ceauşescu**, Origini, Nr.4-5/2004, pp.18-22.

EVOCAREA UNOR URIAŞE DRAME UMANE, CARE NU FAC OBIECTUL ATENŢIEI MASS-MEDIA!

Radiografie tăioasă a situaţiei republicii de peste Prut.

*''*1. Anormalul ca normal. *Într-o societate unde scara valorilor a fost inversată, există* ***pericolul de a te obişnui cu nefirescul şi anormalul****, de a lua nefirescul drept firesc şi anormalul drept normal, de a-l declara nebun pe cel sănătos, iar pe cel sănătos dement. Un proverb oriental spune că, dacă unui om îi vei spune zece zile la rând că-i măgar, în a unsprezecea zi va cere paie. Asta se întâmplă şi la noi: dacă zilnic, de la toate posturile de radio şi televiziune, ni se spune că trăim bine, că avem salarii mari, că Voronin e patriot, că Tarlev ştie gramatica până la clasa a patra, că RM vrea în Europa, că românii sunt duşmanii de secole ai moldovenilor, că ruşii ne sunt fraţi pentru că ''ne dau gaze'' ş.a.m.d., noi începem a crede că chiar aşa şi este.*

Aici se ascunde pericolul: nici nu observi când începi a vorbi cu gura altuia şi a gândi **cu capul altuia.** *Şi atunci se întâmplă ceea ce spuneam mai sus: luăm nefirescul drept firesc, anormalul drept normal şi invers. Astfel, a te considera român înseamnă a fi antimoldovean şi antistatalist, a şti mai multă gramatică decât Tarlev, înseamnă a discredita guvernul, a protesta împotriva ocupaţiei ruseşti înseamnă a fi xenofob, a pune la îndoială patriotismul lui Voronin înseamnă a chema la răsturnarea ordinii constituţionale. Actualul regim, aplicând această ''logică'',* ***a reuşit să reducă societatea la tăcere****, s-o inhibe şi s-o lipsească de capacitatea de a gândi critic. Nu e un lucru nou în istorie. Regimurile fasciste şi comuniste din secolul trecut ne stau drept mărturie vie în acest sens. Aşadar, nu va fi nimic ''anormal'' dacă mâine vom începe să cerem paie de la Voronin.*

2. Teatrul absurdului geopolitic. *De aproape două secole, Basarabia este arena unde se bat două idei: ideea rusească şi ideea românească. Ruşii au trăit din plin câteva secole de glorie imperială, când sub ochii şi sub cizmele armatelor lor s-au topit două imperii care nu-i lăsau să treacă Dunărea: Imperiul Otoman şi cel Austro-Ungar. După cel de-al Doilea Război Mondial, visul de aur al tuturor ţarilor ruşi s-a împlinit: soldaţii ruşi cântau ''Kalinka'' în centrul* Europei. *S-a întâmplat însă ceea ce nu se putea să nu se întâmple: un imperiu care părea veşnic şi care se lăţise pe două continente s-a prăbuşit.*

Orgoliul imperial al ruşilor a fost rănit, rana sângerează şi acum. După un deceniu de relativă libertate, în fruntea Rusiei vine podpolkovnicul KGB Putin. Nostalgiile după măreţia Rusiei au renăscut din cenuşă ca pasărea din mit. Setea de revanşă tulbură minţile aristocraţiei militare ruseşti, revenită în capul mesei. Naivă, vechea Europă cochetează (a câta oară!) cu Kremlinul. Crezând că şi-a rezolvat problemele, ea şi-a tras frontiera pe Prut, transformând Basarabia într-un teatru al absurdului geopolitic. *Pe Prut – o nouă cortină de fier, pe Nistru – tancurile ruseşti. Între Prut şi Nistru – bastardul noii Europe, copilul din flori al perestroikăi lui* Gorbaciov *[...] Nici un stat apărut pe ruinele URSS nu are problemele pe care le are R. Moldova. Toate nedreptăţile şi erorile istoriei s-au adunat, concentrate, aici. Şi, ca un blestem* al *sorţii, pe deasupra – o guvernare ticăloşită, crescută, educată şi instalată de ruşi.* Omul care *asigură interesul rusesc în Basarabia se numeşte Voronin, iar armata sa de ocupaţie se numeşte Partidul Comuniştilor.* ***Voronin îşi onorează punctual sarcina pusă de ruşi: să nimicească ideea românească din Basarabia. Ideea rusească are în spatele ei capital, imperii mediatice, armată regulată şi o puternică ''coloană a cincea'' din care face parte şi presa mafiotizată***

care-i lustruieşte cizmele generalului sovietic Voronin, autorul din umbră al manualelor antiromâneşti de ''istorie integrată''.

3. Apropo de ''ştiinţa istorică integrată''. *Manualele de ''istorie integrată'' sunt opera lui Voronin. El, ayatollahul de pe Bâc, a fluierat startul tuturor campaniilor antiromâneşti din Basarabia. Partenerii politici ai lui Voronin (deci şi ai ruşilor!) încearcă să-l scoată basma curată şi să-l inocentizeze, scoţând în scenă ţapi ispăşitori de calibrul lui Stepaniuc. Stepaniuc şi toţi ceilalţi sunt simpli oşteni care execută ordinele generalului. Simpli oşteni sunt şi ''istoricii'', autori ai cursurilor de ''istorie integrată''. În marea bătălie dintre ideea românească şi ideea rusească, acestor manuale li se rezervă un rol decisiv. Ele au menirea să crească generaţii de mutanţi, ''istoricii'' falsifică totul. De exemplu, ''adevărul'' despre războiul de pe Nistru copiii îl află prin gura generalului Voronin din ''Istoria contemporană (1914-2004)'' – manual experimental pentru clasa a XII-a, autori – Sergiu Nazaria, Alexandru Roman, Ludmila Barbus, Alexandru Buruian ş.a. (Să reţinem: L. Barbus şi Al. Buruian au fost aleşi de Parlament membri ai Consiliului de Observare ai Audiovizualului care au menirea să reformeze şi să democratizeze această instituţie strategică...)*

Iată cum explică V. Voronin elevilor cauzele conflictului transnistrean: ''Este evident că conflictul din Transnistria constituie doar o consecinţă a inconsistenţei clasei politice de la începutul anilor'90, o consecinţă a zăpăcelii acesteia, o consecinţă a lipsei de profesionalism a acesteia şi a refuzului de a statornici un adevărat stat independent''. Observaţi, nici un cuvânt rău despre Rusia! Cuvântul Rusia nici nu e pomenit măcar. Toată vina e aruncată pe clasa politică ''inconsistentă'', ''zăpăcită'' şi ''lipsită de profesionalism''! Într-un cuvânt – vinovaţi sunt moldovenii proşti veniţi la putere la începutul anilor'90! Nici un cuvânt despre aceea că actualul Partid Comunist de guvernământ era atunci alături de Smirnov şi cazacii lui, că, în timp ce ''zăpăciţii'' din conducerea de atunci a Moldovei încercau să reziste în faţa agresiunii ruseşti, generalul Voronin s-a retras la Moscova, de unde dirija războiul împotriva Moldovei.

Acest om a fost paraşutat în fruntea Moldovei ca să coordoneze distrugerea din interior a Basarabiei româneşti. Sub acoperirea retoricii proeuropene şi a lozincilor patriotice moldoveneşti, el distruge elitele intelectuale şi politice naţionale. *Unde prin atacuri frontale, unde mai ''discret''. El a adus societatea moldoveană acolo unde a adus-o; nefirescul a devenit firesc, anormalul – normal, Iuda urcă pe amvon, alături de mitropolit,* ***ruşii ni-s fraţi, românii – duşmani****, plopul face pere, iar răchita micşunele.*

Mai aruncă-ne un braţ de paie, domnule preşedinte!'' [97]

*

Împlinirea a 89 de ani de la votarea Actului Marii Uniri de la 27 martie 1918 dintre Basarabia şi România a fost aniversată în Chişinău prin numeroase evenimente organizate de asociaţiile proromâneşti.

După rostirea unor discursuri la sediul Uniunii Scriitorilor, cu tema ,,Basarabia – 89 de ani de la Unirea cu România'', au fost depuse coroane de flori la monumentul lui Ştefan cel Mare din Chişinău. Autorităţile susţin că depunerea de flori a avut loc fără autorizaţie. Poetul Nicolae Dabija şi Anatol Petrenco, liderul mişcării Acţiunea Europeană (AE), au fost acuzaţi de organizare şi participare la o manifestare publică neautorizată.

Blocada comunistă. *Dabija a primit o citaţie pentru a se prezenta marţi la poliţia din Buiucani. Potrivit declaraţiei acordate de scriitorul Andrei Vartic pentru ,,Evenimentul zilei de duminică'', Nicolae Dabija, preşedinte al Forului Democrat al Românilor din Republica*

---

[97] Art. Basarabia, între Rusia şi România, reprodus de România liberă, 27 februarie 2007, p.5 (preluat din ziarul Timpul din Chişinău).

Moldova (FDRM), ex-deputat în Parlamentul de la Chişinău şi membru de onoare al Academiei Române, a fost anchetat ca un infractor de drept comun. [...] Tot marţi, conducerea Partidului Liberal din Republica Moldova a fost reţinută la Chişinău, în timpul unei manifestaţii de celebrare a 89 de ani de la unirea Basarabiei cu România. Poliţia a împiedicat desfăşurarea acţiunii de protest, motivând că nu era autorizată. [...] Partidul Liberal a denunţat acţiuna poliţiei, calificând-o drept ,,o acţiune barbară'', iar Asociaţia Pro Basarabia şi Bucovina a protestat energic la ***represiunea la care sunt supuşi românii de peste Prut****. ,,****Săptămâna trecută au închis difuzarea şedinţelor parlamentului prin televiziune şi radio. Practic, aici nu mai există televiziune liberă, iar poliţia încearcă să blocheze manifestaţiile proromâneşti****'', descrie scriitorul Andrei Vartic situaţia din Basarabia. Sursa care generează reacţia dură a puterii comuniste nu este greu de identificat.* [98]

*

Stilul rusesc. *Într-un articol publicat de revista ,,Time'', în decembrie anul trecut, se menţionează faptul că ,,Rusia s-a schimbat în cei 15 ani de la destrămarea Uniunii Sovietice. Acum este mai bogată, mai democratică şi infinit mai deschisă decât era înainte. Dar* ***teama revine****'', notează Peter Gambel.*

Pe măsura apropierii de alegerile legislative din decembrie şi scrutinul prezidenţial din 2008, Putin strânge tot mai mult pumnul de fier cu care dictează izolarea opoziţiei, hotărât să asigure o continuitate politicii sale autoritare chiar şi după încheierea mandatului.

În Rusia, cele mai multe ziare şi televiziuni sunt controlate de Kremlin. Astăzi, în această ţară este aproape imposibil să citeşti un ziar total independent, iar mitingurile organizate de opoziţie sunt reprimate de ministerul de Interne.

Susţinută de grupurile ultranaţionaliste, politica lui Putin devine tot mai dură la adresa ziariştilor şi disidenţilor care nu-i cântă în strună. [...] Felul în care poliţia reacţionează la manifestaţiile opoziţiei este similară cu modul de acţiune al autorităţilor din Republica Moldova. [...] Rusia a blocat importurile de vin moldovenesc şi georgian pe motiv că au un conţinut ridicat de pesticide şi metale grele.

Putin a răspuns astfel boicotului aplicat de Ucraina şi Moldova împotriva Transnistriei. Pe 3 martie 2006, Ucraina hotărâse ca transporturile de marfă spre Transnistria să se facă doar cu avizul Chişinăului. În două săptămâni, importul de vin în Moldova a fost interzis. Dependentă economic de Rusia, Moldova a fost ameninţată şi cu un şantaj energetic.

Ajutorul energetic acordat de România în 2005 a fost bun la vremea lui. Încurajat de revenirea la putere în Ucraina a comuniştilor conduşi de Viktor Ianukovici, Voronin s-a prezentat la Kremlin şi, potrivit ziarului rusesc ,,Kommersant'', a oferit garanţii suplimentare că Moldova nu va adera la NATO pentru a recâştiga sprijinul lui Putin. [99]

*

Atacurile lui Voronin la adresa României. *În martie, preşedintele Moldovei a declarat într-un interviu acordat în limba rusă postului de televiziune NIT că românii acţionează obraznic: ,,În toţi aceşti 15 ani de la declararea independenţei ni se impun, în mod primitiv, standarde româneşti. [...] Şi toate acestea, cu violenţă şi obrăznicie, fără săpun.''*

Într-un alt interviu, acordat recent agenţiei Reuters, Voronin a afirmat că limba moldovenească este sursa limbii române: ,,Limba moldovenească este mama limbii române. A o numi română înseamnă a înşela istoria şi a-ţi renega propria mamă. Şi nu trebuie să faci asta.''

---

[98] Vitali Călugăreanu, în art. Cum a ajuns Voronin marioneta lui Putin, Evenimentul zilei, 1 aprilie 2007, p.10.
[99] Ibidem, pp.10-11.

În acelaşi context, Voronin a acuzat ţara noastră că ameninţă stabilitatea Basarabiei prin acordarea cetăţeniei române unui mare număr de moldoveni. „România, pe parcursul secolului al XX-lea, a avut un interes constant pentru teritoriul nostru. Din cauza acestui interes, acum urmează o ***politică naţionalistă şi «unionistă»****. [...] Credeam că, prin aderarea României la UE, toate aceste pretenţii naţionaliste înscrise în codul genetic român vor dispărea. Dar s-a întâmplat tocmai invers'', a spus Voronin. [...]*

Temându-se de intruziunile occidentale în regiunea sa de influenţă, Moscova este interesată să pună un „dulău'' credincios la poarta Uniunii Europene pentru a demonstra Vestului că acolo stăpânul este la el acasă. Toate acţiunile şi declaraţiile antiromâneşti poartă marca patentată a Kremlinului.

În decembrie, Voronin a acuzat Bucureştiul de amestec în treburile interne ale Republicii Moldova. După câteva zile, el a devenit mai tranşant, afirmând că Republica Moldova nu va tolera o relaţie cu Bucureştiul în calitate de „frate mai mare'' şi a exclus aderarea la NATO a ţării sale: „Moscova a fost şi rămâne partenerul strategic al Republicii Moldova, indiferent de forţele aflate la putere în cele două state.

Iar pentru a dovedi acest lucru, ministrul moldovean de externe, Andrei Stratan, a anunţat că România nu va mai deschide birouri consulare în oraşele Bălţi şi Cahul, deşi liderul moldovean îi promisese acest lucru preşedintelui Băsescu (ambasada română de la Chişinău nemaiputând face faţă, în condiţiile creşterii numărului de cereri de acordare a cetăţeniei române - n.a.).

Luna trecută, Voronin a inventat şi o problemă a aşa-zisei minorităţi etnice de zece milioane de moldoveni care ar fi ***discriminaţi*** *în România. (?! - n.a.)* [100]

*

O notă apărută în presa centrală readuce în actualitate ***unul dintre cele mai teribile episoade din istoria genocidului îndreptat de Stalin şi Partidul Comunist împotriva cetăţenilor sovietici: înfometarea câtorva zeci de milioane de oameni şi uciderea a cel puţin zece milioane dintre aceştia în anii 1932-1933****. Sub titlul „Ambasadorul Ucrainei la Bucureşti, Yuriy Malko: Rusia, „nepregătită'' să recunoască Holodomorul'', citim, în cotidianul „România liberă'' (marţi, 19 decembrie 2006), următoarele:* „Ambasadorul Ucrainei la Bucureşti, Yuriy Malko, este sceptic în legătură cu recunoaşterea de către Rusia a foametei din Ucraina din anii 1932-1933 (''Holodomor'') – **un genocid cu 10 milioane de victime**. ''Conducerea politică a Rusiei nu este pregătită pentru acest lucru'', a declarat diplomatul ucrainean într-o conferinţă de presă, la mai puţin de o lună după ce Parlamentul de la Kiev a recunoscut această pagină neagră din istoria ţării, dar şi a comunismului mondial. Potrivit lui Yuriy Malko, Rusia ezită să recunoască această crimă împotriva umanităţii din cauza ''temerii că partea ucraineană ar putea emite pretenţii materiale pentru despăgubirea urmaşilor victimelor''. Excluzând categoric asemenea intenţii, diplomatul ucrainean a subliniat că un gest de recunoaştere din partea Rusiei s-ar impune ca ''un act politic şi moral''. **Zece milioane de ucraineni, între care foarte mulţi copii, au murit răpuşi de foame la ordinul lui Stalin, care dorea ''lichidarea'' ţărănimii înstărite şi crearea de colhozuri. Recoltele din 1932 şi 1933, deşi îndestulătoare, le-au fost confiscate ţăranilor, care au fost astfel condamnaţi la moarte împreună cu familiile lor.** Aşa cum arată cifrele, mureau în medie 17 persoane pe minut, 1000 la fiecare oră… Denumit ''Holodomor'' (de la ''holod'' – foamete în ucraineană), genocidul a fost recunoscut pe plan mondial de către zece state – SUA, Canada, Estonia, Argentina, Australia, Italia, Ungaria, Lituania, Georgia,

[100] Ibidem, p.11.

Polonia. Un număr de 63 de ţări au susţinut la ONU introducerea termenului de ''Holodomor'' în dicţionarul politic internaţional.'' *[...]*

,,Tabloul clinic'' al instaurării terorii în Ucraina este complex şi, la o primă vedere pare expresia nebuniei totale. Logic, nimic nu justifica măsurile luate de Kremlin contra ucrainenilor. ''Kulaci'' nu mai existau demult. Colectivizarea fusese realizată mai amplu decât în Republica Federativă Rusia (70% dintre ţărani erau în colhozuri faţă de 59,3% în Rusia). În 1932 aceasta era situaţia. Atunci ce l-a determinat pe Stalin şi ciracii săi să mascreze, pur şi simplu, populaţia Ucrainei? Răspunsul nu poate fi decât unul singur: obţinerea supunerii, necondiţionate a Ucrainei şi ucrainenilor faţă de Kremlin.

Supunere obţinută prin teroare şi înfometare. *Decretele lui Stalin (care au lăsat deoparte ideea ''proprietăţii de grup'' proclamând averea colhozurilor drept sacră şi inviolabilă ca* proprietate de stat *au trimis la moarte, prin înfometare sau glonţ, milioane de ucraineni. Numai la Harkov, de pildă, tribunalul a pronunţat, într-o singură lună, 1500 de condamnări la moarte. În relaţie directă cu înfometarea trebuie puse cazurile de canibalism sau de consumare a animalelor moarte: ,,În satul Mala Lepetika, de lângă Zaporoje, mai mulţi ţărani au fost executaţi pentru a fi consumat carnea unui cal mort, suspect de a fi fost bolnav de răpciugă. Temându-se de izbucnirea unei epidemii, GPU a ordonat lichidarea consumatorilor. Nu a fost un caz singular''. Pe fondul acestor grozăvii, falsitatea, indecenţa, minciuna cuprinse într-o lozincă dragă comuniştilor ,,Omul – cel mai preţios capital'' apare ca o perfectă expresie a cinismului.* [101]

[101] Alexandru Mihalcea, Marian Moise, în art.'' Holodomor'' – crimă, groază, deznădejde, România liberă, Opinii în aldine, 3 februarie 2007, p.IV.

PARTEA a III-a

BATJOCURA
ADUSĂ
OMULUI
PRIN
EVOLUŢIONISM
ŞI
ALTE
FORME
DE
MATERIALISM

COMBATEREA PE CALE RAŢIONALĂ A DARWINISMULUI ŞI NEODARWINISMULUI (*EVOLUŢIONISMULUI ŞTIINŢIFIC*)

Am vrut să scriu cu oarece umor despre probleme serioase, ca să nu vă înspăimântaţi prea tare. Sper, însă, nici să nu vă amuzaţi prea tare, pierzând, astfel, din vedere aspectele tragice.

Fiindcă subiectul pe care am dorit să-l abordez, împreună cu dumneavoastră, este unul delicat, cu ***profunde şi nebănuite implicaţii în viaţa noastră****.*

La nivel individual, opţiunea pentru creaţie *sau* evoluţie *(varianta* creaţie + evoluţie *nu e decât o monstruozitate logică, ştiinţifică şi de credinţă pe care nu o vom lua în consideraţie) ne poate face ceva mai păcătoşi sau mai virtuoşi.*

Există, totodată, aspecte supraindividuale. În unele societăţi, o teorie zisă ştiinţifică şi considerată inofensivă, o cucerire a minţii umane (eventual a minţii umane eliberate din ,,robia înjositoare a misticismului'' ...) şi atât, precum teoria evoluţiei biologice *a pecetluit soarta unor oameni, exterminaţi sub eticheta de rasă inferioară sau a contribuit la supunerea cetăţenilor ateizaţi de către regimurile totalitare.* [102]

*

De două sute de ani, omenirea se străduie, mai abitir ca niciodată, să-L alunge pe Dumnezeu din viziunea sa asupra existenţei. Ea foloseşte, în principal, ca teofug, produsul numit ştiinţă*, în compoziţia căruia* **teoria asupra originii abiotice a vieţii** *şi urmarea sa,* **teoria evoluţiei biologice***, constituie ingredienţi activi principali. Oamenii de ştiinţă au cutezat a căuta, au avut impresia că au aflat, au teoretizat, au propovăduit idei pe care unii le-au luat în chip cât se poate de sincer drept noi adevăruri, în timp ce alţii le-au folosit în mod tendenţios, deşi ştiind că sunt minciuni. Toate acestea, pentru lepădarea lumii de Dumnezeu.*

În plan ideatic, se înregistrează o amară victorie parţială. Între timp, în lumea reală, putem constata că pierzându-L, cu intenţie, pe Dumnezeu am început să-i pierdem, involuntar, şi pe oameni. Sau, mai bine zis, că, în deplină conformitate cu principiul filozofico-ştiinţific nimic nu se pierde, totul se transformă *constatăm că oamenii se transformă şi ei în* altceva. *Un* altceva *sigur de sine, care, odată cu proscrierea ideii de dumnezeire, a azvârlit peste bord şi toate corolarele supărătoare, precum morala, ideea de răsplată veşnică a faptelor etc.* [103]

*

Interesantă lume, aceasta în care existăm noi, îngerii şi demonii şi în care în timp ce câte un film produs pe vreuna dintre benzile rulante ale Holywood-ului exprimă, de bine, de rău (măcar şi accidental...) concepte creştine, ***şcolile smintesc tacticos, metodic (didactic şi pedagogic) generaţiile tinere****. [...] Ne aducem copiii într-o lume rănită, care rabdă stricăciunea a două mii de ani de neînţelepciune. Căci, iată, au trecut două milenii de la Întrupare, iar noi continuăm să ne comportăm de parcă atunci nu s-ar fi întâmplat nimic...*

În ceea ce mă priveşte, jalea lâncedă ca o febră veche a lumii pe care am pângărit-o, deşi ni s-a lăsat tot ce ne trebuia pentru a o sfinţi a prins, la un moment dat, un elan retoric ieftin

[102] Oana Iftime, ***Introducere în antievoluţionismul ştiinţific. Despre evoluţia omului de către om***, Ed. Anastasia, Bucureşti, 2003, p.5

[103] Ibidem, pp.5-6.

şi hulitor în formă, dar poate sincer şi slăvitor în spirit: Ce mai vrea omenirea asta? A venit Dumnezeu pe pământ, şi tot degeaba…

Ceea ce desigur, nu este un adevăr, ci o exagerare, o hiperbolă tristă, tremurând de indignare, apoi de conştientizarea propriei contribuţii la situaţie, în nume propriu şi în numele unei generaţii, precum şi de tristeţea care decurge din acestea două.

Fraţilor*, îţi vine să strigi, începându-ţi discursul în agora şi continuându-l, probabil, în drum spre ospiciu,* mântuirea obiectivă ni s-a făcut, pe cea subiectivă trebuie să ne-o facem…Iubindu-ne Dumnezeu, ne-a adus la viaţă…[…] Dragoste cu sila nu se face, fraţilor, aşadar, suntem liberi. **Liberi să facem binele, liberi să facem răul**. Liberi să greşim, liberi să ne îndreptăm şi am spus aşa fiindcă ştiu că nu vă place, încă, vorba „căinţă''. **Liberi să ne semeţim, liberi să ne smerim. Liberi să ne credem înţelepţi, liberi să cerem înţelepţire.** Ne putem curăţa pe noi şi ne putem opri de la a-i întina pe alţii. De ce să n-o facem? Doar fiindcă e greu?…Mie mi se pare că a face binele nu e greu, în sine, doar că a face răul pare mai uşor. Pentru mintea noastră, pentru mâinile noastre, pentru limba noastră, căci pentru suflet e împovărător…

Poţi să încerci un astfel de discurs, întrebându-te, eventual, prin ce se deosebeşte cel care strigă în pustiul nisipos de cel care strigă în pustietatea megalopolitană. […] Desigur, îndatoritorii care te vor duce la balamuc vor fi convinşi că au făcut o faptă bună, dat fiind că cel care vorbeşte despre asemenea lucruri necesită ajutor profesionist.

Ce te faci, însă, dacă nici aceia nu se vor ivi dintr-o mulţime în care sentimentele au amorţit în asemenea hal încât le eşti indiferent, cu vorbele tale cu tot? Şi ajungi să îţi doreşti să te hulească, măcar ar însemna că au auzit şi că cel puţin îi deranjează sunetul, dacă nu sensul vorbelor, pe care nu s-au obosit să-l perceapă…

*De o astfel de lume, în care oamenii nu mai aud, nu mai văd, nu mai pipăie, nu mai miros, nu mai gustă mi-e îngrozitor de teamă. Şi o astfel de lume pare să înghită, pe nebăgate de seamă, neauzite, nevăzute, nesimţite locul şi timpul în care trăim (iar **oamenii înghit pe nemestecate informaţiile servite de mass-media aparent sinceră**, ceea ce înlătură desigur gândirea proprie…- n.a.).*

Mai îngrozitor decât orice este faptul că cei ce ar putea fi buni rămân indiferenţi, fiind, astfel, activă cu precădere partea răului, căruia nu i se poate reproşa lipsa de perseverenţă. [104]

*

*În discuţiile cu astfel de oameni, **credinciosul militant** nu are încotro şi trebuie să intre în lumea formulelor şi a unităţilor de măsură, pentru a o determina să facă implozie, să se prăbuşească în sine, spaţiu vid peste care se năpusteşte o forţă. El trebuie să arate că mulţimea farafastâcurilor de specialitate ascunde cu mare grijă un gol de conţinut, o absenţă a concluziilor, o neştiinţă frumos îmbrăcată în (pseudo)ştiinţă.*

Aceasta ar putea fi o cale de a aduce la adevăr pe ateii indiferenţi…A le arăta că sistemul lor nu funcţionează, oferindu-le, în chip cinstit, la libera alegere, alternativa unei religii care nu este nici pe departe marcată de o spălare pe creier (pe care, de fapt, o practică tot mai mult masoneria, cea care urăşte de moarte creştinismul şi în special Ortodoxia - n.a.), având drept consecinţă firească sunete nearticulate de adoraţie, a unei credinţe care dispune de o logică reală, solidă, care încurajează omul să-şi folosească mintea şi sufletul pentru a-şi cunoaşte lumea, cunoscând, astfel, pe Cel care a creat-o.

Cât despre ateii militanţi, cea mai mare grijă a credinciosului la rândul său militant ar trebui să fie să nu le adopte metoda…Discuţiile purtate civilizat, contraargumentând la o teză

104 Ibidem, pp.9-12.

dintr-un domeniu cu elemente din acelaşi domeniu (spre exemplu, la evoluţionism cu principii ale biologiei) constituie singura cale. Printre zbierete, adevărul, chiar dacă va fi rostit, riscă să nu se audă. [105]

*

Evoluţionismul beneficiază, în programele şcolare actuale, elaborate într-o societate democratică, pornită să ia în serios chestiuni precum Articolul 29 din Constituţia României, care, în deplin acord cu Articolul 18 din Declaraţia Universală a drepturilor omului *proclamă libertatea conştiinţei, de o prezentare atât de detaliată încât l-ar plictisi, probabil, şi pe Darwin.*

În contrapartidă, se acordă eventualilor cârtitori şansa vagă de a informa elevii că mai există şi alte teorii decât evoluţionismul, care scuză faptul că pământul colcăie de viaţă. Doar că numărul limitat de ore, bine căptuşite cu noţiuni evoluţioniste pe care elevul trebuie să le cunoască la sfârşitul clasei respective previne detalierea unor astfel de teorii alternative.

Probabil că lucrurile ar putea fi configurate altfel, în ciuda programei, a manualelor şi a inspecţiilor, dar, constatându-se că în clasa a opta sau a douăsprezecea individul devine clar preocupat de capacitate, bacalaureat şi admiterea la facultate, în detrimentul mântuirii sufletului, cel mai adesea chiar şi profesorul stăpânit de cu totul alte concepţii şi intenţii se resemnează să-i vâre în cap strict noţiunile necesare pentru a face faţă verificărilor menţionate şi care, volens aut nolens, *sunt acelea din* ***programa cea evoluţionistă****.*

N-are decât să spere că se va prinde ceva de studinte la orele de religie. [106]

*

Despre orele de religie s-a spus că trebuie să rămână opţionale, la liceu, într-un minunat elan menit să respecte articolele de lege naţională şi internaţională pomenite mai sus.

Admirabil, în intenţie, în fond nu e nimeni obligat să audieze ceva de care n-are chef. Din păcate, principiul este aplicat, comme d'habitude, *în mod discriminatoriu. Poate că unii nu au chef să audieze teorii ateiste în cadrul orelor de biologie…Sau nu au nici cel mai mic interes faţă de matematică, de limbile străine, sau faţă de orice alceva din cele cuprinse în curriculum-urile multilateral dezvoltate din învăţământul nostru.*

*Da, dar, vedeţi dumneavoastră, matematica, limbile străine, biologia (cu evoluţionism cu tot) sunt necesare în formarea individului (*sic!*), pe când religia nu foloseşte la nimic, doar n-o să-l întrebe nimeni pe proaspătul absolvent la angajare, admiterea la facultate ş.a. dacă ştie* Crezul.

E adevărat, s-ar putea să apară pretenţia ca viitorul muncitor, intelectual, angajat în servicii etc. să nu fure, să nu omoare pe careva, în general, să nu tulbure ordinea şi liniştea publică. Da, şi, toată lumea ştie că nu trebuie să tulburi ordinea şi liniştea publică, şi la şcoala de partid se prezenta modelul cetăţeanului destoinic.

Câte parale face o morală ,,rece'', s-a văzut.

Incontestabil, şi creştinii sunt plini de păcate, dar sistemul de referinţă parcă îi mai tempereează. Ca fiu al patriei, poporului şi partidului, dacă îţi vine ideea să te apuci de furat n-ai altă grijă decât să-ţi dezvolţi măiestria în sensul de a nu fi prins de cetăţeni, de paznicul colhozului sau de controlul financiar intern. Caz în care te poţi bucura în linişte de roadele planurilor tale care, în fond, nu fac decât să pună în valoare ingeniozitatea umană.

Ca fiu al lui Dumnezeu, s-ar putea să te poticneşti în mai multe rânduri – dintru început, de porunca a opta sau, pe mai departe, de conştiinţa păcatului, perspectiva Judecăţii din urmă, aducând singurătatea păcătoşilor pentru care, în iad, nu mai există cu nici un chip putinţa

---

[105] Ibidem, pp.19-20.
[106] Ibidem, p.25.

*apropierii de Hristos…[…] Încheiem această paranteză cu o precizare care ne aduce, iarăşi, la subiect: **unii şi-au găsit în teoriile darwiniste o bază ştiinţifică (şi, prin aceasta, incontestabilă…) pentru porniri nelalocul lor îndreptate către proprietatea, libertatea sau viaţa aproapelui.** Descendenţii mai îndepărtaţi ai maimuţelor, în speţă rasa albă s-au văzut în drept spre a-şi jefui, exploata şi/sau ucide ,,rudele primitive'' precum negrii, galbenii, roşii, în fine, indivizii de orice culoare care nu reflectă toate radiaţiile din spectrul vizibil.* [107]

*

În şcoli se spune că Hitler şi-a bazat abominabila doctrină a superiorităţii ariene pe filozofia lui Nietzsche. Nu că aş dori să-i contest simpaticului filozof calitatea de podoabă a gândirii fără de Dumnezeu, doar că mi se pare normal să-i acordăm şi lui Darwin locul binemeritat, alături de rebelul teuton.

Exterminarea programatică a nearienilor şi-a avut, într-adevăr, justificarea filozofică în teoriile asupra originii antropogene a moralei şi asupra superiorităţii şi bunului plac al unei elite, dar baza ştiinţifică a acestei demenţe colective a rezidat în ideile evoluţioniste, conform cărora nearienii sunt nedemne verigi intermediare în extragerea albului din pitecantrop. <u>După ce Nietzsche a reiterat ideea de inferioritate a unora, naziştii s-au întors la Darwin</u>, în căutarea specificaţiilor de cine anume sunt aceia.

În vederea clarificării, pentru cititor, a concepţiilor umaniste ale lui Charles Robert Darwin, întemeietor al unei puternice şcoli în gândirea biologică, <u>probabil cel mai cunoscut om de ştiinţă, după nume, alături de Albert Einstein</u>, dăm din scrierile sale un fragment în care îşi exprimă opinia despre fuegieni, locuitori ai Ţării de Foc:

,,Aceste biete fiinţe purtau toate semnele degenerării, aveau obrajii hidoşi, mânjiţi cu alb, pielea murdară şi unsurusoasă, părul încâlcit, o voce spartă şi gesticulau violent. Văzând astfel de oameni, cu greu poate cineva crede că sunt semeni de-ai noştri, locuitori ai aceleiaşi planete […] au ei nevoie de imaginaţie ca să evoce, de raţiune ca să compare şi de judecată ca să discrimineze? A dezlipi Patelle *de pe stâncă nu cere nici măcar şiretenie, facultatea cea mai de jos a minţii. Îndemânarea lor în anumite privinţe se poate compara cu instinctul animalelor, neameliorându-se prin experienţă […]'' (Charles Darwin,* Călătorie în jurul lumii la bordul navei Beagle).

De la Darwin încoace, s-au găsit destui care să susţină că societăţile minimaliste sunt în mod necesar şi stupide. [108]

*

*Băştinaşii erau priviţi, aşadar, nu ca nişte fiinţe omeneşti ci ca nişte animale a căror carne era de aşteptat să aibă cine ştie ce gust exotic. Dacă cineva îşi ucidea un semen în ,,lumea civilizată'' şi motiva, nevinovat, că-l muncea (*sic!*) o curiozitate aprigă, apropo de gustul cărnii sale, era imediat încadrat, chiar şi în vremea lui Darwin, între ucigaşii psihopaţi şi pus la păstrare undeva unde să nu-şi mai poată satisface rafinatele gusturi culinare.*

În schimb, a ucide ca pe un vânat mare oarecare pe un copil al lui Dumnezeu pe care nişte oameni de ştiinţă ticăloşi l-au plasat între animale şi om şi a-l mânca pentru a vedea ce gust are carnea unui astfel de ,,animalom'' nu beneficia, se vede, de vreo încadrare juridică de genul ,,crimă/omor cu premeditare''.

<u>Curmarea cu suport ştiinţific a nenumărate vieţi omeneşti, ateizarea unui lung şir de generaţii (care, de altfel, nu a ajuns la veriga din urmă) sunt consecinţele vădite ale teoriei aupra evoluţiei biologice ale cărei baze au fost puse de către Charles Robert Darwin.</u>

---

[107] Ibidem, pp.25-27.
[108] Ibidem, pp.28-29.

Poate că a sosit vremea ca blestemul faraonului biologiei moderne să fie exorcizat. Pentru Darwin nu se mai poate face mare lucru, dar pentru noi, cei de azi şi pentru ei, cei de mâine, da. [109]

*

Într-adevăr, miracolul nu rezidă în pulberea din care a fost făcut Adam, ci din faptul că există o Atotputernicie care a binevoit, pentru dragostea Sa, a ţese, odinioară, pulberea într-un prim trup omenesc.

Şi care până în zilele noastre repetă miracolul, cu fiecare om născut, de data aceasta nu din ţărână ci din alte trupuri. Căci după cum cea dintâi existenţă umană nu ar fi fost posibilă fără binevoirea Creatorului nu este posibilă nici o alta. Dumnezeu participă, iar şi iar, la venirea pe lume a oamenilor.

Dar tocmai de aceea, de ce chestionăm taina, de ce vrem să zgândărim miracolul, până ce va fi, speră unii, suficient de înjosit încât să încapă până şi în mintea noastră?

Nu se cuvine a-L slăvi pe Dumnezeu, indiferent din ce şi cum ne-a creat, pentru că ne-a creat, pentru că ne-a răscumpărat, pentru că ne aşteaptă în veşnicia Lui, care a redevenit şi a noastră?

Probabil că undeva, în altă dimensiune, evoluţioniştii teişti plecaţi dintre noi înaintează cerere după cerere în vederea modificării începutului Sfintei Evanghelii *după Matei, care s-a mulţumit să cerceteze genealogia Mântuitorului până la Avraam, trecând prin douăzeci şi opt de neamuri. În fond, treaba ar putea fi făcută cu mult mai temeinic şi s-ar putea urca, în ascendenţă, până la Adam şi, de ce nu, dacă tot am pornit la drum, până la rude mai îndepărtate ale Fiului Omului, precum trilobiţii, cnidariile, protozoarele şi altele. Imaginaţi-vă cum ar arăta genealogia Mântuitorului, pusă în acord cu ultimele descoperiri ştiinţifice…*[110]

*

Singurul lucru care poate şi merită a fi demonstrat în această controversă este nulitatea absolută a aşa-numitei argumentaţii ştiinţifice evoluţioniste. Nu putem avea pretenţia de a arăta cum s-au petrecut lucrurile, de a desfăşura filmul creaţiei, fotogramă cu fotogramă. Putem, însă, să arătăm cum NU s-au desfăşurat lucrurile, invalidând scenariul evoluţionist, pretins a fi sprijinit pe argumente ştiinţifice tot cu argumente ştiinţifice, de data aceasta valide. […]

In genere*, marile descoperiri ştiinţifice nu au avut, făţiş, pretenţia de a confirma sau infirma existenţa lui Dumnezeu.*

Atâta vreme cât vorbim despre o revelaţie naturală, fiecare este şi va rămâne liber, până la sfârşitul veacurilor, să judece ceea ce înţelege din lume şi, dacă are chef să interpreteze un fapt ştiinţific sau altul ca argument sau contraargument teologic. Ba, poate să le comunice şi altora la ce concluzie a ajuns. Doar că respingerea sau însuşirea acestui gen de concluzii trebuie să constituie o opţiune personală, nu una programatică, de regiment.

A inventa, însă, o teorie ştiinţifică în scopul declarat de a surpa adevăruri ale teologiei apare ca cel puţin deplasat.

Darwin a mărturisit, în corespondenţa sa particulară, că a elaborat pe atunci ipoteza evoluţionistă (încă nu fusese argumentată, ca teorie, fapt valabil până în prezent, am putea, fără milă, adăuga) **cu scopul expres de a contrazice ideea de creaţie**. [111]

*

[109] Ibidem, pp.31-32.
[110] Ibidem, pp.38-39.
[111] Ibidem, pp.41-45.

În anumite contexte, nu poţi pretinde nimănui să te creadă pe cuvânt. Aşa că, demonstrezi, pledezi, apelând nu la sentimente, care sunt diverse ca diversitatea umană şi trecătoare cu firea omenească, ci la raţiune, la ceea ce poate fi scris şi înţeles la fel de bine azi, mâine sau poimâine.

Dacă nu-i poţi arăta cuiva că ai dreptate tu, măcar poţi încerca să-i arăţi că nu are dreptate el. Şi exact asta se poate face cu evoluţionismul şi cu „apărarea'' sa ştiinţifică. […]

Ce este evoluţionismul? Răzvrătire împotriva Atoatefăcătorului. Ateism. Apostazie. Hulă. Blasfemie. Păcat împotriva Duhului Sfânt. *[…] Diavolul a ameţit pe nişte muritori (doar cu trupul, că doar asta e problema) mai tare decât pe alţii şi aceştia s-au făcut, deliberat şi conştient, ai lui, ajutându-l, pe mai departe, cât pot, la momirea şi capturarea celorlalţi. Şi folosesc orice – gaz sarin, cultul personalităţii, titlurile pompoase şi ridicole ale masoneriei, fanfaronada Ku-Klux-Klan-ului,* missinterpretations of the Eretz Israel concept, *Tantra, evoluţionismul, piaţa bancară, codul numeric personal, dermatoglifele, telepatia şi hipnotismul, bioenergia, în fine,* acestea şi mai mari decât acestea *pentru a ne suci minţile.* [112]

*

Creştinismul învaţă că omul deţine, ca pe o comoară ascunsă, pornirea către bine, dorul după Dumnzeu, de la care şi-a luat viaţa sa, care, odată izvorâtă, continuă să susure prin purtarea de grijă a Sfântului Duh. Ne mai învaţă şi cum să trăim, spre folosul nostru şi al celorlalţi. Ne învaţă bunătatea, dăruirea, dragostea, nobleţea sufletească.

Ateismul (sau materialismul - n.a.) ce ne învaţă? Că* nu este Dumnezeu *(adică, ce a zis nebunul în inima sa…).

*Evoluţionismul nu învaţă în mod explicit că Dumnezeu nu există. Vorbeşte doar despre tragerea animalelor unele din altele (a omului din maimuţă - n.a.)…[…] Şi totuşi, care este rostul evoluţionismului, ca –*ism*? Să luăm un caz. După fervoarea cu care l-au utilizat pedagogii comunişti la* punerea bazelor concepţiei materialist dialectice *asupra lumii noastre celei de toate zilele se vede că rostul său era important pentru ideologia fără de Dumnezeu menţionată.* [Nota autorului: Citat din manualul de Metodica predării biologiei după care a învăţat şi generaţia mea, la şapte ani după evenimentele din decembrie 1989 – se vede că aceştia au fost „vacile slabe'', poporul nostru încă nu ieşise din convalescenţa acelei boli a minţii şi sufletului care a fost materialismul ştiinţific. Oare să fi ieşit, până acum?…]

Astfel, omul de tip nou *trebuia să-şi asume cu mândrie tovărăşească descinderea din pitecantrop cu ajutorul muncii, care trebuia să continue, îndârjit, probabil pentru a nu se reversa cumva procesul.*

Acum, deh, şi creştinismul îndeamnă la muncă, la împlinirea datoriei, căci cine nu munceşte nici să nu mănânce*. Pe de altă parte, munca este, totuşi, prima listată între consecinţele neplăcute ale căderii în păcat, fiind caracteristică lumii căzute.* [113]

*

Omul liber în sensul suprem, în care nimic din ceea ce i-ar putea face lumea aceasta nu-l mai poate durea, fiindcă poartă în suflet o alinare mai presus de fire este o fiinţă ciudată şi periculoasă pentru regimurile dictatoriale. Într-un cadru manifestând aversiune faţă de conceptul de religie, el este, în mod paradoxal, un eretic, fiindcă se închină la alt dumnezeu decât prevăd documentele regimului. […]

Ateismul, trebuie să atragem atenţia, nu constituie privilegiul unui loc sau al unei epoci. Doar că uneori devine politică de stat, iar alteori rămâne să reprezinte o preocupare

---

112 Ibidem, pp.46-49.
113 Ibidem, pp.53-56.

individuală. Un hobby, dacă vreţi… Să reamintim, Darwin nu era comunist ci, pur şi simplu, un ateu fără coloratură politică, de ale cărui savantlâcuri s-au slujit, deopotrivă, ideologii inumane apusene şi răsăritene (naziste şi comuniste - n.a.), după cum am văzut.

Orice politică îndreptată împotriva omului, fie ea nazism, comunism sau mai ştiu eu ce altceva a simţit nevoia de a-L elimina pe Dumnezeu din ecuaţie*, ca Unul ce nu este de acord cu batjocorirea, exploatarea, uciderea şi toate celelalte câte se pot face fiinţelor omeneşti, ca potenţial Judecător al acestor fapte şi ca Mângâietor al celor chinuiţi de dragul de a le auzi ţipetele. […] Este celebră, cred, acea transmisiune realizată de sovietici în care aparatura de înaltă performanţă, la vremea ei, de la bordul staţiei* Soiuz *a fost utilizată pentru a propaga unde purtătoare ale unui mesaj cel puţin ciudat. Iurii Gagarin a precizat, pentru omenirea entuziasmată de o nouă şi notabilă ispravă, ,,cucerirea'' Cosmosului, că nu a întâlnit, în drumul său, îngeri sau alte de-astea. Cosmosul e gol, întunecat şi rece, iar Dumnezeu nu are unde locui. Extrem de interesant. Când, după multe şi grele tribulaţii, omul ajunge, în sfârşit în Cosmos, iată ce găseşte cu cale să spună…*[114]

*

Procesul de elaborare a teoriilor referitoare la apariţia vieţii sine Deo *au cunoscut şi un bizar joc de substituţie între cauză şi efect.*

Pentru unii, premiza era Dumnezeu nu există, *deci* El nu ar fi putut crea viaţa, aşa că nouă ne rămâne, în chip firesc, de arătat cum a apărut de la sine.

Pentru alţii, premiza a fost iată, putem arăta că viaţa a apărut de la sine, *aşadar*, n-avea nevoie să fie creată, *sau, altfel spus*, Dumnezeu nu există.

Materialismul a ajuns, cu chiu, cu vai, la concluzia că **viaţa este o formă superioară de mişcare a materiei**. *La ora actuală, sunt considerate vii acele organisme capabile de:* - autoconservare… - autoreînnoire… - autoreglare… - autoreproducere…[115]

*

Fără îndoială, există gene, există factori de mediu, există interacţiune şi consecinţele ei.

Personal, sunt, însă, de părere că, mai ales în cazul omului, spre deosebire de alte creaturi, o însemnată parte din el nu are nimic de a face cu genetica. Fiindcă, pe lângă cele enumerate, mai există şi suflet şi împreună lucrarea sa cu Duhul, pe parcursul existenţei umane. De unele dintre adevărurile ştiinţei mele nu sunt sigur, de cele ale credinţei mele, da. Aşa că, decât să vă învăţ genetică, prefer să vă reamintesc altfel de lucruri:

Există virtute şi păcat, deşi nimeni nu le poate pipăi, fiind categorii abstracte, dar cu urmări concrete, precum însănătoşirea sau îmbolnăvirea trupului. Sau, poate că ar fi mai potrivită împărţirea urmărilor în imateriale *şi* materiale*, după planul în care se manifestă. Prima consecinţă a păcatului loveşte în imaterial, slăbind sufletul.* ***Dacă perseverezi în eroare, în continuarea acestei consecinţe nevăzute se poate produce dezordinea din trup, cunoscută drept* boală*. Pe mai departe, greşeala osteneşte din ce în ce sufletul, stricând, totodată trupul, până la boală grea, moarte şi descompunere. Procesul simetric, de practicare a virtuţii, fortifică sufletul*** *şi, oricât ar fi de incredibil pentru lumea noastră de secol trecut de vârsta majoratului poate feri şi trupul de urâciunea de după moarte. Moaştele sfinţilor ne arată cum, prin dragoste de cele ale Sale, omul se poate cufunda în Dumnezeu până într-atâta încât să obţină şi puţină nestricăciune concretă.* [116]

*

[114] Ibidem, pp.57-59.
[115] Ibidem, pp.61-64.
[116] Ibidem, p.73.

Trupul şi sufletul au fost făcute simultan, şi nu întâi unul şi apoi celălalt […]. Sufletul […] se foloseşte de un corp organic şi îi dă acestuia puterea de viaţă, de creştere, de simţire. (Sf. Ioan Damaschin). *Aşadar,* ***nu putem privi firea noastră ca separată în imaterial şi imaterial, doar acestea nedespărţite înseamnă*** **om**.

Viaţa este o formă superioară de mişcare a materiei…

Ce se poate deduce din definiţia materialistă asupra vieţii?

În primul rând că, din punctul de vedere al oricui, fie el materialst sau idealist, viaţa este un fenomen care activează într-un mod particular materia.

Şi, totodată, că avem de-a face cu ceva „mai altceva'', *din moment ce a fost nevoie de vorba* superior *în definiţia pe care am pomenit-o. […]*

Definiţia cea pompoasă cu mişcare, materie *şi superioritate neraportată la ceva anume nu ştie, de fapt, să ne spună secretul deosebirii viului de neviu. Altfel spus, ce anume iniţiază această formă superioară de mişcare şi de ce această zbatere pentru menţinerea unei viteze constante. […] Ceva adună, modelează şi împinge materia la viaţă, dându-i poruncă şi ajutor ca să o păstreze ca pe un lucru de mare preţ. Când acel ceva dispare, plecând la fel de nevăzut şi necunoscut pe cât a venit, materia alcătuind organismul fost cândva viu îşi pierde, treptat, chipul distinct şi devine pulbere.*

Definiţia materialistă înţelege foarte puţin din ceea ce este viaţa şi deloc de unde, de ce *sau* pentru ce *este ea.*

Ce a stârnit în materia nevie dorinţa irepresibilă de a se organiza „superior''? *Cum a ajuns ea la o formă de mişcare cel puţin ciudată, în ansamblul existenţei, care tinde către minimă organizare, în timp ce viaţa neagă dezordinea şi smulge energie din lumea înconjurătoare?*

Şi iarăşi întreb… Într-un univers care visează la calmul prin dezordine, la stări energetice joase şi confortabile, ce imbold neştiut a făcut să se răzvrătească o fărâmă de materie, făcând-o să pornească invers, către un tip aparte de ordine neliniştită? [117]

*

Nu există lucruri de neînţeles, în ştiinţă. Există doar oameni care nu au răbdare să le expună şi oameni care nu au răbdare să le asculte. *[…] Darwin a formulat nişte idei, nu a forţat pe nimeni să le accepte şi să se lepede de credinţă, în baza lor. Din încrâncenare sau, dimpotrivă, nepăsare, din interese de moment individuale, neavând nimic de a face cu vreo mişcare sau, dimpotrivă, în slujba unui tip sau altul de dictatură, ori chiar dintr-o pornire sinceră dar lipsită de măsură de a credita ştiinţa, care părea să ştie ce spune, nişte oameni capabili de alegere i-au urmat. […] Din păcate, darwinismul a produs o şcoală tentaculară care, pe de o parte, a forţat ştiinţa să susţină ceea ce era de nesusţinut iar pe de alta s-a străduit, permanent, să ridulizeze opoziţia idealistă. […]*

Prima teorie care poate aspira la titlul de teorie evoluţionistă cristalizată îi aparţine lui Lamarck […] Lamarckismul ne-a lăsat două principii de bază, dezvoltate, ulterior, de către Darwin şi urmaşii săi, anume cel conform căruia funcţia creează organul*, şi cel referitor la* ereditatea caracterelor dobândite. [118]

*

Lumea ştiinţifică l-a aşteptat (nu fără frământări, lamarckismul a dat naştere altor curente, variaţiuni pe aceeaşi temă) pe Charles Robert Darwin pentru a proclama, cu răsunet, teoria evoluţionistă.

---

[117] Ibidem, pp.74-76.
[118] Ibidem, pp.81-94.

Cărţile de specialitate afirmă, adesea, că Drawin a respins teoria generaţiei spontanee*, propusă de predecesorii săi materialişti ca explicaţie a apariţiei vieţii, fără, însă, a pretinde să pună ceva în loc. Aş zice că ambele aserţiuni incluse aici sunt false.*

Darwin a respins teoria generaţiei spontanee, aşa cum fusese ea formulată de confraţii întru materialism, a intenţionat să pună ceva în loc, după cum demonstrează corespondenţa sa particulară, dar ceea ce voia să pună în loc nu reprezintă decât o variaţiune pe aceeaşi temă. Aceeaşi Mărie, cu altă pălărie.

*Darwin a expus, în corespondenţa sa, ideea apariţiei vieţii ca urmare a acţiunii mediului asupra unui ochi de apă (*Darwin's pond*, băltoaca lui Darwin) care ar fi concentrat o serie de substanţe necesare şi suficiente. Primele fiinţe apărute astfel au apucat-o pe lungul drum al evoluţiei.*

Ulterior, savanţii evoluţionişti s-au străduit să modeleze şi să demonstreze apariţia vieţii pe această cale. S-a făcut apel la factori caracteristici ambientului primitiv al Pământului, aşa cum presupunem că arăta el – radiaţie calorică şi ultravioletă, radiaţie cosmică, emisii de gaze, erupţii vulcanice, descărcări electrice ş.a. Aceşti factori ar fi determinat creşterea treptată a gradului de complexitate al compuşilor chimici din oceanul primitiv, care s-ar fi asociat progresiv, sub impulsul factorilor de mediu şi datorită unor caracteristici proprii, procesul conducând, în cele din urmă, la apariţia primelor celule.

Ce are a face această teorie savantă cu naiva idee a generaţiei spontanee?

Teoria modernă asupra originii abiotice a vieţii nu este, în ultimă instanţă, decât o generaţie spontanee bogat împodobită cu penele de păun ale biologiei contemporane, dat fiind că scenariul ştiinţific ce-i este propriu pur şi simplu nu ţine. [119]

*

Generaţie după generaţie de oameni de ştiinţă au revăzut şi adăugit teoria lui Darwin, transformând-o în ceea ce se cunoaşte, la ora actuală, drept teoria sintetică a evoluţiei. *Teoria sintetică pretinde că ar fi realizat o sinteză între darwinismul clasic şi descoperirile biologiei moderne (în special ale biologiei moleculare), fapt care ar fi rezultat într-o teorie bine fundamentată, imbatabilă. […]*

Conform teoriei materialiste în vigoare, viaţa ar fi apărut pe planeta noastră acum 4-5 mld de ani, în urma unui proces care poate fi descompus în următoarele etape:

1. *Etapa sintezei primilor compuşi organici, simpli;*
2. *Etapa sintezei unor compuşi organici complecşi;*
3. *Etapa sintezei primelor macromolecule de ARN, de tipul ribozimelor;*
4. *Apariţia capacităţii de traducere;*
5. *Apariţia AND;*
6. *Apariţia primelor forme de viaţă celulare.* [120]

*

S-a spus că un argument în sprijinul ideii de evoluţie îl constituie hibridarea*, fenomen în urma căruia, prin încrucişarea între două specii rezultă o specie nouă, distinctă de speciile parentale. […] Problema este că hibridarea nu aduce, de fapt, nimic nou în fondul genetic universal, nefăcând decât să alăture genomurile, informaţia a două sau mai multe specii, proces în urma căruia rezultă indivizi foarte apropiaţi ca genotip şi chiar ca şi manifestare a caracterelor de părinţi.*

[119] Ibidem, pp.101-102.
[120] Ibidem, pp.104-121.

Hibridarea nu explică în nici un caz trecerea de la o grupă de organisme la alta. Oricâţi peşti ar hibrida, nu va rezulta niciodată un amfibian. […]

Susţinătorii evoluţionismului invocă, de asemenea, dovezile aduse de mutageneza experimentală*. Mutageneza experimentală are drept scop inducerea de mutaţii la unele organisme, în ideea de a forţa manifestarea unor caractere valoroase din punctul de vedere al experimentatorului.*

<u>*Din păcate, mutageneza experimentală nu a generat nici măcar o singură specie nouă ci numai* soiuri *ale aceleiaşi specii. Indivizii mutanţi nu sunt lipsiţi de capacitatea de a se încrucişa cu alte exemplare din specia căreia îi aparţineau înainte de mutagenizare şi căreia au continuat să-i aparţină şi după, în ciuda stricăciunilor produse în informaţia genetică.*</u> [121]

*

Dacă tot am ajuns la mutaţii, trebuie să amintim că teoria sintetică a evoluţiei le consideră drept unul dintre cei mai valoroşi factori implicaţi în evoluţia lumii vii.

De-a lungul erelor, mutaţiile au apărut şi au tot apărut, iar selecţia naturală le-a ,,împins în faţă'' mereu pe cele a căror exprimare a fost utilă individului purtător. Acesta era, inerent, diferit de ceilalţi membri ai speciei. Mutaţiile ,,utile'' s-au propagat şi aşa lumea vie s-a îmbogăţit cu specii noi.

Aceasta este viziunea teoriei sintetice a evoluţiei.

Care este, de fapt, ,,politica'' ei, a ignoratei pe propriul teritoriu, a lumii vii faţă de mutaţii? ***Genomul oricărei fiinţe vii se opune din răsputeri alterărilor structurale reprezentate de mutaţii.*** *Există o serie de mecanisme ale* homeostaziei genice *sau* stabilităţii genetice a populaţiei *care tind să conserve structura şi frecvenţa diferitelor forme normale ale genelor în cadrul fiecărei grupări de indivizi.* [122]

*

Exploatarea omului de către om a umplut de indignare piepturi proletare.

Evoluţia omului, tot de către om, care a imaginat un întreg scenariu în încercarea de a explica în ce fel s-a tras el din maimuţă ergo *cum n-a fost creat de Dumnezeu îi indignează pe mulţi alţii, dintre care unii iau atitudine în scris…[…] Maimuţele au fost distribuite în rolul de strămoşi ai omului pe criteriul ,,asemănării'' (îi rog pe partizanii ideii de creaţie să scuze termenul…). […] S-a spus, în virtutea găselniţei marxiste ,,*munca l-a creat pe om''*, că australopitecii trebuie că se aflau pe drumul spre umanizare, dat fiind că foloseau nişte unelte simple de piatră. Dar! maimuţele actuale (cimpanzeii şi urangutanii în mod cert) folosesc şi ele unelte, ba le şi fasonează. Curăţă beţe de frunze pentru a scormoni cu ele în termitiere […] Ca să nu mai discutăm despre faptul că şi alte animale folosesc ,,unelte''. Exemplul vidrei, care sparge scoicile izbindu-le de pietre pe care le ţine pe burtă, a devenit clasic.*

Argumentele în baza cărora australopitecii au fost plasţi între strămoşii omului sunt complet neconvingătoare. […] Nu faptul că foloseşte unelte din ce în ce mai complexe face ca omul modern să fie, în manifestările sale creatoare, cu totul deosebit de orice altă specie.

Marea deosebire constă în aceea că omul modern creează de dragul de a crea, superfluu, neconstrâns de funcţional, altfel spus, face* artă*, pentru plăcerea sa intelectuală, spirituală şi nu din vreo necesitate stringentă.

De asemenea, doar **<u>*omul modern are* simţul sacrului</u>**. *Odată cu* Homo sapiens *a apărut <u>o conştiinţă a divinităţii</u> (iată că am evadat puţin din evoluţionism). Primii oameni de tip modern*

[121] Ibidem, pp.273-274.
[122] Ibidem, pp.274-275.

aveau un cult al morţilor, pictau reprezentări magice antropozoomorfe, aveau percepţia unei laturi spirituale a lumii. [123]

*

Tot din scenariul apariţiei omului prin evoluţie fac parte aşa-numiţii factori ai umanizării, *care au îmboldit, zice-se, maimuţa să-şi asume, încet-încet, calitatea de fiinţă umană.*

Astfel, s-a presupus că:

a) Omul a apărut prin izolare ecologică, *datorată apariţiei, cu circa 7 milioane de ani în urmă, a Marelui Rift African (o uriaşă ,,crăpătură'' a scoarţei terestre), astfel încât strămoşii cimpanzeului şi ai gorilei au rămas în pădurile de la vest de rift, iar cei ai australopitecilor, deci şi ai omului, în savanele estice.*

Există, însă, cimpanzei la est de rift, precum şi rămăşiţe de australopiteci la vest de acesta, într-o ,,încălcare de teritoriu'' care dezminte teoria izolării ecologice.

b) Omul a apărut în urma trecerii strămoşilor săi de la viaţa arboricolă la cea de savană, *unde ar fi fost nevoiţi să se ridice pe membrele posterioare pentru a vedea pe deasupra ierburilor.*

Australopitecii gracili duceau, însă, un trai semiarboricol. Grupuri care cert nu aveau nici o tangenţă cu traiul arboricol, cum ar fi primii reprezentanţi ai genului Homo *trăiau nu în savană ci în zone împădurite, presărate cu luminişuri şi mlaştini.*

c) Maimuţa s-a umanizat datorită consumului de carne. *S-a spus că australopitecii au devenit, la un moment dat, mari amatori de carne, hrană bogată în proteine şi energie, care ar fi favorizat dezvoltarea rapidă, inclusiv evoluţia creierului (?!).*

Australopitecii consumau, se pare, carne, doar ocazional, la fel ca unele maimuţe actuale. În plus, oamenii care fac parte din grupuri etnice care preferă hrana de origine vegetală nu par să fie mai neajutoraţi, fizic sau psihic, decât ,,carnivorii''. În general, între metabolismul lor şi cel al consumatorilor fervenţi de carne nu există diferenţe marcante.

Vegetarienii, în general, s-ar putea simţi lezaţi. Nu ştim dacă, în lumina acestei teorii, postul impus de marile religii şi mai cu seamă cel ortodox, exclusiv vegetarian, nu predispune, cumva, la retardare mintală...

d) Omul a evoluat rapid, datorită extinderii perioadei de reproducere pe tot parcursul anului, *fapt care i-a permis să aibă o descendenţă numeroasă, deci să ofere selecţiei un ,,câmp'' întins.*

Această teorie pune căruţa înaintea cailor. Posibilitatea de reproducere necantonată sezonier este caracteristică omului şi numai lui. Cum ar fi putut apărea ea înainte de înseşi specia care o deţine? Dacă exista dinainte, atunci ce sens are să-i atribuim un rol în evoluţie, înseamnă că nu a făcut nici o diferenţă între strămoşul ,,neom'' şi om.

e) Mersul biped a umanizat maimuţa. *Unii şi-au adus aminte de mersul biped, pus oarecând în legătură cu spionatul pe deasupra ierburilor savanei şi i-au atribuit un rol esenţial în evoluţia omului. Ajuns în statură bipedă, omul a putut să-şi folosească membrele anterioare pentru a fabrica şi folosi unelte şi arme.*

Mersul biped este, însă, după cum am arătat, mai degrabă posterior apariţiei genului Homo*, decât preliminar, pregătitor acestui eveniment, după cum este, cu certitudine şi* dezvoltarea creierului*, un alt factor presupus al evoluţiei omului.*

f) Omul a apărut prin selecţie naturală, sau, mai bine, prin selecţie sexuală.

---

[123] Ibidem, pp.304-315.

S-a spus că, deşi mai puţin dotat fizic decât contemporanii săi animalieri, omul primitiv ar fi câştigat competiţia cu ,,maimuţele'' neumanizate prin inteligenţă.

După cum se ştie, selecţia naturală, aşa cum o prezintă însăşi teoria darwinistă favorizează pe cel mai apt de a asigura supravieţuirea sa şi a speciei. Indivizii puternici, rezistenţi ar fi avut de departe câştig de cauză înaintea unora mai slabi, mai delicaţi dar mai inteligenţi. Omul primitiv nu făcea ştiinţă înaltă, el trebuia să se lupte cu fiarele sălbatice pentru a-şi obţine hrana. Dacă ar fi fost după ,,viclenirea'' competitorilor naturali, specia noastră ar fi pierit fără urme.

Chiar un colaborator apropiat al lui Charles Darwin, A. R. Wallace a remarcat că selecţia naturală ar fi defavorizat noua şi delicata specie.

Darwin a insistat asupra ideii de selecţie sexuală, *care ar fi condus la fixarea tipului aparte, umanoid, apărut cumva între exmplarele unei specii de ,,maimuţe''. Din păcate, selecţia sexuală tinde să elimine tipurile ,,inovatoare''. Nici o fiinţă vie nu se acuplează cu ,,ciudaţi'' care arată altfel decât norma speciei.*

Un alt element care îndeamnă la reflecţie, deşi foarte prozaic, este lipsa blănii la om, dezavantaj cert, care l-a determinat pe acesta să-şi confecţioneze haine pentru a se feri de arsurile solare sau de frig. S-a susţinut, însă, raţionamentul de semn opus, anume că strămoşul primitiv, la un moment dat, a început să-şi facă haine (de ce, nu se ştie, pentru a muri de cald, probabil), ceea ce a condus la dispariţia blănii.

În fine, apropo de selecţia sexuală, imaginaţi-vă cât de consternate ar fi putut fi nişte fiinţe care s-ar fi pomenit, în mijlocul grupului, cu un exemplar împopoţonat cu blana altui animal, mort, sau, dimpotrivă, cu un exemplar golaş, lipsit de blana caracteristică speciei. Cel mai probabil, în nici una din variante ,,excentricul'' n-ar fi găsit pe cineva dispus să se acupleze cu el, pentru simplul fapt că ar fi arătat ca… din altă specie.

g) Munca l-a creat pe om. *...împreună cu* relaţiile sociale. *Friedrich Engels a fost de părere că factorii umanizării au fost, în principal, de natură socială, constând în cei enumeraţi mai sus.*

Din păcate pentru părintele materialismului dialectic, ideologie cu doi taţi (Marx und *Engels), nu se poate vorbi despre* muncă, *în sensul adevărat al cuvântului, de activitate organizată, desfăşurată conştient şi orientată spre obţinerea unui avantaj material decât la… oameni, şi nu la strămoşii lor propuşi şi presupuşi.*

Australopitecii nu ,,munceau'' mai mult sau mai bine decât cimpanzeii. Nici hominizii desfăşuraţi în timp după australopiteci şi înaintea sau chiar în contemporaneitatea lui Homo sapiens *nu păreau să fi auzit de planul cincinal.*

Nişte activităţi orientate către căutarea unei potenţiale hrane în mediu şi obţinerea ei prin prădare neajutată de unelte sau arme, neorganizată ca vânătoare nu sunt totuna cu munca. Astfel de activităţi desfăşoară toate animalele.

Cât despre relaţiile sociale, acestea apar, după cum realizează Engels însuşi, la un moment dat, fără a sesiza, pare-se, contradicţia în termeni, odată cu limbajul articulat şi cu munca, ambele caracteristice *pentru* Homo sapiens.

Aşadar, nişte caracteristici care încă nu existau, fiindcă aparţin unei specii care încă nu exista n-ar fi avut cum să odrăslească înseşi acea specie, în… lipsă. [124]

*

[124] Ibidem, pp.317-321.

Nu vreau să rămâneţi cu vreun soi de aversiune faţă de ştiinţă. Nu ştiinţa minte, ci oamenii ei. Ştiinţa ne prezintă nişte fapte, consemnează unele dintre întâmplările lumii acesteia, în care nu există întâmplare…

Oamenii de ştiinţă ne prezintă ceea ce înţeleg ei din istorioarele acestea despre cele ce există. Poate că unii dintre ei nu au nici o intenţie de a înşela pe cineva, doar că sunt, la rândul lor, tributari unor prejudecăţi la care, din motive diverse, n-au reflectat prea mult înainte de a le lua drept adevăruri.

Există şi dintre cei care falsifică realitatea în mod deliberat, pentru a-şi susţine o cauză proprie, de a cărei valoare de adevăr nulă sunt pe deplin conştienţi. […] Ştiinţa ne învaţă despre unde, când şi cum trăim. *Falsul nu se mai înscrie, deja, în ştiinţă, ci devine doctrină, ideologie, o acoperire, o justificare ştiinţifică forţată a unor idei mai mult sau mai puţin filozofice.*

Din acest punct de vedere, susţinerea unor opinii contrare evoluţionismului, materialismului în biologie, in genere*, nu mai poate fi acuzată de ideologizare. Adevărul, faptul ştiinţific obiectiv condamnă materialismul biologic şi pledează pentru alternative.*

Desigur, nu este obligatoriu ca alternativa idealistă să îmbrace forma de expresie tipică religiei creştine. Am scris această carte din punctul meu de vedere, care este, inerent, un punct de vedere creştin, dacă aş fi scris-o altfel nu mai era scrisă de mine *ci numai de* o parte *din* mine. [125]

[125] Ibidem, pp.325-327.

Motto: <<**Experimentatorul trebuie să se ferească de…*ideea a priori*** **(ipoteza); de aceea este un *precept absolut să se supue întotdeauna această idee, criteriului experimental, pentru a-i controla valoarea. Când experienţa nu confirmă ideia preconcepută (ipoteza), experimentatorul* trebuie s'o lepede sau s'o modifice** >>**.**

CLAUDE BERNARD

COMBATEREA <<GENERAŢIEI SPONTANEE>> ŞI DARWINISMULUI DE CĂTRE MARELE SAVANT ROMÂN NICOLAE C. PAULESCU

PROFESORUL PAULESCU 1869-1931. <<Profesorul Paulescu, care a trăit ca un mucenic şi a murit ca un sfânt, înfăţişează în chipul cel mai expresiv pe învăţatul român, aşa cum îl fac cele mai bune tradiţii ale ţării noastre. Cine l-ar fi văzut discret, rece, tăcut, nu şi-ar fi dat samă de opera pe care acest om o avea în urma sa. A trebuit ca moartea să deslege pe prietenii cei mai de aproape, pe ucenicii cei mai credincioşi pentru ca revelaţia să se producă şi să se cunoască numărul şi însemnătatea descoperirilor lui.>>

Aşa îşi începea profesorul N. Iorga, în <<Neamul Românesc>>, articolul său de fond închinat profesorului Paulescu, la moartea lui (în 1931 - n.a.) […] Om de ştiinţă, Paulescu executa comandamentul Mântuitorului care a zis: <<Caută şi vei afla>>. Adversar ireductibil al minciunii şi al dublului înţeles, el nu admitea să afirme nimic care să nu poată fi imediat <<probat>>.

Şi totuşi… Primindu-i lecţia asupra Darwinismului, la 17/30 Decemvrie 1902, şi citindu-i-o <<cu toată luarea aminte>>, ***Titu Maiorescu, după ce îi mulţumeşte, adaugă, că <<va încerca să deştepte în „Convorbiri literare'', o discuţie convenabilă din partea profesorului Darwinist, cel puţin Haeckelian, dela Iaşi, pentru ca să se intereseze şi studenţimea noastră de foarte instructivă controversă, indicată şi în cursul de Istoria Filosofiei contimporane cu ocazia teoriei evoluţioniste a lui Herbert Spencer…>>.***

Astfel, Titu Maiorescu ar fi avut marele merit că a sprijinit ***luminarea intelectualităţii româneşti asupra materialismului****, dacă nu i-ar fi stat toată lumea împotrivă.* [126]

*

<<**Convorbirile**>> ***au dovedit părtinire faţă de adversarii Adevărului desvăluit de*** **Paulescu** *şi grupul compact de atei dela Iaşi şi din Bucureşti au făcut tot ce au putut ca să* exploateze *<<mania noastră de simplificaţie care se mulţumeşte pentru fiecare om, ca şi pentru fiecare obiect, cu o singură* etichetă>>, *şi, - care <<nu reţine decât unele evenimente care o izbesc, lăsând restul uitării>>.*

Unul dintre <<trasformişti>>, în plină <<polemică ştiinţifică>>, lansase cuvântul de <<ignorant>>, - Paulescu, era ignorantul, - şi vorbise de <<o stare particulară>> a sa. Fusese suficient pentru ca <<Românii care e deştepţi>> să conchidă că e vorba de un <<maniac religios>>…

Altul, mai viclean, aruncase, ca într'o doară, cuvântul: <<papistaş>>.

[126] Dr. Nicolae C. Paulescu, ***Fiziologie filosofică. Noţiunile „Suflet'' şi „Dumnezeu'' în fiziologie,*** Ed. Îngrijită de Dr. V. Trifu, Ed. Fundaţiei Regale pentru Literatură şi artă, Bucureşti, 1944, pp.5-41.

<<Pentru a trăi, pot fi mai multe mijloace, - zicea Panait Istrate, - pentru a lupta, nu este decât unul: să loveşti în adversar>> (frapper sur l'adversaire). Deci, nu în <<ideile>> lui, cum credem noi, ci în el însuşi, aşa au procedat adversarii profesorului Paulescu. [127]

*

A fost deajuns pentru ca, din umbră, - ***dintr'o anumită umbră***, *- să înceapă, cu vicleşug, uneltirile ca Biserica românească să-l renege. Oficialitatea bisericească i-a fost astfel, mereu ostilă, deşi* ***foarte mulţi episcopi şi mai ales preoţi îl admirau şi-l vizitau foarte des****. Poate fiindcă insistase împotriva <<arghirofiliei>>, - patimă de care suferă unii chiriarhi şi împotriva <<trufiei>>, - de care suferă alţii.*

Urmaşii Apostolilor trebuie <<să educe, prin Cuvânt*, Omenirea, după cum cuvântul lui Dumnezeu i-a educat pre ei, - adică să înveţe pe oameni ce e Caritatea şi cum să se feriască de* patimile de proprietate şi de dominaţie>>.

<<Fericiţi cei săraci *cu duhul - adică cei care nu au patima de proprietate, - că a acelora este* împărăţia cerurilor>>. *<<Fericiţi cei* blânzi, *- adică cei care nu au patima de dominaţie, - că aceia vor moşteni* pământul>>. ***<<Împărăţia cerurilor şi moştenirea pământului, - adică totul pe lume, - constituie răsplata celor nepătimaşi***>>, *încheia profesorul Paulescu.*

Profesorul Paulescu, mai ales după înverşunarea nedreaptă, care i s'a împotrivit, la argumentele lui clare şi hotărâtoare, **a adâncit studiul sectei francmasonice***, pe care după ce o denunţase în 1913 (în cartea ,,Spitalul, Coranul, Talmudul, Francmasoneria'' - n.a.), a continuat a o urmări cu atenţie, şi a publicat, în 1924, broşura: <<Complot Jidano-Francmasonic în potriva Neamului Românesc>>: <<Jidanii, - neputând să extermine pe toţi creştinii, - după cum le porunceşte formula talmudică: ,,tob, şebegoim harog'' – pe cel mai bun dintre creştini, ucide-l, -* ***s'au gândit să facă pe creştini să lupte între ei şi să doboare astfel Creştinismul****. Ei au imaginat o societate ocultă, formată din caturi suprapuse (Franc-masoneria)>>.*

Apoi, desvăluia planurile ei politice, economice *şi* culturale*, cu documente zdrobitoare, şi încheia: <<Franc-masoneria îşi îndeplineşte, - cu o tenacitate neînduplecată, - planul de subjugare politică, economică şi culturală şi îl realizează repede, punct cu punct. Iar noi, nemernicii, stăm şi o privim, cu indiferenţa unor dobitoace, - deşi simţim bine că ne fuge pământul de subt picioare>>.* [128]

*

*În 1930, denunţa intenţiile uzurpătoare ale instituţiilor puternice, pe care le conducea în străinătate, această Franc-Masonerie, vicleană şi perfidă. În acelaşi an, a publicat un articol perfect documentat asupra Franc-Masoneriei în România, după război (în ,,Buletinul anti-iudeo-masonic'', Aprilie-Mai-Iunie): <<****Franc-Masoneria trebuie imediat desfiinţată în Ţara românească, odată şi pentru totdeauna****>>****, încheia profesorul Paulescu.***

*Într'o conferinţă, ţinută la <<Cercul de studii>> al Centrului Studenţesc Bucureşti, profesorul, explicând studenţimii universitare, ce este Francmasoneria, încheia cu o lecţie despre <<Magie>> - <<ştiinţa filosofică ocultă, ce rezumă Misterele Religiilor păgâne din antichitate şi e cuprinsă în Cabala jidovească şi în Talmud>>. Termina astfel: <<Daţi-mi voie să vă reamintesc că, în cursul meu de Fiziologie, bazat pe probe decisive şi incontestabile, am admis existenţa unui Spirit Suprem, Cauza eficientă şi finală a Universului (*Dumnezeu*), - apoi a unei serii imense de Spirite create, dătătoare de viaţă şi individuale, pentru fiecare fiinţă vieţuitoare (Sufletele). Astăzi, - sprijinit pe dovezi şi mai palpabile, ce se pot vedea cu ochii (în Spiritism şi Demonomancie), - mă simt dator să-mi completez cursul de la Facultatea de*

---

[127] Ibidem, p.41.

[128] Ibidem, pp.42-43.

Medicină, spunându-vă că mai există o a treia categorie de Spirite, ce sunt dăunătoare (Diavolii) >>. [129]

*

Nu ne putem închipui câte încercări s'au pus la cale pentru ca profesorul Paulescu să fie, cu sau fără voie, silit să renunţe la <<unele>> *din ideile sale. Dar, în profesorul Paulescu, răsunau mereu cuvintele sfântului Irineu:* <<*Rămâi tare în lucrurile pe care le-ai învăţat şi care ţi-au fost încredinţate*>>. *Rămânea senin în faţa dârzeniilor, fiindcă se adăpa din* <<*Isvorul Înţelepciunii*>>, *şi deplângea pe neînţelegători şi chiar pe cei răi.*

A fost astfel, mai dârz decât marele Claude Bernard, căzut, ca şi alţi oameni mari, în frica de <<***opinia publică>, dirijată de Franc-masonerie.***

Această asociaţie diabolică a simţit întotdeauna nevoia unui <<idol>>, - *nu pentru ea însăşi, - ci pentru restul Omenirii. Dar, n'a reuşit niciodată, fie că a ales idolii dintre* <<masoni>>, *ca pe Voltaire, păzit fără încetare de* <<*fraţii*>> *Condorcet şi Dalembert, ca să nu le scape, - fie că au ales dintre* <<nemasoni>>, *ca pe Claude Bernard, păzit pas cu pas, de Paul Bert.*

Francmasoneria a voit să-l prezinte pe Claude Bernard ca ateu, - <<*mare preot al ştiinţii triumfătoare şi senine*>>, *deşi el nu a fost nici când* <<materialist>>.

Însuşi marele învăţat a desminţit pe reprezentanţii materialismului-ateu, - după moartea sa, - prin elevul său, profesorul d'Ansonval, care i-a publicat manuscrisul intitulat ,,Cugetări'' şi prin Jacque Chevalier, care i-a publicat manuscrisul ,,Filosofie''.

După moartea sa , Claude Bernard (1813-1878), împărtăşit în faţa morţii, mărturisia: <<***Admit, în ceea ce mă priveşte, o cauză iniţială a lumii… Poate că deasupra acestei lumi locuite este o fiinţă conştientă generală, o conştiinţă supremă: e Dumnezeul luminii universale, care orânduieşte totul sau care a orânduit totul, însă care totuşi nu intervine direct asupra lumilor, cum nu intervenim noi asupra organelor noastre, asupra celulelor noastre…***>>. [130]

*

Profesorul Paulescu (1869-1931), urmând studiile începute de Claude Bernard, medic şi fiziologist şi dânsul, nu mai voieşte să separe Ştiinţa de Filosofie, - fiindcă amândouă au acelaşi scop, - unic: căutarea Adevărului, - unul şi acelaşi pentru Filosofie, şi pentru Ştiinţă.

Omul de Ştiinţă nu are dreptul să se închidă în laboratorul său şi să-şi spună: <<***Caut şi sunt fericit***>>***. El trebuie să aducă semenilor săi, fructul cercetărilor sale şi să le spună:*** <<***Iată, - nu mai suferiţi!…*** >>.

Profesorul Paulescu nu avea prea mare încredere în posibilităţile de curândă îndreptare a societăţii, fiindcă nu vedea cine ar fi putut, pe atunci, să izbutească s'o readucă pe drumul cel drept. Era prea afundată în <<patimi>>, *- prea slabă în mâinile Cahalului şi ale Francmasoneriei, - prea mult robită Iudaismului neînduplecabil.*

A adresat în 1921, o lungă <<*scrisoare către ovrei*>>, *în care le arăta, cu propriile lor mărturii, intenţiile criminale şi viţiile, în care s'au scufundat, - de ce sunt exclusivi şi insociabili, - de ce sunt uâţi de lume, - ce soartă nenorocită îi aşteaptă.*

Le vorbise despre legea divină a Iubirii şi-i chema în sânul Bisericii lui Christos: <<*Nu mai chinuiţi Omenirea, întreţinând discordia şi provocând revoluţii şi războaie. Lăsaţi lumea în pace, - şi binefacerile Păcii se vor revărsa şi asupra voastră. Dar, mai presus de toate, cereţi lui Dumnezeu să aibă milă de voi şi să vă dea puţină înţelepciune, ca să nu mai persecutaţi*

---

[129] Ibidem, pp.43-44.
[130] Ibidem, pp.44-45.

Creştinismul şi chiar să vă întoarceţi la doctrina sublimă a lui Christos…pe care, în starea actuală de turpitudine morală, în care putreziţi, n'o puteţi pricepe>>. [131]

*

Vă cer deci permisiunea de-a face, în faţa D-voastre, şi supunându-mă cu stricteţă metodei experimentale, - *examinarea critică a două ipoteze celebre care au pretenţia de-a fi rezolvat următoarele probleme:*

1 – Care este **originea substanţei vii**?

2 – Care este **evoluţia substanţei vii, de la originea ei până în epoca actuală**? […]

Însă, înainte de a merge mai departe, să ne întrebăm dacă chestiunea originei substanţei vieţuitoare *face parte din domeniul ştiinţei experimentale sau din acela al filosofiei.*

O ipoteză, cum am mai spus-o, nu poate fi admisă în ştiinţă decât atunci când este confirmată de proba şi contra-proba experimentală.

Ori,* nicio ipoteză asupra originii substanţei vieţuitoare nu poate fi verificată experimental*, pentru că noi nu cunoaştem condiţiile care existau pe pământ în momentul în care această substanţă a luat naştere. Chestiunea* originii substanţei vieţuitoare *nu poate fi deci rezolvată experimental; ea nu face parte din domeniul ştiinţii experimentale, ci aparţine filosofiei.

Această simplă constatare ar fi suficientă pentru a ne autoriza să înlăturăm, să dăm afară din cadrul ştiinţii experimentale, ipoteza generaţiei spontanee.

Totuşi, <<sunt ipoteze a căror demonstraţie experimentală directă este imposibilă… Ştiinţa tolerează *asemenea ipoteze* cu condiţia ca ele să nu fie în desacord cu niciun fapt bine stabilit>>. [132]

*

Să examinăm dacă ipoteza generaţiei spontanee *îndeplineşte această condiţie <<sine qua non>>. Să reluăm* ipoteza generaţiei spontanee*, aşa cum am formulat-o la începutul acestei discuţii.*

<<Cauza eficientă a formaţiei substanţei vii, la origine, a fost combinaţia în proporţii definite, a unor anumite elemente chimice (C, H, O, Az, S). Această formaţie a avut loc spontaneu*, adică fără nicio altă intervenţie decât aceea a energiei cu care era înzestrată materia acestor elemente>>. […]* Prima propoziţie nu este în desacord cu niciun fapt experimental. *Ea poate fi deci admisă în ştiinţă, cu atât mai mult că substanţa vieţuitoare este realmente constituită, aşa cum o arată analiza chimică, din elementele pe care le enumerarăm şi fiindcă chiar azi, substanţa vie se formează, fără încetare, în dauna acestor elemente, împrumutate din natura neînsufleţită.*

A doua propoziţie îndeplineşte, ca prima, condiţia de a nu fi în contradicţie cu niciun fapt experimental? Vom vedea.

A) – Dacă ar fi fost posibil să facem, artificialmente, sinteza chimică a substanţei vii, s'ar fi putut deduce cu oarecare probabilitate, că, la origine, această substanţă a luat naştere printr'un procedeu analog cu sinteza chimică artificială, adică fără altă intervenţie decât aceea a energiei fizico-chimice. Ori, suntem incapabili să facem sinteza unei substanţe albuminoide. Însă, chiar admiţând posibilitatea acestei sinteze, trebuie să recunoaştem că este o prăpastie de netrecut între albumina moartă *şi* substanţa vie *care prezintă elemente morfologice (celulă, protoplasmă, nucleu) – o organizaţie complexă şi o evoluţie terminându-se la reproducţie, -*

[131] Ibidem, pp.45-46.

[132] Ibidem, pp.169-171.

care prezintă fenomene vitale de nutriţie şi de relaţie, cu finalitate imanentă, care este dotată cu conştiinţă, cu voinţă, sau într-un cuvânt, care are un suflet.

Imposibilitatea sintezii artificiale a substanţei vii, fără altă intervenţie decât aceea a energiei fizico-chimice este, - cum veţi vedea, - un fapt bine stabilit. Ori, ipoteza generaţiei spontanee este în contradicţie cu acest fapt bine stabilit.

B) – Dacă ar fi fost posibil să se demonstreze că fiinţele vieţuitoare se nasc, şi azi, prin generaţie spontanee, s’ar fi putut deduce, cu o mare probabilitate, că la început, substanţa vieţuitoare a luat naştere printr’un procedeu analog.

Filosofii şi savanţii antichităţii (Aristotel) credeau în generaţiunea spontanee şi admiteau că viermii, peştii, păsările şi chiar şobolanii se puteau naşte spontaneu, din materia brută.

Această credinţă a domnit fără contestare în timpul evului mediu.

În 1638, **Redi** demonstră că, contrariu opiniei generale, viermii, care se desvoltau pe carnea putrezită, nu se năşteau spontaneu din substanţa cărnii, ci proveniau din ouăle depuse de muşte; fiindcă este suficient să prezervi carnea de apropierea muştelor, pentru a împiedica formarea viermilor. [...] În sfârşit, **Pasteur**, într’o serie de experienţe rămase celebre (1863-1882), arată, întâi, că aerul, trecând prin vată, lasă în ea o pulbere formată, în parte, de corpusculi asemănători cu sporii mucegaiurilor şi de ouă de microzoare. Arată apoi că, dacă într’o infuzie organică într’un balon şi sterilizată de germeni prin căldură sau prin orice alt mijloc, - infuzie ce rămâne indefinit sterilă, - se introduce vata încărcată de pulberea din aer, se constată că infuzia se populează repede cu fiinţe microscopice. Corpusculii conţinuţi de această pulbere sunt deci realmente vii, sunt deci realmente germeni de fiinţe care nu cer decât un mediu favorabil spre a se desvolta.

Experienţele lui **Pasteur** probară deci, până la evidenţă, că fiinţele inferioare, infuzorii şi microbii, - exact ca şi fiinţele superioare, - nu se nasc spontaneu din materie brută. [...] Nefiind probată şi neîndeplinind nici măcar singura condiţie graţie căreia ar putea fi tolerată, adică de a nu fi în contradicţie cu niciun fapt bine stabilit, - ipoteza generaţiei spontanee trebuie să fie respinsă ca fiind anti-ştiinţifică. [133]

*

<<Generaţiunea spontanee a făcut un pas gigantic din momentul descoperirii monerienilor>>, zice D-l **Leon**. Cred şi eu! Nu au fost oare aceste fiinţe imaginate ad hoc de către **Haeckel**? [...] D-l **Leon** ca să mă convingă de existenţa monerei, mă trimite la autori de manuale elementare! [...] Ori, iată ce zice în această privinţă un naturalist, celebru prin cercetările sale asupra microorganismelor, D-l **Max Verworn** (profesor de fiziologie la Universitatea din Iena) – a căruia competinţă este desigur superioară aceleia a autorilor de manuale elementare scumpe D-lui **Leon**:

<<Printre Rizopodele unicelulare, asupra cărora cercetările lui **Max Schultze** atrăseseră atenţiunea, - **Haeckel** descoperi o serie întreagă, în care nu se vedea nici urmă de nucleu, şi pe care le numi Monere, pentrucă păreau constituite numai din protoplasmă şi reprezentau astfel organismele cele mai inferioare şi cele mai simple ce se pot imagina. Totuşi concepţia monerelor, ca celule lipsite de nucleu, s’a modificat din ce în ce mai mult cu progresele tehnicii microscopice a coloraţiunilor, astăzi atât de perfecţionată.

Graţie întrebuinţării noilor metode de coloraţie, un număr din ce în ce mai mare de organisme, - printre acelea pe care **Haeckel** le descrisese sub numele de Monere, - fu recunoscut ca având caracterele celulelor nucleate; la multe din ele s’a demonstrat prezenţa unui număr mare de nuclee mici, şi **Gruber** (A.) a descoperit forme la care substanţa nucleară se găseşte

[133] Ibidem, pp.171-174.

împrăştiată în toată protoplasma într'o mare cantitate de granulaţiuni, extrem de mici. Astfel, numărul monerelor primitive se reduce din ce în ce mai mult şi cei câţiva reprezentanţi ai acestor organisme care nu au putut fi încă supuşi la noi cercetări, sunt consideraţi astăzi ca fiind, de asemenea, celule nucleate, ale căror nuclee nu au fost văzute, numai din cauza insuficienţei vechilor metode>>.

Şi mai departe acelaşi autor adaogă: <<***Astfel, - după starea actuală a cunoştinţelor noastre, - se pare că printre organismele care trăiesc astăzi pe pământ,*** **nu există nicio celulă** ***care să nu prezinte o diferenţiere de două substanţe şi că prin urmare*** **orice celulă posedă, afară de protoplasmă, şi un nucleu**>>.

Cu alte cuvinte, monerele *lui* ***Haeckel*** *sunt nişte* fiinţe fictive. [134]

*

Să examinăm acum, din punctul de vedere al metodei experimentale, ***ipoteza cunoscută sub numele de*** <<**Darwinism**>>, - *ipoteză care a fost propusă ca o soluţie ştiinţifică a chestiunii:* Care este evoluţia substanţei vieţuitoare de la origine şi până în epoca actuală? *[...] Într'o lucrare celebră:* Originea speciilor, *un naturalist englez,* ***Darwin****, luând ca punct de plecare faptul că, la animalele şi la vegetalele domestice,* rasele se modifică şi se transformă unele în altele*, sub influenţa unei selecţii artificiale, conclude prin analogie că:*

Speciile, *ca şi rasele,* nu sunt fixe, *ci* se transformă unele în altele*, sub influenţa unei selecţiuni naturale. Această transformare explică multiplicitatea speciilor, ca şi apariţia lor succesivă pe pământ.*

Înainte de a merge mai departe, să deschidem o paranteză şi să ne întrebăm dacă chestiunea evoluţiei speciilor poate fi rezolvată experimental*; cu alte cuvinte, dacă această chestiune face parte din domeniul ştiinţii experimentale sau din acela al filosofiei?*

Noi nu cunoaştem, - *este drept*, - *într'un mod precis, condiţiile care au existat pe pământ înaintea epocii actuale. Totuşi, fiindcă* transformarea speciilor dintr'una în alta – *dacă realmente s'a petrecut altădată*, - trebuie să se producă şi azi*, căci nimic nu ne autoriză să presupunem că ea ar fi încetat*, - ar fi suficient*, pentru ca problema să fie rezolvată,* - să se demonstreze transformarea unei specii actuale într'o altă specie actuală*. Chestiunea evoluţiei speciilor poate fi deci rezolvată* ***experimental****; ea face parte din domeniul ştiinţii experimentale.* [135]

*

Darwin *nu este singurul naturalist care să fi susţinut* doctrina transformării speciilor. *Înaintea lui această ipoteză fusese susţinută de numeroşi autori, printre care cel mai remarcabil este* ***Lamarck****. După* ***Darwin*** *ea a fost admisă de marea majoritate a naturaliştilor. Pentru a limita discuţia, am întreprins examenul critic al operei lui* ***Darwin****, pentrucă el este acela care a pledat cu mai multă căldură, cu mai mult talent, în favoarea acestei doctrine şi care i-a dat celebritatea de care s'a bucurat în cursul ultimei jumătăţi a secolului trecut. [...]*

Când ***Darwin*** *a emis ipoteza* transformării speciilor*, ar fi trebuit să aducă şi proba, prezintând* fapte bine stabilite. *Ori,* ***Darwin*** nu aduce niciun fapt care să demonstreze în mod incontestabil, transformarea unei specii actuale într'o altă specie actuală.

De altfel, o asemenea demonstraţie ar fi pus capăt oricărei discuţii, după cum probele date de ***Pasteur,*** *au închis discuţia asupra* <<*generaţiei spontanee*>>.

Avem deci dreptul, în numele ştiinţii experimentale, **să respingem doctrina transformării speciilor ca nefundată** ***şi, adaog, avem chiar datoria de-a o respinge ca*** **anti-ştiinţifică,** ***fiindcă*** **ea este în dezacord cu un mare număr de fapte bine stabilite***, după cum*

---

[134] Ibidem, pp.227-229.
[135] Ibidem, pp.175-178.

am demonstrat. […] Câteva specii au dispărut poate, de atunci; însă **nu se cunoaşte nici măcar un singur exemplu de transformare a unei specii într'o alta, sau măcar de apariţie a unei specii noi**. ***Ba, ceva mai mult; în acest răstimp nu s'a produs nici măcar o singură*** **specie intermediară*****, prin unirea sexuală a doi indivizi de specii diferite***. *Şi când, prin excepţie, în ciuda diferenţelor de organizaţie şi a repulsiei instictive, fecundaţia are loc, (de exemplu, artificialmente), indivizii care rezultă din această încrucişare sunt ori* sterili*, ori, dacă sunt fecunzi*, se întorc în totalitate*, mai curând sau mai târziu, după câteva generaţii,* la tipul specific al unuia din părinţi. *[…]*

Dar, să examinăm de-asemeni *modul în care se petrec lucrurile la* fiinţele inferioare, unicelulare, cu reproducţie asexuată*. Aceste fiinţe constituiesc, fără contradicţie posibilă, materialele cele mai propice pentru realizarea experienţelor necesare soluţionării problemei noastre. […] Ei bine, cu toate acestea,* nu a fost încă posibil să se obţină, la fiinţele unicelulare, - *cum de altfel nici la fiinţele superioare,* - nicio transformare a vreunei specii într'o altă specie, sau crearea unei specii noi. [136]

*

În neputinţa în care se găseşte ca să probeze realitatea *transformării speciilor,* ***Darwin*** *încearcă să demonstreze, cel puţin,* posibilitatea *acestei transformări. În cartea sa,* Originea speciilor*, se sforţează să ne facă să credem că* mecanismul prin care s'a putut produce transformarea speciilor *este* selecţia naturală*, care recunoaşte trei factori principali:*

a) – variabilitatea *care, după el,* ar putea atinge nu importă ce caracter, ar fi nelimitată, şi s'ar produce în direcţii nedeterminate*;*

b) – transmiterea ereditară definitivă *a modificărilor dobândite prin variabilitate;*

c) – lupta pentru existenţă.

Pentru ca selecţia naturală să se poată produce, trebuie ca toţi aceşti factori să intervină simultan, căci, dacă unul din ei lipseşte, ceilalţi doi sunt incapabili s'o realizeze.

Să examinăm cu atenţie argumentaţia lui ***Darwin****, vom descoperi în ea* **defecte de logică***, din care vom putea scoate învăţăminte utile.*

A) – E drept că anumite caractere ale fiinţelor vieţuitoare pot suferi modificări mai mult sau mai puţin accentuate. Însă, aceste modificări, - care au ca efect formarea varietăţilor, - se petrec în cadrul speciei.

Observaţia şi experienţa demonstrează, până la evidenţă, că variabilitatea trebuie să respecte anumite caractere*, altmintrelea, existenţa speciei este ameninţată, fiindcă* modificarea acestor caractere este însoţită de infecunditatea indivizilor*. Exemplele catârului pentru fiinţele superioare (prin încrucişarea iepei cu măgarul - n.a.), acelea ale mucorului mucedo pentru fiinţele inferioare v'au dovedit'o cu prisosinţă. […]*

O idee nu trebuie generalizată decât dacă această generalizare este justificată şi nu este în contradicţie cu niciun fapt stabilit.

Ori, punctul de plecare al lui ***Darwin***, - variabilitatea unor caractere, - *este incontestabil. Însă,* generalizarea, *prin care variabilitatea este atribuită* tuturor caracterelor *şi este considerată ca* nedeterminată *şi ca* nelimitată, - *generalizarea prin care se extinde la specii, ceea ce se petrece la rase, - această generalizare nu numai că nu este justificată prin nici un fapt, ba încă ea este în contradicţie formală cu fapte bine stabilite.*

În chipul acesta, una din bazele argumentaţiei lui ***Darwin*** *se dovedeşte lipsită de orice valoare.*

---

[136] Ibidem, pp.178-181.

B) – E drept că unele modificări ale caracterelor se transmit prin ereditate. *Aşa se formează* rasele*, care, cu toate acestea, nu depăşesc niciodată cadrul speciei.*

Observaţia şi experimentaţia demonstrează până la evidenţă că transmiterea ereditară indefinită *nu este realizată pentru modificarea nu importă a cărui caracter, pentru că unele modificări dobândite dispar cu indivizii care le-au dobândit sau, cel mult, după câteva generaţii,* - *şi mai ales pentrucă* modificările caracterelor specifice sunt însoţite de diminuarea şi chiar suprimarea fecundităţii indivizilor. *Ca probe definitive avem exemplele catârului, ale ovicaprelor, ale leporidelor şi al mucorului.*

Şi aici, - la fel ca la variabilitate, - punctul de plecare al lui ***Darwin****, - transmiterea ereditară a unor caractere, - este incontestabil. Însă generalizarea prin care transmiterea ereditară este întinsă la* orice modificare nu importă a cărui caracter *şi considerată ca* definitivă, *- cu alte cuvinte,* generalizarea la specii a ceea ce se petrece la rase, - *această generalizare nu numai că nu este justificată, ci este chiar în desacord cu fapte* bine stabilite.

Suntem deci obligaţi să respingem şi această a doua bază a argumentaţiei lui **Darwin**.

C) – E incontestabil că ***Darwin*** *a avut meritul să pună în evidenţă că: fiinţele vieţuitoare tind să se înmulţească în proporţii atât de considerabile, încât mijloacele de existenţă ar lipsi repede, dacă toţi indivizii născuţi ar putea să trăiască. Ori, în natură, există un echilibru care se stabileşte în modul următor: printre indivizii ieşiţi din aceiaşi părinţi, numai acei adptaţi mai bine mediului rezistă şi contribuie la perpetuarea speciei. Toţi cei care nu îndeplinesc aceste condiţii, dispar. Acest fenomen a fost numit de* **Darwin,** lupta pentru existenţă *sau, cu alte cuvinte,* concurenţa pentru conservarea vieţii.

Darwin *admite că lupta pentru existenţă, operând pe un teren preparat de variabilitatea nedeterminată şi nelimitată a nu importă cărui caracter şi prin transmiterea ereditară definitivă a modificărilor dobândite, are ca efect* selecţiunea naturală*, care este mecanismul esenţial al transformării speciilor.*

V'am arătat mai înainte că variabilitatea şi ereditatea, aşa cum le înţelege ***Darwin****, nu există în natură. Ori, fără concursul lor, lupta pentru viaţă nu numai că nu poate efectua selecţiunea naturală, dar ne procură chiar, argumente în contra ipotezei transformării speciilor*.

Într-adevăr, când variabilitatea atinge caracterele specifice, se produce *– cum am văzut,* - o diminuare sau chiar şi suprimarea fecundităţii individului*, care sucombă fatalmente, în lupta pentru viaţă, lăsând loc acelora a căror fecunditate este intactă, adică acelor* care nu au suferit modificări ale caracterelor lor specifice.

Înţeleasă astfel, lupta pentru viaţă şi selecţiunea naturală combat variabilitatea*. Ele reprezintă lupta contra cauzelor de degenerare şi de degradare a speciilor, contra cauzelor de alterare ale tipului specific.*

Acelaşi lucru se poate zice despre selecţiunea sexuală, *pe care* ***Darwin*** *a încercat s'o aducă ca un alt argument favorabil doctrinei sale.*

E drept că la animalele superioare, există o alegere instinctivă, adică o oncurenţă, un fel de luptă din care indivizii mai bine conformaţi ies victorioşi.

Însă, indivizii aleşi *sunt tocmai acei care par a poseda o fecunditate intactă şi care realizează* frumuseţea*, adică forma care se apropie mai mult de tipul ideal al speciei. Iar* indivizii respinşi *sunt acei care par a nu fi fecunzi, care par* incapabili să poată contribui la perpetuarea speciei *şi acei ale cărora caractere sunt aşa de modificate încât forma lor se îndepărtează de aceea a tipului ideal al speciei.*

Astfel, selecţiunea sexuală, - *ca şi* selecţiunea naturală, - *au ca scop şi ca efect* conservarea purităţii tipului specific *şi nu, cum pretinde **Darwin**, transformarea speciilor.* [137]

*

***Darwin** şi, după el, partizanii ipotezei transformării speciilor au* imaginat *alte argumente, ca să zicem aşa* indirecte*, scoase din* paleontologie*, din* anatomia comparată *şi din* embriologie*, argumente pe care le aduc, - ca o ultimă punte de scăpare, - doctrinei transformismului. […] căci, dacă e adevărat că* descendenţa implică asemănarea*, inversul poate fi fals şi este evident că* **asemănarea nu implică de loc descendenţa**. *Două foi de hârtie seamănă una cu alta; însă, ar fi nebun cineva dacă ar pretinde că această asemănare dovedeşte că una din ele derivă din cealaltă. […]* Generalizări nejustificate, raţionamente defectuoase, *- tot aşa de defectuoase ca şi* **sofismul** <<*post hoc, ergo propter hoc*>>*, - iată firul cu care este cusută doctrina transformării speciilor.*

Domnilor*, Veţi fi desigur foarte uimiţi când vă voi spune că ipoteza transformării speciilor este acceptată de marea majoritate a naturaliştilor şi că ea este considerată* <<ca o teorie*, al cărei adevăr de altfel nu lasă nicio îndoială, astăzi, asupra niciunui naturalist cuminte*>>*.*

Dacă această* ipoteză*, lipsită de orice bază serioasă, a pasionat atât lumea, e pentru că ea a fost acaparată de retori materialişti, care au smuls-o de pe terenul calm al ştiinţei, pentru a o zvârli pe terenul agitat al luptelor filosofico-religioase; e fiindcă s'a crezut că ea ar fi capabilă să dea acestei admirabile armonii pe care o constatăm în lumea organică, o explicaţie pur mecanică, din care se va fi exclus intervenţia* cauzelor finale. [138]

*

Dar generalizaţiile nejustificate *nu constituiesc singurul defect al logicii lui **Darwin**. În colaborare cu discipolii săi şi mai ales cu **Haeckel**, el a comis erori grosolane de raţionament:*

Într-adevăr, argumentele trase din paleontologie*, din* anatomia comparată *şi din* embriologie*, sunt bazate pe nişte pure* sofisme*, absolut identice cu celebrul:* post hoc ergo propter hoc, - *sofisme care conduc la propoziţii absurde ca acestea:* <<*tot ce apare în urma unui lucru, derivă dintr'însul*>> *şi* <<*tot ce prezintă o oarecare asemănare cu un lucru, derivă dintr'însul*>>.

Cred că un asemenea rezultat mă autoriza pe deplin să zic: <<*generalizaţii nejustificate, raţionamente defectuoase… iată firul cu care este cusută doctrina transformării speciilor*>>*. […]*

***Darwin**, admiţând o modificare înceată şi progresivă a indivizilor, cere, pentru efectuarea transformării unei specii de fiinţe superioare în alta, dela 1.000 până la 10.000 de generaţii. Cu alte cuvinte, unei specii, care se reproduce la un an după naştere, îi trebuie de la 1.000 până la 10.000 de ani ca să se transforme în o altă specie, şi unei specii care, ca* omul*, se reproduce la 20 ani după naştere, îi trebuie de la 20.000 până la 200.000 de ani pentru ca să dea naştere la o altă specie*.

Lăsând la o parte faptul că e curios ca în 6.000 ani să nu se fi produs nicio modificare în caracterele specifice ale fiinţelor vieţuitoare pe pământ, - am arătat că sunt fiinţe, şi anume fiinţele unicelulare, *care prin* <<*simplicitatea organizaţiei şi prodigioasa rapiditate a înmulţirii lor permit* înlăturarea obiecţiunii lungii perioade de timp*, cerută de darwinişti, pentru îndeplinirea transformării speciilor superioare*>>.

*O mie sau zece mii de generaţii de microbi se produc într'un timp relativ scurt. Astfel, o generaţie a unui microb (*Bacillus ramosus*) durează vreo 30 de minute; 1.000 de generaţii pot fi*

---

[137] Ibidem, pp.183-186.
[138] Ibidem, pp.186-190.

deci obţinute în 41 de zile şi 10.000 de generaţii în 416 zile. […] cu toate nenumăratele încercări făcute de când bacteriologiştii manipulează microbii, modificându-le condiţiile de existenţă (mediul de cultură, temperatura, etc.); cu toate acestea, <<nu s'a putut încă obţine nici la fiinţele unicelulare transformarea unei specii în alta sau creiarea unei specii noi>>.

Acest argument este atât de puternic că nu admite replică şi sper că cel ce-i înţelege forţa nu va mai face niciodată imprudenţa să mai aducă obiecţia anti-ştiinţifică a timpului îndelungat, obiecţie care n'are alt scop decât să scoată discuţia de pe tărâmul experimental. [139]

*

Ultima pagină a articolului său este remarcabilă în gradul superlativ; să-mi fie permis să culeg dintr'însa câteva mărgăritare: <<Dacă ar fi să eliminăm din ştiinţă tot ceea ce nu poate fi rezolvat în mod experimental, *nu ar mai rămâne în domeniul ştiinţific decât matematicile; deoarece* toate celelalte ramuri ştiinţifice sunt mai mult sau mai puţin ipotetice şi nesigure>>. *Această frază este, pur şi simplu,* o negare a ştiinţei, o erezie*, contra căreia protestez din toate puterile mele.*

Binevoiască D-l Dr. **Leon** *a citi admirabila carte a lui* **Claude Bernard***:* Introduction a l'etude de la medecine experimentale*; facă-mi onoarea de a-şi arunca ochii pe o lecţie ce am făcut-o, acum doi ani, la facultatea de medicină din Bucureşti asupra* Metodei experimentale *şi se va convinge că* ştiinţa respinge ipotezele nesigure şi nu poate admite decât teorii*, adică* concluzii de raţionamente confirmate de proba şi de contra-proba experimentală.

D-l Dr. **Leon** *scrie încă:* <<Nu poate exista ştiinţă care să nu se bazeze pe supoziţiuni, conjuncturi şi aprecieri personale>>.

Aceasta este desigur ştiinţa lui **Darwin** *şi a lui* **Haeckel***, dar nu este aceea a lui* **Claude Bernard** *şi a lui* **Pasteur***.*

Iată unde au ajuns cei ce susţin ***transformismul (care nu este decât o formă travestită a materialismului)***. [140]

*

D-l **Leon***, - cu toate explicările ce i-am dat în articolul precedent, - nu mă iartă că nu am pronunţat în lecţia mea cuvintele:* Lamarckism, Darwinism *şi* Haeckelism*:* <<*Unii sunt partizani ai* Neolamarckismului*, alţii ai* Neodarwinismului*, ai* Haeckelismului*, - dar* nu există oamenii de ştiinţă*, care să fie astăzi* contra doctrinei transformiste*, constrângând pe D-l* **Paulescu** *să se declare contra căreia din ele este D-nia sa, deoarece* **nu ne venia a crede că e cu putinţă ca un om de ştiinţă să fie contra teoriei descendenţei** *(?! sau ,,fără cuvinte!'' - n.a.). Această teorie se expune astăzi de pe toate catedrele universitare din lume. Ea nu mai e combătută decât de* ***preoţi*** *şi de* ***jezuiţi****, - într'un cuvânt de* papistaşi>>.

Este adevărat, - şi o recunosc cu profundă tristeţe, - că naturaliştii, aproape în unanimitate, admit şi profesează astăzi doctrina transformistă. Asta nu înseamnă însă că-i dau consimţământul lor intim. Cei mai de valoare dintre dânşii mărturisesc că nu caută decât o ocaziune pentru a se scăpa de această eroare care dezonorează ştiinţa. Iată ca probă câteva rânduri dintr'o importantă scriere a unui transformist renumit, **Yves Delage***, membru al Institutului francez,* profesor de zoologie *la Facultatea de ştiinţă din Paris:* <<*Recunosc fără dificultate că* nu s'a văzut niciodată o specie dând naştere unei alteia, nici transformându-se într'o alta*, - şi că nu există nicio observaţie, absolut formală, care să demonstreze că* aceasta s'a produs vreo dată>>*.* <<*Dacă ne punem pe tărâmul exclusiv al faptelor, - zice mai departe D-l* **Delage***, - trebuie să recunoaştem că* formarea speciilor unele prin altele nu este demonstrată…

[139] Ibidem, pp.210-214.
[140] Ibidem, p.221.

Nu se află nimic în fapte care să poată forţa convingerea acelora care refuză orice alte probe decât acelea trase din observaţie>>.

Apoi, într'o notă distinsul zoologist adaogă: <<Dacă ar exista o ipoteză ştiinţifică alta decât descendenţa, pentru a explica originea speciilor, mulţi transformişti ar abandona opinia lor actuală ca insuficient demonstrată>>. [141]

*

Am arătat în lecţia mea că **toţi marii savanţi, creatorii şi gloriile ştiinţei…** ***astronomi, matematicieni, chimişti, fizicieni, biologişti*****…au admis şi au proclamat existenţa lui Dumnezeu**.

Am adus peste 60 nume de savanţi iluştri teişti*, din operele cărora am cules o mulţime de citaţii în care se văd genii strălucite, ca* **Pasteur***, ca* **Chevreul***, publicând numele lui Dumnezeu, înaintea* celor mai înalte societăţi ştiinţifice din lume*, ca Academia franceză şi Academia de ştiinţe din Paris. [Notă: Până şi chimistul* **Berthelot***, - pe care-l socoteam ateu, - crede în Dumnezeu. Nu mică mi-a fost surprinderea când într'una din lucrările sale, am descoperit fraza următoare: <<Îndărătul Adevărului, Frumosului, Binelui, omenirea a simţit întotdeauna* că există o realitate suverană*, în care rezidă acest ideal,* adică Dumnezeu*, centrul şi mintea misterioasă şi inaccesibilă către care converge ordinea universală*>>*.]*

Şi totuşi D-l **Voinov** *are curajul să scrie: <<Noţiunile de* suflet *şi* Dumnezeu…sunt expresia celor mai desăvârşite ignoranţe omeneşti>>. [142]

*

De câte ori transformiştii au întâlnit, la om, o asemenea malformaţie, care li s'a părut că seamănă, de aproape sau de departe, cu o dispoziţie normală la un animal inferior, ei au înregistrat-o ca o dovadă a ipotezei descendenţii.

Astfel **Darwin** *a considerat* microcefalia *ca o manifestaţie atavistică; iar* **Haeckel** *a afirmat că microcefalii şi cretinii sunt oamenii pithecoizi care ne-au precedat.*

Azi însă este demonstrat că idoţia şi microcefalia, anomalii prin oprirea de desvoltare a creerului şi a craniului, sunt cauzate de leziuni encefalice, de origine mecanică, toxică sau microbiană, produse în timpul vieţii intra-uterine şi că cretinismul este rezultatul insuficienţei funcţionale a glandei tiroide în timpul copilăriei. [143]

[141] Ibidem, pp.232-233.
[142] Ibidem, pp.249-250.
[143] Ibidem, p.267.

COMBATEREA PREJUDECĂŢII INCOMPATIBILITĂŢII DINTRE RELIGIE ŞI ŞTIINŢĂ. DESPRE INSTINCTE, PATIMI (VICII) ŞI CONFLICTE

Fiecare epocă, de când lumea, şi-a avut prejudecăţile *ei. Ceea ce numim* mentalităţi *sunt, în primul rând, sinteze colective ale prejudecăţilor dominante într-un anumit moment istoric. Mentalitatea modernă, pe lângă prejudecata că nu ar mai avea prejudecăţi, se defineşte prin alte câteva apriorisme generale şi cronicizate: exaltarea raţiunii, a individului, a progresului etc. La rând cu acestea (şi în strânsă legătură cu ele) stă* **prejudecata incompatibilităţii între adevărul ştiinţific şi adevărul religios, între valorile credinţei şi valorile cunoaşterii**. *[...] Spiritul rătăceşte printre fenomene, ignorând esenţele. Efectele sunt înregistrate cu meticulozitate, dar cauzalitatea este în suferinţă: adevăratele cauze sunt confundate, cel mai adesea, cu condiţiile favorizante ale fenomenelor. Fizicul triumfă asupra metafizicului, fără scrupule şi fără complexe. Într-o lume atât de suficientă sieşi, de Dumnezeu nu mai este nevoie, nici loc. Rămâne doar mirarea difuză că, după atâta ,,deşteptăciune'' şi ,,progres ştiinţific'', lumea, în loc să se prefacă în ,,paradis'', aduce tot mai mult a ,,infern''!...* [144]

*

Dar fiecare epocă, de când lumea, a cunoscut, pe lângă curentul dominant al prejudecăţilor colective, şi reacţiuni *individuale, uneori complet izolate, fie revalorificând anumite sugestii viabile ale trecutului, fie anticipând anumite dezvoltări viitoare.* ***Fiecare epocă şi-a avut reacţionarii ei, ce adeseori şi-au scandalizat contemporanii, dobândindu-şi însă marele merit de a fi împiedicat – sau măcar de a fi încercat să împiedice – încremenirea spiritului în sisteme de prejudecăţi.*** *Adevărata dinamică istorică a culturii şi a civilizaţiei se datorează până la urmă nu majorităţilor înscrise în ,,convenţie'', ci acestor minorităţi care o refuză.*

Modernitatea şi-a avut şi ea, pe lângă atâţia apologeţi de duzină, adversarii sau des-fermecătorii *ei, ce au chemat-o să-şi conştientizeze limitele, să-şi cenzureze ,,uitările'' şi să se autodepăşească din mers. Savantul român* ***Nicolae C. Paulescu*** *(1869-1931) s-a numărat printre aceştia din urmă.* ***El şi-a propus să combată mai ales prejudecata curentă a incompatibilităţii dintre religie şi ştiinţă. Nu de pe poziţii strict teoretice, cum au făcut-o alţii, ci din exerciţiul permanent al profesiei sale.*** *El nu a fost un filosof care, izolat de activitatea ştiinţifică propriu-zisă, să se fi dedat la speculaţii şi verdicte, ci a fost un practician genial, luminat de credinţe şi de intuiţii profunde. În răspărul pozitivismelor contemporane, ,,ştiinţa'' s-a* smerit, *cu N. C. Paulescu, dinaintea lui Dumnezeu, fără să înceteze de a fi ,,ştiinţă''. Ba chiar* s-a înălţat smerindu-se, *căci orice întâlnire* autentică *cu divinul este fecundă şi înălţătoare, ca una ce face să se răsfrângă în* relativ *ceva din maiestatea* absolutului. *Aceasta este marea lecţie pe care ne-a transmis-o profesorul Paulescu, dincolo de performanţele lui de laborator.* [145]

*

Pentru el, ca şi pentru gândirea creştină tradiţională, dumnezeirea se vădeşte din ,,contemplarea'' măreţiei şi ordinii Creaţiei. De altfel, orice concepţie creaţionistă şi finalistă dezvoltă, într-un fel sau altul, aşa-numitul ,,argument cosmologic'' al existenţei lui Dumnezeu,

---

[144] Răzvan Codrescu, în Prefaţa vol. lui Nicolae C. Paulescu, ***Noţiunile de „suflet'' şi „Dumnezeu'' în fiziologie***, Ed. Anastasia, Bucureşti, 1999, p.5.
[145] Ibidem, pp.5-6.

în strânsă legătură cu aşa-numitul ,,argument teleologic''. Aşa cum îndărătul operei de artă, în care toate elementele sunt armonice şi necesare, există geniul creator al unui artist conştient (fie el cunoscut sau nu), ce a urmărit un scop, *a utilizat* o tehnică *şi a impus* o structură, *tot astfel îndărătul ordinii universale (*kosmos-*ului) trebuie să existe o inteligenţă creatoare, ale cărei ,,urme'' apar incontestabile observatorului atent şi lucid. Aşa cum despre o operă de artă căreia i se ignoră autorul nici o minte normală n-ar putea afirma că ar fi rezultatul hazardului, al întâmplării oarbe, tot astfel* ***e absurd să se creadă că lumea, în uimitoarea ei complexitate, e un produs al hazardului pur****. Materialismul ne cere să credem într-o minune mai mare decât toate minunile! Îmi amintesc de cuvintele puse pe seama lui Iisus într-o apocrifă: ,,Dacă ceea ce este material s-a zămislit din ceea ce este spiritual, aceasta reprezintă o minune. Dar dacă ceea ce este spiritual s-a zămislit din ceea ce este material, aceasta reprezinte o minune a minunilor. Numai că atunci stau şi mă întreb: Cum e cu putinţă atâta bogăţie într-atâta puţinătate?!'' (*Evanghelia după Toma*, 29).* [146]

*

*Profesorul Paulescu afirmă cu tărie: ,,****Adevărata ştiinţă este cunoştinţa prin cauze, iar cine studiază cauzele secundare e forţat de însăşi logica ştiinţifică să se ridice până la cauza primă, adică până la Dumnezeu****''. Şi în altă parte: ,,Viaţa este efectul a două cauze imateriale: una,* cauza secundă *sau SUFLETUL – unică pentru fiecare fiinţă vieţuitoare; cealaltă,* cauza primă *sau DUMNEZEU – unică pentru totalitatea fiinţelor vieţuitoare''. Astfel, în concepţia sa, ,,a demonstra existenţa unei cauze prime a vieţii, imateriale, unice şi infinit înţelepte – iată limita sublimă la care ajunge fiziologia. Această cauză primă este Dumnezeu. Omul de ştiinţă nu se poate deci mulţumi să zică:* Credo in Deum *[Cred în Dumnezeu]. El trebuie să afirme:* Scio Deum esse *[Ştiu că Dumnezeu există]''. […] Viaţa se întemeiază, la toate nivelurile ei, pe* instinctele *pe care Dumnezeu le-a sădit în natură. Paulescu înţelege să demonstreze acest lucru cu o extraordinară meticulozitate, în maniera ştiinţei descriptiviste a secolului trecut. Tratând, bunăoară, problema instinctelor sociale, face un lung excurs prin mai tot universul zoologic, selectând şi citând masiv din opera monumentală a lui Alfred Edmund Brehm […] El îşi construia astfel* fundamentul biologic *al teoriei sale, urmând să raporteze apoi fenomenul uman la marele tot organic al naturii vii. Concluzia generală extrasă din faptele prezentate este că ,,*legea supremă *care conduce societăţile, la oameni şi la animale, este IUBIREA''. Cercetarea* ştiinţifică *îl duce astfel la o concluzie profund creştină. Nefuncţionarea acestei ,,legi supreme'' în multe dintre societăţile omeneşti nu-l contrazice principial, ci vădeşte doar* ***tendinţa de perversiune a omului în raport cu natura, sau, altfel spus, cu*** **ordinea firească a lumii lui Dumnezeu**. *Desigur, omul nu poate fi redus la natură, în sensul biologic al cuvântului; el nu este doar* fiinţă pro-creatoare, *ca animalele, ci şi* fiinţă creatoare *(de cultură şi civilizaţie); în această a doua ipostază, el* depăşeşte natura. *Însă a depăşi natura nu înseamnă a o nega sau a o silui; în condiţii normale, civilizaţia şi cultura, corolare istorice ale umanului, trebuie* să se armonizeze *atât cu natura, cât şi cu Dumnezeu, după cum şi una cu cealaltă. ,,****Adevărata cultură - scrie altădată profesorul, dând acelaşi înţeles noţiunilor de «cultură» şi «civilizaţie» - nu poate fi decât creştină, deoarece cuvântul*** **civilizaţie** ***însemnează dezbărare de vicii şi singură doctrina lui Hristos combate eficient aceste flagele****''.* [147]

*

Lupta cu patimile *– leitmotiv al literaturii mistice şi ascetice – reprezintă şi din punctul de vedere ştiinţific al lui N. C. Paulescu marea problemă morală şi socială a fiinţei umane. El nu*

---

146 Ibidem, pp.8-9.
147 Ibidem, pp.9-11.

întârzie să pună problema ,,profilaxiei şi terapiei'' patimilor rezultate atât din devierea instinctelor individuale, cât şi din aceea a instinctelor sociale. Dacă în privinţa patimilor individuale (,,de nutriţie şi de reproducere'') medicina poate avea o oarecare eficienţă, în faţa patimilor sociale (,,de proprietate şi de dominaţie'') ea rămâne neputincioasă. […]

Esenţa morală a creştinismului este formulată astfel: ,,… ***Dumnezeu vrea ca recunoştinţa pe care I-o datorăm s-o manifestăm faţă de semenii noştri, adică* să iubim pe orice om ca şi când ar fi Dumnezeu*!''*** *(afirmaţie întemeiată pe Matei 25, 31-40). Întrucât nu poate fi decât* divină*, această morală este şi singura cu adevărat…* ştiinţifică. *Pentru că dacă Dumnezeu este cauză primă şi scop ultim a tot ce există, atunci adevărata ştiinţă nu poate duce decât la descifrarea în natură a semnelor voinţei şi raţiunii divine, la întâlnirea cu Dumnezeul* Cel Viu, cu Iisus Hristos, Logosul întrupat. *,,Ştiinţa vieţii m-a determinat să afirm într-o lecţie anterioară: <<Cred în Dumnezeu>>. Aceeaşi ştiinţă mă determină astăzi să adaug: <<Şi în Iisus Hristos>>…*

Mesajul esenţial al vieţii şi operei lui N. C. Paulescu stă în această reliefare a unităţii dintre natural şi supranatural*, cu toate consecinţele ei teoretice şi practice.* ***Poate că nici un savant român n-a mai vorbit atât de avântat ca el despre ,,unirea desăvârşită ce trebuie să existe între religie şi ştiinţă''.*** *Prezentându-l în câteva pagini memorabile, Nichifor Crainic observa: ,,**Pentru Nicolae Paulescu** […] **naturalul şi supranaturalul nu se exclud, ci se completează; Hristos n-a venit să strice natura, ci s-o desăvârşească. Căci natura e creaţia lui Dumnezeu, iar creştinismul e revelaţia aceluiaşi Dumnezeu**''.*

Ştiinţa lui Scio Deum esse *de aici începe.* [148]

*

Notaţi, Domnilor, că, pentru a forma, de exemplu, corpul omului, mii de miliarde de celule *se dispun cu o regularitate şi cu o ordine perfectă,* după un plan*, care este acelaşi pentru toţi oamenii şi care întotdeauna a fost acelaşi, de când există specia om, iar ceea ce am spus despre om se aplică la toate fiinţele multicelulare. Remarcaţi şi faptul că* acest plan există în oul fecundat*, care conţine* in potentia *individul pluricelular întreg, cu toată organizarea, cu toate funcţiile şi aptitudinile lui. […] În rezumat, orice fiinţă vieţuitoare are o evoluţie, care este repetarea celei a ascedenţilor ei şi ale cărei principale faze sunt:* creşterea *şi* înmulţirea. *Evoluţia fiinţelor unicelulare are drept scop formarea a două noi fiinţe; aceea a fiinţelor pluricelulare are drept scop, de asemenea, formarea uneia sau mai multor fiinţe noi. Prin urmare, evoluţia are un scop, o* cauză finală *care este* reproducerea*, funcţie primordială către a cărei îndeplinire converg toate celelalte funcţii vitale. Şi într-adevăr, după ce s-a reprodus, adică după ce a atins acest scop suprem,* perpetuarea speciei*, fiinţa vieţuitoare dispare.*

Vă atrag atenţia asupra faptului că evoluţia – ca şi organizarea, de altfel – este inconştientă, scopul ei fiind ignorat de fiinţa vieţuitoare. [149]

*

Nicolae C. Paulescu *este aproape necunoscut generaţiilor mai tinere. Cei ce nu-i ignoră numele abia de ştiu despre el, de obicei din surse viciate, că a fost descoperitorul nedreptăţit al insulinei, dar că, ,,ideologic'', era un ,,reacţionar''. Cu rare excepţii, puţinii care-i cunosc opera mai îndeaproape, mijlocit sau nemijlocit, sunt înclinaţi spre parţialism: pe unii îi interesează numai* savantul*, pe alţii numai* creştinul militant*. Acest soi de reducţionism nu este însă decât expresia unei profunde neînţelegeri. Ipostazele sunt, în realitate, inseparabile, iar mesajul esenţial al vieţii şi operei sale stă tocmai în reliefarea* unităţii dintre natural şi

[148] Ibidem, pp.13-15.
[149] Nicolae C. Paulescu, op.cit., pp.40-43.

supranatural, *cu toate consecinţele ei teoretice şi practice. […] Nichifor Crainic, în paginile pe care i le dedică (incluse şi-n volumul* Ortodoxie şi etnocraţie *din 1937) surprinde pertinent esenţa concepţiei paulesciene: ,,Naturalul şi supranaturalul nu se exclud, ci se completează: Hristos n-a venit să strice natura, ci s-o desăvârşească. Căci natura e creaţia lui Dumnezeu, iar creştinismul este revelaţia aceluiaşi Dumnezeu''. Acesta este şi temeiul, deopotrivă ştiinţific şi religios, al ,,naţionalismului'' pe care savantul şi l-a asumat în mod consecvent:* ***,,Ce e naţionalismul în lumina concepţiei lui Paulescu? Naţionalismul e un instinct natural*** *[…]*, ***e «iubirea naturală care-i leagă între dânşii pe membrii unei naţii».*** *[…]* ***Baza naţionalismului e familia, iar suprema lui formă naturală e neamul.*** *[…]* ***Bestial nu e naţionalistul încadrat în iubirea socială a neamului său; bestial devine cel care, rupt din această comunitate de iubire, alunecă în aventura revoluţiilor sângeroase*** *[a se vedea, în cartea de faţă, lungul expozeu al lui N. C. Paulescu despre ,,bestialităţile'' Revoluţiei franceze - n.n.]* ***împotriva familiei şi a neamului'', în fond*** **– împotriva ordinii fireşti a lumii lui Dumnezeu.** [150]

*

N. C. Paulescu ar merita o ediţie critică de opere complete, patronată de Academia Română (al cărei membru post mortem este din 1991) şi sponsorizată de statul român. *Întreprinderea n-ar fi uşoară […] S-a pus şi problema unei Fundaţii ,,N.C. Paulescu'', precum şi a instituirii unui premiu annual care să-I poarte numele, dar totul rămâne, deocamdată, în stadiu de proiect. […]*

Patimile sau viciile*. Dintre animale (sau vieţuitoarele pământului - n.a.), singur omul are facultatea de a transforma instinctele în acte voluntare; cu alte cuvinte, singur omul are posibilitatea de a cunoaşte scopul trebuinţelor instinctive şi de a delibera asupra mijloacelor şi momentelor oportune satisfacerii lor.*

Dar, ca să-şi poată exercita o atât de importantă prerogativă, trebuia ca omul să aibă o oarecare libertate; trebuia, altfel spus, ca impulsurile instinctive să fie la dânsul mai puţin imperioase decât la animalele propriu-zise.

De aici a rezultat că, ***în timp ce animalul încătuşat de instincte nu se abate niciodată de la legile naturii, omul, aproape liber, a ajuns să calce în picioare aceste admirabile legi, stabilite [de Dumnezeu] în vederea fericirii lui****.*

Într-adevăr, nu orice om este în stare să cunoască şi să înţeleagă scopurile instinctelor; în aceste condiţii, prerogativa de a-şi alege mijloacele devine, în mâinile omului ignorant sau neînţelept, o armă periculoasă, cu care se poate chiar sinucide.

Din admirabila desfăşurare a actelor instinctive un asemenea om nu remarcă şi nu reţinea decât **senzaţiile plăcute** ***care însoţesc îndeplinirea actelor respective. Şi în loc de a se înălţa până la scopul instinctului, el nu mai urmăreşte decât*** **plăcerea,** ***devenită unică ţintă a activităţii sale. Or*** **patima** ***nu e altceva decât*** **căutarea exclusivă a plăcerii ce rezultă din satisfacerea unei trebuinţe instinctive deviate** ***(adică al cărei scop natural este ignorat, neînţeles sau chiar – nu de puţine ori – dinadins relativizat).*** [151]

*

Sunt atâtea patimi câte trebuinţe instinctive, astfel că asemenea trebuinţelor – patimile pot fi grupate şi ele în două categorii:

a) patimi individuale *de nutriţie şi reproducere;*
b) patimi sociale *de proprietate şi de dominaţie.*

---

[150] R. C. în Introducere la cartea lui Nicolae C. Paulescu, ***Fiziologie filosofică. (vol. 1: Instincte sociale. Patimi şi conflicte. Remedii morale)***, Ed. Fundaţiei Anastasia, Bucureşti, 1995, pp.5-6.
[151] Nicolae C. Paulescu, op.cit., pp.23-100.

PATIMILE INDIVIDUALE

1. Patimile de nutriţie. *Omul stăpânit de aceste patimi nu ştie sau nu înţelege că instinctele de nutriţie au drept scop natural procurarea din mediul înconjurător a unor elemente […] Cele mai funeste patimi de nutriţie constau în abuzul de substanţe ca alcoolul, tutunul, morfina, opiul, haşişul etc. Organismul se obişnuieşte repede cu aceste substanţe, care-i devin atât de necesare încât resimte faţă de ele o trebuinţă imperioasă şi progresivă, îndurând suferinţe foarte grele atunci când trebuinţa respectivă nu poate fi satisfăcută. Aşa, de exemplu, un laborant, atins de patima beţiei, ajunge să bea până şi spirtul din borcanele cu piese anatomo-patologice. Iar o femeie, chinuită de nevoia de morfină, i-a declarat medicului ce-o îngrijea că, pentru o injecţie, ar fi fost în stare să sacrifice pruncul pe care-l alăpta şi să-l azvârle pe fereastră, de la al treilea etaj!*

Efectul acestei patimi este acela că omul – muncind puţin sau deloc, dar cheltuind mult – ajunge la sărăcie; şi într-adevăr, sărăcia la care ajung multe familii este pricinuită adeseori numai de beţia tatălui. Beţivul este o povară şi pentru societate, în spinarea căreia el pune adesea grija întreţinerii sale.

Legii naturii, însă, presupun o sancţiune imediată: cel ce le calcă, îşi pierde sănătatea. *Astfel, beţivul contractează boli de stomac (gastrite) şi de ficat (ciroză), are tulburări nervoase (coşmaruri, halucinaţii, delir, demenţă etc.) şi sfârşeşte prin a deveni prada uşoară a bacilului tuberculozei.*

Ele mai presupun şi o sancţiune îndepărtată: beţivul devine neputincios de a se reproduce sau dă naştere unor fiinţe debile, incapabile de a suporta greutăţile vieţii.

Pedeapsa acestui viciu este, în cele din urmă, scurtarea existenţei şi stingerea descendenţei. [152]

*

2. Patimile de reproducere. *Acelaşi lucru se întâmplă şi cu trebuinţele instinctive de reproducere. Unii oameni nu-şi dau seama – sau nu vor să-şi dea seama – că aceste instincte au înalta menire de a pregăti procrearea unei noi fiinţe omeneşti. Pentru ei nu contează decât plăcerea ce rezultă din unirea sexuală, plăcere din care ajung să facă scopul activităţii lor. Şi pentru a abuza cât mai mult de această plăcere, libertinii, - inferiori animalelor, - recurg la mijloace abjecte (masturbaţia) şi infame (homosexualitatea), fără a se da înapoi chiar de la a comite crime (avorturile) spre a împiedica realizarea scopului natural al acestui instinct. [Notă: Iubirea – oricât de intensă ar fi la un bărbat sau la o femeie –* nu e o patimă*, câtă vreme ei nu se sustrag de la consecinţele fireşti ale iubirii, de la* procreaţie.*]*

Dar o asemenea călcare a legilor naturii nu rămâne nici ea nepedepsită. Fără a mai aminti bolile grave (zise ,,venerice'') la care se expun şi accidentele adeseori mortale ale încercărilor de avort, fără a mai vorbi de afecţiunea numită tabes *(care, de cele mai multe ori, este o consecinţă a abuzurilor sexuale) – aceşti pătimaşi sunt pedepsiţi prin faptul că rămân fără descendenţă. Ca şi beţivii, desfrânaţii nu sunt demni să procreeze, iar familia lor se stinge cu dânşii. Dar* ***libertinajul e funest nu numai pentru indivizi şi familii, ci şi pentru naţie****. El este viermele civilizaţiilor înaintate şi mai ales al celor factice. Vai de naţia în moravurile căreia a pătruns desfrâul, căci pieirea ei este iminentă!* [153]

*

[152] Ibidem, pp.101-102.
[153] Ibidem, p.103.

PATIMILE SOCIALE. *Instinctele sociale de proprietate şi de dominaţie au avut aceeaşi soartă ca şi instinctele individuale de nutriţie şi de reproducere; din alterarea lor au rezultat patimi încă şi mai răufăcătoare decât beţia sau libertinajul.*

1. Patimile de proprietate. *Trebuinţa instinctivă de proprietate – al cărei scop este acela de a asigura individului şi familiei adăpostul şi hrana pentru viitor – procură, când e satisfăcută, un sentiment de plăcută împăcare.*

Sub impulsul unei îngrijorări exagerate şi neîntemeiate cu privire la viitor, această plăcere devine singurul mobil existenţial al avarului, care adună neîncetat şi fără măsură, adică fără să-şi proporţioneze mijloacele (bogăţiile adunate) cu scopul firesc (trebuinţele viitoare ale lui şi ale familiei sale).

Această patimă, care, de obicei, creşte o dată cu vârsta, este pedepsită prin faptul că avarul se lipseşte adesea de cele necesare, sacrificând totul plăcerii de a aduna; el este în permanenţă chinuit de grija viitorului şi de frica de a nu fi cumva deposedat de bunurile pe care *le-a agonisit (de către furi, de incendiu ori de alte calamităţi).*

2. Patimile de dominaţie. *Trebuinţa instinctivă de dominaţie – menită să asigure ordinea şi unitatea de acţiune în societăţile naturale (familie, trib, naţie) – procură, când e îndeplinită, un sentiment plăcut de satisfacţie. Dar această plăcere devine unica ţintă a orgoliosului, care ajunge să nu mai urmărească decât mijloacele (prinosul supuşilor), neglijând cu desăvârşire scopul firesc (interesul obştesc). În asemenea condiţii, dominaţia se transformă în despotism sau tiranie, situaţie ce se poate produce atât în familii, cât şi în triburi, dar mai ales la nivelul naţiilor.*

Pedeapsa acestei patimi constă în lezarea amorului propriu, situaţie cu care se confruntă la fiecare pas un astfel de pătimaş. [154]

*

În realitate, patima şi nebunia sunt două lucruri cu totul deosebite. Un caracter diferenţial între aceste două stări e faptul că voinţa *– deşi adeseori învinsă – are totuşi o acţiune ostilă indiscutabilă asupra patimilor, pe care poate ajunge să le înfrâneze, pe când ea este de conivenţă cu ideile delirante ale nebuniei. De unde rezultă şi următoarea consecinţă practică: pătimaşul e responsabil de faptele sale, pe când nebunul nu*.

CONFLICTELE SOCIALE REZULTATE DIN PATIMI

Patimile *au trista prerogativă de a provoca multe* conflicte *în societăţile omeneşti.*

a) Patimile de nutriţie. *Beţivul intră mai întâi în conflict cu membrii familiei sale, al căror avut îl risipeşte pentru a-şi satisface patima şi asupra cărora comite violenţe şi chiar crime, atunci când este surescitat de băutură.*

*El reprezintă, apoi, un factor de dezordine în sânul tribului sau al naţiei; într-adevăr, cele mai multe delicte (certuri, injurii, loviri, bătăi, răniri), inclusiv crime, sunt săvârşi*te sub *influenţa beţiei.*

b) Patimile de reproducere. *Acestea produc conflicte încă şi mai însemnate, mai ales atunci când se asociază cu beţia.*

Pentru a-*şi satisface poftele nesăţioase, libertinul caută a face cât mai multe victime, în ale căror familii strecoară discordia, ruşinea şi dezonoarea; e de la sine înţeles că el atrage astfel asupră-şi o serie de represalii, fie chiar din partea victimelor amăgite, fie din partea soţilor, părinţilor sau fraţilor acestora. De aici se stârnesc numeroase conflicte: bătăi, mutilări, avorturi, divorţuri şi chiar omoruri.* [155]

---

[154] Ibidem, pp.104-105.
[155] Ibidem, pp.115-116.

*

Dar cele mai grave conflicte ce se produc între oameni rezultă din patimile sociale, de proprietate şi de dominaţie.

c) Patimile de proprietate. *În familie, avariţia răceşte adesea sentimentele de iubire ce se cade să existe între cei doi soţi, părinţii familiei. Ea devine de-a dreptul odioasă atunci când părinţii, deşi dispun de avere, refuză copiilor lor cele necesare traiului şi educaţiei, aceasta fiind una dintre principalele cauze ale diminuării sentimentelor de recunoştinţă care în mod firesc se cade să-i lege pe copii de părinţii lor. Ea dă naştere la certuri, bătăi, procese, omoruri, mai ales când îi împinge pe unii dintre fraţi să-şi întindă posesia, pe nedrept, şi asupra avutului celorlalţi.*

În trib (comunităţi locale - n.a.), patima de proprietate face ca unii membri ai acestuia să-şi însuşească bunul sau munca altora. Ea dă naştere la camătă, furturi, înşelăciuni, jurăminte false, spolieri, asociaţii necinstite, omoruri.

Patima de proprietate se observă şi la naţii, efectele ei fiind dezastruoase. Poporul roman, spre exemplu, sub influenţa acestui viciu, nesocotind drepturile de proprietate ale altor naţii, a cucerit prin violenţă aproape întreaga lume cunoscută la vremea aceea. Împărţirea Poloniei, anexarea Alsaciei şi Lorenei de către germani, răpirea unor provincii româneşti de către austrieci sau ruşi, sunt exemple recente, proaspete în mintea tuturor. [156]

*

d) Patimile de dominaţie. *În familie, acestea sunt de obicei suportate cu mai multă uşurinţă, chiar şi atunci când iau forme exagerate. Astfel, la romani, capul familiei (tatăl) avea asupra celorlalţi membri ai acesteia (mamă şi copii) drept de viaţă şi de moarte, dar, cu toate acestea, rar se produceau conflicte deschise.*

În triburi, aceste patimi se manifestă sub forma mândriei, orgoliului, dorinţei nestăvilite de a avea supremaţia. Or oamenii, la nivelul triburilor şi al naţiilor, obişnuiesc să se împartă în partide politice, care sunt conduse, de regulă, de indivizi pătimaşi. Aceştia, râvnind să ia puterea, se duşmănesc unii pe alţii; partizanii lor împărtăşesc aceste porniri exagerate şi astfel iau naştere conflicte precum: injurii, bătăi, calomnii, trădări, dueluri şi chiar asasinate.

Uneori o naţie întreagă ajunge să fie subjugată de o alta; atunci naţia dominantă îşi arogă dreptul de a atenta la* naţionalitatea *şi chiar la* limba *naţiei supuse. *Ungurii, bunăoară, au profitat de tulburările din monarhia austriacă, pentru a lua, la 1867, supremaţia unei părţi din împărăţie; în modul acesta, ei au devenit stăpâni şi peste români, locuitori ai aceluiaşi pământ încă din timpul romanilor, deci cu mult înainte de năvălirile barbare (şi, prin urmare, şi de sosirea ungurilor).*

Încă de la început, însă, ungurii i-au oprimat pe români. Nu numai că au dat nume ungureşti localităţilor (care de veacuri purtaseră nume româneşti), cu gândul de a le deznaţionaliza; nu numai că au luat pe seama lor toate dregătoriile publice, excluzându-i pe români de la acestea; nu numai că săvârşesc zilnic atentate la libertatea unei prese altminteri moderate, care nu face decât să se tânguiască; [Notă: Astfel, 226 de ziarişti români – în decurs de doar doi ani – au fost condamnaţi la suma totală de 182 de ani de închisoare, precum şi la 200.000 de coroane amendă (,,Răspunsul presei române de peste munţi adresat presei maghiare''; a se vedea «Universul» din 13 august 1909).] [...] Noi, românii, am avut în mod deosebit nefericirea de a gusta din amărăciunea unor astfel de proceduri, prin care Austria ne-a răpit, la 1775, dulcea Bucovină, iar Rusia, la 1812, mănoasa Basarabie. [...]

Această răpire a libertăţii persoanei, ca şi a proprietăţii muncii, este caracteristica sclaviei – cel mai ruşinos flagel pricinuit de patima de dominaţie.

---

[156] Ibidem, pp.116-117.

Adeseori naţiile sunt cuprinse ele însele de patima de dominaţie. Chiar azi, multe popoare europene caută să-şi întindă stăpânirea – sub pretextul ,,civilizării'' – asupra unor popoare de pe celelalte continente.

Patima aceasta a ajuns la paroxism în sânul naţiei evreieşti, care se consideră ,,popor ales'' şi visează să domnească asupra întregii lumi. [157]

*

e) Patimile de invidie şi de ură. *Patimilor de proprietate şi de dominaţie li se asociază adesea nişte vicii teribile numite* invidie *sau pizmă şi* ură *sau vrăjmăşie.*

Când un individ se găseşte sub influenţa unei trebuinţe instinctive pe care nu şi-o poate îndeplini, el simte, văzând satisfacţia altor semeni ai săi, un sentiment special, pe care-l numim ciudă *sau necaz. Or, ciuda se exacerbează când omul constată că vecinul său are mai mult decât îi trebuie; şi mai ales când acest prisos se întâmplă să provină chiar din propriul său avut, de care a fost deposedat prin înşelăciune sau prin forţă. [Notă: Ciuda sau concurenţa apare în legătură cu orice trebuinţă instinctivă insuficient satisfăcută. Ea se cheamă şi gelozie, în cazul particular al instinctelor sexuale]*

Prin urmare, ciuda îl împinge pe om să-şi redobândească propriile bunuri; iar împlinirea acestui impuls este însoţită – ca orice act instinctiv – de un sentiment de satisfacţie şi de plăcere. Tocmai acest sentiment este punctul de plecare al patimilor numite invidie *şi* ură.

Aşa, bunăoară, unii indivizi ajung să-şi imagineze că sunt persecutaţi, oprimaţi, deposedaţi, furaţi, numai pentru plăcerea pe care o găsesc în răzbunare.

Astfel, ei nu se mulţumesc doar să jefuiască ceea ce consideră a fi bunul lor, ci distrug, dărâmă şi incendiază tot ceea ce nu pot lua în posesie. Mai mult, ei ucid adeseori, cu mare cruzime, pe cei pe care-i consideră a fi exploatatorii sau opresorii lor.

Se înţelege, prin urmare, în ce măsură patima invidiei şi patima urii, puse faţă în faţă cu patimile de proprietate şi de dominaţie, generează cele mai groaznice conflicte sociale.

Revoluţiile, aceste flageluri ale omenirii, sunt prea adeseori, din nenorocire, nu numai efectul unei reacţiuni împotriva exploatării sau oprimării, ci şi rezultatul ciocnirii dintre pizma şi ura claselor inferioare şi avariţia şi orgoliul claselor superioare. [158]

*

PROFILAXIA ŞI TERAPIA MORALĂ. *Dacă nu ţinem seama de ciocnirile – excepţionale şi relativ puţin importante – provocate de trebuinţele instinctive normale,* cele mai multe şi mai grave conflicte omeneşti sunt efectele **patimilor**.

Există o ştiinţă specială – ***morala*** *– care tinde să evite sau să anuleze aceste conflicte. În ceea ce priveşte metoda,* morala *poate fi comparată cu* medicina*, care şi dânsa încearcă să prevină sau să vindece diferitele boli. […] [Notă:* ***Patimile îl fac pe om să calce legile naturii, adică să comită ceea ce numim*** **păcate,** ***acestea constituie obiectul special al moralei**.]*

Patimile sunt stări anormale sau, mai bine zis, **patologice,** ***ale sufletului omenesc****; ca atare, ele fac parte, într-un fel, din domeniul medicinei. Medicii au deci dreptul – şi pot zice că au chiar datoria – să se ocupe de patimi. De altfel, e incontestabil că un medic instruit este capabil să înţeleagă rostul patimilor mai bine decât oricine altcineva.*

Într-adevăr, pe de o parte, medicii, studiind fiziologia umană, se deprind să cunoască instinctele normale şi scopurile lor; or patimile, după cum am arătat, nu sunt decât nişte trebuinţe instinctive alterate prin **devierea scopului***; pe de altă parte, medicii au zilnic de-a face,*

---

[157] Ibidem, pp.117-120.
[158] Ibidem, pp.120-121.

în practica lor, cu diferitele consecinţe patologice ale patimilor (efectele beţiei, ale libertinajului, etc.). [159]

*

Să nu fie deci de mirare faptul că eu – fiziologist *şi* medic *– vorbesc aici despre patimi şi despre morală, căci ele sunt în strânsă legătură şi cu fiziologia şi cu medicina.*

Să revenim însă la problema propriu-zisă.

În primul rând*, vom preciza că principalele mijloace profilactice ale moralei sunt: încurajarea uzanţei normale a instinctelor şi adoptarea unor măsuri coercitive, în scopul împiedicării abuzurilor care duc la patimi.*

În al doilea rând*, vom preciza că, deşi mijloacele profilactice sunt multiple, nu există decât un singur remediu moral eficace în ceea ce priveşte patimile, iar acest remediu este* ***voinţa****, adică puterea pe care-o are omul de a-şi inhiba impulsurile instinctive (normale sau alterate). [Notă: Domeniul moralei se suprapune exact domeniului voinţei. Animalul, lipsit de voinţă, este dedesubtul moralei. Nebunul, care, şi-a pierdut voinţa, este în afara moralei.]*

Într-adevăr, măsurile coercitive pot împiedica, pentru un timp oarecare, manifestarea patimilor, care însă nu sunt vindecate decât atunci când voinţa devine capabilă de a le rezista. […] Beţivul nu se vindecă decât atunci când devine în stare să-şi folosească voinţa, când vrea să se vindece. Orice măsură coercitivă la care voinţa nu aderă, nu duce decât la exacerbarea patimii; la cea dintâi ocazie, de cum se va simţi nesupravegheat, pătimaşul va reîncepe să bea. [160]

*

Platon (427-347 a. Chr.), în dialogul său intitulat Republica*, expune un model* perfect *(după părerea lui) al societăţii omeneşti. Statul sau Societatea se naşte sub influenţa trebuinţelor. […] Pentru a fi desăvârşit, Statul trebuie să fie guvernat de un* filosof *a cărui voinţă să constituie legea şi a cărui* dominaţie *să fie* absolută*. […] Într-adevăr, în cetatea platoniciană, cel puţin în casta războinicilor, nu există nici familie, nici proprietate. Regele-filosof suprimă* proprietatea*; el prescrie comunitatea averilor şi-i opreşte pe cetăţeni de a se îmbogăţi. […] În rezumat, Platon, pentru a împiedica izbucnirea conflictelor, ar fi vrut, în mod naiv, să suprime două dintre cele mai puternice instincte ale fiinţei omeneşti: cel de* familie *şi cel de* proprietate*. El nu şi-a dat seama că aceste instincte sunt naturale şi, prin urmare, rezistente la orice încercare de distrugere, nici nu a înţeles marea lor importanţă socială.*

În schimb, ***el i-a conferit înţeleptului-rege o putere nelimitată, tocmai potrivită pentru potrivită pentru a genera şi a întreţine*** **patima de dominaţie**.

Ignorând cu totul patimile, Platon nu putea deci să prescrie – şi, de altfel, nici n-a făcut-o – vreo măsură în ceea ce le priveşte. Ce să mai spunem despre purtarea incalificabilă pe care o recomanda faţă de cei bolnavi, când se ştie că până şi animalele au milă faţă de semenii lor aflaţi în suferinţă?! [161]

*

Spre deosebire de Platon, care-şi deduce consecinţele din idei a priori*, Aristotel, ca un adevărat om de ştiinţă, pleacă de la fapte concrete pe care ştie să le fixeze, în mod admirabil, prin observaţie. El începe prin a stabili că baza societăţii este familia şi că în fiecare familie există, în mod natural, sentimente de dominaţie şi de supunere. […]* ***Societatea omenească este***

[159] Ibidem, pp.122-123.
[160] Ibidem, pp.124-126.
[161] Ibidem, pp.132-134.

naturală. *„Este deci evident că şi cetatea face parte dintre lucrurile din ordinea naturală şi că omul este, în mod natural, un animal politic (o fiinţă socială - n.a.) menit a trăi în societate.''*

Un sentiment de simpatie îi leagă între dânşii pe membrii societăţilor omeneşti (triburi, naţii). „Prietenia îi duce pe oameni la viaţa socială.''

Analiza minuţioasă la care acest minunat spirit supune fenomenele sociale îl duce la a ***recunoaşte că principalele cauze ale răsturnărilor sociale sunt: patima de proprietate şi patima de dominaţie***. *„Răsturnările sociale au la origine nu doar inegalitatea averilor, ci şi inegalitatea onorurilor.'' „Oamenii săvârşesc nedreptăţi nu doar spre a face faţă trebuinţelor vieţii… ei nu-i jefuiesc pe trecători doar pentru a se apăra de frig şi de foame, ci şi pentru a se veseli şi a-şi satisface patimile prin plăceri… Cele mai mari crime se comit pentru dobândirea prisosului, iar nu pentru asigurarea necesarului. De exemplu, nu devine cineva tiran doar pentru a se păzi de frig.'' […] Apoi* ***Aristotel, cu un admirabil bun simţ, combate aberaţiile lui Platon: comunitatea femeilor, comunitatea copiilor, comunitatea averilor.*** *[…] În rezumat, Aristotel, excelent observator al naturii, cunoaşte importanţa instinctelor sociale şi ajunge chiar să întrevadă că patimile de proprietate şi de dominaţie sunt principalele cauze ale conflictelor între oameni. Dar, asemenea unui medic ce s-ar mulţumi doar să consulte un bolnav fără a căuta să-l şi vindece, el nu se preocupă să găsească mijloacele de a remedia aceste conflicte. De altfel, ca prescripţii morale,* Politica *sa recomandă infanticidul (avortul în cazul copiilor diformi şi în familiile numeroase - n.a.), sclavia etc.* [162]

*

După Aristotel, filosofia antică începe să se dezintereseze de societate *şi nu mai are ca obiect decât* **fericirea individului**. *[…]* ***În epoca mediocră, impropriu numită*** **Renaştere,** ***învăţaţii caută să se întoarcă la filosofia antică, iar principalele producţii filosofico-politice ale acestei vremi sunt imitate după*** **Republica lui Platon.** *Astfel sunt scrierile lui Machiavelli (1469-1527), Thomas Morus (1478-1535) – care în celebra sa* Utopie *preconizează (ca şi Platon) comunismul, Campanella (1568-1639) – care în* Civitas Soli *laudă (tot pe urmele lui Platon) comunitatea averilor, femeilor, educaţiei etc.*

În secolul al XVII-lea s-a produs în Anglia, cu Hobbes (1588-1679, cu al său Leviathan*) şi cu Locke (1632-1704, cu ale sale* Încercări asupra guvernării civile*), o nouă înviere a concepţiilor politice ale lui Platon. Aceşti filosofi susţin, printre altele, că omul* nu este sociabil *în mod natural şi că societatea este rezultatul unui* pact, *al unei* convenţii artificiale *între indivizii ce mai înainte trăiau* în stare naturală. *[Note: 1. „****În realitate – zice V. Cousin – această*** **epocă mediocră** ***(Renaşterea) nu a avut nici un om de geniu care să se poată compara cu marii filosofi ai Antichităţii, ai Evului Mediu şi ai timpurilor ulterioare; ea nu a dat nici un monument filosofic durabil şi, dacă este să o judecăm după operele sale, avem motive de a fi severi cu dânsa***'' ; 2.* ***După Hobbes*****, starea naturală** ***este*** **„bellum omnium contra omnes'',** ***războiul tuturor contra tuturor, care-i împiedică pe oameni în plăceri şi-i contrariază în interese. Această eroare reapare în secolul al XIX-lea sub forma faimoasei „lupte pentru existenţă''…***]

Ideile lui Hobbes, dar mai ales cele ale lui Locke, au găsit un puternic ecou în Franţa secolului al XVIII-lea. Adoptată de Voltaire (1694-1778) şi de către enciclopedişti *în genere, ele au fost reelaborate, amplificate şi prezentate cu mult talent de* ***J. J. Rousseau (1712-1778)****, jucând, graţie personalităţii lui, un rol capital în cel mai formidabil eveniment social al timpurilor moderne –* **Revoluţia franceză**. [163]

---

[162] Ibidem, pp.135-138.
[163] Ibidem, pp.139-141.

*

Pentru a face critica acestor idei, ne va fi de ajuns să studiem cele două principale scrieri politice ale lui Rousseau: Discursul asupra originii inegalităţii dintre oameni *şi* Contractul social. *[…] J.J. Rousseau caută a stabili cauzele inegalităţii dintre oameni, căreia el îi atribuie toate relele de care suferă omenirea. […] După Rousseau, omul, în starea de natură, ar fi inferior animalelor; el* n-ar avea instincte *şi, singur între toate celelalte fiinţe vii, el* n-ar avea familie*. […] Iubirea sexuală şi iubirea părintească,* necunoscute în starea de natură, *ar fi efectele artificiale ale societăţii. […] Dar nu este totul. Omul, în starea de natură, ar fi* lipsit de orice urmă a instinctului de proprietate şi de dominaţie*. […] Prin urmare, după Rousseau, omul nu ar poseda instinctele sociale pe care le au animalele. Dar, după cele pe care le-am spus mai înainte (v. prima lecţie), cred că ar fi de prisos să mai combatem încă o dată, aici, asemenea aberaţii. Rousseau afirmă apoi că omul, spre deosebire de toate celelalte animale*, nu este sociabil *în mod natural. […] Toate animalele au un cuib şi un teren de vânătoare; numai omul, după Rousseau, n-ar avea acest drept! […]*

***Societatea actuală fiind* rea*, adică fiind cauza inegalităţii şi a conflictelor dintre oameni, Rousseau propune construirea alteia, care să fie* bună*, adică din care să fie eliminate cele două elemente de discordie socială:* proprietatea *şi* dominaţia *(sau guvernământul)*.**

***El crede a fi găsit un remediu pentru starea actuală a lucrurilor prin aşa-numitul* contract social*, care ar stabili, în locul dominaţiei şi al proprietăţii,* libertatea *şi* egalitatea.**
,,Dacă vom cerceta în ce constă cel mai mare bine cu putinţă, cel care se cuvine să fie ţinta unui sistem de legislaţie, vom constata că acesta se rezumă la două lucruri fundamentale: libertatea şi egalitatea.''

***Într-adevăr, în ceea ce priveşte* proprietatea*, Rousseau preconizează comunismul sau colectivismul, altfel spus…* egalitatea**. *,,Fiecare membru al comunităţii se dăruieşte acesteia în starea în care se află la momentul constituirii ei, el şi bunurile pe care le posedă…Statul este stăpân peste toate averile membrilor săi, prin contractul social.''* [164]

*

În ceea ce priveşte dominaţia, *Rousseau o reduce pe aceea a unor individualităţi, crezând că realizează astfel* libertatea. *În realitate, el o înlocuieşte cu* dominaţia Statului, pe care o face absolută*. […] Iar această putere absolută îi conferă chiar* drept de viaţă şi de moarte *asupra cetăţenilor. ,,Cetăţeanul nu mai deliberează singur asupra pericolului la care legea îl obligă să se expună; când conducătorul i-a spus:* Este necesar pentru Stat ca tu să mori*, el trebuie să accepte să moară, căci viaţa sa nu este doar o binefacere a naturii, ci şi un dar condiţionat al Statului.'' În loc de* libertate*, cetăţeanul va fi* **silit** *să se supună contractului social. ,,**Pentru ca acest pact social să nu fie doar un formular zadarnic, el cuprinde acest angajament tacit… că oricine va refuza să se supună voinţei generale va fi silit de către întreg corpul'' social**. Iar dacă cineva va încălca prescripţiile acestui pact, el va fi* pedepsit, *fie cu* exilul, *fie cu* **moartea**. *,,Conservarea Statului este incompatibilă cu a sa; trebuie ca, din doi, unul să piară''. Or, cel care ,,a rupt contractul social, nu mai este membru al Statului; el trebuie eliminat prin exil, ca unul ce a încălcat pactul, sau prin moarte, ca unul ce a devenit inamic public.'' (idei care explică desigur caracterul extrem de sângeros al Revoluţiei franceze din 1789; pact care mai degrabă aduce a ,,pact cu diavolul''; iar inamici publici, dintre cei care afirmă tranşant adevărul, există până şi astăzi! - n.a.)*

Şi, ca o culme a despotismului, Statul va teroriza până şi conştiinţele. ,,Trebuie, spre a respecta voinţa generală (dar manipulată! - n.a.), ca fiecare cetăţean să aibă numai opinii în

[164] Ibidem pp.141-146.

conformitate cu aceasta (deci cu Statul).'' […] Iar ,,dacă cineva, după ce a recunoscut în public aceste dogme, se va purta ca şi când nu *le-ar crede, să fie pedepsit cu moartea''.*

Se poate concepe o tiranie mai monstruoasă? *Căci ce este, în fapt, Statul? Ce este, în* realitate, poporul suveran *al lui Rousseau? Ne răspunde H. Taine (istoricul citat de N. C. Paulescu, cu privire la Revoluţia franceză - n.a.):* ,,Este facţiunea sau individul care deţine puterea*''. Şi adaugă: ,,Dogma suveranităţii poporului, interpretată de către mulţime, va duce la o perfectă* anarhie*, până în momentul când, interpretată de către şefi, ea va duce la un* despotism *desăvârşit''.*

În rezumat, cele două faimoase scrieri politice ale lui Rousseau sunt alcătuite dintr-o ţesătură de erori biologice grosolane, abia disimulate de stilul admirabil. ***Răufăcătorul sofist din Geneva ignoră natura sociabilă a omului şi, necunoscând cauzele dezordinilor sociale, adică patimile, propune remedii absurde, împotriva naturii, cum ar fi*** **suprimarea proprietăţii şi a ierarhiei sociale.**

Seduşi de aceste utopii, s-au găsit oameni – tot atât de ignoranţi ca şi Rousseau şi tot atât de rătăciţi spiritual ca şi dânsul – care să încerce punerea în practică a acestor doctrine (ce nu pot decât să aţâţe urile sociale). Rezultatul a fost ***dezlănţuirea celor mai teribile patimi omeneşti*** *în abominaţia cunoscută sub numele de* Revoluţia franceză, *care constituie un document biologic de cea mai mare importanţă…*[165]

[165] Ibidem, pp.146-148.

CRITICA DOCTRINEI MATERIALISTE DE CĂTRE NICOLAE C. PAULESCU

Savantul este dator să supună ipoteza controlului experimental, căci „o ipoteză neverificată de experienţă nu poate fi admisă în ştiinţă*''.*

,,Totuşi sunt ipoteze a căror demonstraţie experimentală este imposibilă... Ştiinţa tolerează astfel de ipoteze cu condiţia ca ele să nu fie în contradicţie cu nici un fapt stabilit*''.*

A) Ipoteza materialistă

Dintre ipotezele care au pretenţia să rezolve problema vieţii, singură ipoteza materialistă *se bucură astăzi de favoarea marii majorităţi a oamenilor de ştiinţă.*

Iată raţionamentul prin analogie *care i-a dat naştere:*

Se compară fiinţele vieţuitoare *cu* corpurile brute.

Corpurile brute prezintă o oarecare activitate; or, ele sunt constituite din materie şi energie; materia find prin definiţie inertă, cauza unică şi exclusivă a activităţii lor nu poate fi decât energia.

Fiinţele vieţuitoare au şi ele o activitate proprie, iar corpurile lor sunt constituite, ca şi corpurile brute, din materie şi energie; or, investigaţia simţurilor nu descoperă la aceste fiinţe nici un alt agent în afara energiei; deci, energia fizică este cauza unică şi exclusivă a activităţii fiinţelor vieţuitoare; cu alte cuvinte, energia fizică *este* cauza vieţii.

Aceasta este ipoteza materialistă modernă, redusă la liniile ei fundamentale.

Trebuie să vă atrag atenţia, imediat, că <u>*ipoteza materialistă* nu răspunde la întrebarea noastră *(care este originea sau cauza vieţii? - n.a.), ea fiind chiar în afară de chestiune*</u>.

***Or, materialiştii resping* a priori *orice idee de finalitate;* în natură – *zic ei* – nu există cauze finale, ci numai cauze eficiente. *Această afirmaţie este contrazisă de rezultatele observaţiei ştiinţifice**, făcute fără* parti pris*, în lecţia noastră anterioară, căci nu există nici un singur organ, celular sau individual, care să nu fie construit în vederea unei funcţii, pe care o va exercita mai târziu; nu există nici un singur fenomen vital, celular sau individual, care să nu se îndeplinească în vederea unui scop determinat.* [166]

*

În rezumat, **doctrina materialistă** *păcătuieşte grav în contra regulilor celor mai elementare ale logicii:*

1. *ea este bazată pe o* observaţie făcută cu prejudecată*, căci ea închide ochii în faţa* caracterului de finalitate*, caracter distinctiv al faptelor vitale, dar care nu le convine materialiştilor, pentru simplul motiv că el – nici mai mult, nici mai puţin – le dărâmă dogma;*
2. *ea constă într-o generalizare, la natura vieţuitoare, a celor ce se petrec în natura neînsufleţită; cu alte cuvinte, într-o identificare, într-o confuzie a fiinţei vii cu cadavrul ei sau cu un corp brut;* generalizare nejustificată*, căci, pentru trebuinţele pricinii, s-au despuiat în mod arbitrar faptele vitale de caracterul lor esenţial,* finalitatea*;*
3. *ea este rezultatul unui* <u>raţionament fals*, care presupune că în natură nu există nimic în afară de ceea ce cade direct sub simţurile noastre*</u>*; or, se ştie că numai unele dintre*

[166] Nicolae C. Paulescu, ***Noţiunile de „suflet'' şi „Dumnezeu'' în fiziologie***, Ed. Anastasia, Bucureşti, 1999, pp.66-67.

formele energiei impresionează direct simţurile şi chiar materia – aşa cum o concep materialiştii – scapă acţiunii lor directe;

4. *ea este incapabilă să explice faptele vitale morfologice şi fiziologice, neputând da seama nici de formarea – după un plan, prestabilit chiar de la începutul vieţii – unor organe care nu vor funcţiona decât mai târziu; nici de evoluţia care se efectuează în vederea reproducerii; nici de înlănţuirea sau coordonarea fenomenelor vitale în vederea unei serii de scopuri, al căror termen ultim este reprezentat de subzistenţa individului şi perpetuarea speciei.*

Şi încă şi mai puţin este ea în stare să explice caracterul conştient *al unor fenomene de relaţie şi faptele admirabile legate de acest caracter, pe care le-am studiat sub numele de acte instinctive şi de acte voluntare.*

Bazaţi pe aceste motive, în numele logicii ştiinţifice, respingem doctrina materialistă, considerând-o în afara ştiinţei. [167]

*

Suntem cu atât mai autorizaţi a o face, cu cât, examinând mai de aproape această doctrină, aşa cum este ea profesată astăzi, constatăm că e bazată numai pe analogii forţate şi pe întrebuinţarea unor denumiri echivoce, care spun mai mult ca faptele pe care le reprezintă.

O şcoală filozofică, pozitivismul*, are pretenţia să-l oprească pe om de a se ridica deasupra investigaţiei simţurilor; ea voieşte să limiteze ştiinţa la operaţia sa preliminară, anume la* observaţie.

Dacă materialiştii propriu-zişi refuză să admită cauzele finale*, pozitiviştii merg mai departe, respingând chiar* cauzele eficiente. *Pentru aceşti filozofi, cauzele fiinţelor şi ale fenomenelor ne sunt inaccesibile şi nici nu trebuie să le căutăm.*

Întreaga ştiinţă – care nu este decât cunoştinţa prin cauze *– protestează împotriva unei asemenea pretenţii.* [168]

*

B) Ipoteza „generaţiei spontanee''

Celebra ipoteză numită ,,Generaţia spontanee'' nu este decât un complement *al doctrinei materialiste – complement indispensabil, născut din necesitatea absolută, pentru această doctrină, de a rezolva o mare dificultate: aceea a explicării* originii *fiinţelor vieţuitoare. […] Doctrina* generaţiei spontanee *pretinde că* fiinţele vieţuitoare derivă din substanţa brută, *în mod* spontaneu*, adică fără altă intervenţie decât aceea a energiei pe care o posedă materia acestei substanţe. Or, imposibilitatea de a face sinteza artificială a substanţei vieţuitoare – şi demonstraţia irefutabilă a lui Pasteur că astăzi, nici fiinţele vieţuitoare cele mai inferioare nu se nasc, în mod spontaneu, din substanţa brută – probează, limpede ca lumina zilei, că această ipoteză nu este întemeiată. […] În faţa admirabilei critice a lui Pasteur, care a expulzat pentru totdeauna ,,generaţia spontanee'' din aria ştiinţei, toţi savanţii s-au înclinat, chiar şi cei materialişti.*

Unul singur, totuşi, E. von Haeckel (profesor de zoologie la Universitatea din Jena), continuă să susţină această doctrină condamnată. […] Noţiunea de moneră *i-a entuziasmat pe savanţii materialişti, care, în dorinţa de a-i da o existenţă reală, au căutat s-o descopere în natură. […] Pe de altă parte, Haeckel, la rândul său, descoperea şi el* monerele *într-un grup de fiinţe unicelulare ce păreau constituite numai din protoplasmă, fără nucleu.*

---

[167] Ibidem, pp.68-69.
[168] Ibidem, p.69.

Dar progresele tehnicii microscopice nu întârziară să demonstreze că aceste celule – considerate de Haeckel ca lipsite de nucleu – posedă în realitate un nucleu, în natură neexistând celulă fără nucleu. [169]

*

Materialismul nu este, deci, decât o ţesătură de erori. Ba încă mai mult, eroarea materialistă este departe de a fi inofensivă; ea este o doctrină răufăcătoare şi, printre relele pe care le pricinuieşte, cel mai mic este acela că* împiedică progresul ştiinţei vieţii. *Negând cauzele finale – şi chiar cauzele eficiente – şi afirmând* a priori *identitatea între corpurile brute şi fiinţele vieţuitoare, această doctrină* scade orizontal cercetările ştiinţifice*; ea astupă ochii cercetătorilor şi îi îndeamnă la trândăvie.

Suntem datori, prin urmare, să combatem din toate puterile materialismul. *Sper, de altfel, că discuţia de faţă l-a zdruncinat îndeajuns, ca să nu se mai poată ridica vreodată în spiritul D-voastră. […]*

Să recapitulăm cele precedente şi să punem în evidenţă procedeele materialiştilor:

1. *Ei întrebuinţează expresii a căror semnificaţie o întrece pe aceea a faptelor; apoi, generalizează în mod arbitrar.*
2. *Ei se servesc de cuvinte cu două înţelesuri, sau dau acelaşi nume unor lucruri diferite; apoi, profitând de confuzia rezultată din acest abuz de limbaj, ei afirmă analogia şi chiar identitatea fiinţelor vieţuitoare cu corpurilor brute, de unde trag argumente în favoarea doctrinei lor.*

Dar este evident că asemenea procedee – care duc la **sofism** *– nu sunt deloc ştiinţifice.* [170]

*

Observaţia probează că pentru a-şi forma ţesuturile şi pentru a îndeplini fenomenele vitale – într-un cuvânt, pentru a trăi -, orice vieţuitoare are trebuinţă absolută de substanţe organice şi mai ales de hidraţii de carbon. Or, după cum am amintit în lecţia precedentă, numai plantele verzi pot forma hidraţii de cărbune, plecând de la substanţe anorganice. Fără ele viaţa pe pământ ar fi imposibilă, căci celelalte fiinţe vieţuitoare (microbi, plante incolore, animale) sunt incapabile să subziste prin ele însele. Existenţa tuturor fiinţelor vieţuitoare depinde, deci, de aceea a plantelor verzi, care, ca să zic aşa, hrănesc întreg regnul vieţii.

Observaţia arată, de asemenea, că, după moartea fiinţelor vieţuitoare superioare (animale şi plante), microbii intră în scenă şi – prin fermentaţia putrefacţiei pe care o determină – dizolvă substanţa organică ce constituie corpurile acestor fiinţe superioare, o simplifică, o aduc în cele din urmă la starea de substanţă anorganică şi o redau lumii minerale din care ea derivă şi de unde este reluată de plante. Fără microbi, suprafaţa pământului ar fi acoperită de nenumărate cadavre de animale şi de vegetale, ceea ce ar face imposibilă viaţa fiinţelor noi. Ei îndeplinesc deci, în natură, importantul rol de gropari sau, mai bine zis, de crematori, căci rezultatul putrefacţiei – ca şi acela al cremaţiei – este readucerea substanţei organice în stare minerală. Dar în acelaşi timp, graţie lor, se închide un imens ciclu *de energie şi de materie, care, plecat din lumea anorganică, trece prin lumea vieţuitoare şi ajunge din nou în lumea anorganică.*

Aceste noţiuni, care reprezintă una dintre cele mai frumoase descoperiri ale ştiinţei moderne, au pus în evidenţă ***uriaşa*** **simbioză** ***ce uneşte toate fiinţele vieţuitoare****, precum şi* ***admirabila*** **armonie** ***ce guvernează întreaga lume vie***. [171]

---

[169] Ibidem, pp.70-71.
[170] Ibidem, pp.73-96.

*

Şi această armonie – această minunată adaptare a mijloacelor la scopuri – nu este desigur opera sufletelor lucrând în mod izolat. Ea nu poate fi decât opera cauzei lor primare.

De aici rezultă că, dacă apropii finalitatea morfologică şi fiziologică, observabilă la orice fiinţă vieţuitoare, de cea întâlnită în societăţile naturale (familii, triburi, naţii) şi de cea existentă în întregul regn al vieţii, ajungi la următoarea concluzie evidentă:

Cauza primară – *adevăratul autor al finalităţii pe care o constatăm la fiinţele vieţuitoare, considerate în particular şi în totalitate – prezintă,* într-un grad suprem, atributul de înţelepciune.

Demonstraţia existenţei unei cauze primare a vieţii*, imateriale, unice şi înţelepte, este termenul sublim la care ne conduce fiziologia.*

Această cauză primară este Dumnezeu. *Prin urmare,* ***omul de ştiinţă nu se poate mulţumi să spună:*** **Cred în Dumnezeu,** ***ci trebuie să afirme:*** **Ştiu că Dumnezeu este**. [172]

*

Acum putem da întrebării ,,Care este cauza vieţii?'' următorul răspuns, ce îndeplineşte toate condiţiile cerute de metoda ştiinţifică:

Viaţa este efectul a două cauze imateriale: una, cauza secundară sau Sufletul, unică pentru fiecare fiinţă vieţuitoare; alta, cauza primară sau Dumnezeu, unică pentru totalitatea fiinţelor vieţuitoare. *[...]* Materia, energia *şi* sufletul *sunt cele trei elemente constitutive ale naturii. Or, materia şi energia fiind nepieritoare, în virtutea legii ,,nimic nu se pierde...'', este probabil că nici sufletul nu face excepţie de la legea comună. Acest fapt se exprimă prin afirmaţia că ,,*sufletul este nemuritor*''.*

Ideea de ,,Dumnezeu''este o noţiune fundamentală, fără de care ştiinţa cade în absurd. [173]

*

Materialismul ateu ***a năpădit societatea modernă, care l-a primit orbeşte tocmai pentru pentru că el s-a dat drept*** **expresia ştiinţei,** ***drept rezultatul sau sinteza celor mai recente descoperiri ale ei. El s-a servit de prestigiul ştiinţei – deşi, ca sistem, este însăşi negaţia acesteia – ca să impună mulţimii semi-savanţilor, incapabili să-i priceapă ipocrizia.*** *Prin ei, s-a introdus în şcoli (unde, în mod laş, a exploatat şi exploatează candoarea şi naivitatea copiilor sau a tinerilor neexperimentaţi, care nu au nici cunoştinţe suficiente, nici spirit critic destul de dezvoltat pentru a deosebi minciuna de adevăr) şi a otrăvit astfel, cu doctrinele sale răufăcătoare, mai multe generaţii.*

Ca orice eroare, materialismul înseamnă **ignoranţă** ***– fie prin lipsa de cultură, fie prin lipsa de inteligenţă, fie prin caracterul pătimaş.***

La şaptesprezece ani, eram materialist pentru că nu aveam decât o sumă foarte restrânsă de cunoştinţe asupra naturii; pentru că raţiunea mea nu era încă dezvoltată, aşa că, neavând spirit critic, credeam tot ce auzeam şi citeam; pentru că mă lăsasem prins în cursa perfidei afirmaţii că oamenii de ştiinţă sunt toţi *materialişti.*

Ei bine, dacă de atunci nu aş fi dobândit, *printr-un studiu continuu, noi cunoştinţe asupra naturii brute şi asupra fiinţelor vieţuitoare, sau dacă, din nenorocire, facultăţile mele*

---

[171] Ibidem, pp.113-114.
[172] Ibidem, pp.114-115.
[173] Ibidem, pp.115-119.

intelectuale ar fi rămas în acel stadiu infantil, sau dacă nu aş fi constatat că ***adevăraţii savanţi resping sistemul materialist****, atunci aş fi şi astăzi o victimă a acestei doctrine.* [174]

*

Adepţii materialismului au repetat de atâtea ori că ştiinţa modernă a izgonit definitiv din domeniul său ideea de ,,Dumnezeu'', au ştiut să manevreze aşa de bine conştiinţele, încât astăzi multora le este ruşine să pronunţe în public cuvântul ,,Dumnezeu''.

Toate acestea s-*au făcut în numele ştiinţei.* ***Şi totuşi marii savanţi, creatorii şi gloriile ştiinţei, au admis toţi şi chiar au proclamat existenţa lui Dumnezeu****. […] ,,*Natura *nefiind o inteligenţă, nefiind nici măcar o fiinţă, ci numai o ordine a lucrurilor, constituind o putere în întregime supusă legilor, această* natura, zic, nu este însuşi Dumnezeu. *Ea este produsul sublim al voinţei sale atotputernice […]* Astfel, voinţa lui Dumnezeu *este pretutindeni exprimată prin funcţionarea legilor naturii, pentru că aceste legi vin de la El. Iar această voinţă nu poate fi limitată,* puterea *din care ea emană neavând limite''. (Lamarck) […]*

Astăzi, o mişcare de reacţie împotriva încălcărilor pe care Materialismul şi corolarul său, Ateismul, le săvârşesc asupra domeniului ştiinţei, începe să se producă pretutindeni, în Franţa şi mai ales în Germania.

Să sperăm, prin urmare, că în curând ştiinţa va ajunge să scape de acest parazit, care nu *numai că o compromite, dar o şi paralizează, împiedicându-*i progresul. [175]

[174] Ibidem, pp.119-120.
[175] Ibidem, pp.120-129.

CRITICA EVOLUŢIONISMULUI DIN PERSPECTIVA CREŞTINISMULUI ORTODOX

În anii cincizeci, când Părintele Serafim (pe atunci Eugene) Rose urma liceul şi facultatea în California, teoria evoluţiei era în culmea prestigiului ei. Ascendenţa sa asupra tuturor celorlalte păreri alternative asupra obârşiei vieţii şi universului a culminat cu marea sărbătorire la Universitatea din Chicago, în 1959, a Centenarului Darwin, ce comemora publicarea Originii speciilor *a lui Charles Darwin, în urmă cu o sută de ani. Savanţii au venit de pretutindeni să fie părtaşii triumfului, nu doar al unei teorii ştiinţifice, ci al unei viziuni asupra lumii. Iată ce scrie* **Phillip E. Johnson***: ,,Este de înţeles starea de triumf a participanţilor la Centenarul Darwin. Nicicând prestigiul ştiinţei nu fusese mai înalt. Poliomielita fusese învinsă printr-un vaccin; puterea atomică părea să făgăduiască energie din belşug şi ieftină; călătoriile spaţiale se întrezăreau în viitorul apropiat. <u>Pe lângă realizările tehnologice, ştiinţa părea să fi statornicit că adevăratul nostru creator era un proces de evoluţie fără ţel, detronându-L deci pe Dumnezeul Bibliei.</u> Implicaţiile religioase ale acestei revoluţii intelectuale au fost evidenţiate cu sinceritate de către cel mai însemnat vorbitor al centenarului, biologul, filosoful şi politicianul britanic Sir Julian Huxley.*

Julian Huxley era nepotul lui Thomas Henry Huxley, cunoscut ca <<buldogul lui Darwin>>, fiindcă fusese cel mai însemnat dintre primii apărători ai teoriei lui Darwin. T.H. Huxley inventase, de asemenea, cuvântul **agnostic**, *spre a-şi descrie propriile concepţii religioase. Zoologul Julian Huxley a fost unul dintre savanţii întemeietori ai sintezei neodarwiniste, versiunea modernă a teoriei lui Darwin. Tot el a fost iniţiatorul unei religii naturaliste numite* **umanism evoluţionist***, precum şi secretarul general fondator al UNESCO, Organizaţia Culturală, Ştiinţifică şi Educativă a Naţiunilor Unite. […]*

*<<În 1859, Darwin a deschis calea ce duce la un nou nivel psiho-social, cu un nou model de organizare ideologică – organizarea gândirii şi credinţei centrată pe evoluţie. În modelul evoluţionist de gândire nu mai este nevoie şi nici loc pentru supranatural. Pământul nu a fost creat, ci a evoluat. Tot aşa s-a întâmplat şi cu animalele şi plantele care îl locuiesc, inclusiv cu noi, oamenii – minte şi suflet, creier şi trup. La fel s-a întâmplat şi cu religia…>>. (J. Huxley) […] <u>Pe scurt, triumful darwinismului implica moartea lui Dumnezeu, pregătind înlocuirea religiei biblice cu o nouă credinţă întemeiată pe naturalismul evoluţionist. Noua credinţă urma să devină temei nu doar al ştiinţei, ci şi al guvernării, legii şi moralei. Urma să fie</u> <u>**filosofia religioasă oficială a modernităţii**.</u>''* [176]

*

Câţiva dintre cei mai străluciţi savanţi ai lumii – de la Richard Owen şi Louis Agassiz în anii 1860, până la Richard Goldschmidt şi Otto Schindewolf în anii 1940 – au arătat comunităţii ştiinţifice stânjenitoarele dificultăţi ale teoriei proclamate la Centenarul Darwin, dar aceşti savanţi fuseseră ridiculizaţi iar obiecţiile lor, cu totul întemeiate, fuseseră respinse cu promptitudine. Pe lângă aceste critici cu glas tare, a existat şi un grup tăcut de savanţi ce dezaprobau teoria evoluţionistă, dar se temeau să atace concepţia dominantă despre lume. Existenţa grupului a fost confirmată chiar la Centenarul Darwin de către paleontologul Everett

[176] Ieromonahul Damaschin Christensen de la Mănăstirea Sfântul Gherman din Alaska, în Prefaţa editorului, la vol. Ieromonahului Serafim Rose, ***Cartea facerii, crearea lumii şi omul începuturilor (perspectiva creştin-ortodoxă)***, Ed. Sophia, Bucureşti, 2001, pp.5-6.

Claire Olson de la Universitatea din California, care spunea: ,,Este greu de apreciat mărimea şi alcătuirea acestei fracţiuni tăcute, dar nu e nici o îndoială că numărul lor nu este de neglijat''.

Fie că fuseseră reduşi la tăcere sau au ales să rămână tăcuţi, numeroşii savanţi ce au pus la îndoială darwinismul nu au fost auziţi de poporul american. [177]

*

***„Cândva am crezut total în evoluţie'', avea să-şi amintească mai târziu Părintele Serafim. „Credeam nu fiindcă mă gândisem foarte mult la această problemă, ci doar fiindcă «toată lumea crede în ea», căci este un «fapt», şi cum să tăgăduieşti «faptele»?** […] Încă îmi amintesc cum profesorul meu de zoologie din anul întâi divaga asupra «măreţelor idei ale omului»: pentru el, cea mai măreaţă idee pe care omul o născocise vreodată era ideea de evoluţie; o idee mult mai măreaţă, credea el, decât «ideea de Dumnezeu».''*

***Totuşi, Părintele Serafim, dorind să înţeleagă sensul realităţii, nu putea fi mulţumit de ştiinţa modernă, cantonată în materialism, nici de filosofia apuseană ce fusese întemeiată pe raţionalism. „Eram un student'', îşi amintea el mai târziu, „ce căuta un soi de adevăr în filosofie şi nu îl găsea. Eram sătul de filosofia apuseană.''** […] Pe când se afla la Academie (Academia de Studii Asiatice din San Francisco - n.a.), a descoperit scrierile metafizicianului francez din secolul douăzeci, René Guénon; un tradiţionalist ce căuta răspunsuri la întrebările ultime în formele vechi, ortodoxe ale religiilor lumii. Guénon a limpezit şi a preschimbat perspectiva intelectuală a Părintelui Serafim. Mai târziu el scria: ,,Guénon a fost cel care m-a învăţat să caut şi să iubesc adevărul mai presus de toate, şi să nu mă mulţumesc cu nimic altceva.''*

Educaţia Părintelui Serafim îl învăţase să vadă toate lucrurile în termenii progresului istoric, conform concepţiei evoluţioniste a epocii moderne. După descoperirea lui Guénon, a început a vedea lucrurile în termenii decadenţei istorice.

*În cartea sa, Domnia cantităţii şi semnele vremurilor, Guénon explica cum **eliminarea principiilor duhovniceşti tradiţionale dusese la o drastică degenerare a omenirii**, arătând cum **ştiinţa veacului al douăzecilea, cu tendinţa sa de a reduce totul doar la nivel cantitativ, degradase concepţia omului despre adevărata cunoaştere, limitându-i viziunea la temporal şi material**. Guénon scria altundeva că ,,încercând a reduce totul la starea omului luat ca scop în sine, civilizaţia modernă s-a scufundat treaptă cu treaptă, până la nivelul elementelor şi ţelurilor lui celor mai de jos, doar cu puţin peste satisfacerea nevoilor inerente laturii materiale a firii sale''. **În încercarea de a umple golul lăsat de ştiinţă şi materialism în epoca modernă, au răsărit „pseudo-religiile''; acestea, confundând realitatea psihică cu cea duhovnicească, nu au făcut decât să ascundă şi mai mult adevărul.***

Guénon scria că ,,lumea modernă luată în sine este o anomalie, ba chiar un fel de monstruozitate'', privind teoria ştiinţifică modernă despre evoluţie, ce fusese alcătuită în încercarea de a explica universul în chip pur naturalist, ca pe o progenitură a acestei monstruozităţi. În evoluţionism, scria el, ,,întreaga realitate e plasată în «devenire», implicând, până la urmă, tăgăduirea oricărui principiu neschimbător şi, prin urmare, a oricărei metafizici.'' […] Guénon îi arătase părintelui Serafim ce trebuie să lase în urmă şi-l pornise pe calea către Adevăr, fără însă a-i arăta destinaţia finală. A aflat această destinaţie atunci când, printr-o minune, a descoperit că Adevărul pe care-l căuta era o Persoană – Iisus Hristos – al Cărui chip fusese păstrat nedeformat în predania ortodoxă a însuşi acelui creştinism pe care mai înainte îl respinsese.

[177] Ibidem, pp.6-7.

În creştinismul ortodox, Părintele Serafim a aflat adevărata, vechea concepţie asupra lumii care să o înlocuiască pe cea evoluţionistă a modernităţii; iar cheia acelei concepţii asupra lumii a aflat-o în scrierile Sfinţilor Părinţi ortodocşi. ***A înţeles că teologia Sfinţilor Părinţi se întemeia pe descoperirea vie şi personală a lui Dumnezeu făcută omului, şi deci era de un nivel infinit mai înalt nu doar decât ştiinţa, ci chiar decât intuiţiile metafizice*** *pe care le dobândise prin Guénon. […] Deşi înainte se întemeia pe propria minte pentru a ajunge la Adevăr, acum ştia că trebuie să-şi smerească mintea înaintea Adevărului în Persoană: Iisus Hristos. La scurt timp după convertire, scria: ,,Când m-am făcut creştin, mi-am răstignit de bună voie mintea, şi toate crucile pe care le port mi-au fost doar izvor de bucurie. Nu am pierdut nimic şi am câştigat totul.''* [178]

*

În primii ani de după convertirea sa, Părintele Serafim a făcut o cercetare minuţioasă a istoriei filosofice a civilizaţiei apusene, spre a înţelege pe deplin cauzele din trecut, starea prezentă şi dezvoltarea viitoare a apostaziei apusene de la ,,Vechea Ordine'' a civilizaţiei creştine tradiţionale. […] Aceste două angajamente filosofice a priori *– faţă de naturalism şi faţă de progres – au alcătuit stratul germinator din care a ieşit teoria evoluţiei, propusă întâi de bunicul lui Darwin, Erasmus, în 1794. Cum observa mai târziu Părintele Serafim, ,,Această teorie s-a dezvoltat* în paralel cu mersul filosofiei moderne începând de la Descartes, *cu mult înainte de a fi existat vreo <<dovadă ştiinţifică>> a ei.'' […]*

Totuşi, ţelul Părintelui Serafim n-a fost acela de a ajunge un erudit specializat în Sfinţii Părinţi. Asemenea specialişti, scria el, sunt adesea ,,cu totul străini de adevărata tradiţie patristică, şi nu fac decât să-şi câştige existenţa pe seama ei''. ***Ca întotdeauna, el avea să meargă mai adânc, să cuprindă întreaga imagine. Avea să pătrundă scrierile Părinţilor nu numai în mod intelectual, ci chiar să dobândească cugetul lor, să înveţe să gândească, să simtă şi să privească lucrurile aşa cum au făcut-o ei. Voia ca felul lor de-a fi să fie şi al său. Prea adeseori în ortodoxia contemporană există tendinţa de a reinterpreta Credinţa astfel încât să se adapteze la mentalitatea omului modern. Părintele Serafim ştia că trebuie să facă cu totul dimpotrivă: să-şi potrivească conştiinţa după cugetul Părinţilor, să se integreze cu totul în continuitatea de două mii de ani a experienţei creştine.***

Suferea chiar pentru aceasta, rugându-se cu ardoare lui Dumnezeu. Se adresa în chip personal vechilor Sfinţi ca unor fraţi întru credinţă din Trupul lui Hristos şi ca unor purtători ai înţelepciunii dumnezeieşti, astfel încât să i se dea să vadă cum *înţelegeau ei realitatea. Se simţea îndeosebi apropiat de un Părinte din veacul al patrulea, Sfântul Vasile cel Mare, care printre multe alte realizări majore a scris o supremă tâlcuire patristică a Celor Şase Zile ale Facerii.* [179]

*

Pe când lucra la Împărăţia omului şi Împărăţia lui Dumnezeu*, Părintele Serafim identificase credinţa omului modern cu o formă secularizază de hiliasm: credinţa în inevitabilitatea progresului şi în perfectibilitatea lumii acesteia căzute. Prin credinţa sa în dezvoltarea treptată de la inferior la superior, evoluţionismul era strâns legat de hiliasm; sau, cum spune Părintele Serafim, era ,,o consecinţă aproape inevitabilă a acestuia''.*

Împreună cu hiliasmul, evoluţia era ceea ce Părintele Serafim numea ,,o forţă primordială adânc înrădăcinată, ce pare să pună stăpânire pe oameni cu totul în afara atitudinii şi judecăţii lor conştiente. (Şi este cât se poate de firesc să fie aşa: ea a fost semănată în fiecare dintre noi încă din leagăn, şi deci e foarte greu a o evidenţia şi a o privi raţional.)'' Ca ecou la

---

[178] Ibidem, pp.8-9.
[179] Ibidem, pp.10-11.

*cuvintele lui Julian Huxley, care la Centenarul Darwin numise evoluţia un ,,model de gândire'', Părintele Serafim spunea că ea era ,,***un* **model de gândire potrivnic** ***ortodoxiei***, *nu doar o oarecare altă idee''. Şi acest model de gândire, observa el, urma un parcurs ce era ,,chiar* *<u>opusul învăţăturii creştine</u>'': ,,Filosofia evoluţionistă a <<ridicării din animale>> pare desigur de neîmpăcat cu concepţia creştină a <<căderii din Rai>>, şi întreaga noastră concepţie asupra istoriei va fi negreşit determinată de felul în care credem!''* ***<u>Tocmai modelul de gândire hiliasto-evoluţionist a fost acela care a produs mişcări politico-religioase precum socialismul internaţional (globalismul) şi ecumenismul. Toate aceste mişcări împărtăşesc acelaşi ţel hiliast: o „nouă ordine'' viitoare unde toate rânduielile anterioare, privite ca având legătură cu o anumită treaptă a procesului, vor fi în întregime schimbate.</u>*** *La fel cum în ideea evoluţiei biologice orice deosebiri între organisme sunt estompate – întrucât organismele se transformă din unul în altul în perioade de milioane de ani – tot aşa <u>toate deosebirile între naţiuni şi religii se estompează în ,,noua ordine mondială'' a hiliasmului</u>.* [180]

*

*,,Suntem cu totul de acord cu A.Y. că <<****evoluţia este unul din cele mai primejdioase concepte cu care se confruntă creştinismul ortodox de astăzi****>> -* ***fiind poate adevărata cheie (intelectuală) a asaltului asupra Bisericii, a însăşi <<filosofiei>> (căci există aşa ceva!) venirii lui Antihrist****.'' Gândind astfel, el l-a încurat pe A.Y. să scrie o broşură despre evoluţionism. Între timp şi-a făcut propriul studiu aprofundat, atât al teoriei ştiinţifice a evoluţiei, cât şi al învăţăturii Sfinţilor Părinţi despre creaţie, lumea zidită întru început şi omul zidit întru început. A descoperit că Părinţii din vechime, deşi nu respingeau evoluţionismul* per se *(atâta vreme cât nu fusese inventată până de curând), oferă fundamentul combaterii hotărâte a principalelor sale teze. Ei au vorbit pe larg despre deosebirea dintre ,,felurile'' de organisme, atât în momentul facerii lor, cât şi după aceea, şi erau în chip limpede împotriva oricărei filosofii ce ar fi confundat aceste deosebiri. Învăţătura lor îngăduia* variaţia *în interiorul fiecărui ,,fel'', ceea ce se poate observa şi dovedi ştiinţific, dar se împotrivea cu tărie ideii că un fel se poate preschimba într-altul, lucru ce nu a fost dovedit ştiinţific nici până în ziua de azi.*

Cercetând învăţătura Sfinţilor Părinţi despre zidirea omului şi a lumii, Părintele Serafim a aflat-o atât de clară, încât era ,,pur şi simplu uimit de puterea pe care <<evoluţia>> o avea chiar asupra cugetelor ortodoxe instruite. Iată puterea lumii acesteia şi a ideilor sale la modă!'' [181]

*

În vara anului 1975, cu scopul de a oferi pelerinilor veniţi la mănăstire o întemeiere în ortodoxie, Părintele Gherman şi Părintele Serafim au ţinut un curs de trei săptămâni, pe care l-au intitulat ,,Academia Teologică Noul Valaam''. Părintele Serafim a ţinut un şir de conferinţe despre dezvoltarea gândirii apusene, de la Marea Schismă până în prezent. [...] Şi-a intitulat şirul de conferinţe ,,Curs de supravieţuire'', fiindcă ***credea că, dacă oamenii vor să supravieţuiască astăzi ca creştini ortodocşi, <u>trebuie să înţeleagă apostazia, să ştie</u>* <u>**de ce**</u> *<u>epoca modernă este aşa cum este</u>***. *<u>Pentru a se putea feri, omul trebuie să aibă o oarecare idee despre strategia inamicului său</u>. <u>Părintele Serafim îşi mai numea lecţiile ,,curs de auto-apărare ortodoxă''</u>. [...] În anii de după moartea Părintelui Serafim, în 1982, au continuat să apară noi schimbări. Tot mai mulţi savanţi necreştini şi necreaţionişti au făcut cunoscut că teoria neodarwinistă nu poate explica noile date din domeniul geologiei, paleontologiei, astronomiei, geneticii, fizicii, biochimiei şi al altor ştiinţe. Unii caută un nou model, deşi nu prea ştiu unde să-*

---

[180] Ibidem, p.12.
[181] Ibidem, pp.13-14.

l găsească. Ar fi desigur prea mult să socotim că toţi aceştia se vor întoarce către ,,modelul creaţionist'', întrucât, cum arăta Părintele Serafim, nici creaţia, nici evoluţia nu pot fi dovedite în chip definitiv: de fapt, amândouă ţin de credinţă şi filosofie, de o alegere iniţială. [182]

*

În Omiliile la Facere, ***Sfântul Ioan Gură de Aur*** *revine mereu asupra afirmaţiei că fiecare cuvânt al Scripturii este dumnezeieşte insuflat şi are un înţeles adânc – căci nu sunt cuvintele lui Moisi, ci ale lui Dumnezeu […] ,,Toţi ceilalţi proroci au spus sau cele ce aveau să se întâmple după multă vreme, sau cele ce aveau să se întâmple în vremea lor, pe când fericitul Moisi, care a trăit după multe generaţii de la facerea lumii, condus fiind de mâna cea de sus, a fost învrednicit să spună acelea care fuseseră create de Stăpânul tuturor înainte de naşterea lui! De-aceea a şi început spunând aşa:* Întru început a făcut Dumnezeu cerul şi pământul. *Aproape că ne strigă tuturora cu voce tare şi ne spune: <<Rostesc oare acestea fiind învăţat de oameni? Nu! Cel care a adus pe acestea de la nefiinţă la fiinţă, Acela a mânat şi limba mea spre grăirea lor!>> Aşa că, rogu-vă, să luăm aminte la cele spuse, nu ca şi cum le-am auzi de la Moisi, ci de la Dumnezeul universului prin gura lui Moisi, şi să zicem adio gândurilor noastre.''*

Aşadar, trebuie să ne apropiem de primele capitole ale Facerii *ca de o carte proroocească, cunoscând că cele înfăţişate s-au întâmplat cu adevărat, dar cunoscând şi că – din pricina îndepărtării lor faţă de noi, şi din pricina firii lor însăşi, ca primele întâmplări din istoria lumii – le vom putea înţelege numai în chip nedesăvârşit, tot aşa cum nedesăvârşit înţelegem întâmplările de la sfârşitul lumii, înfăţişate în* Apocalipsă *şi în alte Scripturi ale* Noului Testament. *Sfântul Ioan Gură de Aur însuşi ne atrage luarea aminte să nu socotim a înţelege prea mult din zidirea lumii: ,,Să primim cu multă recunoştinţă cuvintele Scripturii; să nu trecem de măsura noastră, nici să iscodim cele mai de presus de noi, aşa cum au păţit duşmanii adevărului, care, voind să cerceteze totul cu propriile gânduri, nu s-au gândit că* ***este cu neputinţă omului să cunoască desăvârşit creaţia lui Dumnezeu****.''* [183]

*

Conceptul de ,,evoluţie'' are mai multe accepţii, atât în limbajul ştiinţific cât şi în cel obişnuit: uneori nu este decât un sinonim pentru ,,dezvoltare''; alteori e folosit spre a descrie ,,variaţiile'' ce apar în interiorul speciilor; şi, în sfârşit, descrie schimbările reale sau ipotetice din natură, de un tip oarecum mai cuprinzător. În cursul de faţă nu ne vom ocupa de aceste tipuri de ,,evoluţie'', ce aparţin în mare măsură domeniului realităţilor ştiinţifice şi interpretării lor. Singurul tip de ,,evoluţie'' de care va trebui să ne ocupăm este evoluţia în înţelesul de ,,cosmogonie'' – adică teorie despre obârşia lumii. […]

Şi, de fapt, nici o teorie ştiinţifică nu ne poate spune ceva despre cele Şase Zile. Ştiinţa încearcă să explice – uneori cu mai mult, alteori cu mai puţin succes – schimbările lumii acesteia, întemeindu-se pe extrapolarea proceselor naturale ce pot fi observate astăzi. ***Dar cele Şase Zile ale Facerii*** **nu sunt** ***un proces natural; ele sunt ceea ce a avut loc*** **înainte de a începe** ***să funcţioneze întregul proces natural al lumii. Ele sunt lucrarea lui Dumnezeu; prin definiţie, ele ţin de miracol, nepotrivindu-se cu legile firii ce cârmuiesc lumea pe care o vedem în prezent.*** *Tot ceea ce putem şti despre ce anume s-a întâmplat în cele Şase Zile nu provine din extrapolări sau speculaţii ştiinţifice, ci doar din descoperirea dumnezeiască. În această privinţă, savanţii moderni nu sunt de mai mult folos decât vechii creatori de speculaţii şi mituri cosmice. Tâlcuitorii* Cărţii Facerii *subliniază acest lucru. Sfântul Ioan Gură de Aur scrie: ,,Ce vrea să*

---

[182] Ibidem, pp.19-22.
[183] Ieromonahul Serafim Rose, op.cit., p.62.

însemne că mai întâi a fost cerul şi apoi pământul, întâi acoperişul şi apoi temelia? Dumnezeu nu se supune trebuinţelor fireşti; El nu e supus legilor meseriei. Voia lui Dumnezeu este ziditorul şi făuritorul firii şi meşteşugului şi a tot ce fiinţează.'' [184]

*

Neîndoielnic, avem aici principala sursă a neînţelegerii între teoria ştiinţifică şi descoperirea religioasă. În timpul celor Şase Zile s-a făcut însăşi firea; cunoaşterea noastră actuală a legilor firii nu are cum să ne spună cum au fost alcătuite aceste legi. ***Întreaga temă a obârşirii primordiale, a începuturilor, a Facerii tuturor lucrurilor – este în afara sferei ştiinţei. Când un savant pătrunde pe acest tărâm, el ghiceşte şi speculează ca şi cosmologii din vechime, iar aceasta nu numai că-l abate de la serioasa îndeletnicire a studierii proceselor fireşti ale lumii prezente, ci-l face şi să se ia la întrecere cu descoperirea religioasă, singura sursă cu putinţă a unei cunoaşteri reale a începuturilor lucrurilor, tot aşa cum este singura noastră sursă de cunoaştere a sfârşitului absolut al tuturor lucrurilor.*** *Sfântul Vasile scrie: ,,Pentru ce vă spun acestea? Pentru că e vorba să cercetez alcătuirea lumii şi să contemplu universul, nu pe temeiul principiilor filosofiei lumii, ci pe temeiul învăţăturilor pe care Dumnezeu le-a dat lui Moisi, slujitorul Lui, vorbindu-i lui Moisi aievea, nu în ghicitură.''*

De ne-am putea smeri îndeajuns spre a pricepe că, ***de fapt, putem cunoaşte foarte puţin din amănuntele celor Şase Zile ale Facerii****, am avea mai bun prilej de-a înţelege ceea ce se poate înţelege despre* Cartea Facerii*. Doar Sfinţii Părinţi, iar nu speculaţiile cosmologice sau ştiinţifice, sunt cheia noastră pentru înţelegerea textului.*

Deci ce putem spune despre cele Şase Zile? Întâi: un ortodox ce a cugetat la cele Şase Zile a arătat foarte frumos cum trebuie cercetate – să nu le măsurăm cantitativ, ci teologic. Însemnătatea lor nu ţine de durată, ci de ceea ce s-a petrecut în ele. Ele sunt afirmarea a şase lucrări ziditoare ale lui Dumnezeu care au ivit universul aşa cum îl cunoaştem. […]

În al doilea rând: cum am văzut, prin natura lor, întâmplările acestor zile sunt miraculoase, nesupunându-se legilor firii ce guvernează lumea de azi, şi nu le putem înţelege proiectând asupra lor experienţa noastră prezentă. În al treilea rând: Sfinţii Părinţi care au scris despre Facere au subliniat un lucru în mod deosebit: lucrarea ziditoare a lui Dumnezeu în cele Şase Zile este spontană, are loc dintr-o dată.

Sfântul Efrem Sirul, care înţelege zilele Facerii ca fiind de douăzeci şi patru de ore, a subliniat că lucrările ziditoare ale lui Dumnezeu în acele zile nu au avut nevoie de douăzeci şi patru de ore, ci numai de o clipă. [185]

*

O ciudată paralelă la teoria modernă a evoluţiei universale se poate vedea în vechea învăţătură păgână despre transmigrarea sufletelor (reîncarnare). *Reacţia Sfinţilor Părinţi faţă de această idee, pe care au osândit-o cu toţii, arată cât de mult se preocupau de păstrarea rânduielilor zidirii şi neamestecării felurilor şi făpturilor sale. Sfântul Grigore al Nyssei scrie: ,,Mi se pare că cei ce cred că sufletul rătăceşte în fiinţe cu natură diferită, confundă proprietăţile naturii, amestecând şi încurcând lucrurile între ele: iraţionalul cu raţionalul, sensibilul cu insensibilul, care, dacă vin în contact unul cu altul, nu sunt despărţite între ele de nici o ordine firească. Or, să zicem că acelaşi suflet este acum cuvântător şi gânditor, purtând haina trupească corespunzătoare, iar apoi acelaşi suflet alunecă, vârându-se în găuri ca şerpii sau se adună în stoluri ca păsările, sau se face vită de povară, sau carnivor acvatic, sau decade până la nesimţire şi face rădăcini, devenind copac şi odrăslind ramuri care cresc, apărând pe*

---

[184] Ibidem, pp.63-65.
[185] Ibidem, pp.66-67.

ele fie o floare, fie un fruct bun de mâncat, fie unul otrăvitor. Dar aceasta nu este altceva decât a crede că toate sunt la fel şi că în toate câte sunt există o singură fire, topită într-o generalizare confuză şi nedistinctă, de vreme ce nici o proprietate nu desparte corpurile unul de altul.''

Ideea că ,,în toate câte sunt există o singură fire'' stă, desigur, la temelia teoriei evoluţiei universale. Erasmus Darwin (bunicul lui Charles) indicase deja speculaţiei ştiinţifice această direcţie, la sfârşitul veacului al optsprezecelea. O astfel de idee este cu totul străină gândirii scripturale şi patristice. [186]

*

Am văzut că zidirea din cele Şase zile e lucrarea Sfintei Treimi, şi anume, Tatăl porunceşte ,,Să fie!'', iar Fiul zideşte. Însă, ***la zidirea omului, pare a avea loc o sfătuire aparte între Persoanele Treimii****. Iată ce spune Sfântul Vasile: ,,*Să facem om. *[…] Cuvântul acesta nu mai fusese folosit pentru nici una dintre existenţele rânduite. Pentru lumină, porunca a fost simplă:* Şi a zis Dumnezeu: Să se facă lumină. *S-a făcut cerul, şi nu s-a ţinut sfat pentru cer. […] Dar nu a zis: <<Şi au făcut ei>>, ca nu cumva să afli aici pricină de închinare la mai mulţi dumnezei.'' Tot aşa, Sfântul Ioan Gură de Aur zice: ,,De ce, când s-a făcut cerul, nu s-a zis <<Să facem>>, ci, mai curând, să se facă cer, să se facă lumină, şi tot aşa pentru fiecare parte a zidirii, ci numai aici se adaugă: <<Să facem>>, arătându-se sfatul, chibzuirea şi împreună-grăirea cu cineva de aceeaşi cinste? Cine este cel ce are să fie făcut, de i se dă atâta cinstire? Este* omul – *fiinţă măreaţă şi minunată, mai de preţ înaintea lui Dumnezeu decât toată zidirea… Că s-a ţinut sfat, chibzuire şi împreună-grăire nu fiindcă Dumnezeu avea trebuinţă de sfat – să nu fie! – ci ca prin însăşi aceasta să ne arate vrednicia celui zidit…* [187]

*

Omul trebuie să stăpânească nu numai asupra zidirii din afară, ci, deopotrivă, asupra patimilor celor dobitoceşti care pândesc în lăuntrul său. *Sfântul Vasile scrie: ,,Ai stăpânire asupra tuturor felurilor de fiare sălbatice. Dar, vei zice, am eu fiare sălbatice înlăuntrul meu? Da, şi încă o mulţime. Ba chiar porţi în tine o gloată fără număr de fiare sălbatice. Nu lua aceasta ca pe o ocară.* ***Oare nu e mânia o mică fiară, când urlă în inima ta? Nu este ea mai sălbatică decât orice câine ce-ţi iese în cale?*** *Şi oare nu e viclenia, ce stă la pândă în sufletul viclean, mai aprigă decât ursul peşterilor?… Dar oare ce fel de fiare sălbatice nu avem înlăuntrul nostru?… Ai fost făcut să stăpâneşti; eşti stăpânul patimilor, stăpânul fiarelor sălbatice, stăpânul şerpilor, stăpânul păsărilor…* ***Fii stăpân pe gândurile dinlăuntrul tău, ca să te faci stăpân al tuturor fiinţelor. Aşadar, puterea ce ni s-a dat asupra vieţuitoarelor ne pregăteşte să ne facem stăpâni asupra noastră.****''*

Patimile cele dobitoceşti se află înlăuntrul nostru datorită înrudirii noastre cu zidirea animală prin cădere. Sfântul Grigore al Nyssei scrie: ,,Întrucât vieţuitoarele necugetătoare au venit pe lume înainte de om, şi deoarece, cum am mai pomenit, din însuşirile firii acelora a primit şi omul o parte – mă gândesc la cele privitoare la procreare – înseamnă că şi omul are unele dintre însuşirile dobitoacelor. ***De pildă, mânia nu poate forma nicicum un punct de asemănare între Dumnezeu şi om; tot aşa, nici plăcerea nu poate caracteriza firea cea atât de înaltă a lui Dumnezeu; la fel laşitatea, obrăznicia, lăcomia, pofta de câştig şi dispreţul faţă de pierdere, ca şi alte asemenea simţăminte, nu sunt dintre cele care-I plac lui Dumnezeu. Astfel de porniri le-a luat omul din lumea fiinţelor necugetătoare.''***

Iată o învăţătură foarte adâncă. Cei ce cred în ideile evoluţioniste spun: ,,Omul se trage din maimuţă, deci eşti o făptură asemeni animalelor''. Dar Sfinţii Părinţi spun că suntem o

---

[186] Ibidem, p.92.
[187] Ibidem, p.96.

zidire mixtă, în parte cerească, în parte pământească. În partea pământească Dumnezeu a îngăduit modul de reproducere similar animalelor, şi astfel ***vedem cât de animalici suntem când ne lăsăm stăpâniţi de patimi****. Avem aceste ,,animale'' înlăuntrul nostru, dar mai avem şi partea cerească, pe care tânjim s-o redobândim.* [188]

*

Sfântul Ioan Gură de Aur scrie despre pedeapsa Evei: ,,Vezi cât de bun este Stăpânul? De câtă blândeţe se foloseşte după o atât de mare călcare de poruncă! Înmulţind voi înmulţi necazurile tale şi suspinul tău. *Eu, îi spune Dumnezeu, aş fi vrut să ai o viaţă lipsită de dureri şi de necazuri, lipsită de orice supărare şi tristeţe, plină de toate bucuriile; nici să nu simţi că eşti în trup. Dar pentru că nu te-ai folosit cum trebuie de atâta fericire, ci mulţimea bunătăţilor te-a făcut aşa de nerecunoscătoare, de aceea îţi pun frâu, ca să nu mai zburzi, şi te osândesc la necazuri şi suspine.* Înmulţind voi înmulţi necazurile tale şi suspinul tău; în dureri vei naşte copii. *Voi face ca temeiul unei mari bucurii şi al naşterii de copii să-ţi fie început de durere, ca să-ţi aminteşti şi tu necontenit, o dată cu durerile fiecărei naşteri, cât de greu e păcatul ce l-ai săvârşit şi cât de mare e călcarea de poruncă. […] Eu dintru început te-am făcut de aceeaşi cinste cu bărbatul tău şi am vrut să ai părtăşie cu el la toate întru aceeaşi vrednicie; ţi-am încredinţat şi ţie, ca şi bărbatului tău, stăpânirea peste toate cele din lume; dar pentru că nu te-ai folosit cum se cuvine de cinstea ce ţi-am dat, de-aceea supune-te bărbatului tău. […] Te supun bărbatului tău şi hotărăsc să-ţi fie el stăpân, ca să cunoşti stăpânirea lui! Şi pentru că nu ai ştiut să conduci, învaţă să fii un bun supus!''*

Sfântul Ioan Gură de Aur ne dă răspunsul la problema ,,eliberării femeii'': faceţi-vă sfinte, şi toate problemele voastre se vor sfârşi.

3, 17-19 Iară lui Adam a zis: Pentru că ai ascultat glasul femeii tale şi ai mâncat din pomul din care ţi-am poruncit ţie numai dintru acela să nu mănânci, şi ai mâncat dintr-însul, blestemat este pământul întru lucrurile tale; întru necazuri vei mânca dintr-însul în toate zilele vieţii tale. Spini şi pălămidă va răsări ţie, şi vei mânca iarba pământului. Întru sudoarea feţei tale vei mânca pâinea ta până când te vei întoarce în pământ, din care eşti luat: că pământ eşti şi în pământ te vei întoarce. *[Note: 1. Sf. Ioan Gură de Aur scrie că egalitatea care exista între Adam şi Eva înainte de cădere nu excludea o anumită ordine în care tot Adam era întâiul. De-aceea El îl mustră pe Adam pentru a nu o fi îndrumat şi îndreptat pe Eva: ,,De aceea a şi ajuns femeia sub stăpânirea ta şi ai fost rânduit stăpânul ei, ca ea să urmeze ţie, nu să urmeze capul picioarelor. De multe ori însă vedem că se întâmplă dimpotrivă: cel care trebuie să fie capul nu ia nici măcar locul picioarelor; iar aceea care trebuie să fie picioare ajunge cap.'' (Sf. Ioan Gură de Aur, Omilii la Facere…); 2. Trebuie observat aici că, în special în societatea modernă, încercarea bărbaţilor şi femeilor de a evita pedepsele date de Dumnezeu la cădere au adus daune nespuse, atât pământului, cât şi fiinţelor omeneşti.* ***Încercarea omului modern de a evita să lucreze ,,întru sudoarea feţei'' a dus la tehnologia modernă, care, la rândul ei, a dus la o poluare uriaşă şi la nimicirea zidirii lui Dumnezeu. Femeile moderne au evitat ,,necazurile şi suspinul'' a milioane de naşteri, dar, făcând astfel, s-au făcut răspunzătoare (împreună cu bărbaţii) de milioane de crime prin avort. Abdicarea bărbaţilor moderni de la rangul de capi ai familiei, împreună cu refuzul femeilor moderne de a se supune ,,stăpânirii'' bărbaţilor lor, a dus la mutilarea emoţională şi duhovnicească a nenumăraţi copii – ca să nu mai vorbim de cea a părinţilor înşişi. (n.ed.)****]* [189]

*

[188] Ibidem, p.102.
[189] Ibidem, pp.134-135.

Dacă interpretezi toate aceste întâmplări din istoria timpurie a omenirii ca pe o simplă alegorie, ca pe o poveste frumoasă care spune cu totul altceva, te vei lipsi de adevărata înţelegere a Raiului. Mulţi teologi romano-catolici, de pildă, spun că ideea de Rai nu se potriveşte cu descoperirile antropologiei moderne; deci trebuie să reinterpretăm totul pornind de la concluzia că omul a evoluat din animale inferioare. Păcatul strămoşesc, spun ei, trebuie să însemne că, de îndată ce omul a ajuns la o dezvoltare îndestulătoare spre a deveni conştient de sine, şi deci de a se face om, această conştientizare *a fost ca un fel de cădere. Raiul nu-şi află loc potrivit în această schemă, fiindcă în Rai omul a fost o făptură îndumnezeită.*

Este foarte important să vedem cele două concepţii cu totul potrivnice. Prima concepţie arată că omul a fost făcut direct de Dumnezeu, cu o înţelepciune supraomenească, cu acea fire dintru început din care am căzut şi la care suntem chemaţi să ne întoarcem. Cealaltă părere susţine că omul provine din făpturile inferioare. Negreşit, a doua concepţie duce la o filosofie a relativismului moral, căci, dacă am fost cândva un alt fel de făpturi, nişte creaturi de felul maimuţelor, atunci urmează să ajungem altceva – ne îndreptăm către Supraom. (Cei mai mulţi evoluţionişti spun, nu de puţine ori, că omenirea în ansamblul ei va deveni Supraom.) Părerea aceasta duce şi la idei religioase de tipul celor profesate de Teilhard de Chardin, care spune că întreaga lume evoluează spre o stare mai înaltă, că lumea însăşi este asemeni pâinii ce se preface întru cealaltă lume, ca apoi totul să devină Hristos. Desigur, aceasta seamănă cu ***panteismul, o groaznică erezie*** *– exact lucrul de care are nevoie Antihrist spre a veni să împărăţească. Oamenii se vor socoti zei, având, de fapt, o filosofie animalică.*

Dacă ne ţinem de părerea Sfinţilor Părinţi, vedem că Hristos a murit cu adevărat pe Cruce. Este un eveniment real, fizic, nu o imagine sau o alegorie; totodată, ea are urmări duhovniceşti, ducând la schimbarea condiţiei omului. Ea ne dă mântuire: nu o mântuire în sens figurat, ci mântuirea reală. Tot aşa, şi Adam a gustat dintr-un pom, şi astfel a pierdut Raiul. Şi acesta a fost un eveniment real, cu urmări duhovniceşti, schimbând condiţia omenească. [190]

*

Atacul gândirii moderne ateiste asupra creştinismului a fost atât de eficient, încât mulţi creştini ortodocşi se află în defensivă, simţindu-se inferiori în ce priveşte propria înţelepciune ortodoxă, fiind gata să admită că poate exista adevăr şi înţelepciune şi în cunoaşterea seculară modernă despre care Ortodoxia ,,nu are nici o părere''. În felul acesta, ei subevaluează tradiţia nemăsurat de bogată a Sfinţilor Părinţi, care ne dă înţelepciune creştină nu doar asupra unor subiecte bisericeşti şi teologice înguste, ci asupra multor altora. Înţelepciunea patristică cuprinde o întreagă filosofie a vieţii, inclusiv atitudinea sa faţă de confortul modern, cunoaşterea ştiinţifică şi alte lucruri care nu existau în forma lor modernă în timpul vieţii Sfinţilor Părinţi din trecut.

Teologia romano-catolică a renunţat de mult să încerce a oferi dreptarul înţelepciunii oamenilor contemporani, cu urmarea că astăzi este ,,general acceptat'' faptul că răspunsurile la multe dintre întrebările moderne trebuie aflate la ,,înţelepţii'' moderni – oameni de ştiinţă sau chiar filosofi. […] Nimeni nu ar îndrăzni să spună că Sfinţii Părinţi, şi creştinii ortodocşi, în general, sunt ,,împotriva ştiinţei'', adică potrivnici cunoaşterii ştiinţifice, în măsura în care ea *este, cu adevărat, cunoaştere a naturii. Întrucât Dumnezeu este atât autorul descoperirii dumnezeieşti cât şi al naturii,* ***nu poate exista vreun conflict între teologie şi ştiinţă, atâta vreme cât fiecare din ele este autentică şi rămâne în domeniul care îi aparţine în mod firesc****. Mai*

---

[190] Ibidem, pp.140-141.

mult, acei Sfinţi Părinţi care au scris tâlcuiri la Cartea Facerii *nu au şovăit a se folosi de cunoaşterea ştiinţifică a naturii din vremea lor, în măsura în care se potrivea subiectului.* [191]

*

Creştinul ortodox nu este „împotriva ştiinţei''; dar el aşteaptă de la ştiinţă numai acea cunoaştere pe care ea este capabilă să o dea prin natura ei –* nu teologie, nu o filosofie de *viaţă. Însă, în <u>vremurile noastre de confuzie intelectuală</u>, când „ştiinţa'' a dobândit* un *asemenea prestigiu în gândirea obişnuită încât a ajuns sinonimă cu cunoaşterea însăşi, prea adeseori se întâmplă ca oamenii de ştiinţă să aibă pretenţia de a preda ceea ce nu au învăţat defel prin mijloacele ştiinţei; asemenea savanţi vorbesc, de fapt, ca teologi.

<u>Ştiinţa modernă se socoteşte a fi ,,cunoaşterea'' prin excelenţă</u> şi, în faţa prestigiului ei, credincioşii ortodocşi şovăie, scuzându-se adeseori pentru că ei cred ceea ce pare a fi ,,neştiinţific'', mulţumindu-se cu pietismul sau ,,simţămintele religioase'', singurul loc unde comunitatea ştiinţifică oficială îngăduie astăzi credinţa.

<u>Dar adevăratul creştinism ortodox este cu totul altfel. Nu este legat de nici un curent al gândirii moderne; este o cunoaştere superioară ştiinţei</u> *şi nu are, în nici un caz, nevoie să-şi ceară scuze […] Dar ştiinţa modernă nu este numai cunoaştere. Ea s-a despărţit de descoperirea dumnezeiască şi astfel s-a pus singură la dispoziţia teoriilor şi filosofiilor eretice, necreştine şi anticreştine. Adeseori, ele intră în conflict cu descoperirea dumnezeiască, fiindcă pătrund pe tărâmul deschis numai teologiei.*

La fel este şi cu învăţătura despre întâiul om. Dumnezeu nu a descoperit multe amănunte despre starea dintâi a zidirii Sale, dar ele sunt suficiente spre a judeca speculaţiile filosofico-religioase ale evoluţioniştilor. Învăţătura ortodoxă despre creaţie nu a fost cunoscută în Apus; doctrina romano-catolică este cu totul diferită. [192]

*

Originea speciilor *a lui Charles Darwin a apărut în 1859, a fost îndată acceptată de mulţi şi curând a ajuns foarte populară. Oameni precum T.H. Huxley şi Herbert Spencer în Anglia, împreună cu Ernst Haeckel în Germania (autorul cărţii* Enigma universului*, 1899) şi alţii, au popularizat ideile lui Darwin, făcând din evoluţie însuşi centrul filosofiei lor. Aceasta părea să explice totul. Desigur, oameni ca Nietzsche au cules-o şi au folosit-o pentru aşa-zisele lor prorocii spirituale. Astfel, cei ce ţineau de principala şcoală a gândirii apusene – care era raţionalismul dus până la limită – au acceptat evoluţia. <u>Până astăzi, se poate spune că evoluţia este dogma centrală a gânditorilor ,,înaintaţi'', a oamenilor care sunt în acord cu vremea lor.</u> […] De ce s-a prăbuşit concepţia despre lume a Iluminismului? Filosofia sa pare azi cu totul naivă, iar arta sa – o vârstă de aur cu neputinţă de atins. Există diferite cauze, suprapunându-se unele cu altele. Cauza principală este abordarea critică tocmai a raţionalismului pe care se întemeia întreaga concepţie luministă.* ***Sfinţii Părinţi spun că raţiunea omenească a decăzut o dată cu căderea omului; de-aceea, ea trebuie supusă credinţei şi descoperirii dumnezeieşti, ca astfel să se ridice la o stare mai înaltă. De îndată ce raţiunea e înălţată deasupra credinţei şi tradiţiei, atitudinea ei critică îi provoacă propria distrugere. <u>Credinţa în raţiunea omenească este cea care a produs întâi scolastica, mai apoi Reforma, căci raţiunea supunea criticii însăşi religia.</u> Reforma a fost o critică a catolicismului medieval, iar apoi critica Protestantismului a produs filosofii atei/agnostici ai veacului al nouăsprezecelea. În fine, atitudinea critică a raţiunii a produs actuala sinucidere a raţiunii. De îndată ce omul se încrede în raţiune ca***

[191] Ibidem, pp.177-178.
[192] Ibidem, pp.181-182.

dreptar al adevărului, este obligat s-o urmeze până la capăt pe calea sa distructivă. Nu i se poate împotrivi. *[…]*

<u>Dezastruoasele urmări s-au văzut în Revoluţia Franceză din 1789</u>, care a fost aplicarea revoluţionară a ideilor raţionaliste la schimbarea societăţii şi la întreaga rânduială a vieţii din afară. Sfârşitul veacului al optsprezecelea a adus cu el sfârşitul Vechii Ordini – sfârşitul unei epoci de stabilitate, când aşezămintele omeneşti, arta şi cultura erau întemeiate cel puţin pe o rămăşiţă de creştinism şi de simţăminte creştine. ***<u>Izbucnirea Revoluţiei Franceze a coincis cu sfârşitul civilizaţiei creştine. Înainte de 1789 era încă „Vechiul Regim''; după acest an, urmează epoca Revoluţiei, vremurile noastre.</u>***

În această perspectivă, teoria evoluţiei poate fi înţeleasă filosofic. Ea s-a ivit dintr-o căutare a unei legi ştiinţifice a progresului care să justifice înaintarea revoluţionară modernă. Teoria evoluţiei a fost propusă mai întâi de către bunicul lui Charles Darwin, Erasmus, în 1794 – la numai cinci ani de la Revoluţia Franceză. [193]

*

De îndată ce ai cedat ideii că Facerea *şi obârşia omului trebuie cercetate în chip raţionalist – pe temeiul filosofiei naturaliste a gânditorilor moderni – trebuie să laşi deoparte creştinismul. <u>Filosofia naturalistă este tărâmul adevărurilor relative</u>. Pe de altă parte, în învăţătura Sfinţilor Părinţi avem adevăruri descoperite şi date nouă de oameni insuflaţi de Dumnezeu. […]* ***Chiar Fericitul Augustin spune: creaţia este o taină. El spune că nici măcar nu putem vorbi despre ea, fiind atât de diferită de experienţa noastră: ea este mai presus de noi. Creaţia este ceva diferit; este* începutul tuturor celor prezente, *nu* felul lor de a fi în prezent.*** *[…] Avem şi alte citate din Sfinţii Părinţi care ne arată un lucru foarte interesant: şi ei combăteau în vechime ceva înrudit cu teoria modernă a evoluţiei. Era ideea eretică că sufletul omului a fost creat* după *trupul său. Aceeaşi idee e învăţată astăzi de către „evoluţioniştii creştini'', deşi, desigur, vechea erezie nu e identică cu teoria modernă. […] În vechime, falsa idee că sufletul a fost creat după trup era pusă în contrast cu ideea opusă – şi la fel de falsă – a preexistenţei sufletelor. Sfinţii Părinţi, respingând ambele teorii, au afirmat limpede că sufletul şi trupul omului au fost create simultan. Iată ce scrie Sfântul Ioan Damaschin: „Trupul şi sufletul au fost făcute deodată, iar nu întâi unul şi apoi celălalt, după cum în chip prostesc afirmă Origen.'' […]*

În general, putem caracteriza evoluţia sub aspect filosofic ca pe o „erezie'' naturalistă care se apropie cel mai mult de a fi exact opusul vechii erezii a preexistenţei sufletelor. Ideea preexistenţei sufletelor susţine că există un fel de natură sufletească şi că aceasta străbate întreaga creaţie, pe când evoluţia este ideea existenţei unei fiinţări materiale care străbate de-a lungul creaţiei. Ambele concepţii nimicesc ideea firilor distincte ale fiinţelor create.

Ideea de evoluţie era o erezie care lipsea în vechime. Ortodoxia se află de obicei la mijloc faţă de două erori: de pildă, între eliminarea completă a firii dumnezeieşti de către Arie şi eliminarea firii omeneşti de către monofiziţi. În cazul de faţă, erezia opusă (evoluţia) nu se întrupase în vechime. Ea a „aşteptat'' până în vremurile moderne spre a-şi face apariţia. [194]

*

Vom cerceta acum pe ultimul evoluţionist, marele „proroc'' evoluţionist al vremii noastre: ***Teilhard de Chardin***. *Este, în chip vădit, <u>„evoluţionistul creştin'' prin excelenţă al secolului</u>, preţuit în mare măsură de ortodocşi şi socotit de unii „teologi ortodocşi'' (cum vom vedea) ca fiind la acelaşi nivel cu Sfinţii Părinţi ortodocşi.*

---

[193] Ibidem, pp.184-206.
[194] Ibidem, pp.208-217.

Pierre Teilhard de Chardin (1881-1955) a fost un preot iezuit francez, ,,teolog'' şi paleontolog, care a fost prezent la descoperirea multora dintre marii ,,oameni'' fosili din secolul nostru. *Împreună cu încă două persoane, a descoperit a luat parte la ,,descoperirea'' fraudulosului Om de Piltdown. El a descoperit dintele care fusese vopsit. Nu se ştie dacă a fost părtaş la această faptă. Pentru fabricarea Omului de Piltdown a fost acuzat unul din ceilalţi doi oameni, iar participarea lui Teilhard de Chardin a fost muşamalizată. Dar se ştie, din cărţile anterioare, că el a fost cel care a descoperit dintele. […] Teilhard de Chardin era şi savant şi ,,mistic''. […] Primii oameni de ştiinţă din Apus, în momentul naşterii ştiinţei moderne, în Renaştere, aveau cu toţii orientare mistică. Erau saturaţi de filosofia pitagoreică. Giordano* Bruno *(1548-1600), socotit premergătorul ştiinţei şi filosofiei moderne, a fost un mistic panteist. El credea că întreaga lume este Dumnezeu, că Dumnezeu este sufletul lumii şi că ,,Natura este Dumnezeu în lucruri''. Filosofia combina religia şi ştiinţa într-o unică viziune panteistă.*

În veacul al nouăsprezecelea, prorocul socialist Saint-Simon spunea că a venit timpul când nu numai că ordinea socială va fi o instituţie religioasă, ci ştiinţa şi religia vor merge împreună, iar ştiinţa nu va mai fi atee. Teilhard de Chardin era genul de gânditor pe care îl căuta el: cel care să aducă laolaltă ştiinţa şi religia.

Tot în veacul al nouăsprezecelea, filosoful american Ralph Waldo Emerson vorbea cam despre acelaşi lucru. Confruntat cu o stare în care credinţa omului fusese despărţită de cunoaştere din pricina iluminării moderne, el chema la restaurarea unităţii în om, vorbind despre cum putem readuce laolaltă credinţa şi cunoaşterea. În eseul său Despre natură *el spune: ,,Pricina pentru care lumea e lipsită de unitate, zăcând sfărâmată şi în grămezi, este dezunirea omului de sine însuşi. El nu poate fi naturalist până ce nu împlineşte toate cererile spiritului. Dragostea este în aceeaşi măsură una dintre cerinţele sale pe cât şi percepţia…Adânc pe adânc cheamă, dar în viaţa prezentă nuntirea nu se săvârşeşte. Sunt oameni nevinovaţi ce slujesc lui Dumnezeu după tradiţia părinţilor lor, dar simţământul datoriei nu s-a stins încă la toate facultăţile lor. [Adică îşi fac datoria faţă de propria religie, dar nu urmează cu conştiinciozitate ştiinţa şi filosofia.] Şi există naturalişti răbdători, dar care-şi îngheaţă subiectul sub glaciala lumină a înţelegerii. [Adică despart filosofia de religie.] […] Dar când un gânditor credincios, hotărât să desprindă fiecare lucru de relaţiile personale şi să-l vadă în lumina gândirii, va aprinde, în acelaşi timp, ştiinţa cu focul celor mai sfinte simţăminte, atunci Dumnezeu va ieşi din nou la iveală în creaţie.''* [195]

*

Trebuie să vă spun mai întâi că şi eu am crezut cândva total în evoluţie. Credeam nu fiindcă mă gândisem foarte mult la această problemă, ci doar fiindcă ,,toată lumea crede'', căci este un ,,fapt'', şi cum să tăgăduieşti ,,faptele''? Dar apoi am început să chibzuiesc mai adânc la această problemă. Am început să văd că adeseori ceea ce se numeşte ,,ştiinţă'' nu este nicicum un fapt, *ci filosofie, şi am început să disting cu multă băgare de seamă* faptele ştiinţifice *de* filosofia ştiinţei. *După mai mulţi ani, am ajuns la următoarele concluzii:*

a. ***Evoluţia* nu *este nicidecum un ,,fapt ştiinţific'', ci filosofie*.**
b. ***Este o* falsă *filosofie, inventată în Apus*** *ca reacţie împotriva teologiei catolico-protestante, care* s-a deghizat *în ştiinţă spre a se face mai respectabilă şi a amăgi oamenii gata să accepte faptele ştiinţifice. (În Apus aproape toate rătăcirile moderne fac acelaşi lucru; chiar ,,Ştiinţa Creştină'' pretinde a fi ,,ştiinţifică'', la fel ca şi spiritismul, feluritele culte hinduse etc.)*
c. ***Este potrivnică învăţăturii Sfinţilor Părinţi în foarte multe privinţe.*** *[…]*

[195] Ibidem, pp.229-231.

Toate manualele ştiinţifice definesc evoluţia ca pe o teorie particulară *privitoare la felul CUM au apărut vieţuitoarele în timp: PRIN INTERMEDIUL TRANSFORMĂRII UNUI FEL DE CREATURĂ ÎN ALTUL, ,,FORMELE COMPLEXE DERIVÂND DIN FORMELE MAI SIMPLE'', ÎNTR-UN PROCES NATURAL DURÂND NENUMĂRATE MILIOANE DE ANI (Storer,* Zoologie generală*). […]*

Aş vrea să vă fie limpede că nu *spun că eu pot* dezminţi *teoria evoluţiei prin ştiinţă; vă spun doar că* **teoria evoluţiei nu poate fi nici dovedită, nici dezminţită prin ştiinţă**. *Acei savanţi care spun că evoluţia este un ,,fapt'' nu fac decât să* interpreteze *faptele ştiinţifice* în acord cu o teorie filosofică*; cei care spun că evoluţia* nu *este un fapt,* interpretează*, de asemenea, dovezile în acord cu* o altă *teorie filosofică.* **Numai prin ştiinţa pură *nu este cu putinţă să confirmi sau să infirmi în mod decisiv ,,faptul'' evoluţiei.*** *[…]*

Iar Sfântul Ioan Damaschin, a cărui teologie dă în rezumat învăţătura tuturor Părinţilor timpurii, scrie: ,,Creaţia primară se numeşte <<facere>>, iar nu <<naştere>>. <<Creaţia>> este facerea primară săvârşită de Dumnezeu*; <<naşterea>> însă este succesiunea unuia din altul, ca o consecinţă a osândirii la moarte din pricina călcării poruncii.''* [196]

*

Iar Sfântul Ioan Gură de Aur învaţă: ,,Nu putea oare dreapta Lui cea atotputernică şi nesfârşita Lui înţelepciune să aducă la fiinţare pe toate şi într-o singură zi? Dar ce spun eu o singură zi? Putea să le aducă într-o clipită! Dar pentru că Dumnezeu n-a adus la fiinţare pentru trebuinţa Lui nimic din cele ce sunt – căci El n-are nevoie de nimic, fiind desăvârşit, ci a făcut totul din pricina iubirii Sale de oameni şi a bunătăţii Lui – pentru aceea le creează treptat, iar prin gura fericitului proroc ne învaţă lămurit despre cele ce s-au făcut, pentru ca, ştiindu-le bine, să nu cădem în greşalele celor ce judecă mânaţi de gânduri omeneşti. […] Dar pentru ce, dacă omul este mai de preţ decât toate, a fost făcut pe urmă? Pentru o pricină foarte dreaptă. După cum atunci când are să vină un împărat într-un oraş este nevoie să meargă înainte însoţitorii şi toţi ceilalţi, ca să pregătească palatul împărătesc, şi aşa intră împăratul în palat, în acelaşi chip şi acum. Vrând Dumnezeu să-l pună pe om peste toate cele de pe pământ ca împărat şi stăpânitor, i-a zidit mai întâi această locuinţă frumoasă, lumea; şi numai după ce a fost gata totul l-a adus pe om ca să o stăpânească.''

Deci învăţătura patristică spune limpede că Dumnezeu, deşi ar fi putut crea totul dintr-o dată, a ales să creeze în trepte de o tot mai mare desăvârşire, fiecare treaptă *fiind lucrarea unei clipe sau a unei foarte scurte perioade de timp, culminând cu facerea omului, împăratul zidirii; iar întreaga lucrare este încheiată nu într-o clipită, nici într-o perioadă de o lungime nedefinită, ci oarecum la mijlocul acestor extreme,* exact în şase zile. [197]

*

Tot Sfântul Ioan de Aur scrie: ,,Scriptura spune că Dumnezeu a luat o coastă. Cum a făcut din această singură coastă o fiinţă întreagă? Dar pentru ce spun eu cum a făcut o fiinţă întreagă din această singură coastă? Spune-mi cum a fost luată coasta? Cum n-a simţit Adam când i s-a luat? La întrebările acestea nu poţi răspunde. Răspunsul îl ştie numai Cel ce a făcut creatura. […] [Dumnezeu] nu a făcut altă plăsmuire, ci, luând o mică parte din plăsmuirea gata făcută, a făcut cu ea o fiinţă desăvârşită. Cât de mare e puterea lui Dumnezeu, Marele Meşter! Din partea aceea foarte mică a făcut atâtea mădulare, a creat atâtea simţuri şi a făcut o fiinţă întreagă, deplină şi desăvârşită.''

---

[196] Ibidem, pp.251-258 (dintr-o scrisoare scrisă de Părintele Serafim lui Alexandru Kalomiros, un medic ortodox şi scriitor bisericesc, şi, de asemenea, ,,evoluţionist creştin'').
[197] Ibidem, p.264.

Dacă doriţi, pot cita multe alte pasaje din aceeaşi lucrare, care arată că Sfântul Ioan Gură de Aur – nu e el oare cel mai de frunte tâlcuitor ortodox al Sfintei Scripturi? – interpretează pretutindeni textul Facerii *aşa cum este scris, crezând că nimic altceva decât un şarpe adevărat (prin care a vorbit diavolul) l-a ispitit pe strămoşi în Rai, că Dumnezeu a adus cu adevărat toate animalele înaintea lui Adam ca să le dea nume, iar ,,numele date atunci animalelor dăinuiesc până astăzi''. […]*

*Este oare nevoie să citez mai mult din acest dumnezeiesc Părinte? Asemenea Sfântului Vasile sau Sfântului Efrem, el ne avertizează: ,,*A nu crede în cele scrise în dumnezeiasca Scriptură, ci a introduce altele din mintea ta – acest lucru socot că aduce mare primejdie pe capul celor ce îndrăznesc să facă aceasta*.'' […]*

Sfântul Damaschin, în lucrarea sa Despre erezii, *descrie explicit interpretarea alegorică a Raiului ca parte a unei erezii, cea a origeniştilor: ,,Aceştia explică Raiul, cerul şi toate celelalte în sens alegoric.''* [198]

*

Vedeţi deci că Sfântul Grigorie Sinaitul şi alţi Sfinţi Părinţi cu înaltă viaţă duhovnicească au văzut lumea întâi-zidită în starea vederii dumnezeieşti*, aflată dincolo de orice cunoaştere firească? Însuşi Sfântul Grigorie Sinaitul afirmă că cele ,,opt vederi generale'' ale stării rugăciunii desăvârşite sunt: (1) Dumnezeu, (2) puterile îngereşti, (3) ,,*alcătuirea lucrurilor văzute*'', (4) pogorârea Cuvântului (Întruparea), (5) învierea de obşte, (6) a Doua Venire a lui Hristos, (7) chinurile veşnice, (8) veşnica Împărăţie a Cerurilor. De ce oare se cuprinde şi ,,alcătuirea lucrurilor văzute'' laolaltă cu restul celor ce ţin de vederea dumnezeiască, aflate toate exclusiv în sfera cunoaşterii teologice, iar nu a cunoaşterii ştiinţifice? Oare nu fiindcă există un aspect şi o stare a făpturilor* dincolo de sfera cunoaşterii ştiinţifice *care poate fi văzută, cum însuşi Sfântul Isaac a văzut zidirea lui Dumnezeu, numai în vedenie, prin harul lui Dumnezeu? Obiectele acestei vederi, învaţă Sfântul Grigorie, ,,se văd într-o lumină îndepărtată şi se află în cei ce au dobândit prin har multă curăţie a minţii.''*

În alt loc, Sfântul Isaac Sirul descrie limpede deosebirea dintre cunoaşterea firească şi credinţă*, care conduce la vedere: ,,Cunoaşterea e îngrăditura firii, păzind-o în toate cărările ei. Iar credinţa îşi face călătoria ei mai presus de fire. Cunoaşterea nu încearcă să se apropie de nici o lucrare care calcă firea, ci se ţine departe de ea. […] Vedeţi acum care e miza disputei dintre înţelegerea patristică a* Facerii *şi doctrina evoluţiei? Doctrina evoluţiei încearcă să înţeleagă tainele zidirii lui Dumnezeu prin cunoaşterea firească şi filosofia lumească, neluând în consideraţie nici măcar posibilitatea ca în aceste taine să existe ceva care să le plaseze dincolo de capacităţile sale de cunoaştere; pe când* Cartea Facerii *este o istorisire a zidirii lui Dumnezeu* aşa cum a fost văzută în vedenie dumnezeiască de către văzătorul de Dumnezeu Moisi, *iar vedenia lui e confirmată şi de experierea Sfinţilor Părinţi de mai târziu. Însă, deşi cunoaşterea dumnezeieşte descoperită e mai înaltă decât cunoaşterea firească, noi ştim că nu poate exista vreun conflict între* adevărata *descoperire şi* adevărata *cunoaştere firească, dar nu poate exista conflict între descoperirea dumnezeiască şi* **filosofia omenească, *care adesea rătăceşte*.** [199]

*

Dimpotrivă, ar trebui să fim foarte critici *când înţelepţii moderni ne spun cum trebuie să tâlcuim Sfintele Scripturi. Trebuie să fim critici nu doar în privinţa filosofiei lor, ci şi în privinţa ,,dovezilor ştiinţifice'' pe care ei le socotesc a veni în sprijinul filosofiei lor, căci* adeseori ,,dovezile ştiinţifice'' sunt şi ele doar filosofie*. […]*

---

[198] Ibidem, pp.266-267.
[199] Ibidem, pp.275-277.

Dovezile fosile în favoarea ,,evoluţiei omului'' constau în: Omul de Neanderthal (mai multe exemplare); Omul de Pekin (câteva cranii); ,,oamenii'' aşa-zişi de Java, Heidelberg, Piltdown (până acum douăzeci de ani), şi recentele descoperiri din Africa: toate extrem de fragmentare*; de asemenea, încă vreo câteva fragmente.* Totalitatea dovezilor fosile ale „evoluţiei omului'' încap într-o ladă de mărimea unui sicriu*, provenind din părţi mult îndepărtate ale pământului, fără vreo indicaţie demnă de crezare a unei vârste măcar* relative *(cu-atât mai puţin ,,absolute''), şi* fără nici o urmă de indicaţie asupra felului cum aceşti ,,oameni'' diferiţi se leagă unul de altul*, fie prin descendenţă, fie prin înrudire. [...]*

Unde anume trebuie să caute creştinul ortodox dacă doreşte să afle adevărata învăţătură despre facerea lumii şi a omului? Sfântul Vasile ne spune limpede: ,,Ce să spun mai întâi? De unde să-mi încep tâlcuirea? Să vădesc deşertăciunea învăţăturii filosofilor profani sau să laud adevărul învăţăturii noastre? Multe au grăit filosofii elini despre natură, dar nici una dintre ideile lor n-a rămas neclintită şi nerăsturnată; totdeauna ideile celui de-al doilea au surpat ideile celui dintâi, aşa că nu mai e nevoie să le vădesc deşertăciunea; e îndestulătoare combaterea unora de către alţii.*''*

*Şi noi, asemeni Sfântului Vasile: ,,*să lăsăm ideile filosofilor profani pe seama celor din afara Bisericii, iar noi să ne întoarcem la învăţătura Bisericii.*'' Şi noi, asemeni lui: ,,să cercetăm alcătuirea lumii şi să contemplăm universul* nu pe temeiul principiilor filosofiei lumii, ci pe temeiul învăţăturilor pe care Dumnezeu le-a dat lui Moisi, slujitorul lui, Care I-a vorbit lui Moisi aievea, iar nu în ghicitură.*''*

Vom vedea deci că concepţia evoluţionistă despre obârşia omului în realitate nu numai că nu ne învaţă nimic despre obârşia omului, ci mai curând **învaţă o falsă doctrină despre om**… [200]

*

Învăţătura ortodoxă despre firea omenească e înfăţişată cel mai pe scurt în Învăţăturile de suflet folositoare ale Avvei Dorothei. Cartea sa e socotită în Biserica Ortodoxă ca ABC-ul sau abecedarul duhovniciei ortodoxe [...] ,,[Domnul nostru Iisus Hristos] a luat însăşi firea noastră, însăşi pârga frământăturii noastre şi se face un nou Adam, după chipul Celui ce l-a făcut pe el. Înnoieşte ceea ce este după fire *şi face iarăşi întregi şi nevătămate simţirile noastre cum au fost făcute întru început.''*

,,Fiicele smereniei [sunt] învinovăţirea de sine, neîncrederea în înţelepciunea noastră, urârea voii proprii. Prin acestea se învredniceşte cineva a se regăsi pe sine şi a reveni la ceea ce e după fire*, prin curăţire cu ajutorul poruncilor lui Hristos.'' [...]*

Dar adevărata antropologie ortodoxă învaţă că firea omenească e una singură, *cea pe care o avem de la Dumnezeu;* noi nu avem vreo fire „de la animale'' sau „din ţărână'' care să fie deosebită de firea cu care ne-a creat Dumnezeu*. [...]*

Iată ce scrie Avva Dorothei despre această învăţătură: ,,Căci **virtuţile ne sunt date de la Dumnezeu prin fire***. Pentru că îndată ce a făcut Dumnezeu pe om, a semănat în el virtuţile, precum zice;* Să facem om după chipul nostru şi după asemănare *(Fac. 1, 26). A zis* după chipul *pentru că Dumnezeu a făcut sufletul nestricăcios şi slobod; şi a mai zis* după asemănare*, adică <<după virtute>>. [...]* **Deci Dumnezeu ne-a dat în chip firesc virtuţile. Dar patimile nu le avem în chip firesc.** *[...]*

Firea omului e diferită de firea maimuţelor, şi niciodată nu a fost amestecată cu ea. *Dacă Dumnezeu, pentru smerirea noastră, ar fi dorit să facă un astfel de amestec, atunci* Sfinţii Părinţi, ce au văzut însăşi „alcătuirea celor văzute'' în vedere dumnezeiască, ar fi ştiut acest

[200] Ibidem, pp.283-285.

lucru. ***CÂT OARE VOR MAI RĂMÂNE CREŞTINII ORTODOCŞI ÎN ROBIA ACESTEI DEŞARTE FILOSOFII APUSENE?*** *S-au spus multe despre ,,robia apuseană'' a teologiei ortodoxe în ultimele veacuri; când oare ne vom da seama că există o mai cumplită ,,robie apuseană'', în care se găseşte fiecare creştin ortodox de astăzi, prizonier neajutorat al ,,spiritului vremurilor'', cea a predominantului curent al filosofiei lumeşti, pe care o sorbim în însuşi aerul pe care-l respirăm într-o societate apostată, urâtoare de Dumnezeu?* ***Creştinul ortodox care nu luptă conştient împotriva deşartei filosofii a vremii acesteia*****, nu face decât să o primească în sine,** ***fiind împăcat cu ea fiindcă propria înţelegere a Ortodoxiei este distorsionată, nemaiurmând dreptarul patristic.*** *[…]*

Evoluţionismul este strâns legat de întreaga mentalitate apostată a putredului ,,creştinism'' al Apusului; ea este vehicolul ,,noii spiritualităţi'' şi al ,,noului creştinism'' în care diavolul se străduieşte acum să scufunde pe ultimii creştini adevăraţi. Ea oferă o explicaţie alternativă *a creaţiei faţă de cea a Sfinţilor Părinţi;* ***sub influenţa ei*****, creştinul ortodox ajunge să citească Sfintele Scripturi fără să le înţeleagă**, *,,ajustând'' textul spre a se potrivi preconceputei sale filosofii a naturii. Acceptarea ei nu poate duce decât la acceptarea unei* explicaţii alternative *şi pentru alte părţi ale descoperirii dumnezeieşti, la ,,ajustarea'' automată a celorlalte texte scripturale şi patristice, spre a se potrivi cu ,,înţelepciunea'' modernă.* [201]

*

STUDENT: De ce credea Origen că sufletul a coborât în trup din tărâmul duhovnicesc?

Părintele SERAFIM: Se afla sub influenţa unor filosofi care spuneau că materia este rea. Oamenii priveau în jur şi vedeau că păcatele se produc din pricina cărnii, astfel a apărut ideea, mai ales între maniheişti şi cei cu învăţături similare, că materia însăşi este răul iar sufletul e un lucru nobil, întemniţat în materie. De aici au ajuns la ideea că sufletul a petrecut odinioară într-un alt tărâm.

STUDENT: De ce au coborât sufletele în materie dacă materia este rea?

Părintele SERAFIM: După Origen, aceasta se datora faptului că au păcătuit în acel alt tărâm. Este vorba de o concepţie dualistă asupra universului: există un aspect bun – sufletul, şi unul rău – materia, trupul. Pe de altă parte, concepţia creştină vede sufletul şi trupul laolaltă, cunoscând că trupul se va transfigura cu adevărat. De fapt, cum vom vedea când vom studia Cartea Facerii*, trupul la început era diferit de felul în care a ajuns după cădere.*

STUDENT: A fost oare influenţat Origen de idei orientale?

Părintele SERAFIM: Neîndoielnic. La Alexandria, unde trăia Origen, veneau oameni din India care predau acolo. Unul dintre profesorii lui Origen era din India.

STUDENT: Ideea preexistenţei sufletelor seamănă cu ceea ce învaţă hinduismul despre transmigrarea sufletelor şi ,,reîncarnare''.

Părintele SERAFIM: Corect.

STUDENT: Şi ce legătură are cu evoluţia?

Părintele SERAFIM: Ideea aflată îndărătul cosmogoniei evoluţiei este aceea că totul provine dintr-un singur filament: la început a existat o singură picătură, din care provin toate vietăţile: animale, insecte, plante etc. (Desigur, teoria are imense dificultăţi, fiindcă trebuie să arăţi cum anume, în acea picătură originară, au apărut simultan codul genetic şi mijloacele translatării sale; apoi trebuie să arăţi cum s-a adăugat informaţia spre a produce codul genetic pentru om şi toate celelalte creaturi. Acest lucru nu a fost nicicând realizat.)

Ideea ,,reîncarnării'' se aseamănă prin faptul că, după concepţia vechilor budişti, hinduşi, greci şi romani, ea cuprindea transmigrarea în diferite creaturi, fiare sălbatice, insecte

[201] Ibidem, pp.286-302.

şi chiar plante. (În vremurile moderne oamenii au schimbat această idee: ei susţin că în ,,vieţile anterioare'' au fost fiinţe umane, fiindcă nu le place ideea de a fi fost maimuţe sau copaci sau altceva. Oamenilor le place să creadă că au fost Napoleon sau Iulius Cezar, dar nu le place să creadă că au fost o grindă de stejar pe undeva prin Roma. Se linguşesc pe ei înşişi.) [202]

[202] Ibidem, pp.320-321 (din cursul despre Cartea Facerii; 1981 şi 1982).

EVOLUŢIONISMUL CA FILOSOFIE A LUI ANTIHRIST, ASEMENEA COMUNISMULUI MARXIST

Pentru cei ce cunosc climatul intelectual de la începutul noului mileniu este vădit că materialismul ştiinţific a luat-o razna. Faptul că lucrările unor oameni precum profesorii Johnson şi Behe stârnesc un interes atât de cuprinzător, arată că oamenii în general nu sunt satisfăcuţi de explicaţia tipic neodarwinistă, că viaţa şi toate formele vii au luat fiinţă din cauze pur materiale. Într-adevăr, în 1996 întârziatul evoluţionist ateu/agnostic Carl Sagan deplângea faptul că ,,numai nouă la sută dintre americani acceptă descoperirea centrală a biologiei că fiinţele umane (şi toate celelalte specii) au evoluat lent din fiinţe mai vechi, fără să fi fost nevoie de o intervenţie divină pe parcurs''. Explicaţia naturalistă a originii vieţii este întocmai cum o numea Părintele Serafim - ,,o filosofie a nebunilor'' – şi, după cum spunea Abraham Lincoln, ,,nu poţi prosti pe toţi oamenii tot timpul''. Astfel că edificiul darwinist, ce a dominat ştiinţa mai mult de un secol, începe acum să se dărâme.

Părintele Serafim a prezis-o. Încă din anii 1970 el prezicea deja căderea comunismului ateu, împreună cu căderea ateismului şi agnosticismului din ştiinţa şi filosofia modernă. Ştia că aveau să se prăbuşească, fiindcă materialismul dialectic al marxismului şi materialismului ştiinţific al darwinismului neagă interesul religios firesc al omului, iar acest interes nu poate fi cu totul suprimat. La un nivel mai profund, Părintele Serafim ştia că materialismul pur va cădea, fiindcă, după prorociile din Scriptură şi din scrierile patristice, amăgirile vremurilor de pe urmă nu vor fi de tip ateu şi agnostic, ci pseudo-spiritual. Ele nu vor cuprinde (cel puţin la început) o încercare deschisă de a pune capăt creştinismului tradiţional, ci mai curând vor căuta să submineze creştinismul, denaturându-l şi înlocuindu-l cu un substitut bine gândit.

*Pentru cei ce au pierdut gustul creştinismului tradiţional, spunea Părintele Serafim, **declinul ateismului şi agnosticismului în ştiinţă, filosofie şi guvernare va coincide cu reîntoarcerea la deismul francmasoneriei: ,,noua religie'' din care s-a născut Epoca Revoluţionară modernă**. În cursul de Supravieţuire din 1975 el spunea: ,,Idealul Epocii Luminilor [ce precede direct Epoca Revoluţionară] era deismul, şi din această atmosferă s-a ivit masoneria modernă. Deismul este ideea Marelui Arhitect: un Dumnezeu aflat undeva departe, în ceruri şi care nu vine în atingere cu noi. **Ideea deistă a masoneriei a fost puterea răspunzătoare de producerea Revoluţiei Franceze şi a întregii mişcări revoluţionare din vremurile noastre.** Există un motiv important pentru care deismul – deşi pare azi cu totul demodat şi discreditat – a dăinuit în lojile masonice. Aceasta se datorează faptului că întreaga concepţie despre lume a modernismului nu este atee şi nici agnostică; ci una care crede în Dumnezeu. **Perioada în care agnosticismul şi ateismul înlocuiesc creştinismul este doar una temporară. Scopul ei este acela de a înlătura adevăratul Dumnezeu al creştinismului tradiţional, astfel ca oamenii să se poată întoarce înapoi şi să se închine «adevăratului Dumnezeu» conform filosofiei revoluţionare, cum fac masonii până în ziua de azi. Noul Dumnezeu este Marele Arhitect.**''* [203]

*

*În cuvântarea ţinută la universitate Părintele Serafim afirma că, **spre deosebire de comunismul materialist al vechii şcoli marxist-leniniste, noul globalism va oferi o pseudo-spiritualitate**. ,,Comunismul'', spunea el: ,,nu are răspunsul ultim, fiindcă este un lucru foarte*

---

[203] Ieromonahul Damaschin în Epilogul editorului – Evoluţionismul şi religia viitorului, la vol. ieromonahului Serafim Rose, ***Cartea facerii, crearea lumii şi omul începuturilor. (Perspectiva creştin-ortodoxă)***, Ed. Sophia, Bucureşti, 2001, pp.375-376.

negativ. De fapt, dacă vă uitaţi la ceea ce se întâmplă în Rusia în ultimii zece sau douăzeci de ani, puteţi vedea că există o revoltă totală, cel puţin în ce priveşte mentalitatea oamenilor. Deşi dictatura a rămas la fel de dură ca întotdeauna, mai ales în ultimii doi ani, băgând iarăşi mai mulţi oameni în închisori, oamenii se ridică din ce în ce mai mult, nu printr-o revoltă armată, ci în minţile lor, şi devin independenţi. Ceea ce înseamnă că, mai devreme sau mai târziu, întregul sistem se va prăbuşi. ***Deci comunismul nu are răspunsul; nu va putea cuceri întreaga lume spre a aduce fericirea de care pretinde că este capabil. Dar în acelaşi timp el pregăteşte terenul pentru un lucru foarte important ce trebuie să se întâmple înainte să poată veni sfârşitul lumii: faptul că trebuie să existe o guvernare mondială unică, din care creştinismul să fi fost cumva dat afară. Iar în această privinţă comunismul a făcut treabă bună.***

Dar pentru a furniza oamenilor un temei <<spiritual>> pentru un singur guvern mondial, trebuie să existe ceva mai înalt: iar în ideile Naţiunilor Unite, de exemplu, putem vedea ceva ce seamănă cu un răspuns spiritual. ***ONU se proclamă în favoarea întemeierii unei unice guvernări mondiale ce nu va fi o tiranie, nefiind bazată pe nici o idee particulară precum comunismul, ci pe ceva foarte vag, fără temeiuri creştine.*** *[Notă: Deosebirea între comunismul internaţionalist şi globalismul Naţiunilor Unite nu este chiar aşa de reală cum s-ar putea crede. Dintre cele şaptesprezece persoane, identificate de Departamentul de Stat al SUA, care au dat formă politicii Statelor Unite ce a dus la crearea Naţiunilor Unite, toate în afară de una au fost mai târziu identificate ca fiind membri în secret ai Partidului Comunist din SUA. Primul Secretar General al ONU, care a organizat conferinţa ce a redactat Carta Naţiunilor Unite, a fost un om deconspirat mai târziu ca agent sovietic: Alger Hiss.]* [204]

*

Cum am văzut mai înainte, ***comunismul ateu al vechii şcoli era evoluţionist atât prin faptul că promova (şi, în cazul leninismului, punea în practică) explicaţia naturalistă a originii vieţii, cât şi prin aceea că susţinea că societatea umană, asemeni sistemelor biologice, evolua natural de la inferior la superior****. Profunda legătură dintre comunismul marxist şi evoluţia darwinistă a fost recunoscută chiar de Marx, care era un adept plin de zel al ideilor lui Darwin.*

Când marxismul cade, perechea sa, darwinismul, este destinat să continue procesul. Totuşi, cum învăţa Părintele Serafim, cele două nu au fost destinate a fi scopuri în sine. ***În decursul apostaziei dirijate de vrăjmaşul mântuirii noastre, ele sunt doar vehicule prin care să se nimicească credinţa în Dumnezeu a creştinătăţii tradiţionaliste, pregătind astfel calea pentru ceea ce Părintele Serafim numea „religia viitorului''. Anti-tradiţionalismul şi anti-creştinismul comunismului marxist şi evoluţionismului darwinist slujesc doar ca pregătire pentru ceva mult mai rău: un creştinism anti-tradiţionalist şi contrafăcut care să amăgească, de va fi cu putinţă, şi pre cei aleşi (Mat. 24,24).***

Aşa cum noul globalism – fără o înfăţişare spirituală – este pasul următor după comunismul ateu, tot aşa şi ***un nou evoluţionism, „spiritualizat'', este pasul următor după darwinismul vechii şcoli.*** *În acest punct, credea Părintele Serafim,* **ştiinţa se va combina cu religia *spre a forma o unică sinteză universală evoluţionistă*.**

Ideea de evoluţie nu va muri *o dată cu trecerea marxismului şi darwinismului materialist, ci va continua să pregătească omenirea pentru religia viitorului. Aceasta fiindcă evoluţionismul e mai mult decât o încercare de a explica originea universului fără a face referinţă la Dumnezeu.* ***Separată de contextul materialismului ştiinţific, evoluţia este un element inerent al viitorului asalt împotriva tradiţiei ce va da impresia că satisface interesul religios al omului.***

[204] Ibidem, pp.376-377.

*,,***Poate***'', scria Părintele Serafim, ,,***ea este adevărata cheie (intelectuală) a asaltului asupra Bisericii, a însăşi filosofiei (căci există aşa ceva!) viitorului Antihrist**.''*

*Este interesant de notat aici că în Cursul de Supravieţuire Părintele Serafim a aşezat lecţia despre Evoluţie în secţiunea intitulată ,,Noua Religie.'' Dar nu pe Charles Darwin, cu concepţia sa extrem de mecanicistă, îl vedea ca înainte mergător al Noii Religii. Ci mai curând pe Teilhard de Chardin, care a încercat să combine ştiinţa evoluţionistă cu spiritualitatea evoluţionistă. ,,Teilhardismul'', scria Părintele Serafim, ,,este <<creştinismul>> (şi <<ortodoxia>>) viitorului, sau mai curând fundamentul său metafizic.'' **Părintele Serafim îl numea pe Teilhard atât ,,prorocul'', cât şi ,,predecesorul'' lui Antihrist.*** [205]

*

Teilhard de Chardin însuşi îşi proclama intenţia întemeierii unei noi religii. Într-o scrisoare spunea: ,,Cum ştii deja, ceea ce-mi domină interesul şi preocupările este efortul de a statornici în mine însumi şi de a răspândi în jurul meu o nouă religie (ai putea-o numi un creştinism mai bun) în care Dumnezeul personal încetează a mai fi marele proprietar neolitic din vechime, spre a deveni sufletul lumii; stadiul nostru religios şi cultural cere acest lucru.''

*Teilhard era încântat că noua religie ,,încolţeşte în inima omului modern dintr-o sământă semănată de ideea de evoluţie''. ,,O religie a pământului'', scria el, ,,este mobilizată împotriva religiei cerului.'' Cum spune el însuşi, aceasta e ,,**religia viitorului**''. […]*

Asemeni tovarăşului său de ,,prorocie'' Friedrich Nietzsche, Teilhard simţea că este poate singurul om din istorie care să fi primit astfel de revelaţii. Într-un articol încheiat doar cu o lună înainte de moarte, Teilhard scria: ,,Cum se face că, cu cât mă uit în jurul meu, încă orbit de ceea ce am văzut, îmi dau seama că sunt aproape singurul om de acest fel, singurul care a văzut?… Când sunt întrebat, nu pot cita un singur scriitor, o singură lucrare care să dea o descriere clar exprimată a minunatei <<Diafanii>> care a transfigurat totul pentru mine.''

Numai în el, pretinde Teilhard, ,,dragostea lui Dumnezeu şi credinţa în lume'' s-au adunat laolaltă exact în proporţia cuvenită spre a se contopi în mod spontan. Şi continuă, prognozând că ceea ce a avut loc numai în el, va avea loc într-o zi pretutindeni: ,,Mai devreme sau mai târziu se va produce o reacţie în lanţ. *Este încă o dovadă că Adevărul trebuie să apară doar o singură dată, într-o singură minte, ca să devină cu neputinţă ca vreodată să-l mai împiedice ceva de a se răspândi în mod universal şi de a incendia totul.''*

În ciuda celor declarate despre sine de Teilhard, Părintele Serafim susţinea că Teilhard nu este singurul întemeietor al noii religii. Într-o scrisoare, el spune: ,,Cred că S. a supraestimat influenţa directă *a lui Teilhard asupra <<Noului Creştinism>>. Fraza cu pricina a fost făurită (cred) de **[Claude de] Saint-Simon** acum 150 de ani, şi terenul ei a fost pregătit îndelung, cu mult înainte de Teilhard. Probabil că teilhard a apărut exact la momentul potrivit spre a profita de curentul modernist şi a face pe toată lumea să o asocieze cu numele său.''* [206]

*

Trebuie reamintit că, după părerea Părintelui Serafim, ,,creştinismul viitorului'' nu va fi teilhardismul per se*, însă se va sprijini pe ,,temelia metafizică'' ce a fost deja pusă de către Teilhard. Componentele acestei temelii pot fi rezumate astfel:*

1. Panenteism. Deşi Teilhard însuşi ridica în slăvi ceea ce el numea ,,panteism creştin'', doctrina lui ar putea fi numită mai exact panenteism. Dicţionarul defineşte panenteismul ca ,,doctrina ce susţine că Dumnezeu include lumea ca parte, deşi nu constituie întregul existenţei Sale''. Faptul că învăţătura lui Teilhard se potriveşte acestei descrieri se vădeşte în afirmaţia sa

---

[205] Ibidem, p.378.

[206] Ibidem, pp.379-380.

că lumea ,,este o parte, un aspect, sau o fază a lui Dumnezeu''. Vorbind despre ,,partea lui Dumnezeu'' care e cosmosul evolutiv, el spune: ,,Trebuie să avem grijă să observăm că sub această faţetă evolutivă Omega descoperă doar jumătate din sine*''. [...]*

2. Nu există creaţie făcută de o inteligenţă extra-cosmică. *Într-un articol intitulat ,,Notă despre esenţa transformismului'' Teilhard scrie că adevăratul subiect al evoluţiei nu este faptul că reptilele se trag din peşti etc., ci mai curând faptul că originea vieţii şi a speciilor poate fi înţeleasă în mod adecvat în termenii unei ,,legături fizice''. [...]* Pentru Teilhard, *Dumnezeu nu este o ,,inteligenţă extra-cosmică''; cosmosul* este *Dumnezeu, ,,sufletul Pământului''. Lumea e ,,trupul'' lui Dumnezeu; prin urmare, procesul natural al evoluţiei - ,,legătura fizică'' – este în acelaşi timp ,,spiritual''. ,,Inteligenţa'' din spatele evoluţiei, desemnată de Teilhard ca ,,suflet'', ,,spirit'', ,,conştiinţă'' etc., este pentru el* intra-cosmică*. Subiectul evoluţiei este Dumnezeu; deci, scrie Teilhard, ,,Dumnezeu nu poate crea decât evolutiv''. [...]*

3. Confundarea psihicului cu spiritualul. *,,Tot ceea ce există este materie ce devine spirit'', scria Teilhard. ,,În lume nu există nici spirit, nici materie; <<materialul universului>> este <<materia-spirit>>.'' [...]*

4. Nihilism: distrugerea Adevărului. *,,Pretutindeni în jur'', scrie Teilhard, ,,şi în lăuntrul nostru Dumnezeu este într-un proces de <<schimbare>>; strălucirea sa sporeşte, iar vivacitatea coloritului său se îmbogăţeşte.'' Dacă Dumnezeul creaţiei este schimbător, nu mai există un Prim Principiu neschimbător, nici o temelie pentru un Adevăr Absolut.* ***Astfel, evoluţionismul este una dintre înfăţişările nihilismului, conform definiţiei lui Friedrich Nietzsche****: ,,Faptul că* nu există adevăr*; nu există o stare de lucruri absolută – nu există <<lucru în sine>>.* Iată singurul Nihilism, şi încă unul în cel mai înalt grad.*'' Deci ceea ce Părintele Serafim numea ,,temelia metafizică'' a teilhardismului este de fapt lipsa totală a unei asemenea temelii.*

5. Hiliasm: inversarea Adevărului. *Teilhard credea că principiul psihic al* noosferei - *,,sufletul Pământului'' – va converge treptat în Punctul Omega, moment în care ,,partea lui Dumnezeu'' care evolua în lume va ajunge, în sfârşit, la Unitatea supremă.*

În această doctrină, pe care Teilhard a desemnat-o drept cosmogeneză, emergenţă hristică *etc., vedem expresia extremă şi fantastică a ceea ce părintele Serafim identifica drept hiliasm: credinţa în perfectibilitatea pământului căzut. Hiliasmul, învăţa Părintele Serafim, este cealaltă faţă a monedei nihilismului; este conţinutul ,,pozitiv'' ce umple golul rămas în urma nihilismului. La fel cum evoluţia e corolarul logic al nihilismului, hiliasmul este (în cuvintele Părintelui Serafim) ,,o consecinţă aproape inevitabilă'' a evoluţionismului. În vreme ce nihilismul e o negare a Adevărului (anti-Adevăr), hiliasmul este exact inversul său (contra-Adevăr). [...]*

6. Omul se face Dumnezeu. *Desigur că ţelul final al acestei inversări nu poate decât să includă un concept pervertit al îndumnezeirii omului. Teilhard indica ,,existenţa în faţa noastră a unui punct critic şi ultim de ultra-hominizare, corespunzând unei depline reflectări a noosferei în ea însăşi''. ,,Oare nu s-ar putea concepe'', întreba el, ,,ca Omenirea, la capătul totalizării sale [...] să poată atinge un nivel critic şi să se unească cu unica adevărată şi ireversibilă esenţă a lucrurilor, Punctul Omega?''*

În Cursul de Supravieţuire, Părintele Serafim vorbea despre falsa zeificare a omului, legând-o de ideea Supraomului lui Nietzsche: ,,Unii scriitori contemporani precum Erich Kahler vorbesc despre felul cum toate schimbările societăţii moderne, atât fizice cât şi în domeniul ideilor, produc ceea ce el numeşte o mutaţie, un fel de <<om nou>>. Şi dacă, pe deasupra, ne gândim la aşa-numita ideea ştiinţifică a evoluţiei, în care de fapt Nietzsche credea, vedem că ideea venirii <<omului nou>>, a Supraomului, nu este nicidecum o fantezie. Este o idee reală la

care omul occidental a ajuns firesc, logic, prin îndepărtarea de Dumnezeu şi încercarea de a găsi o nouă religie.''

Părintele Serafim îl socotea pe Nietzsche, alături de Teilhard de Chardin, marele proroc al lui Antihrist. În vreme ce rolul lui Nietzsche a fost mai curând negativ, fiind asociat cu nihilismul, cel al lui Teilhard a fost pozitiv în ce priveşte amăgirea, asociat cu hiliasmul evoluţionist. Dar, cum arată citatul de mai sus din Părintele Serafim, Nietzsche a fost şi el un evoluţionist, şi era de asemenea un hiliast prin anticiparea Supraomului.

Pornind de la cuvintele lui Nietzsche, Părintele Serafim a identificat filosofia de bază a secolului douăzeci astfel: ,,Dumnezeu este mort; ca atare, omul devine Dumnezeu, şi totul devine posibil''. ***Dumnezeul pe care Nietzsche îl proclama mort era, desigur, Dumnezeul creştinismului tradiţional.*** *Însă, aşa cum am văzut, ,,moartea lui Dumnezeu'' e numai o fază temporară care să lase loc noului Dumnezeu al deismului cu care, conform inversatei viziuni a ,,ultra-hominizării'' lui Teilhard, omul trebuie până la urmă să se contopească.*

7. Evoluţionismul îl înlocuieşte pe Hristos ca Mântuitor. *Ideea aceasta a fost exprimată deschis într-o afirmaţie hulitoare scrisă de Teilhard doar cu câteva luni înainte de moarte: ,,Hristos, cu adevărat, este cel ce mântuieşte – dar oare n-ar trebui să adăugăm imediat că, în acelaşi timp, Hristos este cel mântuit de către evoluţie?''; după concepţia lui Teilhard, Hristos este de asemenea produsul evoluţiei; deci evoluţia e mai mare decât Hristos.*

Dacă evoluţionismul este adevărat, înseamnă că au existat milioane de ani de moarte înainte ca ,,hominizii'' să fi apărut ca oameni. Desigur, conform acestei păreri, istorisirea Facerii despre căderea omului şi principala ei urmare – moartea – nu se poate citi decât alegoric. Aceasta înlătură orice motivaţie a venirii, răstignirii şi învierii lui Hristos din morţi spre a-l mântui pe om de urmările căderii.

Prin urmare, evoluţionismul îi cere creştinului să alegorizeze istorisirea biblică, nu numai pe cea a facerii lumii, ci şi pe cea a mântuirii. Astfel Mântuitorul devine atât de îndepărtat, încât ajunge un concept deist. Dacă mecanismul evoluţiei (fie el cu totul material, ca în darwinism, fie material-spiritual, ca în teilhardism) l-a ridicat pe om din noroi, care ,,cădere'' îi mai rămâne lui Hristos de ridicat?

Aici se văd limpede efectele inversării evoluţioniste a Adevărului. În creştinismul adevărat este nevoie ca un Mântuitor să intervină în istorie spre a schimba în mod miraculos sensul tendinţei de deplasare în jos, pe când în evoluţionism un proces determinist, ,,intra-cosmic'', produce în mod natural o tendinţă de ridicare, făcând un Mântuitor inutil. [207]

*

Dar, aşa cum am văzut, mediul intelectual s-a schimbat considerabil din vremea lui Teihard. Acum, când edificiul neodarwinist începe să se dărâme, se iveşte o nouă sinteză a evoluţiei cu spiritualitatea – una ce păstrează temeiul metafizic aşezat de teilhardism, dar ţine cont de noile dezvoltări.

Unul dintre principalii arhitecţi ai noii sinteze este scriitorul american contemporan ***Ken Wilber****. În calitatea sa de cel mai influent gânditor din mişcarea cunoscută ca Psihologie Transpersonală, Wilber se bucură în prezent de o tot mai mare vogă printre intelectualii cu orientări spirituale. Atât Preşedintele Bill Clinton, cât şi vicepreşedintele Al Gore au citit scrierile sale şi au atras atenţia asupra lor în mod public. Cu cele şaisprezece cărţi traduse în peste douăzeci de limbi, el este în prezent cel mai tradus autor academic din Statele Unite. Nu suntem în măsură să afirmăm că va fi o figură importantă pe termen mai lung, aşa cum fusese*

[207] Ibidem, pp.380-384.

Teilhard de Chardin. Ceea ce ne preocupă acum este faptul că el, cel puţin la fel de mult ca orice alt gânditor ce scrie astăzi, pare a fi pe prima pagină a duhului vremii.

*Wilber nu încearcă a fi un gânditor original. Sarcina pe care şi-a ales-o, spune el, este aceea de a aduna ,,generalizări orientative'': adică să ia ceea ce socoteşte a fi ,,partea cea mai bună'' din orice şi de oriunde, aranjând-o într-o sinteză filosofică unică. În opera sa se vede confirmarea celor scrise de Părintele Serafim acum două decenii: ,,***Una dintre caracteristicile curentelor de gândire moderne este <<universalismul>> - încercarea de a face o sinteză ce va include toate părerile <<parţiale>>: masonerie, ecumenism, heghelianism, bahai, unitarianism, unitatea tuturor religiilor. Iată ce este filosofia evoluţionistă – o teorie <<universală>> care să explice orice şi care să justifice orice lucru aşa cum este – o mântuire universală, o concepţie cosmică despre intrarea tuturor în armonia universală a lucrurilor aşa cum sunt ele.***''*

Alcătuindu-şi sinteza tuturor lucrurilor (unul din titlurile sale cele mai cunoscute este Scurtă istorie a tuturor lucrurilor*), Wilber ia din ,,tradiţiile înţelepciunii'' (adică din religiile şi filosofiile tradiţionale din Răsărit şi Apus), din filosofii apuseni, ca şi din psihologii şi savanţii moderni; şi, în acelaşi timp, urmează îndeaproape cultura populară contemporană şi modele contemporane, cu scopul, aşa cum declară, ,,de a pune în lumină* zeitgeist-*ul.'' [Notă: …*Zeitgeist *înseamnă în limba germană ,,***spiritul vremii***''.] Pentru cititorii şi colegii săi este foarte respectat pentru aparenta sa iscusinţă de a integra efectiv mii de surse intelectuale dintr-o dată. Pentru mulţi, aura strălucirii sale e sporită de faptul că scrie că a ajuns la niveluri înaintate de meditaţie budistă tibetană ca şi de faptul de a fi avut o experienţă de contopire cu Absolutul Transpersonal, pe care îl numeşte (folosind deliberat un termen generalizat) ,,Spirit''. […]* ***Tot precum Teilhard, el ţinteşte ca prin scrierile sale să ajute la combinarea ştiinţei cu religia, şi chiar a scris recent o carte pe această temă,*** **Nunta raţiunii cu sufletul: integrarea ştiinţei cu religia** *(1998). Este gata să accepte ultimele teorii prin care materialismul ştiinţific a încercat să explice universul fără Dumnezeu – de la Bing-Bang-ul de acum cincisprezece miliarde de ani până la evoluţia omului ,,din simpli atomi nesimţitori şi fără viaţă'' – iar apoi se străduieşte să injecteze spiritualitate în aceste teorii.* [208]

*

Wilber spune că această concepţie spirituală asupra evoluţiei trebuie să înlocuiască concepţia materialistă şi notează că materialismul ştiinţific, ca o ironie, pregăteşte calea pentru o ,,evoluţie dincolo de raţionalitate.'' Printr-o înfiorătoare inversare a prognozei Părintelui Serafim, Wilber spune că raţionalismul/materialismul (pe care îl numeşte ,,mentalitate nivelatoare'') nu e decât un pas în dezvoltarea evolutivă a omului: un pas mai departe faţă de vechile concepţii religioase, astfel ca omul să poată ajunge la un concept mai înalt despre Divin. Deci, în concepţia lui Wilber, materialismul furnizează o funcţie pozitivă*, chiar dacă trebuie să treacă, spre a face loc* ***noii conştiinţe religioase****. […]*

Wilber recunoaşte faptul că aproape toate culturile premoderne au privit istoria lumii nu ca pe o desfăşurare evolutivă de la o stare mai joasă, ci mai curând ca pe o decădere dintr-o stare mai înaltă. ,,Dar'', scrie el: ,,cândva în era modernă – este aproape cu neputinţă de fixat în mod exact când – ideea istoriei ca decădere (sau cădere de la Dumnezeu) a fost înlocuită de ideea istoriei ca evoluţie (sau creştere către Dumnezeu). O vedem explicit la Friedrich Schelling (1775-1854); Georg Hegel (1770-1831) a promovat doctrina cu un geniu rar egalat; Herbert Spencer (1820-1930) a făcut din evoluţie o lege universală; iar prietenul lui, Charles Darwin (1809-1882), a aplicat-o biologiei. O găsim apoi apărând la Sri Aurobindo (1872-1950), care i-

[208] Ibidem, pp.385-387.

a dat probabil contextul cel mai precis şi mai profund spiritual, şi la Pierre Teilhard de Chardin (1881-1955), care a făcut-o celebră în Occident.

Dintr-o dată, doar în decurs de vreun secol, minţi foarte serioase au aderat la o noţiune la care culturile premoderne, în marea lor majoritate, nici măcar nu se gândiseră, adică faptul că – asemeni tuturor sistemelor vii – ***noi, oamenii, suntem într-un proces de*** **creştere către potenţialul nostru cel mai înalt**, *iar dacă potenţialul cel mai înalt este Dumnezeu, atunci noi creştem către propria Dumnezeire.*

Şi, continuând cu această concepţie, evoluţia *în general nu e decât creşterea şi dezvoltarea către acel potenţial desăvârşit, acel* summum bonum, *acel* ens perfectimmus, *acel ultim şi cel mai înalt Temei şi Ţel al propriei noastre firi profunde. Evoluţia este doar Spirit-în-acţiune, Dumnezeu în devenire, iar această devenire e sortită să ne ducă pe toţi direct la Divinitate.''* [209]

*

Apoi, ca un ecou al lui Nietzsche, Wilber face apel la Sinele nostru cel mai adânc, ,,Sinele Supraomului'' nostru. Când îţi dai seama că tu eşti Dumnezeu, zice el, ,,te vei trezi la o lume unde Kosmosul îţi este suflet, norii plămânii tăi, picăturile de ploaie bătăile inimii tale… Vei privi luna ca pe o parte din trupul tău şi te vei închina soarelui ca parte a inimii tale, şi totul este exact aşa.''

Spre a grăbi această readucere aminte, el recomandă ceea ce se numeşte ,,practica integrală'' pentru toate nivelurile fiinţării noastre, spunând că trebuie ,,să amestecăm şi să îmbinăm'' practicile fizice cu cele spirituale, de la jogging până la sexualitatea tantrică, yoga devoţională, rugăciunea centrată pe Advaita Vedanta şi ,,meditaţia creştină fără de formă''. […] Marii Idealişti au deschis deja calea unei spiritualităţi evoluţioniste. Şi oare nu a declarat şi Papa până la urmă că <<evoluţia este mai mult decât o ipoteză>>? […]

*Ken Wilber vorbeşte despre învăţăturile ce sunt ,,redescoperite'' în textele gnostice: ,,Este vădit din aceste texte că principala activitate religioasă a lui Iisus a fost aceea de a se întrupa în adepţii săi şi ca adepţi ai săi, nu ca unicul Fiu al lui Dumnezeu istoric (o noţiune monstruoasă, ci în felul unui adevărat Călăuzitor Spiritual, ajutându-i pe toţi să devină fii şi fiice ale lui Dumnezeu. […] Elaine Pagels arată că există trei trăsături esenţiale ale mesajului ezoteric al lui Hristos, aşa cum e dezvăluit în Evangheliile Gnostice: (1) <<Cunoaşterea de sine este cunoaşterea lui Dumnezeu; sinele [cel mai înalt] şi divinul sunt identice>>. (2) <<*Iisus cel viu *al acestor texte vorbeşte despre iluzie şi iluminare, nu despre păcat şi pocăinţă>>. (3) <<*Iisus este *prezentat nu ca Domnul, ci ca un călăuzitor spiritual.>> Să notăm doar că acestea sunt tocmai poziţiile* religiei Dharmakaya*.''*

Avem aici un exemplu clar de **creştinism denaturat** ***de care am vorbit mai devreme. Hristos e văzut ca un concept vag de Bine absolut, credinţa în El ca fiind Fiul lui Dumnezeu cel unul-născut e respinsă ca o noţiune monstruoasă, avansându-se ideea că noi înşine putem fi întocmai ca El. Acesta e un element crucial în „religia viitorului'', fiindcă prin el Antihrist va fi încredinţat că este un alt Fiu al lui Dumnezeu care s-a întrupat.***

În chip exterior, imitatorul lui Hristos va apărea ca un fel de mântuitor, rezolvând problemele economice şi politice ale omului şi oferindu-se să-i satisfacă aspiraţiile spirituale, prin ceea ce Părintele Serafim numea „cazanul amestecării'' ştiinţei cu religiile lumii. *Însă, la un nivel mai profund, adevăratul mântuitor va fi văzut ca fiind evoluţia însăşi, mergând înainte într-o dezvoltare naturală a lumii acesteia până la Împărăţia lui Dumnezeu. Ultimul mare*

[209] Ibidem, pp.387-390.

înşelător, care până la urmă va pretinde a fi Hristos, va fi socotit doar ca un alt produs magnific al evoluţiei. [210]

*

Evident, nu oricine dintre cei ce vor experimenta ,,iniţierea demonică'' a Noii Religii va şi îmbrăţişa conştient întreaga sferă a filosofiei din spatele său. Totuşi, cum spunea Părintele Serafim, există o astfel de filosofie, iar cheia sa e de găsit în evoluţionism, în special în evoluţionismul teilhardian. Am arătat deja că această filosofie are o natură păgână. Dar dacă ea este cu adevărat filosofia lui Antihrist, aşa cum a spus Părintele Serafim, ea trebuie să aibă şi o natură infernală. Concluzia aceasta se naşte din considerentele următoare:

1. Ideea că omul poate deveni Dumnezeu, indiferent de deghizarea modernă sofisticată pe care ar lua-o (fie ea ,,ultra-hominizarea'', ca la Teilhard, ori ,,reamintirea'', ca la Wilber), este expresia primordialei ispitiri a lui satan faţă de omenire: ori în ce zi veţi mânca dintr-însul, se vor deschide ochii voştri, şi veţi fi ca nişte dumnezei *(Fac.3,5). Şi este aceeaşi ispită prin care satana, ce dorea să fie egalul lui Dumnezeu, a căzut din cer.*

Iată deci primul motiv pentru care Părintele Serafim numea evoluţionismul cheia filosofiei ultimei mari înşelări. În forma ei ,,spiritualizată'', ea este temeiul pentru ca omul să se facă Supraom şi să îşi realizeze natura dumnezeiască. Este manifestarea filosofică a primei oferte făcute omului de către diavol.

Potrivit dreptarului vieţii duhovniceşti creştin-ortodoxe, trebuie să existe întotdeauna o distincţie între zidire şi Ziditor. Sfinţii pot fi umpluţi cu totul de energiile nezidite ale lui Dumnezeu (harul lui Dumnezeu) în aşa măsură încât se spune că sunt ,,îndumnezeiţi'', dar prin fire ei rămân zidiri.

2. Faptul că evoluţionismul este exact inversul Adevărului indică iarăşi că este legat de puterile întunericului. Părintele Serafim spunea odată: ,,Firea însăşi a ultimului mare cârmuitor al lumii este aceea de a fi anti-hrist – iar <<anti>> nu înseamnă doar <<împotriva>>, ci şi <<la fel ca, în locul cuiva>>.'' El va părea că ia locul lui Hristos, dar de fapt va fi opusul Lui. Va copia Adevărul, dar îl va înfăţişa lumii printr-o imagine răstrurnată, ca în oglindă.

Principiul demonic al inversării se vede în ritualurile săvârşite de satanişti, în care ei încearcă să silească firea, acţionând în mod opus faţă de ordinea firească: mergând cu spatele, scriind pe dos, citind Rugăciunea Domnească invers etc. Evoluţionismul este expresia filosofică a acestei încercări de a-L batjocori pe Dumnezeu prin inversarea Adevărului. Titlul *uneia dintre cărţile lui Ken Wilber,* Up from Eden (Ridicare din Eden) *este un bun exemplu al principiului inversării, căci, aşa cum am văzut, omenirea în realitate a căzut din Eden şi poate fi ridicată din nou numai de către Iisus Hristos.*

Merită observat aici că nu doar creştinismul tradiţional, ci toate culturile tradiţionale socotesc că omenirea a căzut dintr-o stare mai înaltă, dintr-o ,,vârstă de aur''; numai concepţia despre lume a modernismului crede contrariul. Aceasta se datorează faptului că, fiind legate de vremurile străvechi, culturile tradiţionale au păstrat amintirea a ceea ce fusese pierdut; şi, fiind mai legate de rânduiala firească, au înţeles procesul de decădere ce a avut loc. ***Evoluţionismul este produsul omului modern, care a ajuns atât de despărţit de rânduiala firească, încât poate crede cu onestitate în chiar inversul ei.***

3. Panenteismul – conceperea cosmosului ca Dumnezeu – îl leagă pe om de pământ şi-l împiedică să ajungă la adevăratul Dumnezeu din Înălţime, ,,Tatăl-Dumnezeu de acum două mii de ani''. Trebuit amintit aici că diavolul însuşi a fost aruncat din cer şi sortit pământului şi celor ,,sub-cereşti'' (noosfera lui Teilhard). Aşa se face că este foarte gelos pe capacitatea omului de

[210] Ibidem, pp.390-397.

a ajunge în cer, şi încearcă prin orice mijloc să menţină viziunea omului fixată în tărâmul sub-ceresc. În panenteism, el poate să-l ţină pe om în închinarea şi slujirea zidirii mai mult decât Ziditorului *(Rom. 1, 25). Divinitatea e coborâtă în domeniul psihic şi chiar fizic, devenind un Creator psiho-fizic. Însă, aşa cum am văzut, acesta nu e nicidecum un adevărat Creator, întrucât universul ,,creează'' singur sau, mai exact,* evoluează *singur într-o desfăşurare naturală. Astfel, ,,Dumnezeu'' ajunge a fi supus schimbării: concept cu totul inacceptabil pentru teologia ortodoxă. [...]*

4. Ideea de Dumnezeu impersonal/transpersonal, spunea Părintele Serafim, vine din partea unor ,,oameni ce nu doresc să se întâlnească cu Dumnezeul Personal, fiindcă El cu siguranţă îţi cere ceva''. Aşa cum am văzut, un Dumnezeu impersonal nu are libertate sau voinţă, ci e supus necesităţii ,,emergenţei'' în lumea formelor, împlinind ,,potenţialităţile'' propriei existenţe. E limpede că un asemenea Dumnezeu nu poate acţiona ca Judecător al omului. Străduindu-se să înlăture Personalitatea lui Dumnezeu – şi deci libertatea şi voinţa Sa – omul încearcă să scape de judecata lui Dumnezeu. Totuşi, până la urmă, Dumnezeu este *Judecătorul; iar dacă îl tăgăduieşte ca Judecător, omul îl tăgăduieşte şi ca pe singurul Care-i poate ierta păcatele. Prin urmare, conceptul impersonalist al divinităţii poate fi văzut ca o construcţie intelectuală în spatele căreia omul încearcă în deşert să se ascundă de Dumnezeu Cel viu, la fel cum Adam a încercat să se ascundă printre copacii Grădinii, iar apoi a încercat să-şi tăgăduiască responsabilitatea personală pentru faptele sale. Fără a-L accepta pe Dumnezeul Personal şi fără a se pocăi, omul nu poate primi de la El mântuirea – şi aceasta este tocmai ceea ce vrea diavolul.* [211]

*

Poate că consideraţiile precedente sunt suficiente spre a dovedi inteligenţa infernală din spatele zeitgeist-*ului ce iese la iveală. Totuşi ar fi poate util să înfăţişăm şi o verificare exterioară, venind de la întâlnirile cu această inteligenţă consemnate în scris.*

În 1976, autorul romano-catolic tradiţionalist, Păr. Malachi Martin, a scos o carte intitulată Ostatic la diavol, *ce cuprinde studii de cazuri de posesie şi exorcizare a cinci americani în viaţă. Păr. Malachi şi-a cercetat subiectul cu multă grijă, intervievându-i pe cei implicaţi şi transcriind casetele cu înregistrarea exorcismelor. Deşi cartea se ocupă de exorcisme care nu sunt făcute de clerici ortodocşi şi deci sunt problematice în ce priveşte descrierea felului cum trebuie săvârşite, ea oferă informaţii preţioase despre ideile induse de diavoli oamenilor moderni spre a-i aduce sub influenţa lor.*

Într-unul din capitole autorul istoriseşte povestea unui preot romano-catolic ce s-a îndrăcit ca urmare a implicării sale profunde în misticismul evoluţionist teilhardian, despre care a învăţat la o lecţie de antropologie la seminar. Pe când era încă într-o stare de posesie parţială, preotul a primit nişte cuvinte prin ceea ce mai târziu a numit ,,controlul de la distanţă''. El predica ideile evoluţioniste ale lui Teilhard şi schimba cuvintele din ritualurile preoţeşti astfel încât să oglindească hule, închinarea la diavol şi o închinare teilhardiană adusă Evoluţiei şi ,,Spiritului Pământului''. Când un alt preot a venit să-l exorcizeze, i-a spus, iarăşi prin ,,controlul de la distanţă'': ,,Evoluţia îl face posibil pe Iisus. Şi numai evoluţia poate face acest lucru.''

Până la urmă, părăsind Biserica Catolică, preotul posedat (care acum îşi zice Jonathan) şi-a întemeiat propria biserică, unde putea să predice mai uşor cuvintele pe care le primea: ,,Putea predica, de pildă, despre Veriga lipsă, sau despre o ilustraţie a Omului de Neanderthal, făcând ca întreaga idee a evoluţiei din materia neînsufleţită să pară un început slăvit. Era în

---

[211] Ibidem, pp.398-400.

curs de apariţie o nouă fiinţă, spunea el enoriaşilor săi; şi aceasta ar fi trăit într-un timp nou. <<Noua Fiinţă>> şi <<Noul Timp>> i-au devenit cuvintele cheie. […]

În ultimul studiu de caz din cartea sa, Păr. Malachi vorbeşte despre posesia unui distins parapsiholog, Carl V., adept al meditaţiei Vajrayana. În timpul exorcizării sale, demonul din lăuntrul său este constrâns de către preotul exorcist să spună cum şi-a înşelat gazda. Cuvintele demonului, aşa cum au fost înregistrate pe casetă, sunt deosebit de edificatoare. Într-un loc el spune: ,,O dată ce duhul e confundat cu psihicul, putem face pe oricine să vadă, să audă, să atingă, să guste, să cunoască, să dorească imposibilul. Era al nostru. Este al nostru. Face parte din Împărăţie.''

De un deosebit interes este dialogul ce a avut loc mai târziu între preot şi duhul vrăjmaş. Citindu-l, trebuie să avem în minte discuţia anterioară despre panenteism şi conceptul de evoluţie biologică ce are loc prin intermediul conştiinţei ,,Sufletului Lumii''. Aici, prin ceea ce recunoaşte chiar duhul căzut, ni se dă să întrezărim atât religia cât şi ştiinţa viitorului:

,,-Unde îl conduceai pe Carl?

-La cunoaşterea universului. (Cuvintele ies printre dinţii strâns încleştaţi ai lui Carl.)

-Ce fel de cunoaştere?

La început nu vine nici un răspuns. Apoi încet şi poticnit apar cuvintele. <<Cunoaşterea că oamenii sunt doar o parte din univers.>>

-Ce vrea să spună numai o <<parte>>?

-Ei sunt părţi dintr-o fiinţă fizică mai mare.

-Ce fiinţă?

-Universul.

-Universul materiei?

-Da.

-Şi al forţelor psihice?

-Da.

-Şi că acesta a fost creatorul oamenilor?

-Da.

-Un creator personal*?*

-Nu.

-Un creator fizic*?*

-Iarăşi da.

-Un creator psiho-fizic*?*

-Da. Da, într-adevăr.

-De ce l-ai îndrumat pe Carl pe această cale?

-Ca şi el să-i îndrume pe alţii.

-De ce să-i îndrume pe această cale?

-Fiindcă apoi aparţin Împărăţiei.

-De ce aparţin Împărăţiei?

-De ce, Preotule? De ce?... DE CE? Fiindcă noi urâm pe Cel din Urmă. Noi urâm. Urâm. Urâm. Urâm pe cei mânjiţi cu sângele Lui. Urâm şi-i dispreţuim pe cei ce urmează lui. Vrem să-i abatem pe toţi de la El şi-i vrem pe toţi în Împărăţia unde El nu-i poate ajunge. Unde nu pot merge cu el...''

Ne mai rămâne acum să ne întrebăm: oare principalul ,,proroc'' al Noii Religii din Occidentul modern, Teilhard de Chardin, şi-a primit ideile prin contact direct cu puterile vrăjmăşeşti, ca persoanele din relatările de mai sus? [212]

*

Trebuie din nou să subliniem că falsul creştinism (şi falsa ortodoxie) a viitorului nu va fi neapărat teilhardian pe faţă. Cum scrie Părintele Serafim: ,,Nu oricine crede într-o anume formă de evoluţie poate accepta pseudo-misticismul lui Tielhard de Chardin; dar acest misticism hulitor nu e decât urmare cea mai logică a unor păreri ale căror depline implicaţii nu sunt defel conştientizate de către cei ce acceptă evoluţia «într-o anumită formă».''

Teilhard nu a făcut decât să dea expresie unui ***duh ce lucrează subtil în lume, subminând adevăratul creştinism*** *şi clădindu-i un foarte iscusit înlocuitor. Asemeni lui Ken Wilber şi altor gânditori ce s-au pătruns deplin de spiritul timpului, Teilhard ne-a arătat adevăratul duh aflat în spatele evoluţiei. Acelaşi duh subminează credinţa creştină într-o măsură sau alta, în funcţie de cât de mult se lasă creştinii în voia lui. Chiar un grad mic de capitulare poate avea consecinţe serioase pentru credinţa cuiva. […] Dar adevăraţii creştini ortodocşi, privind în oglindă recomandările lui Wilber, pot vedea exact ce* nu *trebuie să facă, astfel încât să nu fie însumaţi filosofiei viitorului Antihrist.* ***Dacă, aşa cum susţine Părintele Serafim, evoluţionismul este cheia filosofiei lui Antihrist, atunci concepţia patristică ortodoxă despre*** **Cartea Facerii*****, creaţie şi întâiul om este cheia rămânerii în afara filosofiei infernale şi în inima adevăratului creştinism.*** *[…] Însuşi Hristos a spus:* Când Fiul Omului se va întoarce, oare va mai afla credinţă pe pământ*? Slujitorul Său, Părintele Serafim, şi-a petrecut viaţa apărând Adevărul, astfel încât să mai existe credinţă în Hristos, astfel încât să ami existe urmaşi ai Săi care să nu fi căzut pradă modelor intelectuale lansate în aer de către duhul lumii acesteia.*

Calea este extrem de îngustă, mult mai îngustă decât cred cei mai mulţi creştini. Părintele Serafim ne-a dat temelia credinţei în Hristos – învăţătura ortodoxă despre zidirea lumii şi omul întâi-zidit – astfel ca măcar ,,cei aleşi'' să nu fie amăgiţi.

În lumina celor spuse până acum, disputa creaţie/evoluţie care face vâlvă acum în America poate fi privită ca un război duhovnicesc. Prin aruncarea în prim plan a chestiunii evoluţiei, alegerea pusă în faţa omenirii devine din ce în ce mai limpede, pe măsură ce lumea se apropie de nimicire. [213]

*

Evoluţia este exact opusul creştinismului. *Întreaga filosofie evoluţionistă ce-i prinde astăzi pe oameni îi face să creadă, adesea inconştient, într-o concepţie despre creaţie şi viaţă ce este exact opusul învăţăturii creştine: simplul devine complex, sălbăticia ,,evoluează'' spre civilizaţie, nedesăvârşitul face să apară desăvârşirea, ,,progresul'' etc. […]* ***Scopul principal al ,,filosofiei evoluţioniste'' este răsturnarea perspectivei creştine, întemeiate pe Dumnezeu*** *Care face totul precum voieşte El, punând în locul ei ceva mai ,,pe înţelesul'' omului căzut – raţionalism, umasnism. Iată de ce ,,evoluţia'' a fost dezvoltată treptat de filosofia modernă agnostică, atee şi deistă, înainte de a se găsi măcar o dovadă ,,ştiinţifică''. […]*

De ce nu trebuie să rămână creştinii ortodocşi indiferenţi faţă de evoluţie. *Unii spun: creştinii ortodocşi nu trebuie să dea atenţie ,,evoluţiei'' – fiindcă este ,,ştiinţă'' şi nu are nimic de-a face cu teologia. Dacă evoluţia e predată în şcoli, atitudinea noastră trebuie să fie una de indiferenţă: Dumnezeu putea să-l facă pe om în orice fel voia El, tradiţia noastră nu ne spune cum, şi nu ne dă nici o învăţătură pe care să o opunem evoluţiei.*

---

[212] Ibidem, pp.400-403.
[213] Ibidem, pp.405-412.

Argumentul este fals, fiindcă: 1. Sfântul Petru spune: **Fiţi gata pururea spre răspuns la tot cel ce vă întreabă pre voi cuvânt pentru nădejdea cea dintru voi** *(1 Petru 3, 15). Problema evoluţiei vine în atingere cu credinţa creştină, îndeosebi în ceea ce priveşte facerea lumii şi firea omului. Chiar dacă argumentele duşmanilor creştinismului sunt foarte ridicole, conştiinţa ne cere să le dăm un răspuns, atât spre folosul lor (căci şi ei sunt suflete vii, ale căror rătăciri îi ţin departe de Dumnezeu), cât şi pentru că există suflete simple ce pot fi îndepărtate de Dumnezeu prin argumente ridicole. […] 2. Mulţi creştini ortodocşi nu sunt doar ,,indiferenţi'' faţă de evoluţie; ei o acceptă pe faţă, neştiind că prin aceasta acceptă doctrina scolastică despre facerea lumii şi omul întâi-zidit, total opusă învăţăturii creştin-ortodoxe înfăţişate clar mai ales de Sfinţii Părinţi cu cea mai înaltă viaţă duhovnicească. 3. În general, problema ,,evoluţiei'' şi ,,creaţiei'', după atâtea argumente vane aduse de ambele părţi, a ajuns acum atât de confuză, încât chiar mulţi creştini ortodocşi foarte conştienţi nu au o viziune coerentă asupra subiectului; şi foarte puţini sunt aceia care cunosc învăţătura patristică despre tâlcuirea textului Facerii, cu-atât mai mult cu cât puţine din lucrările patristice despre Facere se pot găsi în limba engleză sau în alte limbi apusene. […]*

Conform evoluţioniştilor, Adam s-a născut din împerecherea trupească a două creaturi ne-umane. Acesta e un „fiu al lui Dumnezeu''?!

Spre a împăca evoluţia cu învăţătura ortodoxă, trebuie să spui fie că: (1) Deosebirea între om şi animale este mai curând cantitativă decât calitativă: o ultimă mutaţie neînsemnată a produs omul. Acest lucru e urâciune pentru teologie, care susţine: chipul lui Dumnezeu este calitativ diferit de animale – nici un animal nu e ,,aproape om''.

Sau că (2) Adam s-a născut animal şi a devenit om numai printr-o minune a ,,insuflării'' lui Dumnezeu. Lucrul acesta este urâciune pentru ştiinţă, ce încearcă să explice totul prin legi naturale, respingând explicaţiile miraculoase. [214]

[214] Ibidem, pp.417-420 (fragmente din notele părintelui Serafim Rose).

CRITICA EVOLUŢIONISMULUI ÎN LUMEA ŞTIINŢIFICĂ

Evenimentul cel mai de important şi mai neaşteptat în dezbaterile asupra evoluţiei din ultimii ani a fost apariţia unui profesor de ştiinţe juridice, ***Phillip E. Johnson****, ca unul dintre principalii critici mondiali ai darwinismului. Johnson, care predase dreptul la Berkeley University din California vreme de aproape treizeci de ani, spune că una dintre specializările sale este ,,analizarea logicii argumentelor şi identificarea presupunerilor aflate îndărătul acelor argumente''. În 1987, citind argumentele în favoarea evoluţiei din cartea lui Richard Dawkins,* The Blind Watchmaker *(Ceasornicarul orb), a observat că ele se întemeiau mai curând pe retorică decât pe ştiinţa exactă. ,,Am putut vedea'', îşi aminteşte el, ,,că Dawkins şi-a realizat magia discursului cu aceleaşi mijloace ce ne sunt atât de familiare nouă, avocaţilor… Am luat la rând toate cărţile, ajungând tot mai fascinat de evidentele dificultăţi ale cazului darwinist – dificultăţi ce fuseseră depăşite printr-o retorică înşelătoare şi o repetiţie emfatică.''*

Johnson a observat şi felul cum răspundeau colegii săi din domeniul ştiinţei atunci când le punea întrebări dificile despre darwinism:

,,În loc să ia în serios problemele intelectuale şi să le riposteze, ei răspundeau de obicei prin tot felul de divagaţii şi un limbaj imprecis, ceea ce făcea cu neputinţă discutarea obiecţiilor reale faţă de darwinism. Este exact felul în care vorbesc oamenii ce încearcă cu tot dinadinsul să nu înţeleagă un lucru.

Un alt mod de a evita problema era marele contrast pe care l-am observat între tonul extrem de dogmatic folosit de darwinişti când se adresau publicului obişnuit şi recunoaşterea pe faţă, în cercurile ştiinţifice, a serioaselor dificultăţi ale teoriei…

A fost extrem de şocant pentru mine ca, pătrunzând în acest domeniu, să văd cât de defectuos era, de fapt, raţionamentul său, cât de ilogic este întregul domeniu ştiinţific al evoluţiei şi cât de mult se opuneau savanţii la aplicarea oricărei logici în el. ***Am simţit deci că era o adevărată ocazie pentru cineva din afara ştiinţei, care era interesat de o corectă gândire logică, mai curând decât de promovarea unui anumit set de soluţii, şi aceasta este misiunea pe care mi-am asumat-o din acel moment…***

Este evident că biologii ce studiază o viaţă întreagă biologia sunt autorităţi legitime în privinţa amănuntelor despre cele aflate de ei în investigaţia lor, iar cineva din afară nu are cum să pună la îndoială acele lucruri, dar cineva din afară poate desigur să pună la îndoială modul lor de gândire, mai ales când se vădeşte că ei cred în ceea ce cred nu din pricina a ceea ce ştiu ca biologi, ci în ciuda *a ceea ce ştiu ca biologi.* ***Este o mişcare filosofică întemeiată pe materialism…*** *Deci e o chestiune de gândire, şi astfel ţine mai mult de disciplina mea decât de a lor.''* [215]

*

În 1991 profesorul Johnson a scos cartea Darwin on Trial (Darwin sub acuzaţie). *Limpezimea gândirii sale în străbaterea retoricii darwinismului şi expunerea temeiurilor logice ale controversei i-au adus rapid respectul creaţioniştilor şi necreaţioniştilor deopotrivă, ca şi resentimentul evoluţioniştilor înrăiţi, care nici până astăzi n-au reuşit să-i respingă nici măcar unul din argumente.*

---

[215] Ieromonahul Serafim Rose, ***Cartea facerii, crearea lumii şi omul începuturilor. (Perspectiva creştin-ortodoxă),*** Ed. Sophia, Bucureşti, 2001, pp.22-23 (în Prefaţa editorului).

*Lucrarea lui Johnson a dat imbold mai multor savanţi să dea la iveală propriile întrebări dificile despre teoria evoluţiei. Cel mai renumit dintre ei este profesorul de biochimie **Michael Behe**, care în cartea sa din 1996,* Darwin's Black Box (Cutia neagră a lui Darwin) *arată că uimitoarele descoperiri recente ale biochimiei nu se împacă cu nici un fel de darwinism. El înfăţişează dovezi din domeniul său, conform cărora mecanismele biochimice interdependente trebuie să fi fost* proiectate*, deşi, nefiind creaţionist, nu-l identifică în mod direct pe Proiectant.*

În 1997, o altă carte ce dădea de gândit a constituit o puternică lovitură împotriva darwinismului: Not by Chance! (Nu întâmplător!) *de **Dr. Lee Spetner**. Biofizician evreu, specializat în codul genetic, Spetner şi-a petrecut treizeci de ani cercetând posibilitatea evoluţiei la nivel genetic. El arată nu numai de ce mutaţiile întâmplătoare nu vor produce niciodată schimbările pretinse de evoluţionişti, ci oferă şi noi căi ştiinţifice de investigare a felului cum are loc variaţia în limitele genetice stricte ale fiecărui fel de organism.*

Anul următor a adus publicarea unei alte contribuţii majore: The Design Inference (Deducerea existenţei unui Plan) *de **William A. Dembski**, profesor de matematzică şi filosofie şi proaspăt convertit la creştinismul ortodox. Întemeindu-se pe probabilitatea matematică, Dembski demonstrează în chip hotărâtor că nişte cauze naturale nedirijate nu pot da seamă de complexitatea biologică.* [216]

*

Propuneri de lectură*...I. SURSE PATRISTICE. [...] Acum ucenicii anglofoni ai Sfinţilor Părinţi au la dispoziţie material din belşug, cu care să-şi adâncească înţelegerea obârşiei universului şi omului. Ca lecturi iniţiale sugerăm:*

1. Hexaimeronul *Sfântului Vasile cel Mare;*
2. Hexaimeronul *Sfântului Ambrozie al Mediolanului;*
3. Tâlcuire la Facere *de Sfântul Efrem Sirul;*
4. Omilii la Facere *de Sfântul Ioan Gură de Aur;*
5. Omul întâi-zidit*, de Sfântul Simeon Noul Teolog.*

Omul întâi-zidit *– carte tradusă de Părintele Serafim Rose şi publicată iniţial sub titlul* Păcatul lui Adam (The Sin of Adam) *– poate fi socotită ca un al doilea volum al cărţii de faţă. [...] II. SURSE ŞTIINŢIFICE. 1.* Lecturi iniţiale*. Următoarele patru cărţi, scrise de autori foarte diferiţi, se recomandă ca lecturi de început. Luate laolaltă, ele oferă un bun cadru pentru aspectele majore ale dezbaterii moderne creaţie/evoluţie. Toate sunt uşor accesibile celor fără pregătire ştiinţifică.*

1. Biological Evolutionism (Evoluţionismul biologic) *de Constantin Cavarnos (ed. a II-a, 1987). [...] 2.* Darwin on Trial (Darwin sub acuzaţie) *de Phillip E. Johnson (ed. a II-a, 1993). [...] 3.* Scientic Creationism (Creaţionism ştiinţific) *de Henry M. Morris (ediţia 1985). [...] 4.* Shattering the Myths of Darwinism (Dărâmarea miturilor darwinismului) *de Richard Milton (1997). [...]*

2. Alte critici ştiinţifice importante aduse evoluţiei. *1).* Evolution: A Theory in Crisis (Evoluţia: criza unei teorii), *de Michael Denton (1985). [...] 2).* Darwin's Black Box: the Biochemical Challenge to Evolutionism (Cutia neagră a lui Darwin: provocarea aruncată evoluţiei de către biochimie) *de Michael Behe (1996). [...]*

Not by Chance! Shattering the Modern Theory of Evolutionism (Nu întâmplător! Dărâmarea teoriei moderne a evoluţiei) *de Dr. Lee Spetner (1997), biofizician israelit. Este poate cea mai importantă carte despre evoluţie apărută în ultimii ani. Dr. Spetner, a cărui cunoaştere tehnică a subiectului depăşeşte cu mult pe cea a biologilor obişnuiţi, arată că toată informaţia*

---

[216] Ibidem, pp.23-24.

genetică utilă a fost prezentă de la început în fiecare organism. El demonstrează că mutaţiile întâmplătoare nu pot produce evoluţia la scară mare, fiindcă aceste mutaţii nu sporesc informaţia genetică, ci mai curând duc la o pierdere *de informaţie. (Întâmplător acest lucru vine în sprijinul concepţiei tradiţionale care spune că de fapt universul involuează). El continuă prin a afirma că variaţiile ce au loc înăuntrul fiecărui fel de organism sunt rezultatul unor ,,mecanisme declanşatoare'' sau al unor ,,indicii'' pe care un ,,Inginer biolog'' (adică* Dumnezeu) *le-a clădit în organisme spre a le face în stare să se adapteze la mediu. Cartea sa e excelentă pentru eruditii sceptici, ca şi pentru savanţii ce caută noi posibilităţi de a înţelege variaţia biologică...* [217]

[217] Ibidem, pp.450-452 (Anexa 5. Propuneri de lectură făcute de editorul cărţii).

PARTEA a IV-a

ROLUL
IMPORTANT
AL
MASS-MEDIEI
ÎN
PROPAGANDA
NIHILISMULUI
ŞI
MATERIALISMULUI
CONTEMPORAN

CUM ESTE PREZENTAT CHARLES DARWIN ŞI EVOLUŢIONISMUL SĂU…

CHARLES DARWIN (1809-1882). Charles Darwin, creatorul teoriei evoluţiei organice prin intermediul selecţiei naturale, s-a născut la Sherewsbury, Anglia, pe 12 februarie 1809 (exact în aceeaşi zi ca şi Abraham Lincoln). La şaisprezece ani, a intrat la Universitatea din Edinburgh pentru a studia medicina. Dar atât medicina cât şi anatomia i s-au părut domenii plicticoase şi, după un timp, s-a transferat la Cambridge, pregătindu-se să îmbrăţişeze ***cariera ecleziastică****. La Cambridge a constatat că activităţi precum călăria şi vânătoarea erau mult mai agreabile decît studiile. Totuşi, a reuşit să-l impresioneze pe unul dintre profesorii săi într-atît încît acesta l-a recomandat pentru postul de naturalist în expediţia de explorare cu corabia* H.M.S. Beagle. *La început, tatăl său s-a opus ca fiul lui să accepte numirea, temându-se că sub pretextul călătoriei Charles avea să amîne şi mai mult momentul cînd urma să se apuce serios de treabă. Din fericire, bătrînul Darwin s-a lăsat pînă la urmă convins să-şi dea consimţămîntul pentru această călătorie, care* ***avea să se dovedească una dintre cele mai profitabile expediţii oceanice din istoria ştiinţei occidentale****.* [218]

*

Darwin s-a îmbarcat pe Beagle *în 1831, la vîrsta de douăzeci şi doi de ani. În decursul următorilor cinci ani,* Beagle *a navigat în jurul lumii, ocolind fără grabă coastele Americii de Sud, explorînd Insulele Galapagos şi vizitând alte insule din Pacific, Oceanul Indian şi Atlanticul de Sud. În această călătorie de lungă durată, Darwin a văzut multe minuni ale naturii, a descoperit un mare număr de fosile şi a observat o sumedenie de specii de animale şi de plante. Mai mult decît aît, şi-a făcut însemnări detaliate pe marginea observaţiilor efectuate. Aceste însemnări au stat la baza majorităţii lucrărilor sale ulterioare. Din ele a extras o mare parte din ideile sale principale, precum şi* ***imensa bogăţie de dovezi*** *prin care şi-a impus teoriile.*

Darwin s-a întors acasă în 1836, şi în următorii douăzeci de ani a publicat o serie de cărţi care i-au adus reputaţia unuia dintre cei mai mari biologi ai Angliei. Încă din 1837, Darwin nutrea convingerea că speciile de plante şi de animale nu sînt fixe, ci au evoluat pe parcursul istoriei planetei. La acea vreme, totuşi, nu avea nici cea mai vagă idee despre cauza care ar fi putut provoca evoluţia. În 1838 a citit Eseu asupra legii populaţiei, *de Thomas Malthus, lucrare care i-a furnizat indiciul vital pentru ideea de selecţie naturală prin intermediul competiţiei pentru supravieţuire. Dar chiar şi după ce a formulat principiul selecţiei naturale, Darwin nu s-a grăbit să-şi reunească ideile într-o carte.* ***Şi-a dat seama că teoria aceasta avea să stârnească o puternică opoziţie şi de aceea a petrecut un timp îndelungat pentru adunarea dovezilor şi organizarea argumentelor necesare susţinerii teoriei.*** [219]

*

A elaborat un rezumat al teoriei încă din 1842, iar în 1844 lucra deja la o carte consacrată expunerii ei detaliate. În iunie 1858, înainte să-şi definitiveze marea sa lucrare, Darwin a primit de la Alfred Russel Wallace (un naturalist britanic aflat în acel moment în Indiile de Est) un manuscris, în care acesta îşi expunea propria teorie evoluţionistă. În toate punctele esenţiale, cele două teorii erau identice! Wallace îşi elaborase teoria complet

[218] Michael H. Hart, ***100 de personalităţi din toate timpurile care au inflenţat evoluţia omenirii***, Ed. Lider, Bucureşti, 1992, p.254.
[219] Ibidem, pp.254-255.

independent şi-i trimisese manuscrisul lui Darwin, pentru a obţine părerea şi comentariile unui reputat om de ştiinţă înainte de a o publica. A fost o situaţie delicată care putea degenera uşor într-o aprigă luptă pentru supremaţie. În final însă, articolul lui Wallace şi un rezumat al cărţii lui Darwin au fost prezentate împreună, luna următoare, în faţa unui colectiv ştiinţific.

În mod destul de ciudat, expunerea respectivă nu a atras prea mult atenţia specialiştilor. Cu toate acestea, cartea lui Darwin, Originea speciilor*, publicată anul următor, a stîrnit senzaţie. De fapt, se poate spune că nici o altă carte ştiinţifică publicată vreodată n-a fost atît de larg şi de viu disputată, de savanţi şi de oamenii obişnuiţi deopotrivă, ca* Originea speciilor prin selecţie naturală, sau păstrarea raselor favorizate în lupta pentru existenţă. *Controversele au continuat cu fervoare şi în anul 1871, cînd Darwin a publicat* Descendenţa omului şi selecţia sexuală*. Această carte, care avansa ideea că omul se trăgea din maimuţă, a turnat şi mai mult gaz peste focul deja aprins al discordiei.* [220]

*

Darwin nu a luat parte la dezbaterile publice privitoare la teoriile sale. *Unul din motive era legat de starea precară a sănătăţii lui încă de la întoarcerea din expediţia* Beagle *(probabil ca urmare a unei boli recurente, numită boala lui Chagas, pe care o contractase în urma înţepăturilor de insecte din America de Sud). Mai mult, partizanii evoluţionismului aveau în persoana lui Thomas H. Huxley un apărător abil şi un apărător înfocat al teoriilor darwiniste. Marea majoritate a oamenilor de ştiinţă recunoscuseră corectitudinea fundamentală a teoriilor darwiniste în momentul morţii acestuia, în 1882.*

Darwin nu a fost cel care a formulat pentru prima dată ideea evoluţiei speciilor. Cîteva persoane postulaseră această teorie înaintea lui, printre ei numărându-se naturalistul francez Jean Lamarck şi bunicul lui Charles, Erasmus Darwin. Dar aceste ipoteze nu au fost niciodată acceptate de lumea ştiinţifică deoarece susţinătorii lor nu au reuşit să ofere explicaţii convingătoare privind mijloacele prin care se produce evoluţia. Marea contribuţie a lui Darwin a constat în faptul că a izbutit să prezinte nu numai un mecanism – selecţia naturală – care stă la baza evoluţiei, ci şi **un mare număr de dovezi convingătoare** *în sprijinul acestei ipoteze.*

Merită menţionat faptul că Darwin şi-a formulat teoria fără a se folosi în vreun fel de ***teoria genetică*** *– şi fără măcar s-o cunoască. În timpul vieţii lui, nimeni nu ştia ceva despre felul în care caracteristicile particulare erau transmise de la o generaţie la alta. Deşi Gregor Mendel elabora legile eredităţii în aceeaşi perioadă în care Darwin îşi scria şi publica cărţile revoluţionare, opera lui Mendel – care o completează perfect pe cea a lui Darwin – a fost aproape în întregime ignorată pînă în jurul anului 1900, moment în care teoriile lui Darwin se încetăţeniseră deja. Astfel****, accepţiunea modernă a evoluţiei, care combină legile moştenirii ereditare cu selecţia naturală, este mai completă decît teoria propusă de Darwin****.* [221]

*

Darwin a exercitat o influenţă considerabilă asupra gîndirii umane. În sens pur ştiinţific, desigur, el a revoluţionat disciplina biologiei. Ţinînd seama de caracterul cuprinzător al selecţiei naturale, specialiştii au încercat să aplice acest principiu în mai multe alte domenii, cum ar fi antropologia, sociologia, ştiinţele politice şi economia.

Dincolo de importanţa lor ştiinţifică şi sociologică trebuie subliniat impactul teoriilor lui Darwin asupra gîndirii religioase. *În timpul vieţii lui Darwin şi mulţi ani după aceea, o sumedenie de creştini devotaţi au crezut că acceptarea teoriilor darwiniste presupune subminarea sentimentului religios. Temerile lor erau într-o oarecare măsură justificate, deşi este*

[220] Ibidem, p.255.
[221] Ibidem, pp.255-256.

evident că mulţi alţi factori au jucat un rol în declinul general al credinţei religioase. (Darwin însuşi a devenit ***agnostic****.)* [222]

*

Chiar şi la nivel laic, teoria lui Darwin a provocat o mare transformare a concepţiilor fiinţelor omeneşti despre lume. Specia umană în ansamblu pare să-şi piardă locul central pe care-l ocupa cîndva în schema naturală a lucrurilor. Trebuie să ne privim ca pe o specie printre multe altele şi să admitem posibilitatea ca într-o bună zi să fim depăşiţi. *Ca o consecinţă a operei lui Darwin, punctul de vedere al lui Heraclit, conform căruia ,,veşnică pe lume e doar schimbarea'' s-a bucurat de o adeziune mult mai largă.* ***Succesul teoriei evoluţionismului ca explicaţie generală a originii omului a consolidat credinţa în capacitatea ştiinţei de a furniza răspunsuri la o sumedenie de chestiuni*** *(deşi, din păcate, nu şi la toate problemele umane). Termenii darwinieni ,,luptă pentru existenţă'' şi ,,supravieţuirea celui mai bine adaptat'' au pătruns în vocabularul nostru curent.*

Este evident că teoriile lui Darwin ar fi fost formulate chiar dacă autorul lor n-ar fi existat. De fapt, dacă ţinem seama de opera lui Wallace, acest lucru este mai valabil pentru Darwin decît pentru oricare altă personalitate din această carte. Şi totuşi, scrierile lui Darwin au revoluţionat biologia şi antropologia şi au modificat perspectiva noastră privind locul omului în lume. [223]

---

[222] Ibidem, p.256.
[223] Ibidem, pp.256-257.

<<SPĂLAREA CREIERULUI>> PRIN UTILIZAREA EXCESIVĂ A TELEVIZIUNII ŞI INTERNETULUI

A sosit vremea unor sinteze referitoare la influenţa mediului modern de comunicare asupra minţii umane. […] Cartea de faţă este, mi se pare, o asemenea lucrare de sinteză, prin care noi citim şi un strălucitor triumf al noologiei creştine în **explicarea crizei omului modern**. *Ea se individualizează între lucrările similare şi prin perspectiva din care este întreprinsă cercetarea, aceea a influenţei culturii nihiliste asupra omului modern.* ***Ipoteza autorului este că „mediul comunicării'', al cărei concentru este, pentru lumea modernă, comunicarea audio-video, are un efect copleşitor asupra minţii umane, asupra întregului sistem de viaţă al omului contemporan.***

Efectele televiziunii merg până acolo, încât remodelează omul în întregime. În locul omului natural, al omului religios, al omului narativ, al omului oral, al omului ascetic, al omului interiorizat etc., apare un tip uman care şi-a pierdut toate aceste capacităţi, funcţii şi puteri. Mai exact spus, în lumina cercetărilor lui McLuhan, televiziunea i le-a amputat. Omul televizual suferă de un sindrom în care se combină infirmităţi multiple, ceea ce ne arată în tipul acesta nou purtătorul unor ***terifiante mutaţii****, a căror notă dominantă este* negativul omului *creat de Dumnezeu.*

Trebuie precizat că autorul nu este singur în acest demers, ci se întâlneşte cu o familie de spirite neoconservatoare, intelectuali creştini, dar şi oameni de alte religii, chiar specialişti liber-cugetători, care împărtăşesc aceeaşi alarmă asupra unui fenomen nou: transformarea mediului comunicării televizuale într-o adevărată armă logistică, probabil una dintre marile ameninţări la adresa omului, într-atât de gravă încât autorul propune pentru mediul noii comunicări un concept nou, cel de cultură nihilistă. [224]

*

Autorul se întâlneşte în demersurile sale cu un alt front de cercetări asupra chestiunii, deschis de cei care s-au preocupat de problema manipulării şi a persuasiunii, cu care împarte aceleaşi frământări şi nelinişti legate de efectele teribile ale noilor medii de comunicare generate de afirmarea televiziunii, în genere, a mijloacelor comunicării de masă, în principal, a celor centrate pe imagine. Ideea centrală a acestor cercetări este aceea că ***manipularea şi persuasiunea, întreaga comunicare audio-video intervin în procesele modelării conştiinţei colective a unei societăţi****. […]*

De fapt ce-i oferă televizorul omului? Hrană pentru suflet? Se pare că tot ceea ce obţine omul din partea televizorului se referă la corpul său exterior, la simţualitate, la satisfacerea privirii ,,fizice'', nu a celei interioare. […] ***Televiziunea remodelează radical lumea. Lumea cea nouă, în care omul nu se mai regăseşte, căci şi-a pierdut centrul (chiar echilibrul sufletesc - n.a.), adică pe Dumnezeu, este o lume care se livrează hipnotic idolatriei televiziunii.*** *[…] Fenomenul dependenţei este o maladie a voinţei. Putem spune, că la anomaliile cortexului, televiziunea adaugă o gravă afectare a celeilalte componente a persoanei umane, componenta voliţională.* [225]

*

[224] Prof. univ. dr. Ilie Bădescu în Prefaţa vol. lui Virgiliu Gheorghe, ***Efectele televiziunii asupra minţii umane***, Ed. Prodromus, Fundaţia Tradiţia Românească, ed. a II-a, Bucureşti, 2006, pp.5-6.

[225] Ibidem, pp.6-9.

Tinerii, aflăm dintr-un sondaj CURS, consideră că valorile sunt însuşite cu precădere în familie şi în şcoală, pe când **anti-valorile sunt însuşite cu precădere din emisiunile televiziunilor**. *,,**Familia**, răspund tinerii între 15-18 ani, în proporţie de 79%, are un rol decisiv în promovarea unor valori precum* adevărul şi respectul *(compasiunea, generozitatea). Şcoala, la rândul ei, este socotită de către tineri ca având cea mai mare influenţă în ceea ce priveşte însuşirea unor valori civice şi socioprofesionale precum:* libertatea de expresie *(49%);* creativitatea *(67%);* competenţa *(61%);* comportamentul activ *(49%);* cultura civică *(83%);* spiritul de competiţie *(60%);* formarea culturală *(82%);* succes *(68%);* eroism (*43%);* patriotism *(53%).* ***Televiziunea este percepută de tineri ca având cea mai mare influenţă în ceea ce priveşte însuşirea unor anti-valori şi atitudini ,,mediatice'' precum:*** **vedetismul *(84%);* sexualitatea *(64%);* lipsa de scrupule *(52%);* violenţa *(77%);* plăcerile vieţii *(42%);* vulgaritatea *(66%);* minciuna *(44%);* senzaţionalul *(74%);* îmbogăţirea *(46%).*** *Influenţa televiziunii le apare tinerilor ca fiind orientată spre anti-*valori.

Elevii din mediul urban cu vârste între 15-18 ani consideră că familia are un rol decisiv în promovarea respectului*, şcoala în promovarea* competiţiei*, televiziunea în promovarea* minciunii*, iar* ***cei din mediul rural acordă un rol ceva mai mare şcolii în învăţarea unor valori, precum*** **eroismul, patriotismul,** ***şi consideră că televiziunea difuzează anti-*****valori *precum*** **sexualismul, lipsa de scrupule, violenţa, plăcerile vieţii**. *'' (Dorel Abraham) […]*

Descoperirile la care ne conduc concluziile cărţii de faţă sunt alarmante: ***omenirea traversează astăzi una dintre cele mai grave crize dintre cele prin care a trecut vreodată***. *Riscul rătăcirii este uriaş. Rolul televiziunii în această rătăcire, care va aduce moarte, nimicire şi dezastre, este şi el copleşitor. O astfel de carte are, de aceea, rolul unui document vizionar, constituindu-se într-o dovadă netăgăduită asupra legii triumfului spiritual perpetuu. Ea se orânduieşte între semnele încurajatoare că Dumnezeu nu Şi-a întors faţa de la lume.* [226]

*

În urma cercetărilor desfăşurate în ultimii ani, nu mai rămâne nici o îndoială: vizionarea TV şi calculatorul dăunează dezvoltării şi funcţionării creierului uman. […] Cele mai grave sunt însă consecinţele pe care televiziunea şi jocurile pe calculator le au asupra funcţionării părţii din faţă a creierului – cortexul prefrontal *– care îl deosebeşte pe om de animal. Televiziunea şi calculatorul frânând dezvoltarea şi chiar vătămând lobul prefrontal, cel de care depinde desfăşurarea proceselor de conştiinţă, a proceselor mentale superioare, afectează în mod semnificativ capacitatea de concentrare a atenţiei, slăbesc motivaţia, şi favorizează* comportamentele instinctive *– bulimia, agresivitatea şi pulsiunile sexuale.*

Acestea sunt doar câteva din motivele pentru care ***Academia Americană de Pediatrie, recomandă ca până la doi ani copiii să nu fie lăsaţi să se uite la televizor, iar după această vârstă, pe toată perioada vârstei şcolare, să li se limiteze timpul vizionării (cumulat televizor, video sau calculator) la una, cel mult două ore pe zi.*** *Unii autori opinează ca măcar până la 5-6 ani când se încheie prima perioadă esenţială în dezvoltarea creierului, copiii să fie ţinuţi departe de televizor şi calculator.*

Şi pentru adulţi, vizionarea constituie un important factor în intensificarea stării de nervozitate şi agitaţie mentală, în slăbirea capacităţii de concentrare, în scăderea memoriei, în apariţia stării de pasivitate şi a plictiselii, a depresiilor, a anxietăţii şi tulburărilor de personalitate. Studiile realizate în ultimii ani demonstrează că stresul generat pe parcursul şi în urma vizionării poate afecta în mod serios creierul distrugând celula nervoasă din zonele cortexului prefrontal şi ale emisferei stângi. Aşadar, pentru persoanele care sunt deja stresate,

---

[226] Ibidem, pp.10-11.

care sunt obosite nervos, este recomandat ca în loc să-şi petreacă timpul liber în faţa micului ecran, agravându-şi starea, să caute destinderea prin ieşirea în natură, prin activităţi practice, prin lectură sau prin comunicarea cu cei apropiaţi. [227]

*

***Vizionarea TV nu este un simplu obicei sau doar un mijloc de informare**: ne aşezăm zilnic câteva ceasuri în faţa televizorului, ne relaxăm, aflăm ce se mai întâmplă în lume şi după aceea ne continuăm activitatea. Prin caracteristicile şi intensitatea experienţei, prin periodicitatea cu care intervine încă din primii ani ai vieţii, privitul la televizor inflenţează în mod definitoriu viaţa omului contemporan. Oamenii ajung să gândească, să se comporte, să se îmbrace după cum le sugerează televiziunea. O mare parte din modul de a fi al acestui om, din ideile, aspiraţiile şi sentimentele lui se datorează miilor de ore petrecute în faţa celei pe care Martin Eslin o numeşte ,,**maşina visării**''.*

*Televiziunea, televizionarea sau mass-media în general reconstruiesc realitatea, configurează un nou mediu de existenţă şi de conştiinţă pentru omul zilelor noastre, un nou mod de a fi. Ca principalele mijloace ale promovării nihilismului şi culturii divertismentului, ele influenţează în mod decisiv orizontul religios al omului contemporan. **Cu siguranţă, fără televizor şi publicitate lumea nu ar fi arătat aşa cum o vedem astăzi. În mod cert, nu s-ar fi înaintat atât de mult în direcţia degradării valorilor tradiţionale, a relaţiilor personale şi comunitare, a vieţii de familie, a moralei sociale şi individuale.*** [228]

*

*Renunţarea la televiziune nu este un lucru uşor de realizat, căci imaginea video şi cea publicitară au instalat o adevărată dictatură în spaţiul public şi privat al societăţii moderne, au ajuns să-l împresoare pe omul modern din toate părţile, lăsându-i o libertate tot mai mică în a vedea şi înţelege lumea, neinfluenţat de ele. De aceea **efortul eliberării de tirania mediatică trebuie să fie corelat cu o bună cunoaştere a fenomenelor şi cu adoptarea unui mod de viaţă care să asigure o minimă imunitate**. Altfel, evadarea din spaţiul concentraţionar al realităţii mediatice (televiziune, internet), al conştiinţei globale, va fi imposibilă. Lipsit de cunoştinţe şi de credinţă, omul contemporan devine cea mai uşoară victimă. El este învins înainte de a afla că împotriva minţii şi sufletului său se duce un adevărat război sau ajunge să fie făcut prizonier şi să fie înrobit, deşi cultura media îl convinge că este liber. […]*

Cultura nihilistă este aceea căreia i se datorează dependenţa omului de televizor. Prin urmare, atâta timp cât oamenii nu se vor debarasa de reziduurile acestei culturi, nu se vor putea elibera cu adevărat de atracţia televiziunii.

*Problema nihilismului nu este una de natură culturală, cât una de natură religioasă, căci el se naşte şi se dezvoltă într-un raport polemic faţă de învăţătura şi modul de viaţă creştin. Astfel că, în mod evident, **după cum observa Culianu în cartea sa,*** **Religie şi putere**, ***reîntoarcerea la creştinism rămâne singura soluţie viabilă într-o cultură sinucigaşă, al cărei efect principal este distrugerea fiinţei umane**.* [229]

*

Auzind că un mediu bogat în stimuli favorizează creşterea normală a creierului, numeroşi părinţi decorează exagerat camerele copiilor (obiecte, culori vii şi ţipătoare), le oferă multă muzică, TV sau alte provocări care să-i stimuleze. Un astfel de cadru nu numai că nu ajută, ci poate chiar inhiba mintea copilului. Când vorbesc de un mediu bogat în stimuli,

---

[227] Cuvânt înainte la a doua ediţie, op.cit., pp.12-13.
[228] Virgiliu Gheorghe, op.cit., p.15.
[229] Ibidem, pp.16-19.

cercetătorii înţeleg însă acel mediu care poate să-i asigure copilului o experienţă complexă a realităţii, acea lume din jurul acestuia care să-i poată provoca interesul şi imaginaţia.

Cercetările arată că mediul în care trăieşte copilul nu trebuie să fie unul agitat, construit artificial, ci, mai curând, unul liniştit. Trebuie avut în vedere că, pentru dezvoltarea creierului, este importantă, nu atât activitatea exterioară, cât intensitatea proceselor interioare, reflexive, vorbirea copilului cu sine însuşi despre uimitoarea lume care-l înconjoară.

Părinţii constituie cea mai bună călăuză pe care copilul o poate avea pentru a înţelege lumea înconjurătoare şi pentru a-şi dezvolta mintea. Dialogul cu aceştia, cuvântul rostit rar, cu înţeles, răbdare şi dragoste de către părinţi, ocupă, după ultimele cercetări, rolul cel mai important în configurarea reţelelor neuronale, mai mult decât oricare altă experienţă. […] Copilul, în faţa televizorului, nu are parte de experienţa obişnuită a limbajului, de stimularea dialogică a gândirii şi reflecţiei pe care părinţii, bunicii sau mediul uman, în general, le oferă. Vizionarea TV exclude posibilitatea cunoaşterii prin atingerea şi manipularea fizică a lucrurilor, pasivizează mintea, sărăceşte imaginaţia creativă. […] Copiii se obişnuiesc de la televizor să nu mai dorească să înţeleagă ce se întâmplă în lumea care-i înconjoară. Se mulţumesc doar cu senzaţiile. Experienţa vizionării TV nu este una a spaţiului şi a timpului real, a distanţelor şi a duratelor reale, ci a unora virtuale, sugerate sau doar simulate în interiorul lumii televizualului. […]

A-i învăţa pe copii cu televizorul şi a cultiva acest obicei în viaţa noastră înseamnă, de fapt, a modela nişte structuri neuronale care determină cortexul să răspundă la provocările realităţii potrivit tipului de experienţă propus de vizionarea TV; înseamnă să învăţăm creierul cu atitudinea pasivă, să-l facem dependent de ,,plăcerea facilă a ecranului video'', să ,,îi slăbim abilităţile mentale'' obişnuindu-l să nu reflecteze, să nu gândească realitatea, să nu dialogheze sau să nu se concentreze cu atenţie la problemele pe care le întâmpină. [230]

*

Televiziunea constituie principala cauză a acestui fenomen (incapacitatea de a asculta cu atenţie - n.a.), deoarece ea cultivă mai mult vizualul decât auditivul, obişnuieşte copiii să-şi bazeze gândirea mai mult pe imagini decât pe sunete şi cuvinte şi, prin urmare, reprimă dezvoltarea emisferei stângi, aceea care procesează mesajele verbale. ,,Cea mai mare parte a deficienţelor de învăţare – observă J. Healy – include dificultăţi în ascultarea şi înţelegerea unei prezentări orale, în exprimarea ideilor, în citire, în scriere şi în pronunţarea corectă a unui material verbal.'' […]

Lectura constituie pentru omul societăţii urbanizate una din principalele mijloace ale dezvoltării corticale. De aceea eliminarea acesteia prin vizinarea TV îl lipseşte pe copil de posibilitatea de a ajunge, din punct de vedere mental, la nivelul celor care au trăit fără televizor. *[…] Cu toate că mulţi dintre adulţi se uită la televizor mai mult decât citesc cărţi, faţă de tinerii crescuţi în faţa micului ecran au avantajul că, atunci când citesc o carte, înţeleg din conţinutul acesteia cu mult mai mult decât pricep tinerii generaţiei TV, parcurgând aceeaşi carte. Deci nu este vorba de o lipsă de maturizare ideatică, ci de incapacitatea de a înţelege sau a lega sensul cuvintelor în frază. […]*

Televizorul, arată M. Winn, presupune o experienţă complet diferită de cea a lecturii.

1) Lectura eliberează imaginaţia, care trebuie să construiască, să-şi imagineze înţelesul cuvintelor, al lucrurilor citite. Televizorul însă blochează procesul imaginativ, oferind imaginile de-a gata (deja deformate).

---

[230] Ibidem, pp.36-42.

2) Lectura presupune un ritm mai încet sau mai rapid, în funcţie de capacitatea de înţelegere a textului (cât de rapid), în timp ce televiziunea, impunând un ritm foarte rapid, cel al derulării imaginilor, depăşeşte capacitatea omului de a procesa informaţia.

3) Cititul înseamnă concentrarea minţii, dezvoltarea atenţiei, iar televizorul, dimpotrivă, susţine o atitudine pasivă, atenţia nefiind dirijată din interior, ci captivată şi susţinută prin stimuli externi. […]

Prin toate acestea, experienţa vizionării TV configurează anumite deprinderi mentale sau structuri neuronale de răspuns la stimulii externi, care vor inhiba capacitatea creierului de a-şi dezvolta abilitatea de a citi. [231]

*

Studiile arată că ***televiziunea nu este un mijloc potrivit pentru învăţare****. Oamenii reţin de la televizor mult mai puţine informaţii decât în urma lecturii. […] De la televizor copiii învaţă să se mulţumească doar cu percepţia vizuală, emoţională sau senzitivă a lucrurilor, fără a mai face efortul înţelegerii lor. […] Astfel că, în ascultarea unei povestiri, a explicaţiilor profesorului în clasă sau în timpul lecturii, copilul obişnuit cu televizorul aşteaptă permanent imaginile, pozele explicative. Când acestea nu apar, el se plictiseşte şi ,,schimbă canalul'', îşi pierde atenţia. […] Ce se întâmplă, de fapt? Una dintre explicaţiile pe care ni le dau cercetătorii este următoarea: atunci când copiii văd ceva la televizor, caută în mod instinctiv să înţeleagă, dar viteza de desfăşurare a acţiunii, bombardamentul de imagini şi informaţii fac imposibilă înţelegerea şi adâncirea sensului celor văzute. […]*

Imaginaţia joacă un rol esenţial în gândirea omului, ea fiind, de fapt, un instrument necesar pentru configurarea universului de înţelesuri, pentru adâncirea reflecţiei personale. În ceea ce priveşte efectele vizionării TV, Maria Winn aduce, în cartea sa, mărturia mai multor educatoare şi învăţătoare, care aveau peste 25 de ani de practică în şcolile americane. Toate susţin că la ultimele generaţii, cele crescute cu televizorul, se poate observa cu uşurinţă o scădere semnificativă a capacităţii de a imagina jocuri, de a se juca, în general, o diminuare a potenţialului creativ şi imaginativ. [232]

*

Informaţia primită de la televizor intră nefiltrată, întreagă, direct în memorie, dar nu este disponibilă pentru analiza conştientă, pentru înţelegere sau pentru învăţare. Este învăţare în somn. […] În timp ce ne uităm la televizor, învăţarea care are loc este foarte puţin cognitivă, greu de reprodus, foarte puţin analizabilă, puţin bazată pe gândire. Deoarece în timpul vizionării cortexul trece în stare alfa, iar partea stângă a creierului ,,zona integrativă, intră într-un fel de aşteptare'', soţii Emery afirmă că vizionarea TV este un fel de somnambulism conştient. […] Vizionarea TV presupune numai să primeşti – continuă el – fără să reacţionezi. Nu face decât să îţi capteze atenţia, iar tu primeşti, nu priveşti. Cititul produce o cantitate mult mai mare de unde beta. Este ceva anormal ca un om să producă unde alfa în timp ce citeşte. Partea îngrozitoare în cazul televiziunii este că ***informaţia ajunge la noi, dar noi nu interacţionăm****. Intră direct în memorie şi probabil că reacţionăm la ea mai târziu, dar fără să ştim la ce reacţionăm de fapt.* ***Când ne uităm la televizor, ne antrenăm să nu reacţionăm, şi aşa, mai târziu, facem lucruri fără să ştim de ce le facem şi de unde ne-au venit în minte****.''* [233]

*

[231] Ibidem, pp.46-53.
[232] Ibidem, pp.55-63.
[233] Ibidem, pp.64-66.

Dacă despre o învăţare conştientă în faţa televizorului nici nu poate fi vorba, altceva poate fi însă remarcat ca fiind propriu acestei tehnologii: televiziunea se pare că are capacitatea de a-şi trimite mesajele direct în subconştient, fără ca telespectatorul să apuce să controleze acea informaţie, să conştientizeze cu adevărat ce şi cum au pătruns acele mesaje în memorie. [...] În această perspectivă, ***televiziunea se vădeşte a fi un instrument ideal pentru modelarea subconştientului****, căci pe parcursul vizionării spectrul undelor cerebrale se mută dinspre frecvenţa înaltă a undelor beta către cea a undelor alfa, timp în care o cantitate uriaşă de informaţie este transmisă şi înscrisă în memorie.* ***Aceasta este cea mai bună explicaţie a influenţei deosebite pe care televiziunea o are în modelarea gândirii şi a comportamentului indivizilor****. [...]* ***Practic, această capacitate de modelare a subconştientului uman defineşte şi îi conferă televizorului forţa de a influenţa cu putere gândirea şi modul de viaţă al oamenilor, fără ca ei să-şi dea seama de acest lucru.***

Chiar dacă nu suntem perfect de acord cu comportamentul celor de pe micul ecran, cu spiritul lor de a fi sau de a gândi, totuşi acestea ni se vor transmite şi, în timp, ***ni se vor fixa prin vizionare repetată****. Omul în faţa televizorului este precum copilul care observă, fără să fie conştient, lumea care îl înconjoară, pe care o interiorizează, ascunzând-o în memorie, pentru ca mai târziu în mod automat să adopte, prin imitare, un fel de a fi asemenea cu cel pe care îl poartă deja înlăuntrul său.*

Televiziunea nu manipulează impunând cu forţa un model de acţiune, ci sugerând sau punând în lumină pozitivă anumite comportamente şi atitudini care, prin repetare, ne vor modela imaginaţia şi atitudinile interioare, fără ca noi să ştim sau măcar să acceptăm acest lucru. Prin toate acestea, televiziunea devine cel mai bun mijloc de manipulare sau de modelare a comportamentului şi gândirii oamenilor, fără a fi însă un mijloc potrivit pentru învăţare. [234]

*

Acestea sunt câteva dintre mărturiile pe care profesorii din lumea occidentală le aduc atunci când se referă la uriaşa criză din învăţământ. Copiii nu mai pot urmări cu atenţie o prezentare obişnuită, iar profesorii nu ştiu ce să mai facă pentru a le captiva şi a le menţine această putere a minţii, fără de care nici o activitate, fie ea de învăţare sau de alt tip, nu se poate desfăşura.

În America, marea parte a celor diagnosticaţi cu incapacităţi de învăţare (LD) suferă de hiperactivitate sau de aşa-numitele probleme de atenţie. [...] ADHD – Attention Deficit with or without Hyperactivity Disorder (Deficit de atenţie cu sau fără hiperactivitate) – este boala de care, după unele statistici realizate în America, suferă mai mult de o treime dintre copiii americani. [...] În urma unei discuţii avute cu un psihopedagog de la Institutul de Studii ale Educaţiei din Bucureşti a rezultat că ***şi în România situaţia se înrăutăţeşte vizibil cu fiecare an****. Singura diferenţă este că aici nu cercetează nimeni care este starea învăţământului, efectele reformelor din educaţie şi, evident, ale impactului culturii video, TV, computer. În câţiva ani, dacă se continuă la fel, probabil că se va ajunge şi la noi în situaţia ca jumătate din copii să prezinte importante deficienţe în desfăşurarea procesului de învăţare, în urmărirea cu atenţie, suferind de sindroamele LD şi ADHD. [...] Hiperactivitatea este, de fapt, cauza impulsivităţii şi a irascibilităţii excesive, a lipsei de control interior. Ea este considerată a fi principala cauză a comportamentului impulsiv la adulţi. În general, ,,ADHD este, în mod statistic, legat de delicvenţă şi de comportamentul antisocial''. [...]*

---

[234] Ibidem, pp.67-71.

Este suficient ca o persoană să se uite câteva ceasuri zilnic la televizor (lucru valabil şi pentru calculator, mai puţin atunci când este utilizat pentru scris şi citit, însă cu mult mai mult în cazul internetului şi a jocurilor video), pentru ca după câţiva ani să crească semnificativ probabilitatea apariţiei manifestărilor ADHD. [235]

*

Ce se întâmplă, de fapt? În ce constă extraordinara putere de captivare a atenţiei pe care o manifestă televiziunea? În anul 1986, Byron Reews de la Universitatea din Stanford, Esther Thorson de la Universitatea din Middouri şi colegii lor au încercat să afle care este mecanismul sau modul în care televizorul captează atenţia. Ei au constatat că formal features, *ce caracterizează oricare emisiune TV (tăieturi de plan, rotiri ale camerei de filmat, edits, pans, mişcări rapide ale camerei, zgomote bruşte), au capacitatea de a provoca din partea telespectatorului un răspuns numit* **reacţie orientată***, care are ca efect menţinerea atenţiei fixate asupra ecranului.*

Studiind modul în care variază undele cerebrale în timpul vizionării, cercetătorii au ajuns la concluzia că aceste trucuri stilistice provoacă apariţia unui număr foarte mare de reacţii involuntare care pot duce la orientarea atenţiei prin creşterea semnificaţiei mişcării detectate. Atracţia se pare că se datorează răspunsului biologic de orientare, descris prima oară de Pavlov în anul 1927. Acest răspuns este instinctul vizual sau reacţia auditivă la orice stimul nou sau la un stimul care se manifestă brusc. Prim-planurile care se schimbă brusc, mişcările rapide ale aparatului de filmat ţin în alertă creierul deoarece acestea agresează reflexul de a menţine, în mod anticipat, un control al spaţiului în care ne aflăm, al unei distanţe stabile, date între unii şi ceilalţi. Marea parte a efectelor speciale, prezente pe micul ecran, sunt percepute de creier ca semnale ale unui potenţial pericol. [236]

*

În faţa televizorului, omul nu trebuie să facă un efort personal de evaluare a situaţiilor şi de concentrare a minţii. *Vizionarea TV nu necesită decât predarea pasivă, pentru trăirea unei experienţe, ce nu cere un efort conştient de concentrare din partea telespectatorului.*

Acest model de comportament şi de răspuns neuronal la un stimul exterior repetat zilnic pe o perioadă lungă va avea tendinţa de a se extinde şi în momentele în care va lipsi acest tip de stimul (imaginea TV). ***Tinerii*** *nu numai că vor pierde, în timpul vizionării, posibilitatea dezvoltării centrilor superiori ai atenţiei, dar nici după consumarea acestei experienţe nu vor mai avea dispoziţia de a se implica activ şi concentrat într-o activitate. […]*

Pe termen lung, vizionarea TV diminuează semnificativ capacitatea de implicare în propria existenţă, determină pasivitate în planificarea activităţilor viitoare, în organizarea programului zilnic. Oamenii găsesc tot mai greu energia, dispoziţia şi puterea de a lupta pentru a-şi schimba viaţa. Ei nu mai pot lua hotărâri singuri, nu se mai pot opune nici unei măsuri politice, sociale sau comunitare. ***De altfel, proporţional cu creşterea timpului petrecut la televizor, scade dispoziţia sau plăcerea unei implicări în viaţa comunitară şi chiar în cea de familie.*** *În principiu, televiziunea cultivă plictiseala, dezinteresul sau apatia şi inhibă comportamentele sau iniţiativele de ordin subiectiv, ca reflex al voinţei şi reflecţiei personale.*

Chiar dacă televizorul stimulează anumite comportamente, cele de tip consumatorist, căutarea plăcerilor şi chiar fuga după bani, acestea nu constituie produsul voinţei libere şi a necesităţii personale ale omului, ci, mai curând, sunt provocate sau condiţionate prin dominarea conştientului sau a subconştientului de către dorinţele sădite de televizor în mintea noastră.

---

[235] Ibidem, pp.73-76.
[236] Ibidem, pp.77-78.

Aşadar, televizorul este atât un instrument capabil să submineze până la anulare orice iniţiativă personală, orice comportament intenţional, cât şi să condiţioneze anumite răspunsuri sau atitudini care nu reflectă voinţa liberă şi interesul real al persoanei umane. Practic, după cum sugerează mulţi dintre cercetători, vizionarea TV contribuie în mod esenţial la diminuarea controlului interior al proceselor mentale şi la preluarea acestuia de către mediu (stimulii externi sau mijloacele de manipulare), ,,antrenându-i pe oameni pentru a fi momâi (zombi)''.[237]

*

Cu toate că, numai după două minute de vizionare, cortexul telespectatorilor intră într-o stare predominant alfa, ceea ce ar fi un indiciu al relaxării în acelaşi timp, în chip paradoxal, creierul primeşte mai multe mesaje, imagini, informaţii decât în oricare altă experienţă de viaţă. […] ***Aşadar, chiar dacă televizorul are capacitatea de a induce o stare de relaxare, aceasta nu este una de reală odihnă a minţii şi deconectare, ci doar ne simţim ca şi cum mintea s-ar relaxa.*** *În timp ce ea este chiar mai solicitată ca de obicei. Gândurile, grijile noastre sunt îndepărtate pe perioada vizionării, însă, după încetarea ei, acestea vor reveni, adăugându-se alte imagini, probleme, simţăminte pe care le-am trăit uitându-ne la televizor. […] Hiperactivitatea este una dintre cauzele principale ale unui somn agitat sau al insomniilor […]*

Televizorul, cu toate că mimează foarte bine rolul de sedativ perfect, de calmant, se constituie, în societatea modernă, într-unul dintre cei mai importanţi factori generatori ai hiperactivităţii, insomniei şi bolilor neurologice sau psihice conexe acestora. *[…] Numărul bonavilor de epilepsie este mai ridicat astăzi ca niciodată în istorie. În Franţa, Japonia, ca şi în alte ţări ale lumii dezvoltate, se înregistrează în jur de 8 bolnavi la o mie de locuitori. Faptul că televizorul poate provoca şi crize de epilepsie sau chiar poate declanşa această boală este un lucru cunoscut de specialişti (se pare că şi boala numită Alzheimer - n.a.).* [238]

*

Un profesor de şcoală din Coventry (Anglia) spune: ,,Nu am crezut că se va întâmpla şi în Anglia, dar iată că se întâmplă şi aici. Abilităţile de limbă ale copiilor suferă odată cu reducerea capacităţii tinerilor de a sta şi a se gândi. Ritmul rapid de viaţă pe care-l induce televiziunea erodează acel mod specific englez de a sta şi de a medita, de a reflecta. […] Copiii nu mai vorbesc cum trebuie, pentru că ei nu mai aud cuvintele pronunţate lent. Televizorul este prea rapid. Rostirea, pronunţia sunt în declin pentru că nu aud sunetele. Dacă asculţi doi adolescenţi, ei par a se înţelege unul pe altul, dar noi nu mai putem să îi înţelegem, se plânge Dublin Montessori, consultant în probleme de educaţie.'' […]

Experienţa TV nu este una interactivă, ci, dimpotrivă, ea pasivizează complet puterile mentale ale omului. Nu este o experienţă vie, aplicată la situaţiile specifice, particulare ale vieţii. Copilul nu este provocat să-şi pună întrebări, să se implice într-o conversaţie. Comunicarea cu televizorul este una monologică şi impersonală. Numai televiziunea vorbeşte, însă nu nouă sau copilului, ci unei mase de oameni, tuturor şi nimănui în mod special. Cei mici au însă nevoie de o adresare personală, de dialog. ***În faţa televizorului, copiii nu îşi pun întrebări, nu caută soluţii, nu vorbesc şi, cu adevărat, nici nu ascultă.*** *Ei sunt doar absorbiţi în interiorul fluxului de imagini şi sunete fascinante ce ies din cutia TV.*

Părinţii sunt cei mai buni pedagogi în învăţarea limbii, deoarece ei sunt capabili să sesizeze sau să intuiască tot ce se întâmplă în mintea copilului – cu ce viteză şi ce anume poate el să priceapă – pentru a-şi putea adapta dialogul nivelului lui de înţelegere. Televiziunea însă, folosind un ritm mult prea rapid sau un nivel de limbaj diferit de cel la care se află copilul, îl va

[237] Ibidem, pp.80-85.
[238] Ibidem, pp.87-92.

obişnui pe acesta să nu mai facă efortul de a înţelege o limbă care oricum nu-i este adresată personal.

Mulţi părinţi caută astăzi să ofere medii bogate în stimuli (jocuri diverse, imagini TV etc.) pentru a antrena mintea propriilor copii. Ei nu ştiu că ***metoda cea mai bună pentru dezvoltarea inteligenţei şi a abilităţilor mentale ale unui copil este de a le dezvolta limbajul****. […] Cel mai important factor în dezvoltarea abilităţilor mentale – arată ultimele cercetări – este comunicarea copilului cu mama sa.* [239]

*

Fiecare clipă petrecută de copil în faţa televizorului este una pierdută pentru comunicare şi, prin urmare, pentru dezvoltarea minţii. În schimb, fiecare clipă petrecută cu părinţii, cu mama, mai cu seamă, în contextul comunicării verbale, este câştigată pentru viitorul mental al copilului. […] Folosirea cât mai multor imagini şi a cât mai puţine cuvinte este una dintre influenţele culturii vizualului (TV, video, reclame etc.) care s-a dezvoltat până la hipertrofiere în societatea modernă. Chiar şi în manualele şcolare, textul a pierdut teren în faţa imaginii, nimeni dintre cei responsabili neîntrebându-se care este eficacitatea noului mod de constituire a materialului didactic. […]

Experienţa poveştilor*, constată Healy,* ***este probabil pregătirea ideală****. Copiii vor învăţa în mod gradual să reflecteze la propria experienţă şi vor putea descoperi prin aceasta puterea pe care limba o are prin potenţialul ei simbolic de a crea şi explora lumi alternative, posibile cu propria coerenţă şi logică interioară. […]*

Copiii nu mai ascultă astăzi poveşti şi nu mai au chef să le citească. Televizorul satisface această nevoie, fără însă a împlini şi funcţia pe care poveştile o ocupau în iconomia învăţării limbii şi a dezvoltării gândirii. ***Mintea, prin poveştile lipsite de imagini, se exersează în a căuta sensul ascuns dincolo de lucruri. Istorisirile ajută la dezvoltarea intuiţiei, a perceperii lumii aflate dincolo de aparenţă, a transcenderii realităţilor imediate.*** *Cuvintele devin purtătoare de înţelesuri, mesagere ale altei lumi, ele permit comunicarea, dialogul cu o altă minte, cu o realitate tainică. Practic, poveştile deschid porţile unui univers spiritual, ele îl obişnuiesc pe om să comunice prin* cuvânt *cu realităţi spirituale care se descoperă minţii prin mijlocirea acestuia.* Prin toate acestea*, poveştile se dovedesc a fi un pedagog de neînlocuit în dezvoltarea gândirii simbolice şi a gândirii religioase.* [240]

*

Creştinismul poate fi considerat religia sau cultura care favorizează cel mai mult o dezvoltare echilibrată a ambelor emisfere cerebrale – atât gândirea simbolică şi intuitivă, cât şi pe cea logică şi analitică.

Cultura video modelează creierul determinând o altă percepţie a lumii, un alt mod de a fi, diferit de dinaintea erei televizualului. […] În baza acestor consideraţii, ***gândirea creştină ortodoxă poate fi socotită ca fiind ideală pentru dezvoltarea echilibrată a emisferelor cerebrale, deoarece ea cultivă atât gândirea simbolică, intuitivă, religioasă, cât şi pe cea logică şi discursivă, atât cultura cărţii, raţiunea, logica discursivă, cât şi gândirea metafizică, aflată dincolo de silogismul intelectual.*** *În creştinismul occidental – catolicism şi protestantism – se poate observa cu uşurinţă înclinarea balanţei în favoarea raţionalismului, adică a emisferei stângi, a civilizaţiei dominate de secvenţial şi analitic, lucru care a favorizat dezvoltarea tehnologiei şi a tehnicii cu riscul pierderii dimensiunii spirituale. […]*

[239] Ibidem, pp.98-104.
[240] Ibidem, pp.105-108.

Lipsa culturii orale, dar şi a cărţii, a timpului de reflecţie, a mişcării fizice şi a activităţii practice, privarea de mediul bogat în stimuli senzoriali pe care îl oferea natura (stimuli vizuali – lumină, culoare; stimuli auditivi – sunete sau zgomote ale naturii, stimuli olfactivi etc.), toate acestea vor face ca tinerii crescuţi cu televizorul, cu jocurile pe calculator sau cu internetul să piardă şi abilităţile omului occidental: gândirea şi percepţia discursivă, logică şi analitică, dar şi pe cele ale omului oriental: gândirea simbolică şi intuitivă. […] Wess Moor, în articolul: Televiziunea: Opiul popoarelor, *susţine că televiziunea intensifică procesele desfăşurate în sistemul limbic, inhibând, totodată, activitatea neocortexului. […] Ca sediu al emoţiilor sau ,,filtru legat de tonalităţile emoţionale ale informaţiei'', sistemul limbic este, în mod firesc, cel mai puternic implicat în vizionarea TV, lumea micului ecran fiind, prin excelenţă, un mediu dramatic şi emoţional. […] Televiziunea se dovedeşte a fi un mijloc ideal pentru antrenarea paleocortexului şi sistemului limbic, inhibând, totodată, activitatea neocortexului, gândirea şi procesele mentale superioare care-l deosebesc, practic, pe om de animal.* [241]

*

,,Majoritatea specialiştilor în domeniu susţin că nu trebuie permis ca vizionarea TV să înlocuiască jocurile fizice (alergatul, înotul etc.), lucrul de mână (a construi, a coase, a întreprinde, în general, ceva cu mâinile) sau alte activităţi prin care cele două părţi ale corpului (stânga-dreapta) şi conexiunile corespunzătoare lor din creier învaţă să se coordoneze între ele.'' […] Practic, la tinerii noilor generaţii, şi, de altfel, fenomenul poate fi remarcat şi la mulţi dintre adulţii de astăzi, se poate constata că nu sunt capabili să-şi concentreze atenţia pe o sarcină oarecare, să se motiveze singuri în realizarea unei acţiuni până la finalizarea ei, dacă motivaţia nu le este susţinută sau întărită permanent de o recompensă imediată şi semnificativă. […] Este nevoie de o restimulare mult mai puternică pentru a-i face să îndeplinească tot ce li se spune, de aceea ei solicită bani, mâncare, jucării, privilegii pentru a munci. Recompensele subtile, precum dragostea de a învăţa, laudele, bunăvoinţa profesorilor nu-i mai motivează deloc. Ei înţeleg ceea ce le spui, prind mesajul, dar nu mai acţionează.'' […]

Adulţii, în special părinţii, trebuie să dialogheze cu copiii. Dialogul, după cercetările în domeniu, este esenţial pentru dezvoltarea nivelurilor superioare de învăţare, organizare mentală şi control al comportamentului, practic, ajută la dezvoltarea sistemelor neuronale ale ariilor prefrontale. […] Televiziunea este un mijloc de distracţie şi, ca atare, răsplata este permanent obţinută în însuşi actul vizionării. El cultivă plăcerea sau distracţia, ca sens al existenţei, şi nu ca pe o răsplată meritată, şi astfel creează copilului, tânărului sau adultului de mai târziu deprinderea sau handicapul de a nu se putea angaja concentrat, motivat într-o lucrare, fără o răsplată imediată (dacă se poate, înainte de începerea lucrării respective). [242]

*

Atâta timp cât vizionarea TV subminează activitatea reflexivă, este firesc să micşoreze capacitatea oamenilor de a-şi corela acţiunea şi vorbirea cu gândirea (a gândi înainte de a vorbi şi a acţiona), de a-şi controla emoţiile şi comportamentul. Prin efectul său preponderent dramatic, televiziunea exploatează potenţialul afectiv, ***cultivă emoţia, scoţând-o de sub controlul raţiunii****. […]*

Primul efect al televiziunii este crearea unei atitudini mentale pasive, observă Jerry Mander, ,,televizorul în loc să antreneze atenţia activă, pare să o suspende. El îi antrenează pe oameni pentru a deveni momâi''. […] Surprinzător este faptul că, în timp ce relaxarea se termină odată cu închiderea televizorului, starea de alertă scăzută continuă, iar pentru a nu

[241] Ibidem, pp.120-128.
[242] Ibidem, pp.131-144.

<u>înceta relaxarea, tendinţa este de a continua vizionarea</u>.'' Starea de pasivitate nu durează doar pe durata vizionării, ci şi după aceea, apărând un fenomen de inerţie psihologică şi fizică. Se constată că, ***în timpul şi după vizionarea TV, dispare dorinţa sau puterea de a realiza ceea ce ne propusesem anterior****. […]*

Mai mulţi cercetători au observat că, atunci când ne uităm la televizor, întreaga atenţie este captivată de acţiunea de pe micul ecran. Puţine activităţi sunt capabile să ne reţină atenţia pe o perioadă atât de lungă, precum o face televizorul. ***Forţa de atracţie este atât de mare, încât cu greu se poate desfăşura o altă activitate în preajma unui televizor deschis, fără a trage cu ochiul spre ecran pentru a urmări ce se întâmplă acolo, în paralel cu activitatea noastră.*** [243]

*

În urma vizionării, creşte producţia imaginativă sub forma reveriilor – scenarii mentale care irump necontrolat şi inundă orizontul interior al minţii. […] Cercetările efectuate de neuropsihologi au demonstrat cu prisosinţă că <u>logica, discernământul, analiza şi sinteza sunt diminuate semnificativ pe parcursul vizionării</u>. […] De asemenea, în condiţiile în care orice stres creşte gradul de sugestibilitate, mai cu seamă dacă este aplicat pe o perioadă mai mare, iar VIZIONAREA TV CONSTITUIE O IMPORTANTĂ SURSĂ DE STRES, ***televiziunea devine unul dintre cele mai puternice mijloace de sugestie care au existat vreodată****. […]*

„Starea de relaxare psiho-fizică*. Majoritatea subiecţilor care au fost hipnotizaţi şi s-au dovedit receptivi la hipnoză descriu starea pe care au resimţit-o ca fiind caracterizată prin relaxare fizică şi psihică, lipsă de interes pentru ceea ce se petrece în jur, dorinţa de a urma cu exactitate instrucţiunile terapeutului, incapacitatea de a li se opune acestora, dorinţa şi satisfacţia de a rămâne vreme îndelungată fără a întreprinde ceva. […]*

Cu cât avansează tehnologia video şi audio, cu cât se pun la punct metode tot mai sofisticate şi mai eficace de captare hipnotică a telespectatorului. *[…] Televiziunea nu se va putea niciodată reforma, deoarece, oricât de mult ar avansa tehnica, imaginile video – care clipesc cu rapiditate – nu vor putea fi procesate de creierul uman la fel ca imaginile unor lucruri care există şi sunt văzute în reflecţia luminii exterioare. <u>Mintea omului este făcută pentru a vedea lucrurile, lumea, aşa cum sunt ele în realitate, şi nu imaginea contrafăcută, simulată, iluzorie a ei.</u> Preţul iluziei poate fi mai mare decât îşi poate permite omul să plătească.* [244]

*

Charles Winick de la City University din New York, având în vedere astfel de experimente în care mai multe familii s-au oferit voluntar sau au fost plătite ca pentru o săptămână sau o lună să renunţe la televizor, concluziona: primele trei, patru zile, pentru cele mai multe dintre persoane, au fost cele mai dificile, chiar şi în casele unde vizionarea TV era minimă sau unde se desfăşurau şi alte activităţi. În peste jumătate din familiile investigate, în timpul acestor prime câteva zile de lipsă a televizorului, activităţile obişnuite au fost întrerupte, membrii familiei au întâmpinat dificultăţi din pricina timpului avut la dispoziţie (şi pe care nu ştiau cum să şi-l umple); au apărut manifestări de nervozitate, nelinişte şi chiar de agresivitate. Oameni care trăiau singuri ajungeau să se plictisească, se simţeau iritaţi şi anxioşi. În a doua săptămână, se putea observa o sensibilă adaptare la noua situaţie pentru toţi cei investigaţi. Familiile sau persoanele singure, cu toate că-şi doreau să renunţe la televizor, întâmpinau dificultăţi foarte mari. Stările prin care trec în primele zile sau chiar săptămâni sunt foarte asemănătoare cu cele pe care le întâmpină o persoană dependentă de o substanţă (băutură, drog, ţigară etc.) sau un comportament anume, când vrea să renunţe la ele.''

---

[243] Ibidem, pp.144-153.
[244] Ibidem, pp.154-161.

În ultimii 20 de ani, s-a scris deosebit de mult despre ***dependenţa*** *pe care televiziunea ar putea-o genera. Pentru psihologi, fenomenul era destul de uşor de observat. Oamenii se dezlipesc cu greu de telvizor. Cei mai mulţi nu mai pot trăi nici o zi fără să se uite măcar la programul de ştiri, iar când televizorul lipseşte din casă, devin irascibili, nervoşi, certăreţi etc. […] ,,Televizorul ne mănâncă tot timpul'', se plâng nemulţumiţi mulţi spectatori, cu toate că nu se simt capabili să reducă timpul alocat vizionării sau să renunţe complet la el. Alţii conştientizează că televiziunea le ,,accentuează problemele fizice şi psihice'' – sedentarism, îngrăşare, oboseală psihică etc. -, dar constată, în acelaşi timp, că nu se pot lipsi de televizor.*[245]

*

Irascibilitatea, nervozitatea, certurile în familie sau anxietatea şi neliniştea sunt doar câteva din stările specifice retragerii, stări trăite de cei care renunţă la drog, şi care sunt identificabile uşor şi în cazul întreruperii bruşte a vizionării TV pe o perioadă mai lungă. […] Este interesant de constatat faptul că ,,,mulţi oameni, în încercarea de a se lăsa de droguri precum heroina, cocaina şi alcoolul, utilizează televiziunea ca pe un mijloc mai puţin nociv de evadare şi distragere''. Aceasta dovedeşte că ***televiziunea, ca mijloc evazionist sau euforizant, este plasată între divertisment şi drogurile mai puternice****, de genul celor amintite mai înainte. […] Având în vedere că obişnuinţa devine a doua natură, lipsa televiziunii, după cum declară cei intervievaţi, este resimţită asemenea pierderii unui prieten apropiat. Este greu de găsit în istoria omenirii o activitate căreia omul să-i fi dedicat atât de mult timp din primii ani de viaţă şi până la moarte. Televiziunea a depăşit, în sensul acesta, toate recordurile. […]*

Pe perioda vizionării, televiziunea organizează gândurile, le concentrează în direcţia urmăririi scenariului TV. Problema apare însă după încheierea vizionării, atunci când gândurile negative, grijile sau problemele revin în mod amplificat, ceea ce face ca telespectatorul să fie atras şi mai puternic să redeschidă televizorul. Cercetătorii constată că, ***deşi televizorul este folosit iniţial pentru eliminarea stărilor negative, de tensiune sau stres, în final, acesta reuşeşte să agraveze, să intensifice aceste stări.*** [246]

*

Cei bătrâni şi singuri, uitându-se la televizor, ***se însingurează şi mai mult****, devin şi mai puţin capabili să-şi gestioneze singurătatea, gândindu-se la ceva, căutând comunicarea cu ceilalţi. Televizorul devine pentru ei mediul indispensabil pe fondul căruia îşi desfăşoară viaţa cotidiană şi, cu toate că este dureros să o spunem, un anestezic general care-i face să uite de golul sau lipsa de sens pe care viaţa lor o dobândeşte, prin însuşi faptul consumării ei, risipirii ei în faţa televizorului. […] ,,****Vizionarea cere mai multă vizionare****, constată psihologul american (R. Kubey), deoarece telespectatorul simte nevoia să continue să se uite la televizor pentru a-şi putea conserva starea de relaxare. Se dezvoltă astfel un tip de inerţie psihologică şi fizică.'' […] După două ore petrecute în faţa televizorului, telespectatorii relaxaţi şi pasivi simt că nu mai au puterea, cheful, dispoziţia sau energia de a mai întreprinde o anumită activitate, care necesită concentrare şi efort, şi din acest motiv, vor prefera să continue vizionarea uitându-se la televizor mai mult decât şi-au propus iniţial (sindromul de dependenţă). […]*

Profesorul Ion Drăgan observă că dependenţa de ordin cognitiv este cauzată de faptul că ,,mediile difuzează de regulă informaţii parţiale, incomplete şi chiar contradictorii, ceea ce provoacă o stare de incertitudine în rândul publicului. Aceasta înseamnă că mulţi indivizi au dificultăţi în înţelegerea evenimentelor mediatice şi că ei vor aştepta noi informaţii (dependenţă) pentru a depăşi starea de ambiguitate. Informaţiile contradictorii creează dificultăţi şi mai mari

[245] Ibidem, pp.162-167

[246] Ibidem, pp.171-174

indivizilor, care nu se pot acomoda cu interpretările contradictorii amplificând ***dependenţa lor de media****. Ei se simt atunci mai legaţi de media pentru a-şi reduce disonanţele, starea de ambiguitate şi stresul pe care-l resimt''. [Notă: Omul tradiţional, situându-şi modelele în lumea reală, între oamenii consacraţi ai comunităţii, în propriii părinţi sau în Biserică (vieţile şi modelul sfinţilor şi, îndeosebi, al lui Iisus Hristos), dobândea cu uşurinţă sentimentul împlinirii, al realizării, al faptului că exista cu adevărat.]* [247]

*

Oamenii ajung să fie dependenţi de programele de ştiri pentru a afla ce se mai întâmplă în lume sau, cu alte cuvinte, pe ce lume trăiesc. Ei devin dependenţi de televizor pentru a-şi reumple mintea cu ceva, pentru a avea la ce se gândi şi despre ce vorbi. Ştirile devin astfel un fel de hrană sau mobilul existenţei cotidiene. Ascultând ştirile, discutând despre ele, menţinându-se prin aceasta în actualitate, omul modern îşi hrăneşte sentimentul participării la viaţa lumii (de fapt, noua realitate mediatică), a situării permanente în interiorul, în centrul acesteia. În paralel, se poate sesiza şi o diminuare până la abolire a vieţii personale, a propriului univers familial şi comunitar. […]

Mulţi dintre tinerii de astăzi nu numai că nu ştiu să extragă un radical, ci de multe ori întâmpină dificultăţi mari şi la înmulţirea sau împărţirea unui număr cu mai mult de două cifre. În America, spre exemplu, fără un calculator, astfel de operaţiuni au devenit aproape imposibile pentru majoritatea tinerilor. Din nou un caz în care tehnologia creată pentru a-i înlesni omului dezvoltarea unei capacităţi ajunge să creeze o dependenţă atât de mare, încât omul să nu se mai poată descurca singur fără ea. […] Astfel, automobilul înseamnă, în esenţă, nu o prelungire prin solicitare a funcţiei aparatului locomotor, ci, dimpotrivă, o amputare produsă prin substituirea de către maşină a funcţiei locomotoare pe care o îndeplineau picioarele omului. Posibilitatea picioarelor de a-şi exercita funcţia locomotoare este anulată în timpul folosirii maşinii. […]

Având în vedere aceste fenomene, ne putem explica uşor dependenţa pe care-o generează televizorul. ***În societatea modernă televiziunea a preluat treptat o mare parte a funcţiilor pe care Biserica, şcoala, comunitatea şi tradiţia le îndeplineau în viaţa oamenilor.*** *[…] Spre exemplu: televiziunea cultivă nevoia de a şti ce se întâmplă în lumea întreagă, de a consuma cu lăcomie cât mai multe informaţii şi stări afective (cele mai multe dintre acestea neavând relevanţă în viaţa personală), ca şi cum acestea ne-ar îngrăşa fiinţa. Un alt exemplu îl constituie cultivarea maladivă a emoţiilor, a dorinţelor sau a afectivităţii în general. Telespectatorii devin dependenţi de lumea fascinantă a TV, care provoacă emoţii puternice, hrăneşte simţurile şi imaginaţia, creând sentimentul unei trăiri vii, intense sau satisfăcând dorinţele de violenţă, sex şi putere pe care tot ea le-a însămânţat sau amplificat. Consecinţele? Excitarea puternică a emoţiilor sau a afectelor de-a lungul vizionării produce în timp o puternică uzură a acestora.* ***Rezultatul este că viaţa în lumea reală nu mai apare atât de interesantă, de atrăgătoare, ci, dimpotrivă, plictiseşte, căci ea nu mai este capabilă să provoace aceleaşi trăiri sau emoţii intense. Astfel că omul se vede nevoit să se reîntoarcă spre actul televizual de care este tot mai dependent.*** [248]

*

,,…Putem deduce în mod logic că dependenţa are loc atunci când funcţiile creierului superior sunt anesteziate şi creierul inferior caută plăcerea cu orice preţ. Având în vedere acestea, televiziunea este o sabie cu două tăişuri: nu doar că forţează sistemul endocrin să elibereze opiumurile naturale ale corpului (endorfinele), dar şi concentrează activitatea

---

[247] Ibidem, pp.175-179.
[248] Ibidem, pp.180-186.

neuronală în regiunile creierului inferior unde nu suntem motivaţi de nimic altceva în afară de căutarea plăcerii.'' (Wes Moore) […] ***Oamenii singuri, uitându-se la televizor, se simt mai puţin însinguraţi. După vizionare însă, singurătatea se adânceşte şi mai mult, devine o povară insuportabilă, oricum, mai puţin tolerabilă decât era înainte de deschiderea televizorului.*** *[…]*

Aşadar, cu cât oamenii se uită mai mult la televizor, cu atât se simt în lipsa acestuia mai stresaţi, mai singuri, cu mintea mai împrăştiată, mai irascibili şi anxioşi, mai epuizaţi, deconcentraţi şi pasivi, goliţi sufleteşte. […] Vizionarea TV ca act cotidian, constată Handford şi Williams într-un studiu întreprins în 1986, ***,,slăbeşte disponibilitatea de a tolera singurătatea cu propriile gânduri şi ide****i''. Televiziunea, ca şi drogul, devine parte constitutivă din viaţa a milioane de oameni. […]*

În condiţiile unei culturi bolnave care creează nemulţumiri, frustrări, stres şi griji, care epuizează şi goleşte sufletul, lipsindu-l pe om de împlinirea prin credinţă, prin familie, prin prietenie sau prin muncă, televiziunea devine soluţia tuturor problemelor, antidot universal al problemelor psihice şi existenţiale. În esenţă, cu toate că nu pătrunde în organismul omului, precum o fac narcoticele, televizorul devine indispensabil, ***slăbeşte puterile sufleteşti şi cronicizează toate problemele pe care numai în mod iluzoriu le rezolvă****. Soluţia cea mai facilă pe care o oferă omului modern televiziunea, vindecarea de viaţa bolnavă pe care i-*o impune *societatea este însăşi vizionarea.* [249]

*

Ce aduce nou mediul cultural contemporan, noul stil de viaţă faţă de societatea tradiţională? Răspunsul nu este greu de găsit în contextul cercetărilor privind problemele de atenţie şi învăţare. Concluzia la care se poate ajunge este că nu numai contactul prelungit şi frecvent cu tehnologia video este nociv pentru cortexul uman, ci, într-o măsură semnificativă, şi mesajul cultural nihilist care caracterizează stilul de viaţă modern şi în mod esenţial conţinutul programelor de televiziune; germenul disolutiv pentru viaţa şi sănătatea mentală a tinerilor noilor generaţiilor îl constituie, în modul cel mai probabil, cultura sau experienţa nihilistă. […]

Telespectatorii se uită la o emisiune de divertisment sau se implică în acţiunea unui film, neştiind că, în acest timp, nişte ***mesaje subînţelese*** *situaţiilor create pe micul ecran, nişte valori* anume le sunt transmise sau mai curând ***inoculate***. *Ei intenţionează să vadă ceva anume şi, de fapt, învaţă cu totul altceva. […]*

,,Potrivit analizelor făcute, reprezentarea simbolică în programele TV americane a lumii sociale reale este deformată.'' **Lumea de dincolo de ecran** *este complet diferită de cea reală în privinţa trăsăturilor şi valorilor pe care le scoate în evidenţă. Este o altă lume, cu alte priorităţi şi obiective, mişcată de cu totul alte mecanisme. Modalităţile şi raţiunile după care gândesc şi se ghidează oamenii pe micul ecran sunt diferite de cele ale vieţii de zi cu zi.* ***Este o lume în care predomină oamenii tineri, aceia care dispun de un fizic atractiv (cel puţin ca potenţial erotic), o lume înfrumuseţată, ideală, în care oamenii nu trebuie să muncească aproape deloc, în schimb, trebuie să se distreze cât mai mult. O lume a plăcerilor, în care predomină preocuparea pentru sex şi comportamentul violent.*** [250]

*

Televizorul, spre exemplu, nu-i poate învăţa pe telespectatori matematica nici dacă ar urmări-o prin dedicarea unui spaţiu amplu de emisie acestui obiectiv. De ce? Pentru că emisiunile educative, ce vizează un învăţământ întemeiat pe gândirea logică, nu sunt căutate de public. *Cine ar sta să se uite la televizor ca să înveţe matematica? Intuiţia generală spune că*

---

[249] Ibidem, pp.189-193.
[250] Ibidem, pp.200-212.

acest lucru nu merge şi de aceea nici nu atrage. ***Televizorul nu transmite bine cifre şi operaţii matematice, ci imagini viu colorate care să provoace emoţia. Atunci când deschid televizorul oamenii caută acţiunea, suspansul, senzaţionalul, emoţiile sau sentimentalul; acestea sunt dimensiunile sub care este văzută, căutată şi apreciată televiziunea.*** *Lecţia pe care ea a dat-o omenirii este că televizorul nu trebuie căutat pentru a deprinde ceva ce vizează procesul de învăţare conştientă, intenţională, ci pentru distracţie sau pentru puterea de fascinaţie şi seducţie pe care o exercită în condiţionarea unor dorinţe. […]*

Televiziunea trăieşte numai în prezentul acţiunii, se hrăneşte din prezent şi astfel ea instaurează o dictatură a momentului. Trecutul este prea îndepărtat, prea static şi există numai în măsura în care poate fi imortalizat în prezentul micului ecran, unde, de altfel, este sublimat şi viitorul. ***Televiziunea este acuzată de mulţi specialişti că l-a făcut pe omul contemporan să piardă simţul istoriei, al relaţiei cu trecutul şi al perspectivei viitorului.***

Omul micului ecran şi, asemenea lui, într-o măsură tot mai mare, ***omul modern are nevoie de acţiune, ca să simtă că trăieşte****. Tot ce se întâmplă la televizor înseamnă acţiune, senzaţie şi emoţie, adică tot ceea ce poate valoriza mai eficient clipa, momentul de faţă.* [251]

*

Acest comandament al acţiunii şi al clipei are şi o altă consecinţă negativă. Oamenii îşi pierd obişnuinţa de a cugeta înainte de a întreprinde ceva, de a-şi planifica acţiunile viitoare, de a nu se arunca cu capul înainte sau de a se opri la timp. Oamenii devin dependenţi sau sensibili la stimulii exteriori, la oricare provocare, cu alte cuvinte, mai uşor de manipulat. *[…]*

Cartea este, de altfel, cel mai mare duşman al televizorului. Oamenii care citesc cărţi se uită foarte puţin la televizor*, de aceea televiziunea nu poate să-şi facă contrareclamă, susţinând cartea. […] Pentru omul modern, experienţa înseamnă totul – implicarea empatică în actul vizionării. Prin urmare, pe viitor, bibliotecile personale vor fi tot atât de rare, pe cât sunt astăzi în filmele sau în programele TV. […] Atâta vreme cât ceea ce ţine de taina relaţiei personale nu poate fi imortalizat pe banda video, varianta televizată a intimităţii nu face decât să schimonosească adevărul, învăţând astfel publicul, deprinzându-l cu un spectacol adesea degradant şi derizoriu. Se cultivă astfel cu succes un fel de canibalism spiritual – circul mundan -, plăcerea de a pătrunde în viaţa intimă a altor oameni, de a-i umili prin aceasta şi de a te simţi astfel superior lor. Toate acestea slăbesc omului-telespectator capacitatea de a mai dezvolta o relaţie personală. [Notă: Marele regizor Andrei Tarkovski observa că datorită caracterul ei intim, relaţia de dragoste nu poate fi imortalizată pe peliculă şi redată în filme, aşa cum este ea de fapt.]* [252]

*

Pentru omul crescut în faţa televizorului viaţa interioară, reflexivă, adâncirea unor relaţii personale, viaţa de familie sau cea comunitară nu-l mai satisfac. El caută mulţimea, zgomotul, vrea să vadă, şi în acelaşi timp, şi el să fie văzut de ceilalţi, să se exhibeze cât mai mult. Omul modern nu se mai poate bucura de simplitate, de singurătate, de retragere sau de natură. Caută locurile publice - localurile, barurile, strada, magazinele, mulţimea sau, în propria casă, televizorul – unde are sentimentul că trăieşte intens, participând la marele spectacol al zilelor noastre – lumea mediatică. Această experienţă, în realitate, îl epuizează, îi aţâţă pasiunile, îi creează o mulţime de frustrări şi de nemulţumiri şi, în final, îl secătuieşte sufleteşte. ***El nu mai găseşte resursele dezvoltării unei vieţi interioare, în scopul aşezării lăuntrice – condiţia fundamentală a unei vieţi spirituale, a mulţumirii şi a liniştii sufleteşti.***

[251] Ibidem, pp.217-219.
[252] Ibidem, pp.220-222.

[…] Se ajunge astfel la paradoxul ca existenţa lumii să devină un produs mediatic şi, în consecinţă, se impune în mentalul colectiv ideea că exişti în măsura în care participi la această realitate. […] Studiile au atras atenţia asupra faptului că ***mass-media poate deveni un mijloc extrem de eficace pentru distragerea publicului de la anumite probleme şi direcţionarea atenţiei sale către altele, înseşi normele sociale şi comunitare ajungând să se ghideze după actualitatea pe care ea o creează.*** ***<u>În felul acesta, se poate întâmpla ca o problemă gravă, atâta timp cât nu este în obiectivul televiziunii, spre exemplu, să nu fie rezolvată, în timp ce unor lucruri de suprafaţă să li se acorde atenţia maximă.</u>*** *[…]*

<u>De fapt, este vorba despre o înstrăinare a minţii într-o lume exterioară şi, în parte, ireală. Mass-media se instituie ca un adevărat pedagog sau călăuzitor pentru mintea noastră. Ea ne sugerează la ce să ne gândim, în legătură cu ce să ne manifestăm sentimentele, în ce să investim afecţiune şi emoţie, determinându-ne, în mare parte, conţinutul vieţii interioare, ce devine asemenea cu realitatea mediatică.</u> [253]

*

Telespectatorul trăieşte într-o măsură tot mai mică propria viaţă, deoarece gândurile, bucuriile, tristeţile şi nevoile personale se estompează, pe fondul marelui spectacol al existenţei mediatizate, globalizate a lumii. […] Studiul Growing up with Television *arată că, dacă toată lumea creşte cu televizorul, ,,efectele mici cumulate pe o perioadă mare de timp duc nu numai la efecte mari, ci şi la o sumedenie de concepţii, abordări, interpretări împărtăşite de un număr din ce în ce mai mare de oameni. Televiziunea este instrumentul acestei omogenizări.''* ***<u>Practic, televiziunea devine, într-o măsură tot mai mare, matricea sau forma în care se toarnă profilul mental şi comportamental al omului de mâine.</u>*** *[…]*

<u>Paradoxul legat de opinia publică este că nu se cunoaşte şi nu poate fi identificat subiectul ei.</u> ,,Societatea în ansamblu? – se întreabă prof. Dobrescu şi A. Bârgăoanu -, dar aceasta nu poate gândi unitar. Grupurile? Dar ele sunt numeroase, ghidate de valori, interese, preocupări diferite.'' În societatea franceză, ea era identificată cu opinia ,,oamenilor de litere care-şi autoatribuiseră rolul de arbitri ai problemelor sociale şi politice.'' […] ***<u>Opinia publică va putea fi formată, prin urmare, de cei care controlează mass-media, în conformitate cu credinţele şi interesele lor.</u>*** *[…]*

<u>,,Nimeni din cei care se ridică împotriva modei sau a opiniei celor din jur, observă J. Locke, nu scapă de pedeapsa cenzurii şi a dezaprobării'', de pierderea simpatiei şi a consideraţiei, de izolare.</u> Opiniile ,,pot fi superficiale, tranzitorii, dar ele exercită o adevărată presiune, sunt coercitive''. Forţa lor derivă din însăşi dorinţa membrilor comunităţii umane de a se bucura de stima, de recunoaşterea oamenilor.

,,Oamenii se tem de izolare mai mult decât de eroare'', observa Tocqueville în secolul al XIX-lea, iar un experiment din anul 1950 arată că eticheta de conformist şi imitator este ,,una mai confortabilă decât respingerea, izolarea şi stâlpul infamiei.'' [254]

*

Faptul pe care îl pun în evidenţă cercetările este că diferenţe de opinie ,,în ceea ce priveşte teme precum segregarea, sexualitatea, avortul, drepturile minorităţilor […] apar între cei care nu se uită foarte mult la televizor, ele sunt estompate printre consumatorii fideli''. Această observaţie i-a condus pe cercetători la concluzia că ***televiziunea este ,,principalul mijloc de realizare a alinierii la curentul principal, dominant (în societate), […] de omogenizare, de nivelare a opiniei publice''***. *<u>Televiziunea poate fi considerată un mijloc de</u>*

[253] Ibidem, pp.222-227.
[254] Ibidem, pp.228-236.

comunicare extrem de bine adaptat mediatizării culturii moderne. […] Aşadar, ***spiritul care animă întregul mediu televizual, care configurează şi structurează valorile, obiectivele, decorurile, rolurile şi acţiunea, în mod esenţial, nu este altul decât acela ce caracterizează cultura modernă, în special cea americană****. […]*

*A spune însă că nihilismul este nota definitorie a culturii occidentale şi a mesajului TV este o afirmaţie care ar putea stârni o anumită reacţie nu numai printre ideologii sau admiratorii acestei culturi, dar şi printre mulţi dintre telespectatorii care nu înţeleg cum se poate ajunge la o asemenea concluzie. Şi totuşi, Martin Heidegger, Ioan Petru Culianu şi Părintele Serafim Rose, poate între cei mai complecşi şi profunzi gânditori ai secolului al XX-lea, demonstrează în operele lor că ,,****nihilismul este destinul însuşi al Occidentului şi, prin urmare, al tuturor popoarelor lumii care gravitează în sfera de influenţă decisivă a Occidentului****''. […] Acest proces sau nihilismul însuşi a debutat în perioada Evului Mediu apusean, s-a hrănit din energiile Renaşterii şi ale Iluminismului, a ajuns la o primă maturitate în perioada Romantismului, a darwinismului, a freudismului, pentru a se desăvârşi (ca formulă culturală sau în consecinţele sale ultime) în nazism, în comunismul ateist, în revirimentul practicilor orientale şi în mişcărilor sataniste care au invadat lumea modernă.* [255]

*

Liberalismul *este primul pas pe care nihilismul îl face pe calea relativizării adevărului. Este promotorul indiferentismului religios. ,,O derivare directă a umanismului renascentist […], liberalismul nu este un nihilism făţiş, ci mai degrabă unul pasiv.'' În faza aceasta, în mod formal, omul nu-L neagă pe Dumnezeu sau credinţa, însă nici nu mai crede în mesajul evanghelic sau acesta îl lasă indiferent. […]*

Realismul *proclamă deja credinţa într-un nou ,,dumnezeu'' – natura sau ştiinţa (darwinismul sau scientismul), materialismul istoric sau ştiinţific (marxismul), obsesiile sexuale (freudismul) etc. Un aspect important al reformei protestante şi al iluminismului francez, apare ca o reacţie la liberalism, adică la afirmarea unei credinţe formale, a unui Dumnezeu cu o prezenţă şi o existenţă doar teoretică; o idee păstrată nu aât din convingere, cât din inerţie sau din indiferentism, privind esenţa adevărului.* ***Realiştii naturalişti, umanişti, pozitivişti sau materialişti fac saltul de la indiferenţa liberalismului, care rezultă din ataşamentul exclusiv pentru această lume, către ostilitatea faţă de Adevăr, faţă de Dumnezeu.*** *[Notă: ,,Mentalitatea modernă nu poate tolera un asemenea Dumnezeu. El e deopotrivă prea familiar – prea personal, chiar prea uman – şi prea absolut, prea intransigent în exigenţele Lui faţă de noi; şi Se face cunoscut doar credinţei smerite – un fapt menit să alieneze* ***inteligenţa orgolioasă a omului modern****. Omul modern cere, de aceea, un «nou dumnezeu», un dumnezeu modelat cât mai fidel după tiparul unui asemenea om al timpurilor noi, preocupat de ştiinţă şi afaceri''.]*

,,Acest nihilist, observa părintele Serafim Rose, este omul care nu respectă nimic, nu se pleacă în faţa nici unei autorităţi, nu acceptă (aşa crede el) nimic pe baza credinţei, judecă totul în lumina unei ştiinţe pe care o ia drept adevărul absolut şi exclusiv, respinge orice idealism şi abstracţiune în favoarea a ceea ce este concret şi faptic. […] Realistul este, practic, ateistul scientist, acela care crede că adevărul absolut, dacă există, trebuie să fie demonstrabil ştiinţific, prin cercetarea lumii materiale, adică a tot ceea ce poate fi perceput prin simţuri. ***Marxismul, freudismul şi darwinismul sunt teorii tipice pentru această viziune materialistă asupra existenţei.*** [256]

*

[255] Ibidem, pp.239-241.
[256] Ibidem, pp.242-244.

,,Există, constată părintele Serafim Rose, şi alte forme ale acestei nelinişti a maselor: patima vitezei şi a mişcării […]; atracţia universală exercitată de televiziune şi cinema, a căror funcţie predominantă este de a prilejui câteva ore de ***evadare din realitate****, atât prin temele lor eclectice şi <<excitante>> , cât şi prin efectul hipnotic al mass-mediei în general; caracterul tot mai primitiv şi sălbatic al muzicii curente […]; cultul bravurii fizice în sport şi venerarea morbidă a <<tinereţii>>, legată de acesta; predominanţa şi toleranţa generală faţă de promiscuitatea sexuală […]; lipsa de respect faţă de autoritate, susţinută de o atitudine a maselor care nu vede valori decât în ceea ce este <<imediat>> şi <<dinamic>> şi îi conduce pe cei mai <<idealişti>> dintre tineri la demonstraţii împotriva legilor şi instituţiilor <<represive>>.'' […]*

Mişcările anarhiste, războaiele de exterminare, curentele punk, rap, rock, mişcările sataniste sunt câteva dintre fenomenele cele mai semnificative care promovează distrugerea totală a umanităţii. Forme mai puţin evidente ale nihilismului distructiv se întâlnesc şi în mişcările feministe, ale homosexualilor şi lesbienelor, în diferite secte şi mişcări orientale.

În negarea pe care o operează nihilismul, acesta nu se opreşte numai la Adevărul Absolut sau la afirmarea principiului abstract al adevărului relativ, ci ***esenţa nihilismului modern, după cum demonstrează I. P. Culianu, o constituie negarea succesivă a tuturor valorilor sau sistemelor de valori, cu afirmarea, în cele din urmă, a unui singur principiu absolut, cel al negaţiei****. Consecinţa era previzibilă deoarece negarea existenţei unui adevăr absolut sau relativizarea adevărului contrazice însăşi esenţa sau definiţia noţiunii de adevăr conducând, în final, la concluzia că nu există nici un adevăr sau că nu se mai poate pune problema adevărului, ci doar a părerilor individuale, a punctelor de vedere argumentate contextual. ,,Fiecare are dreptate, are partea lui de adevăr, încât nimeni nu are dreptul să-I impună celuilalt punctul lui de vedere'', se aude tot mai des în societatea modernă.* ***O asemenea viziune asupra realităţii este deosebit de nocivă deoarece, în contextul acesteia, nimic din ceea ce există şi este dat prin natură sau creaţie, nici una din legile, normele, învăţăturile şi idealurile pe care omenirea le-a cunoscut de-a lungul existenţei sale nu mai poate constitui o certitudine sau un adevăr.*** [257]

*

Trebuie făcută observaţia că ***nihilismul nu poate fi considerat o cultură, ci mai degrabă un spirit, un curent care, odată pătruns într-o cultură, îi schimbă sensurile, îi alterează fiinţa.*** *Fiind un curent al negaţiei, nihilismul nu poate construi nimic, nu poate zidi, crea sau configura o formă culturală sau un mod de viaţă. […] Precum omul marcat puternic de o boală molipsitoare ce-i afectează în chip definitoriu viaţa şi care pune în pericol comunitatea va fi numit ciumat sau lepros, după boala pe care o are, tot aşa* ***cultura contaminată de virusul nihilist va fi numită în timp ,,cultură nihilistă''****. […]*

Televiziunea neagă lumea reală, cu toate raţiunile şi determinările ei, precum şi viaţa firească a omului în această lume, prin substituirea lor cu lumea micului ecran şi, respectiv, cu experienţa de telespectator. Ea neagă, de asemenea, relaţia personală, înlocuind-o cu cea televizuală – ***vederea la distanţă sau vederea prin intermediul tehnologiei****. […]*

Experienţa video în sine este una vitalistă, după cum observă şi Părintele Serafim, deoarece este hipnotică, intens emoţională, puternic excitantă pentru simţuri şi imaginaţie, o experienţă prin care omul fuge de realitate, evadând în lumea imaginară a micului ecran. Televiziunea nu-l trimite pe telespectator către existenţa în lume sau nu-l lasă să revină la ea. Televiziunea îl revendică pe om numai pentru ea, convingându-l prin retorică, seducţie şi fascinaţie să prelungească vizionarea cât mai mult. Prin toate acestea, devine clar că ***mesajul***

[257] Ibidem, pp.245-249.

mediului televizual ca atare nu poate fi decât unul nihilist, de negare a lumii reale, chiar dacă nu asta ar fi intenţia celor care controlează televiziunea. [258]

*

Omul însuşi sau mintea acestuia, prin actul vizionării, este înscris ca marfă în circuitul comercial creat de televiziune. Este o marfă plătită bine de cei care vor să-şi vândă produsele şi de politicieni. Astfel, televiziunea participă la un comerţ în care omul are impresia că i se oferă spre cumpărare ceva programele de televiziune – şi unde, de fapt, este transformat el însuşi în marfă şi vândut. […]

,,E vorba, arată Culianu, de comerţul în sine, mai presus de figura însăşi a comerciantului […] Omul este fie comerciant, care ştie să-şi folosească viaţa, fie o entitate negociabilă, adică ceva care oricum va servi scopurilor Comerţului, dar de care acest ideal poate să se şi lipsească. ***Pasiunea cuiva pentru ceva foloseşte numai în măsura în care este corect orientată, adică are bune rezultate comerciale. Credinţa, în măsura în care poate fi exploatată. Speranţa, pentru că îi este subordonată. În această lume care respiră comerţ prin toţi porii săi, nu e loc de nimic altceva, decât cu riscul distrugerii fizice sau psihice a persoanei.*** *[…]*

Totul este transformat sau echivalat în marfă, toate lucrurile folosesc schimbului, sunt negociabile. […] Filantropia, evlavia, bunătatea, cumpătarea, toate acestea sunt excluse din lumea comercială, pentru că sunt în contradicţie cu legile schimbului. **Nihilismul capitalist, care *este reducerea realităţii la dimensiunea* Comerţului*, are drept efect o rătăcire radicală a omului, respectiv reducerea sa la un obiect al manipulării comerciale.*** *[…] Lumea se transformă într-o uriaşă maşină comercială în care comerţul este un scop în sine.''*

Cum se înscrie televiziunea în această ecuaţie a nihilismului capitalist sau în acest uriaş mecanism comercial care guvernează lumea modernă? Rolul acesteia nu este unul neînsemnat. Televiziunea se instituie în societatea noastră ca mijlocul principal prin care se realizează conversiunea tuturor credinţelor, idealurilor, speranţelor şi ţelurilor omenirii în marfă. Televizorul este instrumentul pe care puterea îl foloseşte în mercificarea (transformarea în marfă) întregii vieţi şi realităţi a omului contemporan. [259]

*

Banii telespectatorului, chiar dacă nu sunt puţini, sunt nesemnificativi în comparaţie cu puterea traficată de mediul televizual. Preţul sau marfa pe care televiziunea urmăreşte să-l obţină în schimbul programelor sale este atenţia telespectatorului, alocarea de către acesta a unui spaţiu din mintea sa (memorie, imaginaţie, gândire etc.) mesajului primit de la televizor. […] Cine este interesat de o asemenea marfă, de bogatele recolte pe care televiziunea le obţine prin manipularea comportamentului telespectatorilor? ***Concernurile internaţionale, marii afacerişti care vând, la rândul lor, ţigări, băuturi, maşini, alte obiecte şi servicii sau partidele politice****, observă Centerwall, sunt cei care plătesc foarte bine pentru concesionarea unor parcele mai mici sau mai mari, pe care să se cultive dorinţa de a li se cumpăra mărfurile, de a fi votaţi etc. Vânzarea de programe TV către telespectatori nu este decât mijlocul sau tertipul pe care cei care manipulează televiziunea îl folosesc pentru a-şi atinge scopul comercial: concesionarea sau vinderea unei părţi din mintea sau viaţa oamenilor care se uită la televizor celor care au banii să le-o cumpere.* ***Puţini îşi dau seama că, pentru mica distracţie pe care le-o oferă televizorul – emisiuni de divertisment, filme, ştiri – plătesc cu însăşi libertatea de a gândi şi de a alege cu propria minte.*** *[…]*

---

[258] Ibidem, pp.249-251.
[259] Ibidem, pp.254-255.

Tot ce se întâmplă pe micul ecran are valoare de spectacol, este acolo pentru că produce senzaţie, captivează sau, pur şi simplu, că se vinde bine. *[…] O lume în care legea e comerţul şi care se mişcă pe coordonatele spectacolului, interesului şi seducţiei, o lume în care, pentru a trăi, omul trebuie să-şi amaneteze însăşi libertatea de a gândi şi de a alege singur.* ***Libertatea oamenilor este, în ultimă instanţă, marfa care poartă o uriaşă miză de câştig şi putere pentru cei care intră în posesia ei.*** [260]

*

Cu toate că televiziunea vrea să apară democratică, echidistantă, fără să nedreptăţească nici un punct de vedere, lucrurile nu stau chiar aşa. Există un vădit ataşament al lumii TV, o alipire a sa de acele elemente care vizează distrugerea ordinii vechi şi înlocuirea ei cu una nouă, cea propusă de ideologia nihilistă, de materialism, tehnologism, magie sau de societatea de consum. […] **Pe micul ecran, totul se învârte în jurul banilor, al dobândirii plăcerii şi al exercitării puterii.** *Acestea sunt principiile de bază ale lecţiei pe care televiziunea o dă lumii întregi. Atingerea acestor trei obiective, pe micul ecran estompează toate celelalte idealuri sau valori ale umanităţii sau toate sunt corelate cu sau puse să slujească satisfacerii celor* ***trei comandamente – banii, plăcerea şi puterea****. Acestea sunt reperele morale ale lumii TV, acesta este sensul existenţei în lumea modernă sau principiile care circumscriu fericirea personajelor micului ecran, din care derivă tot* **haosul moral** *al lumii în care trăim.*

[Notă: Utilitarismul sau hedonismul, ca sistem moral generat de principiile nihiliste prezentate mai sus, a fost pentru prima oară enunţat în epoca modernă în lucrările lui J. S. Mill, *un cunoscut filozof* **liberal** *englez. El defineşte un act ca moral dacă acesta este util individului, aducându-i un folos sau dacă duce la satisfacerea plăcerii. Astfel formulat, scopul moral al activităţii şi devenirii indivizilor se reduce la obţinerea unei plăceri maxime şi a unei dureri minime.]* [261]

*

Este uşor de constatat că pe micul ecran munca nu este văzută ca o virtute, ci poate doar ca o păcăleală, o corvoadă, atunci când poţi pur şi simplu doar să te distrezi. ***Distracţie cât mai multă şi cât mai puţină muncă, eventual deloc, este mesajul principal al mediului TV.*** *[…] Care este efectul unui asemenea mesaj? Este cultivat dispreţul faţă de munca simplă, pe care, chiar dacă oamenii sunt nevoiţi să o practice în lumea reală, o vor face numai pentru bani, constrânşi de împrejurări, şi nu pentru satisfacţia de a face o treabă bună, de a se vedea împliniţi prin meşteşugul respectiv sau de a ajuta pe cineva. […]*

În ecuaţia banilor şi a plăcerii intră întotdeauna şi puterea. *Culianu demonstrează, în cartea sa* Religie şi putere*, că puterea a fost dintotdeauna tentaţia cea mai mare a omului.* ***În societatea tradiţională, religia era modalitatea principală prin care se realiza sau se dobândea sentimentul puterii şi al împlinirii.*** *[…] În condiţiile modernităţii însă, ale unei culturi nihiliste care contestă sau contribuie la disoluţia credinţelor, a sistemelor de valori, a ierarhiilor şi a autorităţii, omul se vede lipsit de posibilitatea de a-şi mai exercita puterea sau a mai trăi experienţa puterii. În aceste condiţii, statul magic, subliniază Culianu, pune la dispoziţia mulţimii mijloace compensatoare pentru eliberarea tensiunilor născute: divertismentul, în general, sportul, în special (fotbalul în Europa), evaziunea în spaţiul televizualului, curentele anarhiste, drogul şi violenţa ţinută în limite controlabile sunt modalităţi prin care omul de rând, pierdut în masa anonimă, stresat, lipsit de sens şi finalitate îşi poate descărca frustrările sau tensiunile acumulate. […] ,,Puterea înseamnă să doreşti, să ai ce doreşti şi să fii dorit'', se*

[260] Ibidem, pp.255-259.
[261] Ibidem, pp.260-262.

insinuează în mesajul TV. Practicile oculte, spiritismul de orice natură, forţa şi eficacitatea magiei sunt alte puteri cu care este amăgit telespectatorul. [262]

*

*Nihilismul însuşi este, după Culianu, modul în care puterea se realizează, în ultimă instanţă, prin însăşi posibilitatea negării duse până la ultimele ei consecinţe. ,,**Puterea, spune Nietzsche, aparţine voinţei individului de a răsturna valorile, adică puterea este nihilism.**'' […] **I. P. Culianu afirmă că incapacitatea societăţii moderne de a rezolva problema puterii individului va face ca această nevoie să se descarce tot mai mult în violenţă socială şi în anarhie. Singura soluţie, spune el, este întoarcerea către religios.** ,,Dacă cultura noastră este cea a posesiunii, a averii care s-a suprapus fiinţei, inversarea sensului de mişcare ar cere probabil restabilirea primatului fiinţei asupra averii, recunoaşterea deşertăciunii mitului posesiei. Între marile religii ale lumii se pare că **numai creştinismul** are în sine forţele, valorile şi prestigiul necesar pentru a răspunde acestei îndatoriri.'' […]*

Televiziunea cultivă o atitudine răzvrătită. Copiii sunt îndreptăţiţi să se revolte împotriva părinţilor, a educatorilor şi a şcolii, împotriva oricărei norme sau principiu care se impune ca autoritate. Femeia este îndemnată să lupte pentru afirmarea independenţei faţă de familie şi faţă de soţ, în afirmarea dreptului la carieră, la ,,autodeterminare'', la plăcere şi chiar la avort.

***Scopul real al propagării unei atitudini anarhice prin televiziune este scoaterea în primul rând a copiilor şi a femeii, a oamenilor în general de sub autoritatea şi de sub protecţia familiei, a Bisericii şi a valorilor tradiţionale pentru a fi victime uşoare ale propagandei consumismului sau ale manipulării.** […]*

În fond, după cum observa şi Christopher Lasch, în cartea Cultura narcisismului *– o lucrare de referinţă privind înţelegerea lumii americane, dar şi a societăţii contemporane -, **războiul pe care mass-media sau cultura modernă îl duce împotriva familiei, relevă faptul că prezenţa acesteia este o piedică în edificarea omului nou, a conştiinţei consumatoriste.** Odată scoşi de sub autoritatea şi protecţia familiei, copiii şi femeile, în special, dar şi bărbaţii sunt victimele sigure ale propagandei consumismului sau manipulării de tot felul.* [263]

*

Pe canalele de televiziune Animal Planet *şi* Discovery*, deşi nu este negată poate niciodată explicit existenţa lui Dumnezeu, aproape întregul conţinut al acestora demonstrează (în mod implicit) această idee.* Animal Planet *anunţă încă din titlu programul său ideologic. Folosind imagini dintre cele mai inedite din viaţa animalelor sau peisaje care uimesc şi fascinează prin insolitul lor, acest canal captivează atenţia omului modern, atât de îndepărtat de mediul său natural. În acelaşi timp însă, construcţiile cadrelor sau comentariile sugerează sau demonstrează că animalele nu sunt deloc inferioare oamenilor, ele reprezentând doar un alt stadiu de evoluţie al viului pe Planeta albastră. Cu alte cuvinte, nu se afirmă pe faţă că Dumnezeu nu există, ci doar, chipurile, se demonstează că Darwin a avut dreptate când susţinea că omul se trage din maimuţă. Planeta animalelor (o parafrază a titlului filmului Planeta maimuţelor) ne sugerează încă din titlu că omul este şi el un animal ca toate celelalte, locuitor al acestei planete, produs al hazardului sau al naturii, al unei impersonale legi a evoluţiei speciilor. Animal Planet este o aplicaţie tipică a nihilismului realist, naturalist de tip darwinist. Aici, omul de ştiinţă foloseşte terminologia de ultimă oră, puterea analizei şi a deducţiei pentru*

---

[262] Ibidem, pp.263-266.
[263] Ibidem, pp.267-272.

a demonstra în mod ,,obiectiv'' adevărul ,,ştiinţific'' că omul nu este fiul lui Dumnezeu, ci creaţie a naturii sau urmaş al maimuţei.

Canalul Discovery este mult mai complex în redarea programului nihilist. El combină naturalismul sau scientismul realist cu experienţa magicului, cu ocultul de tip vitalist pe fondul relativizării totale a adevărului. [264]

*

Privirea nu dă numai măsura gândirii, a reflexiei raţionale a unei persoane, ci şi a aşezării sale lăuntrice, spirituale sau a caracterului său moral. Într-o societate tradiţională, buna-cuviinţă, buna-creştere se citeau uşor din privirea omului. La copii şi la tinere, predominau mai ales sfiiciunea şi timiditatea. La adulţi, se putea citi în privire forţa, echilibrul, hotărârea, dar şi decenţa. Se puteau observa în relaţiile dintre oameni o anumită stinghereală, ruşinea de a căuta direct cu insistenţă la faţa sau la trupul cuiva, mai cu seamă când acesta se află foarte aproape. Stânjeneala se datora intuirii faptului (cu siguranţă şi educaţiei) că privirea apropie mult persoana celuilalt, naşte intimitate şi poate provoca dorinţa. ***Înfrânând privirea, se înfrâna atât imaginaţia, cât şi simţurile şi dorinţele. Paza ochilor este lecţia de bază a creştinismului sau învăţătura celor mai multe din tradiţiile religioase ale lumii.*** *[…] Vinovaţi sunt cei care fac programele sau care apar pe micul ecran. Sunt vinovaţi pentru că ne seduc atenţia şi ne incită simţurile. Noi nu facem decât să ne uităm la ceea ce ei sunt dispuşi să ne arate. […] Omul desfrânat e recunoscut după cum priveşte la oameni sau la lucruri. Pofta se poate citi uşor în privire, în neruşinarea pe care aceasta o afişează. Astfel că televizorul, exersând o vedere desfrânată a lucrurilor, nu face decât să cultive un comportament pătimaş. Acesta este chiar scopul declarat al* ***publicităţii*** *care ne determină să alegem şi să cumpărăm nu prin informare, ci prin cultivarea poftei, prin creşterea tensiunii dorinţei. […]*

Atingerea nu mai exprimă nevoia omului de a cunoaşte mediul înconjurător sau de a întrebuinţa lucrurile spre un folos anume, ci este orientată prioritar spre dobândirea plăcerii. […] Lumea ajunge să fie privită din unghiul satisfacerii poftei sau, altfel spus, al distracţiei. [Notă: Industria publicitară are o contribuţie substanţială în acest sens. Aceasta, prin intermediul televiziunii, acţionează în mod expres în sensul erotizării universului produselor de consum, operând, desigur la nivelul imaginaţiei indivizilor, pentru ca acestea să fie dorite şi cumpărate de telespectatorii fideli.] [265]

*

Vizionarea TV accentuează tinerilor sentimentul că <<toată lumea a făcut-o>>, adică are o viaţă sexuală, iar aceasta a contribuit, în ultimii 20 de ani, la o scădere gradată, dar constantă, a vârstei la care băieţii şi fetele au primul act sexual. […] În colectivele tinerilor de astăzi (şcoli, licee etc.), s-a ajuns ca ruşinea (de a nu fi precum ceilalţi – în rândul lumii) să-i determine pe fete şi pe băieţi să afirme mai curând că nu sunt virgini, chiar dacă adevărul este altul. Astfel că ruşinea de ceilalţi, de lume, care înainte îi oprea pe tineri să adopte comportamente imorale, a ajuns în zilele noastre, prin intervenţia TV, să devină piedică în afirmarea curăţiei şi chiar instrument persuasiv al implicării celorlalţi în discuţii şi chiar în relaţii erotice. Lumea TV ajunge, astfel, prin întrepătrunderea ei cu realitatea, să reconfigureze valorile societăţii, să redefinească ***o nouă ,,normalitate''****. […]*

Imitând comportamentul eroilor micului ecran – falsul sentimentalism, atitudinea profund egoistă, chiar exploatatoare faţă de persoana celuilalt – reducând dragostea la relaţia sexuală, tinerii nu pot dobândi iubirea după care tânjeşte sufletul lor. Pentru eşecul pe care-l au

[264] Ibidem, pp.273-274.
[265] Ibidem, pp.283-288.

în dragoste aruncă vina ori pe partenerii lor, ori se amăgesc că nu au încercat toate tehnicile de înfrumuseţare, că nu au încă banii, hainele, stilul de viaţă al celor de pe micul ecran, lucruri pe care, dacă nu le vor putea dobândi, se vor simţi foarte nefericiţi, rămânând doar să viseze în faţa televizorului.

*Chiar dacă ar avea intenţia, **televiziunea nu-i poate învăţa pe tineri cum să dobândească acea dragoste care să-i facă fericiţi, deoarece ea este incapabilă să transmită sau să redea lucruri ce ţin de viaţa interioară a oamenilor, de relaţia sufletească, personală dintre aceştia – resursele principale ale oricărei iubiri adevărate.** […] Televiziunea creşte efectiv activitatea sexuală la tineri şi la copii. Studiile arată, totodată, o semnificativă descreştere a vârstei primului contact sexual, probabilitatea ca primul act sexual să aibă loc la o vârstă mai timpurie crescând proporţional cu numărul orelor de vizionare TV.* [266]

*

Cercetările efectuate de Weaver au arătat că pornografia creşte comportamentul sexual dur cu femeile. Această duritate include agresivitate crescută asupra femeilor, ca şi o insensibilizare la rănile pe care violenţa şi atacurile sexuale le provoacă.

Dependenţa de pornografie. *Pornografia sau mesajele erotice, în general, creează dependenţă, adică necesită un consum sporit, însoţit de toate simptomele ce definesc dependenţa. […] Dr. Reed arată că procesul învăţării, ca bază a fenomenului de dependenţă, poate avea ca temei faptul că ,,neurotransmiţătorii stimulaţi de materialele pornografice activează căi neurale similare celor activate de heroină şi cocaină''. […] Zillmann şi Bryant au arătat că **expunerea la pornografie reduce dorinţa participanţilor la studiu – bărbaţi şi femei, studenţi şi nestudenţi – de a avea copii**. […]*

*Tratatele de vrăjitorie deveniseră (în Renaştere) un gen aproape pornografic, iar Giordano Bruno a făcut o tentativă remarcabilă de a desprinde o tehnică de control emoţional global, care este explicit întemeiată pe atracţia sexuală. Având în vedere aceste constatări, este lesne de înţeles abundenţa eroticului în lumea contemporană. Într-o societate care este guvernată de bani, în care nu mai există principii morale, ci doar ideologii hrănite de interesul material, **eroticul – mijloc magic de seducţie a indivizilor** – nu poate decât să prolifereze. […]*

***În acest context, creatorii programelor de televiziune, fie că şi-au însuşit în mod conştient sau inconştient tehnicile magice de manipulare a maselor prin intermediul erosului, fie că au ajuns singuri, prin experienţă sau „inspiraţie'' la acest rezultat, folosind sexul ca momeală în „vânarea'' atenţiei generale a publicului, nu fac decât să exercite o acţiune magică asupra minţii umane.** Odată provocată imaginaţia – fantasmele sexuale -, aceasta va cere tot mai mult eros pentru a-şi satisface nevoile din ce în ce mai mari, luând naştere astfel fenomenul de dependenţă cu toate consecinţele sale. Fenomenul, în Biserică sau în conştiinţa omului de rând, este numit* împătimire. *Împătimitul nu-şi mai găseşte liniştea, fie că patima sa este băutura, banii sau desfrânarea etc., el liniştindu-se întru câtva numai în timpul făptuirii comportamentului la care îl cheamă patima respectivă.* [267]

*

*Mintea telespectatorilor, hrănită cu fantasmele dorinţei, comprimate mai mult sau mai puţin subtil în tot ceea ce înseamnă publicitate, în filme, divertisment etc. a devenit foarte sensibilă la **momeala plăcerii**, deoarece ea o caută în mod inconştient, are nevoie sau este dependentă de această hrană cu care a crescut de-a lungul anilor prin miile de ore de vizionare TV, cu care s-a îndulcit şi s-a obişnuit. În felul acesta, **omul modern, cu toate că este mai şcolit***

[266] Ibidem, pp.292-298.
[267] Ibidem, pp.298-305.

decât cel din trecut, este mult mai uşor de influenţat, de manipulat sau de destabilizat din aşezarea pe care o are, mai frustrat, mai nemulţumit de ceilalţi şi de el însuşi, mai singur şi mai nefericit. *Spunem singur şi nefericit, pentru că în lumea în care s-a născut televiziunea (lumea occidentală) peste 70% dintre căsnicii eşuează în divorţ. Şi să nu uităm că tot mai mulţi nici măcar nu se mai căsătoresc, trăind într-o perpetuă ,,căsătorie de probă'' (concubinaj)! […]*

Erotismul TV este o consecinţă ce decurge logic din natura mediului televizual şi, prin urmare, atunci când ne uităm la televizor trebuie dintru început să ne asumăm cu bună ştiinţă posibilitatea ca acesta să ne influenţeze, fără ca noi să ne dăm seama, modul în care ne raportăm la realitate. ***Pentru copii lucrurile sunt mult mai grave căci, prin vizionare, li se poate modela o sensibilitate sexuală anormală care să-i marcheze toată viaţa.*** [268]

*

Faptul că în 73% din toate scenele de violenţă TV făptaşul a rămas nepedepsit creşte şi posibilitatea ca telespectatorii, mai cu seamă cei care au crescut cu televizorul, să adopte comportamente violente în momentul în care întâmpină vreo problemă, când nu li se face pe plac sau nu obţin ceea ce vor. Ei au înţeles, în timp, uitându-se la televizor, că personajele de pe micul ecran se impun prin violenţă şi dobândesc o anumită eficacitate în rezolvarea problemelor. Telespectatorii învaţă astfel că violenţa poate fi folosită fără a fi pedepsiţi pentru aceasta, iar justificările sunt uşor de găsit când doreşti cu ardoare ceva sau când cineva îţi stă în calea satisfacerii interesului şi a plăcerii. Aceasta mai cu seamă pe fondul unei culturi a individualismului, unde graniţele dincolo de care interesul tău intră în conflict cu al altora, sunt relative. […] Bombardaţi cu această violenţă care depersonalizează, tinerii, în special, sau adulţii noilor generaţii nu mai percep cu atâta acuitate durerea altor oameni, aşa cum se întâmpla cu cei de acum câteva zeci de ani. Nu numai că experienţa violenţei TV nu le-a format o conştiinţă privind suferinţa produsă de violenţă, în general, ci chiar le-a desensibilizat şi acea intuiţie fundamentală inerentă oricărui om, acea conştiinţă care nu te lasă să faci răul, pentru suferinţa pe care o poţi produce celuilalt. […]

Violenţa este un instrument ideal pentru captivarea atenţiei, prin activarea mecanismului răspunsului de orientare. ***Prin dezvoltarea în telespectator a unei puternice tensiuni emoţionale, violenţa constiuie un important mijloc de seducţie. Violenţa este un instrument al culturii nihiliste şi al persuasiunii publicitare.***

Prin generarea stresului şi instalarea unui regim de teroare, ***violenţa favorizează manipularea indivizilor şi splălarea creierelor***. [269]

*

Liberalismul, anarhia, experienţa vitalistă a puterii sau cea a nihilismului distrugerii, toate conţin în mod gradat tot mai multă violenţă. Violenţa devine expresia sau experienţa fundamentală a unei culturi care luptă împotriva tuturor valorilor tradiţionale, a rânduielilor potrivite naturii, a ierarhiilor şi, în ultimă instanţă, împotriva lui Dumnezeu. [Notă: Promovarea feminismului şi a homosexualităţii este expresia acestui război contra orânduielilor ce ţin de firea bărbătească şi femeiască, de însăşi natura umană.]

Cultura occidentală, spune Culianu, nihilistă în esenţă, privându-l pe om de suportul tuturor ierarhiilor şi valorilor tradiţionale, de credinţa în Dumnezeu, răpindu-i tot ceea ce-i putea conferi sentimentul realizării, al împlinirii, al puterii, în definitiv, îl aruncă pe individ în braţele violenţei, cea prin care acesta poate experimenta sentimentul puterii, faptul că este ,,cineva'' în lumea aceasta. [Notă: Credinţa creştină, spre exemplu, îi conferă creştinului cea

---

[268] Ibidem, pp.307-308.
[269] Ibidem, pp.320-324.

mai înaltă statură sau identitate pe care o poate avea calitatea de fiu al lui Dumnezeu, care se împărtăşeşte din dreptatea şi puterea nemărginită a Tatălui său. În creştinism, înfrânarea înseamnă puterea asupra trupului, a simţurilor, omul nefiind determinat, condiţionat de nevoile trupeşti. ***Nepătimirea este expresia puterii în faţa ispitelor, a patimilor, iar capacitatea de jertfă este măsura puterii supreme, aceea a biruinţei morţii.*** *Martirii, observă Culianu, nu se temeau de suferinţa fizică sau de moarte. Luându-i-se credinţa, subjugat de patimi, de dorinţe iraţionale, cu conştiinţa că este un nimeni, pierdut în masa impersonală de indivizi, strivit de mecanismul social, politic etc., omul modern găseşte în violenţă un instrument de manifestare a nemulţumirii, a dorinţei de a arăta că este „cineva''.]* [270]

*

Una dintre funcţiile principale ale televiziunii este cea comercială. Ca mijloc de promovare al industriei de consum, televiziunea nu va renunţa niciodată la violenţă, subliniază Centerwall, atâta timp cât aceasta îi creşte audienţa. Violenţa este folosită pentru a atrage şi captiva atenţia, pentru a stârni curiozitatea sau dorinţa de a continua urmărirea unui program anume. […] ***Nu în ultimul rând, violenţa este şi un instrument politic.*** *Aşa cum se va putea constata în cel de-al doilea volum al cărţii, violenţa mediatizată prin televiziune este instrumentul terorii, iar* ***teroarea este mijlocul prin care poate fi controlată mulţimea****. Teroarea creşte stresul, măreşte sugestibilitatea, masifică, omogenizează punctele de vedere. Teroarea violenţei este valul pe care mulţimea poate fi condusă în direcţia dorită. Prins în capacana fricii, a stresului, conectat la mass-media, este greu pentru omul contemporan, oricât de mult discernământ ar avea, să nu se arunce în* ***direcţia sugerată mediatic****, să nu facă ceea ce vede sau i se arată că fac toţi. […] Astfel că, prin sugerarea pericolului, prin întreţinerea tensiunii, a psihozei fricii, mass-media îşi asigură nu numai audienţa, dar şi un grad ridicat de credibilitate. Stresul violenţei este mijlocul principal de persuasiune al mesajului mediatic. [Notă: Acest efect se bazează pe studiile făcute de Pavlov, care, în urma experienţelor realizate pe animale, a ajuns la concluzia că animalul şi, conform experienţelor ulterioare, omul, atunci când stresul depăşeşte un anumit prag, cedează, nemaimanifestând rezistenţă la sugestie sau poruncă. Această concluzie a stat la baza folosirii violenţei ca instrument al tensiunii sau al stresului,* ***ca mijloc al spălării creierului*** *în toate lagărele şi sistemele unde s-a experimentat şi practicat reeducarea.] […]* ***Sub presiunea traumatizantă a terorii, capacitatea de decizie slăbeşte atât de mult, încât oamenii nu mai vor decât să fie lăsaţi în pace şi de aceea vor accepta cu uşurinţă autoritatea care se impune.*** [271]

[270] Ibidem, p.326.
[271] Ibidem, pp.327-328.

CULTURA NIHILISMULUI
SAU <<FILOSOFIA LUI ANTIHRIST>>

Rolul culturii este acela de a pune în lumină raţiunile lucrurilor, de a oferi cadrul şi a înlesni cunoaşterea, de a da reperele sau criteriile după care să fie judecată realitatea. Cultura organizează modul de viaţă al oamenilor conform raţiunilor proprii (fie că acestea sunt produsul experienţei, fie al revelaţiei etc.), având scopul de a-i apropia de adevăr. [...] Astfel, ***cea mai importantă moştenire lăsată urmaşilor nu sunt banii, lucrurile sau un standard de viaţă ridicat, ci mediul cultural (religia şi modul de viaţă)*** *care pot să avantajeze sau, dimpotrivă, să dezavantajeze edificarea minţii şi a orizontului de conştiinţă, împlinirea omului sau desăvârşirea persoanei umane. […] Creştinul biruie cu puterea lui Dumnezeu – putere de care învăţătura şi cultura creştină îl ajută să se împărtăşească – slăbiciunea firii şi reuşeşte să-şi controleze nu numai instinctele, ci şi mişcările sensibile ale gândurilor şi dorinţelor. În actul martiric, creştinul dobândeşte, după cum arată Culianu, cea mai mare putere şi eficacitate de care se poate împărtăşi fiinţa umană prin biruinţa morţii. […]*

Lumea se grăbeşte, oamenii nu mai găsesc sprijin şi nu mai au încredere în cuvântul celorlalţi; ***toată lumea a ajuns să fie obsedată de cum să facă bani, când totul este capitalizat sau transformat în marfă****. În vestimentaţie, în manifestările sau înfăţişarea tinerilor se regăseşte acelaşi spirit nihilist: tinerii poartă cozorocul şepcilor întors invers, sugerând revolta, chiar dacă nu conştientizează aceasta, îşi agaţă cercei în urechi, nas, buze, sprâncene etc., bărbaţii se poartă ca femeile, fetele se masculinizează ş.a.m.d. […]* ***Astăzi nihilismul nu afectează doar mintea unor intelectuali cu idei ciudate, ci pe toţi cei integraţi în spaţiul societăţii mediatice al lumii moderne. Paradoxul este că acum chiar aceia care cred în Dumnezeu sau în principiile unei culturi tradiţionale sunt afectaţi într-o anumită măsură de germenele nihilist.*** [272]

*

Cum am mai spus, unul dintre principiile fundamentale pe care se întemeiază cunoaşterea umană este acela că există un adevăr, o ordine a lucrurilor, o logică, o raţiune, un sens. ***Nihilismul însă neagă orice adevăr, orice sistem de valori, afirmând, în cele din urmă, că totul este relativ.*** *În interiorul gândirii nihiliste, adevărul nu mai este adevăr, binele nu mai este bine, răul nu mai poate fi socotit rău. Nihilismul nu devalizează numai credinţa în Dumnezeu, ci şi ideea de absolut, conştiinţa că totul are un sens, raţiunea generală a lucrurilor şi valoarea relaţiei personale. […] Duşmanii principali ai nihilismului, pe care acesta încearcă din toate puterile să-i surpe şi să-i distrugă, sunt certitudinile, reperele, tot ce este dat prin natură, revelaţie sau este potrivit firii. Certitudinile sunt însă rădăcinile prin care mintea omului se ancorează în lume sau în real. […]*

Într-adevăr, mesajul nihilist exprimat prin televiziune nu este nici unul logic, nici unul reflexiv. ***Oamenii micului ecran nu cugetă prea mult, căci acest lucru nu „dă bine'' la televizor, ar plictisi. De aceea, se cultivă cu orice preţ spontaneitatea, aceasta însemnând, în ultimă instanţă, a acţiona fără să gândeşti, a da glas dorinţei sau mâniei.***

Logica însăşi este deficitară în lumea micului ecran. Senzaţia, sentimentul, emoţia fiind mult mai convingătoare şi mai bine adaptate acestui mijloc de comunicare, logica promovată nu este una a deducţiei, ci, mai curând, a răspunsului intuitiv, emoţional la nişte situaţii construite

[272] Virgiliu Gheorghe, ***Efectele televiziunii asupra minţii umane***, Ed. Prodromus, Fundaţia Tradiţia Românească, ed. a II-a, Bucureşti, 2006, pp.340-347.

artificial. Este logica subînţeleasă a construcţiilor justificative. Nu trebuie multă minte şi logică pentru a dori să acţionezi, să te răzvrăteşti, să te propui pe tine însuţi. [273]

*

Cea mai bună metodă, terapie a sindromului ADHD, este de a-i învăţa pe copii să-şi controleze comportamentul, să rabde, să-şi înfrâneze dorinţele şi impulsurile, să nu fie lăsaţi să facă doar ceea ce vor. […] Controlul comportamentului nu poate fi posibil decât corelat cu cel al emoţiilor şi al dorinţelor. Este necesar să ne educăm copiii să nu-şi dea frâu liber impulsurilor sau unor manifestări care pot să le facă rău lor sau celorlalţi, să devină stăpâni, astfel, pe propriile reacţii, sentimente şi comportamente. De asemena, aceştia trebuie deprinşi să se gândească înainte de avorbi şi de a făptui, să-şi înfrâneze dorinţele sau impulsurile nocive pentru propriul organism sau pentru viaţa socială şi spirituală înainte ca acestea să ajungă să se manifeste în fapte şi în comportament.

[Notă: Controlul comportamentului este un fapt deosebit de important pentru viaţa şi libertatea omului. Un om care ştie să se controleze, mult mai uşor se va descurca în viaţă, fiind mult mai greu de influenţat sau manipulat de mediu. Aceşti oameni sunt mai stabili, mai siguri, mai puţin expuşi gesturilor necugetate manifestate sub imperiul mâniei, irascibilităţii sau dorinţelor inconştiente. Cu toate că această abilitate este atât de importantă, mulţi din copiii sau tinerii de astăzi nu o au dezvoltată suficient. Ei nu şi-au exersat-o îndeajuns şi astfel nu au izbutit să-şi dezvolte normal ariile corticale ce răspund de acest proces.]

Copilul idolatrizat de părinţi, care-i tiranizează cu poftele sau capriciile sale, îşi este cel mai mare duşman. [274]

*

Credinţa în Dumnezeu, lărgirea universului de valori – a crede în bine, a aprecia frumosul şi armonia – îl ajută pe om să-şi găsească sensul în lume, în viaţă, dându-i totodată puterea interioară de a lupta pentru realizarea lui. Astfel, se vor pune bazele configurării sistemului motivaţional, fapt de o importanţă crucială pentru existenţa omului. […] Divertismentul, ca principalul mijloc de propagare a nihilismului, contribuie direct la acutizarea tuturor componentelor tabloului simptomatologic ce caracterizează afecţiunea ariilor prefrontale. În societatea modernă, divertismentul nu are un caracter episodic sau extrordinar, precum în cea tradiţională. Ca instrument persuasiv, promotor al culturii de consum, el devine mod sau mediu de existenţă pentru omul modern. […] Divertismentul, ca mijloc de distracţie, care îşi găseşte raţiunea în însăşi distragerea atenţiei slăbeşte capacitatea telespectatorilor de a-şi ţine mintea concentrată şi atentă asupra unei sarcini anume. […]

Distracţia eludează sau amână permanent programarea sau planificarea programului. *Alături de comportamentul nihilist, anarhic, libertin, neînfrânat (dorinţele nesăţioase de lucruri şi plăceri), pe care-l cultivă televiziunea, divertismentul subminează cu putere capacitatea copilului sau a adultului de a-şi organiza programul sau viaţa în raport cu o autoritate sau cu un sistem de valori.* [275]

*

Din ultimele cercetări în domeniul neuropsihologiei rezultă că revolta împotriva autorităţii, inversarea tuturor sensurilor, chiar a comportamentelor specifice fiecărui gen – femeia îşi însuşeşte cele ale bărbatului, iar acesta se feminizează – negarea oricărei ordini, dezinhibarea tuturor comportamentelor, fuga de muncă, alergarea după plăceri, bani sau

[273] Ibidem, pp.351-356.
[274] Ibidem, pp.359-363.
[275] Ibidem, pp.367-370.

transformarea sexului într-un obiect de idolatrie *înseamnă angajarea omului într-un aprig şi distrugător război îndreptat împotriva propriei fiinţe, propriei minţi, împotriva fiinţei umane în general. […] Având în vedere cele prezentate până acum, este uşor de anticipat că omul viitorului, omul societăţii nihiliste, nu va fi în nici un caz precum îşi imaginau evoluţioniştii, mai evoluat decât cel de astăzi sau decât cel din trecut. Mai degrabă, proporţional cu înaintarea nihilismului, cu conformarea mentalităţilor şi a vieţii oamenilor spiritului acestei ideologii, oamenii vor fi tot mai infirmi din punct de vedere mental, biologic şi sufletesc. Această cultură inhibă cu putere dezvoltarea corticală, îngustează câmpul de conştiinţă şi conduce în mod foarte probabil la apariţia unor sindroame ca ADHD şi LD, la boala psihică sau neurologică. O criză mult mai gravă decât aceea a petrolului, care poate fi preconizată în acest context, poate fi socotită* ***criza sănătăţii mentale sau a creierelor****. În America, spre exemplu, dacă rata creşterii numărului celor suferinzi de boli mentale se păstrează la cota actuală – 1% pe an – înseamnă că în câteva zeci de ani o mare parte a populaţiei Americii va suferi de o boală psihică sau neurologică. […]*

Televizorul, după cum demonstrează Maria Winn, este un străin care pătrunde în casele noastre şi care, insinuându-se în viaţa fiecărui membru al familiei, reuşeşte să-i îndepărteze pe unul de celălalt. *Televiziunea este mai mult decât o persoană: este o lume cu care ne împrietenim, împreună cu care petrecem adesea mai mult timp, în care investim mai multă afectivitate decât în cei apropiaţi.* [276]

*

Familia fiind principalul duşman al societăţii de consum, este normal ca aceasta, prin instrumentul ei principal – televiziunea – să lupte împotriva familiei. Cine îşi asumă riscurile de a deţine un televizor în propria casă trebuie să conştientizeze toate cele prezentate anterior, căci depinde în primul rând de noi soarta acestui război. […] Îi vedem pe tinerii de astăzi că nu se mai interesează de nimic; nu mai au putere să lupte pentru un ideal sau o credinţă, deoarece nu-i mai motivează decât interesul material şi plăcerea. De fapt, aceştia sunt şi vectorii care trebuie (în versiunea consumatorismului) să-l mobilizeze pe ***omul societăţii de consum****. Prin televiziune şi, în special, prin publicitate, copiilor le sunt condiţionate dorinţele şi nevoile, obiceiul de a cumpăra sau conştiinţa de a fi prin a avea. Vizionarea TV îi introduce pe copii în atmosfera mercificării, a transformării tuturor valorilor şi idealurilor în marfă. Pe toate se pune un preţ, toate sunt echivalate în bani. Banul este personajul principal pe micul ecran, criteriu al puterii şi eficienţei, mijloc al dobândirii plăcerii şi confortului. […]*

Ceea ce realismul nihilist modelează este personalitatea unui individ care-şi întemeiază suficienţa de sine pe o cultură pseudo-ştiinţifică, pe pseudoargumentele culturii de popularizare. El dispreţuieşte tot ceea ce este legat de revelaţie, de credinţă, de tradiţiile şi experienţa înaintaşilor, şi chiar de adevărata ştiinţă. Acest om, foarte probabil, va crede că se trage din maimuţă, căci această ideologie (darwinismul) este bine reprezentată pe micul ecran, chiar dacă ştiinţific această ipoteză a fost respinsă definitiv. Un astfel de om, hrănindu-şi orgoliul cu o mulţime de curiozităţi şi nimicuri mediatice, găseşte un răspuns ,,ştiinţific'' la toate, deşi în realitate nu şi-a dezvoltat capacitatea de a urmări sau construi un raţionament logic. [277]

*

În privinţa aspectului religios, educaţia pe care o formează televiziunea în timp este una liberală (în sens nihilist) şi sincretică. Ideile darwiniste sunt amestecate cu credinţa în extratereştri, în puteri şi fenomene supranaturale. De la credinţele orientale până la creştinism,

---

[276] Ibidem, pp.378-387.
[277] Ibidem, pp.388-393.

de la mistica răsăriteană până la pietismul apusean, toate sunt amestecate în creuzetul emisiunilor de televiziune.

În climatul de toleranţă al micului ecran, toate religiile sau mişcările spiritualiste sunt la fel de adevărate, de interesante şi de folositoare, în toate, ni se sugerează, se găseşte acelaşi Dumnezeu şi de aceea este important doar să crezi în ceva, indiferent în ce. Calitatea cea mai importantă a credinciosului în optica TV este aceea de a fi tolerant. Adică a accepta că şi celălalt poate avea dreptate, că, în fond, şi el se roagă în felul său la Dumnezeu. Această atitudine ,,democratică'', ,,tolerantă'', de ,,deschidere'' şi de ,,imparţialitate'' este însă contrară aproape oricărei mărturisiri de credinţă. ***Ea nu face decât să submineze credinţa, în general, şi pe cea creştină, în special. A spune că toate credinţele sunt la fel de adevărate este acelaşi lucru cu a afirma că toate sunt mincinoase, deoarece aproape fiecare credinţă le contestă, prin mărturisirea pe care o face, pe toate celelalte. Dumnezeu nu poate fi în acelaşi timp şi Iisus Hristos, dar şi Buddha, Brahma, un extraterestru sau pietrele şi copacii cunoscute ca dumnezei în religiile idolatre.*** [278]

*

Până nu demult, părinţii i-ar fi oprit pe copii să citească anumite cărţi considerate periculoase pentru educaţia acestora. Cărţile care conţineau învăţături mincinoase sau erotice erau primele în fruntea listei lecturilor interzise. Astăzi însă, Harry Potter *este scrisă de o membră a bisericii sataniste – după cum declară însăşi autoarea cărţii, iar acţiunea se învârte în jurul unei şcoli de vrăjitorie, urmărind, în fond, deprinderea de către copii a unor practici magice, familiarizarea cu lucrarea forţelor demonice. […]* **Este cunoscut deja sindromul Harry Potter: puternice dureri de cap suferite de copii în urma citirii cărţii.** *Fenomenele ,,supranaturale'' sau problemele psihice nu lipsesc din repertoriul consecinţelor produse de lectura cărţii. Însuşi interpretul rolului principal al filmului a fost internat pentru un interval de timp într-un spital de boli psihice. […]*

Egoist şi individualist, ghidat numai de propriile interese şi plăceri, tânărul crescut în faţa micului ecran este incapabil să se descurce singur în viaţă. ***Tiranic cu propriii părinţi, îndrăzneţ până la obrăznicie cu cei mai mari decât el, ca şi cum i s-ar cuveni totul, îşi arogă toate drepturile şi libertăţile, fără a considera că are vreo datorie sau responsabilitate.*** *[…] Acest tânăr care lasă impresia că ştie totul, că are răspuns la toate, maschează de fapt în spatele pseudoculturii afişate cu suficienţă o incultură crasă. Crescut într-o cameră de bloc, cunoscând lumea prin sticla micului ecran, nu are cunoştinţe elementare privind natura, animalele, plantele sau fenomenele fizice cele mai obişnuite. Nu se pricepe la nici un meşteşug şi nu ştie să se descurce într-o situaţie oarecare. Tânărul care şi-a format prin televizor o percepţie falsă despre lume şi despre sine este, practic, lipsit de orizontul de înţelegere şi cunoştinţe pe care oricare copil de la ţară sau din trecut îl avea în mod normal.*

Cu toate că face pe ,,durul'', arătându-se sigur pe sine, precum i-a văzut pe cei de la televizor, acest copil, datorită nedezvoltării normale a ariilor prefrontale este foarte impulsiv, este labil emoţional, incapabil să-şi controleze comportamentul şi să-şi înfrâneze dorinţele. ***Învăţat să facă numai ce vrea, să nu asculte de nimeni, mai cu seamă de părinţi sau profesori, tânărul plămădit de televiziune în duhul culturii nihiliste se supune însă cu docilitate comandamentelor impuse de modă, este deschis superstiţiilor, reclamelor publicitare şi urmează cu fidelitate modelul eroilor de pe micul ecran.*** [279]

*

[278] Ibidem, pp.396-397.
[279] Ibidem, pp.398-401.

În privinţa relaţiei de dragoste, lucrurile stau cu mult mai rău. Cu toate că-şi cheltuieşte o mare parte a tinereţii cu această problemă, nu ştie nimic despre ce înseamnă cu adevărat dragostea. Nu ştie practic să iubească pentru că nu a învăţat să rabde, să ierte, să se jertfească, să-l compătimească pe celălalt, să-i asume neputinţele şi să-l sprijine. Crezând că dragostea se reduce la povestea sentimentală încheiată cu o relaţie sexuală, la distracţie şi plăcere, acest tânăr este permanent deziluzionat de persoana celuilalt şi de propria persoană. De fapt, aceasta este drama cea mare a copilului sau a tânărului culturii mediatice: discrepanţa uriaşă dintre pretenţiile sau drepturile pe care televiziunea l-a învăţat să şi le revendice şi capacităţile mentale, disponibilităţile emoţionale, afective şi abilităţile practice pe care tot televiziunea i le-a modelat. […]

În condiţiile în care copiii nu au un spaţiu liber în care să se joace, parteneri de joacă, posibilitatea de a-şi exersa imaginaţia şi sunt izolaţi într-o cameră de bloc, este foarte greu să fie limitat timpul vizionării. Aceasta mai cu seamă în condiţiile în care în majoritatea caselor televizorul stă deschis între 3 şi 4 ore zilnic.

În acest context, tot mai mulţi dintre cercetători optează pentru eliminarea completă a televizorului din universul vieţii de familie. […] Argumentul fructului oprit a fost aplicat şi în cazul consumului de droguri. ,,Când drogurile vor fi legalizate, se susţinea propagandistic, tinerii nu vor mai fi atât de curioşi şi astfel mult mai puţini vor cădea pradă consumului.'' Tot Olanda a fost ţara care a pus în practică acest principiu, legalizând vânzarea drogurilor uşoare – marijuana şi haşişul. Rezultatul poate fi constatat de oricare turist al Amsterdamului. Nenumăraţi tineri pot fi întâlniţi, chiar şi în timpul zilei, luându-şi doza la colţ de stradă. Sute de asociaţii se ocupă de resocializarea consumatorilor de droguri, în timp ce Olanda a devenit un important centru european al traficului de stupefiante. Se pare, aşadar, că fructul oprit *nu este decât un argument propagandistic, un sofism nihilist destul de convingător pentru mulţime.* [280]

*

În realitate, se arată că, mai cu seamă în cazul actelor seductive, practica nu face decât să cultive obiceiul, să slăbească discernământul şi să dea dependenţă. Având posibilitatea legală să meargă la bordel, tinerii o vor face mult mai probabil decât în condiţiile în care bordelul nu ar fi o prezenţă oficializată în spaţiul public al oraşului. Apelând la serviciile prostituţiei, tinerii nu vor deveni mai rezervaţi privind astfel de experienţe, ci cu mult mai sensibili, mai dependenţi şi chiar obsedaţi de sex. De asemenea, începând cu un drog uşor, este foarte probabil ca, în timp, odată cu instalarea dependenţei, să se treacă la un narcotic mai puternic.

În aceiaşi termeni poate fi pusă problema şi în cazul televizorului, un mijloc prin excelenţă seducător care dă dependenţă. Oare pot copiii să-şi înfrâneze curiozitatea, să discearnă ce este bine şi ce este rău, să se oprească la timp din vizionare? Pot oare aceştia să se detaşeze de atmosfera hipnotică, fascinantă a micului ecran, să spună ,,nu'' unor mesaje construite pe baza ultimelor tehnici sau studii de persuasiune, în scopul captivării atenţiei, al înlănţuirii minţii, al slăbirii voinţei şi înşelării discernământului? Faptele arată în mod clar că, la fel ca în cazul drogului, consumul cere un consum şi mai mare. Prin vizionare, copiii nu dobândesc imunitate la acest obicei, ci, dimpotrivă, se creează deprinderea, se produce intoxicarea, apare dependenţa. […]

Din cercetările privind efectele televiziunii, îndeosebi a celor ce vizează eficientizarea propagandei şi manipulării prin televizor, pot fi desprinse trei principii sau mijloace prin care oamenii pot micşora influenţa pe care televiziunea o are asupra lor şi chiar pot scăpa de tirania

---

[280] Ibidem, pp.401-407.

acesteia: ***1. Întărirea legăturilor interpersonale; 2. Coeziunea grupurilor; 3. Configurarea vieţii şi mentalităţilor în jurul simbolului sau credinţei mărturisite de comunitatea căreia persoana respectivă aparţina (familia şi parohia).*** [281]

*

Se poate spune astfel că lumea este pentru individ percepută sau cunoscută prin intermediul grupului sau, mai concret, grupul este lumea cotidiană a fiecărui om. […] Televiziunea însă opune realităţii grupului o altă lume, o realitate globală şi impersonală, chiar dacă pe micul ecran tot oamenii sunt actorii principali. Cei care aparţin unui grup puternic pot ignora lumea TV, deoarece acesta reprezintă reperul valorilor şi opiniilor după care sunt judecaţi şi apreciaţi, după care se împlinesc sau se pierd. În condiţiile în care grupul şi familia nu mai înseamnă nimic pentru om, atunci lumea TV devine mediul indispensabil împlinirii nevoii de comunicare şi comuniune, marea familie (globală) în care individul aspiră să ocupe un loc chiar şi numai în mod virtual prin participarea empatică.

Grupul, arată Ellul, este principalul obstacol în calea propagandei şi a manipulării. ,,Grupul manifestă rezistenţă în faţa actului de persuasiune. Când este puternic şi are o coeziune internă, grupul oferă chiar şi un tip de protecţie membrilor săi […], el menţine un control asupra indivizilor, îi împiedică să se integreze societăţii tehnologice. De aceea, fragmentarea sau dezagregarea lui devine o ţintă. *Numai atunci când grupurile foarte mici sunt astfel anihilate, când indivizii nu mai găsesc apărători şi nici o protecţie din partea grupului cărora aparţin, de-abia atunci acţiunea totală prin intermediul propagandei devine posibilă.''*

Devine astfel explicabil motivul pentru care propaganda realizată prin mijloacele de comunicare în masă luptă, după cum observa Lasch, cu atâta perseverenţă pentru dezagregarea tuturor comunităţilor şi mai ales a familiei. *Televiziunea este, după Serge Moscovici, unul dintre cele mai importante instrumente ale masificării. Ea este cea prin care oamenii sunt scoşi din grupurile sau familiile cărora le aparţin şi sunt iniţiaţi sau* ***însinguraţi în marea familie globală – masa de indivizi****. Prin conectarea la lumea TV, într-o măsură tot mai mare indivizii îşi însuşesc mentalitatea masei pentru a fi transformaţi prin aceasta în ,,obiecte predilecte ale propagandei''.* [282]

*

Democraţia, banul (capitalul), omul ca dumnezeu (antropocentrismul), ideea de libertate (libertinismul, în fond), plăcerea erotică şi, mai nou, terorismul sunt doar câteva dintre simbolurile sau credinţele răspândite prin mass-media. [...] Oamenii conservatori sunt mai critici, nu îmbrăţişează atât de uşor noile teorii, precum inovaţiile culturale şi comportamentale. [...] Toate falsele nevoi pe care societatea de consum le creează oamenilor constituie legături puternice prin care aceştia sunt târâţi către vâltoarea mediatică, către televizor. ***Neliniştea că alţii ţi-au luat-o înainte, că nu mai eşti în pas cu moda, că nu mai eşti în rândul lumii sunt produsul mentalităţii consumatoriste, al propagandei la care individul este supus încă din primii ani de viaţă. În cadrele modului de viaţă consumist televiziunea devine necesară, deoarece prin ea se validează acest stil de viaţă, oamenii se liniştesc că se află pe calea cea ,,bună'' şi tot prin televiziune se propun noile modele de vieţuire. În societatea contemporană, televiziunea constituie principalul mijlocitor între om şi viaţa modernă a lumii, între individ şi industria de consum.*** *[…]*

Scoateţi televizorul din casă, protejaţi-vă sau adăpostiţi-vă din faţa tirului mediatic care vă fărâmiţează, vă înstrăinează şi vă epuizează mintea, fără să vă aducă nici un folos.

[281] Ibidem, pp.407-420.
[282] Ibidem, pp.421-422.

Reveniţi la o viaţă normală de familie, în care să petreceţi mai mult timp cu cei dragi, la comunicarea comunitară, la micile îndeletniciri de acasă, liniştiţi-vă mai mult şi o să scăpaţi de televizor, întărindu-vi-se concomitent sănătatea mentală şi trupească. [283]

*

Cu toate că se autoproclamă cultura libertăţii, se pare că niciodată în istorie oamenii nu au fost atât de mult constrânşi la un anumit mod de viaţă ca în societatea modernă. În oricare *cultură tradiţională sau religie exista o anumită distanţă între mărturiile sau preceptele acesteia şi viaţa oamenilor.* ***În societatea modernă însă, deşi nimeni nu te constrânge ca să faci ceva anume, prin faptul că este reconfigurat însuşi modul de viaţă, opţiunea nu mai este decât o lozincă propagandistică inaplicabilă în realitate. Nimeni nu te întreabă dacă vrei sau nu să trăieşti în această lume, ci doar ţi se spune că aceasta este lumea ideală în care eşti chemat să trăieşti. Dacă nu-ţi convine, ieşi în afara jocului, lucru de care se tem cei mai mulţi.*** *[…]*

A-l vindeca pe om de televizor *este un pas important care s-ar face pe calea însănătoşirii. Dar atâta timp cât nihilismul nu a fost eradicat, vindecarea nu este completă şi este foarte posibilă revenirea bolii. Divertismentul, desfrânarea, sincretismul religios, violenţa, practicile magice şi celelalte semne ale descompunerii nihiliste nu aparţin numai lumii TV, deşi televiziunea este cel mai bun mediu de propagare a lor. […] Nietzsche, Marx, Bakunin şi toţi marii nihilişti ai secolului al XIX-lea, în programul lor ideologic se pronunţă făţiş împotriva creştinismului, a lui Hristos, Însuşi Fiul lui Dumnezeu. […]* ***Pentru cine va analiza programul nihilist va putea constata că nu există principiu de viaţă creştină care să nu fie negat sau reflectat în mod negativ într-un principiu al gândirii nihiliste. Practic, nihilismul, la nivelul gândirii teoretice sau al modului de viaţă care-l promovează, nu este altceva decât negativul învăţăturii creştine.*** [284]

*

Instinctele de supravieţuire, hrănire, reproducere şi apărare nu sunt rele în sine, după cum nu sunt rele nici emoţiile, însă problema pe care o creează nihilismul este scoaterea acestora de sub controlul raţiunii, control care este specific omului. *[...] Războiul prin care trece omul modern este mai mult decât unul cultural, este* ***un război religios****. Nietzsche, ca şi alţi mari nihilişti ai secolului al XIX-lea, afirma acest lucru, învinovăţindu-L pe Hristos Fiul lui Dumnezeu că a propovăduit această religie a smereniei, a dragostei, a iertării, a fidelităţii, şi nu pe aceea care ar fi trebuit, după mintea lor, să fie adevărata religie, cea a supraomului, o religie a trufiei, a puterii şi violenţei, a urii, a răzbunării şi a desfrânării. […]*

Astfel, treptat, omul modern se vede tot mai singur, mai bolnav şi neputincios, mai infirm sufleteşte şi trupeşte într-o lume în care i s-a promis totul, chiar că va fi propriul dumnezeu (vezi antropocentrismul), dacă se va lăsa de trecut, de tradiţii, de valori sau ierarhii, de tot ce ţine de ordinea creştină a lumii, şi unde s-a trezit că nu-i mai rămâne, în fond, decât să viseze în faţa televizorului, să se predea consumului de droguri, erotismului sau altei experienţe evazioniste, ca să uite de propria neîmplinire şi să nu înnebunească. [Notă: Tematica deschiderii ultimei olimpiade (Atena 2004) a urmărit să pună în lumină chiar ideea darwinistă. Într-o reprezentare alegorică, se sugerează apariţia omului în urma unui proces evolutiv şi înaintarea lui în istorie sub semnul eroticului (zeul Eros patronează istoria).] [285]

*

[283] Ibidem, pp.424-427.
[284] Ibidem, pp.429-436.
[285] Ibidem, pp.441-442.

Dintru început trebuie făcută observaţia că totuşi cea mai mare parte a afirmaţiilor privind efectele televiziunii asupra minţii umane sunt valabile şi în cazul calculatorului. […] Prin urmare, calculatorul, ca şi televizorul, indiferent de utilizarea sa, constituie un important factor de stres pentru creierul uman. […] Dependenţa de internet este comparabilă cu cea generată de droguri. Mulţi, în special studenţii şi tinerii, ajung să petreacă nopţi şi zile întregi pe internet, renunţând la orice altă activitate, chiar şi să-şi mai procure hrana şi să mai mănânce. ***Cu cât mintea este mai puternic captivată în această lume ficţională, cu atât oamenii se simt mai puţin dispuşi şi capabili să ducă o viaţă normală.*** *[…] Computerele favorizează lipsa de disciplină. Copiii nu au destul autocontrol pentru a se stăpâni, direcţionând şi limitând utilizarea computerului. Chiar mai mult, favorizarea lipsei de disciplină este exact opusul unuia dintre obiectivele principale ale educaţiei. […] Cea mai multă informaţie accesată prin internet nu are un context în ceea ce priveşte copilul. Internetul reprezintă ceea ce se poate numi ,,educaţie libertină'': copilul face ce vrea şi când vrea. Este exact contrariul a ceea ce educaţia ar trebui să fie (din moment ce nu există nici un adult care să aprecieze ce este mai bun pentru ei). Copiii şi tinerii au nevoie de o orientare constantă spre ce ar trebui să citească, să înveţe etc.! Evident, întotdeauna trebuie lăsat puţin loc şi pentru libertate în activităţile programate, altfel creativitatea este omorâtă.* ***Intuitiv, copiii aşteaptă un ghid în dezvoltarea lor şi o lipsă de orientare poate provoca serioase dereglări în comportament.*** *Prin tradiţie, părinţii aleg, de exemplu, cărţile pe care le citesc copiii lor; profesorii, ce trebuie să li se predea şi sub ce formă, potrivit cunoştinţelor, dezvoltării şi mediului elevilor. Aceasta nu se întâmplă în cazul internetului. Un instrument pentru adulţi, complet de-contextualizat, oferit copiilor şi adolescenţilor, provoacă un efect de maturizare precoce, permiţându-le să intre în contact cu o informaţie care nu este potrivită pentru maturitatea şi mediul lor.*

Orice grăbire a maturizării fizice şi psihice a copiilor şi adolescenţilor este foarte dăunătoare pentru ei: în educaţie şi în dezvoltarea personală nu este posibil saltul peste etape fără efecte negative ulterioare. *[…] în internet creşterea gunoiului informaţional este exponenţială şi devine din ce în ce mai greu să găseşti ceva cu adevărat folositor fără să ştii dinainte locaţia. Sau că în poşta electronică nu trebuie să cazi în extrema trimiterii de mesaje telegrafice, fără formulă de adresare, tratându-i pe destinatari ca pe nişte maşini, şi nu ca pe fiinţe umane.*

Şcoala viitorului nu trebuie să fie una mai tehnică, ci una mai umană. Ar trebui să-i înveţe pe copii la timpul potrivit (liceu) să înţeleagă maşinile şi să le stăpânească. Ar trebui să predea utilizarea tehnologiei acolo unde este folositor, să ridice fiinţa umană, plasând-o deci la locul potrivit ei şi nu să o degradeze. ***Numai prin educaţie putem răsturna prezenta dominaţie a maşinilor asupra fiinţelor umane, care devin sclavii lor, în loc de stăpânii lor.*** [286]

[286] Ibidem, pp.446-455.

<u>MAGIA TELEVIZIUNII SAU PUTEREA OCULTĂ DE A ILUZIONA OAMENII DIN ÎNTREAGA LUME</u>

Să te uiţi la televizor şi să pălăvrăgeşti în timpul acesta, să bei o cafea, să mănânci ceva sau să stai întins este foarte posibil, dar să reuşeşti ca în timpul vizionării cu ochii aţintiţi la ecran să te poţi adânci în rugăciune este un lucru foarte puţin probabil prin totala incompatibilitate a celor două stări. Prin toate acestea, ***vizionarea unei slujbe la televizor nu are nimic comun cu închinarea lui Dumnezeu cea adusă în timpul unei slujbe în Biserică sau chiar al rugăciunilor personale desfăşurate în alt loc.***

Nu acelaşi lucru se poate spune şi despre alte ritualuri, cum ar fi cele ale practicilor oculte magice, care nu sunt defavorizate, ci, dimpotrivă, pot fi înlesnite prin transmiterea la televizor. <u>Odată cu trecerea timpului, an de an, magicul ocupă un loc tot mai important în spaţiile de emisie ale televizualului, fie că este vorba de televizor, de jocuri video sau de internet. Un procent tot mai mare al producţiilor de mare succes îl constituie filmele construite pe teme legate de puteri supranaturale, lumi necunoscute, fiinţe şi forţe oculte.</u> Războiul Stelelor, Harry Potter şi Stăpânul Inelelor au adus de-a lungul timpului în faţa ecranelor sute de milioane de telespectatori din lumea întreagă. ***Mediul video este, se pare, foarte prielnic actului magic, echipat parcă în mod special pentru această funcţie.*** *Hipnoza, şedinţele de bioterapie întreprinse prin intermediul televiziunii, farmecul seducător al acestei lumi, suspansul filmelor de acţiune, misterul filmelor de groază, întruchipări şi dispariţii enigmatice şi multe altele constituie arsenalul magic al televiziunii.* [287]

*

<u>Prin această putere extraordinară de a iluziona mulţimile, televiziunea este, practic, cel mai performant mag care a existat vreodată. Ea oferă indivizilor puterea, chiar dacă una iluzorie.</u> *[…] <u>Magia, erotismul şi violenţa sunt cele mai potrivite mesaje pentru a fi transmise prin televizor</u>, deoarece însăşi natura acestora le favorizează în mod deosebit. Aceasta înseamnă că* ***ele vor domina tot mai mult peisajul micului ecran, în pofida oricăror critici şi opoziţii****.*

<u>Oamenii trebuie să fie conştienţi că, oricât de mult discernământ ar avea, prin împărtăşirea regulată din experienţa vizionării TV, treptat, caracteristicile generale ale acestuia se vor imprima adânc în subconştientul lor, în judecată şi în comportament, înrâurindu-le în mod definitoriu existenţa.</u> *A vrea să transformi televiziunea într-un educator cultural, moral şi religios este ca şi cum cineva ar urmări să îmblânzească o lupoaică, astfel încât aceasta să fie capabilă să păzească turma şi să alăpteze miei. […] Tehnologia video nu este prielnică transmiterii mesajului creştin. Apariţia slujbelor ortodoxe sau a mesajului creştin pe micul ecran nu face altceva decât să transforme realitatea acestora într-un fapt divers, să le demonetizeze prin sărăcirea tainei pe care televizorul este incapabil să o transmită. Astfel se reuşeşte însă înglobarea Bisericii, a mesajului acesteia în panoplia ofertelor culturale ale modernităţii (dezavantajată desigur din start, prin transmiterea ei prin mediul TV), în configurarea noii realităţi de conştiinţă şi existenţă în care este absorbită umanitatea – lumea televizualului.* [288]

*

---

[287] Virgiliu Gheorghe, ***Efectele televiziunii asupra minţii umane***, Ed. Prodromus, Fundaţia Tradiţia Românească, ed. a II-a, Bucureşti, 2006, pp.332-333.
[288] Ibidem, pp.334-336.

,,Vizionarea TV, prin caracteristicile sale, îi determină pe oameni să se raporteze la televiziune ca la o instanţă de ordin religios. Nu numai metaforic vorbind, ***televiziunea instituie în societatea mediatică o realitate asimilabilă templului din religiile idolatre****'', precizează dl Virgiliu Gheorghe enunţând ideea axială a cărţii de faţă. [...]* ***Cele două totalitarisme – ideologic şi magic – induc două formule de stat totalitar, iar acestea sunt amândouă expresii ale culturii nihilismului*** *[...] singurul răspuns la cultura nihilismului este cultura credinţei. Fără de această ,,întoarcere'' se poate uşor prognoza nu sfârşitul civilizaţiei occidentale, ci sfârşitul omenirii. Cu adevărat, lumea se află azi la răspântie: cultura nihilismului şi cultura credinţei reprezintă marea bifurcaţie a omenirii. Ea este bifurcaţia între drumul spre sinucidere colectivă sau spre supravieţuire colectivă.* [289]

*

Studiile sociologice demonstrează că oamenii, deşi ştiu că o mare parte din tot ceea ce văd pe micul ecran este ficţiune, se comportă ulterior vizionării ca şi cum totul ar fi fost real şi bun de avut ca model. Se pare că televiziunea exploatează o tendinţă inconştientă a psihicului uman, înclinarea omului de a se încrede în ceea ce vede cu proprii ochi. ,,A fi văzut'' a fost dintotdeauna cel mai bun argument. [...] Puterea uriaşă de persuasiune pe care imaginile în mişcare o deţin în modelarea imaginaţiei şi în manipularea indivizilor se datorează în primul rând faptului că în faţa ecranului TV mintea pătrunde într-o stare de natură semihipnotică, uşor încadrabilă stărilor alterate de conştiinţă. Nu numai inducerea unui ritm cerebral alfa determină acest fenomen, ci şi delocalizarea spaţio-temporală, privarea senzorială presupuse de vizionare împreună cu toate caracteristicile acestei experienţe ce fac ca mintea telespectatorilor să se afle într-o stare similară visului şi stărilor halucinatorii. [...]

Efectul magic al mediei audio-video nu putea rămâne neexploatat de cei care urmăresc dobândirea puterii prin controlul dorinţelor, mentalităţilor şi al comportamentului uman. ***Statul magic este, după Culianu, prototipul statului viitorului. În acest stat guvernarea se realizează cu ajutorul mijloacelor evazioniste, între care divertismentului, practicilor magice şi televiziunii li se acordă un loc central.***

Statul magician este cel care conduce lumea prin publicitate şi divertisment, prin erotism şi desigur prin puterea imaginilor în mişcare. Vrăjirea sau, după cum se arată, revrăjirea lumii prin media audio-video devine instrumentul principal în controlul conştiinţei umane, în spălarea creierului, în formarea omului nou – experiment ratat de comunism. *[...] Având în vedere toate acestea, privitul la televizor pune în mare pericol libertatea persoanei umane. Este greu să nu se dezvolte obiceiul vizionării cotidiene, atunci când există timpul disponibil pentru aceasta. Este exclus controlul programelor vizionate, al mesajelor care se strecoară în adâncurile subconştientului. Ajunge să fie imposibilă păstrarea neschimbată a concepţiilor şi atitudinilor, evitarea manipulării şi a intoxicării minţii cu mesajele lumii TV.* ***Singura modalitate prin care astăzi pot fi protejate libertatea, discernământul, sănătatea mentală şi sufletească nu poate fi decât renunţarea într-o măsură tot mai mare la ,,serviciile'' televiziunii.*** [290]

*

---

[289] Prof. univ. dr. Ilie Bădescu în Cuvânt înainte la vol. lui Virgiliu Gheorghe, ***Revrăjirea lumii sau de ce nu mai vrem să ne desprindem de televizor,*** Ed. Prodromus, Fundaţia Tradiţia Românească, Bucureşti, 2006, pp.5-14.
[247] Editorii, în Introducere, op.cit., pp.15-20.

Pentru omul modern a vedea imagini din cele mai diverse, a asculta cuvinte sau învăţături contradictorii, a se împărtăşi din orice experienţă pe care o pune la dispoziţie societatea sau lumea înconjurătoare este ca şi cum s-ar plimba pe o plajă şi ar aduna o mulţime de pietricele interesante, din care pe unele le-ar băga în sac, iar pe celelalte le-ar arunca înapoia sa. Acest om crescut la şcoala evoluţionistă sau materialistă a timpului nostru consideră că liberul arbitru sau raţiunea îi permit să selecteze dintre imaginile sau experienţele întâlnite pe acelea care îi convin sau îl interesează, iar pe celelalte, chiar dacă s-a împărtăşit deja din ele, le poate azvârli cu uşurinţă în coşul uitării, fără a le îngădui să lase vreo urmă sau influenţă în adâncul sufletului. Omul modern îşi zice, aşa cum a fost învăţat, că este capabil a discerne ce este adevărat, bun sau folositor din tot ceea ce vede, aude sau învaţă (spre exemplu, de la televizor) şi să se debaraseze de tot ce consideră fals, rău sau nefolositor. […]

Enorma putere pe care imaginile le au în modelarea imaginaţiei, în influenţarea vieţii oamenilor şi în istorie o mărturisesc toate marile religii ale lumii. Odată însă cu procesul de secularizare a culturii europene, rolul imaginii în viaţa omului a fost tot mai puternic eludat sau nerecunoscut. [Notă: Răspândirea gândirii protestante (iconoclaste în esenţă), dezvoltarea societăţii tehnologice, apariţia şi răspândirea gândirii evoluţioniste şi materialiste pot fi considerate cauzele principale ale fenomenului…] [291]

*

Concluzia generală la care ajung astăzi cercetători ca G. Dumezil sau M. Eliade, Bachelard sau G. Durand este că, undeva în adâncul minţii noastre, sunt imprimate, depozitate toate experienţele vizuale (imagini, simboluri, arhetipuri, mituri), de unde ne pot influenţa şi defini întreaga viaţă psihică.

[Notă: În nenumărate studii se arată că Darwin însuşi sau materialişti ca Marx şi Lenin, cu toate că propovăduiau sau divinizau omul ca produs al evoluţiei speciilor afirmând totodată gândirea materialistă ca semn al depăşirii gândirii religioase sau simbolice, erau ei înşişi marcaţi, în creaţia şi acţiunile lor, în modul cel mai profund, de o proiecţie mitică sau simbolică. Marx şi Lenin, spre exemplu, construiesc societatea comunistă ca pe o caricatură a lumii noi propovăduite de creştinism. O lume nouă, un paradis terestru al unei societăţi a egalităţii, a bunăstării etc. De asemenea, prin lupta vehementă pe care aceştia au dus-o pentru distrugerea ordinii vechi, prin exterminarea a milioane de oameni, s-a demonstrat că ***mintea şi subconştientul lor nu erau stăpânite de o gândire logică, raţională cât de o mitologie sau imagerie a maleficului****.] […]*

Este un mit credinţa în puterea şi în autonomia unei raţiuni conştiente, libere de orice influenţă din zona de adâncime a minţii, numite de moderni subconştient. Mit susţinut sau propovăduit chiar de aceia care se folosesc cel mai mult de subconştientul oamenilor. Acesta este poate unul dintre cele mai profitabile mituri din întreaga istorie a omenirii, pentru că ***omul devine influenţabil şi uşor de manipulat atunci când exclude el însuşi posibilitatea manipulării****. Adică, atunci când nu ştie sau când nu crede că imaginile sau mesajele pe care le primeşte au puterea de a-l influenţa, chiar dacă în mod raţional nu le acordă nici o atenţie.* [292]

*

Dacă un american, observă J. Mander, vrea să-şi evoce perioada istorică a războiului dintre nordişti şi sudişti, atunci cu siguranţă va avea în minte imagini din filmul Pe aripile vântului *sau alte câteva filme care narează întâmplări din această perioadă. Al Doilea Război Mondial, nazismul, lagărele de concentrare nu sunt cunoscute sau imaginate decât pornind de la*

---

[291] Virgiliu Gheorghe, op.cit., pp.21-22.
[292] Ibidem, pp.23-24.

imaginile din filme. În schimb, represiunea comunistă, lagărele acesteia, zecile de mii de morţi, torţionarii de la Piteşti etc. care nu au fost ecranizate, nu au un relief semnificativ în conştiinţa oamenilor de astăzi. […]

Peştera lui Gerbner este de fapt societatea modernă, lumea în care comunicarea interpersonală a sărăcit extrem de mult, unde oamenii se izolează de semenii lor – fiecare cu casa lui, cu maşina lui, cu interesele personale – unde vecinii nu se mai cunosc sau nu mai au nimic să-şi spună, unde practic nu mai există mici comunităţi care să aibă o viaţă proprie sau propriile evenimente. Într-o astfel de realitate, înconjuraţi de asfalt, beton, plastic şi metal, ***ecranul televizorului devine pentru cei mai mulţi oameni, mai cu seamă pentru copii, bolnavi sau bătrâni, fereastra către lume, sursa principală a imaginilor, a modelelor, a trăirilor emoţionale şi a judecăţilor de valoare****. […]*

Aceasta nu înseamnă că fascinaţia pe care o provoca televizorul ar fi dispărut, ci, se pare că oamenii s-au învăţat a privi la lumea micului ecran, ca şi cum ar fi reală, cu singura diferenţă că pe aceasta o vedem prin intermediul tehnologiei. Ecranul TV devine o fereastră, prin care putem percepe şi cunoaşte ce se întâmplă pe strada, în oraşul, în ţara în care trăim sau în întreaga lume. ***Astfel, prin sugestie sau convenţie mentală ajunsă la automatism, imaginile de la televizor, proiectate prin vedere pe ecranul minţii, sunt asimilate acelora pe care le produce de obicei experienţa directă, nemijlocită de televizor a acelor realităţi vizionate. Ca şi cum am fi martorii acelor evenimente.*** *[…] Prin caracteristicile ei cele mai generale, această experienţă poate fi uşor integrată în categoria experienţelor imaginarului, în familia stărilor alterate de conştiinţă (SAC) precum ar fi visul, hipnoza, sau stările generate în unele practici oreientale, în halucinaţiile provocate de drog sau de bolile psihice.* [293]

*

La televizor însă, succesiunea cadrelor, a imaginilor nu este cea naturală. Imagini din alte părţi ale pământului apar şi dispar din faţa ochilor noştri cu viteza luminii. Nimic nu este continuu şi stabil precum este realitatea. Orice emisiune presupune zeci sau sute de tăieturi de plan – cadre – unite după logica operatorului sau a regizorului de imagine. Dacă ne-am concentra puţin asupra ecranului, astupându-ne urechile pentru a înlesni analiza, am putea număra câte tăieturi sau schimbări de plan – aşa-zise evenimente tehnice – au loc în numai câteva minute. […] Când privim la televizorului avem tendinţa de a accepta ca adevărate fapte sau întâmplări pe care dacă le-am observa în viaţa de zi cu zi, le-am socoti ilogice sau stupide. Aşa cum demonstrează Esslin, spiritul critic în faţa micului ecran este redus, telespectatorul având mult mai repede ca în realitate ***tendinţa de a se încrede în ceea ce vede la televizor****. [...]*

Cui se datorează această forţă aproape hipnotică a televiziunii s-a arătat în primul volum al cărţii; aici am adăuga doar faptul că, asemenea visului, tot ce se întâmplă pe micul ecran are un caracter extraordinar de tip mitic. Faptele sunt văzute ca exemplare, extraordinare pe fundalul cenuşiu, şters al experienţei cotidiene. Acest fenomen este cel mai uşor de sesizat în actul dramatic, care, de altfel, caracterizează majoritatea transmisiunilor TV. Realitatea cotidiană faţă de cea a televiziunii poate apărea monotonă, banală, în timp ce televiziunea poartă această emblemă a extraordinarului şi miraculosului, ca şi cum cineva ne revelează în chip profetic un aspect fundamental al existenţei sau ca şi cum ni s-ar deschide o fereastră către lumea de dincolo, lumea esenţelor sau a speranţelor, a răspunsurilor, a plăcerii, a visului, a eliberării şi puterii demiurgice. [294]

*

[293] Ibidem, pp.29-35.
[294] Ibidem, pp.43-45.

Atât atunci când ne uităm la televizor, cât şi atunci când visăm, totul se petrece numai în interiorul minţii noastre, diferenţa care rămâne este doar aceea că în actul vizionării procesul imaginativ este controlat sau dirijat din exterior, pe când în stările alterate de conştiinţă acesta este dependent de starea psihică a persoanei respective sau de mişcările produse la nivelul conştientului şi inconştientului uman. Ţinând cont de toate aceastea putem înţelege mai bine ***adevărata natură a televiziunii****, precum şi mecanismele care-i conferă o putere de sugestie şi de manipulare unică în istoria omenirii. […]*

Caracterul hibrid al lumii televizuale – o lume aflată între vis şi realitate – este poate una dintre cele mai bune explicaţii a puterii de fascinaţie şi seducţie de care dispune televiziunea în manipularea conştiinţei umane. *[…] ,,…Spiritul nu mai are decât a se supune puterii imaginilor, în fapt, putere a producătorilor lor''. ,,Întrebuinţarea imaginii în publicitate se bazează pe acest postulat ca să zăvorască în el spectatorul: nu numai că a vedea înseamnă a crede, dar, foarte repede, e credibil doar ce e văzut.'' Prin urmare, vizionarea TV îl determină sau îl condiţionează pe telespectator prin educarea subconştientului să se încreadă tot mai mult în imagine, în ceea ce vede la televizor, chiar dacă acea lume intră uneori în conflict flagrant cu realitatea.* Am văzut la televizor*, a ajuns argumentul principal pe care, chiar dacă nu toţi îl formulăm explicit, îl avem ca justificare sau temei pentru multe din gândurile şi comportamentele noastre. […]*

Dramaticul, care guvernează lumea televizualului, impune suspendarea facultăţii critice oe perioada implicării şi participării, pentru a face posibil ataşamentul emoţional. Raţionamentul, gândirea sau îndoiala detaşează, de aceea ei sunt cei mai mari duşmani ai actului dramatic, ai implicării în scenariile lumii televizuale. [295]

*

Pentru omul societăţii tradiţionale, lipsa unui ,,Centru'', a unei divinităţi făcea existenţa fără sens. Omul nu putea trăi fără o credinţă, fără o religie care să-i organizeze spaţiul, timpul, viaţa, întregul cosmos în care trăia, care să-l facă să înţeleagă sensul cosmosului şi al propriei vieţi. În creştinism, biserica, drept locaş sfinţit, este locul unde creştinul îşi dobândeşte prin Botez noua identitate, locul în care, prin excelenţă, acesta comunică cu Dumnezeu şi unde Dumnezeu îi vorbeşte. În jurul locaşului bisericii se centrează geografia fizică a oricărei comunităţi creştine. Atât ca realitate fizică, cât şi spirituală, Biserica se află în centrul existenţei şi al preocupărilor creştinului. […] Lumea TV, printr-o stranie inversiune ontologică, a ajuns să se situeze deasupra celei reale. Ea devine, pentru omul modern, modelul, reperul esenţial al orientării în societate, lumea exemplară a existenţei plenare. Participând la viaţa acestei lumi, telespectatorii simt că se însufleţesc, că trăiesc cu adevărat, televizorul este cel care dă sens, cel prin care lumea poate fi înţeleasă şi interpretată. […]

Mitul ca instrument politic. *Televiziunea se foloseşte de mituri în primul rând pentru a facilita sau eficientiza transmiterea înţelesului pe care creatorii de programe intenţionează să-l* **inoculeze** *în minţile telespectatorilor. Transmisiunile în direct, comentariile şi chiar modul în care sunt structurate conflagraţiile sau războaiele pe micul eran îmbracă un caracter mitic. Ignacio Ramonet, spre exemplu, identifică în contextul transmisiunilor din Golf (anul 1991) trei mituri sau trei obiecte cu forme precis determinate, care au căpătat aspecte de mit: masca de gaze, avionul nedetectabil şi rachetele Patriot. Iată cum au fost structurate două dintre principalele mituri care au animat mediatizarea războiului din Golf.* [296]

*

[295] Ibidem, pp.49-53.
[296] Ibidem, pp.71-96.

Reversul sau dovada ghidării conştiinţei publice sau individuale după miturile TV se vede în faptul că evenimente mondiale cu o semnificaţie deosebită, dacă sunt nemediatizate, dacă nu apar pe sticla ecranului, alunecă în întuneric sau în inexistenţă. *Un exemplu clasic îl reprezintă invazia americană în Panama, desfăşurată exact în aceleaşi zile cu Revoluţia română. Cu toate că acolo au fost omorâţi de armata americană peste 2000 de oameni – femei, copii, bătrâni sau tineri, majoritatea neînarmaţi – dublu decât în România, faptul a rămas aproape necunoscut. Ignacio Ramonet se întreabă: ,,De ce n-a vorbit nimeni despre genocidul din Panama, nici despre masacre? Armata americană nu le-a permis jurnaliştilor să filmeze scene de război, <<nici o imagine a luptelor>>, constată un critic de televiziune. Or,* ***un război invizibil nu impresionează pe nimeni, nu revoltă opinia publică****''. […]*

America a câştigat Războiul Rece învingând Uniunea Sovietică sau Europa de Est nu atât prin puterea armată, pe tărâmul economic, sau politic, cât pe cel simbolic al imaginarului colectiv şi individual, al mitologicului. Mitul american, al Occidentului sau mitul modului de viaţă modern – locul şi modul în care oamenii dobândesc fericirea mult visată – a ieşit biruitor în mentalitatea oamenilor unde a pătruns televiziunea sau filmul american. Visul american sau visul capitalist a cucerit imaginarul celor mai mulţi dintre oamenii lumii, care astfel au ajuns să-şi dorească din tot sufletul, să se împărtăşească din modul de viaţă al omului occidental sau american. Mulţi şi-au părăsit casele, familia, locurile natale sau neamul pentru a urma acest vis, a se împlini ,,religios'' trăind în centrul lumii – America sau lumea occidentală în genere. Alţii au început să se lupte pentru a transforma lumea în care trăiesc sau propria viaţă după modelul mitologic impus de **Hollywood – fabrica de vise a lumii moderne***.* [297]

*

Lucrurile nu au evoluat însă în direcţia preconizată. Deşi propaganda ateistă a luptat cu înverşunare împotriva credinţei şi a creştinismului în special, nu numai că religia nu a dispărut, dar s-a putut constata că foarte mulţi oameni de ştiinţă, chiar de la vârful piramidei – fizicieni, matematicieni, chimişti etc. – au început să îmbrăţişeze o religie sau alta. […] Omul nu poate trăi fără Dumnezeu, nu pentru că nu-şi poate explica altfel fenomenele naturii, ci pentru că ***în adâncul sufletului său nu poate accepta, înţelege lumea şi existenţa, fără un reper, un centru, fără confirmarea şi călăuzirea lumii de dincolo****. […]*

După câteva mii de ani, în care omul s-a exersat în fabricarea unor religii, a unor compuşi fantastici care să-i satisfacă (practic, în mod iluzoriu) nevoia de transcendent, ***odată cu Renaşterea se încearcă tot mai insistent renunţarea completă la Dumnezeu, chiar şi la ideea de Dumnezeu, convertind întreaga trăire religioasă, în act cultural****. Odată cu modernitatea, cu secularizarea culturii occidentale, fapt debutat în mod mascat în Renaştere şi în mod evident în Iluminism, actul religios a început, într-o măsură tot mai mare, să fie sau asumat ca act cultural. Atât literatura, cât şi teatrul deveneau pentru ateii Iluminismului posibilităţi ale satisfacerii nevoii de ritual, de trăire mitică, reflex al celei religioase. Nu numai literatura şi teatrul sunt însă urmaşele unor acte rituale, ci şi ştiinţa Renaşterii sau a Iluminismului moştenesc caracterul magic al ştiinţelor Antichităţii.* ***Astrologia, numerologia şi alchimia Renaşterii sunt, după unii cercetători ai fenomenului religios, părinţii astronomiei, ai algebrei, ai fizicii şi ai chimiei de astăzi****.* [298]

*

Pe acest fundal, îşi face apariţia pe scena lumii televiziunea. ***Fabrică de iluzii, maşina visării colective, realitate virtuală sau hiperrealitate, televiziunea se vădeşte a fi un mijloc***

[297] Ibidem, pp.97-110.
[298] Ibidem, pp.111-115.

extrem de eficace pentru satisfacerea nevoii de religios a omului modern. *Prin ea, toate mitologiile mai vechi sau mai noi ale omenirii pot fi repuse în circulaţie, reactualizate. Lumea micului ecran devine tot mai mult* ***un uriaş circ planetar*** *(emisiunea Big Brother ilustrează cel mai bine această idee), scena pe care sunt reprezentate miturile lumii contemporane. Olimpiadele, campionatele mondiale – solemnitatea rituală a spectacolelor de deschidere şi închidere, mitologizarea sportivilor, consacrarea ceremonială a campionilor etc. – îşi revendică modelul în olimpiadele antice. Viaţa celebrităţilor – VIP-urile zilei sau viaţa mondenă surprinsă în filme sau emisiuni de divertisment – poate fi uşor identificată cu viaţa de la curţile împărăteşti, prin aura mitică cu care le îmbracă apariţia pe micul ecran. ,,Religii'' atee precum darwinismul – credinţa în atotputernicia omului (antropocentrismul) – marxismul, scientismul sau alte credinţe secularizate în convingeri sau idoli ai omului modern pot fi regăsite, de asemenea, în lumea micului ecran. […]*

Experienţa religioasă a omului modern este, astfel, redusă prin televizionare la un act, prin excelenţă, magic, iar ***televiziunea se dovedeşte poate cel mai eficace mijloc cunoscut în istorie pentru desacralizarea omului religios şi revrăjirea acestuia pe alte coordonate ale religiosului****. Practic, avem de-a face cu substituirea oricărei religii cu modul de viaţă, cu orizontul de valori şi ,,credinţă'' al lumii TV.* ***Televiziunea este, aşadar, piaţa liberă a religiilor omului modern, în fapt, a mitologiilor şi a fantasmelor ca surogate de trăire religioasă. Fiecare telespectator îşi poate găsi pe micul ecran religia preferată şi, când se satură de ea, o poate schimba cu alta.*** *În concluzie, televiziunea, prin forţa pe care o dovedeşte în introducerea telespectatorului pe un traiect imaginar, reuşeşte mai bine ca oricare altă creaţie a omului să satisfacă în mod artificial setea de religios, să substituie adevărata religie umplând vasul sufletului uman cu un conţinut de viaţă fantastică.* [299]

*

În orice religie, autoritatea divinităţii, supunerea (filială, în creştinism) sau recunoştinţa omului se exprimă, se mărturiseşte prin aducerea în mod regulat a unor jertfe, prin sacrificiile pe care le face pentru Dumnezeu (în păgânism, zeilor). Jertfa îl leagă pe om de dumnezeul căruia I se închină, deoarece în ea însăşi este mărturisit şi demonstrat faptul că o parte din bunurile şi viaţa omului este închinată divinităţii. […] În Psalmul 59, se spune că ,,jertfa lui Dumnezeu, duhul umilit, inima înfrântă şi smerită Dumnezeu nu o va urgisi''. Prin urmare, ***a se smeri omul, a se micşora pe sine, lepădându-se de mândrie, slavă deşartă şi egoism, a-L pune întotdeauna înainte pe Dumnezeu şi pe aproapele, mărturisind că toate prin Acesta le-a dobândit, este cea mai importantă şi mai plăcută jertfă adusă Domnului****. Legate de smerenie, sunt văzute ca jertfe şi postul, înfrânarea, răbdarea necazurilor, asceza, în general, toate acelea prin care omul se luptă cu sinele egoist, pentru Dumnezeu, pentru a primi harul Său. […]*

Cercetătorii constată că, ***prin vizionare, oamenii devin mai egoişti şi mai orgolioşi, mai plini de sine şi mai agresivi, mai puţin deschişi spre ajutorarea celorlalţi atât prin egoismul patologic pe care vizionarea îl cultivă în timp, cât şi pentru frica pe care-o resimt faţă de ceilalţi oameni care prin prisma violenţei de pe micul ecran sunt văzuţi ca nişte potenţiali duşmani.*** *În acelaşi timp, se poate constata la telespectatori o intensificare a dragostei de sine, o milostivire tot mai accentuată faţă de ei înşişi, neputându-şi refuza nici o plăcere, nici o distracţie, nici un confort din cele pe care şi le pot permite, comportament reclamat de modelul celor de pe micul ecran. […]* ***Chiar şi atunci când cineva învaţă de la televizor să fie milostiv cu alţii, o va face tot în spiritul celor de pe micul ecran. Adică o va face demonstrativ, pentru a-şi arăta lui însuşi sau altora că este bun, sau, eventual, dacă este o persoană publică, va***

[299] Ibidem, pp.115-119.

imortaliza pe banda video actul „milosteniei'' sau recunoştinţa celor miluiţi pentru a le mediatiza într-un fel sau altul. [300]

*

Religia ne redefineşte existenţa, deschizând prin simboluri ferestre către lumea spirituală, dar şi către înţelegerea lumii în care trăim. Ea furnizează omului tradiţional acel mediu simbolic, prin intermediul căruia omul descifrează înţelesurile cele mai tainice ale existenţei, dar şi semnificaţia faptelor sau întâmplărilor pe care le întâlneşte în viaţă. […]

Mai concret, mass-media ne învaţă cum să ne îmbrăcăm, să ne comportăm, cum şi despre ce să vorbim şi să gândim, ce muncă să căutăm, cum să câştigăm bani, în ce să investim mai mult timp, bani şi energie, ce să dorim mai mult, cum să ne distrăm, ce maşini, haine sau lucruri să cumpărăm, cum să ne rezolvăm problemele familiale, conflictele, pe ce coordonate să întreţinem relaţiile personale şi să ne organizăm viaţa intimă, cum să evaluăm, să valorizăm faptele, evenimentele, lumea în general.

Efectele educaţionale, informaţionale sau de orientare ale mijloacelor de comunicare în masă, în speţă ale televiziunii, sunt atât de puternice, încât omului zilelor noastre îi vine tot mai greu să se despartă de ele. Aşa cum omul religios nu poate să trăiască o zi fără să se roage sau să se gândească la Dumnezeu, să comunice cu El, tot aşa dependentul de mass-media (televizor) cu greu poate suporta despărţirea de acestea. La nivel cognitiv, se manifestă o puternică dependenţă între omul contemporan şi mijloacele de comunicare în masă. […] ***Televiziunea joacă în viaţa omului modern rolul unei religii. Este vorba mai exact de o simulare, de o substituire a adevăratei vieţi religioase. Televiziunea nu generează o religie, ci un surogat de religie, o modalitate profană prin care omul zilelor noastre poate să-şi satisfacă temporar sau să-şi amăgească nevoia ontologică de religios.*** [301]

*

Ceea ce defineşte cel mai bine fiinţa televiziunii (jocurile video şi labirintica lume a Internetului intră în aceeaşi ecuaţie) nu este atât religiosul, cât ***caracterul înşelător****. Televiziunea este fabrica de vise, închipuiri sau iluzii care hrănesc imaginarul individual şi colectiv. [...] Impostura este însuşi modul sau raţiunea televiziunii de a fi, prin faptul că întreaga ,,realitate'' televizuală nu este decât o imitaţie, un simulacru de lume, care mimează tot ceea ce Dumnezeu şi lumea reală îi pot oferi omului. Parcă nemulţumindu-se cu rolul de mim, lucrurile evoluează până într-acolo,* ***încât se sugerează că lumea TV constituie însuşi originalul, iar de acum înainte viaţa reală trebuie să o aibă drept model, imitând-o****.*

În realitate, televiziunea nu dăruieşte nimic, nu rezolvă nici una dintre problemele spirituale ale omului contemporan, ci dimpotrivă. Iluzia împlinirii, a comunicării, a depăşirii morţii şi a puterii se manifestă doar pe parcursul vizionării, precum se întâmplă şi în cazul consumului de droguri. ***Reîntoarcerea în lumea reală este însoţită nu numai de o revenire, ci chiar de o amplificare a crizei.*** *Omul se simte mai singur, mai trist, mai slab, mai neputincios, lipsit de sens şi denutriţionat, privat fiind de trăirea unei vieţi autentice, cu toate necazurile şi bucuriile ei, şi a unei relaţii vii cu Dumnezeu.* ***Televiziunea devine astfel, poate, cea mai mare păcăleală a vremurilor noastre.*** *[…] Omul zilelor noastre, cu cât va petrece mai multe ore zilnic în interiorul lumii televizuale, cu atât va fi mai puţin prezent în cea reală. Miliarde de oameni aşezaţi în faţa televizorului sau a calculatorului o parte semnificativă din timpul fiecărei zile, trăind dincolo de ecran, în spaţiul virtual definit de acestea, este un fapt care în mod probabil va*

---

[300] Ibidem, pp.119-122.
[301] Ibidem, pp.127-147.

avea profunde ecouri în existenţa umană şi în istoria lumii. [Notă: În Occident, media vizionării sau a prezenţei pe calculator sau internet a ajuns deja la peste 6 ore zilnic.] [302]

*

Televiziunea şi Internetul, o plasă aruncată peste întreaga lume *(Internet în engleză înseamnă ,,reţea'' sau ,,plasă'') se arată a deveni nu atât o importantă religie a întregii umanităţi, cât un alt mod de a fi al* ***omului viitorului****, într-o altă lume decât aceea reală. Să fie aceasta* ***o nouă experienţă spirituală****, aşa cum sugerează autorii postmoderni sau new-age-işti? Producerea unor profunde transformări în conştiinţa umană se anticipează deja.*

O altă consecinţă a substituirii vieţii religioase cu vizionarea TV este dată de faptul că ***televizorul cultivă o percepţie magică asupra lumii****. Această falsă experienţă religioasă lasă în timp o urmă adâncă în mintea omului, alenându-i acele puteri sau facultăţi de care depinde viaţa spirituală a omului religios, îndeosebi a creştinului. […]* ***Învăţaţi cu televiziunea, cu acest surogat de trăire religioasă, oamenii ajung să fie tot mai puţin atraşi de un autentic act religios, căci nu mai au puterea de a-l trăi.*** *[…] După cum spune Mântuitorul, ,,pomul după roade se cunoaşte''. Dacă aceste roade reflectă, în cazul telespectatorilor, într-o măsură tot mai mare, cultura promovată de televiziune, oamenii vor ajunge treptat să aparţină propriei religii numai în mod formal şi declarativ.*

Camuflată în haina toleranţei, televiziunea nu ne spune să ne părăsim credinţa, dar ne sugerează cum trebuie să fim şi ce să facem în viaţă, determinându-ne astfel să ne îndepărtăm de propria credinţă, de care ne va lega doar numele. [303]

*

Magia televizionării sau despre tehnologizarea magiei*…Cercetările au scos tot mai mult în evidenţă magnetismul sau misterioasa forţă cu care aceasta se insinuează în subconştientul telespectatorilor, modelându-le gândirea şi comportamentul. Cel mai grav, se arată în diverse studii, este faptul că* ***prin ea se operează asupra conştiinţei umane anulându-se atât libertatea, cât şi discernământul telespectatorilor****. Este vorba de un duşman care pătrunde pe furiş în casa minţii,* ***leagă raţiunea şi dinăuntru şopteşte sau comandă (după forţa legăturii magice) anumite comportamente sau atitudini****. Oamenii încep prin a viziona nişte inofensive emisiuni TV şi ajung ca în final să se transforme cu totul: gândesc şi se poartă altfel, crezând că dorinţele care îi animă sau acţiunile pe care le întreprind le exprimă propria voinţă, când, de fapt, ele sunt dirijate de altcineva. […]*

Ca mijlocul cel mai puternic de persuasiune apărut vreodată în istoria umanităţii, televizorul este folosit îndeosebi pentru crearea unor atitudini (politice, consumatoriste, sociale). De altfel, întreaga industrie a publicităţii are scopul de a condiţiona, de a crea anumite nevoi, de a-i influenţa pe telespectatori atât la nivelul conştientului, cât, mai cu seamă, la cel al subconştientului, să cumpere acele obiecte sau servicii care, în retorica televiziunii, promit confortul, plăcerea şi fericirea.

Având în vedere toate acestea, ***televiziunea ar putea fi socotită pe drept cuvânt un instrument magic ideal*** *sau, după definiţia dată magiei de Giordano Bruno, ,,****un instrument psihologic infailibil pentru manipularea maselor şi a individului uman****, […]* ***care-i îngăduie magicianului să-şi realizeze visul de Stăpân universal****''.* [304]

*

[302] Ibidem, pp.147-149.
[303] Ibidem, pp.149-152.
[304] Ibidem, pp.153-160.

Ocolirea raţiunii. *Pentru ca fantasmele (imaginile dorinţei) să se poată furişa în minte şi să se imprime cu putere în lucrarea imaginaţiei, este nevoie, pe de o parte, de adormirea, de înşelarea raţiunii şi, pe de altă parte, de provocarea emoţiei. Se pare că raţiunea joacă în mintea omului un rol de paznic care are şi menirea de a filtra, de a cenzura influenţele străine, îngăduindu-le să pătrundă şi să influenţeze viaţa omului în măsura în care acestea nu par să-i primejduiască liniştea, libertatea şi valorile. […] În ceea ce priveşte televiziunea, atât neuropsihologii, cât şi cercetătorii conţinutului programelor TV constată acelaşi lucru:* **Impactul televiziunii este unul puternic emoţional sau dramatic. *În aceasta constă, de fapt, secretul forţei de captivare a lumii TV.*** *[…]*

Subordonarea raţiunii. *De ce au nevoie fantasmele de însoţirea raţiunii? Poate pentru că aceasta, trezindu-se, s-ar putea opune străinilor (imaginile) care au inundat mintea, respingându-le atacul. Sau poate pentru că* ***înrobirea raţiunii*** *nu se poate realiza decât dacă la început ea se învoieşte singură la jocul şi la lucrarea fantasmelor. […]*

Eric Peper, cercetător în domeniul testării electroencefalografice, afirmă că: ,,Partea îngrozitoare în cazul televiziunii este că informaţia, imaginile ajung la noi, dar noi nu reacţionăm la aceste mesaje. Ele intră direct în memoria interioară şi probabil că reacţionăm la ele mai târziu, dar fără să ştim la ce reacţionăm de fapt; facem lucruri fără să ştim de ce le facem şi de unde ne-au venit în minte''. Dovada faptului că, în urma vizionării, fantasmele în interiorul minţii dobândesc o autonomie *şi o* lucrare proprie *ne-o furnizează întreaga* ***industrie a publicităţii****. Sutele de miliarde de dolari investiţi annual în reclamele TV arată eficienţa acestora.* [305]

*

Astfel, prima caracteristică a magiei televiziunii poate fi găsită în faptul că **actul vrăjirii nu mai este unul individual, izolat, ci unul de natură colectivă.** Trăim vremurile în care o mare parte a populaţiei lumii ajunge să fie implicată mental, să participe la realitatea virtuală a acestui **vis colectiv generat prin televizor**. ,,Televiziunea, spune Martin Esslin, a creat un produs care poate fi numit <<maşina visării>> căci televizorul aduce un proces neîntrerupt de visare colectivă, de fantezii colective în casele noastre. Aceasta este caracteristica esenţială a televiziunii''. *[...]*

,,Psihiatrii, observă Mander, declară că **este în creştere numărul oamenilor care se plâng că nu-şi mai pot linişti mintea**. Oamenii nu-şi mai pot face mintea să alunge imaginile şi gândurile obsesive şi să înceteze frământarea lor. Chiar şi în timpul somnului sau al altor experienţe care presupun relaxarea, eliberarea de tensiunea gândurilor, mintea continuă să fie procupată obsesiv de acestea.'' *În acest context s-au înmulţit atât* ***schizofreniile****, cât şi* ***alte boli care înainte erau foarte rare****, dar care au luat astăzi dimensiuni epidemice, devenind unul din principalele subiecte de discuţie în forurile medicale de specialitate. Proliferarea bolilor sau a afecţiunilor psihice datorate scăpării de sub control a imaginilor ce invadează mintea este un indiciu al faptului că* ***ceva se întâmplă la nivelul facultăţii imaginative a omului contemporan****. [...] Care este consecinţa acestui fenomen pentru viaţa psihică a omului modern? Instalarea unei continue stări de oboseală şi epuizare mentală, apariţia unor boli psihice şi nervoase, depresiile şi insomniile sunt urmările cele mai probabile în condiţiile în care imaginile şi gândurile nu mai lasă timpul necesar odihnei şi refacerii minţii.* [306]

*

[305] Ibidem, pp.165-170.
[306] Ibidem, pp.173-189.

Creşterea numărului de crime şi sinucideri, de acte infracţionale fără mobil sau explicaţie, adesea neconştientizate la momentul făptuirii, puse în legătură cu vizionarea TV, constituie cea mai bună dovadă a faptului că televiziunea, ca un adevărat instrument magic, poate duce până la întunecarea şi posedarea minţii telespectatorului. *[…] Vorbitul în somn, agitaţia, neliniştea sau sperietura care apar la micii telespectatori în timpul nopţii sunt semn care ne pot indica gradul în care subconştientul lor este dominat de imaginile de la televizor. […] De asemenea, ne putem pune întrebarea: De ce în toate situaţiile amintite şi în cele pe care le întâlnim în viaţa noastră nălucirile îl conduc pe om nu către organizarea vieţii psihice, ci către dezagragarea acesteia, nu spre a face binele, ci exclusiv la desfrânare, la obţinerea plăcerii, la certuri şi violenţă. Există oare o intenţionalitate, o conştiinţă subiectivă, de tip exclusiv negativ, distructivă pentru viaţa omului în acţiunea fantasmelor – nălucirile care pătrund sau se nasc în minte sub înrâurirea imaginilor TV? Oare influenţa negativă pe care televiziunea o are asupra minţii omului poate fi considerată o înrâurire demonică? […]*

De altfel, ***oamenii rareori conştientizează că în spatele fantasmagoriilor care le cutreieră minţile ar putea să se ascundă forţe malefice****. Aceste fenomene ajung să fie cunoscute sau experimentate ca atare doar de aceia care se adâncesc mai mult în lucrarea magicului sau de cei care, dimpotrivă, prin Biserică, conştientizează răul şi se păzesc de lucrarea lui.* [307]

*

Se pare, afirmă Maria Winn, că transformările petrecute în creier şi în orizontul de conştiinţă în timpul vizionării TV sunt similare cu cele induse de drog. Ani de zile petrecuţi în faţa televizorului, **o activitate care spală creierul şi adânceşte conştiinţa într-o stare nenaturală**, oferă unei întregi generaţii premisele altor experienţe care generează aceleaşi stări mentale''. *[…]*

Atât gnosticii, cât şi yoghinii plecau în călătorii fantastice, în lumi imaginare, prin intermediul aceleiaşi tehnici a vizualizării, călătorii care însemnau, după credinţa lor, pătrunderea într-o lume a spiritelor. Şamanii, indiferent de cultura căreia îi aparţineau, prin această tehnică a vizualizării veneau în contact cu demonii cu care colaborau sau de care erau posedaţi ulterior. Acest fenomen e semnalat şi de Părinţii Bisericii, cu toate că dintr-o perspectivă cu totul contrară. Biserica avertizează asupra pericolului pe care-l presupune fuga în imaginar, primirea în minte a unor scenarii fantastice, în esenţă, a nălucirilor. […]

Pentru a preveni o astfel de influenţă, Biserica îndeamnă la trezvie, la păzirea minţii, la respingerea acestor imagini şi evitarea acelor experienţe care ar putea deschide porţile imaginaţiei pentru primirea duhurilor spurcate. Magicienii, dimpotrivă. [308]

*

Doar promotorii Noii Ere recunosc şi chiar proclamă oficial pătrunderea în era revrăjirii lumii, revrăjirea operată îndeosebi prin media audio-video, doar ei îi îndeamnă pe faţă pe oameni să asculte de guru-ul interior, de glasul care se ridică din adâncurile inconştientului. *[…]*

Culianu constată, în urma a peste 12 ani de studiu, că ***ceea ce se petrecea în perioada Renaşterii în laboratoarele magicienilor, ceea ce se teoretiza în savantele sau ocultele lor tratate despre cum poate fi condusă lumea prin puterea magiei, a ajuns astăzi management politic sau economic, practică socială, mai general, metodă ştiinţifică. În contextul acestei culturi, televiziunea se dovedeşte a fi instrumentul ideal în iniţierea şi dirijarea procesului magic în mintea oamenilor.*** *[…] Televiziunea , în viziunea lui Orwell, nu este un mijloc de divertisment, ci unul ideologic, de manipulare a conştiinţelor, o prezenţă obligatorie în spatele*

---

[307] Ibidem, pp.190-198.
[308] Ibidem, pp.199-229.

căreia se ascunde ameninţarea cu forţa, sistemul sau cei care vor ,,binele'' poporului şi vorbesc în numele lui şi al democraţiei. Cetăţenii îşi petrec cea mai mare parte a timpului în preajma ecranului. Adorm cu televizorul, se trezesc în compania acestuia. Viaţa se desfăşoară, practic, pe coordonatele trasate de ideologia la care oamenii sunt conectaţi permanent prin intermediul televiziunii. […] Divertismentul mediatizat în special prin televiziune şi presă este principalul pilon al procesului de haotizare şi control al mulţimilor. Este cel mai persuasiv şi în aparenţă inofensiv narcotic din cele care anesteziază conştiinţa mulţimilor. […] ,,…Tratatele de vrăjitorie, subliniază Culianu, deveniseră (n.a. în Renaştere) un gen aproape pornografic; iar G. Bruno făcu o tentativă remarcabilă de a desprinde o tehnică de control emoţional global, care este explicit întemeiată pe atracţia sexuală.'' [309]

*

Într-adevăr raţionalismul cartezian, de la iluminism încoace, a jucat un rol principal în secularizarea lumii, în descreştinarea acesteia însă nu se poate vorbi despre o reală demitologizare, întrucât însăşi ***ştiinţa a devenit mitul fundamental al societăţii moderne****. Evoluţionismul sau materialismul sunt mai puţin concluzii ştiinţifice, cât adevărate mitologii. Cei care le susţin cred în ele precum omul antic credea în idolii săi, cu diferenţa că materialismul găseşte în ştiinţă suportul argumentării propriei credinţe. Semnificativ este faptul că mulţi dintre marii atei ai iluminismului, oameni aşa-zişi ai raţiunii, se ocupau cu spiritismul sau cu alte practici teozofice şi oculte, iar marii materialişti şi revoluţionari comunişti ca Marx, Lenin etc. erau membrii unor grupări sataniste. […]*

Secularizarea este un proces în care ştiinţa de popularizare şi raţionalismul devin mijloacele eliminării credinţei creştine din viaţa societăţii, din gândirea şi modul de viaţă al omului modern. *[…]* ***Descreştinarea sau secularismul este el însuşi început al revrăjirii lumii.***

Având în vedere că Dumnezeu există şi este Unul în Treime, că adevărul este Hristos Fiul Dumnezeu care a venit în lume ca să-i mântuiască pe cei care stăteau în ,,întuneric şi în umbra morţii'', şi că învăţătura şi viaţa cea adevărată este cea în Hristos, atunci însuşi procesul de secularizare, de îndepărtare a omului de Dumnezeul Cel Adevărat nu este altceva decât un act de înşelare, de vrăjire, de iluzionare a omului cu ideea că lumea este doar materială, că omul nu este decât un animal evoluat şi, prin urmare, nu mai trebuie să dea socoteală pentru faptele sale, căci dincolo de moarte nu este nimic.

Ceea ce new-age-iştii numesc dezvrăjire a lumii, produsă în epoca raţionalismului, este de fapt debutul procesului de descreştinare a societăţii, de reducere a omului la condiţia de animal evoluat şi începutul procesului de revrăjire a lumii.

Lumea creştină n-ar fi acceptat reîntoarcerea la practicile magice, la idolatria păgânismului, dacă i s-ar fi cerut aceasta dintr-odată. *Era greu de şters din memoria popoarelor creştine secolele în care conducătorii păgâni ai lumii şi preoţii idolatri ai acestora prigoneau creştinismul, torturându-i şi omorându-i cu bestialitate pe cei care mărturiseau pe Hristos. Nu putea fi uitat sângele vărsat de martiri pentru apărarea credinţei în faţa ereziilor, a celor care încercau să o surpe din interiorul Bisericii. Lupta pe faţă a păgânismului împotriva creştinismului ar fi fost întâmpinată de o reacţie puternică din partea popoarelor creştine, a Bisericii şi a conducerii acestora, şi nu ar fi avut eficacitatea dorită. Conştiinţa oamenilor era suficient de trează ca să înţeleagă că, acolo unde este idolatrie, este lucrarea diavolului. De aceea era nevoie de* ***o fază intermediară – secularizarea – în care să fie smulşi mai întâi vlăstarii credinţei creştine din inima oamenilor, unde mai apoi să fie aruncată, sădită neghina***

[309] Ibidem, pp.232-258.

lucrării vrăşmaşului – vrăjirea – ascunsă în spatele unor practici magice şi idolatre susţinute, de data aceasta, cu argumente „ştiinţifice''. [310]

*

Şi totuşi, dacă dezvrăjirea, în sensul pe care i-l dau adepţii noii ere, nu a existat, ci a fost vorba doar de o descreştinare a lumii, de ce mai rămâne valabil conceptul de revrăjire ca proces invers al dezvrăjirii?

<u>Una din principalele metode de înşelare şi de ascundere a adevărului folosite în ultima vreme este aceea de a-l afirma, schimbându-i însă înţelesul, conferindu-i o altă interpretare.</u> *New-age-iştii sau toţi cei care lucrează pentru aşa-zisă eră a vărsătorului sau pentru noua ordine mondială, se folosesc din plin de această metodă<u>. Ei spun lucrurile pe faţă, doar că le dau o lectură falsă. Atunci când informaţia prin volumul ei nu mai poate fi controlată, când scade discernământul, oamenii nu mai pot surprinde adevărul în tot ceea ce li se spune, ci vor rămâne doar cu explicaţiile date de cei care controlează mass-media.</u>*

Promotorii noii ere spun lucrurilor pe nume. Anunţă că vor să revrăjească lumea, dar camuflează adevăratul sens al revrăjirii în spatele unui limbaj ştiinţific extrem de elaborat, din care omul simplu nu pricepe mai nimic, o ascund în spatele unui demers justificat istoric prin aşa-zisa reacţie la desacralizarea pe care ar fi produs-o raţionalismul. Ei nu spun că, de fapt, dau o nouă turnură procesului de descreştinire a lumii, schimbând cu totul unghiul de atac. Ascund faptul că obiectivul principal, atât al secularizării, cât şi al revrăjirii lumii este de a-L scoate pe Hristos din inima oamenilor şi din viaţa societăţilor creştine. Ascultându-le argumentaţia, mulţi vor vedea în New-Age un salvator al credinţei, al dimensiunii religioase a existenţei, un luptător împotriva secularismului sterp şi a raţionalismului, şi astfel vor fi atraşi să se alăture demersului lor, fie şi numai printr-o solidaritate de opinie. [311]

*

Prin ideologia mediatizată, pe de o parte, şi prin tipul de conştiinţă modelată prin televizionare, pe de altă parte, televiziunea subminează învăţătura şi modul de viaţă creştin, cultivând, în schimb, magicul şi păgânismul. <u>Canalele de televiziune National geografic, Discovery şi Animal planet axate pe programe informative cu caracter „ştiinţific'', de fapt ştiinţă de popularizare, sunt cele care promovează evoluţionismul – o teorie depăşită din punct de vedere ştiinţific -, fenomenele paranormale şi practicile oculte, credinţa în extratereştri, dar şi cărţi şi idei anticreştine precum Codul lui Da Vinci şi Evanghelia după Iuda. Ele se dovedesc a fi cele mai bune mijloace de propagandă ale ideologiei erei vărsătorului.</u>

Prin televiziune, prin mass-media în general sau prin tehnologizarea şi artificializarea ideologizantă a întregului mod de viaţă a omului modern, plasa iluziei, a magicului este aruncată peste întreaga lume. [312]

---

[310] Ibidem, pp.266-268.
[311] Ibidem, pp.268-269.
[312] Ibidem, pp.270-271.

TINERII, CEI MAI EXPUŞI INFLUENŢEI DEMONICE A MATERIALISMULUI

*Astăzi, este foarte greu să convingi un tânăr, ce îşi petrece cel puţin 50% din timpul în care stă treaz, în faţa ecranului, fie al calculatorului, fie al televizorului, să meargă la biserică, iar atunci când merge vede totul ca pe o mare paradă. Nu înţelege pentru că nu poate să facă legătură cu tot ceea ce a învăţat de la televizor, de pe internet, din muzică. Tot ceea ce îi înconjoară este mai adevărat decât această credinţă, decât Dumnezeul Unic şi Adevărat. Pentru că, aşa cum aud mai peste tot, la tineri, ei cred în ceva, sau într-un Dumnezeu, dar nu ''aşa'' cum crezi tu. Şi că la urma urmei fiecare are dreptate în felul lui. Fiecare se roagă la Dumnezeul lui, în felul lui. Cu alte cuvinte fiecare cu Dumnezeul lui şi cu credinţa lui. Însă creştinismul ne spune un lucru esenţial şi realmente uitat de aceste persoane, şi anume că **Dumnezeu este UNUL SINGUR ADEVĂRAT**. Aceste persoane atât de confuze, încât nici nu ştiu un lucru de bază al religiei creştine, se afundă în puţul nesiguranţei şi al incertitudinii.*

***Această nesiguranţă şi îndepărtare de la adevărata credinţă, se datorează, cred eu, într-o măsură foarte mare, consumului excesiv de televiziune şi internet.** Şi nu atât din cauza acestui exces, cât din cauza faptului că **nu se mai ştie să se facă diferenţa dintre adevăr şi minciună, (în ceea ce privesc informaţiile difuzate de televiziuni) luând ca adevărat tot ceea ce se spune la televizor, fără a se mai judeca şi analiza personal; nu se mai face diferenţa între viaţa ''din televizor'' şi cea reală.** Se tinde către o copiere a vieţii promovate de emisiunile televizate, aceasta necunoscând remuşcări şi consecinţe.*

Încetul cu încetul se şterg din acele avantaje extraordinare pe care le aveam, în urma multitudinilor de televiziuni, cât şi în urma avantajului internetului în casă. Se şterg din avantaje, prin consecinţele foarte grave pe care le au acestea în viaţa noastră, începând cu violenţa de neimaginat de care se dă dovadă în şcoli şi (cred eu) terminând cu superficiala credinţă în Dumnezeu.

*Astfel ne trezim într-o lume de necontrolat în care bătăile de cartier, drogurile, răutatea unuia faţă de altul, dispreţul faţă de tot ceea ce se face cu multă muncă de către părinţi, credinţa în acel ''ceva'' să fie ''la modă'' şi ''cool''. **A spune prietenilor din anturaj că te duci la biserică e ceva de râsul lumii**, la fel cu a spune că nu poţi să-i inviţi la tine acasă pentru că nu vrei să-ţi devasteze toată casa, gândindu-te la cât muncesc părinţii pentru acea casă. **S-a ajuns la un stadiu în care tot ceea ce înseamnă dragoste, respect şi credinţă să fie văzute ca ceva rău şi înjositor.***

Eu cred că ar trebui să ne trezim din această uimire şi minunare de ceea ce poate să facă o cameră de filmat, un calculator, un program, o televiziune, internetul şi să învăţăm să folosim cum trebuie accest mijloc de informatizare rapidă, căutând, în primul rând şi efectele negative (lucru ce nu cred că s-a luat în considerare de către cei ce lucrează în televiziune).

Ar fi un prim pas spre îndreptarea lucrurilor ce au fost greşit dirijate, fără a ne da seama, doar din dorinţa de a ne arăta nouă înşine câte putem face (neluând în considerare dacă acele lucruri sunt bune sau rele). [313]

---

[313] Georgiana Predoiu, în art. Impactul televiziunii asupra religiei, Parohia noastră, Nr. 12/2006, p.3.

<u>PARTEA a V-a</u>

ROLUL IMPORTANT AL TINERILOR CREŞTINI ŞI ORTODOCŞI.

DEMASCAREA MANIPULĂRII ŞI PLANURILOR GLOBALIZANTE

E BINE CA TINERII DE ASTĂZI, SĂ PREŢUIASCĂ ORTODOXIA ŞI ISTORIA ROMÂNIEI (INCLUSIV ADEVĂRUL DESPRE MIŞCAREA LEGIONARĂ, GARDA DE FIER ABSOLVITĂ DE TRIBUNALUL DE LA NÜRNBERG, DESPRE TRAGEDIA COMUNISMULUI ŞI A ACTUALEI GLOBALIZĂRI)

În deplin acord cu ce s-a scris în volumul întâi al acestei antologii, aş vrea să fac doar câteva adăugiri, pe care le consider necesare. Tineretul, mai cu seamă de după 1989, nu va putea să aibă o imagine clară despre istoria neamului românesc, inclusiv cea recentă, datorită mistificărilor şi dezinformărilor, care s-au făcut în ultima jumătate de veac şi au loc chiar şi în prezent, sub ochii noştri. Îmi vin în minte acum, câteva exemple: prezentarea acelui ,,documentar'' despre Ion Antonescu de către Adrian Cioroianu (susţinut de Andrei Oişteanu ş.a.); calificarea Mişcării Legionare de către detractorii ei (unii evrei şi susţinători ai lor) drept ,,o mişcare anarhică sau fascistă'' iar de unii (precum Dragoş Bucurenci) drept ,,cea mai criminală după comunism''; manipularea perfidă, demitizarea şi banalizarea valorilor naţionale (inclusiv istorice) în cadrul ciclului de emisiuni ,,Mari români'', care urmăreşte în fapt prin înlocuirea criteriului valorii cu cel al notorietăţii, să rescrie istoria şi să ,,educe'' tineretul pe linia altor valori considerate ,,moderne'' şi a excluderii naţionalismului, văzut ca un capitol încheiat al istoriei; contestarea Mişcării Legionare de către Andrei Pleşu (care are o rubrică în revista controversată ,,Dilema''!), alăturându-se d-lor Zigu Ornea şi Andrei Oişteanu, poate deşi cunoaşte adevărul istoric (călcând astfel, s-ar putea spune, pe urmele profesorului Nicolae Iorga, care a uitat complet de principiile sale din trecut şi de morala datoriei faţă de neam şi semenii din jur); rescrierea istoriei de către autorităţile comuniste de la Chişinău (care, printre atâtea altele, au mai şi cheltuit sume uriaşe pentru cimitirul dedicat eroilor ruşi şi ucraineni, căzuţi în război iar pe cel al eroilor armatei române l-au uitat cu totul, el fiind astăzi acoperit de gunoaie, profanat şi nesupraveheat de nimeni) şi exemplele pot continua la nesfârşit...

*

Lumea românească se întreabă din 1990, de ce Mişcarea Legionară nu este prezentă în disputele politice. Răspunsul îl dau participanţii la aceste dispute, invocând motive care mai de care mai absurde. Cel mai frecvent situează Legiunea printre organizaţiile anarhice şi în cel mai fericit caz, de sorginte fascistă.

Este adevărat că pledanţii Mişcării Legionare nu şi-au făcut o preocupare specială din a demonstra stupiditatea acestor acuzaţii. Faptul însă că ele au rezonanţă în opinia publică şi sunt colportate cu insistenţă de oameni a căror seriozitate nu poate fi contestată, ne determină să luăm în discuţie tocmai învinuirea adusă constant Mişcării Legionare că se lasă sedusă de o indisciplină susceptibilă să-i răpească responsabilitatea acţiunilor.

Se ştie prea bine că actul fundamental al iniţiativelor ei este ceea ce se numeşte ,,Cărticica Şefului de cuib''. În paginile acestui text sunt subscrise ansamblul unor reguli de tip aproape milităresc. Conform lor, nu numai că este exclus în gesturile ei tot ceea ce s-ar putea înrudi cu anarhia, ba, dimpotrivă, conferă ordinei şi disciplinei un rol decisiv. Ca atare, a fi legionar înseamnă, în primul rând, a te subordona unor reguli de viaţă din care nu poţi ieşi decât anulându-ţi calitatea de legionar. În concluzie a fi legionar îţi impune un stil de viaţă la antipodul anarhiei ca mod şi concepţie de lucru.

În anii 1936-1938, când Legiunea reuşeşte să se afirme ca prima forţă politică a ţării, adversarii ei pun în circulaţie calomnia că sub raport doctrinar Mişcarea reproduce fascismul lansat de Mussolini şi se susţine cu fondurile avansate de naţional-socialismul german (ba, mai mult, ei o învinovăţesc şi o bănuiesc că ar vrea să dea lovitură de stat, ceea ce dacă ar fi dorit le-ar fi reuşit de mult timp - n.a.). Trist a fost că deşi Mussolini şi Hitler puteau dezminţi aceste afirmaţii, ele însă au fost tolerate aducând mari prejudicii reputaţiei de independenţă şi originalitate afirmării pe toate planurile a ethosului legionar. O judecată elementară a temeliilor fascismului conducea la deosebirea fundamentală între legionarism şi fascism, ţinând seama că primul este nedespărţit de ideea divinităţii, pe când celălalt cochetează cu ea. Târziu de tot, în devenirea fascismului, acesta căuta să se împace cu Dumnezeu, pe când Legionarismul face dintru începuturi cauza comună cu el. Pe deasupra, fascismul dă glas aspiraţiilor unei singure persoane şi anume întemeietorului său, în vreme ce legionarismul exprimă aspiraţiile sociale şi istorice ale unui întreg neam. [314]

*

La Sanhedrinul din 1840, din Cracovia, Baronul Montefiore evreu înnobilat de Curtea Regală Britanică, a declarat răspicat: ,,Cât timp nu vom poseda jurnalele (mass-media, în general - n.a.) lumei întregi, ca să zăpăcim şi să înşelăm popoarele, puterea noastră va fi o himeră.'' Cu o asemenea viziune despre cea de-a ,,patra putere în Stat'' e uşor să deduci cum va arăta istoria scrisă. […] S-a minţit şi continuă să se mintă în acest secol, cât nu s-a minţit în ultimele zece secole. S-a scris şi continuă să se scrie istoria tocmai pe dos de cum cerea istoricul Tacit: cu părtinire şi ură talmudică.

Matricea legionarismului nu se numeşte ,,fascism'' sau ,,legionarism''. Ea se află în altă parte; acolo unde ne trimite Vintilă Horia: ,,Nici un istoric serios care se va ocupa cu istoria secolului XX românesc, nu va putea ocoli sau ignora această extraordinară aventură spirituală pornită din străfundurile ethosului românesc''.

Italienii nu auziseră de Mussolini, nici nemţii de Hitler când Corneliu Codreanu iniţia în spaţiul românesc lupta împotriva bolşevismului. O recunoaşte însuşi Hitler: ,,Codreanu este părintele tuturor naţionaliştilor europeni, care s-au ridicat împotriva cotropirii bolşevice a lumii'' (într-o convorbire cu Mareşalul Antonescu, pe 11 februarie 1942… - n.n.)

,,Garda de Fier'' este adesea clasată pe aceeaşi linie cu fascismul şi naţionalism-socialismul, dar ea nu a fost nicidecum o copie a acestor două Mişcări politice, ci a crescut din propriile ei rădăcini. Ea nu avea câtuşi de puţin de-a face cu numeroasele copii ale fascismului şi naţionalismului ivite în alte ţări şi nu poate fi pur şi simplu comparată cu ceea ce s-a produs, în vremea ei, în Germania şi Italia. Categoriile politice din Europa Centrală şi de Vest nu i se potrivesc. Ea nu era totalitară ci autoritară, ceea ce este cu totul altceva, nu era agresiv-naţionalistă, ci conservativ-naţională, chiar şi pe tărâmul cultural; nu era de extremă dreaptă în sensul unei politici reacţionare sau chiar de susţinere a capitalismului, ci era social-reformatoare; ea nu se întemeia, ca fascismul şi naţional-socialismul, pe mica burghezie, pe funcţionărime şi pe moşierii de după primul război mondial, ci înainte de toate pe ţărănimea română şi pe tineretul intelectual, pe studenţime. Mai mult decât orice, ea se deosebea de Mişcările care guvernau Italia şi Germania, printr-o religiozitate creştină, aproape de misticism. Codreanu avea mai mult profilul unui profet religios decât acela al unui şef de partid. Cei care-l urmau îl venerau ca pe un sfânt.

---

[314] Editorii revistei Permanenţe, Nr.7-8 / iulie-august 2006, p.1.

De asemenea, principiul conducătorului nu era în Garda de Fier o dogmă imuabilă, hotărârile nu emanau de la Codreanu singur, ci de la un colegiu (,,For'') compus din comandanţi legionari încercaţi. [315]

*

Odată cu exonerarea noastră de orice culpă, Comisia Instructorie de la Nürnberg a scos din cauză şi entităţile pe care le reprezentam: Mişcarea Legionară, Guvernul Naţional (aflat în exil - n.a.) şi Armata Naţională. Aceste entităţi nu sunt culpabile nici de ,,crimă de război'', nici de ,,genocid'', nu sunt nici ,,fasciste'', nici ,,naziste'', nici ,,colaboraţioniste''. După cum este bine ştiut, instrucţia e secretă şi nu se publică actele şi deciziile ei. S-au publicat însă darea în judecată şi sentinţa de condamnare de către Tribunalul Internaţional de la Nürnberg a altor organizaţii. Astfel, în afară de partidele Fascist şi Naţional Socialist, de SA şi mai ales SS, au fost condamnate pentru ,,crime de război'' şi contra umanităţii: pentru ,,fascism'', ,,nazism'' şi ,,colaboraţionism'' mai toate mişcările naţionaliste din Europa: ,,Rex'' a lui Leon Degrelle, ,,Ustaşa'' Croată, ,,Crucile cu săgeţi'' maghiară, ,,Hlinka-Garda'' slovacă, etc. Numai Mişcarea Legionară şi Mişcarea ,,Straşnicii'' bulgară (după model legionar), a profesorului Cantargief, au rămas în afară de asemenea condamnări.

Cât priveşte problema evreiască, cunoscutul sionist Loewenthal a afirmat aceeaşi teză ca în Memorandumul meu despre Garda de Fier (care a ajuns la autorităţile americane din Austria - n.a.), la Procesul Eichman în 1961: ,,Antisemitismul Gărzii de Fier nu era de natură rasistă, ca la Nazişti, ci din invidie (!) faţă de starea economică a populaţiei evreieşti din România.'' [316]

*

Prin Decizia nr.745, pronunţată în şedinţa din 12.07.1995, Curtea de Apel din Suceava este prima instanţă românească ce a stabilit că Mişcarea Legionară nu a avut un caracter fascist. Implicată în proces, Rahila Gudinov (90 ani), din Gura Humorului, arestată în 1945 în lagărul de la Caracal, a solicitat Comisiei pentru aplicarea Decretului-Lege nr. 118/1990 drepturile băneşti ce i se cuvin persoanelor care au avut de suferit în urma represiunii comuniste. Comisia respectivă i-a refuzat cererea, pe motiv că Rahila Gudinov a făcut parte din Mişcarea Legionară, invocând art.11 din Decretul 118, potrivit căruia drepturile nu pot fi acordate persoanelor care au făcut parte din organizaţii politice cu caracter fascist (după cum vedeţi, însăşi legea vorbeşte de fascism, de parcă ar fi existat în România! - n.a.).

După sentinţa dată de Tribunalul Suceava, care susţinea poziţia Comisiei, R. G. a făcut recurs la Curtea de Appel Suceava, recurs considerat fondat. Completul de judecată, condus de preşedintele Mircea Hîncu, a casat sentinţa Tribunalului Suceava printr-o Decizie irevocabilă. ,,Nu s-a dovedit că reclamanta a desfăşurat o activitate cu caracter fascist, iar faptul că a făcut parte din Mişcarea Legionară nu constituie o probă în acest sens'', se arată în Decizie.

De menţionat că, în luarea acestei hotărâri, Curtea de Apel Suceava a studiat documentele prezentate în celebrul Proces de la Nürnberg, proces care a exclus Mişcarea Legionară dintre organizaţiile cu caracter fascist. (Mă întreb ce se întâmpla, dacă nu ar fi făcut acest lucru sau nu ar fi avut aceste documente…; de asemenea, în cazul retrocedărilor de terenuri, rămâne la latitudinea instanţei dacă Legiunea a fost sau nu fascistă - n.a.) [317]

*

---

[315] Walter Hagen, într-un articol adresat istoricilor români, redat parţial în revista-periodic ,,Document'', februarie 1996, Fundaţia Buna Vestire, pp.1-2.

[316] Mihai Fontin Enescu, Consilier de Legaţie, Secretar General al Ministerului Afacerilor Streine, Consul General al României în Germania (făcând parte din Guvernul Naţional Român, aflat în exil), în aceeaşi lucr., p.5.

[317] Cristian Munteanu, într-un art. Publicat în Evenimentul zilei, 4 septembrie 1995.

Procesul de consolidare a dictaturii personale a lui Nicolae Ceauşescu se încheie în 1974, o dată cu alegerea lui ca preşedinte al Republicii. Schimbarea titulaturii însemna şi o altă încărcătură a puterii. ,,Însemnele'' puterii preşedintelui erau un buzdugan, eşarfa şi drapelul de stat, ciudăţenii izvorâte din imaginaţia adolescentină şi nostalgiile unui spirit pauper şi needucat. Ceauşescu se voia un descălecător de ţară, propaganda timpului insista asupra faptului că este ,,primul preşedinte al RSR'', iar genealogia sa mentală înşiruia voievozi din Evul Mediu românesc, nu ,,eroi ai clasei muncitoare'', ca pe vremea lui Dej. <u>Un kitsch degradat se împrăştie în toată existenţa românilor, provocând o greaţă generală faţă de orice imagistică tradiţională.</u> Rareori în istoria noastră a reuşit cineva să alieneze mai mult simbolistica naţională şi să confişte poporului român posibilitatea de a-şi afirma respectul faţă de figurile emblematice ale trecutului (să nu uităm că şi succesorul său, a procedat la fel la comemorarea lui Ştefan cel Mare în 2004, de la Putna, când creştinii n-au fost lăsaţi să intre în curtea mănăstirii şi să participe la slujba care s-a oficiat - n.a.). Suprapunând agramatismele, vulgaritatea halucinantă şi insistenţa unui ,,Erou'' de mucava peste moştenirea morală a unei naţiuni năpăstuite, <u>Ceauşescu a produs un complex şi o depresie gravă în conştiinţa neamului românesc, din care nu vom putea ieşi multă vreme</u>. Consecinţele vor fi chiar mai dezastruoase decât sărăcia abjectă din acei ani. S-a creat o neîncredere în capacitatea românilor de a se autoguverna, sporită în anii'90 de amatorismul şi iresponsabilitatea unor conducători cu legitimitate chiar mai îndoielnică decât a lui Ceauşescu. [318]

---

[318] Aurel Dragoş Munteanu, în Jurnalul Naţional, art. Carnet de PCR - ,,Daciadă'', p.24.

EDUCAŢIA TINERILOR (DE CARE DEPINDE FAŢA LUMII DE MÂINE) TREBUIE SĂ PUNĂ ACCENT PE PROBLEMELE ETICE

MOTTO: ***Adevărata renaştere a unui popor începe cu tinerimea sa; adevărata decadenţă tot de acolo începe.***
SIMION MEHEDINŢI

O funcţiune neasemănat mai evidentă a familiei este funcţiunea ei educativă. *Primul mediu în care copilul începe să se pregătească pentru viaţă este mediul familial. Aici deprinde* limbajul, *aici începe să înţeleagă sensurile colective, aici îşi formează primul simţ de disciplină socială şi, în sfârşit, aici capătă îndemnul primelor lui iniţiative de viaţă.*

Principala funcţiune a familiei este însă aceea de ordin psihologic şi moral. *Este lucru dovedit că individul nu poate trăi o viaţă completă, adică o viaţă în care să participe constructiv toate facultăţile lui sufleteşti, decât în cadrul familiei. În cuprinsul acesteia, îşi găsesc un rost şi un cadru de acţiune toate funcţiunile sufleteşti, de la pornirile instictive ale conservării speţei până la atitudinile spirituale cele mai înalte şi mai subtile. Aceia care refuză de a-şi întemeia o* familie au, în *aparenţă, o viaţă mai liberă, cu mai puţine răspunderi şi greutăţi; sufleteşte, însă, ei se află în pierdere faţă de ceilalţi, printre altele, pentru că nu ajung să cunoască niciodată câteva dintre sentimentele şi dintre satisfacţiunile cele mai adânci pe care le poate oferi viaţa omenească. Astfel, nu vor ajunge să înţeleagă niciodată, în întregime, ce poate să însemne: dragostea de copiii proprii, dragostea acestora pentru părinţii lor, armonia căminului propriu, sentimentul unei colaborări continui şi organice, etc.*

Prin familie, se poate aduce cea mai statornică şi mai serioasă corectare a egoismului individual. *În atmosfera ei, instinctele vieţii se pot ridica la o formă înaltă, de iubire şi de răspunderi continui faţă de o parte din semenii noştri.*

Familia este cea mai necesară şcoală de omenie. Într'un fel sau altul, toţi aceia care printr'o vitregie a soartei sau printr'o stângăcie a lor n'au cunoscut atmosfera vieţii de familie şi n'au avut putinţa să-şi formeze sub oblăduirea ei primele lor deprinderi sufleteşti, s'au resimţit de acest fapt toată viaţa lor. Statisticile judiciare şi psihologice indică cu preciziune că majoritatea delincvenţilor calificaţi şi a celor internaţi în institutele de corecţie au fost lipsiţi, în copilăria lor, de o reală asistenţă familială. [319]

*

Aşa cum le înţelege mintea contemporană, problemele de etică nu au caracter dogmatic, absolut. Nu învăţăm etică, pentru ca după aceea să pretindem c'am găsit soluţii definitive de viaţă. Nu statornicirile într'o formulă sau alta contează ci, în primul rând, tensiunea entuziastă şi sinceră a căutărilor de adevăr.

*Etica nu urmăreşte să dea imaginea unui om apodictic, pretinzând o înţelepciune definitivă, ci pe aceea a unui om activ, conştient de soarta pe care trebuie să şi-*o *construiască, muncit sufleteşte de doruri înalte, înţelegând, deopotrivă, şi farmecul discret al înfiorărilor de simţire, precum şi satisfacţia energică a înfăptuirilor practice.*

---

[319] Dimitrie Gusti, Ion Zamfirescu, *Elemente de etică*, Ed. Scrisul Românesc S. A., Craiova – Bucureşti, 1939, pp.256-257.

Învăţământul eticei nu trebue să constea numai din ceea ce stă scris în carte sau din ceea ce spune profesorul de pe catedră. În fiecare clipă, e necesar ca acestea să fie însoţite, sincer şi binevoitor, de către cugetarea activă a elevilor cărora li se adresează. [320]

*

Ştiinţa care se ocupă cu problema morală, căutând să-i dea deslegare pe măsura înţelegerilor şi simţirilor omeneşti, este Etica*. Domeniul ei nu se poate preciza în întregime, în aceste cuvinte introductive. Rămâne ca această precizare să ni se desvălue treptat, pe măsură ce vom intra mai adânc în problemele şi faptele care o alcătuesc.*

Etica nu este numai o ştiinţă speculativă, ci şi o ştiinţă practică, legată de viaţă şi, anume, de ceea ce este mai pătrunzător în rosturile acesteia. Ea ne va pune în evidenţă multe fapte de seamă din destinul omenesc. Printre altele, ne va învăţa să înţelegem că idealul *nu este numai un cuvânt înaripat şi romantic, ci o realitate necesară, în suporturile eterne ale vieţii.* [321]

*

Dar cea mai strânsă legătură pe care o poate avea etica cu vreuna dintre celelalte ştiinţi, este legătura ei cu sociologia*. Aceasta este o ştiinţă nouă, dar cu un rol hotărâtor în cultura vremei noastre. Ea studiază societatea ca formă de organizare a vieţii omeneşti, apecându-se asupra elementelor din care e constituită, asupra manifestărilor prin care îşi afirmă existenţa şi asupra tendinţelor care îi întreţin mişcarea.*

Etica creşte din cuprinsul faptelor sociale. Multe dintre principiile etice se construesc pe datele sociologiei. Viaţa morală nu este numai o posibilitate a individului ca individ, ci mai ales a individului ca membru al comunităţii sociale.

Morala nu poate ajunge la rezultate stabile şi utile, dacă ea nu se sprijină, pe lângă raţionamentele ei filosofice, şi pe o serie de fapte reale, pozitive. Pe acestea, bineînţeles, trebue să le ia din domeniul social. [322]

*

Există o morală obiectivă*, aparţinând societăţii din care facem parte, care se manifestă prin moravuri, prin instituţiuni de drept şi, în general, prin simţul de responsabilitate de care face dovadă comunitatea socială. Fiecare individ ia parte la această morală, şi o exprimă în felul lui, după educaţia pe care a primit-o, după înclinaţiile lui ereditare, în sfârşit, după cum îl influenţează într'o direcţie sau alta mediul înconjurător. Aşa se explică de ce întâlnim, în cuprinsul aceleiaşi societăţi, atitudini morale atât de diferite. De pildă: oameni care sunt cât se poate de conştiincioşi în profesiunea lor, dar care au scăderi dureroase în viaţa lor de familie; oameni care respectă îndatoririle civice cu sfinţenie, dar care nu ştiu să înţeleagă şi să ocrotească o suferinţă omenească cât de mică; etc., etc. Prin urmare, vedem că avem de-a face cu afirmări ale unor conştiinţe individuale, dar care se alimentează, fiecare în felul ei, dintr'un fond comun, obiectiv, care este conştiinţa colectivă a societăţii din care fac cu toatele parte. […]*

Prin opinie publică *trebue să înţelegem nivelul general de înţelegere şi de sensibilitate pe care îl prezintă o societate, la un moment dat, faţă de diferitele probleme şi manifestări ale vieţii sociale. Opinia publică are de înfăptuit un dublu rol:* social *şi* moral; social*, pentru că ea alcătueşte un factor de seamă în cimentarea unei societăţi şi* moral*, pentru că trebue să stabilească norme de conduită în acţiunea colectivă.*

Funcţiunea pe care o are de îndeplinit este o funcţiune critică*. Nu i se poate pretinde să aibă iniţiative. De regulă, în viaţa unei societăţi, iniţiativele trebue să pornească de la indivizii*

---

[320] Ibidem, în Prefaţa lucr.cit., p.4.
[321] Ibidem, pp.16-17.
[322] Ibidem, pp.25-26.

ei cu pregătire în materie şi cu autoritate personală. În schimb, are de înfăptuit, în legătură cu aceste iniţiative, lucruri destul de însemnate: să-şi spună cuvântul asupra lor, să le ratifice atunci când sunt în acord cu interesele colectivităţii respective, sau dimpotrivă, să le îndepărteze sau să ceară corectarea lor, atunci când aceste interese sunt nesocotite ori greşit înţelese. [323]

*

Trebue să subliniem că stările de massă nu alcătuesc fatalităţi de neînvins. Ele pot fi, ori prevenite, ori corectate, ori îndepărtate. Când stările de massă sunt prinse în orizontul unor evenimente cruciale – cum ar fi de exemplu cele din timpul Marei Revoluţii Franceze – desigur, semnificaţia acestora este istorică şi ca atare iese din linia aprecierilor comune. Însă, în cazul contrariu, adică atunci când nu sunt decât impulsuri nestăvilite ale instinctelor sau ale inculturii, rolul lor este nefast, distrug o anumită încredere în viaţă, în oameni, în valori, încredere de care sufletul omenesc are necontenită nevoe.

Din această distincţie, între public şi massă, rezultă o obligaţie morală a individului. Publicul care formează opinia publică este alcătuit din indivizi. Echilibrul sufletesc al acestora hotărăşte calitatea manifestărilor ei. Un echilibru sănătos şi o conştiinţă civică fermă sunt garanţiile definitive, singurele care pot exista, împotriva spiritului de massă. Înţelegând acest fapt, trebue să tindem, deci, prin toate mijloacele de care dispunem, la formarea unui public demn. O opinie publică disciplinată, răsărită în condiţiuni de convingeri ferme şi de onestitate a fiecăruia dintre noi, formează o bază morală a vieţii sociale. Desbătând liber problemele de viaţă colectivă, ea poate deveni, din ce în ce mai mult, o instituţie reprezentativă a autonomiei sociale de care societatea modernă are în permanenţă nevoe. [324]

*

Ca şi gânditorii greci, Iisus împărtăşeşte oamenilor un crez asemănător: crezul fericirii. *Însă,* fericirea creştină *este pusă într'o lumină mai umană, mai aproape de viaţă, mai posibilă. Pentru atingerea ei nu mai este nevoe, ca în concepţia anticilor, de un eroism al voinţei şi de un refugiu ideal, din lumea faptelor obişnuite ale vieţii. Dimpotrivă, tocmai prin acestea, omul îşi poate câştiga un drept al lui, eficient, la înţelegerea şi graţia divină. Sărăcia, suferinţele, injuriile, persecuţiile, într'adevăr toate acestea sunt rele care în aparenţă contrazic seninătatea morală, dar care în fond pot duce la împărăţia cerurilor, prin preferinţa pe care o are Dumnezeu, faţă de cei umili şi însângeraţi. […]*

Iubirea de aproapele este principala coloană de susţinere a simţirii creştine. Dumnezeu este cel dintâiu care iubeşte şi îi poartă de grije. Prin iubirea de aproapele, noi ne unim actele noastre, cu intenţiile Lui. Pentru aceasta, trebue să vrem binele tuturor, să lucrăm pentru perfecţiunea lor, să ajutăm, oricăruia dintre semenii noştri, pentru a trece biruitor peste suferinţele ce întâlneşte în viaţă. Pe de altă parte, pentru cei care greşesc, trebue să invocăm iertarea şi pietatea, atât din partea lui Dumnezeu cât şi din partea oamenilor. ,,Doamne, iartă-le lor, că nu ştiu ce fac!'' – acestea sunt cuvintele cele mai calde şi mai inspirate, ce s'au rostit vreodată, în cuprinsul lumii noastre. […]

Pesimismul creştin este numai aparent. Privite şi înţelese în esenţa lor, speranţa, credinţa şi caritatea sunt virtuţi dinamice şi luminoase. Ele dau imboldul acţiunii şi stârnesc în sufletul nostru, prin fiecare manifestare a lor, convingerea isbândei. Postularea unei vieţi eterne, dincolo de moarte, nu este o negare sau o nesocotire a celei pământeşti. Între cele două vieţi există înlănţuirea unei necesităţi. Una continuă pe cealaltă. În lumina acestei înlănţuiri, moartea capătă prestigiul celui mai de seamă fapt al destinului omenesc. Ea înseamnă hotarul

---

323 Ibidem, pp.31-61.
324 Ibidem, pp.63-64.

între două lumi, dar nu un hotar material sau biologic, ci unul moral, prin care perspectivele lumii ce începe se leagă cu realizările celei consumate. [325]

*

Personalitatea *implică imperative peste care nu se poate trece: îndeplinirea datoriilor noastre de oameni, respectarea necondiţionată a valorilor, credinţa într'o ordine superioară a lucrurilor; toate acestea sunt realităţi cu caracter formalist. Deasemeni,* personalitatea *implică o acţiune continuă, în cadrul societăţii, a realităţilor, a intereselor ei istorice şi culturale; iată în ce constă baza realistă a personalităţii. <u>Îndeplinirea misiunii noastre morale ne cere să luptăm împotriva pornirilor necugetate şi împotriva entuziasmărilor trecătoare, de circumstanţă. În schimb, ne cere să nu pierdem din vedere, niciodată, condiţia unei aspiraţii superioare, către ceva mai înalt, mai esenţial, decât ceea ce constatăm cu simţurile obişnuite.</u> […] Viaţa are preţ să fie trăită, numai în măsura în care, prin ea şi în ea, putem să însufleţim un sens superior, o misiune ideală. Folosind tonul sentenţios al lui Kant, cel mai adânc şi sistematic dintre moraliştii moderni, am putea spune că imperativul moral al vremurilor noastre ar trebui să sune astfel:* Deveniţi o personalitate, pentru a o desfăşura în toată plinătatea ei! Desfăşuraţi-vă personalitatea, pentru a creea, prin ea, valorile de cultură ale Umanităţii! [326]

*

Ce este, în fond, demnitatea personală*? Este un sentiment, sau mai bine zis o anumită conştiinţă a individului, de a-şi recunoaşte o valoare proprie […] Sufleteşte,* demnitatea *este o atitudine complexă, la care iau parte toate facultăţile conştiente ale individului. […] Demnitatea este un mijloc necesar, pentru a ne impune personalitatea. <u>Moralmente, nu este cazul să se facă o ierarhie a personalităţilor.</u> Fiecare din ele este la fel de îndreptăţită la respectul nostru personal şi la acela al societăţii din care facem parte. De pildă, personalitatea lucrătorului de fabrică sau aceea a savantului academician reprezintă, moralmente, integrităţi la fel de valoroase. În mecanismul general al vieţii sociale, atât una cât şi cealaltă se află, în forma şi cu mijloacele lor corespunzătoare, la posturi de răspunderi la fel de interesante şi de necesare. Munca lor se înfăptueşte şi se condiţionează reciproc. O lume plină numai de savanţi, sau una numai de lucrători, ar fi relităţi paradoxale, non-sensuri fără nici un rost de a exista. <u>În realizarea generală a progresului omenesc, toate muncile sunt la fel de utile şi de integrante, dacă ele sunt înfăptuite cu grije, cu preocuparea continuă a lucrului întreg şi demn.</u>*

Fiecare manifestare de demnitate *este o lecţie socială. Trebuind să ducă la respectul personalităţilor,* demnitatea *devine un mijloc de organizare şi de apărare a acestora. Afirmările* demnităţii *pun în evidenţă un fapt central, ce trebue reţinut: acela că personalitatea este o integritate autonomă, care îşi are un sens şi în ea însăşi, pe lângă acela care face din ea un propulsor al acţiunii sociale.*

Din ideea demnităţii *se desprinde o mare cerinţă etică: aceea ca <u>nici o personalitate să nu fie întrebuinţată, în cadrul vieţii sociale şi culturale, pentru scopuri care i-ar fi streine, pentru care nu s'a pregătit sau pentru care îi lipsesc posibilităţi de înţelegere certă şi reală</u>.* [327]

*

După cum există o demnitate *a persoanelor, tot aşa există şi o demnitate a societăţilor. Dintre acestea […] ne interesează în special* naţiunea. Demnitatea naţională *implică aceleaşi probleme ca şi* demnitatea personală. *<u>Mari sau mici, naţiunile au, cu toatele, drept la existenţă, în cuprinsul acţiunii universale</u>. <u>Fiecare naţiune se afirmă, în lume, în acţiunea istorică, cu un</u>*

---

[325] Ibidem, pp.111-113.
[326] Ibidem, pp.192-193.
[327] Ibidem, pp.198-200.

sens de viaţă al ei. Pot fi creatoare, sub raportul culturii, atât naţiunile mari cât şi cele mici. Laolaltă, naţiunile alcătuesc un sistem de colaborări universale, care trebue să ducă la înfăptuirea – îndepărtată dar reală – a Umanităţii. În acest proces de creaţie, fiecare naţiune este chemată să contribue, în chip la fel de necesar, cu originalitatea şi specificul ei. În acest scop, fiecare naţiune trebue să aibă o suveranitate proprie. Prin aceasta, ea îşi va afirma dreptul ei la existenţă şi dreptul de a dispune de sine, în mod demn, fără amestecuri sau limitări ilicite din partea altora. […]

Responsabilitatea *nu afirmă o hărăzire personală, ci un corelat firesc al integrităţii sufleteşti şi morale. Ea nu este o simplă atitudine de bravadă. Înainte de orice, este o atitudine morală, care trebue să răsară dintr'o normalitate sufletească.* Un om responsabil *îşi va observa cu atenţie acţiunea. Observând-o astfel, el o va împlini la un nivel mai ridicat. Calitatea muncii lui se va întinde, binefăcător, asupra întregei colectivităţi. Sufleteşte, acest om va simţi o neasemănată satisfacţie. Emoţia pe care ne-o dă lucrul făcut în întregime este una dintre cele mai alese şi fecunde. Socialmente, omul nostru va deveni un agent activ şi direct al progresului omenesc şi al echilibrului social. […] Crearea de suflete responsabile este una dintre marile preocupări ale acţiunii omeneşti. Ea formează o ţintă de seamă a educaţiei morale.*

Şcoala, biserica, armata, justiţia sunt instituţiuni care, în cuprinsul vieţii de Stat, au de creat suflete responsabile. O naţiune, în care fiecare locuitor ar avea un suflet responsabil, ar fi o naţiune fericită. [328]

*

Solidaritatea *presupune doctrina unui individualism sănătos, temperat şi logic. Ea îndeamnă pe individ să devină o personalitate, pentru ca în chipul acesta contribuţia lui la unitatea umanitară să fie cât mai reală.*

În lumina solidarismului *exagerările individualismului absolut cad sau capătă corecţii salutare. Acesta ne ajută să înţelegem că rolul individului nu este de a distruge, ci dimpotrivă de a crea societatea. Individul este trecător, în vreme ce colectivitatea umană este durabilă. Cele mai puternice creaţii individuale ar trece neobservate, dacă într'un fel sau altul, mai curând sau mai târziu, societatea n'ar fi ea aceea care să le descopere şi să le promoveze la rangul meritat.*

Există unele idei învecinate cu ideea de solidaritate. *Faţă de toate acestea,* solidaritatea *are însă un conţinut mai complet, mai sintetic, cuprinzând mai multe aspiraţii omeneşti dintr'odată. Astfel,* caritatea *creştină are într'adevăr multe subtilităţi psihologice, dar este lipsită de-o anumită energie şi de-o anumită stringenţă de care au adeseori nevoe acţiunile omeneşti. Noţiunea de* fraternitate*, şi ea, pluteşte oarecum într'un vag vaporos; este o noţiune pe care n'o putem defini practic, lămuritor. Faţă de fiecare din acestea, noţiunea de solidaritate pare mai puternică, mai activă şi mai cuprinzătoare. Ea defineşte o mare realitate pozitivă:* datoria omului faţă de oameni.[329]

*

În acest ultim paragraf, vom aminti de încă două prelungiri ale solidarităţii (după asociaţii şi diverse cooperative - n.a.): despre sacrificiul pentru alţii *şi* despre eroism.

De astă dată, avem de-a face cu două atitudini sufleteşti care ies din comun, am putea spune, cu două atitudini morale solemne. De aceea, nu le putem cere oricând, tuturor oamenilor, în orice împrejurare de viaţă. Mai mult: trebue să le ferim de banalizare şi, în tot ce judecăm asupra lor, e bine să nu ne luăm după tiradele şi sonorităţile romantice pe care le auzim adeseori în numele lor.

---

[328] Ibidem, pp.200-205.
[329] Ibidem, p.221.

Sunt împrejurări, în care sacrificiul pentru alţii *are proporţii mari, profetice sau istorice. Astfel, Christos consimte sacrificiul Fiinţii Lui, pentru a răscumpăra păcatele întregei omeniri, într'un moment în care aceasta avea nevoe să primească un nou crez de viaţă; […] Ioana d'Arc a suferit rugul cu demnitate, pentru că avea în acest fapt un semn că totuşi patria ei a învins […] Există şi o altă formă a* sacrificiului pentru alţii*, şi anume, o formă care stă în putinţa fiecărui om cu viaţă morală completă, adâncă. Nu este vorba numai de sacrificarea vieţii propriu zise. Atitudinea de sacrificiu are atâtea alte feţe, fiecare din acestea reprezentând o valoare morală la fel de puternică. Astfel: mama care îşi sacrifică pentru creşterea şi educaţia copiilor ei tot timpul şi toată liniştea ei sufletească; luptătorul care îşi sacrifică viaţa pe front, pentru apărarea patriei comune; savantul care îşi sacrifică timp, avere, chiar şi viaţa, pentru descoperirea unei substanţe ce va însemna o binefacere universală, etc.*

Sacrificiul pentru alţii *rezultă dintr'o bună şi intensă înţelegere a solidarităţii omeneşti. Ca atitudine morală, el este o anticipare curajoasă a unei soluţii, o încredere în soartă, un credit acordat vieţii şi oamenilor. Aceia care au ajuns să consimtă acest sacrificiu cu deplină libertate interioară <u>se sacrifică cu cugetul senin, pentru că au încredere în misiunea acestei atitudini</u>. Deviza lor este aceasta:* cred în viaţa pe care o salvez cu preţul alei mele. *Deasemeni, ei cred în liniştea sufletească pe care au dăruit-o altora, sacrificând-o pe-a lor.*

Sacrificiul pentru alţii *constitue o problemă extrem de grea şi de delicată. E greu să precizăm* când, de ce, în ce condiţiuni *trebue să aibă loc. După criterii obiective, adică după criterii pe care să le putem impune oamenilor în chip de reguli, această problemă este ca şi insolubilă. Singurele ei soluţii sunt acelea pe care ni le poate dicta sentimentul nostru intim, intuiţia noastră suverană, faţă de oameni, de viaţă, de împrejurările existenţei în general.* [330]

*

Eroismul *este o atitudine morală alcătuită din aceeaşi plămadă ca şi sacrificiul de sine. E probabil că formula psihică a acestuia este mai complicată.* Eroismul *seamănă cu un sacrificiu continuu, adică cu un sacrificiu nu legat de un fapt sau altul, ci de însăşi ideea vieţii, de-o anumită concepţie intransigentă a ei.*

Prin eroi *nu trebue să înţelegem numai pe aceia care au murit pe câmpul de luptă. Aceasta este o semnificaţie corectă, dar care nu aparţine limbajului filosofic, ci simţului comun. Cel care ne-a dat o descriere pătrunzătoare, şi până la un punct chiar o definiţie a* eroului*, a fost gânditorul englez, din a doua jumătate a veacului trecut,* Thomas Carlyle*. În concepţia acestuia, <u>cea mai înaltă calitate a</u>* <u>eroului</u> *<u>este sinceritatea</u>. În munca de prefacere a societăţii, el vede în* erou *<u>un vizionar al transformărilor de care oamenii şi instituţiile lor au nevoe</u>. Apariţia* eroului *este deopotrivă de puternică şi de necesară, în toate domeniile de acţiune omenească. Astfel, istoria a cunoscut* eroul *ca* divinitate*, ca* profet*, ca* preot*, ca* rege*. În concepţia lui Carlyle, istoria universală este istoria realizărilor pornite de la oamenii mari pe care i-a avut. <u>Pus în faţa realităţii,</u>* <u>eroul</u> *<u>o pricepe mai adânc decât ceilalţi.</u> În tot ce înregistrează, el simte suflul înalt al unor participări eterne. Viaţa lui sufletească e profundă. Ceea ce elaborează în tainele ei, va păşi victorios, după aceea, pe domeniile realităţii. Nimic nu este în stare să-l clintească din credinţele lui. Crede în mod absolut în misiunea lui. Tot ce face porneşte din plina efervescenţă a firii lui. Este <u>un pasionat al adevărului</u>; îl caută, îl profesează, nu-l îndepărtează niciodată, chiar atunci când prezenţa lui e dureroasă. Sinceritatea eroului - spune Carlyle – este o sinceritate ,,aspră, adâncă, aproape sălbatecă''. <u>Prin mintea lui clar văzătoare, deschide omenirii drumuri noi, drumuri pe care se vor aşterne, multă vreme în urmă, preocupările</u>*

[330] Ibidem, pp.225-227.

acesteia. Urăşte desordinea şi anarhia. Prin fiecare acţiune a lui, pledează tema creatoare a disciplinei, a încordărilor către adevăr.

Fireşte, nu putem fi toţi eroi. *Apariţia eroului nu este un fapt de serie, ci un proces de vaste perspective istorice. Ceea ce trebue să realizăm însă, cu toţii, este să simţim şi să înfăptuim* cultul eroilor*. Sufleteşte, acest cult formează o piatră unghiulară, în conştiinţa oricărui individ. Viaţa eroilor este, dintre toate, cea mai înaltă lecţie de umanitate, pe care ne-o poate oferi istoria.* [331]

*

O altă condiţie a echilibrului din sufletul individual este instrucţia*, adică însuşirea de cunoştinţe despre lume şi despre viaţă, într'o formă în care să le simţim alcătuind, în permanenţă, un capital viu şi luminos al întregei noastre făpturi interioare. […] Instrucţiunea are mai multe trepte. Desigur, nu se poate pretinde, tuturor oamenilor, să atingă treapta ei cea mai de sus. Aceasta, într'adevăr, nu stă în putinţa oricui, ci doar în putinţa acelora care îndeplinesc marile răspunderi intelectuale ale unei societăţi. În schimb, se poate pretinde,* absolut fiecărui om*, ca să atingă măcar o primă treaptă a instrucţiei, aceea care să privească, nu atât exerciţiul unei profesiuni sau alta, cât în primul rând o funcţionare minimă a conştiinţii şi a demnităţii lui omeneşti. […]* Instruit*, în sensul pozitiv al cuvântului, nu este numai deţinătorul de cunoştinţi teoretice, ci orice om care are cunoştinţi efective – fie de ordin practic, fie teoretic, care ştie să le întrebuinţeze, să le lege de un domeniu sau altul al vieţii şi, în sfârşit, care ştie să nu se limiteze numai la ele, ci să le sporească şi să le adâncească necontenit. […] Nimic mai greşit decât credinţa că şcoala este o instituţie doar pentru copii, pentru adolescenţi sau, în sfârşit, pentru aceia care se află într'o perioadă obligată de şcolaritate. Din moment ce în fiecare clipă avem de învăţat încă ceva, oricare dintre noi, la orice vârstă, posedând oricât de întinsă cultură şi îndeplinind o funcţiune socială cât de înaltă, poate redeveni şcolar, măcar pentru un timp oarecare, fără ca prin aceasta să piardă ceva din prestigiul său social sau din demnitatea lui omenească. Şcoala nu este numai o* instituţie *cu legi şi regulamente care constrâng, ci este şi o dispoziţie de spirit, o atitudine sufletească, a aceluia care este doritor de instrucţie şi care înţelege metodele necesare ale acesteia. […]*

De un om instruit ne apropiem cu interes. Îl iubim şi îi dorim necontenit tovărăşia, pentru că ne înfăţişează echilibrul vieţii şi ne dă încredere în aceasta. Omul instruit ne dă impresia unui om care şi-a cucerit în mod imprescriptibil un drept, a unui om care stăpâneşte, cu mijloace simple şi naturale, stilul lumii din care face parte. În tot ce dă la iveală, ca gândire sau ca acţiune practică, există ceva sănătos, convingător. Pare o replică, aşa cum o doreşte simţul nostru interior de dreptate, împotriva a tot ce este pedanterie, vanitate, suficienţă, presumţie, erudiţie stearpă, grandilocvenţă, megalomanie, într'un cuvânt, împotriva a tot ce este atitudine spirituală falsă şi fără susţinere în adâncime.

Omul instruit procedează, în fiecare împrejurare de viaţă, cu înţelepciune, cu bun simţ şi cu spirit critic. Instrucţia, *pe cât este de echilibrată şi de precisă ca alcătuire logică, este tot pe atâta de caldă şi de ospitalieră ca disciplină spirituală a vieţii noastre sufleteşti.* [332]

*

Deasemeni, trebue să recunoaştem că profesiunea ridică moralul unui individ, mai mult decât oricare alt mijloc pe care i l-ar pune la dispoziţie societatea. Mulţimea disponibililor sufleteşti ai societăţii, aceia din care se recrutează blazaţii, oamenii gata să încheie orice compromisuri, agitatorii de profesiune, nemulţumiţii în genere de orice s'ar petrece în lume,

---

331 Ibidem, pp.227-228.
332 Ibidem, pp.247-249.

intriganţii, pescuitorii în apă turbure, oportuniştii, etc. sunt, în regulă generală, aceia care au refuzat să-şi facă o profesiune, sau care şi-au făcut doar una de formă, fără să încerce a pătrunde în niciuna din semnificaţiile ei sociale şi morale. Moralmente, oamenii care nu au nici o profesiune au anumite tare caracteristice, peste tot aceleaşi, cu efecte peste tot la fel de negative, fie că este vorba de omul de lume din cea mai aleasă societate, fie de un simplu vagabond, din mulţimea celor mai desmoşteniţi de soartă.

Cu cât viaţa profesională a unui om este mai intensă, cu atât şi morala lui personală este mai strictă. Prin profesiunea lui, individul nu se leagă numai de o anumită unitate corporativă din care face parte – magistratură, barou, armată, corp didactic, corp tehnic, cler, etc. – ci de viaţa socială în general. Prin exerciţiul unei profesiuni, individul are posibilitatea să înţeleagă direct, real, în ce constă solidaritatea socială, cât de mare este valoarea ei şi cât de vinovaţi sunt, nu numai aceia care păcătuesc flagrant împotriva ei dar şi aceia care stau impasibili, nesimţind îndemnul să colaboreze la realizarea acestei solidarităţi. Profesionistul are mijlocul direct de a se simţi, în marele proces al vieţii sociale, ca o parte necesară, într'un tot imens. Moralmente, omul cu cea mai umilă profesiune este incomparabil superior aceluia care, fie el cât de dotat şi de spiritual, refuză de a-şi face una. [333]

*

Patriotismul*, ca multe dintre noţiunile de seamă ale gândirii noastre, are adeseori o soartă ingrată, în sensul că înţelesul lui adevărat este falsificat de către formule sonore, toate deopotrivă de ditirambice şi de diletante. Însă, nu despre patriotismul gălăgios şi steril vrem să vorbim aici, ci despre acela care este capabil să exprime o convingere adâncă şi o atitudine etică. […] Forma de patriotism cea mai în acord cu interesele şi concepţiile vieţii de astăzi este, desigur,* patriotismul naţional. *Acesta reprezintă o urmare firească, pe plan sufletesc şi moral, a naţiunii. El se întemeiază pe un sentiment necesar, care creşte din dragostea noastră faţă de ţara în care ne-am născut, în care auzim graiul cel mai scump, în care toate ne par ca făcând parte din propria-ne făptură şi de care ne leagă conştiinţa unei mari continuităţi istorice.*

Patriotismul naţional *se adresează, deopotrivă, tuturor aspectelor din fiinţa noastră sufletească. Astfel, cuprinde atât elemente de încântare lirică, cât şi un program de acţiune severă şi pătrunzătoare. Cuprinde, de pildă, atât poezia şi farmecul unic al locurilor pe unde am copilărit, cât şi încordarea aproape dureroasă a răspunderilor noastre continui, ca oameni şi ca membri ai societăţii.*

Mai mult decât ca pe un sentiment, trebue să înţelegem patriotismul naţional *ca pe o conştiinţă permanentă a muncii la care suntem chemaţi, pentru consolidarea şi înălţarea naţiunii noastre.* [334]

*

Anti-patriotismul *este, în linii generale, negarea ideii de patrie.* *Această atitudine poate îmbrăca forme şi motivări diferite.*

O primă formă de anti-patriotism este exagerarea individualismului, *până la a proclama că singurele drepturi cu caracter absolut sunt drepturile individului. Aceasta este, în general, teza anarhismului, doctrina care socoteşte că ideea de patrie este un idol ce trebue răsturnat.*

Tot o formă de anti-patriotism este concepţia de suveranitate a unei clase sociale sau alta, *aşa cum găsim în unele doctrine extremist-socialiste sau comuniste.*

În sfârşit, o ultimă formă de anti-patriotism pe care vrem s'o cităm este aşa numita concepţie a cosmopolitismului filosofic*, care recunoaşte doar o singură existenţă suverană, sub*

---

[333] Ibidem, pp.261-262.
[334] Ibidem, pp.271-272.

raport social şi moral: aceea a genului omenesc*. O asemenea concepţie a fost profesată de către vechii cinici greci şi, oarecum, în timpurile moderne, de către marele scriitor rus Tolstoi, despre care se ştie că spre bătrâneţe devenise sclavul unui fel de pan-*moralism religios*. Însă, periculoase cu adevărat, în ce priveşte propagarea unei asemenea doctrine, sunt* diferitele secte *religioase care profesează* un fel de umanitarism evanghelic*, rău înţeles şi cu efecte extrem de negative, în special în rândurile sufletelor simple. Toate aceste concepţii sunt de acord în a vedea în patriotism o superstiţie, o rămăşiţă a trecutului, o formă de viaţă în care tronează vestigii feudale şi, în general, un sentiment care nu poate să ducă la altceva decât la ură între popoare, la atâtea şi atâtea manifestări şovine, iar în ultimă instanţă la războaie sângeroase. […] Cu toate că tezele anti-*patriotice ne sunt prin instinct *streine, totuşi e necesar să ne dăm seama, şi pe cale logică, de câteva dintre argumentele de seamă ce se pot aduce împotriva lor.*

Toate concepţiile anti-patriotice se întemeiază pe o gravă eroare sociologică. Ele văd în naţiune doar o realitate artificială, produsă fie pe cale de iluzie, fie de mistificări ale celor interesaţi. Ori noi ne-am dat seama […] că naţiunea este o sinteză superioară a vieţii sociale, că ea este condiţionată de factorii cu cele mai adânci statorniciri materiale sau spirituale şi, în fine, *că viaţa naţională este o conştiinţă în mers, preocupată în permanenţă de a se obiectiva în opere de cultură.*

În genere, tezele anti-*patriotice neagă, nu atât* realitatea *naţiunii, adică fiinţa ei ca atare, ci* valoarea *ce i se acordă, atunci când se consideră existenţa ei ca o temelie a vieţii istorice şi* culturale. *Şi în această judecată a lor, tezele anti-patriotice greşesc la fel de fundamental. Întreaga istorie a culturii omeneşti dovedeşte că progresul societăţii n'ar fi putut să aibă loc, dacă el nu s'ar fi sprijinit pe o diversificare treptată a organismelor sociale. […]*

În măsura în care neagă patria, anti-patriotismul neagă toate obligaţiile individului faţă de aceasta. În special, neagă utilitatea serviciului militar, folosindu-se pentru aceasta *de interpretări artificiale ale diferitelor principii de viaţă morală şi creştină.* Este o datorie a *tuturor de a lupta, pe toate căile care ne stau la dispoziţie, împotriva concepţiilor anti-*patriotice *şi împotriva acţiunilor practice ce ar putea să răsară din ele. De pe urma acestor concepţii nu ne putem alege decât cu o înţelegere profund viciată a realităţilor sociale în cadrul cărora trăim şi cu pornirea imorală de a refuza serviciul pe care ni-l cere naţiunea, în calitatea ei de* ordonatoare a acţiunilor noastre conştiente. [335]

*

Avem datoria de a fi buni patrioţi. Acest fapt nu trebue să se mărginească însă numai la a ne manifesta voinţa de a fi o naţiune. Voinţa trebue să fie însoţită, în orice clipă, de gândire şi de cunoaştere. Voinţa permanentă de creare a naţiunii române trebue să fie însufleţită şi mânuită de o cunoaştere adâncă, a tot ce reprezintă nevoi şi tendinţe ale ei de viaţă. Fără o asemenea directivă, voinţa despre care vorbim ar fi incoherentă şi nesprijinită pe realitate.

Cu alte cuvinte, ni se cere o mobilizare demnă şi energică a tuturor facultăţilor noastre sufleteşti, pentru a duce la capăt opera de înţelegere şi de ridicare a naţiunii noastre.

Iată dar, pentru conştiinţa noastră de astăzi, un imperativ cuprinzător: imperativul etic naţional! [336]

*

Tineretul românesc de astăzi trebue să se formeze, în aşa fel, încât în orice domeniu ar pătrunde, să împlânte semnul unei reacţiuni împotriva muncii şi a competenţei improvizate. El trebue să impună practica muncii raţionale, metodice, a muncii ştiinţifice. Fără această

---

[335] Ibidem, pp.273-275.
[336] Ibidem, p.280.

condiţie, riscăm oricând, să fim cuprinşi de oricare din relele sufleteşti şi sociale ale diletantismului.

O a doua condiţie, ce conturează misiunea tineretului de astăzi, este a-şi realiza, pe planul lui sufletesc, un simţ precis de ordine şi de apreciere justă a valorilor. *Aceleaşi motive care pot să ducă la practica unei munci diletante şi empirice, pot să ducă, deopotrivă, la un* individualism egoist *care, fără a fi anarhic, poate veni totuşi în conflict cu interesele vieţii colective.* [337]

[337] Ibidem, p.295.

SCURTE COMENTARII PE MARGINEA UNUIA DINTRE CELE MAI BUNE FILME ARTISTICE DE LUNG METRAJ, CARE S-AU FĂCUT VREODATĂ: „GLADIATOR''

Nu mă îndoiesc de faptul, că mulţi dintre dumneavoastră au vizionat filme celebre, precum filmul serial italian „Caracatiţa'', dar şi filme ca „Inimă neînfricată'', „Ştefan cel Mare'', „Reţeaua'', „Mihai Viteazul'', dar unul dintre cele mai bune filme făcute vreodată este, din punctul meu de vedere, „Gladiator'' (dramă istorică, SUA, 2000). Acest film, care l-a consacrat pe actorul Russell Crowe în rândul elitei breslei sale, este un film pe care dacă nu aţi avut ocazia să-l vedeţi, vi-l recomand cu toată căldura şi responsabilitatea. Dincolo de premiile câştigate, el conţine un mesaj care invită la reflecţii profunde.

Deoarece realizatorii acestui film s-au străduit şi au reuşit să re-creeze o lume aproape uitată, se înlesneşte astfel tendinţa telespectatorului de a se face o paralelă între vremurile actuale şi cele de atunci. Există chiar unele asemănări izbitoare. În primul rând, imperiul roman este parcă copiat la indigo de către anumite forţe care manevrează astăzi Statele Unite ale Americii, care şi-a asumat acelaşi rol de ,,civilizare'' a lumii. Ori, noi ştim prea puţin despre dramele pe care le-au creat războaiele de cucerire şi începem abia să le înţelegem, dacă reflectăm asupra recentelor conflicte militare, îndeosebi din Irak, Afganistan, Iugoslavia şi Orientul Mijlociu.

În al doilea rând, nu putem învinui soldaţii romani, care îşi făceau doar datoria şi credeau în măreţia Romei. De aceea, înclin să cred că, nu e o coincidenţă întâmplătoare denumirea de ,,legionari'', întrebuinţată astăzi atât pentru soldaţii legiunilor romane, cât şi pentru românii aparţinând Mişcării Legionare (care s-au inspirat din trecutul acesta şi au simpatizat pe urmaşii Romei de altădată). Nu putem să nu remarcăm astfel, şi la unii şi la alţii, un cult al onoarei şi al jertfei. Apoi, cultul disciplinei şi ordinii (prezent şi la legioari, şi la Ion Antonescu). Dar, există şi deosebiri. Legionarii români, nu duceau războaie de cucerire şi de asuprire a altor popoare, ci luptau pentru libertatea ţării şi a oamenilor săi, ba mai mult, ca soldaţi ai lui Hristos, luptau pentru mântuirea tuturor românilor şi duceau un război împotriva patimilor omeneşti. Şi, poate n-ar trebui să uităm, că odată cu cucerirea unei părţi mari din Dacia, care a marcat apogeul expansiunii imperiului roman sub împăratul Traian, treptat acest imperiu a intrat într-o fază de permanentă decădere, în ciuda prosperităţii lui.

Acţiunea filmului se plasează la început în iarna anului 180 d.Hr., spre finalul campaniei de 12 ani a împăratului Marc Aureliu împotriva triburilor germanice, când comanda armatei i-a fost încredinţată generalului Aelius Maximus. Poate nu întâmplător a fost ales acest loc de confruntare dintre ,,agenţii civilizatori'' şi ,,barbarii'' însetaţi de libertate. Germania este şi astăzi obligată să achite datorii de război evreilor (cum este achitarea de către aceştia a unor avioane de luptă americane, care vor ajunge în Israel). Iar, dacă mai adăugăm faptul, că evreii sionişti şi masonii în general, luptă împotriva tradiţiilor europene, considerate depăşite şi ,,barbare'', atunci vom înţelege mai lesne acest film şi realitatea lumii contemporane…

Înainte de bătălie, generalul Maximus, încurajându-şi cavaleria: *...Imaginaţi-vă unde vreţi să fiţi şi visul vi se va împlini… Fraţilor, felul în care trăim acum, ne va urmări în viaţa de apoi…*

Împăratul Marc Aureliu, chemându-l la el pe victoriosul general Maximus: - *Vezi harta asta, Maximus? Asta e lumea creată de mine. Timp de 25 de ani, am cucerit, am vărsat sânge,*

am mărit imperiul. De când am ajuns Cezar, am avut doar 4 ani fără războaie. 4 ani de pace, din 20. Şi pentru ce? Le-am pus oamenilor sabia în mână, nimic mai mult… Să vorbim cu cuvinte simple, ca între bărbaţi. – Nu vreau să cred că (soldaţii săi - n.a.) şi-au dat viaţa luptând pentru nimic. – Tu ce crezi? – Că au luptat pentru tine. Şi pentru Roma. – Ce e Roma? – Am văzut aproape toată lumea. E violentă şi întunecată. Roma reprezintă lumina. – N-ai fost acolo şi n-ai văzut ce a ajuns. Sunt pe moarte, Maximus! Când îţi vezi sfârşitul, vrei să ştii că ai avut un scop în viaţă. Cum îmi va fi rostit numele în anii ce vor urma? Voi fi ştiut ca filosoful, războinicul, tiranul? Sau voi fi împăratul care i-a redat Romei identitatea? Era odată un vis numit Roma. Acum poţi vorbi despre el doar în şoaptă. La orice altă încercare, visul se va risipi. E atât de fragil! Şi mă tem că nu va face faţă iernii… E un loc frumos (cel natal, despre care povestise generalul, care nu-şi mai văzuse familia de 2 ani şi 265 de zile - n.a.). Vreau să-ţi mai cer un lucru, înainte să te duci acasă. – Ce-mi porunceşti, slăvite Cezar? – Vreau să fii protectorul Romei după ce o să-mi dau duhul. Îţi dau această putere pentru un singur ţel…Să le redai puterea locuitorilor Romei şi să pui capăt corupţiei care a paralizat-o. Primeşti această înaltă onoare pe care ţi-o ofer? – Cu toată inima, o refuz. – Maximus, de aceea trebuie să fii tu alesul. – Poţi alege un senator care cunoaşte Roma şi îi înţelege politica. – Dar pe tine nu te-a corupt politica. – Şi Commodus (fiul împăratului - n.a.)? – Commodus e imoral. Vă cunoaşteţi de mici. Commodus nu poate conduce. Nu trebuie să conducă. Pe tine trebuia să te am ca fiu. Commodus va accepta hotărârea mea. Ştie că armata îţi e loială. – Am nevoie de timp, slăvite. Da. Până la asfinţit, sper să accepţi. Acum, îmbrăţişează-mă ca un fiu. Şi, adu-i bătrânului încă o pătură…

Împăratul, către fiul său: *– Eşti gata să-ţi faci datoria pentru Roma? – Da, tată. – N-o să fii împărat. – Ce bătrân înţelept îmi va lua locul? – Puterea va trece în mâinile lui Maximus. O va deţine până când Senatul va putea să conducă din nou. Roma va fi din nou republică. – Maximus! – Da. Decizia mea te dezamăgeşte (inclusiv restaurarea republicii şi a puterii senatului - n.a.). – Mi-ai scris odată despre cele patru virtuţi. Înţelepciune, dreptate, tărie de caracter şi cumpătare. Am citit lista şi ştiam că n-am nici una dintre ele. Dar am alte virtuţi, tată. Ambiţia… Poate fi o virtute când te face să te autodepăşeşti. Inventivitate, curaj…Poate nu pe câmpul de luptă, dar curajul ia multe forme. Devotament pentru familia mea. Pentru tine. Dar nici una dintre virtuţile mele nu era pe lista ta. Era ca şi cum nu mă voiai ca fiu al tău. – Commodus, mergi prea departe. Le-am cerut zeilor sfaturi, ca să te pot mulţumi, să te fac să fii mândru de mine. Un cuvânt bun, o îmbrăţişare puternică… Să mă ţii strâns la piept însemna pentru mine bucuria vieţii mele. Ce urăşti atât de mult la mine? – Commodus! – Tot ce am vrut a fost să mă ridic la înălţimea cerinţelor tale. Cezar, tată… – Commodus! Greşelile tale ca fiu reprezintă eşecul meu ca tată (ca tată, nu-i oferise poate toată afecţiunea… - n.a.). Vino! – Tată! Aş fi măcelărit lumea doar ca tu să mă fi iubit...(şi, îl sugrumă pe tatăl său, strângându-l cu toată puterea lui la piept, până când îşi dă ultima suflare!)…*

Dialog între Commodus, ajuns împărat şi Gracchus, singurul senator mai curajos, în Senat: *– Nu înţelegi, Gracchus? Asta e problema. Tatăl meu şi-a petrecut timpul studiind. A citit cărţi şi a studiat filosofia. Îşi petrecea orele de seară citind suluri de la Senat. În tot acest timp, oamenii au fost uitaţi. – Senatul reprezintă oamenii. Aleşi dintre oameni, ca să vorbească pentru oameni. – Mă îndoiesc că majoritatea oamenilor au masa la fel de îmbelşugată ca a ta. Sau au amante ca ale tale, Gaius. Îi înţeleg pe oamenii mei. – Atunci, poate că Cezarul vrea să ne lumineze minţile, povestindu-ne din vasta lui experienţă.* (senatorii râd) *– Îi spun dragoste. Eu sunt tatăl lor. Oamenii sunt copiii mei (făcându-se astfel pe sine Dumnezeu! - n.a.). O să-i*

îmbrăţişez strâns. – Ai îmbrăţişat un muribund bolnav de ciumă? – Nu, dar asta o să faci tu, dacă mă mai întrerupi o dată…

Commodus, în dialog cu sora lui, Lucilla: – Cine sunt ei să-mi dea lecţii mie? – Senatul are atribuţiile lui. – Nu fac altceva decât să vorbească. Ar trebui să fim doar tu, eu şi Roma. – Nici nu te gândi la asta. Senatul a existat dintotdeauna. – Roma s-a schimbat. E nevoie de un împărat să conducă un imperiu. – Dar, dar lasă-le oamenilor…– Iluziile? – **Tradiţiile.** – Tatăl meu s-a luptat cu barbarii. A spus că nu s-a ales cu nimic. Dar oamenii l-au iubit. – Oamenilor le plac victoriile. – De ce? Nu văd luptele. Ce le pasă lor de ţinuturile germanice? – Le pasă de măreţia Romei (o explicaţie atât pentru naţionalism, cât şi pentru naţionalismul trucat sau făţarnic - n.a.). – Măreţia Romei! **Ce e asta?** *(întrebându-se ca şi Pillat din Pont, în faţa lui Iisus Hristos - n.a.)* – E o idee. Măreţie… Măreţia e o viziune. – Exact. O viziune. Nu înţelegi, Lucilla? **Dacă le dau oamenilor o viziune asupra Romei, vor ţine la mine. Curând vor uita cuvântările plictisitoare ale unor moşi. O să le dau oamenilor cea mai mare viziune a vieţii lor.**

Dialog între senatorii Gracchus şi Gaius: - Jocuri. – **150 de zile de jocuri.** – E mai isteţ decât credeam. – Da, romanii ar râde de el dacă nu le-ar fi teamă de pretorienii lui. – **Teamă şi admiraţie. O combinaţie puternică.** Crezi că oamenii vor fi **ispitiţi** cu aşa ceva? – Cred că ştie ce înseamnă Roma. E controlată de gloată. Le va oferi magia, iar ei se vor lăsa amăgiţi. Le va lua libertatea, iar ei vor răcni de fericire. Inima Romei nu se află pe podeaua de marmură a Senatului, ci pe nisipurile de la Colloseum. Le va oferi moarte. Iar ei îl vor iubi pentru asta…

Dialog în arenă, între Commodus şi Maximus, după o nouă victorie a acestuia din urmă, în ciuda unor aranjamente ale împăratului pentru a-l vedea înfânt şi mort): - Ce mă fac cu tine? Pur şi simplu nu vrei să mori. Noi doi suntem atât de diferiţi? Tu curmi vieţi când eşti nevoit, ca şi mine. – Mai am de curmat o singură viaţă. Apoi am terminat. – Atunci, ia-o acum! Mi-au spus că fiul tău a scâncit ca o fetiţă, când l-au răstignit pe cruce. Iar femeia ta a gemut ca o târfă, când au siluit-o, la nesfârşit. – Vremurile tale de glorie se vor sfârşi curând… Slăvite Cezar!…

Dialog între Commodus şi senatorul Falco: – Acum îl iubesc şi mai mult (cetăţenii Romei) pe Maximus pentru că e milostiv (şi nu şi-a ucis adversarul, prăbuşit la pământ şi neputincios - n.a.). Nu-l pot ucide, fiindcă aş fi şi mai nemilos. Povestea asta a devenit un coşmar. – Te sfidează. Fiecare victorie a lui e o sfidare. Gloata vede asta. A remarcat şi senatul. Cu fiecare zi ce trece, devin şi mai încrezători. Ucide-l! – Nu. **N-o să fac un martir din el**. – Am auzit de un şarpe de mare care are o metodă neobişnuită de a-şi atrage prada. Stă pe fundul apei, ca şi cum ar fi rănit. Duşmanii se apropie, dar el nu se mişcă. Apoi duşmanii muşcă bucăţele mici din el, iar el tot nemişcat stă. – Deci vom sta nemişcaţi şi îi vom lăsa pe inamici să vină la noi. Toţi senatorii să fie urmăriţi…

Dialog între senatorul Gracchus, Maximus şi Lucilla: – Generale, sper că venirea mea aici dovedeşte că poţi avea încredere în mine. – Senatul e de partea ta? – Senatul? Da, pot vorbi în numele lor. – Poţi să-mi cumperi libertatea şi să mă scoţi din Roma? – Pentru ce? – Ajută-mă să trec de zidurile oraşului. Adu-mi nişte cai să ajung la Ostia. Armata mea e acolo. În două zile mă întorc cu 5 000 de soldaţi. – Legiunile au alt comandant, credincios lui Commodus (intervine Lucilla). – Când voi apărea în faţa oamenilor mei, o să vezi cui îi vor fi credincioşi. – E o nebunie. Nici o armată n-a intrat în capitală de 100 de ani. Nu schimb un dictator cu altul. – Timpul pentru jumătăţi de măsură şi pentru vorbe goale a trecut. – După marşul tău glorios, o să pleci cu cei 5 000 de oameni ai tăi? – O să plec. Soldaţii vor rămâne să te apere, sub comanda Senatului. – După ce Roma va fi a ta, o vei înapoia oamenilor… Spune-mi de ce. – A fost ultima dorinţă a unui om aflat pe patul de moarte. O să-l ucid pe Commodus. Soarta Romei o las în

mâinile tale. – Marc Aureliu a avut încredere în tine. Fata lui are încredere în tine. O să am şi eu încredere în tine. Dar avem puţin timp la dispoziţie. Lasă-mă două zile şi o să-ţi cumpăr libertatea. Iar tu ai grijă să rămâi în viaţă. Altfel, eu o să fiu mort…

Dialog între Proximo (patronul gladiatorilor) şi Maximus: – De ce să vreau asta? (moartea lui Commodus). Ştiu că eşti un om de cuvânt, generale. <u>Ştiu că ai muri pentru onoare. Ai muri pentru Roma, pentru memoria strămoşilor tăi.</u> Dar, pe de altă parte, eu îi distrez pe oameni… – L-a ucis pe cel ce te-a eliberat (i se adresează Maximus, referindu-se la împăratul Marc Aureliu, care i-a dat un „rudis'' şi i-a dăruit libertatea lui Proximo, altădată şi el, gladiator)…

Commodus, adresându-se senatorului Falco, de faţă fiind şi sora lui, Lucilla: – Dacă o singură privire a mamei lui (a lui Lucius, fiul ei şi nepotul său) mă va deranja, el va muri. Dacă alege să ţină la mândrie şi îşi va lua viaţa, el va muri. Cât despre tine (Lucilla) mă vei iubi aşa cum te-am iubit eu. Îmi vei face un moştenitor, sânge din sângele meu, iar Commodus şi urmaşii lui vor conduce Roma <u>o mie de ani</u> (ca şi cei o mie de ani ai lui Antichrist, de care pomeneşte Apocalipsa!). Nu sunt milostiv? Nu sunt milostiv?! (urlând la Lucilla)…

Dialog între Commodus şi Maximus, arestat şi ţinut în lanţuri, de faţă fiind şi generalul Quintus (trădătorul generalului Maximus, după moartea împăratului Marc Aureliu): – Maximus… Maximus… Maximus…Eşti strigat. <u>Generalul care a devenit sclav. Sclavul care a devenit gladiator. Gladiatorul care a sfidat un împărat. O poveste remarcabilă.</u> Acum oamenii vor să afle cum se termină povestea. Doar o moarte celebră îi va satisface. Ce ar fi mai glorios decât să-l înfrunţi pe împărat în marea arenă? – Te-ai lupta cu mine? – De ce nu? Crezi că mi-e teamă? – Toată viaţa ţi-a fost teamă. – Spre deosebire de Maximus invincibilul, care nu cunoaşte teama. – Am cunoscut un om care a spus: ''Moartea ne zâmbeşte tuturor.'' ''Nu poţi face altceva decât să-i întorci zâmbetul.'' – Mă întreb dacă prietenul tău a zâmbit când a murit. – Tu trebuie să ştii. A fost tatăl tău. – Ştiu că l-ai iubit pe tatăl meu. Dar şi eu l-am iubit. Înseamnă că suntem fraţi, nu? Zâmbeşte-mi, frate! (şi-l înjunghie în spate, în îmbrăţişare). – Puneţi-i armura. Ascundeţi-i rana…

După lupta în arenă dintre Commodus şi Maximus, în urma căreia primul moare înjunghiat de propriul său pumnal iar generalul este pe moarte): - Quintus, eliberează-mi oamenii mei (gladiatorii). Senatorul Gracchus va fi repus în funcţie. **A fost un vis numit Roma. Va fi împlinit.** Acestea sunt dorinţele lui Marc Aureliu. – Eliberaţi prizonierii! (Quintus, către subalternii săi). (Maximus se prăbuşeşte la pământ. Lucilla vine lângă el.) – Maximus! – Lucius e în siguranţă (şi îşi dă suflarea cea din urmă). – Du-te la ei. Eşti acasă. (Către toţi cei din jur:) – <u>Merită Roma sacrificiul unui om deosebit? Noi credeam asta odată.</u> Adu-ne din nou credinţa asta (adresându-se senatorului Gracchus). A fost un soldat al Romei. Cinstiţi-i memoria. – Cine mă ajută să-l car? (spune Gracchus şi filmul se încheie cu purtarea lui Maximus pe umeri şi flancarea acestora de către soldaţii pretorieni, în timp ce trupul tânărului împărat este cu totul abandonat în ţărână…).

Cuvintele sunt poate prea sărace pentru a reda atmosfera şi toată grandoarea acestui film artistic şi istoric totodată. Aceste fragmente din el incită cred spre vizionarea sau revederea lui. E un film care nu trebuie ratat.

Se vorbeşte, de câteva ori în film, despre marele amfiteatru sau imensa arenă pentru luptele gladiatorilor iar imaginile sunt cu adevărat impresionante. Colloseum-ul avea circa 50 000 de locuri şi era mai tot timpul arhiplin, constituind una dintre atracţiile principale ale capitalei de atunci. În film, reiese că ar fi fost opera doar a lui Commodus, deşi edificiul acesta

nu se putea ridica probabil, într-un timp de câţiva ani. Dar realizarea lui a avut o motivaţie precisă: exacerbarea spectacolului care să cucerească mulţimea şi dominaţia acesteia (numai Roma avea atunci circa un milion de oameni). Apoi, merită pomenită scena în care Maximus de unul singur ucide mai mulţi gladiatori, într-un timp foarte scurt şi se adresează mulţimii tăcute şi uluite, întrebând-o dacă se distrează. Într-o altă scenă, Proximo (stăpânul lui de conjunctură) îl îndeamnă totuşi să cucerească mulţimea, adică să le ofere spectacol iar Maximus acceptă (promiţând că va oferi ,,ceea ce nu a mai văzut'' publicul), pentru ca de acolo, din Maroc să ajungă la Roma şi să-l înfrunte pe împărat.

Nu trebuie uitată scena în care, **spectatorilor li se aruncă pâine iar mulţimea se îmbulzeşte**. Acelaşi lucru li se oferă oamenilor, din păcate, şi astăzi. **Pâine şi circ. Spectacole diverse de divertisment ieftin şi ajutoare sociale temporare.** Şi atunci, ca şi acum se manipulează mulţimea iar exemplele cele mai grăitoare vin din partea unora dintre conducătorii politici, mai ales de la V. I. Lenin încoace.

Generalul Maximus apare drept salvatorul Romei, cel care trebuie să o înapoieze poporului aflat sub dictatură. Acest soldat al Romei l-a impresionat atât de mult pe Marc Aureliu, atât de mult încât l-a determinat să renunţe la propriul moştenitor legal şi la ideea de imperiu (creat prin multe războaie şi vărsări de sânge) şi să reinstaureze cu ajutorul acestui om care îşi iubea soldaţii şi era iubit de către ei, republica, ce fusese cândva înainte. Bătrânul împărat are un atac de conştiinţă absolut uimitor, nemaiputând suporta corupţia politicienilor şi decăderea spirituală şi morală a societăţii romane, mai ales din capitala lumii de atunci.

În lumea contemporană, pe care o putem vedea astăzi ca un imens Colloseum sau spectacol, problemele ei sunt grave. Simt cum îmi răsună în minte încă, acele cuvinte de îmbărbătare, rostite de general în prima luptă (ca gladiator, în arena capitalei imperiului): ,,DACĂ RĂMÂNEM UNIŢI, VOM TRĂI!…''

Aceste cuvinte să le păstrăm şi în inimile noastre. Dacă vom rămâne uniţi, în tradiţiile noastre şi în credinţa faţă de Dumnezeu, atunci vom supravieţui nu numai acum, dar şi în viaţa viitoare…

SCRISOARE DESCHISĂ ADRESATĂ ÎN PRIMUL RÂND POLITICIENILOR ROMÂNI ŞI CONSILIERILOR LEGISLATIVI

În simpla calitate de creştin practicant, care şi-a propus şi caută a trăi în duhul Adevărului şi Ortodoxiei, mărturisesc că m-am rugat şi mă voi ruga neîncetat pentru toţi conducătorii României. Eu cred că Dumnezeu a avut raţiunile Sale când i-a aşezat în fruntea ţării şi mai ales în funcţii importante. Nu este, prin urmare, creştineşte, a-i judeca noi şi a-i condamna pe toţi cei care, din aceste poziţii înalte au făcut compromisuri grave sau nu şi-au făcut deloc datoria. Noi ştim desigur că, la fel ca şi alţii, nici politicienii nu pot fi perfecţi, ci doar perfectibili. Datoria mea rămâne doar să caut să-i sensibilizez mai mult, să le trezesc conştiinţa până la capăt sau acel simţ al responsabilităţii imense pe care o au, atât faţă de Dumnezeu, cât şi faţă de naţiunea română.

Acestor distinşi politicieni şi consilieri legislativi, dar şi funcţionarilor statului din diverse domenii, le voi pune pentru început insistent o întrebare: **„Ce se întâmplă în România, domnilor?''** Îi mai pasă cuiva de tot ce ceea ce se întâmplă astăzi în România? Nu e cazul să reamintesc toate realităţile cutremurătoare şi profund revoltătoare, expuse deja în primul meu volum. Dar, pot adăuga altele sau într-o altă manieră:

- **menţinerea în cadrul instituţiilor de stat, chiar la nivele înalte, a unor persoane, care în mod vădit au adus o contribuţie activă la menţinerea la putere a comunismului (la Ministerul Educaţiei şi Cercetării, la Curtea Constituţională, la Consiliul Superior al Magistraturii, la Parchete, la Ministerul de Interne, la Ministerul Apărării Naţionale etc.etc.);**
- **lipsa voinţei politice de a se realiza o strânsă legătură între România şi Republica Moldova, în sensul reunificării acestora;**
- **nesoluţionarea cazului notoriu privind restituirea celor două tezaure româneşti confiscate abuziv de către fosta Uniune Sovietică şi aflate încă, se pare, la Moscova;**
- **nesoluţionarea marelui dosar privind evenimentele din decembrie 1989 (să se spună, în mod oficial, dacă a fost lovitură de stat sau revoluţie) şi identificarea atât a „teroriştilor'', cât şi a celor implicaţi direct şi decisiv în acestea;**
- **nesoluţionarea dosarelor privind mineriadele din România;**
- **nedezlegarea „enigmei'' privind conturile din străinătate ale lui Ceauşescu şi/sau ale Securităţii, de care presa mai ales a legat, pe bună dreptate mereu, numele actualului preşedinte al Partidului Conservator, dl. Dan Voiculescu (personaj politic având o funcţie importantă de conducere la firma Securităţii „Dunărea'' şi devenit astăzi, dacă nu mă înşel, cel mai bogat om politic din România; iar arhiva acestei firme nefiind, în totalitate, desecretizată nici până în prezent!);**
- **nerecuperarea sumelor, însumând multe miliarde de lei şi valută forte, împrumutate de mulţi politicieni şi funcţionari ai statului, de la fosta Bancorex şi alte bănci (devalizate şi apoi introduse ''firesc'' în procedura falimentului!);**
- **ascunderea adevărului privind persoanele care au făcut „poliţie politică'', care au adus leziuni grave şi prejudicii importante altor cetăţeni români, prin colaborarea lor strânsă cu organele Securităţii;**
- **dezinteresul real sau lipsa voinţei politice de a se reduce în mare parte fenomenul generalizat al corupţiei (mita sau şpaga atingând în România**

ultimelor decenii proporţii halucinante; de pildă mita pentru angajare este în prezent, conform investigaţiei ziarului „Cotidianul'', cuprinsă între suma de aproximativ 3 000 de euro şi 70 000, plătibili şi în rate!; este vorba despre angajarea în profesii liberale: medici, avocaţi, notari, preoţi, profesori etc);

- **cazul concret, dintre atâtea altele de acelaşi gen, al patronului unor firme din Gorj, dl. Clement Mocanu, intrat în vizorul emisiunii „Reflector'' de la TVR 1, care sub acoperirea baronului local din PSD, Nicolae Mischie, a derulat multe afaceri ilegale şi a câştigat licitaţii prin concurenţă neloială (la unele, participând doar cele trei firme, toate ale sale), obţinând profituri enorme şi având tupeul să-l urmărească prin dispozitive moderne de interceptare şi supraveghere (aduse direct din America, <u>fiind şi cetăţean american</u>, după propria-i declaraţie) chiar pe directorul finanţelor publice, care a cumpărat o asemenea locuinţă „aranjată'' astfel!;**
- **numirea surprinzătoare pentru mulţi la şefia Serviciului Român de Informaţii a unei persoane din opoziţie (din PSD!), a d-lui George Cristian Maior, prin coalizarea în Parlament a Partidului Democrat cu Partidul Conservator (!), UDMR şi PSD (la propunerea preşedintelui Traian Băsescu, care fără a se consulta cu PNL, a admis ''uşor'' CV-ul lui Mircea Geoană!; ceea ce mă determină să cred că e vorba tot de jocuri politice, <u>într-un moment delicat pentru PSD, când lideri importanţi ai acestuia, printre care Ion Iliescu şi Adrian Năstase sunt anchetaţi în dosare grele</u>; şi nici implicarea masoneriei nu este exclusă, pentru a se ajunge la exonerarea lor, ca şi până acum de altfel, de orice răspundere penală);**
- **extinderea îngrijorătoare a influenţei masoneriei mondiale şi intereselor sale majore în România, speculând momentul aderării noastre la structurile Uniunii Europene;**
- **<u>ascunderea vreme îndelungată a costurilor integrării faţă de opinia publică din România</u>;**
- **<u>împiedicarea derulării procesului comunismului din România</u> ş.a.m.d.**

Ca să folosesc una din expresiile preferate ale d-lui Robert Turcescu, voi spune că tot ceea ce am punctat mai sus reprezintă doar câteva „bile negre'' pe care le acordă aici autorul, unei mari părţi din clasa politică de la noi. Desigur, ele pot şi sunt în realitate cu mult mai multe.

<u>Din punctul meu de vedere, este extrem de important ca societatea românească să se desprindă hotărâtor şi irevocabil de comunism</u> şi să respire aerul normalităţii. Noi trebuie să dezvoltăm în România un sistem liberal moderat (echilibrat) şi o democraţie reală (nu doar pe hârtie, în procente ale creşterii economice pe ansamblu sau în retorica politică). Avem nevoie de un sistem transparent pentru toţi cetăţenii români. <u>Eu nu cred în acest cult actual al parvenitismului şi populismului, care a înlocuit perimatul cult al personalităţii. Avem nevoie, în schimb, de un cult permanent al adevărului până la capăt şi potrivit acestuia, **suntem datori să definitivăm odată procesul comunismului**, cel care poate să ne înapoieze demnitatea naţională confiscată şi să se constituie într-un prim pas important pe drumul „refacerii fibrei morale a poporului român'', aspect subliniat magistral de d-na Doina Cornea.</u> După mine, acest proces, atât de mult timp obstrucţionat şi amânat în mod cu totul premeditat de către politicienii de până acum, este marele imperativ al momentului de faţă, <u>consecutiv recunoaşterii şi apropierii noastre faţă de Dumnezeu</u>. Fără acest proces, România şi noile generaţii nu vor putea aspira la un viitor

într-adevăr mai bun şi vom purta în continuare povara grea şi plină de păcate a comunismului. Este, dacă vreţi, o spovedanie necesară, fără de care nu putem intra ca naţiune în împărăţia lui Dumnezeu.

*

Cu o echipă ministerială schimbată înainte de mijlocul cursei, determinând consecutiv şi înlocuiri la nivel de judeţ, după încheierea ultimului semestru, noii conducători ai destinelor educaţiei româneşti au început procesul de evaluare a rezultatelor finale. Analiza a fost determinată deocamdată de o cercetare serioasă asupra învăţământului superior, iar concluziile nu sunt deloc optimiste, atât studenţii, cât şi profesorii respectabili, mediul academic ori societatea civilă fiind nemulţumiţi de calitatea actului învăţării, de favoritisme la examinare ori în promovarea salarial-profesională, de nepotism, corupţie, hărţuire sexuală, politizare, pe de o parte, iar pe de alta, se acuză copierea la examene de către cel puţin 67% dintre studenţi, furtul intelectual devenit aproape o regulă în alcătuirea lucrărilor de licenţă, masterat, doctorat sau a tratatelor, cursurilor, riscându-se dezintegrarea instituţională (cf. M. Miroiu, decan al Facultăţii bucureştene de Ştiinţe Politice) etc. Se menţin cadre, facultăţi şi chiar Universităţi devenite clanuri în toată regula ori pur şi simplu afaceri de familie, iar altele ,,adevărate Jurassic Park-uri'' nu numai ca vârstă, ci şi ca mentalitate (cf. B. Drăghici, director general al I. N. A.), rămân dominante festivismul, raportările fictive, lipsa de luciditate, continuându-se fără jenă concepţia ceauşistă marxist-leninistă a procesului instructiv-educativ, toate într-un mediu de subfinanţare cronică asociat unei coborâri nepermise a nivelului ştiinţific şi de cercetare. […] Se reproşează rezultatele din ce în ce mai slabe la capacitate, coeficientul umflat al bacalaureaţilor, degradarea stării de ordine/disciplină, lipsa investiţiilor în sistem, proasta salarizare etc., lucruri arhicunoscute. Se pare că românii asistă impasibili la un început de mileniu saturat, obosit, noile generaţii fiind tot mai avide de altceva decât dragostea de cultură / de carte. Comune întregi au ajuns să nu mai aibă nici un student (iar statisticile arată recent că numărul studenţilor din România este mult mai scăzut, de două şi chiar de trei ori mai scăzut faţă de alte ţări, precum Polonia, Cehia, etc., şi în acelaşi timp studentul român e mult mai sărac, acestuia revenindu-i pe an doar 400 şi ceva de euro! - n.a.). După cum o arată sondajele, singurul ,,ideal'' valabil, nu numai juvenil, rămâne ,,distracţia''. […] După începutul unei reforme tardive, continuată fără prea mare tragere de inimă, descoperim că ideile reformatoare ale foştilor (E. Andronescu), actualilor miniştri (M. Miclea) rămân cam aceleaşi: ***în continuare învăţământul este conceput ca principală sursă de cunoştinţe sau ca loc unde „se produc cunoştinţe'' şi nu ca factor determinant în formarea / articularea personalităţii umane, învăţăceii strofocându-se şi la începutul mileniului al treilea pentru a stoca inutil informaţii de tip dicţionar / enciclopedie.***

În ceea ce priveşte corpul profesoral însă lucrurile sunt împărţite: alături de marile personalităţi ale Universităţii, (a căror activitate a făcut să rodească sufletele a mii de actuali ingineri, profesori, doctori, răspândiţi pe toate meridianele lumii, n.a.), intelectuali de elită uitaţi asemenea unor mituri, legende, sfincşi între rafturile cu cărţi, ajunşi un fel de Don Quijote în război cu derizoriul contemporan, cu mulţi tineri valoroşi urmându-i îndeaproape, au năvălit în forţă tot felul de intruşi, inclusiv politici, aleşi ai neamului, deveniţi peste noapte doctori în ştiinţe, neapărat profesori universitari, gen Mischie, obosind din greu cu drumurile spre casieria cât mai multor instituţii, ale căror tomuri luxoase nu interesează pe nimeni. Li se adaugă

învârtiţii şi bişniţarii veniţi să se căpătuiască din idealurile tinerilor dornici de carte. Odată cu ei, principiile academice şi-au pierdut din strălucire. [338]

*

,,Scânteia'' care a generat criza politică din ultimele zile a constituit-o decizia Curţii Constituţionale (CC), ai cărei membri au vrut cu tot dinadinsul să-şi păstreze privilegiile, blocând reforma în justiţie. Faptul că din nouă membri trei ''interpretează'' Constituţia total diferit de ceilalţi şase se poate explica numai prin trecutul celor şase, legaţi cu toţii strâns de PSD. Unii dintre ei au câştigat, ani în şir, bani frumoşi ca parlamentari pe listele social-democraţilor, pentru ca acum să întoarcă ''serviciul'', punând ''beţe în roate'' actualei Coaliţii la un semn al foştilor guvernanţi. Dat fiind că ei au declanşat grava criză politică actuală, demisia de onoare a celor şase de la Curtea Constituţională ar putea pune capăt acestei crize fără precedent.

NICOLAE COCHINESCU a ajuns membru al CC în 2001 la propunerea Senatului, după o activitate de trei decenii ca procuror. În perioada regimului Ion Iliescu a fost procuror general, numele său fiind legat de ''sistemul recursurilor în anulare la comandă'' pentru casele naţionalizate care fuseseră recuperate în justiţie de proprietarii de drept. Soţia lui, Alexandrina Cochinescu, este judecător la Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie.

ION PREDESCU a fost propus tot de Senat anul trecut, după ce a rămas pe dinafara listelor parlamentare. În perioada 1990-2004 a fost senator pe listele FSN, PDSR şi PSD, iar pentru trei luni a avut funcţia de ministru al Justiţiei în regimul Iliescu-Văcăroiu. S-a implicat în promovarea pensiilor speciale pentru parlamentari şi s-a împotrivit ca normele europene să fie aplicate în ceea ce priveşte relementarea delictelor de presă.

PETRE NINOSU a fost numit judecător la CC în 2001 de către preşedintele Ion Iliescu. După decembrie 1989 a fost deputat pe listele FSN, senator şi ministru al Justiţiei ('92-'94), ministru pentru Relaţia cu Parlamentul ('95-'96), iar senator pe listele PDSR (1996-2000). Până să fie trimis de Iliescu la CC, a fost şi consilier al acestuia la Departamentul constituţional şi legislaţie.

ŞERBAN VIOREL STĂNOIU a ajuns la Curtea Constituţională tot prin bunăvoinţa lui Ion Iliescu, în 2001. Deloc întâmplător, la vremea aceea ministru al Justiţiei era Rodica Stănoiu, adică soţia lui Şerban Viorel Stănoiu. Prietenii ştiu că nu iese din cuvântul nevestei. Până în 1975, a fost cercetător ştiinţific în cadrul Institutului de Cercetări Juridice al Academiei Române.

ION VIDA a fost numit judecător la CC pentru un mandat de nouă ani în 2001, la propunerea Camerei Deputaţilor, devenind ulterior, în iunie 2004, preşedintele Curţii Constituţionale. Timp de 11 ani a fost asistent şi apoi lector universitar la Academia de Studii Social-Politice ''Ştefan Gheorghiu'', ''fabrica'' cadrelor de partid şi de stat în perioada regimului ceauşist.

ACSINTE GASPAR este judecător la CC din 2004, după ce timp de 14 ani şi-a dovedit loialitatea faţă de FSN-FDSN-PDSR-PSD. A fost, pe rând, secretar general al Camerei Deputaţilor, deputat, ministru pentru Relaţia cu Parlamentul. Nu în ultimul rând, soţia judecătorului Acsinte Gaspar de la CC este Gabriela Gaspar, judecător la ÎCCJ şi unul dintre semnatarii sesizării către CC. Adică, după cum declara şi ministrul Justiţiei, Monica Macovei, soţia a sesizat şi soţul a decis. [339]

---

[338] Petru Tomegea, în art. A mai trecut un an şcolar, Obiectiv de Suceava, 26 august 2005, p.6.
[339] A. Nicolae, în art. Cochinescu, Predescu, Ninosu, Stănoiu, Vida, Gaspar – DEMISIA DE ONOARE!, în România liberă, 14 iulie 2005, p.4.

*

Istoria măririi lui Stalin, Hitler şi Mussolini, marii dictatori ai secolului al XX-lea în Europa, este şi istoria dezechilibrelor lumii în care apar.

În general, faptul se petrece într-un timp de uzură gravă a credinţelor şi dezgust al oamenilor faţă de instituţiile tradiţionale ce şi-au pierdut vitalitatea. Mulţimile care-i susţin au impresia că în jurul lor totul se prăbuşeşte, dintr-o asemenea fisură ieşind ca „puiul din coajă'' (după expresia lui Hegel) conducătorul lor. Pentru explicarea a ceea ce se petrece în planul adeziunii mulţimilor la un asemenea conducător, psihologii fac trimiteri la crizele adolescenţei ce iau uneori forme patetice. Indivizii care le parcurg au impresia că pot fi „salvaţi'' prin identificarea cu un conducător – propriul tată autoritar, un şef de bandă sau un cap de coloană. […] Cum îşi menţine fascinaţia un astfel de lider? „Cultul personalităţii – aprecia însuşi Hitler – este cea mai bună formă de guvernare''.

Primul lider din secolul al XX-lea care a ridicat persoana sa la rangul de zeu al mulţimii a fost Mussolini. Cu intenţia de a obţine un sprijin popular care să-i copleşească pe adversarii săi, mijloacele de propagandă şi Mussolini însuşi a elogiat presupusele sale supradotări. Astfel, începând din 1926, Mussolini este prezentat ca mântuitorul Italiei şi Cezarul vremii sale (genial gânditor, om de acţiune şi cultură, bărbat de stat cu renume mondial). Imaginea răspândită de presă era a unui erou care lucrează 20 de ore pe zi pentru binele poporului. Pentru a ilustra multiplele faţete ale potenţialităţii sale, poza călărind, pilotând avioane ori declara că şi-a însuşit toate cele 35 volume ale Enciclopediei Italiene. „Mussolini are totdeauna dreptate'' – era un slogan curent. S-a exprimat şi opinia că în regizarea acestui cult al său, Mussolini şi-ar fi folosit nu doar intuiţia politică, ci şi cunoştinţele de psihologie psihanalitică însuşite în tinereţe. [340]

*

Ce caracteristici comune prezintă personalitatea acestor dictatori? O primă trăsătură este originea lor umilă. Tatăl lui Stalin a fost pantofar, mama – ţărancă. Tatăl lui Hitler, vameş, iar mama – casnică. Mussolini se naşte dintr-un tată fierar, însurat cu o învăţătoare. Calităţile lor reproduc pe cele ale indivizilor nivelaţi la treapta de jos a mulţimii din care fac parte. Într-o societate în care trecerea dintr-un strat în altul este greu, dacă nu imposibil permisivă, ei încearcă, fără succes, cariere intelectuale. Hitler vrea să fie pictor, Mussolini – învăţător, iar Stalin, preot. Viaţa lor profesională şi personală este, în ansamblul ei, un eşec. După cum bine se ştie, Hitler nu a avut o familie. Înainte de a se sinucide, s-a căsătorit cu Eva Braun. Despre satisfacţiile personale ce le-a adus Fuhrerul acestei femei, grăitoare este tentativa ei de sinucidere în chiar perioada de maximă glorie a liderului, altă femeie care-i fusese anterior apropiată sfârşind în acest fel. În ceea ce-l priveşte pe Stalin, după ce prima lui soţie a murit în plină tinereţe, s-a recăsătorit cu Nadejda Aliluieva, fiica unuia dintre tovarăşii săi. Nadejda s-a sinucis în 1932, în chiar ziua celei de-a 15-a aniversări a Revoluţiei proletare. Primul fiu al lui Stalin, Iakov, a căzut prizonier pe frontul german şi a fost ucis de nazişti după ce tatăl său refuzase schimbul propus de aceştia. Cel de-al doilea fiu, Vasili, a devenit un alcoolic notoriu. Fiica, Svetlana, a cerut şi a primit azil politic în America, locul în care tatăl ei declarase că se află duşmanii de moarte ai lumii pe care el o crease.

Hitler şi Mussolini excelează însă prin proprietăţi discursive, Lenin, predecesorul lui Stalin, fiind, de asemenea, un vrăjitor al mulţimii prin arta cuvântului. Prin puterea cuvântului sugestionează mulţimea până la a dobândi asupra ei puteri absolute. Ca s-o menţină recurg însă şi la întreg arsenalul mijloacelor coercitive.

---

[340] Lavinia Betea, în art. Vraja dictatorilor, Jurnalul Naţional, 10 mai 2005, p.9.

<u>Vraja ce-o aruncă asupra mulţimii cuvintele lor a fost asociată cu dezechilibrul nevrozei din plan individual. Şi într-un caz, şi în celălalt – sugestie colectivă sau nevroză individuală – se observă o pierdere a raportului cu realitatea şi a încrederii în sine. Individul se supune întrutotul autorităţii grupului sau celui care îl conduce. Ceea ce face sub vraja sugestiei se află deseori în totală contradicţie cu ceea ce ştie că este moral. Prea târziu însă pentru a da înapoi.</u> În vreme ce liderul îşi exersa vraja, plasa instituţiilor şi coerciţiilor învăluise fără putinţă de ieşire mulţimea. […]

„Ca şi femeia, a cărei stare psihică nu este determinată de o judecată abstractă, ci de tânjirea afectivă după o forţă nedefinită care să îi completeze natura personală şi care femeie, prin urmare, va asculta mai degrabă de un bărbat puternic decât să-l domine pe unul mai slab, tot astfel <u>masele iubesc mai mult un comandant decât un petiţionar</u> şi se simt mai mulţumite în sinea lor de o doctrină care nu tolerează o alta în afară de ea, decât de acordarea libertăţii liberale.'' (Hitler)

„Doar marii creatori de cuvinte au făcut să existe bolşevismul şi fascismul.'' (Goebbels)[341]

*

Mă numesc Anghelescu Florin şi domiciliez în Tr. Severin, str. Traian, 35, jud. Mehedinţi, dar vă scriu în numele mamei mele în vârstă de 84 de ani, Anghelescu Aneta.

Toată familia mea – compusă din bunic, bunică, tată (toţi decedaţi), mamă şi eu – am fost strămutaţi în Bărăgan timp de 4 ani şi 6 luni.

Este o istorie lungă, lungă pentru a vă scrie cât au pătimit cei ce au fost pe acele meleaguri dar alta este situaţia pentru care am îndrăznit să aştern aceste câteva rânduri.

În euforia de după cele întâmplate în 1989 celor deportaţi şi deţinuţilor politici li s-au acordat nişte drepturi (puţin praf în ochi faţă de suferinţele îndurate) prin DL 118/1990.

Au trecut anii, încet, încet s-a aşternut uitarea şi cam toate aceste drepturi au fost anulate ba prin ordonanţe de urgenţă emise pe vremea ''eminentului'' ministru Remeş, apoi pe timpul guvernării tandemului Iliescu-Năstase din perioada 2000-2004. Totuşi, tandemul mai sus amintit a mai indexat indemnizaţiile cu câteva procente…

Au venit alegerile şi am crezut că cei care au câştigat îşi vor aduce aminte de aceşti oropsiţi ai sorţii (încă mai trăiesc un număr de 45 000 de oameni). Dar, eroare…

A apărut ''ilustrul'' ministru Cinteză, care a eliminat de pe liste şi medicamentele gratuite care se alocau acestor ''cruci vii''. Bătrânica mea mamă, bolnavă fiind, are o pensie de 3 855 696 lei (prin DL 118/1990, 2 278 696), din care numai medicamentele costă 2 950 000 lei. Mama mea cu ce îşi va plăti utilităţile, ce va mai mânca după cumpărarea medicamentelor? Dânsul nu se gândeşte că va condamna la moarte, a doua oară, oameni care au stat în lagărele comuniste?! Vă trimit cuponul mamei mele care are douăsprezece călătorii gratuite pe CFR (aici, sunt doar primele şase) şi pe care dânsa doreşte să-l dăruiască d-lui ministru, pentru a călători gratuit.

Domnilor parlamentari le propun:

- *<u>să-şi schimbe maşinile cât mai des…</u>*
- *<u>să fie cât mai scumpe…</u>*
- *<u>să-şi acorde salarii cât mai mari…</u>*
- *<u>să aibă afaceri cât mai prospere…</u>*
- *<u>să-şi acorde cât mai multe drepturi…</u>*
- *<u>să-şi petreacă concediile în locuri cât mai exotice…</u>*

---

[341] Ibidem.

- *să nu uite de revoluţionarii lui Bebe Ivanovici…*
- *să construiască lagăre pentru cei ce beneficiază de DL 18/1990 pentru a scăpa cât mai repede de ei…*
- *să continue genocidul comunist…*
- *să citească pagina ''Eu cred'' de Ana Blandiana…*
- *să nu-şi mai aducă aminte de cei ce şi-au petrecut cei mai frumoşi ani în lagărele comuniste şi pe câmpiile Bărăganului…(oare au auzit de ei?).*

Am un cupon de pensie şi pentru dl. Preşedinte, care întârzie demararea procesului comunismului. Cum rămâne oare cu principiul că un drept câştigat legal nu mai poate fi anulat?[342]

*

Toate regimurile comuniste din Europa de Est au fost impuse popoarelor respective prin forţa armelor: alcătuindu-se ''după chipul şi asemănarea'' celui sovietic şi făcând din crimă ''politică de stat''. Nimic legitim, deci, în alcătuirea acestor regimuri: în legile pe care le-au promulgat ori în modul cum le-au aplicat; în ceea ce au demolat şi-n ceea ce au construit (blestemul acestor ''construcţii'', ridicate pe surparea interioară a unui întreg popor, ne urmăreşte încă); în reprimarea, ca şi în ''promovarea'' oamenilor/valorilor etc.

Nimic legitim, deci, în privilegiile pe care – parveniţii la putere şi menţinându-se acolo prin teroare – comuniştii şi le-au acordat: sfidând binele public, deturnând din rostul lor valoarea personală şi meritul social.

Nu vreau să spun că liderii comunişti, de toate calibrele, ar fi fost ''oameni fără de calităţi''; ci doar că – de fapt – ei nu (mai) erau oameni, ci activişti, şi că eventualele lor calităţi deveneau ''exponenţiale'': adică iremediabil pervertite prin faptul că se exercitau în interiorul sistemului şi potrivit (fără-de-)legilor acestuia.

Nu aduc, în sensul celor spuse, exemplul lui Ceauşescu. Aduc în discuţie pe cel ce ne-a bântuit existenţa de cincisprezece ani încoace: ''comunistul de omenie'' numit Ion Iliescu.

Răul pe care l-a făcut României post-decembriste Ion Iliescu nu este comensurabil decât cu gradul de perfecţiune al instruirii sale, ca lider comunist, în ''pivniţele Vaticanului'' sovietic. De-aceea, nici vinovăţia sa nu va putea fi uşor dovedită: Iliescu a acţionat firesc, teleghidat de interese care-l depăşesc (''superioare'', în limbaj de partid).

Într-o lume în rapidă schimbare, cum a devenit Europa după anul 1989, Iliescu a fost un ''apostol al stagnării'', al menţinerii României într-un ''post-comunism'' care să permită fostei nomenclaturi nu doar exonerarea de orice culpă, ci şi transformarea ei într-o nouă ''clasă''; care, sub pretextul privatizării, să preia în folos propriu activele statului… Analizate din această perspectivă, toate legile promulgate de Iliescu dovedesc adevărul afirmaţiei mele. [343]

*

Mai mult: caracterul nociv al acestor legi se vădeşte în timp… Astfel, se poate afirma – cu deplină îndreptăţire, din păcate – că, printr-un lanţ de cauzalităţi stabilite de analiza lucidă a efectelor, la originea actualei stări a ţărănimii noastre, inclusiv la originea catastrofalelor inundaţii care au lovit, recent, mai mult de jumătate din judeţele ţării, se află legea funciară (şi cele conexe) – nu doar promulgată de etern-zâmbăreţul preşedinte, ci alăcuită după preţioasele-i indicaţii. O lege concepută de comunistul Iliescu anume pentru a compromite ideea de

---

342 Art. Cadoul unei deportate, România liberă, Opinii în aldine, 1 iulie 2005, p.II.
343 Nicolae Ulieriu, în art. Iliescu şi ''portocala mecanică'', România liberă, Opinii în aldine, 1 iulie 2005, p.III.

proprietate privată şi, desigur, beneficiile pe care o agricultură decolectivizată le-ar putea aduce.

Încercând a surprinde într-o exprimare blând-metaforică toată grozăvia acţiunilor sale, comise ca şef de stat şi de partid, pot spune că Iliescu a fost – pentru România – ''o piedică în calea uitării'': comunist prin convingeri, interese şi pregătire, el a încercat (şi, într-o prea ''bună'' măsură, a reuşit) să ''ne pună tălpi'' în dorinţa noastră de a uita, cât mai repede, coşmarul comunist.

După ''straniul interludiu'' al prezenţei mele (active, ce-i drept) în structurile S.R.I., n-am reuşit să ader la nici o altă structură de putere – deşi ofertele n-au lipsit…Cunoscându-i, însă, din culise pe mai toţi protagoniştii scenei noastre social-politice, ştiindu-le (prea bine, uneori) şi reversul medaliei pe care-o arată publicului, mi-am dat seama (nu fără regrete, în câteva împrejurări) că sunt incapabil să trişez îndeajuns pentru a mă ralia vreunui grup de interese – oricare ar fi acela: tocmai pentru că asemenea grupuri acţionează, subteran, peste limitele de partid, peste ideologii sau programe ''politice'' – singura politică practicată cu adevărat în România postcomunistă fiind aceea a îmbogăţirii prin parvenire (a se vedea definiţia de mai jos). Iată pricina pentru care n-am parvenit, cum s-ar zice, la nici o ''situaţie''- exceptând-o pe aceea, firească, de pensionar: singura care-mi permite luxul de a fi eu însumi. [344]

*

Nu sunt, totuşi, omul resentimentelor; dimpotrivă, socot că (tocmai datorită ''oblomovismului'' meu post-sereist) pot să privesc legătura structurală dintre comunism şi parvenitism cu suficientă detaşare pentru a-mi permite şi câteva, posibile, ''judecăţi de valoare''.

Dicţionarele definesc parvenitul drept persoana care, fără merite deosebite şi folosind mijloace neoneste, a ajuns la o bună situaţie materială, socială sau politică şi face caz, în mod ostentativ, de această situaţie… Despre indivizii de asemenea factură, G. Duhamel observă: ''Nu există decât două specii de parveniţi: cei care vorbesc mereu despre originile lor şi cei care nu vorbesc deloc''.

Referindu-se la propriile origini, comuniştii – potrivit moralei lor: una vorbim, alta fumăm – au adoptat o dublă atitudine: n-au ratat nici un prilej de a tăcea sistematic asupra adevărului, care nu-i ''aranja'' sub nici o formă, dar şi-au promovat cu ostentaţie ''originile'' confecţionate pe parcurs; adică pe măsură ce, permanentizându-se la putere, se şi înmulţeau… Ca în ''paradoxul homosexualilor: nu se pot reproduce, dar devin tot mai numeroşi''.

Dacă, în august'44, ''sub steagul partidului'' abia găseai vreo opt sute şi ceva de membri (dintre care cel puţin jumătate erau, într-un fel sau altul, informatori ai Siguranţei), la începutul anilor'60 numărul ''ilegaliştilor'' cu acte ''în regulă'' trecea de cinci mii; încât remarca unuia (ceva mai lucid) dintre ei: ''Puţini am fost, mulţi am rămas'' spune totul, în această privinţă.

Întreaga ''istorie a mişcării comuniste şi muncitoreşti'' nu-i decât o înşăilare ordinară cu pretenţii de coerenţă: o adunătură de poveşti contrafăcute, de biografii ''romanţate'', de siluiri ale adevărului istoric… Veritabili profesionişti în proiecte de trecut (admirabilă sintagmă!), comuniştii au eliminat din istorie serii întregi de evenimente care le denunţau insignifianţa în viaţa social-politică a României, rolul de agentură a expansionismului bolşevic, şi le-au răstălmăcit pe celelalte; astfel încât să dea impresia că tot ce i-a precedat s-a produs doar pentru a pregăti, într-un fel sau altul, (par)venirea lor la cârma ţării. [345]

---

344 Ibidem.
345 Ibidem.

*

M-ar amuza, dacă n-ar fi tragic, faptul (constatat şi de mine, în câteva ocazii) că, pe măsură ce-şi fabricau''trecutul de luptă'', comuniştii erau tot mai convinşi că acesta chiar s-a ''întâmplat'': conform scenariilor propagandei de partid – scenarii în compania cărora utopia orwelliană pare, sub multe aspecte, o blândă compunere.

Se confirmă, astfel, adevărul unei observaţii – la care m-am gândit nu o dată, în anii ceauşismului – făcută de Adlai Stevenson: ''Comuniştii au o propagandă atât de puternică, încât ajung să creadă şi ei în ea''.

Considerată ''opiu pentru popor'', religia a fost înlocuită – în sistemul comunist – prin propagandă. Cred, însă, că sensul observaţiei citate n-ar fi complet dacă n-am vorbi, în acelaşi (con)text, şi despre teroare: pe care, bun cunoscător al realităţilor sovietice (prin extensie: comuniste), Stevenson o subînţelege.

Toate regimurile politice îşi fac propagandă – din necesităţi şi cu justificări diferind de la caz la caz. Dar justificările, ca şi necesitatea propagandei comuniste, se regăsesc în teroare. Indisolubil legate între ele, şi explicându-se una pe/prin cealaltă, propaganda şi teroarea sunt cei doi piloni ai portalului prin care se intra în ''raiul comunist''. Aşa cum amputarea se face sub anestezie, propaganda era chemată să mascheze şi, totodată, să ''explice'' teroarea: prin care, eliminând fizic clase/categorii sociale socotite ''inamice'', comuniştii s-au menţinut la putere şi şi-au arogat/augmentat privilegiile. În atari condiţii, propaganda comunistă este – necesarmente – echivalată cu minciuna. Beneficiind, astfel, de avantaje multiple, la care nu-i îndreptăţea nici valoarea personală, nici meritul social, comuniştii au instituit o ''politică'' menită doar a perverti în folos propriu binele public. Botezată, demagogic, ''dictatura proletariatului'', această politică a făcut din muncitorime – ca şi din ''aliatul'' ei: ţărănimea – masă de manevră (supusă tuturor privaţiunilor, ca şi unor nefaste experimente sociale) şi o grotescă ''cutie de rezonanţă'' pentru amplificarea personalităţii pigmee a celor care, graţie ''centralismului democratic'', parveneau în vârful piramidei (vezi ''guvernarea prin cuvântări'' practicată de Ceauşescu). [346]

*

Practicieni ai parvenirii, dominaţi de ''conştiinţa'' impunităţii (căci sistemul nu-i pedepsea pentru abuzuri, ci le sancţiona doar derapajele ideologice: de unde şi conformismul lor obedient), comuniştii au trecut relativ uşor ''pragul istoric'' din decembrie'89 şi – repliindu-se cu repeziciune în f.s.n.-uri de toate calibrele – au ajustat la propria personalitate ceea ce trebuia să fie de-comunizarea României…Şi în această privinţă, exemplar mi se pare traseul aceluiaşi I. Iliescu. În treacăt fie spus: n-aş vrea să se-nţeleagă, vreo clipă, că acest demers (eseistic) l-ar avea ''în vizor'' pe fostul şef de Stat (cum, de altfel,l-a luat el în vizor pe fostul său şef – Ceauşescu)…

Dimpotrivă: din pricina necontenitului său balans între calităţi şi defecte (balans interior, dar cu hilare efecte în afară), persoana lui I. Iliescu a ajuns să-mi fie cumva indiferentă. Iar ceea ce, spre comica-i indignare, i s-a întâmplat la ultimele ''evenimente'' din ''viaţa de partid'' mă face să cred că a primit, în sfârşit, şutul meritat. Ajungă, deci, o măciucă la un car de oale!

Pe de altă parte, însă, ''exemplaritatea'' destinului său post-decembrist nu trebuie trecută cu vederea: ca şef de Stat şi, nu mai puţin, ca lider-fondator al celui mai numeros partid de guvernământ, I. Iliescu a fost principala verigă între ''vechiul'' şi ''noul'' regim; legătura necesară pentru ca bună parte (dar nu partea cea mai bună) din ''clasa'' căreia îi aparţine să

[346] Ibidem.

poată trece, fără mari frisoane existenţiale, din colivia ''de aur'' a dictaturii ceauşiste în aerul ''de junglă'' al libertăţii (de-a fura) şi-al democraţiei (''dar nu pentru căţei''). [347]

*

Nu-i vorba, bine-nţeles, de ''clasa muncitoare'' – în numele căreia Iliescu a dat cu clanţa de când se ştie; ci de ''clasa'' activiştilor de partid, cărora ''nea Ion'' le-a fost (şi le rămâne) exponent...În cazul său, această valoare exponenţială este exprimată – elocvent, şi cu multiple conotaţii – de sintagma ''sărac, dar cinstit'' de care fostul Preşedinte a făcut atâta caz...

Sintagma cu pricina nu-i doar un ieftin paradox: căci conjuncţia care, aparent, leagă cele două adjective schimbă, de fapt, planul de referinţă – făcând adversative două atribute care ar trebui să fie consubstanţiale. Ea este şi o grosolană minciună propagandistică. Din două motive.

În primul rând, pentru că eticheta nu se referă la individul Iliescu, ci la politicianul care – vreme de două, trei sau patru mandate: chestie de numărătoare! – a ocupat cea mai înaltă funcţie în Stat... Or, mie – cetăţean de rând – cinstea Preşedintelui ar trebui să-mi fie mai presus de orice îndoială; scoasă în evidenţă, devine superfluă şi – mai mult – îndoielnică. Iar atributul de sărac, (a)lipit Preşedintelui şi dat mie ca exemplu, nu-mi convine defel: căci eu, iertată fie-mi sinceritatea, mă gândesc c-ar cam fi trebuit să scap de sărăcie – nu să-mi fac din ea stindard.

În al doilea rând, mult mai grav decât primul, această sintagmă – de ale cărei ''generoase'' conotaţii au beneficiat toţi oamenii Preşedintelui – a servit, celor de sub Iliescu, drept alibi (în ochii electoratului) pentru mişculaţiuni dintre cele mai profitabile. Iată un exemplu, între multe altele.

La începutul lui'96, pare-mi-se, SRI a înaintat Preşedintelui (ca principal destinatar al informaţiilor speciale) o notă privind afacerea bitterul suedez: adus în ţară ca medicament (scutit, deci, de taxe vamale şi accize), dar comercializat la preţ de băutură alcoolică de lux. Din mica diferenţă astfel aranjată, firma importatoare a obţinut, în numai câţiva ani, un beneficiu de peste 40 miliarde lei.

Firma respectivă aparţinea soţiei prim-ministrului de-atunci (era epoca guvernării spirtoase, dacă mi-e îngăduit) – aşa că, galant, Preşedintele n-a avut nici o reacţie... Drept care, după un timp, şi cu aprobarea cui trebuia, am remis materialul, spre publicare, unui cotidian central (situat, desigur, într-o ''anumită parte a presei''). [348]

*

Exemplul de mai sus nu-i, nici pe departe, singurul; dimpotrivă, el se înscrie – modest, aş zice – într-o lungă serie... Care demonstrează că săracul, dar cinstitul nostru ex-preşedinte a fost – vreme de vreo trei ''cincinale'' – cheia de boltă a unui sistem care, urmărind exclusiv îmbogăţirea ''clasei'' activiştilor, a dus la sărăcirea României; la stagnarea parcursului ei firesc către integrarea euro-atlantică; la denaturarea – prin golire de sens, prin aruncare în derizoriu – a unor noţiuni fundamentale: ca libertate, democraţie, proprietate privată. Apropo, mai ţineţi minte ''teoria moftului''? – pe care, simţindu-se din nou ''pe val'', moftangiul a emis-o în toamna lui 2000... Crezusem că, după patru ani de stat în Opoziţie, Iliescu s-a mai luminat (la minte şi la suflet); mi-am dat, însă, seama că – de fapt – el nu poate fi decât irecuperabil.

Poate că, în termenii gândirii sale pervertite de comunism, Iliescu chiar se crede ''sărac şi cinstit'': pentru că, în realitate, pe el nu l-a interesat decât puterea – pe care s-o exercite în

[347] Ibidem.
[348] Ibidem.

numele/interesul obscurelor sale obedienţe moscovite, al tenebroaselor aranjamente din după-amiaza lui 22 decembrie'89 şi, nu mai puţin, al ''clasei'' sale. De aceea, el poate fi considerat – într-o reprezentare (să zicem) figurată a situaţiei – drept proxenetul absolut al curvelor parvenite politic, economic şi social: şi care, din c.c.-uri şi b.o.b.-uri, din ''lupta de clasă'' şi ''convingeri comuniste'', au sărit în averi de milioane şi milioane de dolari… *Averi făcute peste noapte, sub cupola ''regimului Iliescu''.*

Credincios ''idealurilor'' acestei ''clase'', conştient de faptul că democratizarea reală a vieţii noastre social-politice l-ar fi scos de mult şi definitiv din joc (împreună cu hoardele-i de acoliţi), Iliescu a crezut că ne poate sili să intrăm în ''iadul capitalist'' prin acelaşi portal care ducea, chipurile, spre ''raiul comunist'': guvernând România prin minciună şi teroare.

Pare forţat ceea ce spun; sau măcar exagerat – oricum, neconform cu ''realitatea'' asupra căreia a vegheat rânjetul iliescian… O ''realitate'' în care – victime ale perfidei propagande fesenisto-pesediste – se regăsesc, şi astăzi, numeroşi susţinători ai lui Iliescu. [349]

*

Atât de idilică, sub etern-fascinantul zâmbet, această realitate (repet: încropită propagandistic) este contrazisă, dată peste cap şi definitiv anulată de-un simplu fapt: atitudinea lui Iliescu privitor la fenomenul ''Piaţa Universităţii'' şi la contracararea consecinţelor acestuia – prin mineriada din iunie'90.

''Veniţi, dragul meu, avem nevoie de voi!'' – iată fraza cu care (by phone) Iliescu l-ar fi chemat pe Miron Cozma (plus ortacii) la Bucureşti, în după-amiaza zilei de 13, când a înţeles că situaţia o luase cu totul razna, că anumite aranjamente ''decembriste'' începuseră a da rateuri, iar sprijinul Armatei intrase în eclipsă, că se contura un alt ''centru de putere'' – (notă aldine: o teză falsă, care scoate ziua de de 13 iunie din legăturile cauzale cu 14-15 iunie; de fapt, 13 iunie a fost menită provocărilor şi mistificărilor pentru a justifica aducerea minerilor şi violenta răfuială cu Opoziţia. Autorităţile şi instituţiile statului au controlat tot timpul situaţia, inclusiv când păreau depăşite şi-şi dădeau foc autobuzelor ''conform înţelegerii cu domnul Preşedinte'').

Fraza e apocrifă: n-am văzut nici un document (semnat de Iliescu) care s-o conţină, nu deţin nici un suport magnetic care să-i ateste existenţa. Ea mi-a fost, însă, relatată/reprodusă de către două persone diferite, în momente diferite; şi, culmea coincidenţei, ambele au precizat că erau de faţă în momentul rostirii fatidicelor cuvinte – Iliescu fiind ''cuprins de frică/panicat''.

Poate că totuşi, fraza e apocrifă: aparţinând ''folclorului'' politic al zbuciumatului an 1990. O spun, aşadar, cum am auzit-o. Dar ea concordă, ca atitudine, cu discursul de mulţumire adresat de Iliescu minerilor – după ce ''preşedintele tuturor românilor'' (de teapa lui) a putut răsufla uşurat: convins că, prin acţiunea ''ortacilor'', opoziţiei i-a fost frântă şira spinării. Măcar pentru o vreme.

Căci nu ''fenomenul'' în sine l-a speriat pe Iliescu, cât (spuneam) consecinţele: ''Piaţa Universităţii'' începuse a fi tot mai larg percepută ca autoritate, fie şi numai morală, reprezentativă pentru România – fapt ce-ar fi dus, implacabil, la anularea lui Iliescu ca ''om politic'' şi, firesc, la cercetarea juridică a rolului său în apariţia/dispariţia ''teroriştilor'', în eliminarea lui Ceauşescu etc.

Dacă, având în subordine Securitatea, Ceauşescu şi-a permis luxul (suprem, pentru un peltic) de-a guverna România prin ''cuvântări'', comunistul ''de omenie'' Iliescu a guvernat-o prin bâtele mineriadelor. La o analiză atentă a parcursului său post-decembrist, se va vedea limpede că principalele ''acte politice'' ale fostului preşedinte nu sunt cele cu care obişnuia să

---

[349] Ibidem.

se laude în faţa Occidentului (şi pe care le-a făptuit de nevoie), ci tocmai aceste ''răfuieli stradale'' cu Opoziţia: prin intermediul ''batalioanelor de asalt'' (aşa-zis) minereşti. Căci principalul beneficiar al mineriadelor n-a fost nici ''reforma'', nici ''integrarea'' (dimpotrivă), ci stimabilul, onorabilul Iliescu. [350]

*

Complicităţile sunt, însă, conexe şi multiple: oameni din Poliţie şi Procuratură, din Armată şi servicii secrete, din anumite ministere ori segmente mass media au clocit, de fiecare dată, oul de şarpe. De-aceea, şi răspunderea ce-i revine lui Iliescu este una difuză – pentru care, cum spuneam, va fi greu de judecat: deşi (ca principal beneficiar, sub raport politic) toate probele indirecte pe el îl arată cu degetul ca fiind cheia de boltă a sistemului care, sărăcind România şi tergiversându-i parcursul de normalizare, a făcut posibilă îmbogăţirea foştilor activişti.

Mi-aduc aminte că, tânăr diplomat fiind, în 1967 am propus conducerii M.A.E. un plan de recuperare şi capacitare a emigraţiei româneşti – plan bine susţinut prin argumente luate din politica externă a Ungariei şi Poloniei anilor'60. Pe scurt, era vorba de înfiinţarea unui institut cultural (numit ''Eminescu'', după modelul Institutului Goethe) care, într-o primă fază, să tipărească biblii şi abecedare, să pregătească preoţi şi învăţători pentru comunităţile de români stabiliţi în străinătate. Planul a primit toate aprobările ierarhice (până la nivel de ministru adjunct coordonator, inclusiv) – când, după vreo trei săptămâni, mă trezesc chemat şi făcut cu ou şi oţet de către George Macovescu (pe atunci, prim-adjunct al ministrului) pe motiv că n-am ''orientare politică'' deoarece nu înţeleg că orice român care ''a ales'' să trăiască în altă ţară decât România este ''un duşman al statului nostru socialist''. În naivitatea mea, consideram (şi consider, încă) că un stat conştient de menirea sa (care nu poate fi alta decât realizarea/asigurarea binelui public) nu-şi poate permite să piardă cu uşurinţă nici un cetăţean. Or, se pare că această păguboasă uşurinţă e, la noi, ''politică de stat'': atât în România lui Ceauşescu, care a demonizat şi-a divizat emigraţia (prin propaganda internă şi externă, ca şi prin ''acţiuni speciale'', de poliţie politică, ale Securităţii), cât şi în România ''guvernată'' de Iliescu. Guvernată, cum spuneam, prin mineriade. Adică prin minciună şi teroare – fapt ce a dus la înstrăinarea a mii şi mii de români (dintre cei mai buni): fie prin indiferentism, fie prin emigrare. [351]

*

După cum străini de guvernarea Iliescu sunt şi miile de ţărani care, an de an (cu excepţia celor secetoşi), suferă de pe urma inundaţiilor: defrişarea haotică (şi, în fond, ilegală) a pădurilor, operată de ''clasa'' îmbogăţiţilor lui Iliescu, şi sistarea lucrărilor de hidroamelioraţii (hotărâtă de ''specialistul în ape'') reprezintă – şi separat, şi împreună – ''realizări'' ale ''politicii'' lui Iliescu… Măcar pentru acestea, ''specialistul'' (în ape de ploaie) ar trebui să plătească.

Dumnezeu nu bate cu bâta, se spune… Semnele, încep să se-arate. ''Bunicuţa'' şi-a format ''nepoţeii'' după propriu-i calapod (uitând că vorba românului, capra sare masa, iada sare casa); ei bine, tocmai aceşti nepoţei l-au debarcat din fruntea partidului care i-a clocit… Iar acum, lui Iliescu au început să-i scârţâie şi balamalele! Boala activistului trecut pe tuşă: v-aduceţi aminte cum, în primăvara lui'90, toţi ''zmeii'' din fostul Comitet Politic Executiv s-au trezit, dintr-o dată, bolnavi?

[350] Ibidem.
[351] Ibidem.

Poate că o mea culpa, din parte-i, ar fi – pentru Iliescu – un prim pas pe drumul Damascului. Drum al întâlnirii – nu cu Dumnezeu, ca pentru Saul din Tars; ci, pur şi simplu, cu propria-i conştiinţă. Dacă o are. Ca bun creştin, consider că orice suflet (căzut) poate fi (re)adus la lumină.

Ca vechi cinefil, cred că, în cazul pacientului Iliescu, tratamentul adecvat e cel din Portocala mecanică: să i se arate zilnic filmul mineriadei din'90 şi, la fiecare bâtă/rangă aplicată de mineri bucureştenilor, să-i fie stimulată, mecanic, glanda lacrimală: poate că, în felul acesta, va învăţa şi el ce înseamnă compasiunea. Măcar atât (pentru că mai mult nu se poate aştepta… - n.a.). [352]

Am reprodus în întregime articolul de mai sus, deşi el aparţine unui fost purtător de cuvânt al SRI. Am considerat că îi împărtăşesc această analiză, care ''pune în valoare'' sau conturează vinovăţia şi ''personalitatea'' lui Ion Iliescu. Fostul preşedinte continuă şi astăzi să fie susţinut de unii, fie din ignoranţă, fie din subiectivism (şi ataşament ideologic), ba chiar observăm că a ajuns în centrul unei recente campanii de îmbunătăţire a imaginii sale publice (vezi mai ales, recenta emisiune - Duminica în familie - de pe Antena 1, unde Mihaela Rădulescu l-a invitat în mod special, ca surpriză pentru sărbătoritul Tudor Gheorghe, şi mărturisirea lui Dan Voiculescu la emisiunea lui Robert Turcescu, precum că „nu s-a ocupat îndeajuns de imaginea lui'' şi de aceea oamenii îl privesc cu suspiciune, că ar fi preluat conturile lui Ceauşescu ş.a.m.d.) Nu trebuie să uităm nici faptul că Antena 1 i-a aparţinut lui Dan Voiculescu, dacă nu-i aparţine sau îi este fidelă şi astăzi, unui om politic şi ''fost'' afacerist foarte controversat în România.

De ce credeţi că dl. Traian Băsescu şi alţii numeau guvernarea cu Partidul Conservator drept „soluţia imorală''? Oare, nu pentru că Dan Voiculescu şi mulţi din cei aflaţi în acest partid minuscul împărtăşeau în general setea de putere, oportunismul politic şi alte ''valori'' ale ''modelului'' Iliescu? Cine se va opri într-adevăr asupra tuturor asemănărilor dintre aceştia, va avea destule surprize după părerea mea. În plus eu nu cred că cei 20 şi ceva de mii de dolari, pe care îi avea Voiculescu în conturi în 1989 (după propria-i declaraţie) îi justifică incredibila avere a sa de astăzi iar colaborarea cu Securitatea ar fi fost doar una de circumstanţă.

---

[352] Ibidem.

PROCESUL COMUNISMULUI A INTRAT ÎN LINIE DREAPTĂ. MĂ ÎNTREB ÎNSĂ CUM SE VA SFÂRŞI ...

Voi începe acest capitol al volumului de faţă cu un articol al d-lui Constantin Ticu Dumitrescu. Acesta a fost publicat în România liberă, suplimentul Opinii în aldine, p.IV, în data de 15 iulie 2005, sub titlul ,,Dacă adevăr nu e, nimic nu e!'' Apoi, urmează articolul ,,Procesul comunismului a intrat în linie dreaptă'', apărut în acelaşi ziar, în aceeaşi zi (la pagina 3), semnat de însuşi Petre Mihai Băcanu.

Lăsând modestia la o parte, afirm că poate nimeni mai mult decât mine nu s-a implicat, încercând tot ce era posibil spre a-l convinge pe Ion Iliescu cu activiştii şi securiştii lui, spre a reconstrui în ţara noastră statul de drept şi respectul ideii de dreptate, adevăr şi morală.

Astfel am început după revoluţie lupta în CPUN, depunând printre altele un amendament la Decretul privind Legea electorală, prin care ceream ca nici activiştii de partid şi nici membrii aparatului de opresiune să nu aibă dreptul să candideze. De asemenea, am cerut o lege privind arhivele Securităţii. Toate acestea l-au şocat atât de mult pe Ion Iliescu şi ai lui, încât nici nu le-au pus în discuţie. A urmat lupta pe care am dus-o în calitate de purtător de cuvânt al Alianţei Naţionale pentru Proclamaţia de la Timişoara, iniţiată de George Şerban, spre a-l convinge pe Ion Iliescu să accepte dialogul. Bolşevicul însă a refuzat, alegând calea violenţei şi a diversiunii. Era între 10-15 mai 1990, când, împreună cu George Şerban, Ana Blandiana, Gabriel Andreescu, Mihiţ, Stelian Tănase, Florin Gabriel Mărculescu şi Marian Munteanu, lideri ai acestei alianţe, stăruiam pe lângă Iliescu să accepte un dialog deschis. Însă bolşevicul din el a refuzat. A ales calea violenţei şi apelul la bandele de mineri, terorizând populaţia Bucureştiului şi îngrozind Europa. Aş mai reaminti faptul că am reuşit după o luptă tenace să provoc declanşarea acelui proces al comunismului pentru ca apoi, nici după un an, să fie blocat în faza începerii urmăririi penale. Erau prea puternice forţele care se opuneau unui asemenea act.

A urmat lupta legislativă, dar proiectele mele de lege au ajuns piese de arhivă în Senatul României. Fie mutilate, cum a fost cel al deconspirării Securităţii (devenit L. 187/1999). Fie respinse de Consiliul Legislativ, cum a fost proiectul Legii lustraţiei, denumit ''Accesul la funcţiile publice şi politice al foştilor demnitari comunişti sau membri ai aparatului de opresiune''. Fie deturnate cum s-a întâmplat cu cel privind ''Desfiinţarea condamnărilor şi a măsurilor cu caracter politic (din 1945-1989)'', ajuns o biată Ordonanţă de Urgenţă (nr. 214/1989).

Nimic nu ilustrează acum mai bine unde ne găsim, decât eşuarea încercării eroice a d-nei ministru Monica Macovei, de a reforma în sfârşit Justiţia. Pentru că, atâta vreme cât dreptate şi adevăr nu este într-o societate, nimic bun nu este! Decât corupţie, abuz, afaceri mafiotice, relaţii de cumetrie şi de interese şi, în final, sărăcie, nedreptate şi haos.

Ar fi suficient de edificator, dacă s-ar putea citi biografiile magistraţilor care deţin astăzi (la 15 ani de la o revoluţie care s-a vrut anticomunistă şi antisecuristă) funcţii de conducere de la cel mai jos nivel al aparatului de justiţie şi al parchetelor şi până la cel mai înalt nivel. Cred că presa noastră ar trebui să publice toate aceste biografii.

Atunci poate vom înţelege mai bine de ce merg lucrurile în justiţie aşa cum merg. Şi de ce Iliescu şi-a plasat din timp şi aici ''dinozaurii'', uneori chiar şi cu soţiile lor. Numai asemenea magistraţi pot sfida totul de la înălţimea şi inamovibilitatea robelor pe care le poartă (cumulând venituri care însumează peste 125 milioane lunar sau practicând cumulul de funcţii).

Şi de ce este posibil ca un magistrat purtând roba elitei din justiţia română să poată judeca plângerile soţiei sale, sau să-i apere fără teamă şi ruşine interesele şi dosarele!?

Trecând acum la SRI, situaţia este şi aici tot atât de clară, pentru cei care vor să vadă. Chiar dacă dl. Timofte şi acei generali ai săi de sorginte securisto-comunistă au reuşit să-l convingă pe Preşedintele Băsescu cât de implicaţi şi utili sunt în lumea arabă. Mai ales în povestea răpirii celor trei ziarişti. Nimic nu dovedeşte însă mai bine cine sunt respectivii şi ce urmăresc decât acea ultimă diversiune a predării la grămadă a unei părţi din arhivele Securităţii. Astfel, după ce au distrus o arhivă perfect organizată (de la spaţii adecvate, la punerea ei pe calculator), pentru care s-au cheltuit bani grei şi 7-8 ani de muncă, acum au făcut-o ''tabula rasa''. Încărcată de-a valma în camioane, această arhivă a Securităţii este aruncată (ca şi deşeurile de hârtie veche trimisă la topit), în magaziile de la Popeşti Leordeni, făcând din CNSAS un ţap ispăşitor. Pentru că, după ce 5 ani de zile au blocat practic activitatea acestei instituţii, acum CNSAS va apărea în ochii opiniei publice ca vinovat pentru tot ce nu s-a realizat în acest timp şi nu se va realiza în viitor. Deoarece, ca acest segment de arhivă să redevină operativă, le vor trebui celor de la CNSAS timp (ani de zile), bani şi cel puţin încă 2-300 de noi angajaţi.

Deci securiştii au învins şi aici! Ei n-au predat şi nu vor preda dosarele decât după ce le-au verificat filă cu filă, selectând sau distrugând tot ceea ce ar fi dus la o mai bună cunoaştere a ororilor săvârşite de ''brava lor Securitate'' şi de securişti (unii astăzi în uniforme de generali). Au continuat să facă acest lucru şi după 1999, având de-acum acoperirea Legii 187/1999 (vezi sintagma ''siguranţă naţională'').

De altfel, aşa cum s-a dovedit public, SRI s-a arătat vrednic urmaş al Securităţii, continuând să urmărească pe unii dintre cei care erau ''obiectivele'' fostei poliţii politice comuniste. Am figurat pe o listă cu 7-8 persoane (printre care Stelian Tănase, Ileana Mălăncioiu, etc.), fiind primul care a început să fie urmărit după Decembrie'89 (vezi documentele publicate în presă).

Sunt convins că tot acei oameni din Serviciul de Dezinformare urmăresc, prin agenţii lor mai vechi sau mai noi, ca şi prin cei care din diferite motive le fac jocul, să izoleze din ce în ce mai mult pe acei oameni care rămân intransigenţi în lupta şi atitudinea lor împotriva comunismului şi a securiştilor.

Aşa am aflat spre exemplu că, în ceea ce mă priveşte – sunt persoane cu o anumită credibilitate care afirmă că Preşedintele AFDPR (Asociaţia Foştilor Deţinuţi Politici din România) este prea radical. Şi că trebuie să terminăm odată să tot vorbim de securişti şi de nomenclaturişti comunişti.

Tot datorită metodelor Securităţii şi a infiltrării agenţilor ei, precum şi a greşelilor şi păcatelor unora dintre liderii săi, PNŢCD a fost adus de la măreţie la decadenţă. Mi-am dat seama de acest lucru şi l-am mărturisit şi în faţa opiniei publice, când, la acel ''moment de sinceritate'', în emisiunea lui Robert Turcescu, am spus: ''În situaţia în care a fost adus acum PNŢCD, dacă l-am învia pe Maniu nu cred că ar putea face minuni''. A urmat pasul făcut de mine, când de la poziţia de prim-vicepreşedinte al partidului, am refuzat propunerea lui Gheorghe Ciuhandu de a fi alături de el la noua conducere. Mă doare însă mult soarta acestui partid! Şi reproşez printre altele d-lui Ciuhandu faptul că a ales data de 5 februarie pentru dispariţia partidului (şedinţa C.N.C.). Fără să ţină seama că la 5 februarie 1953 a fost exterminat, la Sighet, Iuliu Maniu, iar la 5 februarie 1963 a căzut la R. Sărat, Ion Mihalache, au ţinut ca şi de data aceasta să fie aleasă tot ziua de 5 februarie (2005) pentru îngroparea PNŢCD.

N-aş putea încheia acest articol fără să-mi exprim nedumerirea şi amărăciunea pentru faptul că Preşedintele Traian Băsescu nu m-a înţeles şi n-a dat curs cererilor adresate *în întâlnirea de la Cotroceni, de delegaţia AFDPR, rezumate în trei puncte: 1. Declaraţia Solemnă privind asumarea şi condamnarea genocidului comunist (în mod oficial, de către reprezentantul* statului român, de la tribuna Parlamentului - *n.a.); 2. Continuarea lucrărilor Monumentului Naţional al jertfei şi luptei împotriva comunismului; 3. Soarta foştilor deţinuţi politici.*

*La câteva luni de la această întâlnire de la Cotroceni, Preşedintele Bush a făcut acest lucru în faţa parlamentului leton, condamnând comunismul, pactul Ribbentrop-Molotov şi, totodată, trădarea de către Anglia şi SUA a ţărilor din centrul şi estul Europei (chiar dacă, poate a făcut-*o în scop electoral - *n.a.). A făcut-o fără să aibă nevoie de dovezi, aşa cum ne-a cerut recent dl. Preşedinte Băsescu.* Într-un interviu la BBC, *spre consternarea mea, Preşedintele declara: ''Eu am avut o întâlnire cu dl. Ticu Dumitrescu, în care îmi cerea cu energie să cer scuze victimelor comunismului''.*

Or, eu cerusem înainte de toate acea declaraţie solemnă făcută în faţa Parlamentului, prin care Preşedintele, în numele statului român să condamne genocidul comunist. Această declaraţie spuneam eu, trebuie supusă votului parlamentarilor, spre a căpăta valoarea cuvenită.

Sigur, cererea Preşedintelui privind ''dovezile'' poate fi luată drept o idee pentru ca în viitor un grup de istorici (ca prof. Alexandru Zub, prof. Papacostea, prof. Denis Deletant, tinerii *istorici Marius Oprea, Stejărel Olaru şi alţii), precum şi reprezentanţi ai victimelor comunismului şi ai Societăţii Civile, să studieze perioada neagră a poporului român şi să întocmească un document privind genocidul comunist (1945-1989). Perioadă de fapt analizată cu documente şi probe în cele zece simpozioane ale Memorialului de la Sighet, comunicări (publicate apoi în Analele Sighet). De asemenea, există dosare şi mărturii publicate în suplimentul aldine al ziarului ''România liberă'', cum şi în cele peste o sută de filme ale Memorialului Durerii (de la TVR 1); există Caietele Rezistenţei ale AFDPR,revista Memoria sau cărţi document cum sunt cele patru volume, ce descriu Genocidul Comunist, ale prof. univ. Gh. Boldur Lăţescu. Dar asta nu poate avea vreo legătură cu declaraţia de importanţă morală şi politică cerută Preşedintelui.*

Mai întâi pentru că nu este vorba de un proces penal unde nu se poate declanşa nimic fără un probatoriu corespunzător.

În al doile rând, trebuie avut în vedere că timpul se grăbeşte pentru foştii deţinuţi politici şi vor să audă această declaraţie cât mai sunt încă în viaţă. Şi peste toate, pentru că atunci când faptele capătă o anumită notorietate, nu mai sunt necesare dovezi. Deşi peste toate, cele mai bune dovezi le reprezentăm noi, victimele genocidului comunist care încă mai suntem în viaţă.

În fine, dacă am încerca să privim în oglindă cele două totalitarisme (nazism şi comunism), am putea prezenta următoarea situaţie:

La 30 septembrie 1946, Tribunalul Militar Internaţional de la Nürenberg a declarat drept *criminale organizaţiile: S.D. (Serviciul Secret Nazist) şi Gestapoul şi criminali, toţi* membrii acestora. Ori, *în cazul României, Securitatea nu numai că n-a fost declarată criminală (ca şi securiştii), ci dimpotrivă se încearcă eroizarea ei, iar securiştii deţin funcţii şi demnităţi în stat, ori s-au îmbogăţit peste noapte.*

2. Evreii au realizat la Washington marele ''Muzeu al Holocaustului''.

Avem şi noi în România, cutremurătorul Memorial de la Sighet – datorat muncii pline de *dăruire a poetei Ana Blandiana şi a lui Romulus Rusan, care au reuşit să atragă aici şi Consiliul Europei. După cum şi foştii deţinuţi politici au ridicat în ţară, prin efortul lor propriu, zeci de*

monumente în jurul unora din cele 136 locuri de detenţie comuniste sau acolo unde s-au dus lupte ori au avut loc răscoale ţărăneşti.

Au apărut astfel adevărate Memoriale, cum ar fi cel de la Poarta Albă, cel de la Aiud, de la Gherla, Timişoara, Tg. Mureş, Buzău, Insula Mare a Brăilei ş.a.m.d. Altele sunt în construcţie.

3. Având ca temă Holocaustul nazist şi dispunând de putere financiară, sute de regizori occidentali au realizat nenumărate filme artistice. Dar şi în România, pe tema Genocidului Comunist s-au produs mai multe filme artistice şi documentare (regizorii Mihai Constantinescu, Nicolae Mărgineanu, Lucian Pintilie).

Cel mai important film documentar care a avut un mare impact rămâne însă ***Memorialul Durerii****, realizat de d-na Lucia Hossu-Longin.*

De asemenea, despre Holocaustul nazist s-au scris nenumărate lucrări memorialistice. Şi despre genocidul comunist s-au scris câteva sute de cărţi memorialistice şi istorii ale acestei perioade, semnate de autori români şi străini (Stéphane Curtois, Vladimir Bukovski).

Nazismul n-a fost învins doar în tranşeele fronturilor, ci la Nürenberg, pe când comunismul a căzut în centrul şi estul Europei, dar comuniştii şi ofiţerii poliţiilor lor politice deţin demnităţi, putere economică ş.a.m.d., unii ajungând chiar şefi de state.

Ceea ce deosebeşte însă, spre exemplu, poporul român de poporul german, este faptul că în vreme ce în imensa lor majoritate germanii n-au rămas cu nimic tributari nazismului, la noi situaţia este alta. Pentru că o parte a poporului român, datorită acestor 15 ani de tranziţie trăiţi în sărăcie, lipsă de speranţă şi dezinformare bine lucrată de serviciile speciale, a rămas cu acea mentalitate comunistă, unii regretând chiar comunismul. Aşa se explică de ce l-au votat până mai ieri pe Ion Iliescu şi partidele de sorginte şi componenţă securisto-comunistă. Nu este vorba numai de familiile activiştilor de partid sau ale membrilor aparatului de opresiune, dar şi de oameni simpli, a căror mentalitate nu poate fi schimbată, neavând putere de readaptare şi discernământ.

În acest context mă tem pentru rezultatul alegerilor anticipate, declanşate de picătura care a umplut paharul, adică de decizia incalificabilă a Curţii Constituţionale.

Mătem şi pentru faptul că în cele şase luni de guvernare, cabinetul Tăriceanu, aplicând prevederile unui buget întocmit şi votat anul trecut de guvernul Năstase şi de parlamentul majoritar (PSD-PRM), a creat mari nemulţumiri, care, paradoxal, în loc să se îndrepte împotriva celor care l-au întocmit şi votat, se îndreaptă împotriva actualului guvern. La toate acestea s-au adăugat măsurile nepopulare, generate de FMI şi UE.

S-a cumulat astfel un bilanţ negativ, începând cu lipsa medicamentelor compensate, majorările succesive ale preţului la gaze, electricitate, benzină, întreţinere, etc., la care se adaugă şi catastrofele provocate de inundaţii, care aduc pagube incomensurabile.

După cum nu trebuie neglijat indiferenţa tineretului care-şi va spune cuvântul, începând cu absenţa la vot.

Dacă nu se va ţine seama de toate acestea şi se va ajunge la alegeri anticipate, guvernul şi parlamentarii Alianţei, ca şi cei ai UDMR trebuie să acţioneze intens şi convingător începând cu lumea satelor.

Oricum, ar fi un examen pe care l-ar da întreaga Dreaptă Românească.

În acest context cred că dl. Prim Ministru Tăriceanu a greşit într-un mod inexplicabil, căci nu a acceptat până acum o discuţie cu conducerea AFDPR. Pentru că în acest context alarmant, atât domnia sa cât şi dl. Preşedinte Băsescu nu trebuie să uite că lumea noastră, a

foştilor deţinuţi politici şi deportaţi, înseamnă, împreună cu familiile noastre, un electorat deloc *de neglijat. Şi care a votat întotdeauna împotriva partidelor de sorginte securisto-comunistă.*

Am primit recent şi o Diplomă de Onoare de la Uniunea Internaţională a Foştilor Deţinuţi Politici şi Victime ale Comunismului, pentru contribuţia mea la lupta împotriva Comunismului şi pentru Drepturile Omului în Europa.

Ce păcat însă că eforturile depuse de mine şi de AFDPR sunt recunoscute internaţional, iar în România nu reuşim să sensibilizăm clasa politică de la Putere, pentru ca foştii deţinuţi politici să se bucure de atenţia şi stima pe care o au în celelalte ţări post comuniste. De asemenea, nu reuşim să convingem clasa politică de la Putere pentru a demara cu adevărat schimbarea pe care au promis-o în decembrie 2004.

Schimbare care nu poate să înceapă decât cu condamnarea comunismului, a structurilor sale şi a mentalităţilor şi practicilor inadmisibile ce se regăsesc astăzi, în mod deosebit, de la Curtea Constituţională la Parlamentul României şi în serviciile secrete.

*

Cazul născut sub semnul acestei sintagme (procesul comunismului - n.a.) rămâne unul de suflet: el este important pentru cei care au fost persecutaţi politic, dar şi pentru toţi cei care au suferit într-un fel de pe urma regimului comunist. Dacă mai prezintă importanţă până la urmă sufletul unei naţiuni, care poate fi purificat numai prin recunoaşterea greşelilor şi iertarea lor, atunci da, putem spune că acest caz este important.

Recurenţii-apelanţi-reclamanţi sunt foşti deţinuţi politici care au prezentat dovezi incontestabile cu privire atât la torturile fizice şi morale la care au fost supuşi de autorităţile regimului comunist, cât şi la sechelele pe care le prezintă şi astăzi. Ei sunt prezenţi în proces atât în nume propriu, cât şi reprezentaţi prin Fundaţia ''ICAR''.

Ceea ce s-a cerut este oricum un minimum minimorum faţă de ceea ce s-ar fi cuvenit. Dacă am fi trăit în America, şi nu în prezent, ci acum 50 de ani, n-ar fi ajuns degetele de la mâini pentru a număra zecile de milioane de dolari care s-ar fi plătit cu titlul de despăgubiri materiale şi morale. Dar de aceea America e America, iar România… nu e în Europa… decât geografic.

Intimaţii-pârâţi au fost Preşedinţia României, Guvernul României, Parlamentul României-Camera Deputaţilor, Parlamentul României şi Senat şi Ministrul Finanţelor Publice -, adică toate instituţiile statului care ar fi trebuit să respecte drepturile şi libertăţile cetăţenilor chiar şi în timpul regimului comunist, cum erau înscrise în constituţiile din anii 1948, 1952 şi 1965. Vina lor este aceea de a nu-şi fi îndeplinit obligaţiile de serviciu şi constituţionale de a respecta legislaţia în vigoare în acea perioadă şi de a fi permis ca cetăţenii români să fie torturaţi, ucişi, furaţi de proprietăţile lor şi anihilaţi profesional, moral şi social. Mai mult decât atât, au vina de a fi săvârşit toate aceste fapte care îmbracă forma infracţională (deşi în proces a fost invocată numai răspunderea civilă delictuală) în mod direct, prin organele de represiune, prin oamenii fostei Securităţi.

Reclamanţii nu au chemat în judecată persoane care s-au aflat la conducerea acestor instituţii ale statului şi care au săvârşit faptele ilegale, pentru că ei au acţionat în calitate de reprezentanţi ai instituţiilor de stat, în timpul şi în exercitarea atribuţiilor de serviciu, motiv pentru care au fost chemate în judecată instituţiile ca entităţi juridice.

Acţiunea nu a fost promovată împotriva domnilor Iliescu sau Băsescu, ci împotriva Preşedinţiei ca instituţii, cu atribuţii şi competenţe constituţional determinate. În aceste condiţii, recunoaşterea abuzurilor şi prezentarea de scuze ar fi fost nu un gest nobil, ci o dreaptă şi târzie reparaţie morală, care le-ar fi permis reabilitarea în faţa opiniei publice, inclusiv internaţionale,

pentru că ar fi demonstrat că o dată cu schimbarea preşedintelui ceva s-a schimbat cu adevărat în ţara asta, că s-a înţeles măcar că fără a recunoaşte greşelile trecutului nu poţi merge mai departe, fie şi numai pentru a nu repeta acele greşeli.

Nici un om politic nu ar fi avut practic nimic de pierdut dacă ar fi făcut gestul pe care alte autorităţi din fostele state comuniste l-au făcut şi fără a fi date în judecată, dar ar fi avut de câştigat un imens capital politic dintr-un asemenea gest. Păcat.

Instanţa de recurs a admis cererea de recurs a foştilor deţinuţi politici, a dispus casarea atât a sentinţei instanţei de fond, cât şi decizia instanţei de apel, cu alte cuvinte a infirmat hotărârile judecătoreşti anterioare, apreciind că foştii deţinuţi politici au justificat interesul lor procesual. Inclusiv caracterul personal al acestuia. Fundaţia ICAR va continua lupta începută, intervenind în judecata pe fond a procesului în interesul foştilor deţinuţi politici, ale căror drepturi şi interese de altfel le promovează şi protejează conform scopului special al constituirii sale.

Aşadar, soluţia obţinută este fără îndoială un succes al justiţiei române, care a dovedit că există magistraţi bine pregătiţi profesional şi oneşti, dar şi liberi să judece şi să-şi exprime convingerea fără nici un fel de restricţii sau ingerinţe din sfera politicului sau a aparatului de stat.

Avocata Irina Gheorghe, care a susţinut recursul, nu poate prevedea în proporţie de 100% soluţia care urmează a se pronunţa pe fondul cauzei, dar are convingerea că procesul comunismului a intrat în linie dreaptă.

D-na Irina Gheorghe: Acest caz poate deveni un semnal clar de redresare a justiţiei sau o pată pe obrazul României.

Dacă ''diagnosticul'' pozitiv va fi totuşi infirmat, fără îndoială că iniţiatorilor nu le rămâne decât să parcurgă toate fazele procesuale interne şi apoi să se adreseze instanţelor internaţionale, de data aceasta solicitând şi despăgubiri substanţiale atât pentru continuarea traumatizării victimelor, cât şi pentru gravul act de injustiţie comis.

Bucură şi încurajează interesul constant al presei scrise şi al mass-media în general, al ONG-urilor, inclusiv internaţionale, cât şi al altor organizaţii sau personalităţi care şi-au manifestat disponibilitatea de a susţine acest demers. Înţelegând că acest război se poartă în justiţie, şi nu în presă, implicarea activă în proces a celor interesaţi este esenţială.

În mare, hotărârea Curţii de Apel Bucureşti ne bucură – declară d-na dr. Camelia Doru, preşedinta Fundaţiei ICAR. Asta pentru că procesul poate, în sfârşit, să înceapă. Ar trebui ştiut că până acum dezbaterile instanţelor au fost mai mult pe probleme tehnice juridice ale procesului, lăsând judecarea problemelor de fond, aducerea martorilor şi a mărturiilor pe plan secund. În mai toate hotărârile de până acum s-a vorbit despre excepţia calităţii procesuale active sau pasive, a lipsei de interes, a unuia sau altuia, a inadmisibilităţii cererii etc. Am înţeles că este greu ca acest proces să fie aşezat într-un cadru juridic corespunzător de vreme ce nu există instrumentele specifice şi a trebuit să fie folosit ceea ce există.

Poate ideea unui tribunal naţional special pentru acest proces, ultimul mare proces politic care ar trebui să aibă loc în România, s-ar putea relua de astă dată.

Cei care s-au angajat în acest proces nu au avut pretenţia utopică de a rezolva toate problemele care ţin de comunism, începând de la apariţia doctrinei, trecând prin experimentul început la 1917 în Rusia, ajungând la noi în 1945 şi sfârşind formal în 1989.

Atâta vreme cât comunitatea internaţională nu dă nici pe departe semnele de solidaritate în privinţa denunţării regimului comunist, aşa cum a făcut-o în privinţa regimului nazist după război (când s-a implicat activ comunitatea evreiască mondială - n.a.), iniţiatorii procesului au

hotărât să se limiteze la ceea ce au considerat că este realist de obţinut într-un context politic intern şi extern, fie ostil, fie neinteresat.

Indiferent cum a fost instalat regimul comunist în România, el a funcţionat timp de 45 de ani ''cu acte în regulă'', pe care comunitatea internaţională de la vremea respectivă nu le-a contestat. Singurii care au făcut-o au fost acei români care aveau să şi plătească scump pentru această îndrăzneală, sfârşind în închisori, lagăre, colonii.

Statul român nu şi-a protejat cetăţenii împotriva abuzurilor şi a încălcării drepturilor lor, dimpotrivă, le-a produs deliberat. Crimele împotriva românilor au fost înfăptuite de români (fie ei şcoliţi, supravegheaţi sau infiltraţi de sovietici) sub forma unei politici de stat sistematice (vezi doar colectivizarea, deportările, detenţiile, tortura, exterminarea prin lagărele de muncă).

Dacă nu acceptăm responsabilitatea statului român în această tragedie naţională înseamnă că admitem amnistierea tuturor călăilor şi umilirea în continuare a victimelor.

Şi în Argentina s-a spus că tot răul vine numai de la americani, care erau în spatele regimurilor militare de la putere. Cu toate acestea, astăzi ei îi judecă pe acei argentinieni care au comis crime împotriva celorlalţi argentinieini, chiar dacă îi consideră în continuare pe americani autorii morali ai dictaturilor militare.

În legătură cu acea comisie despre care a pomenit preşedintele Băsescu, pentru evaluarea perioadei comuniste, şi de la care ar aştepta un fundament ''ştiinţific'' pentru a-i justifica un gest de onoare, sunt mai multe aspecte de discutat, pentru că ea ar putea avea un rol important, mai ales în procesul de reconciliere naţională.

Pentru asta ar trebui să analizăm pe larg ce s-a întâmplat în alte ţări care sunt pe drumul democraţiei după lungi perioade de conflicte şi abuzuri din cele mai grave şi de mare amploare împotriva cetăţenilor lor. Africa şi America Latină au cele mai multe astfel de cazuri.

În mod spectaculos, în partea noastră de lume, în Ucraina s-a cerut anul acesta înfiinţarea unei astfel de comisii pentru a se face lumină în trecutul recent.

Prezentarea de scuze oficiale înseamnă în primul rând recunoaşterea unor fapte şi exprimarea regretului faţă de segmentul de populaţie afectat de acele fapte. Scuzele pot fi nu doar ce e drept de făcut, dar şi ceea ce este inteligent de făcut. În politica internă, ele pot fi acel lucru necesar din punct de vedere politic şi social care să slujească unui scop mai larg, de exemplu reconcilierii naţionale.

Din punct de vedere juridic, deşi ele nu afectează statutul legal al cetăţeanului, contribuie la restabilirea autorităţii morale şi a imparţialităţii sistemului de justiţie, profund compromis în timpul oricărui regim politic represiv.

Istoric, prin reexaminarea, reinterpretarea şi ratificarea unor capitole ignorate, manipulate sau falsificate, se produce o reaşezare a trecutului şi, prin aceasta se creează terenul pentru ca nedreptăţile să nu se mai repete sau să fie sancţionate la timp în viitor. Aceasta ar fi dimensiunea preventivă.

Din punct de vedere politic, efectul este cel mai evident, acela de delimitare de regimul dictatorial şi de promovare a unei linii politice noi, supusă regulilor democraţiei. Această delimitare prin asumare devine precondiţia pentru reconcilierea socială. Prin încărcătura lor afectivă, scuzele întăresc legăturile din interiorul comunităţii şi aduc victimele de la periferia societăţii la centrul ei, acolo unde suferinţele şi sacrificiile ar trebui să le plaseze de drept. Prin scuzele prezentate de la cel mai înalt nivel al statului, în mod solemn şi sincer se atinge dimensiunea morală, cea care redă victimelor demnitatea şi satisfacţia că meritele lor sunt recunoscute.

Pe de altă parte, reabilitarea morală nu exclude însă dreptul victimelor şi al familiilor lor la compensaţii, restituţii sau reparaţii materiale, aşa cum nu închide nici calea pedepsirii celor direct vinovaţi. Liniştea tranziţiei din Germania după unificare contrastează cu violenţa celei din fosta Iugoslavie şi din acest motiv. (Petre Mihai Băcanu)

SCRISOARE DESCHISĂ CĂTRE DOMNUL PREŞEDINTE TRAIAN BĂSESCU

În actuala conjunctură în care se află România, mai degrabă nefavorabilă, vă rog în calitatea mea de tânăr „scriitor'' şi analist politic (poate amator) dar mai ales în calitatea de român, să vă aplecaţi asupra următoarelor rânduri, care pot fi de o importanţă aparte. Dumneavoastră ştiţi mai bine decât mine faptul că suntem <u>într-un moment de răscruce al istoriei noastre</u> şi nu mă refer numai la integrarea noastră în Uniunea Europeană. V-am admirat sincer şi am considerat ca şi domnul Octavian Paler, că sunteţi persoana care poate să schimbe situaţia în bine şi „să ţină în şah PSD-ul''. Milioane de români s-au bucurat când aţi câştigat alegerile, când v-au acordat încrederea şi votul lor. Poate că voi încerca să vorbesc în numele lor, adică „să ţin loc de poporul român'' pentru câteva clipe. Îmi asum această mare responsabilitate, dacă pot să mă exprim astfel.

Mai întâi, îmi exprim îndoiala în privinţa primirii de către dumneavoastră a primului meu volum, în care v-am făcut unele comentarii favorabile, dar nepărtinitoare (eu nefiind nici atunci şi nici acum înregimentat politic), pe care vi l-am trimis prin cumnata dumneavoastră (bibliotecară la un liceu din Suceava, în oraşul meu natal). Dacă nu l-aţi primit, eu vă asigur că îl voi pune pe internet, ceea ce n-am făcut încă şi vă redau textual doar ceea ce am scris în el, la început, în loc de autograf:

„Domnului preşedinte în exerciţiu - Traian Băsescu -,

Am plăcuta onoare să vă supun atenţiei, pentru câteva clipe, o carte de suflet (şi nu numai), pentru biblioteca d-voastră personală.

În primul rând, vă rog în mod respectuos să nu uitaţi niciodată greutăţile noastre, a acelor români care au grija zilei de mâine (pentru ei şi familiile lor). Mulţi şi-au pus speranţe, mai ales în D-voastră, şi în numele unora dintre ei, fac un apel să nu-i dezamăgiţi şi <u>să nu împărtăşiţi soarta d-lui Constantinescu</u>. România ar avea foarte mult de pierdut.

Având în vedere că Justiţia română, ca să iau doar un exemplu, n-a fost reformată IMEDIAT DUPĂ 1989 (cum se impunea), antrenând în degringoladă şi în lanţ grave crize de sistem, pot să vă aduc la cunoştinţă un simplu caz de injustiţie flagrantă: neacordarea moştenirii legale celor în drept să o primească, prin favorizare în faţa instanţei de judecată şi tergiversarea la nesfârşit a proceselor pe rol, pentru că…partea pârâtă a fost lucrător în Securitate (astăzi decedat).

Nu sunt un avocat al ţărănimii române (deşi am absolvit Dreptul), dar sunt întristat să constat atâtea doleanţe legate de pământul care le-a aparţinut de drept. <u>De ce trebuie, ca atât de mulţi români să-şi caute dreptatea în afara ţării, tocmai la Curtea de la Strassbourg? Justiţia română nu e capabilă să facă dreptate?</u> Eu însumi am avut de suferit, de pe urma unui om de afaceri şi a unui jurist cu care am lucrat ca debutant în domeniul juridic (fost securist şi comunist!). Cartea de faţă are ca punct de plecare poate tocmai această injustiţie (nedreptate), care mi s-a făcut, pentru exces de zel.

Nici până astăzi, n-au fost rezolvate cazurile de retrocedare a terenurilor, proprietarilor de drept, sau măcar a contravalorii acestora. E normal să îmbogăţim avocaţii cu aceste procese legate de pământ (şi probabil a unor magistraţi)? Onoarea Justiţiei este pătată. N-ar fi bine oare ca magistraţii să-şi desfăşoare activitatea în alte judeţe decât cele natale sau cele clientelare, tocmai pentru a împiedica în mare măsură corupţia din sistem?

Fără a poza într-un apel patetic, problemele României sunt foarte grave (puţini ştiu aceasta!) iar milioane de români se zbat efectiv să supravieţuiască. Aceste inundaţii se datorează păcatelor noastre dar şi politicii iresponsabile a unor mari puteri, în domeniul economic.

Primiţi, vă rog, expresia sentimentelor mele de respect, şi aleasă preţuire.

19 august 2005 ''

Mărturisesc că mi-aş fi putut alege cuvintele cu mai multă grijă în acel „autograf'', dar m-am gândit atunci să fiu spontan ca D-voastră. Totuşi, nu cred că am spus neadevăruri.

Mă tem că între timp, lucrurile n-au mai mers în direcţia cea bună. Deja, v-am pomenit despre ceea ce crede dl. Cristian Tudor Popescu, la care apreciez sinceritatea şi rectitudinea morală, deşi nu este, după propria-i mărturisire, un creştin şi nu crede în Înviere. Poate că, cine ştie, după ce va citi atent această antologie, îşi va schimba atitudinea şi relaţia sa personală cu Dumnezeu.

Ceea ce cred eu însă, este faptul că s-ar putea să fiţi în centrul unei manipulări abile şi al unor interese uriaşe, toate acestea venind din partea masoneriei. Altfel, nu-mi pot explica unele lucruri de o gravitate enormă, dar care sunt minimalizate sau nu sunt conştientizate. Nu v-aş fi scris această scrisoare deschisă, pe care s-o cunoască şi alţii, dacă nu s-ar fi petrecut în ultimele zile nişte evenimente neaşteptate, deşi eu în ultima vreme aproape nu mă mai mir de nimic. Am certitudinea că masoneria lucrează intens pentru a domina în totalitate România şi de aceea au fost şi sunt mereu înlăturaţi cei care i s-au opus ori s-au dedicat interesului naţional real. Mă refer la situaţiile de mai jos:

- Desemnarea recentă a şefilor SRI din partea preşedinţiei, a unui „civil'', din rândul opoziţiei (din PSD!), ceea ce potrivit unor analişti ar însemna „acoperirea'' greşelilor din trecut a tuturor liderilor şi membrilor PSD care au intrat în conflict cu legea şi urmau a suporta consecinţele (şi nu sunt chiar atât de puţini aceştia);
- Organizarea acestui Congres al Francofoniei, în aceste zile, dar şi a recentului Congres de istorie a religiilor (unde D-voastră aţi propus chiar înfiinţarea unei asemenea catedre şi la noi, deşi ştim că Mircea Eliade, în a doua parte a vieţii lui, a avut obsesia studiului privind yoga şi a murit ca necreştin…);
- Decorarea lui Andrei Oişteanu cu o înaltă distincţie a statului român pentru „meritele'' sale ca preşedinte al Asociaţiei Române de Istoria Religiilor (a unui om care respinge valorile tradiţionale româneşti şi le afirmă în schimb pe cele evreieşti; citiţi vă rog, cu atenţie, cartea sa - „Imaginea evreului în cultura română'' ş.a.);
- Tergiversarea la nesfârşit a condamnării oficiale, din partea statului român, a preşedinţiei, a comunismului, şi a unui proces al acestuia (măcar a unuia moral, dacă nu juridic!);
- Numirea lui Vladimir Tismăneanu în fruntea comisiei care să investigheze crimele comunismului (a unui teoretician, care în anii'70 aducea omagii lui Ceauşescu!) etc.

Eu cred că, până la urmă, chiar acest Congres al Francofoniei ar putea avea o anumită legătură cu masoneria şi presupun că au venit mulţi masoni pentru câteva scopuri foarte importante. Nu întâmplător, Adrian Năstase (care are probleme cu justiţia şi are încă o poziţie importantă în PSD) s-a întâlnit cu Tăriceanu „la o cafea'' şi i-a propus pentru anumite recepţii sau întâlniri vila „Nicolae Titulescu'' (el care l-a inclus de altfel pe acest politician adulat de

Carol al II-lea şi de către comunişti, în rândul celor „100 de personalităţi din toate timpurile care au influenţat evoluţia omenirii'', carte scrisă de Michael H. Hart). Ori, cred că ştiţi cine a fost Nicolae Titulescu, cel care la ordinul lui Carol al II-lea, mai precis al masoneriei şi al amantei sale evreice (pe numele ei românesc, Elena Lupescu), a strâns relaţiile cu sovieticii, relaţii pe care le-a cultivat ulterior şi fiul său, regele Mihai I, care s-a aliat cu ei împotriva lui Antonescu şi l-a trădat.

Masoneria comunistă este poate de acord, să cedeze acum puterea sa celei de rit scoţian, care ne-a sprijinit şi doreşte atât de mult (în mod suspect, nu?) integrarea noastră rapidă (până nu ne răzgândim!) în Uniunea Europeană. Dar, contra unui serviciu bineînţeles. Şi un asemenea serviciu este tocmai <u>numirea unei persoane din PSD în fruntea SRI, care să blocheze reforma reală în această instituţie atât de importantă şi în altele!</u> Aşa cum, cei şase judecători pesedişti din cei nouă de la Curtea Constituţională au blocat nu o dată reforma în Justiţie alături de Consiliul Superior al Magistraturii! Masonii au venit la Bucureşti tocmai pentru a clarifica acest lucru, pentru a ajunge la o înţelegere amiabilă şi a o impune preşedintelui şi guvernului României. Dar ei au venit şi ca să se asigure că această numire nu va întâmpina rezistenţă din partea clasei politice sau a poporului român. De aceea, s-a suprapus în modul cel mai suspect cu zilele Francofoniei, a celui mai mare congres organizat la noi până acum şi cunoaştem poate cu toţii, ce măsuri drastice de securitate s-au luat în Bucureşti, ca şi când ar fi fost într-o stare de asediu!

Acestea sunt opinii personale şi tare mult mi-aş fi dorit să nu fie atât de reale şi atât de grave. Dar, cel mai mult aş dori să vă ştiu pe Dumneavoastră departe de jocurile de culise ale acestei monstruoase coaliţii, care este Francmasoneria. Francofonia poate fi de fapt, o reuniune a Francmasoneriei de sorginte comunistă (nu întâmplător au venit atâţia socialişti, în frunte cu Jacque Chirac, preşedintele Franţei). Nu este prea semnificativ, dar până şi denumirea acestora se aseamănă, începând cu acest cuvânt „franc'', care are conotaţiile sale.

Îmi exprim totuşi speranţa că România nu va fi îngenuncheată <u>din nou</u> de către Masonerie (ca în timpul comunismului introdus de masoneria roşie, de Marele Orient al Franţei) şi că, în spiritul jertfei marilor noştri înaintaşi, ne vom apăra cu toată fiinţa independenţa şi valorile noastre tradiţionale, adică până la capăt. România nu a fost proprietatea cuiva decât în mod vremelnic şi nu va deveni sclava şi prada nimănui de acum încolo! Aşa să ne ajute Dumnezeu!

Cu respect,
unul dintre acei români incoruptibili,
purtând amprenta arheului naţional Eminescu…

ROMÂNIA NU VA FI ÎNGENUNCHEATĂ DIN NOU DE MASONERIE! NU PUTEM ACCEPTA SCLAVIA NIMĂNUI!

,,Noi trăim într-o tragedie istorică, care a început în secolul nostru pe la mijlocul deceniului al patrulea'', afirma recent binecunoscutul scriitor Gabriel Liiceanu în emisiunea ,,Alb şi negru'', pe postul TV Realitatea. Discutând cu Andrei Pleşu, domnia sa remarca pe drept cuvânt unele puncte nevralgice ale societăţii româneşti postdecembriste: lipsa oricărei ideologii (idealuri), absenţa din prim planul vieţii publice a persoanelor cu autoritate morală de necontestat, dezertarea unor asemenea persone de la obligaţiile morale pe care le au, ,,mineriada'' împotriva reperelor/modelelor autentice din societate. Se regreta mai ales faptul că sunt prea puţini cei care se încumetă să emită judecăţi de valoare, adică să separe binele de rău, albul de negru iar societatea a fost nevoită să se zbată în fel de fel de nuanţe de gri, în existenţa ei cenuşie.

Trebuie să recunoaştem, că noi românii am avut şi avem mulţi oameni valoroşi, care au trăit sau trăiesc în condiţii precare şi sunt destui printre aceştia care au şi sfârşit tragic. Unii dintre ei, precum Mihai Eminescu şi Alexandru Ioan Cuza au intrat în conflict direct cu interesele masoneriei. Tocmai de aceea am ales ca principali subiecţi ai acestui volum masonii, pentru că în opinia mea, problemele pe care le ridică ei în fiecare stat sunt de o gravitate nebănuit de mare. Masoneria şi sionismul mondial atentează la siguranţa naţională a României, ca şi în cazul tuturor statelor naţionale. Cu toate acestea, autorităţile nu iau măsuri iar însăşi acest subiect al masoneriei se banalizează sau se minimalizează ori se muşamalizează cu totul prin cenzură.

Analizând la rece toate datele de care dispunem până acum, putem trage concluzia, că în România am asistat de fapt, după 1989, la o rivalitate tot mai acerbă între masoneria comunistă (,,roşie'') şi masoneria globalistă (comunitaristă, ,,neagră'' sau de rit scoţian). Poate v-aţi întrebat şi dumneavoastră de ce ,,este nevoie'' de două ramuri ale masoneriei. Există, din punctul meu de vedere, un răspuns cât de cât acceptabil şi anume că, diavolul a aplicat acel principiu al său ,,divide et impera'' nu numai pentru a le stăpâni mai bine dar şi pentru a-şi asigura continuitatea, de pildă în politică. A înlăturat adesea alternativa la guvernare, prin rotaţia partidelor susţinute de el. Când interesele lor coincideau, s-au sprijinit reciproc (de exemplu, cum au procedat nu o dată la noi, PSD-ul şi PRM-ul).

Ce se doreşte în momentul actual în România? Am ajuns la cuvintele părintelui Ioanichie Bălan, care ne avertiza că ,,dacă nu vom fi patrioţi, în curând România va fi îngenuncheată din afară''. România este în opinia mea pe cale de a deveni o colonie la discreţia masoneriei mondiale, dacă n-a fost deja cucerită prin tot arsenalul de care aceasta dispune.

Eu cred, de asemenea, că a început la noi o vastă campanie în favoarea restaurării monarhiei, atât prin emisiunea amintită ,,Mari români'', cât şi prin noi cicluri de emisiuni, cum este şi ,,Dinastia. Rolul dinastiei Hohenzollern în făurirea României moderne.'' Se adaugă o bună parte a presei şi a altor mijloace. Mă îndoiesc de faptul că regalitatea ne-ar aduce vreun beneficiu substanţial în sens pozitiv. Ar strânge relaţiile cu Uniunea Europeană şi atât. Am câştiga oare un prestigiu mai mare în lume? Îmi amintesc de admiraţia francmasonului Alexandru Paleologu faţă de regele Carol al II-lea, de trădarea lui Antonescu de către regele Mihai I aliat cu comuniştii şi de alte aspecte de acest gen şi nu pot să cred că regele Mihai I, care s-a implicat în integrarea noastră europeană, n-a intrat în contact strâns cu masoneria şi nu doreşte restaurarea monarhiei, fie şi pentru urmaşii săi.

Din punctul meu de vedere, al unui tânăr istoric, România avea şanse infinit mai mari să devină un stat puternic, total independent şi respectat, dacă n-ar fi existat acea monstruoasă coaliţie masonică, care l-a detronat pe domnitorul Unirii Principatelor şi l-a exilat. A-l alege în locul său pe uzurpatorul Carol I, adus pe furiş în ţară de câţiva politicieni români puşi pe căpătuială şi transformat în român, acest lucru mi se pare un lucru chiar strigător la cer!

Amintindu-mi de un îndemn absolut lăudabil al d-lui Dan Puric, şi anume ca noi „să ne căutăm vecinătatea, să ne căutăm structuri de rezistenţă'', aş dori ca spre finalul acestui volum să aduc în discuţie tocmai exemplul vrednic de urmat al unor intelectuali, care se străduiesc în emisiunile lor să-i determine pe români să gândească mai mult, şi în acest fel să se accelereze acest proces de desprindere faţă de mentalităţile comunismului.

Aş aminti aici, emisiunea „Cap şi pajură'' de pe postul TV Realitatea, unde la o oră ceva mai târzie se leagă un dialog interesant, pe probleme interesante, între ziaristul Cristian Tudor Popescu şi Emil Hurezeanu. De pildă, în emisiunea difuzată pe 21 septembrie a.c., primul oferea câteva exemple de colaboraţionism strâns cu Securitatea, care n-au fost pedepsite de către colegii sau conducerea PNL-ului. Este vorba de cazul lui Alexandru Paleologu, care a desfăşurat o intensă activitate în relaţia cu Securitatea, „pe lângă care activitatea Monei Muscă era o copilărie''şi cel al lui Dan Amedeo Lăzărescu, cel care şi-a turnat cu uşurinţă şi pe bani grei colegii, având şi tupeul să dea din aceşti bani nevestelor celor trimişi la muncă forţată la Canal.

Dl. Cristian Tudor Popescu explică de ce societatea românească nu suportă acum deconspirarea „poliţiei politice''. Ca şi în cazul unui bolnav grav, ea trebuie mai întâi stabilizată la anumiţi parametri vitali iar ceea ce ne-ar fi necesar acum, ar fi să cunoaştem lucrurile petrecute atunci, dar şi după 1989. Avem nevoie astfel, de cunoaştere înaintea recunoaşterii. El şi-a dat seama că mulţi români nu sunt la curent cu perversitatea mecanismelor întrebuinţate de activiştii şi securiştii comunişti. Pentru el, „au existat securişti, unii mai buni, alţii mai răi, ca şi în alte domenii, dar ceea ce a fost cu adevărat malefic a fost Securitatea'' (iar „aceasta a fost o instituţie rea''; „evident că era în slujba lui Nicolae Ceauşescu, cel care a încercat să croiască un popor după chipul şi asemănarea lui, adică de muncitori primitivi, pentru că el nu ştia să discute cu alte categorii sociale şi nu le înţelegea'').

Aducând ca un argument şi câteva secvenţe memorabile din filmul recent „Cum mi-am petrecut sfârşitul lumii'', în regia lui Cătălin Mitulescu, d-l C. T. Popescu arată că „Securitatea nu era reprezentată de indivizi sobri, în costume de astronauţi, pe uliţele României, ci, dimpotrivă era inserată natural în societatea românească iar oamenii îşi spuneau pe nume («nea Gavrilă», «nea Ion» etc.). Unii, chiar se mândreau cu relaţiile la Securitate, alţii se temeau şi îi îndemnau şi pe alţii la supunere şi colaboraţionism''.

În opinia sa, „România trebuie adusă în starea morală responsabilă, pentru a înţelege într-adevăr ce i s-a întâmplat şi i se mai întâmplă''.

El critică deschis atitudinea faţă de cultură şi instrucţie a celor doi actori politici ai momentului: Gigi Becali şi Traian Băsescu. Să-i luăm pe rând. El invocă afirmaţiile iresponsabile ale lui Becali, făcute în finalul unei emisiuni: „Dom'le, ia mai lasă-mă cu intelectualii ăştia. Vreţi carte sau vreţi să trăiţi bine? (ultima sintagmă, apărută încă de la călugărul protestant Martin Luther) Dacă vreţi să trăiţi bine, votaţi Gigi Becali.'' Iată o opţiune, care nu corespunde tradiţiei şi moralei creştine, ci mai degrabă e pragmatism, care caută să manipuleze şi mai mult tinerii debusolaţi de astăzi.

Celălalt exemplu, îl are în vedere pe d-l Traian Băsescu, care în stilul său spontan şi necenzurându-şi afirmaţiile, declara reporterilor că n-a fost el strălucit în şcoală, mai fuma şi el prin WC, că îl mai căutau profesori să-i dea câte un patru, dar…a ajuns preşedinte. Pentru C. T.

Popescu, asemenea afirmaţii sunt cu atât mai grave în postura de şef al statului, cu cât ele sunt făcute în relaţie directă cu şcoala şi induc tinerilor o mentalitate de genul ,,măi băieţi, dacă mai luaţi un trei sau un patru nu e nici o problemă'', adică se afirmă îndemnul ,,fiţi băieţi deştepţi''. Este vorba despre un semnal negativ transmis tinerilor, lipsiţi oricum de modele de urmat. Ziaristul de la ,,Gândul'' mărturiseşte el însuşi că regretă modul în care a trecut prin şcoală, că dintr-un teribilism stupid n-a zăbovit asupra operelor din şcoală, pe motiv că ,,profesorii ne cereau asta'' şi a trebuit ca pe la 25-26 de ani să reia studiul lor pe cont propriu.

Partenerul său de dialog, dl. Emil Hurezeanu remarca în contextul discuţiei, fenomenul straniu de amnezie foarte selectivă în privinţa faptelor petrecute în timpul comunismului, intransigenţele morale iacobine din actualul PNL, precum şi faptul extrem de îngrijorător că ,,9 din 10 tineri vor să părăsească România, iar cel care rămâne este, în cel mai fericit caz debusolat şi rătăcit''. Atmosfera care domină societatea românească este o stare de confuzie absolut generală.

Aş aminti apoi emisiunea ,,Alb şi negru'' (sau ,,Altfel''), cu Andrei Pleşu şi Gabriel Liiceanu, de pe acelaşi post TV Realitatea. Voi prezenta unele afirmaţii remarcabile. De pildă, dl. Pleşu se arăta indignat pe bună dreptate de prezentarea unor filme româneşti pe un canal de televiziune care le difuzează frecvent, în care sunt prezentaţi în postura de golani şi bandiţi acei luptători ai rezistenţei anticomuniste, cei care de fapt au salvat demnitatea poporului român, cei care au oferit în acei ani vitregi singurul exemplu de rezistenţă şi solidaritate radicală contra regimului de exterminare comunist. Ori, solidaritatea socială (invocată atât de mult la polonezi şi la alţii) reprezintă o valoare culturală fundamentală indiscutabilă. Aceste filme regizate mai ales de Sergiu Nicolaescu (membru al PSD-ului şi susţinător fidel al lui Ion Antonescu, regizor al filmului ,,Oglinda'', în care se evocă procesul mareşalului), nu fac decât să demonstreze o dată în plus faptul că ,,nu s-a schimbat nimic în România''. Mentalităţile comuniste încă mai supravieţuiesc foarte bine.

Andrei Pleşu mai arată că în timpul comunismului a existat ,,o împrietenire cu frica''şi ,,o nevroză a fricii'', dar că în situaţii dure ale istoriei trebuie să faci însă o alegere tranşantă între Bine şi Rău, între Alb şi Negru. E un fel de recunoaştere a neputinţei sau a laşităţii pe care au demonstrat-o în trecut unii intelectuali. Tot în opinia sa, ,,ceea ce ne-a şubrezit pe noi, românii, a fost incapacitatea de a prevedea evoluţia lucrurilor'', adică instaurarea comunismului de tip sovietic.

În privinţa eroismului, demonstrat de românii curajoşi de astăzi, se vorbeşte de o relativizare a acestuia în România ,,prin băşcălie, ori prin scenarii''. S-ar părea că ,,la noi, eroismul s-a născut mai mult ca un pariu individual'' iar ,,când au apărut eroi, colectivitatea nu a avut nevoie de ei''. Se constată astfel, o insuficienţă naţională prin această lipsă de eroism sau prin faptul că ,,avem focul mai stins''. Eroismul a fost confiscat de comunism şi aşa se explică parţial atomizarea societăţii româneşti şi lipsa de aderenţă la orice proiect civil sau naţional.

Andrei Pleşu a avut curajul să mărturisească totuşi că a continuat rezistenţa prin cultură, preconizată de Constantin Noica. Dar, această întâietate acordată culturii, a mascat de fapt o neputinţă proprie şi acceptarea fricii induse de sistem. Chiar dacă frica nu mai e la fel de puternică ca înainte, o prezenţă cotidiană, domnia sa se întreabă şi ne întreabă pe toţi: suntem oare noi, mai pregătiţi acum, în faţa unei dictaturi? Mă gândesc că avea în vedere tocmai fenomenul globalizării…

Cunosc aspectul că foarte mulţi români nu sunt prea interesaţi de a afla mai multe despre masonerie, ca de altfel şi despre comunism. Îi solicită prea mult un asemenea subiect, îi

plictiseşte de-a dreptul sau nu au timp pentru „fleacuri''. Dar, nu am scris acest volum neapărat pentru ei, ci pentru toţi aceia care vor să fie **informaţi** şi cărora **nu le este indiferent** ce se întâmplă în România şi sunt sigur că mai există asemenea români printre noi. De asemenea, le este util autorităţilor care veghează asupra suveranităţii noastre statale.

Prin urmare, fac un apel neîntârziat către toţi românii, care vor să trăiască şi să moară ca români dimpreună cu urmaşii lor, să se solidarizeze cum n-au făcut-o poate niciodată în viaţa lor şi să pună în dezbatere publică imoralitatea şi distructivitatea francmasoneriei, indiferent de care fel. Totodată, să ceară nominalizarea tuturor securiştilor şi activiştilor de partid, dar şi îngrădirea accesului lor la funcţiile publice. Să facem măcar un proces moral al comunismului, atât de necesar dacă stăm să ne gândim bine.

Mărturisesc că nu-mi stă gândul la faptul că aş putea deveni vreun erou naţional, cum a fost de pildă Ion Gavrilă-Ogoranu, luptător în rezistenţa anticomunistă şi care a scris că: „Brazii se frâng dar nu se îndoiesc''. Mi-aş dori, evident, nu faima personală, ci mântuirea noastră, a tuturor românilor adevăraţi. Pentru mine, Dumnezeu şi apoi naţiunea sunt şi vor fi coordonatele vieţii mele. Apoi urmează celelalte datorii. Dacă eu afirm răspicat că îmi iubesc ţara, cum se bat astăzi unii cu pumnul în piept, această iubire nu poate fi decât una îndoielnică sau uşuratică, este doar posibilă. Dar, când eu îmi propun să-mi concentrez eforturile, ca şi până acum, în direcţia cea bună, a informării celor din jur şi sublinierii importanţei spiritului viu şi critic, moralităţii creştine, educaţiei şi culturii, ca obiective prioritare pentru noi toţi, atunci e bine să las faptele să vorbească de la sine.

FRAGMENTE DINTR-O CARTE DE EXCEPŢIE
A PĂRINTELUI PAISIE AGHIORITUL

Învăţătura sa n-a fost predică sau cateheză. Făcându-şi din Evanghelie normă de viaţă, învăţătura sa izvora din însăşi viaţa sa, al cărei semn era dragostea. S-a instruit pe sineşi după Evanghelie, de aceea mai întâi chipul său era cel care îi învăţa pe oameni, precum şi dragostea sa evanghelică şi cuvântul său luminat. Când primea diferiţi oameni, cu toate particularităţile lor, nu numai că asculta în mod simplu şi cu răbdare problemele, pe care aceştia i le încredinţau, ci cu sfânta lui simplitate şi discernământ intra adânc în inimile lor, şi durerea, neliniştea şi problemele lor le făcea ale sale. Şi atunci, încet-încet se săvârşea minunea: schimbarea omului. ''Dumnezeu – spunea el – face minuni când cineva participă cu inima sa la durerea celuilalt''. [353]

*

''Anii pe care îi străbatem sunt foarte grei şi foarte primejdioşi, dar în cele din urmă va birui Hristos''.

Marea majoritate a lumii epocii noastre este instruită lumeşte şi aleargă cu o viteză lumească mare. Dar îi lipseşte frica de Dumnezeu – ''*începutul înţelepciunii este frica de Dumnezeu''* – îi lipseşte frâna, iar cu viteză, fără frână, sfârşeşte în prăpastie. Oamenii au foarte multe probleme şi cei mai mulţi sunt foarte ameţiţi. Şi-au pierdut orientarea. Încet-încet vor ajunge să nu se mai poată controla pe ei înşişi. Dacă cei ce vin în Sfântul Munte (Athos, din Grecia – n.a.) sunt atât de zăpăciţi, atât de încurcaţi, cu atâta nelinişte, gândiţi-vă: ceilalţi care sunt departe de Dumnezeu, de Biserică, oare cum vor fi? […]

Cei mai mari mucenici au fost proorocii. Mucenici mai mari decât toţi mucenicii, cu toate că n-au murit toţi cu moarte mucenicească. Pentru că mucenicii sufereau pentru puţin, în timp ce proorocii vedeau o situaţie şi sufereau mereu. Strigau mereu, dar ceilalţi rămâneau indiferenţi. Iar când venea vremea şi îi ajungea mânia lui Dumnezeu din pricina nepăsării lor, erau chinuiţi şi proorocii împreună cu ceilalţi. Cel puţin atunci numai atâta îi ducea mintea pe oameni. Îl lăsau pe Dumnezeu şi se închinau idolilor. **Astăzi, pe cât înţeleg, este cea mai mare idolatrie.**

N-am conştientizat că diavolul s-a pus cu tot dinadinsul să distrugă făpturile lui Dumnezeu. […] **A turbat, pentru că a început să intre în lume neliniştea cea bună. Este foarte sălbăticit, pentru că ştie că timpul lui e scurt.** [354]

*

Suferinţele lumii sunt fără de sfârşit. Se vede peste tot o descompunere generală, şi familii, şi mici şi mari. În fiecare zi inima mea se face tocătură. Cele mai multe case sunt pline de supărări, de nelinişte, de stres. Numai în casele care trăiesc după Dumnezeu oamenii sunt bine. În celelalte, unii divorţează, alţii sunt falimentari, alţii accidentaţi, alţii cu psiho-medicamente, iar alţii cu droguri. Mai mult sau mai puţin cu toţii, sărmanii, au câte o durere. Mai ales acum, nu au de lucru; datorii de aici, suferinţe de dincolo; îi urmăresc băncile, îi scot din case, o mulţime de necazuri. Şi acestea nu ţin o zi sau două. Iar din pricina acestei situaţii chiar şi copiii cei sănătoşi ai acestor familii se îmbolnăvesc. Multe familii de acestea, dacă ar avea lipsa de grijă a monahilor, ar petrece cel mai bun Paşte!

---

[353] Stareţa Sfintei Sihăstrii, monahia Filoteia şi surorile ei în Hristos, în Prolog la vol. Cuviosului Paisie Aghioritul, ***Cuvinte duhovniceşti***, vol.I – **Cu durere şi dragoste pentru omul contemporan**, Ed. Evanghelismos, Bucureşti, 2003, p.9.

[354] Cuviosul Paisie Aghioritul, op.cit., pp.21-23.

Câtă nefericire există în lume! Când pe cineva îl doare şi se interesează de ceilalţi şi nu de sine, atunci el vede întreaga lume ca la radiografie, cu raze duhovniceşti…

*Lumea suferă, se pierde şi, din păcate, toţi oamenii sunt nevoiţi să trăiască în acest iad al lumii. Cei mai mulţi simt o mare părăsire, o nepăsare – mai ales acum – din toate părţile. Nu au de ce să se ţină. Se împlineşte zicala: ''Cel ce se îneacă se agaţă şi de un pai''. Aceasta arată că cel ce se îneacă vrea să se prindă de ceva, ca să se salveze. Vede corabia înecându-se şi merge sărmanul să se prindă de catarg. Dar, deşi vede corabia în primejdie să se înece, nu se gândeşte că şi catargul se va scufunda. Se prinde de catarg şi se îneacă mai repede. Vreau să spun că **oamenii caută să se sprijine de ceva, să se prindă de ceva**. Şi dacă n-au credinţă, ca să se sprijine de dânsa, dacă nu se încred în Dumnezeu, încât să se încredinţeze complet pe ei înşişi lui Dumnezeu, se vor chinui. Mare lucru este încrederea în Dumnezeu.* [355]

*

Astăzi, dacă cineva vrea să trăiască cinstit şi duhovniceşte, nu mai încape în lume, îi vine greu. Şi dacă nu ia aminte, o ia la vale pe făgaşul lumesc. […] ***Când un om sau un colectiv de oameni au duh de nevoinţă, aceasta ajută mult. Pentru că, atunci când unul sporeşte duhovniceşte, nu se foloseşte numai pe sine, ci ajută şi pe cel care îl vede. Iar unul care este căldicel, la fel face; influenţează şi pe ceilalţi.*** *[…] În viaţa duhovnicească nimeni să nu pună pe cei lumeşti ca prototipuri, ci pe sfinţi. […]*

Diavolul are viclenie. Îl îmboldeşte pe om şi dintr-o parte şi din alta, ca să-l ducă acolo unde vrea. Dumnezeu respectă libertatea omului, pentru că El nu a creat robi, ci fii.Şi cu toate că ştia că va urma căderea, nu i-a făcut robi. A preferat să vină El însuşi, să Se întrupeze, să Se răstignească şi să-l câştige în felul acesta pe om. Însă prin această libertate pe care a dat-o Dumnezeu – cu toate că diavolul poate face mult rău prin ea – s-a dat şi un prilej de cernere. Iar în felul acesta se vede ce face fiecare cu inima sa; se vede lămurit cine are mărime de suflet. […] Astăzi mai mult decât odinioară ne ajută Hristos, Maica Domnului, Sfinţii, dar noi nu înţelegem. Unde ar fi fost lumea dacă ei n-ar fi ajutat! […]

Dumnezeu îngăduie să se facă acum o zguduitură puternică. Vin ani grei. Vom avea încercări mari… S-o luăm în serios, să trăim duhovniceşte. Împrejurările ne silesc şi ne vor sili să lucrăm duhovniceşte. Şi este bine să facem aceasta cu bucurie şi de bunăvoie, iar nu cu mâhnire, de nevoie. Mulţi sfinţi ar fi dorit să trăiască în vremea noastră ca să se nevoiască. *Eu mă bucur că unii mă ameninţă că mă vor curăţa, fiindcă vorbesc şi le stric planurile. […] Astăzi nu mai mergem să ne apărăm Patria sau să ne luptăm ca să nu ne ardă barbarii casele sau să ne ia sora şi s-o necinstească, nici nu mergem pentru vreun neam sau vreo ideologie, ci acum mergem sau pentru Hristos sau pentru diavolul. Frontul este clar. În timpul ocupaţiei germane deveneai erou dacă nu salutai un german. Acum devii erou dacă nu saluţi pe diavolul.* ***Oricum, vom vedea evenimente înfricoşătoare. Se vor da lupte duhovniceşti. Sfinţii se vor sfinţi mai mult şi spurcaţii se vor spurca şi mai rău.*** *[…] Fie ca Bunul Dumnezeu să pună în valoare răul, prefăcându-l în bine. Amin.* [356]

*

Mai barbar lucru este catastrofa morală. Oamenii se deosebesc sufleteşte şi trupeşte. Cineva îmi spunea: ''Se spune despre Atena că este <<junglă>> dar nimeni nu pleacă de acolo! Toţi o numesc <<junglă>> şi cu toate acestea toţi se adună acolo în <<junglă>>. Cum au devenit oamenii! Ca animalele. Ştiţi ce fac animalele? La început intră în grajd, se balegă, urinează… După aceea bălegarul începe să fermenteze. De îndată ce începe să fermenteze, simt o căldură şi

---

[355] Ibidem, pp.24-26.
[356] Ibidem, pp.30-36.

nu le lasă inima să plece din grajd; le place acolo. Tot astfel şi oamenii simt căldura păcatului, dar nu-i lasă inima să plece. Îşi dau seama că miroase urât, dar nu-i lasă inima să plece din căldura aceea. Iată, de va intra acum unul în grajd, nu va putea suferi mirosul urât. Însă pe altul care stă mereu în grajd nu-l mai deranjează mirosul pentru că s-a obişnuit cu el. […]

Astăzi păcatul l-au făcut modă. *Vezi, neam ortodox şi cum suntem. Cu cât mai mult ceilalţi.* ***Şi lucrul rău este că oamenii de azi, când păcatul a devenit modă, dacă văd pe unul că nu urmează curentul epocii, adică să nu păcătuiască, să fie puţin evlavios, îl numesc întârziat, retrograd. Aceşti oameni consideră o jignire faptul de a nu păcătui, iar păcatul îl consideră progres. Iar aceasta este mai rău decât toate.*** *[…]* ***Aceasta este şi cea mai mare hulă împotriva Duhului Sfânt: păcatul să îl considere progres şi morala să o numească înapoiere. De aceea au mare răsplată, mare valoare cei ce se nevoiesc în lume şi îşi păstrează viaţa curată.*** *[…]*

Lumea vrea să şi păcătuiască şi Îl vrea şi pe Dumnezeu să fie bun. El să ne ierte şi noi să păcătuim. Noi adică să facem orice vrem, iar Acela să ne ierte. Să ne ierte mereu, iar noi să ne vedem de treaba noastră. Oamenii nu cred, de aceea dau năvală la păcat. ***Tot răul de acolo începe, de la necredinţă.*** *Nu cred în cealaltă viaţă şi de aceea nu iau în considerare nimic. […] Omul trebuie* ***ajutat*** *să priceapă sensul cel mai profund al vieţii, să-şi revină, ca să simtă mângâierea dumnezeiască. Scopul omului este şi să urce duhovniceşte…*[357]

*

Hristos a luat de la diavol dreptul de a face rău. Numai dacă omul îi dă dreptul poate să facă rău. Când cineva nu are legătură cu Tainele Bisericii, dă drepturi ispititorului şi primeşte o înrâurire diavolească.

- Părinte, cum îi mai poate da cineva drepturi şi în alt fel?

- Logica (desigur raţionalistă, excesivă – n.a.), vorbirea împotrivă, invidia, voia proprie, neascultarea, obrăznicia sunt însuşirile diavolului. Potrivit cu măsura în care omul are acestea, primeşte şi influenţa din afară […] ***În epoca noastră, din păcate, oamenii nu vor să-şi taie patimile lor, voia lor, şi nu primesc sfaturi. Pe lângă aceasta mai vorbesc şi cu obrăznicie, alungând astfel harul lui Dumnezeu. Şi după aceasta, oriunde s-ar afla omul, nu poate spori deoarece primeşte înrâuriri diavoleşti.*** *[…] Pentru a se îndepărta înrâurirea diavolească de la oameni şi pentru a putea gândi cât de cât sănătos, aceştia ar trebui să meargă la un duhovnic să se mărturisească. Acum ei nu pot nici măcar gândi din pricina influenţei diavolului. […]*

Asupra unuia ce este credincios, merge la biserică, se mărturiseşte, se împărtăşeşte, diavolul nu are nici o putere, nici o stăpânire. *Face numai puţin ''caf-caf'', ca un câine ce nu are dinţi. Însă asupra unuia ce nu e credincios şi îi dă drepturi, are mare stăpânire. Îl poate omorî; are dinţi şi îl sfâşie. […] Diavolul are răutate şi ură, nu putere. Dragostea lui Dumnezeu este atotputernică. Satana încearcă să pară atotputernic, dar nu reuşeşte. Pare puternic, dar este cu desăvârşire neputincios. Multe planuri ale sale de distrugere se strică înainte de a începe să se realizeze. […] Armele diavolului sunt slabe.* ***Hristosul nostru ne-a înarmat cu Crucea Sa. Numai când lăsăm armele cele duhovniceşti, atunci vrăjmaşul are putere.*** *[…] Aşadar* ***răbdarea este apărarea duhovnicească, iar smerenia, arma cea mai puternică împotriva diavolului****. Cel mai mare balsam al Jertfei de pe Cruce a lui Hristos este faptul că a zdrobit pe diavolul. După Răstignirea lui Hristos, diavolul este ca şarpele căruia i s-a luat otrava sau ca şi câinele căruia i s-au scos dinţii.* [358]

*

[357] Ibidem, pp.39-46.
[358] Ibidem, pp.48-55.

Aceasta ar mai lipsi, să cunoască şi inimile! Numai Dumnezeu este cunoscător de inimi şi numai oamenilor Lui, El le descoperă uneori – pentru binele nostru – ce avem în inimile noastre. Aghiuţă ştie numai vicleniile şi răutăţile ce le sădeşte în uneltele lui; nu ştie gândurile noastre cele bune. Numai din experienţă pricepe unele lucruri, dar şi în acestea de cele mai multe ori greşeşte. […] ***Când avem smerenie, putem pricepe cursele diavolului, deoarece prin smerenie omul se luminează şi se înrudeşte cu Dumnezeu.*** *Smerenia este aceea care îl secătuieşte pe diavol. […]*

Numai dacă vede de mai înainte că va ieşi un bine, Dumnezeu îi îngăduie lui aghiuţă să ne ispitească. Dacă nu iese binele, nu i se îngăduie. Toate le îngăduie Dumnezeu pentru binele nostru. Să credem aceasta. Dumnezeu lasă pe diavolul să-l lupte pe om. ***Fără luptă nu se face nimic.*** *Dacă nu ne-ar ispiti diavolul, am crede poate că suntem chiar şi sfinţi. Aşadar, Dumnezeu îngăduie diavolului să ne lovească cu răutate, pentru că prin lovitura ce ne-o dă alungă tot praful de pe noi şi ne scutură sufletul nostru cel prăfuit. Sau îl lasă să se repeadă să ne muşte ca să scăpăm la El. Dumnezeu ne cheamă mereu, dar noi, de obicei, ne îndepărtăm de Dânsul, şi numai dacă se iveşte vreo primejdie alergăm la El. […] În tot cazul, oricum ar fi, cel viclean ne face bine;* ***ne ajută să ne sfinţim****. De aceea şi Dumnezeu îl îngăduie.* [359]

*

Bunul Dumnezeu a plăsmuit pe om, creatură desăvârşită, ca să completeze ceata cea căzută a îngerilor. De aceea diavolul invidiază mult făptura lui Dumnezeu, pe om. Diavolii *strigă: ''Noi am greşit o singură dată şi ne tiranizezi, iar pe aceştia care greşesc de multe ori îi ierţi''. Da, dar oamenii se pocăiesc. Aceştia, deşi erau îngeri, au ajuns diavoli, şi în loc să se pocăiască, se fac mai vicleni şi mai răi, pornindu-se cu răutate să distrugă făpturile lui Dumnezeu. […]*

Vedeţi, căderea lui Adam s-a îndreptat prin venirea lui Dumnezeu pe pământ, prin Întrupare. În timp ce ***căderea diavolului nu se poate îndrepta fără să se smerească***. Diavolul nu *se îndreaptă pentru că* **nu vrea***. […] Pentru că mândria nu-l lasă. Este însă şi viclean. Acum încearcă să câştige toată lumea. Îşi spune: ''Dacă am cât mai mulţi următori, Dumnezeu va fi nevoit ca la sfârşit să-I fie milă de toate făpturile Sale şi voi intra şi eu în planul Lui''. […]*

Toate *le spune aghiuţă, dar pe ''miluieşte-mă'' nu-l spune, pentru că trebuie smerenie. ''Miluieşte-mă'' nu-l spune, pentru că trebuie smerenie. ''Miluieşte-mă'' are smerenie şi sufletul primeşte mila cea mare a lui Dumnezeu, pe care el o cere.*

Orice am face, este nevoie de *smerenie – dragoste – nobleţe. Lucrurile sunt simple. Noi le complicăm. Pe cât putem, să facem ceea ce e complicat pentru diavol şi uşor pentru om. Dragostea şi smerenia sunt grele pentru diavol, dar uşoare pentru om.* [360]

*

Asta mai lipsea, să stăpânească diavolul lumea. Când Hristos a spus despre diavol ''stăpânitorul acestei lumi'', n-a înţeles că este stăpân pe lume, ci că ***stăpâneşte deşertăciunea, minciuna****. Vai nouă, să lase Dumnezeu pe diavol să stăpânească lumea! Însă cei ce îşi au inima lor dăruită celor deşarte, lumeşti, unii ca aceştia trăiesc sub stăpânirea ''stăpânitorului acestui veac''. Adică diavolul stăpâneşte peste deşertăciune, peste ''lume''.* ***Ce înseamnă ''lume''? Nu înseamnă oare podoaba, împodobirea deşartă? Aşadar, cine e stăpânit de deşertăciune este sub ocupaţia diavolului.*** *[…]*

Gândul îmi spune că cel mai mare duşman al sufletului nostru, mai mare chiar şi decât diavolul, este duhul lumesc, pentru că ne atrage în chip dulce şi în cele din urmă ne amărăşte

---

[359] Ibidem, pp.56-60.
[360] Ibidem, pp.61-64.

veşnic. *În timp ce, de l-am vedea pe diavolul însuşi, ne-ar cuprinde frica şi am fi nevoiţi să scăpăm la Dumnezeu, dobândind astfel Raiul. În epoca noastră, multă ''lume'' –* duh lumesc *– a intrat în lume, iar această ''lume'' o va distruge. Oamenii şi-au băgat înlăuntrul lor ''lumea'' şi au alungat de acolo pe Hristos.*

- Părinte, de ce nu înţelegem cât rău ne face duhul lumesc şi suntem atraşi de el?

- Pentru că duhul lumesc ***intră încet-încet****, precum a intrat ariciul în cuibul iepurelui. La început ariciul a rugat pe iepure să-l lase să-şi bage puţin capul în cuibul lui ca să nu-l plouă. Apoi a băgat şi un picior, apoi celălalt şi în cele din urmă a intrat tot, şi cu ţepii lui l-a* scos cu *totul pe iepure afară. Aşa şi cugetarea lumească ne înşeală cu mici cedări şi încet-*încet *ne stăpâneşte.* ***Răul înaintează puţin câte puţin. Dacă ar veni deodată, nu am fi înşelaţi.*** *Vezi, dacă vrei să opăreşti o broască, trebuie să arunci peste ea apa fiartă câte puţin. Dacă o arunci deodată toată, ea sare şi fuge; scapă.* [361]

*

Dumnezeu cere inima omului. ''Dă-mi, fiule, inima ta''. Dacă omul Îi dă inima sa, după aceea Dumnezeu îi va da orice va iubi inima aceluia, numai să nu-l vatăme. Numai atunci când se dăruieşte lui Hristos, inima nu se iroseşte şi numai în Hristos afli legătura cea bogată a dragostei dumnezeieşti în această viaţă, iar în cealaltă, cea veşnică, veselia dumnezeiască. […] Inima, înainte de a se curăţa, are dorinţe lumeşti şi se bucură de ele. Când însă se va curăţa, se mâhneşte de bucuriile lumeşti; se dezgustă de ele şi atunci bucuriile ei sunt duhovniceşti. Aşa se curăţă inima, când se va scârbi de ele, este atrasă de acelea. Dar, vezi, noi nu vrem să mâhnim puţin pe omul cel vechi, ci vrem să-i facem hatârul. Cum ne vom face în felul acesta următori ai lui Hristos? […] ***Oamenii lumeşti caută bucuria în distracţii.*** *Unii oameni duhovniceşti o caută în discuţii teologice, în predică etc. Dar când se termină acestea rămân într-un gol şi se întreabă ce vor face în continuare. […]* ***Împlinind dorinţele lumeşti ale inimii, nu vine bucuria duhovnicească, ci stresul.*** *[…]*

Bucuria lumească nu odihneşte pe omul duhovnicesc, ci îl oboseşte. Pune un om duhovnicesc într-o casă lumească şi vei vedea că nu se odihneşte. Deşi omul lumesc crede că el se odihneşte, nu este aşa, ci se chinuieşte. Se bucură la exterior, dar înlăuntrul său nu este mulţumit, ci chinuit. [362]

*

Când spun că omul a prins duhul răsăritean şi l-a lăsat pe cel european, vreau să spun că a lăsat logica, raţionalismul, şi a prins simplitatea şi evlavia, pentru că acesta este duhul ortodox în care Se odihneşte Hristos; simplitate şi evlavie. Astăzi adesea lipseşte simplitatea chiar şi de la oamenii duhovniceşti, sfânta simplitate care odihneşte sufletul. Dacă nu va lepăda cineva duhul lumesc şi nu se va mişca simplu, adică să nu gândească că îl vor vedea ceilalţi sau ce vor spune despre el atunci când face ceva, unul ca acesta nu se poate înrudi cu Dumnezeu, cu sfinţii. […]

Din păcate, duhul lumesc a influenţat mult şi pe oamenii duhovniceşti. ***Dacă oamenii duhovniceşti lucrează şi gândesc lumeşte, ce să mai facă mirenii?*** *[…] Sunt şi unii care spun: ''Trebuie să ne arătăm civilizaţia noastră''. Care civilizaţie să arătăm? Civilizaţia lumească? Noi, de regulă, ca monahi, trebuie să ne arătăm civilizaţia noastră duhovnicească, sporirea duhovnicească. Dar unde este sporirea noastră duhovnicească?* ***Să nu-i întrecem pe mireni în propăşirea lumească. Acest progres lumesc îi chinuie şi pe mireni, cu cât mai mult pe***

---

[361] Ibidem, pp.66-67.
[362] Ibidem, pp.69-73.

monahi? Noi trebuia să înaintăm atât de mult duhovniceşte, încât să dorească să facă ceva şi mirenii. *[…]*

Merită să murim acum, să mărturisim, să facem o jertfă, numai ca să nu fie huliţi Sfinţii Părinţi. *[…] Sfinţii Părinţi au făcut din pustie petrecere duhovnicească, dar astăzi noi o facem petrecere lumească. […] Ştiţi cât de mult distruge cugetarea lumească?* ***Dacă pleacă duhovnicescul din monahism, nu rămâne nimic.*** *[…] Există monahi care trăiesc foarte duhovniceşte, fără zgomot. Există suflete în fiecare mănăstire, în fiecare mitropolie etc. Sufletele solitare, acestea sunt cele care înduplecă pe Dumnezeu şi pentru care El încă ne mai rabdă.*[363]

*

Astăzi lucrul cel mai important este să nu ne modelăm după acest duh lumesc. Este o mucenicie. Pe cât putem, să nu fim atraşi de acest curent şi să ne ducă târâş pe acest canal. Peştii deştepţi nu se prind în cârlige. Văd momeala, înţeleg că e momeală şi pleacă de acolo, scăpând astfel. *[…] Oamenii sunt atraşi de duhul lumesc şi sunt prinşi de el.*

Duhul lumesc este boală. *Precum căutăm să evităm o boală, tot astfel să evităm şi cugetarea lumească, oriunde ar fi ea. Să ne înstrăinăm de duhul progresului lumesc, ca să progresăm duhovniceşte, să ne însănătoşim duhovniceşte şi să ne bucurăm îngereşte. […]*

Rar, la foarte puţini se întâmplă ca bolile, falimentările etc., să fie o încercare de la Dumnezeu. Unii ca aceştia vor avea plată multă. De obicei, cei care trec prin astfel de încercări după aceea devin mai bogaţi, ca Iov. […]

- Părinte, mulţi cred că li se fac vrăji. Se prind vrăjile?

- Dacă omul are pocăinţă şi se mărturiseşte, nu se prind. Dacă prind vrăjile înseamnă că a dat pricină. Poate a nedreptăţit pe cineva, şi-a bătut joc de vreo fată etc. Atunci va trebui să se pocăiască, să ceară iertare, să se mărturisească, să pună în ordine şi să îndrepte ceea ce a făcut. Pentru că altfel chiar dacă toţi preoţii îi vor citi exorcisme, nu dispar vrăjile. Şi nu numai vrăjile, ci chiar şi numai supărarea sufletului nedreptăţit este suficientă ca să-l chinuie. [364]

*

Răutatea oamenilor a întrecut orice limită. Caută numai cum să se înşele unul pe altul. Şi dacă îl înşeală consideră aceasta o mare izbândă. Într-adevăr, cât de mult s-a falsificat lumea! *Toate le fac false. […] Pentru că păcatul a devenit modă şi nedreptatea isteţime. Duhul lumesc, din păcate, şlefuieşte mintea spre viclenie, şi cel ce nedreptăţeşte pe semenul său socoate aceasta ca o izbândă. […] Pe omul cel drept toţi ceilalţi îl îmbrâncesc în postul cel mai de pe urmă sau chiar îi iau şi locul. Îl nedreptăţesc, îl calcă – ''calcă pe cadavre'', nu se spune aşa? Dar* **cu cât oamenii îl îmbrâncesc înspre cele de jos, cu atât Dumnezeu îl urcă spre cele de sus***, ca pluta. Dar este nevoie de foarte multă răbdare. Răbdarea rezolvă foarte multe lucruri. […]*

Cel ce primeşte blestemul se chinuieşte în viaţa aceasta. Iar cel ce a blestemat se chinuieşte şi în viaţa aceasta şi se va chinui şi în cealaltă, pentru că va fi pedepsit de Dumnezeu ca un ucigaş, dacă nu se va pocăi şi spovedi. Pentru că, să zicem, poate cineva să te necăjească, însă tu, cu blestemul ce i-l dai, este ca şi cum ai lua pistolul şi l-ai omorî. Cu ce drept faci *aceasta? Orice ţi-ar fi făcut celălalt, nu ai dreptul să-l* omori. ***Ca să ajungă să blesteme cineva, înseamnă că are răutate. Cineva blestează atunci când o spune cu patimă, cu înverşunare.*** *[…] Multe boli cărora medicii nu le găsesc pricina pot fi din blestem. […] Când se distrug familii întregi sau mor multe persoane într-o familie să ştiţi că se întâmplă aceasta fie din nedreptate, fie din vrăji, fie din blestem. […] Să ştiţi că blestemul părinţilor prinde mult; chiar şi*

---

[363] Ibidem, pp.74-81.

[364] Ibidem, pp.81-86.

supărarea lor. Chiar dacă nu l-ar blestema părinţii pe copil, doar de s-ar înverşuna împotriva lui, copilul nu va vedea zile senine, ci viaţa lui va fi numai un chin. Se va chinui mult în viaţa aceasta. Fireşte, se va uşura în cealaltă viaţă, pentru că achită aici ceva. […] Cea mai mare avere pentru lume este binecuvântarea părinţilor. După cum în viaţa monahicească cea mai mare binecuvântare este să primeşti binecuvântarea stareţului tău. [365]

*

Oamenii care au ca tipic să judece şi să osândească pot continua să ne nedreptăţească, deoarece în felul acesta ne pregătesc mereu cununi de aur pentru viaţa cea adevărată. Fireşte, cei ce sunt aproape de Dumnezeu niciodată nu pot fi blestemaţi, pentru că nu au răutate, ci numai bunătate şi orice rău ar arunca cineva asupra acestor oameni sfinţiţi, se sfinţeşte, iar ei simt o bucurie mare şi tainică. […]

În epoca noastră oamenii nu ştiu nici de război, nici de foamete şi mai spun că nu mai au nevoie nici de Dumnezeu. Le au pe toate şi de aceea nu preţuiesc nimic. Dar dacă va veni o vreme grea, foamete etc., şi nu vor avea ce mânca, atunci vor preţui şi pâinea şi marmelada şi pe toate cele de care vor duce lipsă. ***Dacă nu slăvim pe Dumnezeu, atunci El îngăduie să vină o încercare, ca să preţuim lucrurile.*** *Iar dacă le preţuim, atunci Dumnezeu nu îngăduie să se întâmple vreun rău. […] Trăim în anii Apocalipsei. Seceta de atâţia ani, oare ce este? S-a mai arătat o astfel de secetă? (în Grecia – n.a.) […] Lucrul cel mai important este ca omul să ceară ajutorul lui Dumnezeu. […] Dacă cerem cu smerenie mila lui Dumnezeu, El va ajuta. Rugăciunea celui smerit adună nori atunci când este secetă. Şi întotdeauna să ne rugăm ca ploaia ce-o va slobozi Dumnezeu să aibă şi putere duhovnicească, astfel ca să stingă focul patimilor pe care diavolul cel rău l-a aprins în lume, ca să ardă sufletele.*

M-am bucurat de unii pe care i-am auzit spunând: ''Nu suntem vrednici, dar lui Dumnezeu iarăşi i-a fost milă de noi. A dat puţină ploaie şi puţină zăpadă''. Dacă vom avea astfel de gânduri smerite, Dumnezeu va trimite mai mult. Şi recunoaşterea este pocăinţă. Bine că este puţin aluat. Să rugaţi pe Dumnezeu ca să strângă puţin cu şurubelniţa mintea oamenilor. Văd o dispoziţie bună la unii din cei mari. Înţeleg încotro mergem. [366]

*

Tu poţi face un cuib de rândunică? Ce a făcut Dumnezeu cu un singur cuvânt al Său! Ce armonie, ce diversitate! Ori în ce parte s-ar întoarce cineva vede înţelepciunea şi măreţia lui Dumnezeu. Uită-te la luminile cereşti, la stele, cu câtă simplitate le-a împrăştiat mâna lui Dumnezeu fără să folosească firul şi colţarul. Cât de mult odihnesc ele pe oameni! În timp ce luminile lumeşti înşiruite sunt foarte obositoare. Cu câtă armonie le-a făcut Dumnezeu pe toate! […] Tot ce vedeţi, tot ce auziţi, pe toate să le folosiţi pentru călătoria înspre cele de sus. Toate să vă înalţe către cele de sus. În felul acesta se poate urca de la creaturi la Creator. Americanii au mers pe lună şi cel puţin au pus o tăbliţă pe care scria: ''Cerurile spun slava lui Dumnezeu''. Au mers şi ruşii în spaţiu, dar Gagarin a spus că nu L-a aflat pe Dumnezeu. […]

Civilizaţia este bună, dar ca să ajute trebuie să se ''civilizeze'' şi sufletul, altfel ea devine o catastrofă. Sfântul Cosma a spus: ''De la cărturari va veni răul''. (Prezicerea aceasta a Sfântului Cosma Etolul se referă la cei învăţaţi ce nu vor avea frică de Dumnezeu – n.ed.) Cu toate că ştiinţa a înaintat atât de mult şi a făcut un progres atât de mare, chipurile ca să ajute lumea, fără să-şi dea seama ea distruge lumea. Dumnezeu a lăsat pe om să-şi facă de cap, pentru că nu Îl ascultă şi astfel el se loveşte singur în cap. Omul se distruge singur prin cele ce face.

---

[365] Ibidem, pp.94-107

[366] Ibidem, pp.109-125.

Ce au izbutit să facă oamenii secolului XX cu civilizaţia lor? Au zăpăcit lumea, au pouat atmosfera, toate. Atunci când roata iese de pe ax, se roteşte mereu fără scop. Tot astfel şi oamenii, dacă ies din armonia lui Dumnezeu, se chinuie. Odinioară oamenii sufereau din pricina războiului, astăzi suferă din pricina civilizaţiei. *Atunci plecau din oraşe la sate din pricina războiului şi trăiau cu o bucată de pământ. Acum vor pleca din oraşe din pricina civilizaţiei, pentru că nu vor mai putea trăi în ele. Atunci războiul aducea moarte. Acum civilizaţia aduce boală.*

- Părinte, de ce s-a înmulţit atât de mult cancerul?

- Cernobâl etc. Vezi ce au făcut? De acolo este. Unele ca acestea fac oamenii… Ce lume chinuită există. <u>În care epocă au mai fost atât de mulţi bolnavi?</u> […] Acum au îngrăşăminte chimice […] Stresul şi alimentele falsificate aduc boli. [367]

*

- Părinte, de ce astăzi nu mai avem răbdare?

*- Situaţia de astăzi nu ajută lumea. <u>Altădată viaţa era liniştită şi oamenii erau liniştiţi şi aveau putere să facă răbdare. Astăzi toată această grabă care a intrat în lume i-a făcut pe oameni nerăbdători.</u> […] Dar astăzi ce se întâmplă? Merge în Egipt şi aduce roşii mai devreme […] Văzând aceasta, au început şi în Creta să facă sere ca să scoată roşii mai devreme. Şi în cele din urmă au făcut peste tot sere, ca să mănânce şi iarna roşii. […] Au distrus şi animalele. Ce pui de găină, ce viţei! Cei ce sunt de 40 de zile îi fac să arate de şase luni cu hormoni. Iar omul le mănâncă şi ce câştigă din aceasta? Mereu hormoni, ca vacile să scoată mai mult lapte, iar după aceea producătorii nu-l mai pot vinde. Urmează greve, varsă laptele pe drumuri, pentru că scade preţul şi lumea bea lapte cu hormoni. Dacă le-ar fi lăsat aşa cum le-a făcut Dumnezeu, toate s-ar fi desfăşurat normal, iar oamenii ar fi băut lapte curat. Încă şi cu vaccinările, pe toate le fac fără gust. Lucruri fără gust, oameni fără gust, **toate fără gust**! Chiar şi viaţa lor nu mai are gust acum. Întrebi copii tineri: ''Ce îţi place?''. ''Nimic'', îţi răspund. Ditamai voinicul. ''Ce îţi place să faci?''. ''Nimic''. Unde ajunge omul! Crede că va corecta pe Dumnezeu cu cele ce face el. Noaptea o fac zi, ca găinile să facă mai multe ouă. Şi vezi ce ouă fac? Dacă Dumnezeu ar fi făcut luna să lumineze ca soarele, oamenii ar înnebuni. Dumnezeu a făcut noaptea ca oamenii să se odihnească. Dar acum, unde au ajuns? […] Străduinţă continuă să afle alte mijloace mai rapide. Au făcut avioane cu care poţi merge din Franţa în America în trei ore. Dar dacă merge cineva cu o astfel de viteză de la o climă la alta, chiar numai schimbarea bruscă îi va produce probleme. **Grabă, grabă…** Încet-încet omul va intra în proiectil, va trage piedica, proiectilul va fi aruncat, va exploda şi va ieşi un nebun. Încotro credeţi că vor merge lucrurile? Înspre aceasta se îndreaptă lumea. Casă de nebuni.* [368]

*

*În Europa ard morţii nu pentru că n-ar exista loc să-i îngroape, ci pentru că socotesc aceasta un progres. […] Pun apoi cenuşa într-o cutiuţă pentru mai multă comoditate şi aceasta ei o consideră progres. **Îi ard pe morţi pentru că nihiliştii vor să le nimicească pe toate, chiar şi pe om. Să nu rămână nimic care să amintească oamenilor de părinţi, de moşi, de viaţa înaintaşilor lor. Vor să taie pe oameni de la tradiţiile lor. Să-i facă să uite cealaltă viaţă şi să-i lege de aceasta.** […] <u>A pierit cu desăvârşire respectul. Şi uită-te ce se întâmplă acum! Îi aruncă chiar şi pe părinţii lor în azile.</u> […] Răul este că unii care au poziţii bune nu strigă, ci sunt de acord. Biserica, din clipa în care a apărut această problemă (arderea morţilor, ca la evrei ş.a. – n.a.), trebuia să ia poziţie ca să se rezolve. Pentru că altfel lasă mirenilor loc să manipuleze*

---

[367] Ibidem, pp.131-135.

[368] Ibidem, pp.136-138.

subiectele duhovniceşti şi să spună orice vor. Lucrul acesta înseamnă neevlavie. Cum să aibă lumea astăzi binecuvântarea lui Dumnezeu? […]

Astăzi oamenii au maşini de fier şi li s-au făcut şi inimile de fier. *S-a rupt un fier? Sudură autogenă. S-a stricat maşina? Se duce la reparat. Dacă nu se poate face, o aruncă; nu-i doare inima. Spun: ''E fier!''. Nu lucrează deloc inima. Dar în felul acesta se cultivă iubirea de sine, egoismul.*

Astăzi omul nu se mai gândeşte la semenul său. *Mai demult, dacă rămânea mâncarea pentru cealaltă zi se strica, şi astfel se gândeau oamenii şi la vreun sărac. […] Acum însă o pun la frigider şi nu se mai gândesc la altul care are nevoie. […] <u>Nu mai vorbim că tone întregi aruncă sau îngroapă în pământ şi mor de foame atâtea milioane de oameni.</u>* [369]

*

Mijloacele contemporane de comunicaţie nu mai au sfârşit. Aleargă mai iute ca mintea omului, pentru că ajută şi diavolul. Odinioară oamenii care nu aveau aceste mijloace, telefoane, fax, o grămadă de aparate, aveau liniştea şi simplitatea lor. […] Da, acum ***au înnebunit oamenii cu maşinile****! Se chinuiesc din pricina multor înlesniri; îi îneacă stresul. Îmi aduc aminte de vremea când eram în Sinai, cât de veseli erau beduinii. Aveau un cort şi trăiau în mod simplu. […] Au intrat şi aceştia în duhul european. La început evreii le-au făcut colibe. Apoi le-au vândut toate automobilele cele vechi ale lui Israil! Ei, evreii! Fiecare beduin are acum o colibă şi o maşină stricată alături, şi mai are încă şi stres. Se strică maşina, se chinuie s-o facă… Şi dacă cercetează cineva, ce câştigă din aceasta? Numai durere de cap. […]*

<u>Căutaţi să înaintaţi în cele duhovniceşti. Nu vă bucuraţi de lucrurile acestea: maşini, înlesniri etc. Dacă din mănăstire pleacă duhul de nevoinţă, după aceea viaţa monahală nu mai are sens. Dacă punem comoditatea deasupra călugăriei, nu vom face nici o procopseală. Monahul evită comodităţile, pentru că ele nu-l ajută în cele duhovniceşti. În viaţa lumească oamenii sunt împiedicaţi de multele înlesniri. La monah aceasta nu se potriveşte, chiar de ar afla odihnă în ele.</u> Să nu căutăm comodităţi. […] Cu înlesnirile ce le folosesc, nu îşi pun în valoare la cele duhovniceşti timpul câştigat. ***Astăzi cu înlesnirile ce sunt se câştigă timp, dar timp pentru rugăciune nu au.*** [370]

*

- Părinte, de ce astăzi lumea este atât de mult chinuită?

- Pentru că <u>fuge de osteneală</u>. Comoditatea, aceasta o îmbolnăveşte şi-o chinuieşte. În epoca noastră, înlesnirile au tâmpit lumea. Această moleşeală de acum a adus toate bolile. […] ***<u>Lipsa ajută mult. Când oamenii duc lipsă de ceva, atunci pot să-şi dea seama cât preţuieşte acel lucru.</u>*** *[…] Dacă cineva nu se osteneşte, nici nu poate preţui osteneala celorlalţi. Ce sens are, de pildă, să ceri o meserie uşoară, să câştigi bani, şi după aceea să doreşti să te chinuieşti? […]*

Când se obişnuieşte cineva cu comoditatea, după aceea vrea să le facă pe toate uşoare. Astăzi, oamenii vor să lucreze puţin şi să ia bani mulţi. Dacă s-ar putea să nu lucreze deloc, ar fi şi mai bine. Duhul acesta a pătruns şi în viaţa duhovnicească. Vrem să ne sfinţim fără osteneală. *[…] <u>Traiul bun nu ajută.</u> Comoditatea nu este pentru monah. În pustie ea este nepotrivită. Chiar de eşti răsfăţat, trebuie să te obişnuieşti cu greul dacă eşti sănătos, altminteri nu eşti monah. […]*

Din traiul cel bun lumesc, din fericirea lumească iese stresul lumesc. […] Când omul prinde sensul cel mai adânc al vieţii celei adevărate, i se îndepărtează toată neliniştea şi-i vine

---

[369] Ibidem, pp.139-147.
[370] Ibidem, pp.147-154.

mângâierea dumnezeiască, şi astfel se vindecă. […] Când vedem un om cu o nelinişte mare, cu mâhnire şi supărare, deşi le are pe toate – nu-i lipseşte nimic – atunci să ştim că îi lipseşte Dumnezeu. […] Dumnezeu să mă ierte, dar lumea a ajuns un adevărat spital de nebuni. ***Oamenii nu se gândesc la cealaltă viaţă, ci cer numai aici cât mai multe bunuri materiale. De aceea nu află linişte şi aleargă mereu.*** [371]

*

Mintea să se afle întotdeauna la Dumnezeu. Aceasta este cea mai bună lucrare. *[…] Neliniştea este a diavolului. Când vedeţi nelinişte, să ştiţi că acolo şi-a băgat coada aghiuţă. Diavolul nu merge contra. Dacă există o pornire, împinge şi el ca să-l chinuiască şi să-l înşele pe om. Pe cel sensibil, de pildă, îl face suprasensibil. […] Însă trebuie să înţelegeţi aceasta.* ***Oamenii n-au înţeles încă această bucurie a simplităţii.*** *[…] În viaţa duhovnicească ajută foarte mult cumpătarea. Monahul trebuie să aibă cele care îi trebuie şi care i se potrivesc. Să-şi îngăduie unele lucruri care îl ajută puţin, dar să nu meargă spre lumesc. De pildă, o pătură militară îi poate împlini nevoia. Nu este nevoie să fie o pătură dantelată sau colorată. Aşa vine simplitatea, nobleţea duhovnicească.*

Dă lucruri monahului şi l-ai distrus. În timp ce, atunci când se goleşte cineva de lucruri, se odihneşte. Dacă monahul adună lucruri, se distruge singur pe sine. *[…] Monahul trebuie să se străduiască să-şi împuţineze trebuinţele sale şi să-şi simplifice viaţa; altminteri nu se eliberează. […] N-aţi priceput dulceaţa simplităţii.* ***Simplitatea odihneşte.*** *Uitaţi-vă ce cuier frumos se face cu un cui! Foarte practic! […] Vreţi ca lucrurile pe care le faceţi să fie desăvârşite, şi astfel vă chinuiţi. Însă desăvârşirea să o căutaţi în cele duhovniceşti. Să nu vă cheltuiţi tot dinamismul pentru frumuseţea artistică exterioară, ci pentru cea a sufletului. Dacă frumuseţea artistică o veţi pune în valoare pentru cultivarea sufletului, vă veţi bucura de palatul vostru duhovnicesc. […]*

Zidurile se vor dărâma toate cândva. Sufletul… ***Un suflet preţuieşte mai mult decât toată lumea. Dar noi ce facem pentru suflet?*** *Să începem lucrarea duhovnicească. Să intre înăuntru neliniştea cea bună. Hristos ne va întreba cu ce am ajutat duhovniceşte lumea şi ce lucrare duhovnicească am făcut, nu ce ziduri am înălţat. Despre acestea nici nu aduce vorba. Ni se va cere să dăm seama pentru sporirea noastră duhovnicească. Vreau să înţelegeţi duhul meu. Nu spun să nu se facă şi acestea, construcţii etc., sau să nu se facă bine, dar pe primul loc să fie cele duhovniceşti şi după aceea toate celelalte să le facem cu discernământ duhovnicesc.* [372]

*

Încă şi la mireni insist mult asupra simplităţii, pentru că multe din cele ce se fac nu sunt de trebuinţă şi îi mănâncă stresul. Le vorbesc de cumpătare şi nevoinţă. Strig mereu: ***''Simplificaţi-vă viaţa, şi stresul va fugi''****. Cele mai multe divorţuri de aici pornesc. Oamenii au de făcut multe treburi, multe lucruri şi astfel se ameţesc. Lucrează amândoi, tata şi mama, şi îşi lasă copiii de izbelişte. Osteneală, nervi – din probleme mici, scandaluri mari – apoi, divorţ fără justificare. Acolo ajung. Dar dacă şi-ar simplifica puţin viaţa, ar fi şi odihniţi, şi veseli. Acest stres este o catastrofă. […]*

Oamenii de astăzi nu cunosc această bucurie a călugăriei. Ei cred că nu trebuie să trăieşti în lipsă, ca să nu te chinuieşti. Dacă oamenii ar gândi puţin mai călugăreşte, dacă ar trăi mai simplu, ar fi liniştiţi. Acum se chinuiesc, pentru că au în sufletul lor nelinişte şi deznădejde. […] Cel robit bunurilor materiale este stăpânit mereu de mâhnire şi de nelinişte, pentru că de o parte tremură ca să nu piardă cele materiale, iar pe de alta ca să nu i se ia

---

371 Ibidem, pp.155-164.
372 Ibidem, pp.166-177.

sufletul. […] Mirenii se îneacă în mulţimea lucrurilor. S-au umplut de înlesniri peste înlesniri şi şi-au făcut viaţa grea. Dacă omul nu îşi va simplifica lucrurile, atunci o înlesnire îi va naşte un nou şir de greutăţi. […]

- Părinte, ce ajută mai mult pentru ca cineva să cunoască această bucurie a cumpătării?

- Să prindă sensul cel mai adânc al vieţii. ''Căutaţi mai întâi Împărăţia lui Dumnezeu…''. De aici porneşte simplitatea şi orice înfruntare corectă a lucrurilor. [373]

*

Duhul lumesc cel neliniştit al epocii noastre a distrus, din nefericire, cu aşa-zisa lui civilizaţie, chiar şi locurile sfinte cele liniştite, care odihnesc şi sfinţesc sufletele. […]

- Părinte, în Sfântul Munte există acum liniştit?

- Unde să fie loc liniştit şi acolo, dacă deschid mereu drumuri forestiere?! Maşini pe aici, maşini pe dincolo. Chiar şi în locurile cele mai pustniceşti şi liniştite şi-au luat maşini. Mă mir ce caută aceşti oameni în pustie. Sfântul Arsenie cel Mare auzea în pustie cum foşneau trestiile atunci când adia vântul, şi spunea: ''Ce zgomot este acesta? Este cutremur?''. Unde sunt Sfinţii să vadă cele ce se fac astăzi? […]

Într-o zi au venit la coliba mea nişte monahi de la o mănăstire şi vorbeau tare. ''Mai încet, îi zic unuia, ne aud de departe'', dar acela, nimic. ''Mai încet'', îi zic din nou. ''Iartă-mă, Părinte, îmi spune, dar ne-am obişnuit să strigăm în mănăstire, pentru că avem un generator de curent, şi vorbim tare ca să ne auzim''. Auzi? În loc să spună rugăciunea şi să vorbească încet, strigă pentru că au generator. Şi răul este că, precum unor copii le place ''ducu-ducu''-l de la eşapamentul maşinilor, acest duh ajunge acum şi în monahism. Într-acolo mergem acum; adică ajung oamenii să se bucure de asemenea lucruri. […]

Pe cât puteţi, să evitaţi vuietele şi zgomotele. Zgomotul ne scoate din mănăstire. Atunci pentru ce să mai ţineţi la poartă tābliţa pe care scrie: ''Sihăstrie''? Scrieţi mai bine: ''Zgomotărie'', sau: ''Tulburărie''. Ce să fac cu mănăstirea, dacă nu are linişte? [374]

*

Liniştea este o condiţie esenţială. Chiar dacă nu s-ar ruga cineva cu cuvinte, chiar şi numai ea singură liniştea se roagă. Ea este rugăciune tainică şi ajută mult pe cel care se roagă, aşa cum îl ajută pe om respiraţia, care este nevăzută. […] Când nu suntem noi pricina zgomotului care există, nu te necăji, Dumnezeu vede. Dar când noi suntem pricina, atunci este rău. De aceea, trebuie să luăm întotdeauna aminte ca **să nu-i deranjăm pe ceilalţi***. Dacă cineva nu vrea să se roage, cel puţin să nu bage paraziţi altora. […] Dacă nu vom valorifica toate duhovniceşte, chiar şi clopotul ne va deranja. Sau le vom valorifica noi, sau le va exploata diavolul. Cel neliniştit şi în pustie va duce starea lui de nelinişte. Mai întâi de toate, sufletul va trebui să dobândească liniştea lăuntrică în neliniştea exterioară pentru a se putea linişti în liniştea pustiei. […]*

În ziua de astăzi, oamenii sunt foarte răspândiţi fiindcă nu trăiesc simplu. Deschid multe fronturi şi se pierd în grija cea multă. *Eu pun în bună rânduială un lucru-două şi abia apoi mă gândesc la altele. Niciodată nu fac mai multe lucruri deodată. Acum mă gândesc să fac lucrul cutare; îl termin şi abia după aceea mă gândesc să fac altceva. Pentru că dacă încep altul fără să îl fi terminat pe primul, nu am linişte. Când cineva are de făcut mai multe deodată, o ia razna. Şi numai ce se gândeşte la ele, că îl şi apucă schizofrenia. […]*

- Ceea ce îţi lipseşte ţie este răbdarea. Şi pricina pentru care nu poţi să ai răbdare este că te apuci de multe. Te împrăştii în multe părţi şi oboseşti. Iar aceasta îţi pricinuieşte şi o

[373] Ibidem, pp.178-183.
[374] Ibidem, pp.185-187.

nervozitate, fiindcă te nelinişteşti. […] Vreau să spun că nu trebuie să vă daţi inima lucrurilor materiale. ***Sunt unii care se dăruiesc cu totul celor materiale. Toate ziua se preocupă cum să facă bine o treabă şi nu se gândesc deloc la Dumnezeu. Să nu ajungem acolo.*** *Să folosiţi mâinile şi picioarele la muncă, dar să nu lăsaţi mintea voastră să se depărteze de Dumnezeu. Să nu vă daţi toată fiinţa, toată puterea dimpreună cu inima voastră celor materiale. În felul acesta, omul devine închinător la idoli.* [375]

*

- Părinte, oare nu este mai bine ca un lucru să fie făcut mai pe îndelete, ca să ne putem câştiga liniştea?

- Da, fiindcă atunci când lucrează cineva cu linişte îşi păstrează pacea şi îşi sfinţeşte întreaga zi. ***Din păcate, n-am înţeles că atunci când lucrăm ceva prea repede dobândim nervozitate, iar lucrarea care se face cu nervozitate nu este sfinţită. Scopul nostru nu trebuie să fie a face multe şi să fim într-o continuă nelinişte.*** *Căci aceasta este o stare diavolească. […]*

Atunci când lucrarea este intelectuală, dacă mintea ta este la Dumnezeu lucrarea se sfinţeşte, fiindcă trăieşti în atmosfera lui Dumnezeu, deşi nu poţi spune rugăciunea. ***Când cineva este într-o stare duhovnicească, se ajută mult pe sine. Nu încearcă să înţeleagă sensurile cu mintea, ci se luminează şi le află prin iluminarea dumnezeiască.*** *[…]*

Cu muncă şi grijă multă se uită de Dumnezeu. Părintele Tihon spunea: ''Faraon dădea muncă multă şi mâncare multă israeliţilor, ca să uite de Dumnezeu''. În vremea noastră, diavolul i-a absorbit pe oameni în materie, în răspândire. Muncă multă, mâncare multă, ca să uite de Dumnezeu şi astfel să nu poată – sau mai bine zis să nu vrea – să pună în valoare libertatea ce li se dă ca să-şi sfinţească sufletul. Însă din fericire de aici iese şi ceva bun, fără ca diavolul să vrea: oamenii nu au prilejul să păcătuiască atâta cât ar voi. [376]

*

Inteligent este omul curăţit, cel curăţit de patimi. *Cel ce şi-a sfinţit şi mintea, unul ca acesta este într-adevăr inteligent. Dacă nu se sfinţeşte mintea, inteligenţa nu foloseşte la nimic. Iată, reporterii, politicienii, sunt inteligenţi, însă mulţi dintre ei, din pricină că nu au mintea sfinţită, printre lucruri inteligente spun neghiobii. Din prea multă inteligenţă spun mari neghiobii. Dacă omul nu îşi pune în valoare inteligenţa spre bine, o foloseşte diavolul spre rău. […]* ***Omul inteligent, de nu se va sfinţi, nu va avea discernământul duhovnicesc.*** *[…]* ***Discernământul vine din iluminarea dumnezeiască.*** *Cineva poate citi pe Sfinţii Părinţi, poate cunoaşte în mod corect unele lucruri, poate face nevoinţă şi rugăciune. Însă discernământul vine odată cu iluminarea dumnezeiască, care este cu totul altceva. […]*

Dacă oamenii ar frâna puţin viteza minţii lor şi mintea le-ar fi odihnită, atunci şi harul dumnezeiesc s-ar apropia mai uşor de ei. ***Cunoaşterea fără iluminare de sus este o catastrofă.*** *Când cineva face lucrare duhovnicească întru sine, când se nevoieşte, atunci e iluminat de Dumnezeu. Are iluminare dumnezeiască, experienţe dumnezeieşti, iar nu gânduri personale, de aceea şi vede departe. […] Când omul îşi recunoaşte cu smerenie starea sa păcătoasă, atunci este recunoscut de oameni ca fiind un om al lui Dumnezeu. […]*

Aceasta e lumea de astăzi. Toate lucrurile sunt privite printr-o logică seacă. Iar această logică este o catastrofă. Nu se spune oare: ''Cunoştinţa îngâmfă''? Dacă omul nu are iluminarea dumnezeiască, atunci cunoaşterea lui este nefolositoare, aduce catastrofe. […] ***Atunci când cineva are o cultură elementară, aceasta este o unealtă ce îl ajută şi îi este***

[375] Ibidem, pp.188-199.
[376] Ibidem, pp.200-204.

suficientă. De aceea, nu caută să dobândească cunoştinţe pentru a-i ajuta pe alţii sau pentru a spune lucruri interesante, ci pentru a se ajuta pe sine. Dacă cineva se va strădui să sfinţească tot ceea ce i-a dat Dumnezeu, atunci va veni harul şi îl va lumina. Iar în aceasta află şi dogmatica şi teologia, fiindcă trăieşte tainele lui Dumnezeu. *Unul poate fi simplu şi să nu vrea să înveţe mai mult, ci să se mulţumească cu cele pe care i le-a dăruit Dumnezeu.* [377]

*

Dacă cineva, fără carte fiind, încearcă în mod egoist să explice dogmele, să citească Apocalipsa, pe Sfinţii Părinţi etc., se întunecă şi în cele din urmă ajunge la necredinţă. Îl părăseşte harul lui Dumnezeu, pentru că a încercat să facă aceasta cu egoism. Vedeţi, smerenia ajută în toate! Ea dă puterea. Lucrul cel mai înţelept pe care îl voi gândi, soluţia cea mai înţeleaptă pe care o voi afla sunt cea mai mare neghiobie atunci când au în ele egoismul, în timp ce smerenia este adevărata înţelepciune. De aceea, nevoinţa trebuie făcută cu mărime de suflet şi cu multă smerenie. Altminteri, în loc să folosească, are urmări potrivnice. […] Pentru că ***este obrăznicie să încerce cineva să interpreteze Evanghelia după mintea lui, şi mai ales atunci când nu o înţelege****. De aceea, atunci când citiţi să nu le explicaţi cu mintea, ci să aveţi gânduri bune, până ce va veni iluminarea dumnezeiască a discernământului, şi atunci explicaţia va veni de la sine. […]*

Dacă cineva este cultivat, atunci este şi instruit şi are şi cugetare smerită. Iar acesta este lucrul cel mai bun. Însă pentru unul ce nu are multă ştiinţă de carte, dar care are o părere foarte înaltă despre sine, aceasta este foarte grav. […] De aceea, ***cunoaşterea va trebui să fie urmată de frica de Dumnezeu şi să meargă împreună cu lucrarea practică, pentru ca să existe astfel un echilibru. Cunoaşterea seacă vatămă.*** *[…]*

Omul trebuie să cunoască binefacerile lui Dumnezeu. Să înţeleagă cele care i s-au dat. Dar oare pentru ce ne-a dat Dumnezeu mintea? Ca să cercetăm, să studiem şi să ne supraveghem pe noi înşine etc. Dumnezeu n-a dat oamenilor mintea numai ca să se ocupe mereu cum să afle mijlocul cel mai rapid de a merge dintr-o ţară în alta, ci ca să ne ocupăm cu lucrul cel mai important: cum să ajungem la destinaţia noastră, lângă Dumnezeu, în ţara cea adevărată, în Rai. […] ***Dumnezeu a dat mintea ca omul să-l afle pe Creatorul său.*** [378]

*

În epoca noastră în care s-au înmulţit cunoştinţele, încrederea numai în raţiune a zguduit, din nefericire, credinţa din temelii şi a umplut sufletele de semne de întrebare şi de îndoieli. De aceea suntem lipsiţi de minuni, pentru că ***minunea se trăieşte şi nu se explică prin logică****. […] Logica (înţelegând prin ea , raţionalismul – n.a.) face mult rău atunci când omul vrea să cerceteze cu ea cele dumnezeieşti, tainele şi minunile. Catolicii – cu raţiunea lor – au ajuns să examineze chimic Sfânta Împărtăşanie, ca să vadă dacă într-adevăr este Trupul şi Sângele lui Hristos. […] Unui catolic care avea intenţie bună – plângea sărmanul – i-am spus: ''Una din principalele diferenţe pe care le avem este şi aceasta:* ***voi puneţi creierul, noi credinţa****. Voi aţi dezvoltat raţionalismul şi, în general, elementul uman. Cu logica voastră limitaţi puterea dumnezeiască, pentru că aruncaţi la margine harul dumnezeiesc. Voi aruncaţi conservant în aghiazmă ca să nu se strice. Noi aruncăm aghiazmă peste cele stricate şi se fac bune. Noi credem în harul care sfinţeşte, iar aghiazma ţine şi două sute şi cinci sute de ani şi nu se strică niciodată. […]* ***Aranjarea duhovnicească este să te bucuri de cele potrivnice celor de care se bucură mirenii. Să te bucuri, de pildă, atunci când nu te bagă nimeni în seamă.*** *Numai cu cele potrivnice celor urmărite de mireni ne vom putea mişca în spaţii duhovniceşti. […]*

---

[377] Ibidem, pp.214-225.
[378] Ibidem, pp.225-232.

Să intri în simplitatea Patericului, ca să înveţi ştiinţă duhovnicească care înalţă şi odihneşte sufletul, şi atunci nu te va mai durea capul. Logica îl chinuie pe om. Spun de pildă: ''Aceasta trebuie să se facă aşa'', şi o fac, pentru că aşa trebuie să se facă. Dar nu o fac cu inima, ci pentru că aşa îmi dictează logica. Logica şi politeţea spun: ''Trebuie să cedez locul meu''. Însă nu o spune şi inima. Altceva este să tresară inima şi să cedez din dragoste locul meu. Atunci voi simţi bucurie.

În acţiunile noastre să nu existăm noi înşine. Să nu cerem odihna noastră. Aceasta împiedică venirea lui Hristos. Fiecare să caute să odihnească pe semenul său. Adevărata odihnă se naşte din odihnirea celuilalt. *Atunci se odihneşte şi Dumnezeu în om, iar omul se îndumnezeieşte încetând să mai fie om raţional. […] Raţiunea este un dar. DAR ACEASTĂ RAŢIUNE TREBUIE SĂ O ŞI SFINŢIM.* [379]

*

Evanghelia şi logica lumească nu se împacă. În Evanghelie este dragostea. În logică este interesul. În Evanghelie se spune: ''Dacă te sileşte cineva să mergi cu el o milă, mergi două''. Spune-mi unde există aici (în întoarcerea şi a celuilalt obraz… - n.a.) logică? Aici există mai degrabă nebunie (iubirea pentru Hristos şi pentru semenii noştri – care poartă cu toţii Chipul lui Dumnezeu şi sunt făpturile Sale – n.a.). De aceea cei care vor să împace Evanghelia cu logica lumească se încurcă urât de tot. […] Sunt unii care au multă logică şi judecată egoistă; nu admit pe nimeni. Cer absolutul de la ceilalţi şi nu de la ei înşişi; se odihnesc în slăbiciunile lor şi îi judecă pe ceilalţi. […]

Diavolul îi netrebniceşte pe oamenii inteligenţi prin judecata ''după înfăţişare''. Atunci când omul are numai logică omenească înlăuntrul său, judecă omeneşte şi face crime. […] ***Omul este o taină; nu poţi şti ce face.*** *[…] Omul este o taină! Şi dacă te-ar pune să judeci, tu să cugeţi: ''Judecata pe care o fac este dumnezeiască sau plină de patimă?''. Este adică dezinteresată sau plină de interes? Să nu aveţi încredere nici în voi înşivă, nici în judecata voastră. Atunci când cineva judecă are înăuntru mult egoism. […]* ***Judecata este un lucru mare. Judecata este a lui Dumnezeu. Este înfricoşător ca cineva să ia judecata lui Dumnezeu! Nu are importanţă dacă cel ce se află în poziţia să judece are dispoziţie bună. Important este ce urmări are judecata lui.*** [380]

*

Acum toţi, mici şi mari, caută lucrul uşor. Oamenii duhovniceşti caută să se sfinţească cu mai puţină osteneală. Mirenii cum să scoată cât mai mulţi bani fără să lucreze. Iar tinerii cum să treacă examenele fără să înveţe; cum să-şi ia diploma fără să plece de la cafenea. Şi dacă este cu putinţă, să telefoneze de la cafenea ca să afle rezultatele. Da, până acolo au ajuns. Mulţi tineri vin la Colibă şi îmi spun: ''Fă rugăciune să trec examenele''. Nu învaţă şi spun: ''Dumnezeu mă poate ajuta''. ''Învaţă, îi spun, şi fă şi rugăciune''. ''De ce să învăţ, îmi spune, Dumnezeu nu mă poate ajuta şi aşa?''. Adică Dumnezeu să-i binecuvânteze lenea? Nu se poate aceasta. Dacă copilul învaţă, dar nu prinde, atunci îl va ajuta Dumnezeu. […] Însă cei mai mulţi tineri au fost influenţaţi de duhul lumesc şi s-au vătămat. Au învăţat să se intereseze numai de ei înşişi; nu se gândesc deloc la semenul lor, ci numai la ei înşişi. Şi cu cât îi ajuţi mai mult, cu atât cad în mai multă lenevie. […]

Tinerii de astăzi seamănă cu maşinile noi ale căror uleiuri sunt îngheţate. Trebuie să li se încălzească uleiurile ca să poată porni maşinile, altfel nu se poate. […] Ei cer să simtă bucurie, dar omul trebuie să se jertfească pentru ca să vină bucuria. ***Bucuria se naşte din jertfă.***

---

[379] Ibidem, pp.235-240.
[380] Ibidem, pp.243-247.

Bucuria adevărată iese din mărimea de suflet. Pentru cel care îşi va cultiva astfel mărimea de suflet, este mereu sărbătoare. Chinul omului este egoismul, iubirea de sine. *Şi aici se împiedică omul. […] Aceştia sunt tinerii de astăzi. Nu ştiu ce vor. Nu pot suporta puţină strâmtorare. Cum se vor mai jertfi după aceea? […] Astăzi există un duh căldicel; deloc bărbăţie, deloc jertfă. Toate le-au prefăcut cu logica stricată de astăzi. Şi uită-te, în timp ce mai demult mergeau voluntari în armată, acum îşi iau certificate de nebuni ca să nu facă armată.* [381]

*

Am băgat de seamă că în ziua de azi copiii, mai ales cei ce studiază, sunt vătămaţi de cei de acasă. Deşi sunt copii buni, se netrebnicesc. Nu gândesc corect; au o nesimţire jignitoare. Îi netrebnicesc şi îi strică părinţii lor. Deoarece părinţii au trecut prin ani grei, vor ca fiii lor să nu ducă lipsă de nimic. Nu cultivă mărimea de suflet la copiii lor, ca să se bucure atunci când sunt în lipsă. […] Astăzi, **cu bunătatea lor fără discernământ îi prostesc**. *Îi obişnuiesc să le vină toate de-a gata […] Iar răul începe de la mame. ''Tu, copilul meu, să înveţi. Eu o să-ţi aduc şi ciorapii şi o să-ţi spăl şi picioarele. Ia dulceaţa! Ia cafeaua!''. Şi copiii nu înţeleg cât de obosită este mama făcând acestea, pentru că ei nu se ostenesc. După aceea încep: farfurii de o singură folosinţă, mănâncă numai pizza, pe care nu ştiu nici măcar să o învelească în hârtie… În felul acesta ei devin nişte oameni complet netrebnici. După aceea le este greu să mai trăiască. […] Nu sunt buni nici pentru căsătorie, nici pentru călugărie. De aceea le spun mamelor: ''Nu lăsaţi copiii să înveţe toată ziua. Citesc, citesc, până ameţesc. Să facă un sfert, o jumătate de oră pauză, ca să facă şi vreo trebuşoară în casă, să se dezmeticească puţin.'' […]*

Sărmanii copii se distrug astăzi cu diferite teorii. De aceea sunt răscoliţi şi ameţiţi. Una vor să facă ei, altceva le iese. Vor să meargă într-o parte, dar curentul epocii îi duce în altă parte. ***Mare propagandă se face de puterile întunericului, care dirijează pe copiii a căror minte nu merge prea bine.*** *În şcoli unii profesori spun: ''Ca să aveţi iniţiativă, nu respectaţi părinţii şi nu vă supuneţi lor'', şi astfel îi netrebnicesc. După aceea copiii nu mai ascultă nici de părinţi, nici de profesori. Şi sunt îndreptăţiţi, pentru că ei cred că aşa trebuie să facă. Îi susţine şi statul, le ţine isonul, apoi îi exploatează ceilalţi, pe care nu-i interesează nici de patrie, nici de familie, nici de nimic, ca să-şi realizeze planurile lor. Ei, aceasta a făcut mult tineretului de astăzi, un rău foarte mare, încât copiii ajung să aibă ca începător al lor pe diavolul cu coarne. Satanolatria s-a întins mult. În unele centre auzi toată noaptea cântând: ''Satano, te ador. Nu vrem pe Hristos. Tu ne dai de toate''. Înfricoşător! Ce vă dă şi ce vă ia, copii nenorociţi!* [382]

*

Astăzi li se dă frâu liber copiilor în toate. Libertate! ''Nu vă atingeţi de copii!''. Iar copiii spun: ''Unde în altă parte vom găsi un astfel de statut?. ***Urmăresc să-i facă anarhişti, să nu-i vrea pe părinţi, să nu vrea dascăli, să nu vrea nimic, să nu asculte de nimeni.*** *Iar aceasta îi ajută în scopul lor. Dacă nu-i vor face anarhişti, cum vor putea copiii să le facă pe toate bucăţi? Şi priveşte, sărmanii sunt aproape demonizaţi. […] Oamenii de astăzi pot pune în valoare libertatea ce li se dă? Libertatea este catastrofală atunci când oamenii nu sunt în stare s-o pună în valoare spre sporire. […] Şi, vezi,* ***în timp ce ascultarea este libertate, diavolul din răutate o prezintă ca pe o sclavie şi copiii s-au otrăvit cu duhul răzvrătirii****. […]*

Frâna ajută atunci când copilul este mic. Îl vezi, se urcă sus pe un zid fiind în primejdie să cadă. ''Nu, nu'', strigi şi-i dai şi o palmă. După aceea nu se mai gândeşte că va cădea, ci se gândeşte să nu mai ia vreo palmă şi ia aminte. Astăzi nu există pedepse nici în şcoli, nici în

[381] Ibidem, pp.248-254.
[382] Ibidem, pp.254-256.

armată. De aceea, cei tineri educă pe părinţi şi naţiunea. În armată, mai demult, cu cât erau mai severi comandanţii, cu atâta militarii arătau mai multă bărbăţie în luptă.

Tânărul are nevoie de un povăţuitor duhovnicesc, care să-l sfătuiască şi de care să asculte, ca să călătorească cu siguranţă duhovnicească, fără primejdii, fără frică şi fără să se împotmolească. Fiecare om, cu cât creşte, cu cât înaintează în vârstă, cu atât dobândeşte experienţă şi de la sine, şi de la alţii. Un tânăr nu are această experienţă. Unul în vârstă foloseşte experienţa dobândită de la sine şi de la alţii pentru a-l ajuta pe tânărul neexperimentat să nu facă gafe. ***Atunci când tânărul nu ascultă, face experienţe cu sine însuşi.*** *În timp ce dacă ascultă, va avea câştig.* [383]

*

Vicleanul exploatează vârsta tânără, care are pe deasupra şi aprinderea trupească, încercând să-i distrugă pe tineri în această perioadă dificilă prin care trec. *Mintea nu este coaptă încă, există o mare lipsă de experienţă, iar depuneri duhovniceşti deloc. De aceea, la această vârstă critică, tânărul trebuie să simtă mereu nevoia sfaturilor celor mai mari, ca să nu alunece pe panta dulce a povârnişului lumesc, care după aceea îi va umple sufletul de nelinişte şi-l va depărta veşnic de Dumnezeu. […] Ce familie vor întemeia aceşti copii? Dumnezeu să lumineze tineretul ca să-şi revină. […]*

- Părinte, cum poate cineva să se apropie de tinerii care au apucat-o pe un drum greşit?

- Cu dragoste. Dacă există dragoste adevărată, nobilă, îndată tinerii sunt încredinţaţi lăuntric şi sunt dezarmaţi. […] ***De aceea părinţii, pe cât pot, să ajute copiii atunci când sunt mici. Copiii sunt casete goale. Dacă se umplu cu Hristos, vor fi alături de El pentru totdeauna. Dacă nu, este foarte uşor să rătăcească atunci când vor fi mari. Dacă sunt ajutaţi de mici, chiar dacă mai târziu se vor depărta puţin, pe urmă iarăşi vor reveni.*** [384]

*

- Părinte, cum scap de îndrăzneală?

- Să te simţi pe tine mai prejos decât toţi. Este nevoie de multă smerenie. Ca mai mică, precum eşti, să ai respect şi evlavie faţă de toate surorile. Să-ţi spui gândul tău cu smerenie şi să nu arăţi că le ştii pe toate. Atunci Dumnezeu te va îmbrăca cu harul Lui şi vei avea sporire. […] Altceva este simplitatea, altceva îndrăzneala. Simplitatea are şi evlavie înlăuntrul ei şi ceva copilăresc. Îndrăzneala are obrăznicie. […]

Tinerii de astăzi au în cuvânt duhul răzvrătirii, fără ca ei să-şi dea seama. Acest comportament îl consideră firesc. Vorbesc cu obrăznicie şi îţi spun: ''Am spus-o simplu''. Au fost influenţaţi de acest duh obraznic al lumii, care nu respectă nimic. Nu există respect în comportamentul celui mic faţă de cel mare şi nu îşi dau seama ce mare rău este lucrul acesta. Atunci când cel mic spune celui mare că respectul este ceva depăşit care nu se mai potriveşte astăzi şi care îi îngrădeşte, chipurile, personalitatea, ce să mai aştepţi? Este nevoie de multă luare aminte. Duhul lumesc contemporan spune: ''Nu ascultaţi de părinţi, de dascăli etc.'' […]

- Părinte, numai în noua generaţie există această tendinţă să judece pe toţi şi pe toate sau aşa a fost întotdeauna?

- Nu, mai demult nu era aşa; acesta este duhul epocii noastre. Şi nu le ajunge că judecă pe mireni, pe toţi politicienii şi pe oamenii bisericii, ci îi judecă şi pe sfinţi şi ajung să judece chiar şi pe Dumnezeu. Şi spun: ''Dumnezeu în problema aceasta aşa trebuia să lucreze; n-a lucrat corect. Aceasta nu trebuia s-o facă Dumnezeu''. Auzi cuvinte! […] Răul înaintează spre o stare urâtă, spre blasfemie. Judecă pe Dumnezeu şi nici nu-l mustră gândul că aceasta ar fi

---

[383] Ibidem, pp.259-262.
[384] Ibidem, pp.263-272.

hulă. Sunt unii cu statură înaltă şi dacă au şi puţină logică, încep: ''Acesta este de-o palmă, acela merge strâmb, celălalt face aşa'', şi nu ţin cont de nimeni. […] ***Cu cât mai mult respect au copiii faţă de părinţi, de dascăli, de cei mai mari, în general, cu atât primesc mai mult har dumnezeiesc. Şi cu cât sunt mai neîmblânziţi, cu atât sunt mai părăsiţi de harul lui Dumnezeu.*** *[…]* ***Mediul lumesc şi părinţii lumeşti distrug copiii. Mediul influenţează mult.*** *[…] Doamne fereşte! Puţini sunt copiii care au diavol. Toţi ceilalţi au o înrâurire demonică exterioară. Adică diavolul le face comandă dinafară; nu este înlăuntrul lor, dar treaba lui şi de afară şi-o face. Dar de unde se pricinuieşte aceasta? De la obrăznicie. Atunci când copiii vorbesc cu obrăznicie celor mai mari, alungă harul lui Dumnezeu.* [385]

*

Anarhiştii sunt cei care poartă un cercel. Un cercel în ureche este simbolul anarhiei. Nu-l pun aşa din pricina afemeierii; îşi găuresc urechea şi-l pun ca semn de împotrivire. *[…] Cât de mult au influenţat protestanţii şi catolicii! Cât de mult a pătruns duhul ateist în catolicism! Catolicii încet-încet ciuntesc pe sfinţi. ''Sfânta Ecaterina n-a fost o sfântă mare'', spun ei. ''Ci tatăl ei a fost un mic regişor. Sfântul Nicolae a fost un sfânt mic. Sfântul Gheorghe un basm. Arhanghelul Mihail n-a existat, ci a fost o prezenţă a lui Dumnezeu. La fel şi arhanghelul Gavriil''. După aceea vor spune: ''Hristos nu este Dumnezeu, ci a fost numai un dascăl mare''. După aceea vor merge mai departe: ''Dumnezeu este o putere''. Şi după aceea vor spune: ''Dumnezeu este natura''. Şi în timp ce există fapte palpabile, prooroci, proorocii, minuni atât de vii, ajung şi unii de ai noştri să creadă astfel de prostii. […]*

Mereu le spun tinerilor care merg în străinătate la studii: '' ***Să mergeţi, dacă vreţi, dar să luaţi aminte să nu vă pierdeţi credinţa; să luaţi numai cunoştinţele lor. Şi mai ales nu uitaţi să vă întoarceţi înapoi în Patrie.*** *Grecia vă aşteaptă. Sunteţi datori s-o ajutaţi. Să fiţi aproape de greci, ca să nu fie nevoiţi, sărmanii, să alerge în străinătate spre a afla un medic sau un specialist în vreo ştiinţă.* ***Să luaţi aminte mult să nu vi se răcească inima. Europenii sunt reci. America este numai ca să te îmbogăţeşti materialiceşte şi să dai faliment duhovniceşte!*** *''.* [386]

*

Teoria evoluţiei. *Ce neghiobii se spun astăzi în şcoli cu teoria lui Darwin etc.! Deşi ei înşişi nu cred aceste prostii, totuşi le spun ca să-i murdărească pe copii, să-i depărteze de Biserică. Cineva mi-a spus: ''Dacă presupunem că pământul are diferite componente, diferite organisme, şi Dumnezeu a luat din acestea şi a făcut pe om…''. ''Adică, îi spun, dacă nu existau acestea, Dumnezeu n-ar fi putut face pe om? Mare lucru!''. ''Dar dacă presupunem, îmi spune iarăşi, că Dumnezeu a luat un pui de maimuţă şi l-a desăvârşit, făcându-l om?''. ''Bine, îi spun, oare Dumnezeu nu putea face creaţia desăvârşită, adică pe om, mai ales că a rânduit pentru aceasta o zi întreagă? Trebuia să caute piese de schimb? Cercetează să vezi ce spune proorocia lui Iov, care se citeşte în Joia Mare. Acestea despre maimuţă nici ştiinţa nu le mai primeşte. Câţi ani au trecut de când oamenii au urcat pe lună? Maimuţele de atâţia ani nu au progresat deloc; nu numai că n-au făcut nici o bicicletă, dar nici măcar o trotinetă. Ai văzut vreo maimuţă cu trotinetă? Altceva este dacă iei o maimuţă şi o înveţi să meargă pe trotinetă…''. ''Dar să presupunem aceasta… Să presupunem cealaltă…''. ''Ca să fii mai sigur, nu mai spune nimic'', îi spun.*

Această teorie o susţinea şi un profesor universitar. Odată i-am spus: ''Ia-o mai uşor. Cu îngrijirea, fasolea va deveni o fasole mai bună, iar vânăta o vânătă mai bună. Maimuţa, dacă o hrăneşti, dacă o îngrijeşti, va deveni o maimuţă mai bună; nu poate deveni om. Dacă un negru

---

385 Ibidem, pp.273-285.
386 Ibidem, pp.296-311.

se află într-o climă rece şi nu iese la soare, pielea lui se va îndrepta puţin, dar acela nu va înceta să fie tot negru''. Şi după aceea dacă te gândeşti că Hristos S-a născut din om, din Maica Domnului! Adică strămoşul lui Hristos a fost maimuţă? Ce blasfemie! Şi nu îşi dau seama că hulesc. Aruncă o piatră şi nu se uită câte capete sparge. Ci îţi spune: ''Eu am aruncat-o mai departe decât celălalt''. Aceasta fac astăzi, se minunează de cel ce aruncă piatra mai departe. Dar nu se gândesc câte capete ale celor ce trec pe acolo sparg. [387]

*

În epoca noastră este nevoie de mult discernământ şi iluminare pentru ca fiecare să se poată mişca corect printre colegii lui. Pentru fiecare caz este trebuinţă de multă prudenţă şi iluminare dumnezeiască. Uneori este nevoie chiar să nu arate că el crede în Dumnezeu. Să se mişte fără zgomot şi să le vorbească mai mult prin viaţa lui ortodoxă. În felul acesta va ajuta fără a irita. Mai ales în învăţământ, unele lucruri sunt ca o umflătură care uneori este periculoasă, alteori nu. Dacă luăm poziţie cu o logică nepotrivită, vom face mai mult rău decât bine. Dacă se face intervenţie şi umflătura este malignă, va face metastază. Este trebuinţă de puţină cauterizare, dar cu atenţie. […]

Mare lucru este un învăţător corect, mai ales în zilele noastre! *Copiii sunt casete neînregistrate, care se vor umple sau cu cântece murdare sau cu muzică bizantină. Lucrarea învăţătorului este sfântă.* ***Are mare responsabilitate. Dacă ia aminte, poate lua mare plată de la Dumnezeu. Să se îngrijească să înveţe pe copii frica de Dumnezeu. Profesorii trebuie să afle modul prin care să transmită copiilor unele mesaje despre Dumnezeu şi Patrie. Ei să semene numai sămânţa, dar să nu aştepte să răsară imediat. Nimic nu se pierde; cândva ea va prinde rădăcină.*** *[…]*

Noi, monahii, dar şi clericii, răspândim ateismul atunci când nu trăim potrivit cu Evanghelia. Lumea are nevoie de virtuţile noastre şi nu de scăderile noastre. Mai ales exemplul monahilor pentru mireni este un lucru foarte mare! Mirenii caută pretexte ca să-şi îndreptăţească păcatele lor. De aceea este trebuinţă de multă luare aminte. [388]

*

Sunt unii care se ocupă cu critica unuia şi a altuia şi nu cu binele general. Unul urmăreşte pe celălalt mai mult decât pe sine. Caută să afle ce va spune sau ce va scrie celălalt, ca după aceea să-l lovească fără milă. […]

Din păcate însă, oamenii încet-încet merg înspre a nu mai respecta nici sărbători, nici nimic. Vezi că şi numele le schimbă, ca să nu-şi mai aducă aminte de sfinţi. […]

Câte au tras primii creştini! Viaţa lor se primejduia mereu. Ce nepăsare există astăzi!... Şi tocmai astăzi, când putem lumina neamurile fără să simţim durere, şi fără să ni se primejduiască viaţa noastră, să devenim mai nepăsători?

Astăzi avem puţină pace, dar ştii câte au tras cei de demult pentru a ne bucura de ea? Câţi nu s-au jertfit? Astăzi n-am fi avut nimic dacă nu s-ar fi jertfit aceia. Şi fac o comparaţie: cum au putut atunci să păstreze credinţa, deşi li se primejduia viaţa, şi cum astăzi, fără nici o silire, pe toate le nivelează. […] ***Oameni de nimic! Astfel de oameni sunt astăzi. Dă-le bani, maşini şi nu-i interesează nici de credinţă, nici de cinste, nici de libertate.***

Ca greci, Ortodoxia noastră o datorăm lui Hristos şi Sfinţilor Mucenici şi Părinţi ai Bisericii noastre, iar libertatea noastră o datorăm eroilor Patriei, care şi-au vărsat sângele pentru noi. Suntem datori să cinstim şi să păstrăm această moştenire sfântă şi nu s-o facem să dispară în zilele noastre. Este păcat să se piardă un astfel de neam! Şi vedem acum că, precum

---

[387] Ibidem, pp.312-313.
[388] Ibidem, pp.318-333.

înainte de a începe un război, se face mobilizarea rezerviştilor prin scrisori personale, tot astfel şi Dumnezeu prin chemări personale Îşi adună oamenii Săi, ca să se păstreze ceva aluat şi să se mântuiască făptura Sa.

Nu va lăsa Dumnezeu, dar trebuie ca şi noi să facem tot ce putem omeneşte, iar pentru ceea ce nu putem face omeneşte, să facem rugăciune ca să ajute Dumnezeu. [389]

---

[389] Ibidem, pp.337-378.

NE VORBEŞTE PĂRINTELE PAISIE AGHIORITUL

Părintele Paisie participa la suferinţele oamenilor şi le rezolva problemele. Un subiect care i-a preocupat în mod deosebit pe cei credincioşi în acea perioadă a fost cel al buletinelor de identitate. Încă mai înainte de apariţia acestei probleme, Stareţul a vorbit despre semnele timpurilor şi despre antihrist acolo unde a considerat că este bine. Iar după apariţia pe produse a codului barat ce conţine numărul 666 şi încercarea guvernului de a introduce noile buletine care aveau să conţină – aşa cum s-a dovedit după aceea – banda neagră, numărul 666 şi chipul diavolului, Stareţul a vorbit deschis tuturor.

Atunci era primejdios să vorbească cineva despre aceste subiecte, şi de frica înşelării, dar şi din pricina împotrivirilor pe care le-ar fi stârnit. Părinţii duhovnici cu o foarte bună pregătire teologică evitau să răspundă la întrebările credincioşilor şi trimiteau oameni să afle părerile Stareţului în această privinţă. La început s-a creat confuzie chiar şi în cadrul Bisericii, deoarece cu excepţia câtorva minţi luminate, unii – din fericire foarte puţini – propovăduiau părerile lor rătăcite, iar alţii rămâneau indiferenţi.

Atunci Stareţul a luat poziţie şi a vorbit foarte clar. Nu s-a limitat numai să răspundă la multele întrebări ale credincioşilor, ci în anul 1987 a scris cunoscuta epistolă: ,,Semnele vremurilor – 666''. Ea a fost primită cu bucurie de credincioşi şi chiar şi astăzi povăţuieşte pe mulţi. O mare parte dintre ei şi-au renegat părerile şi le-au primit pe cele ale Stareţului. Prevăzând că şi în viitor va fi trebuinţă de epistolă, a scris-o din nou, de data aceasta chiar cu mâna sa, şi a iscălit-o ca să nu fie schimbate convingerile lui, pe care le-a susţinut până la adormirea sa.

Tot ce a spus şi a scris este rod al rugăciunii, al sensibilităţii duhovniceşti şi al vestirii lăuntrice. Voia să trăim viaţă duhovnicească, să fim bine informaţi şi gata pentru jertfă şi mărturisire acolo unde este nevoie şi potrivit cu locul pe care îl deţine fiecare. Să nu fim nepăsători, dar nici să fim stăpâniţi de panică şi nelinişte.

Pe tinerii care îl întrebau dacă trebuie să se căsătorească în aceste vremuri apocaliptice, îi sfătuia să întemeieze familii şi să lucreze, pentru că şi în anii de prigoană creştinii au făcut la fel.

,,Anii în care trăim sunt grei, spunea Stareţul, şi va trebui să suferim, poate chiar să şi mărturisim în timpul furtunii care se va dezlănţui. Numai cel care va trăi duhovniceşte o va scoate la capăt. Să nu deznădăjduim! Aceşti ani grei sunt o binecuvântare, pentru că ne constrâng să trăim mai aproape de Hristos. Este o ocazie pentru mai multă nevoinţă. Acest război nu va mai fi cu arme, ci duhovnicesc, cu antihrist. Acesta va încerca să înşele ‹‹de va fi cu putinţă şi pe cei aleşi››. Toate vor fi controlate de fiara de la Bruxelles. După cartele şi buletin, vor înainta cu viclenie şi la pecetluire, îi vor constrânge pe oameni să se pecetluiască pe mână sau pe frunte. Numai cei care vor avea pecetea vor putea să cumpere, să vândă şi vor avea toate înlesnirile. Dar creştinii care nu vor primi pecetea vor fi chinuiţi. Pentru aceasta, încă de pe acum trebuie să se obişnuiască să trăiască simplu şi dacă pot, să aibă un ogoraş, puţini măslini sau vreun animal pentru nevoile familiei. Această strâmtorare va dura trei ani – trei ani şi jumătate. Dumnezeu nu va lăsa pe oameni fără ajutor.''

Stareţul respingea logica şi tactica unora care spuneau: ,,Şi ce dacă mă voi pecetlui? Îmi voi face şi semnul Crucii'' sau ,,Voi lua buletinul şi voi pune şi semnul Crucii pe el'' sau ,,În sinea mea nu mă voi lepăda''.

Despre aceasta Stareţul spunea: ,,Dacă creştinii de astăzi cu logica lor ar fi trăit în timpul prigoanelor, nu am fi avut astăzi nici un mucenic. Primii creştini nu foloseau deloc logica, ci rămâneau neclintiţi în mărturisirea lui Hristos şi ardeau de dorinţa pentru mucenicie. Le făgăduiau vrednicii şi le spuneau: ‹‹Spune numai că nu eşti creştin, iar în sinea ta crede în Dumnezeul tău›› sau ‹‹Aruncă puţină tămâie în foc şi fă-te că jertfeşti, iar după aceea poţi să nu mai jertfeşti›› sau ‹‹Fă-te că mănânci din cele jertfite idolilor, iar după aceea poţi să mănânci carne curată›› sau ‹‹Nu propovădui în acest loc, ci mergi în altă parte››. Dar cu nici una din acestea nu se lepădau de Hristos, ci alergau cu bucurie la mucenicie pentru El. Ardeau de dragoste dumnezeiască.

Biserica să ia o poziţie corectă. Să protesteze şi să ceară de la stat ca cel puţin să nu fie obligatoriu noul buletin. Să explice şi credincioşilor să înţeleagă că, dacă vor lua buletinul, aceasta va fi o cădere.''

În concluzie Stareţul credea că: ,,În spatele Comuniunii Europene se ascunde ***dictatura sioniştilor****. La o dictatură atât de înfiorătoare numai diavolul se putea gândi. Pecetluirea este lepădare. Chiar şi primirea buletinului este lepădare. Din moment ce există pe buletin simbolul diavolului 666 şi eu iscălesc înseamnă că sunt de acord cu acest lucru.*

Este foarte limpede că aceasta înseamnă lepădare. Te lepezi de Sfântul Botez şi pui altă pecete, adică te lepezi de pecetea lui Hristos şi o primeşti pe cea a diavolului. Altceva este cu bancnotele care au numărul 666 - ‹‹daţi cezarului cele ce sunt ale cezarului›› şi altceva buletinul care este ceva personal.

Chiar şi atunci când cineva primeşte să fie pecetluit dintr-o neştiinţă sau indiferenţă nejustificată, pierde dumnezeiescul har şi primeşte înrâurirea diavolească.''

În câteva cuvinte aceasta era poziţia Stareţului. A vorbit cu limpezime şi statornicie până la adormirea sa. Iar acum povăţuieşte şi învaţă prin scrierile lui. [390]

*

În anul 1988 s-a făcut tulburare în toată Grecia din pricina rulării filmului hulitor al lui Skorsese: ,,Ultima ispită'', după opera cu acelaşi nume a lui Kazanţakis (scriitor grec, care se declara în public ateu – n.a.).

Pe lângă împotrivirile izolate ale evlaviosului popor grec, Biserica a hotărât ca pe data de 6-7 noiembrie a aceluiaşi an să aibă loc un protest organizat. S-a cerut şi participarea Sfântului Munte. Dar destul de mulţi s-au împotrivit. Nu considerau a fi atât de duhovnicesc faptul de a se ocupa cu astfel de subiecte. Ei spuneau că mai degrabă desconsiderarea acestui film îi va micşora popularitatea.

Stareţul însă avea cu totul o altă părere. ,,În perioada iconoclasmului, spunea el, zece creştini au apărat cu tărie icoana lui Hristos ce era aşezată deasupra Porţii de Aur şi au suferit mucenicia pentru ea. Cu atât mai mult acum, când este hulită persoana lui Hristos, nu trebuie să rămânem nepăsători. Dacă noi ‹‹cei plini de discernământ›› şi ‹‹cunoscători›› am fi trăit pe atunci, am fi spus celor zece mucenici: ‹‹În felul acesta nu acţionaţi duhovniceşte. Mai bine nu-l băgaţi în seamă pe spătar, care urcă să dea jos icoana lui Hristos, iar când se va schimba situaţia, vom pune în locul ei altă icoană şi desigur una mai bizantină.›› Acest lucru este înfricoşător! Căderea, laşitatea şi aranjarea noastră le prezentăm ca pe o înfruntare mai duhovnicească.''

Stareţul considera protestul împotriva filmului hulitor ca pe o mărturisire de credinţă, pentru aceasta s-a grăbit să participe la lupta dusă de Biserică. În afară de îndemnurile lui personale, Stareţul, împreună cu alţi părinţi, a scris o cerere către Sfânta Mănăstire Kutlumuş,

---

[390] Ieromonahul Isaac, ***Viaţa Cuviosului Paisie Aghioritul***, Ed. Evanghelismos, Bucureşti, 2005, pp.281-284.

în care îşi exprima dorinţa ca părinţii aghioriţi să participe la protestul de la Tesalonic. Poziţia lui fermă a determinat pe cei din Conducerea Sfântului Munte să hotărască participarea oficială a unui mare număr de aghioriţi. Prezenţa Protosului Sfântului Munte, a celor mai mulţi dintre reprezentanţii mănăstirilor, egumeni şi o sută de aghioriţi, a pricinuit mult entuziasm şi emoţie mulţimii adunate. Un simţământ deosebit a pricinuit prezenţa Stareţului. Pe toată durata protestului a stat în picioare, în ciuda problemelor lui grave de sănătate. La sfârşit s-a primejduit să fie strivit datorită manifestărilor de evlavie ale mulţimii.

De asemenea au luat parte monahi şi monahii de la mănăstirile din afara Sfântului Munte. Acest protest organizat, precum şi rugăciunile tuturor şi mai ales ale Stareţului au adus repede rezultatul aşteptat. Guvernul a interzis rularea acestui film hulitor. *Astfel a fost înlăturată ,,ultima ispită''. Fie ca ea să fie ultima.* [391]

*

Stareţul avea o dragoste înnăscută şi un adânc respect pentru tradiţia Bisericii pe care au legiuit-o Sfinţii Părinţi. Era în adevăratul sens un ,,râvnitor pentru tradiţia patristică''. Se scârbea şi osândea orice tendinţă inovatoare, precum dorinţa unor preoţi de a nu purta reverenda, traducerea în limba vorbită a textelor liturgice, modificarea posturilor şi altele. Pentru el tradiţia Bisericii constituia subiectul preferat, mai ales tradiţia aghiorită, despre care ne este cuvântul. [Notă: În Sfântul Munte, în acest loc binecuvântat al neîncetatei doxologii a lui Dumnezeu, se păstrează cele mai de preţ odoare ale credinţei noastre: Brâul Maicii Domnului, părţi din Lemnul Sfintei Cruci, sfinte moaşte, icoane făcătoare de minuni, manuscrise şi multe alte odoare. Împreună cu acestea este învistierită şi tradiţia monahală veche de mai bine de o mie de ani, care este un mod de viaţă, de nevoinţă şi de adorare a lui Dumnezeu. Tot ceea ce au trăit Cuvioşii Părinţi din pustiile Egiptului, Sinaiului, Palestinei, Siriei dar şi din mănăstirile Olimpului, Bitiniei se păstrează astăzi nu numai în bibliotecile mănăstirilor aghiorite, în arhitectură, în muzică şi în tipic, dar şi în viaţa şi nevoinţa părinţilor aghioriţi. Liniştea, chiar şi neintrarea femeilor, sfinte moaşte, odoare, manuscrise se găsesc şi în alte părţi (Sfintele Locuri, Sinai), poate chiar mai valoroase, dar o tradiţie monahală neîntreruptă de atâtea veacuri, cu un număr atât de mare de monahi vieţuitori în toate formele de viaţă monahală, nu se găseşte nicăieri în afara Sfântului Munte. În această privinţă Sfântul Munte este unic. În vremea noastră a crescut grija pentru reînnoirea mănăstirilor, pentru restaurarea picturilor, pentru păstrarea şi asigurarea odoarelor aflate în ele. Dar, oare, pentru păstrarea şi înflorirea tradiţiei aghiorite se depune vreo strădanie?]

Încă de tânăr monah, Stareţul a căutat părinţi nevoitori sporiţi, păstrători ai tradiţiei aghiorite. Toate cele pe care le auzea şi le învăţa de la aceştia, se nevoia să le pună în practică. Mai târziu a scris unele dintre ele în cartea sa numită ,,Părinţi aghioriţi''. […] ,,Suntem datori, spunea el, să păstrăm tradiţia, simplitatea şi nevoinţa, ca să găsească ceva tinerii care vor veni după noi.'' […] Monahismul înseamnă mai ales tradiţie. Tânărul monah uceniceşte la un stareţ, pentru a învăţa modul de viaţă şi nevoinţă pe care povăţuitorul său duhovnicesc l-a primit de la părinţii de mai înainte. Şi astfel, din stareţ în stareţ, tradiţia monahală se transmite încă de la primii asceţi ai pustiei.

Părintele Paisie îi sfătuia pe tinerii dornici de viaţă monahală să meargă sau într-o mănăstire sau la un stareţ, cunoscător practic al vieţii monahale, încât să înveţe nu din cărţi, ci din practică. Căci, aşa cum spunea, ,,de la sine însuşi nu învaţă nimeni nimic. Iată, aceste pisicuţe sunt agere, pentru că au fost învăţate de mama lor. Cealaltă, sărmana, este orfană şi

---

[391] Ibidem, pp.287-288.

*nu-I bună de nimic, nu ştie să vâneze.'' Prin această comparaţie, voia să accentueze folosul ucenicie*i.

Îi îndemna pe tinerii monahi să cerceteze părinţi atoniţi bătrâni, să discute cu ei subiecte duhovniceşti şi să transcrie aceste discuţii. […] Pe de altă parte era împotriva cugetării lumeşti, a modului lumesc de cugetare, de viaţă şi de înfruntare a problemelor. ,,Cel mai rău dintre toate, spunea el, este duhul lumesc.'' Considera că acesta este cauza principală a slăbirii monahismului şi că el îl poate vătăma pe monah chiar mai mult decât diavolul.

Fireşte că pentru monahi lucrurile lumeşti sunt nepotrivite şi chiar foarte dăunătoare. Dar Stareţul considera că nici chiar creştinii ce trăiesc în lume, nu trebuie să aibă duh lumesc.

Cuvântul său, care era ca un ,,foc şi ca un ciocan care sfărâmă stânca'', deosebea şi despărţea duhul lumesc de cel monahal, chiar şi acolo unde alţii le amestecau. Avea o sensibilitate în această privinţă.

Constata cu tristeţe că ,,se observă astăzi o influenţă a lumii asupra monahismului. Aceasta este ce spun poorociile că în vremurile de pe urmă monahii vor deveni ca mirenii, iar mirenii ca dracii. Există însă şi excepţii.'' De aceea sfătuia: ,,Astăzi, când s-a slăbit monahismul, este trebuinţă de multă atenţie, ca să nu fie târât cineva de curent, deoarece răul se face încet-încet ţi astfel este târât fără să-şi dea seama. Duhul lumesc a intrat şi în mănăstiri. Adică monahul vrea să trăiască în desfătare şi să se sfinţească, dacă este cu putinţă, cu cât mai puţină osteneală.''

Ca un purtător şi propovăduitor al duhului patristic autentic, considera dăunătoare şi distrugătoare pentru monah răspândirea, neglijarea îndatoririlor sale duhovniceşti, grija exagerată pentru lucrările secundare ale vieţii monahale (rucodelie, construcţii), săvârşirea hramurilor cu mult fast, evitarea oboselii, căutarea desfătărilor şi a înlesnirilor. […]

Stareţul observa cu mâhnire că ,,astăzi există mult material, vin mulţi tineri ca să se facă monahi, dar aluatul este puţin. Nu suntem aşa cum ne vrea Dumnezeu, iar tinerii care vin, nu văd pilde. Lipseşte pilda vieţii.''

Stareţul suferea pentru starea generală a Sfântului Munte şi se lupta ca acest loc să rămână liniştit, duhovnicesc, străin de duhul lumesc, nu însă şi de iubirea de străini, nevătămat de înrâuririle lumeşti cele distrugătoare, pentru a continua să rămână sfânt şi să odrăslească sfinţi. ,,Se vor întoarce iarăşi la tradiţie, spunea plin de nădejde. Veţi vedea cum maşini luxoase vor ajunge ca nişte coteţuri şi tineri monahi locuind în peşteri.'' Voia ca monahul să se limiteze la cele absolut necesare şi să nu cheltuiască timp şi puteri pentru lucruri nefolositoare şi deşarte, rămânând astfel secătuit duhovniceşte. [392]

[392] Ibidem, pp.643-651.

FRAGMENTE DIN CÂTEVA CĂRŢI, DUPĂ O VIZITĂ ÎN SFÂNTUL MUNTE ATHOS DIN GRECIA

Sfântul Munte al Athonului (Athos – n.a.) este o peninsulă legată de pământul Greciei în partea dinspre miazăzi, având celelalte trei părţi scăldate de Marea Egee. Lungimea Sfântului Munte este de 60 km, iar lăţimea variază între 12 şi 18 km. Altitudinea vârfului Athonului este de 2040 de metri. […] Până la venirea Maicii Domnului aici, Sfântul Munte se afla în întunericul închinării la idoli. Se aflau multe capişti idoleşti, iar pe vârful Athonului se afla idolul Apolon, fiind făcut din aur şi având o înălţime uriaşă. Se spune că atunci când era luminat de soare, se vedea tocmai de la Constantinopol. La acest idol, veneau mulţi şi I se închinau, iar diavolii care locuiau în el răspundeau la întrebările lor, dar mai întâi trebuia să li se aducă jertfe, chiar pe unii din copiii lor. Şi acum se păstrează altare idoleşti, având pietre cu canal de scurgere a sângelui, pe care se junghiau copiii mici.

Despre încreştinarea Sfântului Munte se cunoaşte din tradiţie următoarele:

După înălţarea Domnului nostru Iisus Hristos la cer, Sfinţii Apostoli, împreună cu Maica Domnului, au aruncat sorţi să vadă ce parte a pământului li se va încredinţa pentru propovăduirea Evangheliei. Sorţii Maicii Domnului au căzut să meargă pe pământul Ivirului, care acum se numeşte Gruzia. Preasfânta s-a bucurat şi se pregătea de plecare, dar I s-a arătat îngerul Domnului şi i-a zis să nu se depărteze de Ierusalim, că ţara ce i-a căzut se va lumina mai târziu, iar acum să primească îngrijirea altui pământ, pe care i-l va arăta Domnul. Astfel, Maica Domnului a rămas în Ierusalim în casa preaiubitului ucenic al Domnului, Sfântul Apostol Ioan.

Plecarea ei a fost în felul următor: Lazăr, care a fost înviat de Mântuitorul Hristos a patra zi, se afla în insula Cipru, unde fusese hirotonit episcop de Sfântul Apostol Varnava. Fiind deci în Cipru, a dorit din tot sufletul s-o vadă pe Maica Domnului, dar ezita să meargă în Ierusalim, ferindu-se de ura evreilor, care căutau să-l omoare. Aşa că i-a scris Preasfintei Fecioare, rugând-o să vină în insula Cipru. Maica Domnului a răspuns că va veni, dar să-i trimită o corabie.

Când Maica Domnului împreună cu Sfântul Apostol Ioan călătoreau spre insula Cipru, din rânduiala lui Dumnezeu s-a ridicat o furtună pe mare şi corabia a fost dusă în apropierea Muntelui Atonului. Văzând frumuseţea locului, Preasfânta Fecioară a cerut Fiului ei să-i dăruiască acest munte, ca să-l aibă ca moştenire. Atunci, s-a auzit un glas zicând: ,,Primeşte acest loc ca moştenire şi în el îşi vor afla scăparea toţi care vor să se mântuiască''.

Coborând Maica Domnului împreună cu Sfântul Apostol Ioan la ţărm, diavolii care se aflau în idoli, au început să ţipe înfricoşaţi, fiind siliţi de puterea lui Dumnezeu: ,,Ieşiţi în întâmpinarea Mariei, Maica lui Dumnezeu, la limanul lui Climent!''. Poporul, mirându-se şi înspăimântându-se de cele ce auzea, a coborât la ţărm să vadă ce s-a întâmplat, întrebându-se ce fel de Dumnezeu a venit, fiind mai mare decât al lor. Idolul Apolon s-a prăbuşit şi s-a sfărâmat în mii de bucăţi. Aceasta i-a speriat şi mai mult. Ajungând la limanul lui Climent, au aflat pe Maica Domnului împreună cu Sfântul Apostol Ioan, care le-au vestit despre întruparea Fiului lui Dumnezeu, despre răstignirea, învierea şi înălţarea Lui la ceruri.

Auzind toate acestea, oamenii s-au închinat adevăratului Dumnezeu Iisus Hristos şi au mulţumit Maicii Domnului pentru acest mare dar. Apoi, s-au botezat cu toţii şi şi-au sfărâmat capiştile şi idolii dintr-însele. Maica Domnului i-a învăţat, i-a povăţuit şi le-a zis că ,,acest loc îmi este dat mie de Fiul şi Dumnezeul meu''. După care, binecuvântându-i, le-a zis: ***„Să fie darul lui Dumnezeu în locul acesta şi asupra celor ce vor vieţui aici cu credinţă şi cu bună***

cucernicie şi a celor ce vor păzi poruncile Fiului şi Dumnezeului meu. Şi toate cele pământeşti le vor avea cu îndestulare şi fără multă osteneală. Viaţă cerească li se va dărui lor şi mila Fiului meu nu se va ridica de la dânşii. Locului acestuia eu îi voi fi apărătoare şi fierbinte mijlocitoare către Dumnezeu şi pentru cei ce vor vieţui aici''. *Apoi s-a urcat din nou pe corabie, lăsându-i pe toţi cu lacrimi în ochi de bucurie pentru marele dar pe care-l primiseră, dar şi cu lacrimi de întristare pentru despărţirea de Maica lui Dumnezeu.*

După încreştinare, Sfântul Munte a ajuns aproape de pustiire. Când a rânduit Bunul Dumnezeu şi Preasfânta Lui Maică, au început să vină unii bărbaţi râvnitori, care s-au nevoit şi s-au sfinţit aici, precum a fost Sfântul Petru Atonitul, care a auzit din gura Maicii Domnului următoarea făgăduinţă: ***„Părinte, în Muntele Athonului va fi odihna ta! Pe acest Munte l-am ales eu dintre toate părţile pământului şi am hotărât să-l afierosesc spre a fi locuinţă călugărilor şi pustnicilor şi are să se numească <<sfânt>> şi câţi vor locui într-însul şi vor voi să se lupte cu duşmanul obştesc al omenirii, adică cu diavolul, eu însăşi voi lupta alături de ei, voi fi cu dânşii în toată viaţa lor, mă voi face lor ajutătoare nebiruită, îi voi învăţa cele ce se cuvine să le facă şi îi voi sfătui la cele ce se cuvine să nu le facă. Mă voi face lor mai înainte gânditor, doctor şi le voi purta de grijă, atât pentru hrana şi doctoria care întăresc şi folosesc trupul, cât şi pentru hrana şi doctoria care împuternicesc sufletul; şi nu-i voi lăsa să cadă de la bine şi de la fapta lor cea bună. Şi aceasta o voi face în viaţa lor; iar după moarte voi înfăţişa Fiului şi Dumnezeului meu pe aceia care cu iubire de Dumnezeu şi întru pocăinţă îşi vor săvârşi viaţa lor în muntele acesta şi le voi cere de la Dânsul desăvârşită iertare a păcatelor.''***

Această făgăduinţă nu o face altcineva, ci Preasfânta Maică a lui Dumnezeu, pentru cei care părăsesc toate şi vin în Sfântul Munte. O, cât de bogaţi suntem noi, cei care avem o astfel de Maică preabună şi preamilostivă!

Mai pe urmă, s-au construit multe mănăstiri, schituri, chilii şi colibe. Au fost perioade în care Sfântul Munte a cunoscut o mare înflorire. Începând cu primele decenii ale secolului al IX-lea, monahismul aghiorit intră într-o nouă fază. Muntele Athos îşi dobândeşte caracterul său de ţinut exclusiv monahal, cu graniţe bine determinate, cu organizare administrativă proprie şi cu capitala la Kareia.

În secolul al IX-lea, au trăit în Sfântul Munte două mari personalităţi: Sfântul Petru Atonitul, considerat unul dintre cei mai mari pustnici, şi Sfântul Eftimie din Tesalonic, care a întemeiat o lavră monahală pe la mijlocul secolului al IX-lea.

O altă mare personalitate a Sfântului Munte, care a pus bazele vieţii de obşte şi a zidit Mănăstirea Marea Lavră, a fost Sfântul Atanasie Atonitul.

Primul sigiliu împărătesc datează din anul 883, din care reiese strădania monahilor atoniţi de a-şi asigura caracterul monahal al peninsulei. Împăratul bizantin Vasile I Macedoneanul porunceşte ca să nu fie deranjaţi în nici un fel, de nimeni, călugării din Athos. În anul 943, graniţele Sfântului Munte sunt fixate definitiv, prin hotărâre împărătească, ele rămânând, în general, aceleaşi până astăzi.

Numărul călugărilor a variat în funcţie de evenimentele istorice, ajungând în anul 1920 până la aproximativ 10000: ruşi – 4800, greci – 3900, români – 500, bulgari – 500, sârbi – 150, georgieni – 50. În foarte scurt timp, din 1920 până în 1970, numărul lor a scăzut până la 1146, dar din 1974 începe să crească uşor, ajungând la ora actuală să fie în jur de 2500 de călugări.

În Sfântul Munte, au fost întotdeauna monahi de toate naţiile. Locuiau în aceleaşi mănăstiri fără să fie nevoie de mănăstiri separate. Domnitorii români – moldoveni şi munteni – au ajutat foarte mult Sfântul Munte, dar nu s-au gândit să înfiinţeze mănăstiri româneşti, ştiind

că ajută monahismul ortodox care este unul. Cu timpul, au apărut câteva mănăstiri şi schituri populate exclusiv de monahi din acelaşi neam, cum ar fi: ruşi – Sfântul Pantelimon -, sârbi – Hilandaru -, bulgari – Zografu şi români – Prodromul, Lacu.

Numărul mănăstirilor este stabilit la 20, iar al schiturilor la 12. Al chiliilor nu se ştie exact, deoarece multe au fost părăsite, iar altele s-au dărâmat.

Cele 20 de mănăstiri, în ordinea după care sunt aşezate în catalogul mănăstirilor atonite, sunt acestea: Marea Lavră, Vatopedu, Iviru, Hilandaru, Dionisiu, Cutlumuş, Pantocrator, Xeropotamu, Zografu, Dohiariu, Caracalu, Filoteu, Simonopetra, Sfântul Pavel, Stavronichita, Xenofont, Grigoriu, Esfigmenu, Sfântul Pantelimon (Russikon) şi Constamonitu. [393]

*

Dacă sfinţii îi mustrau pe păcătoşi şi pe necredincioşi, o făceau din porunca lui Dumnezeu, fiind datori să facă aceasta, potrivit insuflării Sfântului Duh, nu insuflării propriilor patimi şi a demonilor. Iar cel ce se hotărăşte, de capul lui, să-l acuze pe fratele sau să îi facă observaţie, acela arată limpede că se socoate mai înţelept şi mai virtuos decât cel acuzat de el, că lucrează sub înrâurirea patimii şi a amăgirii cugetelor demonice. *Se cuvine să ne aducem aminte de porunca Mântuitorului: ,,De ce vezi paiul din ochiul fratelui tău, şi bârna din ochiul tău nu o iei în seamă? Sau cum vei zice fratelui tău: Lasă să scot paiul din ochiul tău şi iată bârna este în ochiul tău? Făţarnice, scoate întâi bârna din ochiul tău şi atunci vei vedea să scoţi paiul din ochiul fratelui tău'' (Mat. 7, 3-5). Ce este aceasta – bârna? Este cugetarea trupească, groasă ca o bârnă, care răpeşte orice putere şi orice corectitudine puterii văzătoare dăruite de Ziditor minţii şi inimii. Omul mânat de cugetarea trupească nu poate nicicum să judece drept – nici despre propria lui stare lăuntrică, nici despre starea aproapelui. El judecă despre sine însuşi şi despre ceilalţi după felul în care îi apar ceilalţi pe dinafară, potrivit cugetării sale trupeşti – bineînţeles, greşit; şi de aceea l-a numit Cuvântul lui Dumnezeu, pe bună dreptate, făţarnic. Creştinul, după ce a fost tămăduit prin Cuvântul lui Dumnezeu şi Duhul lui Dumnezeu, primeşte o vedere dreaptă a propriei sale întocmiri sufleteşti şi a întocmirii sufleteşti a aproapelui. Cugetarea trupească, lovind ca o bârnă pe aproapele care a greşit, întotdeauna îl tulbură, nu arareori îl pierde, niciodată nu aduce şi nici nu poate aduce folos, nu are nici un pic de putere asupra păcatului. Dimpotrivă, cugetarea duhovnicească lucrează numai asupra neputinţei sufleteşti a aproapelui, miluindu-l, tămăduindu-l şi mântuindu-l.* [394]

*

Începutul înţelepciunii Dumnezeieşti este liniştea şi blândeţea, care ţin de măsura sufletului mare şi întărit, de cel mai trainic chip al cugetării şi poartă neputinţele omeneşti. […] În alt cuvânt Preacuviosul Isaac grăieşte: ,,Să nu urăşti pe păcătos, căci cu toţii suntem păcătoşi. Dacă tu pentru Dumnezeu te porneşti împotriva lui (a păcătosului), atunci varsă pentru el lacrimi. Dar pentru ce îl urăşti? Urăşte păcatele lui, iar pentru el roagă-te, şi prin aceasta te vei asemăna lui Hristos, care nu S-a mâniat asupra celor păcătoşi, ci se ruga pentru ei.'' […]

Să rostim cuvântul lui Dumnezeu înaintea fraţilor noştri cu cea mai mare smerenie şi evlavie cu putinţă, recunoscându-ne prea mici pentru această slujire şi păzindu-ne pe noi înşine de slava deşartă care îmboldeşte cu putere pe oamenii pătimaşi, atunci când învaţă pe fraţi. *[…]*

---

[393] Monahul Pimen Vlad, ***Sfântul Munte Athos Grădina Maicii Domnului***, Ediţia a II-a, Chilia <<Sfântului Mucenic Artemie>>, Schitul Lacu – Sfântul Munte Athos, pp.5-12.

[394] Sfântul Ignatie Briancianinov, ***Despre înşelare***, Ed. Anestis, Bucureşti, 2005, pp.11-12.

Să rostim cuvânt de zidire atunci când o cere trebuinţa de neînlăturat, nu ca nişte povăţuitori, ci ca unii care au nevoie de povăţuire şi sârguiesc a se împărtăşi de povăţuirea dată de Dumnezeu în Cuvântul Său cel Atotsfânt. *,,După darul pe care l-a primit fiecare'', glăsuieşte Sfântul Apostol Petru, ,,slujiţi unii altora, ca nişte buni iconomi ai harului celui de multe feluri al lui Dumnezeu. ,,Dacă vorbeşte cineva, cuvintele sale să fie ca ale lui Dumnezeu'', cu frică de Dumnezeu şi cu evlavie către cuvintele Dumnezeieşti; iar nu ca rostind cuvintele de la sine; dacă slujeşte cineva, slujba lui să fie ca din puterea pe care o dă Dumnezeu'', iar nu ca din puterea sa: ,,ca întru toate să se slăvească Dumnezeu, Iisus Hristos'' (1 Petru 4, 10-11). Cel ce lucrează de la sine, lucrează pentru slava deşartă, aducându-se pe sine, dimpreună cu cei care îl ascultă, jertfă satanei; cel ce lucrează de la Domnul, lucrează întru slava Domnului, săvârşind mântuirea sa şi pe a aproapelui prin Domnul, Singurul Mântuitor al oamenilor. Să ne temem a da începătorului vreo povaţă nechibzuită, care nu se întemeiază pe Cuvântul lui Dumnezeu şi pe înţelegerea duhovnicească a Cuvântului lui Dumnezeu.* *Mai bine să-ţi recunoşti neştiinţa, decât să te împăunezi cu ştiinţă vătămătoare de suflet.* [395]

*

Cea dintâi poruncă dată de Mântuitorul lumii tuturor oamenilor, fără deosebire, este porunca despre pocăinţă: ,,a început Iisus a propovădui şi a spune: pocăiţi-vă, că s-a apropiat Împărăţia cerurilor'' (Matei 4, 17). Porunca aceasta cuprinde, înmănunchează în sine toate celelalte porunci. Acelor oameni care nu pricepeau însemnătatea şi puterea pocăinţei, Mântuitorul le-a zis nu o dată: ,,Mergând, învăţaţi-vă ce înseamnă: Milă voiesc, iar nu jertfă'' (Matei 9, 13). Aceasta înseamnă că ***Domnul, milostivindu-Se de oamenii căzuţi şi pieriţi, le-a dăruit tuturor pocăinţa, ca singur mijloc de mântuire, întrucât toţi sunt cuprinşi de cădere şi de pieire****. El nu cere, nici nu doreşte de la ei jertfe de care nu sunt în stare, ci voieşte ca să se milostivească de ei înşişi, să-şi recunoască nenorocirea, slobozindu-se din ghearele ei prin pocăinţă. […]*

Nu este mântuire fără de pocăinţă, iar pocăinţă primesc de la Dumnezeu doar aceia care pentru primirea ei, îşi vor vinde toată averea lor, adică se vor lepăda de tot ce şi-au însuşit prin ,,părere'' (părerea de sine şi despre alţii – n.a.). […] Din această pricină, trebuie să veghem cu luare-aminte la noi înşine, ca ***să nu socotim că avem prin noi înşine vreo faptă bună, vreo însuşire vrednică de laudă sau înzestrare firească deosebită, şi chiar stare harică;*** *pe scurt,* ***să nu socotim că avem prin noi înşine ceva bun****. ,,Ce ai tu'', spune Apostolul, ,,pe care să nu-l fi primit'' (1 Cor. 4, 7) de la Dumnezeu? De la Dumnezeu avem şi viaţa, şi cea de-a doua naştere, şi toate însuşirile fireşti, toate darurile, atât sufleteşti cât şi trupeşti. Noi suntem datornicii lui Dumnezeu! Datoria noastră este cu neputinţă de plătit! […]*

Semnul de obşte al stărilor duhovniceşti este adânca smerenie şi smerită cugetare, unită cu gândul omului că este mai prejos decât toţi, cu dragostea evanghelică faţă de oricare semen, cu năzuinţa de a fi în însingurare. [396]

*

,,Nimeni să nu vă înşele printr-o prefăcută smerită-cugetare'' (Col. 2, 18), a spus Sfântul Apostol Pavel. Adevărata smerită-cugetare stă în ascultarea şi urmarea lui Hristos (Filip. 2, 5-8).

Adevărata smerită-cugetare este înţelegerea duhovnicească. Ea este un dar al lui Dumnezeu; ea este lucrarea harului Dumnezeiesc în mintea şi în inima omului. […] ***Smerenia***

[395] Ibidem, pp.14-37.
[396] Ibidem, pp.81-90.

nu se vede pe sine smerită. Dimpotrivă, ea vede în sine multă trufie. Ea se îngrijeşte ca să afle toate ramurile acesteia; aflându-le, descoperă că încă au mai rămas foarte multe de aflat.

Preacuviosul Macarie Egipteanul, pe care Biserica îl numeşte cel Mare, pentru virtuţile sale cele covârşitoare şi mai ales pentru adânca lui smerenie, Părinte purtător de semne şi purtător de Duh, a spus în înaltele, sfintele şi tainicele sale omilii că cel mai curat şi mai desăvârşit om are în sine ceva trufaş. (Omilia 7, cap.4). […] ***Smerenia nu se mânie niciodată, niciodată nu caută să placă oamenilor, nu se lasă în voia întristării, de nimic nu se înfricoşează.***

Poate, oare, să se lase în voia întristării cel care dinainte s-a recunoscut pe sine vrednic de tot necazul?

Poate să se teamă de nenorociri cel care dinainte s-a osândit pe sine la necazuri, cel care vede în acestea mijlocul mântuirii sale? [397]

*

Cel smerit nu e în stare să aibă răutate şi ură; el nu are vrăjmaşi. Dacă vreunul din oameni îi pricinuieşte necazuri, el vede în acest om o unealtă a dreptei judecăţi sau a proniei Dumnezeieşti. Cel smerit se încredinţează pe de-a-ntregul voii lui Dumnezeu. Cel smerit trăieşte nu cu propria lui viaţă, ci prin Dumnezeu. *Cel smerit este străin de nădăjduirea în sine, şi de aceea el caută neîncetat ajutorul lui Dumnezeu, neîncetat petrece în rugăciune. […]*

Nu judeca pe om după cele din afară ale sale; nu-ţi da cu părerea despre el că este trufaş, ori că este smerit. ,,Nu judecaţi după înfăţişare'', ci ,,după roadele lor îi veţi cunoaşte'' (In. 7, 24; Mt. 7, 16). ***<u>Domnul a poruncit să-i cunoaştem pe oameni după faptele lor, după purtarea lor, după urmările faptelor lor.</u>*** *,,Ştiu eu trufia şi răutatea inimii tale'' (1 Împ. 17, 28), i-a zis lui David aproapele său, dar Dumnezeu a dat mărturie pentru David: ,,Aflat-am pe David, robul Meu; cu untdelemnul cel sfânt al Meu l-am uns pe el'' (Ps. 88, 21). ,,Nu cum va căuta omul va vedea Domnul: <u>căci omul va căuta la faţă, iar Dumnezeu va căuta la inimă</u>'' (1 Împ. 16, 7).*

Judecătorii cei orbi socot adesea smerit pe cel făţarnic şi josnic, care caută să fie pe placul oamenilor: acesta este un hău al slavei deşarte. Dimpotrivă, acestor judecători neştiutori le pare trufaş cel care nu caută laude şi răsplătiri de la oameni, şi de aceea nu se târăşte înaintea oamenilor, ci este slugă adevărată a lui Dumnezeu … [398]

*

Ce poate fi mai minunat, mai desfătător decât iubirea de aproapele? A iubi este o fericire, a urî este un chin. Toată Legea şi prooroci, stau în iubirea către Dumnezeu şi către aproapele *(Mt. 22, 40). […] Dă cinstire aproapelui ca unui chip al lui Dumnezeu – cinstire care să fie în sufletul tău, nevăzută pentru ceilalţi, descoperită doar conştiinţei tale. Faptele pe care le săvârşeşti să fie, în chip tainic, pe potriva stării tale sufleteşti.*

Dă cinstire aproapelui, fără să iei seama la vârstă, fără să faci deosebire între bărbat şi femeie, fără să te uiţi la rangul pe care-l are în lume – şi iubirea sfântă va începe, treptat, să se facă arătată în inima ta. […] <u>Desăvârşirea creştină stă în desăvârşita iubire de aproapele. Desăvârşita iubire de aproapele stă în iubirea de Dumnezeu, care nu cunoaşte desăvârşire, întru care nu este sfârşit sporirii.</u> […]

Cel ce citeşte pe sfinţii scriitori se împărtăşeşte nemijlocit de Sfântul Duh Care locuieşte în ei şi grăieşte prin ei; cel ce citeşte scriitorii eretici, chiar dacă ar fi ele împodobite cu numele

---

[397] Ibidem, pp.99-105.
[398] Ibidem, pp.106-107.

de ,,sfinte'' de către adunătura lor eretică, se împărtăşeşte de duhul cel viclean al înşelării (Sfântul Petru Damaschinul). [399]

*

***,,Oricine se înalţă pe sine se va smeri, iar ce se smereşte pe sine se va înălţa''** (Luca 18, 14). […] Două sunt căile vieţii acesteia trecătoare, şi amândouă sunt hotărâtoare pentru veşnicie. Una este calea morţii şi a osândei veşnice, cealaltă a vieţii şi a fericirii veşnice. […] Una dintre aceste căi, mândria, este largă şi plăcută omului. Urmând-o, acesta se lasă pradă ispitei, urcă spre înălţimi ameţitoare, care pe nesimţite îl cufundă în bezna cea mai adâncă a iadului. Cealaltă cale, a smereniei, este îngustă, strâmtă şi anevoioasă. Pe ea omul merge cu ajutorul lui Dumnezeu, coboară prin multe necazuri şi umilinţe mai prejos decât dobitoacele, şi fără a simţi urcă până la înălţimile raiului, redobândind astfel asemănarea cu Dumnezeu.*

*Părintele, după cuvântul Sfinţilor, socoteşte **<u>mândria, primul păcat al lumii</u>**, ca fiind **izvorul patimilor, cheia păcatului, pricina căderii, tronul Satanei**, care a pus stăpânire pe împărăţia întunericului. […] Calităţile adevăratei smerenii sunt blândeţea, bunătatea, liniştea sufletească, calmul. Smerenia nu se bucură de laudele oamenilor, nici nu se necăjeşte din pricina umilinţelor pe care le îndură. Omul smerit nu se consideră păcătos, ci îşi recunoaşte păcătoşenia, nu în faţa oamenilor, ci înaintea lui Dumnezeu prin duhovnic. Trebuie să fim blânzi şi smeriţi cu inima prin spovedanie sinceră şi curată. […] Cel mândru nu ascultă de nimeni şi nu se supune nimănui. El se consideră stăpân şi toţi trebuie să asculte de el. Omul mândru este asemenea lui Satana. Cel smerit însă este slujitorul tuturor. El ascultă pe toţi, se consultă cu toţi, se sfătuieşte şi se supune tuturor. Smeritul este asemenea lui Dumnezeu.*

Leacuri împotriva mândriei sunt necazurile, bolile, ruina neaşteptată, moartea cuiva apropiat. Totuşi, adevăratul leac împotriva mândriei rămâne spovedania sinceră, curată şi completă.** […] **Spovedania este mama smereniei. [400]

*

Omul de astăzi nu doreşte să primească învăţăturile evanghelice. El nu iubeşte smerenia şi o priveşte cu ironie, socotind-o resemnare. Astfel, <u>valorile s-au amestecat, au fost inversate, aşa încât mândria, această rădăcină ucigătoare a tuturor patimilor este înălţată la rangul de cult, iar smerenia, maica tăcută a tuturor virtuţilor, este dată batjocurii</u>. Omul de astăzi s-a îndepărtat de Hristos mai mult decât oricând. DAR NU CERE, OARE, ACEST FAPT CA, ASTĂZI, MAI MULT DECÂT ORICÂND SĂ I SE VORBEASCĂ ACESTUIA DE DUMNEZEU? […]

Acela care se slăveşte pe sine, şi cea mai bună faptă de va săvârşi, nu are nici un folos din aceasta, de va căuta slava omenească.** Pentru aceea şi Iisus Hristos îi povăţuieşte pe ucenicii Săi: **<u>,,Luaţi aminte ca faptele dreptăţii voastre să nu le faceţi înaintea oamenilor ca să fiţi văzuţi de ei; astfel nu veţi avea plată de la Tatăl vostru Cel din ceruri. Deci, când faci milostenie, nu trâmbiţa înaintea ta, cum fac făţarnicii în sinagogi şi pe uliţe, ca să fie slăviţi de oameni; adevărat grăiesc vouă; şi-au luat plata lor. Tu însă, când faci milostenie, să nu ştie stânga ta ce face dreapta ta, ca milostenia ta să fie într-ascuns şi Tatăl tău, Care vede în ascuns, îţi va răsplăti ţie''</u>** (Matei 6, 1-4). Mântuitorul sugerează aceeaşi păzire atentă de slava deşartă şi în rugăciune, şi în post, precum şi îndeobşte în săvârşirea tuturor faptelor bune şi bineplăcute. […] **Mai bun este înaintea lui Dumnezeu păcătosul smerit decât dreptul mândru.

---

[399] Ibidem, pp.126-144.

[400] Pr. Costea Tănăsache, în Cuvânt înainte la vol. Arhim. Serafim Alexiev, ***Despre mândrie şi smerenie***, Ed. Cartea Ortodoxă, Bucureşti, 2004, pp.6-12.

Preaînţeleptul Solomun spune: ,,Toată inima semeaţă este urâciune înaintea Domnului; hotărât, ea nu va rămâne nepedepsită'' (Pilde 16, 5). [401]

*

Dacă va privi cu trezvie şi în adâncime, orice om îşi poate da seama că nu are nici un motiv să se laude, pentru că el nu are nimic al său; totul i-a fost dat. ***Numai păcatele sunt ale lui****, pentru că el le-a săvârşit, fără ajutor străin. Dar nu se poate spune acelaşi lucru şi despre virtuţi, pentru că* ***tot binele adevărat, bineplăcut lui Dumnezeu, se săvârşeşte cu ajutorul lui Dumnezeu, cu sprijinul harului****, care ni se împărtăşeşte prin Sfânta Taină a Botezului. ,,Fără Mine, spune Mântuitorul, nu puteţi face nimic'' (Ioan 15, 5). […] Omul slavei deşarte se mulţumeşte numai să iubească totul la propria lui persoană, pe când trufaşul este atât de îndrăgostit de sine încât nu numai că îşi admiră la nesfârşit propriile calităţi, dar chiar nu îi place aproape nimic din ceea ce vede la ceilalţi. El gândeşte despre sine că este cel mai deştept, cel mai vrednic, cel mai desăvârşit. Cel iubitor de slavă deşartă aşteaptă numai laude şi din ele se desfată; cel trufaş nu ştie de ce să se mai bucure: de laudele care îi sunt aduse sau de umilinţele pe care el le aruncă asupra celorlalţi. […] Cel trufaş este şi mânios. Iar cel mânios singur îşi aţâţă focul suferinţei lui. […]*

În societate, unde se dezbat unele probleme de interes general, cel trufaş se va da în vileag prin faptul că întotdeauna îi place să-şi impună propria părere. El este dispus oricând să se contrazică cu ceilalţi, găseşte întotdeauna ceva de obiectat, este mare maestru în critică, şi se simte extrem de jignit dacă tocmai el este cel criticat sau contrazis. Trufaşul iubeşte batjocura. Acesta găseşte întotdeauna la ceilalţi ceva să zeflemisească. […] Omul trufaş poate creşte în mândria sa până acolo încât să ajungă să batjocorească pe toţi şi pe toate, cu excepţia propriei persoane. [402]

*

Câţi scriitori, câţi filosofi, câţi politicieni, câţi cuceritori au uitat, orbiţi de mândrie, că, totuşi, şi ei sunt simpli muritori, şi au purces la săvârşirea de fapte măreţe şi peste puterile lor şi, înălţându-se împotriva lui Dumnezeu, şi-au sfârşit sărmana lor viaţă, unii în boli îngrozitoare, alţii complet distruşi, iar alţii în deplină umilinţă, nebuni, iar toţi dimpreună: în iad! Dumnezeu Însuşi celor mândri le stă împotrivă (Iacob 4, 6). […] Cel mândru nu va recunoaşte niciodată că este vinovat de ceva. […] Neamul omenesc, căzut, al veacului acestuia nu vrea să recunoască mândria ca păcat, ci o socoteşte a fi o virtute. ***Atât de mult a amestecat omul sensul cuvintelor, încât nu batjocoreşte mândria satanică, ci smerenia.*** *[…] Orice om, astăzi, trebuie să aibă ca ţel propria sa demnitate, să-şi apere propria persoană.* ***Dar dincolo de toate aceste cuvinte – cinste, demnitate, ambiţie – se ascunde mândria nebunească.*** *[…]*

Precum iubeşte diavolul aurul, aşa şi cel mândru îşi apără patima ce se ascunde înlăuntrul lui. Acesta nu rabdă, cum am spus, nici o mustrare. […] ,,Cei mândri sunt neliniştiţi, au duhul pornit într-o dispoziţie războinică. Dacă totul se desfăşoară în favoarea lor, ei se înalţă până la ceruri. Dacă vreun necaz se abate asupra lor, cârtesc groaznic şi îi învinovăţesc pe toţi. Dacă li se întâmplă vreo nenorocire se pornesc chiar a-L huli pe Dumnezeu.'' Cel mândru este antihrist, luptă împotriva lui Dumnezeu. […] Pedeapsa ce se abate asupra celui mândru este prăbuşirea lui. Mândria poate să se strecoare şi în viaţa duhovnicească înaltă a creştinului şi să nimicească toate faptele lui bune şi înaltele virtuţi dobândite. [403]

*

[401] Arhim. Serafim Alexiev, op.cit., pp.15-38.
[402] Ibidem, pp.40-50.
[403] Ibidem, pp.54-62.

În deplină opoziţie cu mândria stă smerenia. ***Precum mândria este izvorul tuturor patimilor, tot astfel şi smerenia este maica tuturor virtuţilor.*** *[…] Una din cele dintâi calităţi ale smereniei este blândeţea. Omul cu adevărat smerit este blând, nu numai atunci când toţi sunt atenţi şi amabili cu el, ci şi atunci când este hulit şi ponegrit. El nu se tulbură, nu se înfurie, ci toate le rabdă în tăcere. […] Omul smerit îşi vede permanent neajunsurile. El nu osândeşte pe nimeni, nu cercetează păcatele celorlalţi, nu ia în batjocură, se socoteşte pe sine ca fiind cel mai rău dintre toţi oamenii. […] Omul smerit se teme de laude, în care se ascund atâtea primejdii pentru suflet! El caută adâncimile umilinţei şi acolo se simte bine. Un astfel de om nu vorbeşte mult, nu doreşte să-şi arate înţelepciunea, ci tace şi răspunde cu blândeţe. […]*

Omul smerit nu se tulbură din pricina cuvintelor bune pe care lumea le spune despre el: de este lăudat, nu socoteşte că lauda i se cuvine lui, căci simte că nu înseamnă nimic. De este vorbit de rău, el se socoteşte pe sine a fi mult mai rău şi îşi spune în cugetul său: ,,Ei nu mă cunosc, căci altminteri şi mai rău ar vorbi despre mine''. Dacă este clevetit şi osândit nu se nelinişteşte şi nu-şi caută îndreptăţire, căci se gândeşte la judecata lui Dumnezeu, unde vor fi judecate după moarte nu numai faptele, ci şi gândurile oamenilor. […]

Ca pildă de înaltă smerenie şi nemânie, Sfântul Serafim ni-l zugrăveşte pe Sfântul Grigorie al Neocezareei. Aflându-se odată într-un loc public, o oarecare desfrânată a început a-i cere plată pentru păcatul pe care, chipurile, acesta îl săvârşise cu ea. Fără mânie, sfântul spuse cu blândeţe unuia dintre însoţitorii săi: ,,Plăteşte-i degrabă preţul pe care îl cere!'' De îndată ce primi plata necuvenită femeia a fost grabnic luată în stăpânire de un duh rău. Atunci, sfântul, răspunzând la rău cu bine, a alungat prin rugăciune duhul din ea. [404]

*

Într-o mănăstire vieţuia un părinte sfânt pe nume Agaton, vestit prin virtuţile sale: smerenie şi răbdare. Odată, au venit la el câţiva fraţi hotărâţi a-l ispiti. Aceştia îi spun: ,,Părinte, mulţi vorbesc despre cuvioşia ta că eşti clevetitor şi că neîncetat osândeşti pe semeni.'' A cugetat bătrânul în sinea sa la acestea şi zise în gândul său: ,,Oare, nu am osândit niciodată, măcar în gând, pe fraţii mei?'' şi le-a răspuns: ,,Adevărat este că sunt clevetitor şi osândesc!'' ,,Mai mult de cât aceasta, eşti şi desfrânat!'', au continuat fraţii. Sfântul Agaton şi-a amintit atunci de cuvintele Domnului: ,,că oricine se uită la femeie, poftind-o a şi săvârşit adulter cu ea în inima lui'' (Matei 5, 28) şi a recunoscut smerit: ,,Adevărat este, sunt desfrânat!'' Astfel, fraţii au înşirat multe păcate, învinuind pe Sfântul Agaton că le-a săvârşit, şi de care acesta se recunoştea deplin vinovat. În cele din urmă, fraţii i-au spus sfântului: ,,nu vom ascunde de tine şi aceasta, că mulţi socotesc că eşti şi eretic!'' Atunci ochii smeriţi ai sfântului s-au aprins de râvnă dumnezeiască, iar acesta, cu mâna ridicată, le zise: ,,Nu! Viu este Dumnezeu! Martor îmi este că nu sunt eretic!'' S-au mirat fraţii de acest răspuns energic, neaşteptat, şi l-au rugat pe bătrân să-i lămurească de ce a încredinţat la toate învinuirile dintâi, iar pe ultima a respins-o atât de hotărât. Atunci, Sfântul Agaton le-a spus: ,,Păcatele cele dintâi de care m-aţi învinuit le-am primit ca să dobândesc smerenie şi pentru ca voi să nu aveţi o părere înaltă despre mine; pe cel din urmă însă, l-am respins pentru că erezia este îndepărtare de Dumnezeu, iar eu păzesc credinţa sfântă, ca să nu pier împreună cu ereticii!'' [405]

*

Treapta cea dintâi a smereniei este să te supui faţă de mai marii tăi şi să nu te înalţi peste cei mai mici ca tine. […] Mândria este răzvrătire. Ea nu se supune nimănui, şi astfel se arată a fi nimicitoare a rânduielii sociale. Smerenia, dimpotrivă, încă din cele dintâi manifestări ale ei

[404] Ibidem, pp.73-81.
[405] Ibidem, pp.83-84.

se impune ca temelie solidă pe care se întemeiază împreuna vieţuire a oamenilor. […] Cât de mulţi sunt cei care se împotrivesc stăpânirii: aceştia sunt elevii neascultători la şcoală, cetăţenii nedisciplinaţi, creştinii ce nu ascultă de Biserică. Toţi aceia care într-un fel sau altul se împotrivesc oricărei forme de autoritate sunt încă departe de adevărata smerenie.

A doua treaptă a smereniei este să fim supuşi celor egali nouă şi să nu ne înălţăm înaintea celor mai mici decât noi. […] A treia treaptă, şi cea mai înaltă, a smereniei, o urcăm atunci când ne supunem şi celor mai mici decât noi şi ne socotim a fi nimic, că suntem asemenea dobitoacelor, nevrednici să ne aflăm printre oameni. […]

Oamenii au dat smereniei diferite numiri rele, menite a o batjocori şi a o face respingătoare printre oameni. Este numită resemnare, lipsă de caracter (sau de personalitate, de stimă de sine, de încredere în sine – n.a), apatie, ş.a. Toate aceste numiri arată necunoaşterea de care dau dovadă cei care dispreţuiesc smerenia în felul acesta. De fapt, în smerenie se ascunde o măreţie deosebită. Sfântul Isaac Sirul o numeşte ,,veşmânt al lui Dumnezeu'' (atribut dumnezeiesc, după cum mândria este diavolească - n.a.) […] ***Oamenii preţuiesc bogăţia, iar Dumnezeu sufletul smerit.*** *[…] Smerenia este calea cea mai scurtă către mântuire. Bineînţeles, nevoinţele şi faptele bune nu sunt lipsite de valoare. Ele pot iuţi dobândirea mântuirii şi ne pot învrednici să dobândim milă şi mai mare de la Dumnezeu, însă numai dacă acestea sunt împletite cu smerenia. Fără de aceasta (smerenia) ele nu ne sunt de nici o trebuinţă. Smerenia este sarea virtuţilor.* [406]

*

De smerenie este legat un minunat paradox: cu cât un om devine mai virtuos, cu atât se simte mai păcătos. Dar nu vedem, oare, acelaşi paradox şi în cazul mândriei, numai că întors spre partea păcatului? Cu cât se mândreşte omul mai mult, şi astfel păcătuind, cu atât se socoteşte pe sine mai drept. Înţeleptul Pascal a înţeles nemaipomenit acest lucru şi l-a exprimat astfel: ,,Există numai două feluri de oameni: unii drepţi, care se socotesc pe sine păcătoşi, şi alţii, păcătoşi, care se socotesc a fi drepţi''. […]

Dar pe lângă adevărata smerenie există şi o falsă smerenie. Aceasta este ,,smerenia'' deşartă, care îşi aruncă privirea de jur împrejur ca să vadă dacă a zărit-o cineva, dacă se vorbeşte despre ea, sau este pizmuită. Ea nu este altceva decât mândrie înveşmântată în haine smerite. Numai pe dinafară are înfăţişarea smereniei, însă pe dinăuntru clocotesc toate patimile. […] falsul smerit caută, printr-o părută evlavie, slava omenească. El a observat că smerenia aduce laude şi cinstiri celor care o au şi şi-a pus, astfel, masca smereniei, spre a se mări şi el în felul acesta. Un astfel de om arată că nu a înţeles nimic din esenţa smereniei. Lui îi place să spună despre sine: ,,Oh, eu păcătosul, oh, eu nevrednicul!'' Dar în acelaşi timp aşteaptă ca ceilalţi să se împotrivească şi să spună că nu este adevărat, că nu este păcătos. Iar dacă este contrazis se simte bine. Dar dacă ceilalţi sunt de acord cu el şi îi spun: ,,Deci tu însuţi recunoşti că eşti păcătos! Deci sunt adevărate cele ce se spun despre tine?'', de îndată se arată a fi nemulţumit, jignit şi începe a întreba: ,,Dar ce se spune despre mine?'' O astfel de smerenie nu este mântuitoare, ci făţarnică şi de aceea este socotită a fi o smerenie mai rea decât mândria. ,,Nu cel ce se huleşte pe sine dă dovadă de smerită cugetare'', spune Sfântul Ioan Scărarul ,,ci acela care văzându-se hulit de altul, dragostea lui faţă de acesta nu se micşorează''. [407]

*

Foarte frumos a caracterizat falsa smerenie Sfântul Tihon de Zadonsk. El spune: ,,Există oameni care pe dinafară se arată smeriţi, însă pe dinăuntru nu sunt aşa. Mulţi renunţă la

[406] Ibidem, pp.83-99.
[407] Ibidem, pp.103-108.

diferitele trepte şi titluri ale lumii acesteia, dar nu vor să renunţe la buna părere pe care o au despre ei înşişi; se leapădă de cinstirile şi funcţiile lumeşti, dar vor să culeagă cinstiri pentru sfinţenia lor. Multora nu le este ruşine să se numească pe sine păcătoşi înaintea oamenilor, sau chiar cei mai păcătoşi dintre toţi, însă nu vor să audă aceste cuvinte de la alţii şi de aceea se numesc astfel numai cu gura. Alţii îşi îndoaie spatele ca o seceră, dar înăuntrul lor se înalţă cu cugetul. Alţii se pleacă până la pământ înaintea fraţilor, dar rămân neclintiţi în inimile lor. Un altul poartă rasă sfâşiată, dar nu vrea să-şi sfâşie inima. Mulţi vorbesc puţin şi cu voce scăzută, iar alţii chiar nu vorbesc deloc, dar în inimile lor îi hulesc neîncetat pe semenii lor. […] Astfel de oameni sunt asemenea unui burduf, umflat cu aer, care pare plin cu ceva, însă când este golit de aer devine limpede că a fost gol. Sau, după cuvintele lui Hristos, ''aceştia seamănă cu nişte morminte văruite, care pe dinafară se arată frumoase, înăuntru însă sunt pline de oase de morţi şi de toată necurăţia'' (Matei 23, 27). [408]

*

*,,**Prin multe suferinţe trebuie să intrăm în împărăţia lui Dumnezeu**''. (F. Ap. 14, 22) […] ,,Virtutea care nu este pusă în lucrare va dispare repede sub influenţa diferitelor împrejurări.'' […] ,,Prin nimic altceva nu se aseamănă omul mai mult cu Dumnezeu decât prin facerea de bine.'' (Sfântul Grigorie Teologul) […] ,,Este o foarte mare uşurare faptul de a nu fi stăpânit de dorinţa bogăţiei şi de a te însoţi cu săracii. Aceştia sunt cei mai bogaţi, adică cei care au călcat în picioare şi au înăbuşit dorinţa de bogăţie.'' […] ,,**Adevărata robie este atunci când omul trăieşte în păcat, în timp ce adevărata libertate este virtutea**''. […] ,,Nimic nu naşte în suflet atât de mult semeţia, mândria prostească şi aroganţa, precum banii mulţi''. (Sfântul Ioan Gură de Aur) […] ,,Domnul îl iubeşte pe cel care vrea cu adevărat să se mântuiască şi care nu se împotriveşte medicamentelor trimise de El. Iar acestea sunt durerile şi întristările pe care ni le trimite Dumnezeu prin feluritele nenorociri.'' (Sfântul Maxim Mărturisitorul) […] ,,Virtute nu ai atunci când nu poţi păcătui, ci atunci când nu vrei să păcătuieşti''. (Sfântul Ambrozie) […] ,,Există ceva mai rău decât păcatul şi anume aroganţa virtuţii''. (Fericitul Augustin) […] ,,Dacă vrei să nu pui în primejdie mântuirea sufletului tău, să eviţi în tot chipul a judeca pe alţii. Prin faptul de a nu judeca pe nimeni şi a rămâne tăcut îţi păstrezi pacea. Atunci când omul se află într-o astfel de stare, primeşte descoperiri dumnezeieşti.'' (Sfântul Serafim de Sarov) […] ,,Cel care nu va înţelege că este neajutorat de oameni şi singur în această lume, nu se va smeri. Iar cel care nu se va smeri, nu va fi miluit. Întristarea minţii ne apropie de Dumnezeu. De aceea nu doresc nici un confort, ci numai inimă zdrobită.'' (Fotie Kontoglu) […] ,,**Suntem datori să facem fapte bune fără scopuri egoiste, fără dorinţa de a le face arătate. Nu trebuie să cercetăm viaţa şi caracterul celui pe care vrem să-l ajutăm. Tocmai de aceea se numeşte milostenie, pentru că se dă şi celor nevrednici. Dacă vom cerceta prea mult pe oamenii cărora vrem să le dăm milostenie, la fel ne va face şi nouă Dumnezeu**''. […] ,,Nimic nu întărâtă atât de mult pe Dumnezeu ca nemilostivirea''. […] ,,Nimic nu-L bucură atât de mult pe Dumnezeu, ca atunci când suferim cu multă mărime de suflet pentru semenii noştri care suferă''. (de la diferiţi scriitori)* [409]

*

Atunci când vrei să începi o lucrare plăcută lui Dumnezeu, mai întâi să te pregăteşti împotriva ispitelor care te vor afla şi să nu şovăi deloc. Căci vrăjmaşul are obicei, atunci când vede pe cineva că începe cu credinţă fierbinte o lucrare bună şi mântuitoare, să-l împiedice cu diferite ispite înfricoşătoare, ca, din pricina lor, să se răcească râvna lui şi să nu mai aibă vreo

---

[408] Ibidem, pp.110-111.

[409] ***Picături de înţelepciune***, Ed. <<Evanghelismos>>, Bucureşti, 2007, pp.6-56.

dorinţă de a se îndeletnici cu vreo lucrare plăcută lui Dumnezeu. […] Sfântul Ioan spune că este un lucru obişnuit ca virtutea să fie supusă încercărilor. […]

Oamenii vin la cunoştinţa cea adevărată atunci când Dumnezeu Îşi retrage puterea Sa, făcându-i astfel să-şi simtă propria lor slăbiciune, greutatea încercărilor şi viclenia vrăjmaşului. Atunci ei înţeleg cu cine au a se lupta, cât de slabă este firea lor omenească şi cum îi păzeşte puterea dumnezeiască. *Îşi vor da seama cât de mult au sporit în virtute şi că fără puterea lui Dumnezeu sunt neputincioşi în faţa oricărei patimi. Iar aceasta o face Dumnezeu ca ei să dobândească din toate aceste experienţe neplăcute adevărata smerenie şi să se apropie de El, aşteptând ajutorul Lui întru rugăciune stăruitoare.* [410]

*

Fratele meu, ori de câte ori păcătuim, să ştii că Îl jignim şi Îl dispreţuim pe Dumnezeu şi ne răsculăm împotriva Ziditorului nostru. De aceea să nu ne plângem dacă viaţa noastră este plină de mâhniri, încercări şi boli. […] ***Dacă ne vom osândi pe noi înşine, ne vom mântui.*** *[…] Să-ţi aduci aminte întotdeauna de păcatele tale, pentru că în acest chip vei evita să cazi iarăşi în aceleaşi păcate. Sfinţitul Augustin spune: Dacă vrei ca Dumnezeu să treacă cu vederea păcatele tale, trebuie să le ai înaintea ta pururi şi să plângi pentru ele. […] ,,Păcatul este şarpe purtător de moarte care mistuie măruntaiele noastre atunci când rămâne multă vreme înlăuntrul nostru. […] un singur păcat, atunci când rămâne nemărturisit, este în stare să ducă pe om la pierzarea sufletului''.* [411]

*

Aşa cum vom vedea, boala, care fie se datorește păcatului, fie altei pricini, este un mijloc de tămăduire şi curăţire a sufletului. […] Bolile care ne cuprind sunt, de obicei, rodul păcatelor noastre. […] Fiindcă Domnul cunoştea bine că boala trupului era o consecinţă a bolii sufletului, a vindecat mai întâi sufletul paraliticului (din Capernaum – n.a), dându-i iertarea păcatelor şi apoi a urmat vindecarea trupului. […] Într-adevăr, boala îl întristează pe om, îl smereşte şi îl face să-şi aducă aminte de Dumnezeu. Şi astfel, scăpând la Dumnezeu, împreună cu sănătatea trupului dobândeşte şi pe cea a sufletului său. […] Dar această mică întristare ne face fericiţi, deoarece aduce cu sine dumnezeiasca înţelepţire. Iar martor este proorocul David care spune: Fericit este omul pe care îl vei certa, Doamne. […] Ce spune Sfânta Scriptură? ***,,Domnul ceartă pe cel pe care-l iubeşte''.*** *[…]*

Viaţa noastră este plină de mâhniri. Omul care înfruntă greutăţile vieţii sale fără credinţă şi nădejde în Dumnezeu trăieşte într-o continuă nelinişte. Dimpotrivă, cel care îşi încredinţează viaţa sa dragostei lui Dumnezeu trăieşte în mijlocul păcii. Sfinţii spun că tulburarea nu se datorează schimbării bruşte a stărilor (exterioare), ci se datorează nouă şi gândurilor noastre. Dacă acestea sunt corecte, chiar de s-ar ridica de peste tot valuri, vom fi liniştiţi mereu.

Este firesc ca omul care nu scapă la Dumnezeu să se neliniştească, să se chinuiască, să fie nemulţumit, să se certe cu toţi şi, în cele din urmă, această stare să se manifeste printr-o boală trupească sau sufletească. […] Boala este o cercetare a omului de către Dumnezeu. Ea este o manifestare a dragostei Lui, care are drept scop vindecarea sufletului de boala păcatului. Dumnezeu dă bolile pentru sănătatea sufletului, spun Sfinţii Părinţi. [412]

---

[410] Sfântul Isaac Sirul, ***Despre ispite, întristări, dureri şi răbdare***, Ed. <<Evanghelismos>>, Bucureşti, 2007, pp.16-43.

[411] Ieromonahul Cosma, ***Greşit-am Ţie, Dumnezeul meu, primeşte-mă pe mine cel ce mă pocăiesc!***, Ed. <<Evanghelismos>>, Bucureşti, 2007, pp.8-72.

[412] Ieromonahul Grigorie, ***Bolile şi credinciosul***, Ed. <<Evanghelismos>>, Bucureşti, 2007, pp.3-18.

STILISMUL SAU EREZIA SCHISMATICĂ (A UNORA DINTRE CEI CE ŢIN CALENDARUL VECHI) SUBMINEAZĂ UNITATEA BISERICII ORTODOXE

Şi astăzi, fraţilor, împărtăşirea canonică pe care o au între ele Bisericile Ortodoxe se păstrează (slavă lui Dumnezeu) neatinsă şi neclintită, în ciuda diferenţelor serioase existente în privinţa prăznuirilor. Frăţiile Voastre (este dureros a o spune, dar este necesar) vă aflaţi în afara acestei împărtăşiri canonice. Nu uitaţi că Bisericile care păstrează Calendarul vechi au legături canonice nu cu Dumneavoastră, ci cu Biserica Greciei, care ţine calendarul nou. Aceasta înseamnă una din două: ori Biserica Greciei nu este rău slăvitoare şi schismatică, ori toată Biserica Ortodoxă de pretutindeni este schismatică şi este sub înşelăciune, deoarece are împărtăşire cu o Biserică schismatică şi rău slăvitoare […] Vreţi oare să pretindeţi că pe toată planeta noastră nimeni în afară de voi nu păstrează adevărul şi Ortodoxia? […] Nu mai vorbiţi de Ierusalim, nu invocaţi Antiohia, nu arătaţi Rusia, nu citaţi Serbia, nu vă referiţi la Sfântul Munte, deoarece şi Ierusalimul şi Antiohia şi Rusia şi Serbia şi Sfântul Munte Athos împreună-liturghisesc cu Biserica Greciei schimbând cu ea Scrisori de pace şi praznicale, considerând cu desăvârşire valabile Tainele ei şi pomenind-o în Diptice. […]

Aşadar, nu cerem să părăsiţi calendarul vechi, ci cerem şi recomandăm, sau mai degrabă rugăm şi implorăm, mişcaţi de adâncă durere de suflet pentru despărţirea Bisericii, să primiţi pomenirea episcopilor Bisericii Greciei. Şi atunci: Va fi unită canonic Biserica Greciei, existând deosebire numai în data prăznuirii sărbătorilor (în timp ce astăzi există şi deosebire în data prăznuirii sărbătorilor, şi despărţire canonică).

Va fi unită canonic întreaga Biserică Ortodoxă… [413]

*

Cei care ţin calendarul vechi (din Grecia – n.a.), fratele meu, au lepădat nu unul sau doi episcopi, ci o întreagă Biserică locală (cea a Greciei), cu care toate Bisericile Ortodoxe n-au încetat, nici pentru o clipă să aibă legături canonice. Astfel s-au declarat pe ei înşişi SUPERbiserică… (zelotişti – n.a.) Desigur, se poate să-şi păstreze calendarul vechi, imitând atâtea alte Biserici Ortodoxe şi în aceasta, adică să nu lepede Biserica Greciei […] stiliştii au lepădat Biserica Greciei din 1924 ca fiind schismatică […]

Cu patruzeci de ani în urmă, Patriarhul României, Miron Cristea, ajutat de prim-ministrul ţării, a silit pe episcopii României să prăznuiască Paştele împreună cu papistaşii. Cei mai mulţi episcopi s-au supus. Foarte puţini nu s-au supus şi au prăznuit Paştele ortodox. Din fericire, nu a avut loc schismă. Patriarhul, văzând împotrivirea, nu a îndrăznit să mai stăruie. Rezultatul a fost că au trecut de atunci patruzeci de ani, îndrăzneala patriarhului a avut un sfârşit neînsemnat (pentru Biserica Ortodoxă Română, dar nu şi pentru sine, pentru că a fost chemat la Domnul, să dea socoteală… - n.a.) şi a fost uitată – în timp ce schisma, dacă s-ar fi făcut, s-ar fi perpetuat, înviforând cumplit Biserica României. […] Orice împotrivire care nu duce la schismă este justificată. […] Părintele Justin (Popovici, arhimandrit sârb – n.a.) strigă că trei sunt stadiile căderii omenirii: ,,Adam – Iuda – Papa''. Şi cu toate acestea acest mare bărbat nu s-a gândit să se rupă de Biserica Sârbă, deşi ea se împărtăşeşte cu patriarhul Atenagora (adept al ecumenismului – n.a.). […]

---

[413] ,,Trei ierarhi'', martie 1959, în vol. Arhim. Epifanie TEODOROPULOS, ***Cele două extreme. Ecumenismul şi Stilismul.*** *(Reeditare de articole şi epistole*), Ed. ‹‹Evanghelismos››, Bucureşti, 2006, pp.78-80.

Priveşte la iubiţii stilişti! Uniţi au fost numai atunci când s-au despărţit de Biserică, dar foarte curând s-au împărţit. Astăzi în câte grupări nu sunt împărţiţi? Poate în mai mult de şapte-opt. Şi deşi toţi cugetă aceleaşi, fiecare grupare îi vede pe ceilalţi ca pe nişte trădători ai ,,Luptei''. Au ieşit din Biserica Greciei şi au fondat ,,Biserica Adevăraţilor Creştini Ortodocşi'', deoarece ,,schimbarea calendarului a venit în contradicţie cu Sfintele Canoane''. Se aştepta de la ei respectarea cu multă evlavie a Sfintelor Canoane. Dar ei, pentru a-şi menţine ,,Biserica'', au încălcat o mulţime de Sfinte Canoane. (Adu-ţi aminte câte am scris că au fost încălcate numai prin hirotonia lui Acachie). Să se observe numai acest paradox: deşi stiliştii şi-au fondat ,,biserica'' numai din dorinţa de a respecta Sfintele Canoane, totuşi atunci când apărarea ei (a ,,bisericii'') a cerut încălcarea Sfintelor Canoane, n-au ezitat deloc să le încalce. [414]

*

Stiliştii sunt responsabili nu pentru că au păstrat calendarul vechi, ci pentru că au proclamat Biserica Greciei drept schismatică şi au rupt legătura canonică cu ea. […] Aşadar, părinte Nicodim, toţi cei care, înfricoşaţi de ecumenism, au trecut la stilişti nu au făcut altceva decât să fugă de o erezie şi să cadă în alta. Desigur, unii ca aceştia nu îşi dau seama că au căzut în erezie, dar aceasta nu schimbă deloc lucrurile. […] Ce este erezia, iubite părinte Nicodim? Falsificarea Credinţei. Dar ce este falsificarea Credinţei? Încălcarea dogmelor? Desigur, şi aceasta este falsificare a credinţei, dar nu numai aceasta. Falsificare a credinţei este şi transformarea în dogme de credinţă a unor lucruri care de fapt nu sunt aşa. […]

Bună şi sfântă este, părinte Nicodime, uniformitatea calendaristică (care de fapt nu a existat niciodată în toată Biserica), dar ea nu este o dogmă de credinţă, nu este o condiţie de mântuire. ,,Nu!'' strigă stiliştii. ,,Ruptura uniformităţii calendaristice (când, oare, a cunoscut Biserica o desăvârşită uniformitate calendaristică?) a lipsit Biserica de har, a făcut (auzi şi te înfricoşează!) ca Tainele ei să nu mai fie valabile şi, prin urmare, cei de pe stilul nou (calendarul iulian îndreptat, datorită unor calcule ce ţin de astronomie, de timpul ce se adaugă prin anii bisecţi – n.a.) sunt lipsiţi de har, adică în afara mântuirii''.

Acest argument groaznic, frate Nicodime, constituie o înfricoşătoare erezie şi hulă împotriva Sfântului Duh. Transformă nenorociţii în dogme de credinţă, în condiţii de mântuire, elemente… calendaristice.

Desigur, nimeni nu consideră un lucru bun existenţa a două calendare în cadrul Bisericii Ortodoxe Soborniceşti. Rău, foarte rău că s-a făcut schimbarea calendarului. Dar de la acest punct până la punctul de a vedea calendarele ca dogme de credinţă şi să legăm de ele validitatea Tainelor şi dobândirea mântuirii distanţa este abisală. [415]

---

[414] Pomenirea patriarhului Atenagora (tratat epistolar), Atena, 19 iunie 1969, op.cit., pp.91-115.

[415] Tratat epistolar (Continuare), Atena, 11august 1969, op.cit., pp.121-124.

EDUCAŢIA CREŞTINĂ ÎN ZILELE NOASTRE ESTE O PRIORITATE PENTRU TOŢI ROMÂNII

„… răul nu poate fi îndreptat din lume din pricină că nici un om nu are grijă de copii, nimeni nu le vorbeşte despre feciorie, nimeni nu le spune despre curăţia trupească şi sufletească, nimeni nu-i învaţă să dispreţuiască averile şi măririle, nimeni nu le vorbeşte despre poruncile vestite în Scripturi’’.

(Sfântul Ioan Gură de Aur)

„Educaţia creştinească şi morală a copilului, astăzi, nu o mai poate oferi decât familia şi doar dacă [aceasta] este sănătoasă duhovniceşte. Instituţiile de învăţământ, din păcate, s-au transformat în factori anticreştini de modelare a copilului. Te învaţă să fii în pas cu ştiinţa raţionalistă atee şi cu lumea păcătoasă şi justifică cele mai urâte păcate, despre care este şi ruşine a vorbi. Şcolile, până şi grădiniţa, au un scop satanic, de a te dezgoli de ruşine şi a te abate de la linia creştină – nu cumva să ajungi duminica la Biserică, îţi găsesc ei de lucru; şcoala primară nu mai are valoarea de altdată, de dinainte de comunism…’’ [416]

(Părintele Iustin Pârvu)

---

[416] Art. Manifestul Fundaţiei Sfinţii Martiri Brâncoveni Constanţa, pentru o şcoală nouă, în rev. Gând şi Slovă Ortodoxe, Nr. 5 (17) / septembrie – octombrie 2007, pp.18-19.

MASONERIA ÎŞI APĂRĂ <<COPILUL>> SĂU: TEORIA EVOLUŢIONISMULUI

Indiscutabil, putem afirma acum adevărata apartenenţă a domnului Cristian Pârvulescu, cunoscutul analist politic de la televiziune, la ideologia masonică (ateistă prin declaraţii, însă demonică în conţinutul ei). Fostul preşedinte al organizaţiei **Prodemocraţia**, cea care a venit cu planul votului uninominal de tip mixt, adoptat de Guvernul liberal al lui Tăriceanu (iar democraţia modernă de astăzi, este într-adevăr un produs al masoneriei!), este şi semnatarul unui eseu ezoteric într-un volum de crestomaţie alături de alţi masoni. Este vorba despre ,,Masoneria. *Spiritul unei naţiuni*'', ediţie îngrijită de Olimpian Ungherea, Editura Phobos, Bucureşti, 2006.

Articolul domnului Mihai Corciu, reprodus în întregime mai jos (*Fundamentalismul umanist*, din revista Rost Nr. 53/54 / iulie – august 2007, pp.92-93) întregeşte ,,tabloul'' poziţiei sau principiilor distinsului domn şi scoate totodată în evidenţă, legătura intrinsecă dintre masonerie şi evoluţionism (inclusiv dintre masonerie şi darwinism, cel care afirmă că omul se trage din … maimuţă!).

*

Articolul ,,Patima bine temperată'' din ,,Cotidianul'' (20 iunie 2007, pag.26) al domnului Cristian Pârvulescu, exprimând poziţia sa în privinţa falsei probleme sociale a prezenţei icoanelor în spaţiul public, se doreşte a fi o pledoarie pentru libertate şi echidistanţă. Articolul aduce, însă, incidental, ,,lumină'' în mai multe probleme: ***identitatea de tip tradiţional a omului (religioasă) este disfuncţională în contextul societăţii moderne, întrucât nu este inovativă (,,Furia identitară care tulbură începutul de mileniu nu inovează''), religia este fundamentalistă (,,conservatorism … formule consacrate de istorie, de la forma laică a naţionalismului, la cea religioasă a fundamentalismului'') şi, mai specific, istoria creştină a României este cam retrogradă şi obscurantistă (,,… în România <<profundă>>, cultul naţiunii se împleteşte cu cel al sfinţilor. Iar amestecul devine exploziv.'')****. Autorul, după bine cunoscuta schemă ,,hoţul strigă: <<hoţul!>> - invocând libertatea exprimării opiniilor, exprimă de fapt* ***ofensiva directă a umanismului ateist împotriva culturii tradiţionale creştine, care, întotdeauna, atunci când este autentică şi consecventă, este etichetată din perspectiva umanismului, în mod abuziv, ca fiind*** **fundamentalism**. *Acest* nou umanism *care se exprimă din ce în ce mai agresiv, nu agreează adevărata religie, sugerând, în mod subtil, în locul acesteia o religie ,,fără dinţi'', o religie culturală, cosmopolită, ştiinţifică etc…* - oricum altfel, *dar nu Adevărată. Religia este o patimă din perspectiva umanismului (,,Poate fi temperată patima religioasă…?).*

O altă problemă asupra căreia primim lămuriri în cuprinsul acestui articol este evoluţionismul. ***Dl Cristian Pârvulescu, cu referinţă la o emisiune de ştiri a postului public de televiziune în care s-au adus argumente împotriva teoriei evoluţioniste, sugerează CNA-ului, nici mai mult, nici mai puţin decât sancţionarea postului pe motiv de încălcare a libertăţii! După ce, în prealabil, domnia sa se declară susţinătorul libertăţii şi al pluralismului educaţional (,,nici o alegere nu poate fi făcută dacă alternativele nu sunt egale'')****, exprimarea unilaterală a teoriei evoluţioniste în învăţământul românesc, prin eludarea teoriei creaţioniste, nu mai este o problemă de libertate şi pluralism! Ba mai mult: poziţia ştiinţifică creaţionistă devine fundamentalism în viziunea domniei sale, întrucât ,,abordările private'' nu concordă, se pare, cu ,,identitatea ... sociologică fondată pe* certitudini personale *fundamentale şi* indiscutabile*'', identitate ce pare să sugereze* ***un veritabil sistem ideologic totalitar de inspiraţie***

umanistă *în care normalitatea individului (inclusiv identitatea spirituală, opiniile, interpretările) este stabilită în funcţie de ordinea instituită.*

Referindu-ne strict la problema evoluţionismului putem afirma: evoluţionismul nu este o certitudine ştiinţifică, este cel mult o ipoteză de lucru. Orice teorie ştiinţifică reclamă cu necesitate verificarea experimentală a acestei ipoteze de lucru, evoluţionismul fiind actualmente susţinut doar printr-o multitudine de argumente indirecte şi discutabile; atât ,,fenomenul'' de apariţie spontană a vieţii, cât şi ,,evoluţia'' ei nu au fost niciodată probate experimental sau măcar observate. ***Invocarea „întâmplării'' ca factor explicativ ştiinţific al evoluţionismului dovedeşte clar lipsa unei explicaţii consistente*** *(,,Opponents of evolution argue that only a divine intelligence, and not* some *comparatively* random, undirected process, *could have created the variety of the world's species''* – Evolution – X Religious Debate, *Encarta 2005).*

Afirmarea agresivă şi sistematizată a evoluţionismului, specifică modernităţii, nu este o garanţie a adevărului şi obiectivităţii acestei poziţii. Nu mulţimea afirmaţiilor sau consensul asupra unei idei demonstrează adevărul/corectitudinea acesteia. Teoriile ştiinţifice nu sunt perfecte, sunt doar perfectibile, iar oamenii de ştiinţă se pot înşela. Instituţiile, chiar şi cele de factură academică, pot exprima poziţii partinice sau inerţiale, ceea ce va produce rezultate ştiinţifice ideologizate. *Poziţia creaţionistă exprimă o poziţie ştiinţifică, în ciuda aversiunii nejustificate pe care o stârneşte evoluţioniştilor: aşa cum evoluţionismul pleacă de la ipoteza evoluţiei treptate a formelor de viaţă, încercând să o justifice observaţional şi experimental (lucru nerealizat până în prezent), creaţionismul pleacă de la ipoteza designului predefinit (toate formele de viaţă au apărut în acelaşi timp), analizând aceleaşi date observaţionale disponibile şi evoluţioniştilor, dar din altă perspectivă. Din punct de vedere ştiinţific (exclusiv raţional) avem de a face cu două poziţii interpretative a căror confruntare nu se poate face decât pe tărâm experimental şi interpretativ.* ***Nu putem înţelege şi nici aproba poziţia fundamentalistă a domnului Cristian Pârvulescu de interzicere a unei poziţii interpretative ştiinţifice care, conform argumentaţiei pluraliste a domniei sale ar trebui introdusă în programa şcolară, pentru că, în spiritul echidistanţei şi libertăţii, să fie prezentată alături de evoluţionism.***

MATERIALISMUL SAU MOARTEA SPIRITUALĂ

Profesorul de teologie Teodor M. Popescu, ,,mare sacerdot nehirotonit al Bisericii noastre'' - după cum spunea despre aceasta vrednicul de pomenire Patriarh Teoctist -, a marcat, prin activitatea sa de la catedra Facultăţii de Teologie din Bucureşti, generaţii de studenţi din perioada interbelică, mulţi devenind preoţi, iar unii ierarhi ai Bisericii noastre (Patriarhul Teoctist, Î.P.S. Mitropolit Bartolomeu Anania). A fost un important istoric al creştinismului, dublat de un bun patrolog. […] În cursurile şi studiile sale profesorul de teologie a căutat să stabilească relaţiile dintre Biserică şi Cultură de-a lungul secolelor, pledând pentru o reciprocitate a relaţiilor dintre ele realizată prin completare, îmbogăţire şi împreună-slujire a lui Dumnezeu şi a omului. Unul dintre studiile publicate de profesor în 1936 ni se pare semnificativ pentru a înţelege concepţia lui Tudor M. Popescu referitoare la problema raportului dintre Biserică şi cultură intitulat chiar Biserica şi Cultura.

E clar că ambele slujesc omul, dar cu mijloace şi scopuri diferite. Din acest punct de vedere, potrivit lui Teodor M. Popescu există chiar un raport de opoziţie între cele două. Religia creştină în primul rând, nu are scopuri culturale. ,,Religia îl leagă pe om de Dumnezeu şi îl orientează către El. Scopul său nu se limitează la lumea aceasta. Ţelul suprem al creştinului este, deci, să trăiască fericit în veşnicie''. Cultura, în schimb, are alte scopuri legate de viaţa omului ,,limitată şi închinată nevoilor şi aspiraţiilor sale de stăpân al pământului''. Iată de ce cultura se deosebeşte de religie atât prin ,,geneză cât şi prin motivaţie şi scop''. Plecând de aici autorul ajunge să considere că între cultură şi creştinism a fost şi mai există şi astăzi un ,,conflict de principii şi tendinţe opuse''. Ceea ce e mai grav este că ***odată cu epoca modernă, mai cu seamă în aria occidentală a Europei, atât viaţa religioasă, cât şi cultura au intrat în criză***.

Teodor M. Popescu recunoaşte rolul ştiinţei şi tehnicii în sporirea bunăstăriii materiale a omului dar apreciază că viaţa, cu toate că devine mai complexă, nu înseamnă că este şi mai bună. ***Un om realizat din punct de vedere material este, de cele mai multe ori, mort spiritual. Aici intervine Biserica, care trebuie să oprească decăderea culturii prin misiunea sa religioasă.***

O religie, în cazul nostru cea creştină, nu este numai legătura omului cu Dumnezeu, ci ,,şi o concepţie şi o normă de viaţă fiind un răspuns la marile probleme ale existenţei şi ale vieţii''. Din aceste considerente ***creştinismul reprezintă o ,,religie culturală prin excelenţă''****. Poate că cel mai frumos şi mai măreţ ideal cultural a fost propus omenirii de religia creştină şi exprimat în cuvintele Mântuitorului:* ,,Fiţi dar, voi desăvârşiţi, precum Tatăl vostru Cel ceresc este*''. Pe de o parte, Biserica, prin scopul său final mântuirea oamenilor prin intrarea în Împărăţia lui Dumnezeu este în opoziţie cu scopul propus de cultură, iar pe de altă parte, această Împărăţie se poate afla deja în oamenii dăruiţi cu sufletul lor Domnului încă din această lume. Iată că scopul culturii devine mai înalt şi se întâlneşte cu scopul Bisericii, formând un tot armonios. Pentru profesorul universitar Evanghelia nu poate să fie decât sufletul culturii, numai în acest fel cultura ,,devenind cu adevărat superioară, armonioasă, binefăcătoare''.* [417]

[417] Cristian Ivănuţă, în art. Teodor M. Popescu, ,,mare sacerdot nehirotonit al Bisericii noastre'', rev. Rost Nr. 57 / noiembrie 2007, pp.13-14.

ANEXE

Religie şi biserică în Europa centrală şi de est (studiu EBU)

Această scurtă prezentare a receptării religiosului în spaţii geografice diferite se vrea şi un studiu al atitudinii oamenilor şi bisericilor, vis-a-vis de marile probleme morale ale contemporaneităţii: homosexualitatea, divorţul, avortul, eutanasia şi sinuciderea. Datele privind religiozitatea unui popor sunt în strânsă relaţie cu moralitatea acestuia. Se observă de asemenea că în fostele ţări comuniste biserica a pierdut din influenţa sa asupra credinciosilor.

Polonia - e cea mai religioasa tara din centrul Europei.

- 66% dintre polonezi merg la biserică în fiecare duminică;
- 4% nu merg niciodată
- 90% se consideră religioşi - paradoxal, doar 45% au încredere în instituţia bisericii

Ungaria

- 42% dintre unguri declară ca nu aparţin unei biserici anume;
- 30% nu au aparţinut niciodată
- 14% merg săptămânal la slujbă;
- 42% sunt catolici

Cehia

- 62% dintre cehi nu aparţin unei biserici
- 8% merg frecvent la serviciile religioase
- 30% cred în Dumnezeu
- 17% cred în viaţa de după moarte

Slovacia

- 58% sunt catolici
- 30% merg la slujbă săptămânal
- 32% nu aparţin niciunei biserici

Bulgaria

- doar 32% declara o apartenenţă religioasă (la biserica ortodoxă)
- 5% merg la serviciile religioase frecvent
- doar 7% spun că Dumnezeu e important în viaţa lor
- e cea mai permisivă ţară în ceea ce priveşte homosexualitatea, divorţ, sinucidere, eutanasie etc.

Lituania

- 65% aparţin unei biserici

Estonia

- 88% nu aparţin unei biserici

Letonia

- 64% nu aparţin unei biserici

(în aceste ţări grupul de populaţie cel mai religios este cel rus.)

Atitudinea privind problemele morale

Câte procente din fiecare ţară au părerea ca biserica trebuie să se implice în problemele morale?

	homosexualitatea	adulterul	avortul	eutanasia	dezarmarea	rasismul
Cehia	28%	32%	25%	35%	67%	53%
Slovenia	19%	32%	26%	30%	48%	37%
Ungaria	38%	37%	45%	50%	58%	60%
Polonia	40%	50%	59%	50%	49%	57%
Bulgaria	25%	40%	31%	40%	48%	44%

Câţi <u>aprobă</u> ceea ce în mod obisnuit este considerat drept păcat?

	Homosexualitatea	divortul	eutanasia	sinuciderea
Cehia	24%	34%	26%	12%
Slovenia	17%	34%	18%	12%
Ungaria	16%	37%	27%	16%
Polonia	6%	26%	8%	8%
Bulgaria	88%	60%	69%	82%
Lituania	2%	20%	21%	7%
Letonia	7%	45%	41%	15%
Estonia	9%	42%	29%	13%

Religie şi biserică în ţările vestice

Studiul se refera la 16 ţări, fiind urmărite pe o perioadă de mai mulţi ani.

	frecventarea bisericii săptămânal	importanţa lui Dumnezeu	importanţa religiei	credinţa în viaţa după moarte
Franta	10%	34%	42%	38%
Anglia	13%	30%	31%	44%
Germania	19%	47%	36%	38%
Olanda	21%	45%	44%	39%
Belgia	23%	47%	45%	37%
Danemarca	2%	25%	31%	29%
Suedia	4%	26%	27%	31%
Norvegia	5%	33%	40%	36%
Islanda	8%	58%	56%	71%
Italia	40%	74%	69%	54%
Spania	33%	61%	54%	42%

Portugalia	33%	66%	56%	31%
Irlanda	56%	82%	67%	70%
		(de Nord)		
Irlanda	65%	84%	84%	78%
SUA	63%	82%	79%	70%
Canada	33%	70%	61%	61%

	aprobarea homosexualitatii	aprobarea divortului	aprobarea eutanasiei	aprobarea sinuciderii
Franta	22%	43%	41%	21%
Anglia	19%	40%	38%	15%
Germania	29%	39%	26%	16%
Olanda	70%	59%	58%	36%
Belgia	24%	33%	38%	14%
Danemarca	35%	46%	47%	13%
Suedia	33%	54%	40%	19%
Norvegia	30%	40%	30%	12%
Islanda	46%	50%	34%	8%
Italia	26%	46%	26%	9%
Spania	20%	42%	23%	7%
Portugalia	10%	42%	23%	5%
Irlanda	10%	25%	21%	6%
		(de Nord)		
Irlanda	19%	37%	12%	8%
SUA	18%	38%	31%	9%
Canada	34%	58%	47%	19%

BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ

Cuviosul Paisie **A**GHIORITUL, ***Cuvinte duhovniceşti***, vol.I – **Cu durere şi dragoste pentru omul contemporan**, Ed. Evanghelismos, Bucureşti, 2003.

Arhim. **A**LEXIEV, Serafim, ***Despre mândrie şi smerenie***, Ed. Cartea Ortodoxă, Bucureşti, 2004.

Arhim. **A**LEXIEV, Serafim, ***Nu judeca şi nu vei fi judecat. Cea mai scurtă cale către rai***, Ed. Sophia, Bucureşti, 2004.

Sfântul **B**RIANCIANINOV, Ignatie, ***Despre înşelare***, Ed. Anestis, Bucureşti, 2005.

Catehismul creştinului dreptcredincios, tipărit cu osârdia şi binecuvântarea înalt prea sfinţitului Mitropolit Iustin al Moldovei şi Sucevei (alcătuit de: pr. D. Belu, pr. Isidor Todoran şi Iorgu Ivan de la Institutul Teologic din Sibiu), Iaşi, 1957, reeditat la Ed. Arhiepiscopiei Sucevei şi Rădăuţilor, Suceava, 2006.

Ieromonahul **C**OSMA, ***Greşit-am Ţie, Dumnezeul meu, primeşte-mă pe mine cel ce mă pocăiesc!***, Ed. <<Evanghelismos>>, Bucureşti, 2007.

*** - ***Din învăţăturile Părintelui Arsenie Boca. Tinerii, familia şi copiii născuţi în lanţuri (Despre legile şi fărădelegile familiei creştine)***, Ed. a II-a revizuită şi adăugită, alcătuită de Arhim. Serafim Popescu, Ed. ,,Credinţa strămoşească'', Iaşi, 2005.

GHEORGHE, Virgiliu, ***Efectele televiziunii asupra minţii umane***, Ed. Prodromus, Fundaţia Tradiţia Românească, ed. a II-a, Bucureşti, 2006.

GHEORGHE, Virgiliu, ***Revrăjirea lumii sau de ce nu mai vrem să ne desprindem de televizor***, Ed. Prodromus, Fundaţia Tradiţia Românească, Bucureşti, 2006.

Ieromonahul **G**RIGORIE, ***Bolile şi credinciosul***, Ed. <<Evanghelismos>>, Bucureşti, 2007.

GUSTI, Dimitrie, Ion Zamfirescu, ***Elemente de etică***, Ed. Scrisul Românesc S. A., Craiova - Bucureşti, 1939.

Hart, Michael H., ***100 de personalităţi din toate timpurile care au inflenţat evoluţia omenirii***, Ed. Lider, Bucureşti, 1992 (lucrare controversată, în ceea ce priveşte adevărul).

IFTIME, Oana, ***Introducere în antievoluţionismul ştiinţific. Despre evoluţia omului de către om***, Ed. Anastasia, Bucureşti, 2003.

Ieromonahul ISAAC, ***Viaţa Cuviosului Paisie Aghioritul***, Ed. Evanghelismos, Bucureşti, 2005.

MARINESCU, Nicolae N., ***Studii omiletice asupra celor trei cuvântări ale Sfântului Ioan Hrisostomul despre căsătorie***, Litotipografia L. Moţăţeanu, Bucureşti, 1908.

PAULESCU, Nicolae C., ***Fiziologie filosofică. Noţiunile „Suflet'' şi „Dumnezeu'' în fiziologie,*** Ed. îngrijită de Dr. V. Trifu, Ed. Fundaţiei Regale pentru Literatură şi artă, Bucureşti, 1944.

PAULESCU, Nicolae C., ***Fiziologie filosofică. Instincte sociale. Patimi şi conflicte. Remedii morale***, Ed. Fundaţiei Anastasia, Bucureşti, 1995.

*** - ***Picături de înţelepciune***, Ed. <<Evanghelismos>>, Bucureşti, 2007.

Ieromonah **R**OSE, Serafim, ***Cartea facerii, crearea lumii şi omul începuturilor (perspectiva creştin-ortodoxă)***, Ed. Sophia, Bucureşti, 2001.

Arhim. Epifanie **T**EODOROPULOS, ***Cele două extreme. Ecumenismul şi Stilismul.*** (Reeditare de articole şi epistole), Ed. «Evanghelismos», Bucureşti, 2006.

Monahul Pimen **V**lad, ***Sfântul Munte Athos Grădina Maicii Domnului***, Ediţia a II-a, Chilia <<Sfântului Mucenic Artemie>>, Schitul Lacu – Sfântul Munte Athos.

<u>ALTE PUBLICAŢII, BROŞURI ŞI REVISTE:</u>

__A__vortul şi anticoncepţionalele, 2003.
Cotidianul, aprilie 2007.
Document, februarie 1996.
Evenimentul zilei, septembrie 1995 - aprilie 2007.
Gândul, martie 2007.
__G__ând şi Slovă Ortodoxe, Nr. 5 (17) / septembrie – octombrie 2007.
Jurnalul Naţional, mai 2005 - aprilie 2007.
Monitorul de Suceava, martie 2007.
Origini, aprilie-mai 2004.
Obiectiv de Suceava, august 2005 - martie 2007.
Origini, aprilie - mai 2004.
Parohia noastră, noiembrie 2006.
Permanenţe, iulie - august 2006.
__P__idalion, Tipografia Sfintei Mănăstiri Neamţu, 1844.
România liberă, iulie 2005 - februarie 2007.
Rost, iunie 2005 - noiembrie 2007.

CUPRINS

PARTEA I:
ÎN CE MĂSURĂ SUNTEM CREŞTINI ORTODOCŞI, NU DOAR CU NUMELE?

PARTEA a II-a:
PUŢINĂ INFORMAŢIE NU STRICĂ NIMĂNUI

PARTEA a III-a:
BATJOCURA ADUSĂ OMULUI PRIN EVOLUŢIONISM ŞI ALTE FORME DE MATERIALISM

PARTEA a IV-a:
ROLUL IMPORTANT AL MASS-MEDIEI ÎN PROPAGANDA NIHILISMULUI ŞI MATERIALISMULUI CONTEMPORAN

PARTEA a V-a:

ROLUL IMPORTANT AL TINERILOR CREŞTINI ŞI ORTODOCŞI. DEMASCAREA MANIPULĂRII ŞI PLANURILOR GLOBALIZANTE

Puteţi consulta şi celelalte lucrări ale autorului, prezentate mai jos, aflate pe CD precum şi comentariile altor autori pe Internet, accesând pe Google:

raduiacoboaie şi **iacoboaieradu**

www.raduiacoboaie.ro şi **www.iacoboaieradu.ro**

• **„OFENSIVA MASONERIEI ŞI ÎMPOTRIVA ORTODOXIEI''**

O antologie în patru volume, pe tema:

Un răspuns creştin-ortodox la provocările globalizării contemporane

Suceava, 2007

I. FRAŢI ORTODOCŞI, MĂRTURISIŢI-L CU PUTERE PE HRISTOS, ÎN FAPTĂ ŞI CUVÂNT

(Invazia neoprotestantismului. Dictatura mascată a Uniunii Europene – o nouă probă de credinţă pentru ţările ortodoxe. Naţionalismul în spiritul adevărului)

II. JERTFA TINERETULUI NAŢIONALIST DIN PERIOADA INTERBELICĂ

(Confruntarea Masoneriei cu Mişcarea Legionară. Reabilitarea adevărului)

IV. NE SALVĂM TRĂIND ORTODOXIA!

(Apărarea identităţii naţionale şi spirituale. Modele de patriotism. Redescoperirea valorilor creştine şi naţionale)

• **„CE SE ÎNTÂMPLĂ ÎN ROMÂNIA?''**

(carte publicată la Ed. Pim, ed. a II-a, Iaşi, 2005)

• **CINE A FOST CU ADEVĂRAT EMINESCU?**

Suceava, 2007

• **DE CE TREBUIE CONDAMNATE ECUMENISMUL ŞI MASONERIA?**

Suceava, 2011

• **LUPTAŢI ÎMPOTRIVA SCLAVIEI ELECTRONICE!**

Suceava, 2009

• **CUM RĂSPUNDEM NOI PROVOCĂRILOR SATANISTE ALE GLOBALIZĂRII ?**

(Dincolo de aşa-zisele «valori» ale civilizaţiei moderne, dincolo de publicitatea ispititoare şi agresivă, dincolo de afirmarea erotismului, violenţei şi perversiunilor ş.a.m.d., se ascunde vrăjmaşul lui Dumnezeu – satanismul)

Suceava, 2011

• ARTICOLE PUBLICATE ŞI NEPUBLICATE (2005-2011)

Puteţi cunoaşte frumuseţile ortodoxiei accesând şi alte pagini de Internet, cum ar fi:

www.saccsiv.wordpress.com
www.scara.ro
www.apologetica.lx.ro
www.crestinism-ortodox.ro
www.sfaturiortodoxe.ro
www.romfest.org
www.pentrulibertate.ro
www.altermedia.ro
www.conservatorii.ro
www.familiaortodoxa.ro
www.danionvasile
www.Roncea.ro
www.fight4romania

Din aceste pagini aveţi acces şi la alte pagini ortodoxe din ţară şi din străinătate.

PE COPERTA FINALĂ

Contaminarea cu informaţie primitivă este diagnosticul lumii de azi. Aceasta a fost observată şi de psihiatrii mai vechi, care constatau contaminarea informaţiei sociale de influenţa nefastă a ştirilor din ziare, dar efectul televiziunii asupra psihicului este de sute de ori mai distrugător. Cercetătorii califică această catastrofă drept un factor generator de informaţie de importanţă strategică stimulată masiv de reclame mizerabile.

Nu suntem împotriva calculatorului dar nu vrem ca lumea virtuală să înlocuiască lumea reală, realitatea. Nu bătăliile virtuale ci adevărata luptă sportivă modelează copilul.

Un băiat trebuie să ştie să se lupte ca să se apere pe sine sau pe cei mai slabi iar mai târziu să-şi apere patria.

Dragi mame, ştiţi ce zestre trebuie să-i transmiteţi copilului ca să aibă viaţă fericită? Are nevoie de vocea voastră, de mângâierile şi de cântecele voastre. Acestea îi vor da putere în cele mai grele clipe din viaţă. Cântecele de leagăn conţin o întreagă concepţie despre lume. Ele transmit copilului toată informaţia despre lumea în care urmează să trăiască. Ele îi spun că această lume este bună şi frumoasă, că acasă este cald şi plăcut, că acasă este ocrotit, că în afara casei există pericole. Acolo locuiesc unele fiinţe periculoase.

Dacă ne iubim copiii trebuie să le facem viaţa fericită. Aceasta cere desigur renunţări şi eforturi dar altă cale nu există. În lumea noastră crudă, familia este o insulă de iubire, poate, şi trebuie să fie o pavăză faţă de agresiunea lumii din jur.

„Pentru a ucide un popor trebuie mai întâi să-i distrugi cultura, tradiţiile, să-i batjocoreşti credinţa, istoria şi tot ce are mai sfânt. Dacă-i distrugem cultura, poporul se transformă în populaţie, iar populaţia poate fi manevrată şi supusă foarte uşor de slujitorii lui satana.'' […] Iată modul şi direcţia în care actuala putere, *[prin televiziune, ziare, reviste, jocuri pe calculator, programe şi manuale şcolare, legi şi directive de tot felul; la care concurează mai toţi slujitorii Bisericii prin indolenţa şi proasta pregătire a preoţilor] (privind noile generaţii de seminarişti, de pildă pe cei care fumează, ascultă muzică de orice fel…- n.a.)* educă gândirea tinerei generaţii şi asta sub ochii şi cu aprobarea iresponsabilă a părinţilor.

IEROMONAHUL TEOGNOST